

čís 1174

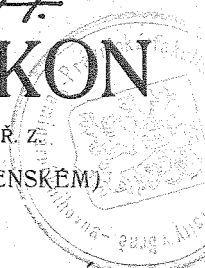
3642

90 ~~1174~~

TRESTNÍ ZÁKON

ZE DNE 27. KVĚTNA 1852, ČÍSLO 117 Ř. Z.

(PLATNÝ VE STÁTĚ ČESKOSLOVENSKÉM)

DODATKY:

O TISKU, SPOLCÍCH, POTRAVINÁCH,

NEMOCECH A J. *II svaz. 1. d.*

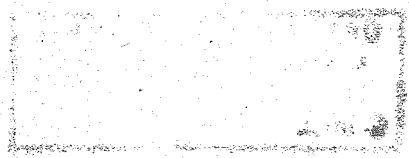
DLE ZMĚNĚ A ROZHODNUTÍ AŽ VČETNĚ DO ŘÍJNA 1919.

čís 1174
J

ŠESTÉ VYDÁNÍ NOVĚ UPRAVENÉ.

US OŘÁDAL

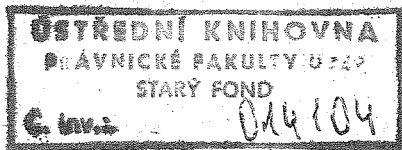
Dr. MOJMÍR LEPARĚ,
RADA ZEM. SOUDU.

V PRAZE.

TISKEM A NÁKLADEM KNIHTISKÁRNÝ DRA ED. GRÉGRA A SYNA
1919.

VEŠKERÁ PRÁVA VYHRAZENA.

Úvodní slovo k šestému vydání.

Pod radostným dojmem výročí republiky neváhá ani naše nakladatelství upravit v této sbírce zákonů pro českou veřejnost a pro naše právníctvo nové vydání zákona — v praxi snad nejdůležitějšího — již i pronikavě zasaženého opravami republikánského zákonodárství.

Páté naše vydání této knihy, vypravené v obtížných poměrech knižního trhu a tisku, razilo si rychle a neočekávaně odbyť takový, že nutno již dnes uspořádati vydání další. V ně zahrnuli jsme změny nastalé až do konce října 1919. Mile rádi vyhovujeme potřebě denní nelekajíce se drahoty a nákladnosti. Pokládáme za národní povinnost vykonati kus práce pro dobro všeobecné a proto bez obsírnějšího odůvodňování prostě odevdáváme tuto knihu lidu československému i právníkům našim, aby ji laskavě přijalo, jak se doposud dělo.

V Praze, dne 28. října 1919.

Nakladatelství Dra Ed. Grégra a syna.
JUDr. Mojmír Lepař.

Vysvětlivky zkratek a značek.

- (a) = amnestie do 28. října 1918.
a contr. = a contrario (opakem k).
a j. v. = a jiných více.
cís. nař. = císařské nařízení.
cit. = citovaný.
c. ř. s. = civilní řád soudní z r. 1895.
č. s. = českoslov. stát.
čl. = článek.
dv. d. = dvorský dekret.
min. nař. = ministerské nařízení.
min. sprav. = ministerstvo spravedlnosti.
min. veř. pr. = ministerstvo veřejných prací.
místodrž. nař. = místodržitelské nařízení.
nál. = nález.
Nár. shr. = Národní shromáždění.
na př. = na příklad.
nař. N. V. = nařízení Národního výboru.
nař. úraz. = nařízení úrazové z r. 1907.
obč. zák. = obecný občanský zákon.
oběž. = oběžník.
pat. = císařský patent.
pod. = podobně.
pozn. = poznámka.
Práv. = Právník.
pro Č.; pro M. = pro Čechy; pro Moravu (zák. a nař. zem.).
pro Slov. = pro Slovensko (uherské).
prov. nař. = prováděcí nařízení.
rozh. = rozhodnutí nejv. soudu.
ř. z. = říšský zákonník.
sb. zák. = sbírka zák. a nař. čs. republiky.

sb. z. soud. = sbírka zákonů soudních.
 soukr. nár. = soukromoprávní nároky.
 stav. ř. = stavební řád.
 t. zv. = tak zvaný.
 tr. z. = trestní zákon.
 tr. ř. = trestní řád z r. 1873.
 tr. saz. = trestní sazba.
 uvoz. z. = uvozovací zákon.
 věst. = věstník.
 vol. ř. = volební řád.
 vol. z. = zákon na ochranu voleb.
 vyhl. = vyhláška.
 výn. = výnos.
 výk. nař. = výkonné nařízení.
 zák. = zákon.
 z. z. = zákonů zemských.
 živn. ř. = živnostenský řád znění z r. 1907.
 [-] = znění zák. zrušené a bezvýznamné.
 †) = případ porotní za jistých podmínek.
 ††) = vždy před porotou.

Poznámka. Tresty peněžité uvádíme ve měně ko-
 a e zřetelem ke změnám zák. z 9.
 dubna 1910, č. 73 ř. z.

Rozhodnutí nejv. zrušovacího soudu č. s v pozn. uvá-
 děná naléztí lze jednak v přílohavé sbírce „Věst. min. sprav.“
 jednak ve zvláštní sbírce rozhodnutí nejv. stolic soudních
 republiky československé.

Zákon trestní

o zločinech, přečinech a přestupcích

ze dne 27. května 1852 č. 117 ř. z.

Uvozovací zákon.

Článek I.

* Počínajíc 1. září 1852, má jak v těch zemích
 korunních, v nichž potud měl právní moc zákon-
 ník trestní vydaný 3. září 1803, tak i v království
 Uherském, Chorvatském, Slavonském spolu s Pří-
 mořím, Chorvatským, ve velkoknížetství Sedmi-
 hradském, vojvodství Srbském, banátě Temešském
 a ve velkovojevodství Krakovském vejítí v moc
 tento zákon trestní o zločinech, přečinech a pře-
 stupcích jakožto jediný předpis o trestání činů
 v něm naznačených, [-] vyjímají toliko zvláštní
 zákony trestní, dané pro vojsko [-].*)

Pro země uherské (Slov.) jest trestní zákon v čl.
 V. z r. 1878 a čl. XL. z r. 1879; zákon prováděcí v čl.
 XXXVII. na r. 1880 a nov. čl. zák. XXXVI. z r. 1908.

Poměry osob exterritoriálních a funkcionářů
 cizích konsulátů, upravují zvláštní smlouvy státní.

Co se týče osobní nedotknutelnosti (immunity)
 platí:

Zákon ze dne 9. listopadu 1918 č. 35 sb. z. o členech Ná-
 rodního shromáždění:

§ 1. Člen Národního shromáždění nemůže býti stíhán
 pro své hlasování v Národním shromáždění nebo jeho komi-
 sích a podléhá pro výroky tam učiněné jen disciplinární
 moci Národního shromáždění.

*) Nyní bezvýznamný text vypuštěn resp. nahražen po-
 smyslu zák. z 23. července 1919 č. 449 sb. zák.

§ 2. K trestnímu a disciplinárnímu stíhání poslance třeba je souhlasu sněmovny; odepřela-li její, je trestní stíhání pro vždy vyloučeno.

§ 3. Byl-li člen Národního shromáždění dopaden a zatčen při trestním činu samém, bezpečnostní úřad neb soud musí zatčení to ihned oznámiti předsedovi Národního shromáždění. Nedá-li Národní shromáždění do 14 dnů ode dne zatčení nebo, není-li shromážděno, do 14 dnů po sejití souhlas k další vazbě, vazba přestává. — O kárném výboru viz pozn. § 487.

Kdo poruší v řeči slušnost nebo mrav nebo v řeči dopustí se činu trestního, může býti předsedou volán k pořádku a může mu býti slovo odňato, pokračuje-li v závadném způsobu řeči (§ 46, jednacího řádu č. 36. sb. zák.). Kdo maří jednání Nár. shr. takovým způsobem, že nemůže býti v jednání pokračováno, může býti předsedou vyloučen z účasti při jednání Nár. shr. až na dobu 1 měsíce (§ 48, tamtéž).

Dle zák. z 18. listopadu 1918 č. 37 sb. zák. (§ 9.) nemůže prezident republiky býti trestně stíhán.

Dosud platilo zásadou, že členové říšské rady, sněmů zemských, delegací a kontrol. komise státního dluhu nemohou bráti býti pro hlasování u výkonu svého povolání nikdy k zodpovědnosti, pro výroky u výkonu povolání učiněné pak jen dotčnými sbory, jichž členy jsou (zák. z 21. pros. 1867 č. 141 ř. z. — čl. I. zák. z 3. října 1861 č. 98 ř. z. — zák. z 21. pros. 1867 č. 146 ř. z. — zák. z 10. června 1868 č. 53 ř. z. a § 8. zák. z 10. června 1868 č. 54 ř. z. a zák. z 26. ledna 1907 č. 15—18 ř. z.)

Žádný člen sněmů nesmí, pokud zasedání trvá, pro nějaký čin trestný — vyjmajíc případ přistizení při činu samém — bez svolení sněmovny býti zatčen nebo soudem stíhán. I v případě zastížení při činu samém má soud ihned presidentovi sněmovny oznámiti zatčení. Žádá-li za to sněmovna, musí se zatčení zrušiti nebo stíhání pro celou dobu zasedání odložit. Totéž právo má sněmovna, pokud se týče zatčení nebo vyšetřování, zahájeného proti jejímu členu mimo období zasedací; zák. z 3. října 1861. č. 98 ř. z.

(Pokud zasedání trvá, značí dobu od nařízeného zahájení do uzavření sešsíc. Odročení jich není uzavřením; rozh. 23. list. 1886, č. 12.192.)

O lidových soudech lichevních viz zák. ze 17. října 1919, č. 567 sb. zák.

Poznámky:

Viz i trestní zákon vojenský z 15. ledna 1855 č. 19. ř. z. a zák. z 14. října 1919, č. 556 sb. zák.

O příslušnosti vojenských soudů trestních viz zákony z 5. července 1912 čis.130 a 131 ř. z. a nař. min. z 23. května 1914 č. 119 až 122 ř. z.

Změny trest. zákona i řádu nařizuje zákon z 2. listopadu 1918 č. 9 a 10 sb. zák. a ze 17. října 1919 č. 562 sb. zák. — Viz i nař. z 6. června 1919 č. 297 sb. zák. a z 10. června 1919 č. 303 sb. zák. Práv. 1913 str. 1 a 37.

Civilní osoby, povinnové k válečným úkonům podle zákona z 26. prosince 1912 č. 236 ř. z. podléhají vojenské trestní pravomoci dle § 1. čis. nař. z 23. července 1914 č. 156 ř. z. také pro trestné činy tr. zák. vyjmenované v § 2. téhož nařízení, při čemž však soudy vojenské užívají obecného z zákona trestního a trestních ustanovení jej doplňujících. Tiskopisy, které byly zabaveny pro takový trestný čin bezpečnostním úřadem nebo k podnětu státního zástupce, odevzdati jest vojenskému soudu. Řízení vojen. trestních soudů omezí se však na tyto trestné činy jim přidělené (§ 2. čis. nař. a nař. z 6. června 1919 č. 295. sb. zák.).

Viz též předpisy § 77. branného zákona z 5. července 1912 č. 128 ř. z.

Militarisace závodů zrušena nař. N. V. z 29. října 1918 č. 12 sb. z. a ze dne 31. října 1918 č. 14 sb. z.

Váleční zajatcové podrobeni jsou zákonům, předpisům a rozkazům, které platí v armádě, — a tedy také vojen. trest. zákonu (m. nař. 12. srpna 1915 č. 233 ř. z.).

Článek II.

Od téhož dne počínajíc, má tento zákon trestní, co se tkne činů trestných, za zločiny, přečiny nebo přestupky v něm prohlášených, pravidlem být i tehda, když se jich někdo dopustí tiskopisy. Kromě toho mají soudové trestní při uložení jim posuzování činů trestných, jichž se někdo dopustí tiskopisy, šetřiti ustanovení obsažených v řádu tiskovém. [—]

Kde v tomto zákoně trestním použito slov »tiskopisy« nebo »díla tisková«, rozuměti se tím mají nejen věci tištěné, nýbrž i plody ducha a výtvarného umění (díla literární a artistická) množnásobené kamenotiskem, kovotiskem nebo dřevotiskem, ražením, otláčováním nebo jakýmikoliv jinými prostředky mechanickými a chemickými.

(Viz zák. o tisku v dodatku.)

[Článek III.]

Článek IV.

Podle tohoto trestního zákona může ode dne platnosti jeho jen to za zločin, za přečin a za přešupek pokládáno a trestáno býti, co se v něm výslovně za zločin, za přečin nebo za přešupek prohlašuje.

Srov. § 8, obč. z. — Srov. též § 33. a 292. tr. ř.

Článek V.

Zač pokládat a jak trestat sluší jiná přestoupení zákona, na kteráž se ani tento trestní zákoník ani shora (v čl. II.) dotčené zvláštní zákony nevztahují, zůstávají se úřadům k tomu ustanoveným dle předpisů o tom vydaných.

Přetivny a přestupky spáchané trestanci trestají se dle min. nař. ze 4. července 1860 č. 173 ř. z. a z 13. ledna 1882 č. 264 ř. z. jen disciplinárně správou samostatné trestnice; na věznice u soudů se to nevztahuje. (Viz min. nař. z 13. dubna 1914 č. 19 věst.)

O příslušnosti úřadů politických srov. min. nař. z 30. září 1857 č. 198 ř. z., tresty od 2 K do 200 K nebo vězení od 6 hodin do 14 dnů — a z 3. dubna 1855 č. 61 ř. z., čís. nař. z 20. dubna 1854, č. 36 ř. z. a min. nař. z 21. dubna 1858, č. 51 ř. z. a pro M. místopř. nař. 5. list. 1901, č. 61 z. z.

Zákon o ochraně voleb a shromažd. svobody viz v dodatku.

O podomním obchodě čís. nař. z 4. září 1852, č. 252 ř. z.; o potrestání přestupku zákon z 21. března 1883, č. 37 ř. z. O zodpovědnosti ministrů zák. z 25. července 1867, č. 191 ř. z. O soudcích zák. z 21. prosince 1867, č. 144 ř. z. č. 6. a 7. a zákon z 21. května 1868 čís. 46 ř. z. a min. nař. z 30. ledna 1919 č. 56 sb. z.

Trest. zákon důchodkový z 11. července 1895 ob sahaje předpisy o zkrácení důchodů státních, jež však může být předmětem vyšetřování dle tr. z.

Viz živn. ř. z 5. února 1907, č. 26 ř. z. (čís. 32 a 33 této sbírky).

O ochraně patčhtů jedná zák. z 11. ledna 1897, č. 30 ř. z. a min. nař. z 15. září 1898 č. 156 a z 15. září 1898, č. 164. O lesním pýchu a polním pýchu viz dodatky. Pokoutní písařství trestá soud dle min. nař. z 8. června 1857, č. 57 a z 24. listopadu 1860, č. 294 ř. z. v řízení disciplinárním.

Viz i voj. tr. řád z 5. července 1912, č. 130 a 131 ř. z. (§ 1. a 2.).

Zákon o prozatímní ochraně lesů ze dne 17. prosince 1918 č. 82 sb. z. ukládá na porušení tam vypsanych povinností majitelů lesů a jich úředníků soudní trest vězení do 6 měsíců a peněžitou pokutu do 5 milionů korun (§ 5.)

[Článek VI.]

Článek VII.

(Peněžní pokuty udány ve měně korunové dle zák. z 2. srpna 1892, č. 126 ř. z.; viz čís. nař. z 21. září 1899, č. 126 ř. z. a min. nař. z 2. listopadu 1899, č. 43.)

Zákon ze dne 10. dubna 1919 čís. 187 sb. z.

§ 1. Právo vydávati v oblasti Československého státu platidla a raziti mince přísluší až na další zákonné ustanovení výhradně státu.

§ 2. Bankovky označené ve smyslu zákona ze dne 25. února 1919, č. 84 sb. z. a n. jsou, pokud nebudou vyměněny za jiná platidla, zákonným platidlem, a jest stát i kdokoli jiný povinen přijímat je při placení ve jmenovité jich hodnotě.

§ 3. Neoznačené bankovky Rakousko-uherské banky — pokud ministr financí ohledně některých druhů přechodně jinak neustanoví — přestávají býti zákonným platidlem.

§ 5. Měnová jednotka pro oblast Československého státu označuje se jako koruna československá, ve zkratce K. č.

Článek VIII.

Všeliká ustanovení času, kteráž se v zákoně tomto uvádějí, počítati se mají podle kalendáře.

Srov. § 902 obč. z. a contr. čl. VIII.

Článek IX.

Zákona tohoto užití se má i na vyšetřování již počatá a na všeliké činy trestné, jichž se někdo přede dnem shora jmenovaným dopustil, toliko potud, pokud se podle tohoto zákona trestního o nich nemá jednatí přísněji, nežli podle práva předchozího.

Zákon ze dne 28. října 1918 čís. 11 sb. z. o zřízení samostatného státu československého.

Samostatný stát československý vstoupil v život. Aby zachována byla souvislost dosavadního právního řádu se stavem novým, aby nenastaly zmatky a upraven byl nerušený přechod k novému státnímu životu, nařizuje Národní výbor jménem československého národa jako vykonavatel státní svrchovanosti toto:

čl. 1. Státní formu československého státu určí Národní shromáždění ve srozumění s Československou Národní radou v Paříži. Organem jednomyslné vůle národa a také vykonavatelem státní svrchovanosti je Národní výbor;

čl. 2. veškeré dosavadní zemské a říšské zákony a nařízení zůstávají prozatím v platnosti;

čl. 3. všechny úřady samosprávné, státní a župní, ústavy státní, zemské, okresní a zejména i obecní jsou podřízeny Národnímu výboru a prozatím úřadují a jednají dle dosavadních platných zákonů a nařízení;

čl. 4. zákon tento nabývá platnosti dnešním dnem;

čl. 5. Národnímu výboru se ukládá, aby tento zákon provedl.

Zákon trestní.

Díl I. O ZLOČINECH.

Hlava první.

O zločinech vůbec.

§ 1.

Ke zločinu potřebí zlého úmyslu.

Ke zločinu jest potřebí zlého úmyslu. Zlý úmysl dává se však za vinu nejen tehda, když před tím, než se něco před se vzalo nebo opominulo, anebo když se to před se bralo nebo opomíjelo, zlo, jež se zločinem spojeno jest, přímo bylo rozváženo a zamýšleno; nýbrž i, když z nějakého jiného zlého úmyslu něco před se vzato nebo opomenuto, z čehož zlo, které tím povstalo, obyčejně pochází anebo alespoň snadno povstati může.

Ke zločinu nestačí, aby předvídáno býti mohlo, že nějaké zlo povstati může; žádá se, by zlo právě obmyslené, nebo které obyčejně tím činem nebo opomenutím vzniká, nebo snadno vzniknouti může, předvídáno býti musilo nebo mohlo. (Rozh. z 22. pros. 1879, č. 10684, z 29. ledna 1887, č. 14297, z 30. května 1891, č. 14793.)

Nezáleží však na záměru nebo konečném úmyslu. Vědomí skutku a vůle tu rozhodny (rozh. z 19. pros. 1908, č. 3531). O civil. bezprávi viz rozh. z 29. ledna 1909, č. 3535.

Bezmyšlenkovitá hrubá kletba nemusí ještě zahrnovati v sobě zlý úmysl na př. při § 122, lit. a) tr. z. (rozh. z 5. říj. 1906, č. 3520). Pod rozbor ze 17. února 1909, č. 3550.

Ustanovení tohoto § o t. zv. nepřímém úmyslu platí pro všechny zločiny, vyjímá jic ty, kde zákon vý-

slovně vyžaduje přímý úmysl, k témuž zločinu právě čelící. (Rozh. 19. května 1884, č. 1099, 11. října 1895, č. 7947 a j.) Srov. ustanovení §§ 335., 431. tr. z.

§ 2.

Které příčiny zlý úmysl vylučují.

Proto nepřičítá se čin nebo opomenutí za zločin: a) když pachatel zcela zbaven jest užívání rozumu;

O vyšetření okolností takových viz § 134. tr. ř. O homo-sex. zatižení rozh. 15. čna 1908 č. 3474 a pod. rozh. z 1. květ. 1903, č. 2840.

b) když skutek při střídavém pomínutí smyslů vykonán byl v čase, pokud pomínutí trvalo, anebo v úplném opilství, ve kterém se pachatel připlavil, nemaje zločin v úmyslu (§ 236. a 523.), anebo v jiném pomatení smyslů, v němž si činu svého vědom nebyl;

Srov. rozh. z 13. led. 1908, č. 3434 a j. v.

d) když pachatel ještě 14. roku věku svého nedokonal (§ 237. a 269.);

Činů se stáří tu a momento ad momentum (rozh. 19. pros. 1884, č. 11253).

O dětech do 10. roku viz § 237. tr. z., o nedospělých srov. § 269. a 273. tr. z. co do trestání. O udílení milosti mladistvým provinilecům min. nař. z 15. list. 1902, č. 51 ř. z.

e) když se udál takový omyl, pro který nebylo lze v činu spatřovat zločin;

O omylu pachatelově co do oprávnění s věcí nakiádati viz rozh. z 22. ledna 1919, č. 2. 16. věst.

Trestní činy pouze putativní nejsou trestny (rozh. 5. list. 1851, č. 5493). Srov. však též rozh. 20. září 1909, č. 3628 a z 11. čce. 1903, č. 2875.

Srov. § 3. a poznám.

Poznámky:

f) když zlo povstalo náhodou, nedbalostí anebo z nezalostí následků činu;

g) když skutek se stal z neodolatelného donucení nebo u výkonu spravedlivé obrany z donucení.

Trestnost vylučuje tedy obrana po útoku již učiněném, ale jen nutná obrana (rozh. 26. února 1887, č. 15350).

Tiseň vylučující trest přičítá se na prospěch obžalovaného jen, když vyhýbaje se porušení důležitějšího a v vyššího zájmu, porušil zájem ceny menší. Avšak zájmy rodinné nemohou býti nadřazovány zájmům státním (rozh. 30. bř. 1915).

Svědék, jenž sám při činu trestním zúčastněn jsa, křivě svědčil, snaže se podczření od sebe pouze odvrátit, nedopouští se dle toho podvodu, neboť jedná v sebeobraně nutné a v tísní duševní, neodolatelně. (§ 197. a 199a. tr. z. — Rozh. z 11. června 1852, č. 108, z 22. července 1852, č. 122 — ale též z 16. října 1850, č. 6648 a j.). — Viz též pozn. § 199. tr. z.

(Použití «samostřílů» viz pozn. § 336.) Srov. též pozn. k lit. e) shora!

O nutném použití zbraně srov. instrukce pro e. k. četnictvo dle nejvyš. rozh. z 3. března 1895, příloha k IX. č. věstníka min. správy; o hlídačích lesních zák. z 3. pros. 1852, č. 250 ř. z., a min. nař. z 2. ledna 1854, č. 4 ř. z.; o hlídačích polních min. nař. z 30. ledna 1860, č. 28 ř. z.; o strážích pro odvětví zemědělská zák. z 16. června 1872, č. 84; o finanční strážích dvor. dekr. z 8. února 1846, č. 927 sb. z. soud. a min. nař. z 15. října 1853, č. 210 ř. z. z 30. října 1858 č. 195 ř. z. a z 27. července 1864, č. 64 ř. z.

Že však někdo spravedlivě se bránil násilí, za to má se míti jen tehdy, když lze z povahy osob, času, místa, ze způsobu útoku nebo z jiných okolností důvodně souditi, že užil toliko obrany potřebné, aby odvrátil od sebe nebo od jiných nespravedlivý útok na život, svobodu nebo na jmění; — nebo že toliko z poděšení, ze strachu nebo z leknutí vykročil z mezí takové obrany. — Vykročení takové může se však podle povahy okolností trestati podle ustanovení II. dílu tohoto zákona trestního (§§ 334. a 431.) za čin trestný z nedbalosti.

Poznámky:

O držbě a nošení zbraně ustanovuje cis. pat. z 24. října 1852, čís. 223 ř. z., které zbraně za zakázané (§§ 2. a 3.: dýky, stiletý a j. též hole pístkové a dýkové) pokládá jest a že tyto jen na zvláštní povolení drženy býti smejí (§ 8.). Chovati jiné zbraně, zejména ve větším množství, dovoleno jen dle předpisu § 12., ale právo to nezahrnuje v sobě oprávnění zbraně nositi (§ 14. a 16.). K tomuto oprávnění udílí politický úřad zbrojní lístek (pas) toliko lidem nepodezřelým. Dále určuje:

§ 28. Kdo by se přestoupiv předpisy tohoto zákona dopustil některého přestupku §§ 335., 336. lit. f), 372., 431. a 445. tr. zák., budíž podle posléz uvedeného zákona trestán.

§ 36. Kdo bez povolení a nemoha prokázati nutnost odvrácení hrozícího jemu nebezpečí zbraně nosí, potrestán bude, mimo propadnutí zbraně neoprávněně nošené, pokutou od 10 do 30 K nebo vězením od jednoho do tři dnů. — —

Za přitěžujících okolností § 37. nastoupiť má trest od 20 K do 600 K nebo vězením od 3 dnů do 3 měsíců. — Výtěžek z pokut a za zbraně propadlou plynou do pokladny chudinského ústavu onoho místa, kde čin spáchán (§ 44. a 46. cit. pat.).

Běží-li pouze o neoprávněné nošení zbraně (§ 39.), trestá to úřad politický; je-li tu však jakékoliv okolnosti přitěžující (na př. konkurence dvou trest. činů), příslušným ku potrestání soud (§ 40. cit. z.).

(O revolverech zakáz. dle toho zák. viz též min. nař. z 18. pros. 1897, č. 12.657.) Srov. pozn. §§ 2. lit. g) a 335. tr. z.

Nař. zem. polit. správy z 19. března 1919, č. 162 sb. z. zastaveno v Čechách oprávnění míti a nositi zbraně.

§ 3.

Čím důvodně omlouvatí se nelze.

Neznalostí zákona tohoto o zločinech nikdo omlouvatí se nemůže.

Neznalost jiných zákonů může omlouvat (rozh. 22. pros. 1851, č. 119 a j.).

Srov. § 223. tr. z.

§ 4.

Zločin pochází ze zlomyslnosti pachatele, nikoliv z povahy toho, na němž byl spáchán. Zločin tudíž spáchati lze i na provinilcích, na bezesmyslných, na dětech, na spících a též na takových osobách, které samy škody si přejí nebo k ní svolují.

Srov. § 171., 125., 96. a § 431. tr. z. a jich pozn.

§ 5.

O spoluvinnících a účastnících na zločinech.

Netoliko pachatel sám dopouští se zločinu, ale i každý, kdo rozkazem, radou, poučením, schvalováním zly skutek nastrojil, k němu úmyslně přičiniv zaval, k vykonání jeho zúmyslným opatřením prostředků, odvrácením překážek, anebo jakýmkoliv způsobem nadržoval, pomáhal, k bezpečnému vykonání jeho přispěl; i kdož jen napřed s pachatelem o pomoc, kteréž mu po vykonaném skutku poskytnouti má, nebo o podíl v zisku a užítku se dohodnul.

Prímým pachatelem může býti i ten, kdo k vykonání činu jiného použije (rozh. 22. listop. 1890, č. 9483).

O spoluvinně srov. §§ 68., 73., 83., 136. tr. z. a j.

Srov. rozh. z 28. list. 1906, č. 3269, z 21. led. 1907, č. 3257 a j.

Okolnosti omluvné, pro něž zločin nějaký vzhledem k pachateli nebo některému ze spoluvinníků nebo účastníků toliko pro jeho osobní poměry trestným býti přestává, nemají se vztahovati na ostatní spoluvinníky a účastníky.

Nelze-li zločin přičítati pachateli samému, nelzeví okolnost ta vliv na trestnost návodce (rozh. 19. pros. 1890, č. 12.382), nebo pomocníků (rozh. 12. října 1883, č. 5583), což platí též při § 463. tr. z. (rozh. 24. květ. 1880, č. 3372 a j.).

§ 6.

Pomoc po spáchání zločinu.

Kdo bez předchozího dohodnutí se teprv po spáchání zločinu pachateli pomáhá a ho podporu-

Poznámky:

je; neb ze zločinu, o němž zvěděl, zisk a užitek béře. nedopouští se sice téhož zločinu, ale ovšem dopouští se zločinu zvláštního, jak dále v zákoníku tomto ustanoveno bude.

§ 7.

Zvláštní ustanovení o přičítání při zločinech tiskopisy spáchaných.

Byl-li spáchán zločin obsahem tiskopisu, jsou vinní týmž zločinem spisovatel, překladatel, vydavatel, nakladatel, nebo zprostředkovatel prodeje, knihkupec, tiskař, při tiskopisech periodických i zodpovědný redaktor, jakož vůbec veškeré osoby, jež při tisku nebo při rozšiřování trestního tiskopisu spolupůsobily, ač lze-li vztahovati na ně všeobecná ustanovení §§ 1., 5., 6., 8., 9., 10. a 11.

§ 8.

O pokusu zločinném.

Ke zločinu netřeba, aby čin skutečně byl dokonán. Již sám pokus zlého skutku jest zločinem, jakmile zlomyslník předsevzal nějaký čin, který ke skutečnému vykonání vede, zločin však jen pro nemožnost, pro překážku odjinud v to přišlou nebo náhodou nebyl dokonán.

Proto užito býti má ve všech případech, kde zákon zvláštních výjimek nenařizuje, všelikých ustanovení pro zločiny vůbec daných i na pokusy zločinné, a trestati jest pokus zlého skutku za použití § 47. lit. a) týmž trestem, jenž uložen na zločin dokonáný.

Pokus prostředkem zcela nezpůsobilým jest bezrestný (rozh. 16. června 1858, č. 98, 20. dubna 1859, č. 70), ale nikoliv i tehda, byla-li věc, kterou zloděj ukrásti chtěl, právě na jiném místě (rozh. z 11. dub. 1908, č. 3438).

Není pokusu při § 105. tr. z. a podob., kde bez docílení zamýšleného účelu pokusem vyčerpány známky zločinu dotyčného (rozh. 4. listop. 1887, č. 10.717 a j.). Srov. § 11. tr. z., § 147. tr. z.

Pokus záleží v úmyslu a výsledku jeho, kterýž nezavšlý jest od vůle pachatelovy a nenastal (rozh. 7. listop.

1853, č. 11.060, ze 7. pros. 1900, č. 14.370, z 11. ledna 1901, č. 12.755 a rozh. z 14. led. 1907, č. 3290 a j.).

Srov. též o pokusu podvodu nebo lstivě skryté krádeži rozh. z 13. říj. 1906, č. 3238. O pokusu k § 335. tr. z. nebo dokonané vraždě rozh. 8. čna 1904, č. 2968. O pokusu při válečné lichvě srov. ustanovení § 26. zák. ze 17. října 1919, č. 368 sb. z. (v dod.).

Od přípravných činů rozeznává se pokus úmyslem k provedení směřujícím (rozh. 12. list. 1906, č. 2256; 6. list. 1905, č. 3128 a j. v.).

Dobrovolné upuštění od zločinu jest tedy dle II. odst. § 8. tr. z. bezrestným (rozh. 26. září 1874, č. 8162, rozh. 7. pros. 1909, č. 3641 a z 27. břez. 1907, č. 3330).

Pouhé záměry a přípravné činy nelze pokládati za pokus zločinu (rozh. 27. října 1853, č. 156, 26. srpna 1887, č. 6375, z 2. květ. 1908, č. 3455 a j.).

Poznámky:

§ 9.

Kdo jiného ku zločinu vyzývá, povzbuzuje nebo svěsti hledí, dopouští se, bylo-li působení jeho bez výsledku, pokusu svádění ke zločinu onomu, a má odsouzen být k tomu trestu, který by se na pokus toho zločinu uložiti měl.

Srov. §§ 239. a 305. tr. z. Viz rozh. z 3. list. 1906, č. 3263 a j.

O dobrovolném vzdání se pokusu svěsti viz rozh. ze 7. pros. 1909, č. 3641.

§ 10.

Při zločinech, jichž se kdo dopustí tiskopisy, počíná trestnost činu pro spisovatele, překladatele, vydavatele, redaktora a nakladatele (§ 7.) tou dobou, kdy dílo, jež se má zmnohonásobit, se do tisku odevzdá, pro ostatní vinníky počátkem jejich spolupůsobení.

Odevzdáním díla v § 516. tr. z. zmíněného do tisku vzniká pro osoby v I. odst. § 10. tr. z. uvedené trestnost dle § 8. tr. z., není-li čin dokonán (rozh. 10. září 1888, č. 5922). — U přečinů a přestupků viz § 239. tr. z.

§ 11.

Pro myšlenky nebo pro pouhý úmysl, pokud žádný zevní čin předsevzat nebyl, anebo něčeho opomenuto nebylo, co zákon předpisuje, nelze nikoho zodpovědným činiti.

Srov. rozh. z 12. list. 1906, z 6. list. 1905, č. 3128 a j. v.

Hlava druhá.

O trestání zločinů vůbec.

§ 12.

Hlavní druhy trestů.

Trestem zločinů jest smrt zločincova nebo přidržení ho v žaláři.

§ 13.

Způsob trestu smrti

Trest smrti vykonává se provazem.

Srov. ustanovení § 403., 404., 436. a 445. tr. ř.

Při zločinu dle § 222. tr. z. a při přestupcích zák. o moru (pat. z 21. května 1805, č. 731 sb. z. s., min. nař. z 10. listop. 1853, č. 240 ř. z.) v době stanného práva vykonává se trest smrti zastřelením.

Viz též §§ 416. a 480. voj. tr. řádu z 20. čce 1912, č. 130 a 131 ř. z. a zákon z 19. pros. 1918, č. 89 sb. z.

§ 14.

Druhy žaláře: a) dle tuhosti.

Trest žaláře dělí se podle rozdílné tuhosti na dva stupně. První stupeň značí se slovem »žalář« bez předavku, druhý slovy »těžký žalář«.

Srov. § 405. a 406. tr. ř. — Na Slov. tresty žaláře a káznice.

§ 15.

První stupeň.

Při prvním stupni žaláře chová se trestanec bez želez, avšak úzce a stravován tak, jak to připouští zařízení trestnic pro takové zločince určených podle předpisů již o tom vydaných nebo které ještě vydány budou.

Nedovoluje se mu scházení se s nikým bez přítomnosti dozorce vězní ani rozmluva v jazyce tomuto nesrozumitelném.

O výkonu trestu v samovazbě zák. z 1. dubna 1872, č. 48 ř. z.

§ 16.

Druhý stupeň.

Odsouzenec k trestu žaláře druhého stupně přidržuje se [železy na nohách]. Rozmluva s lidmi, jež nemají přímo s jeho vězením co činiti, povoluje se mu toliko ve případech zvláštních a důležitých.

Ustanovení o železech zruš. zák. z 15. listop. 1867 č. 131 ř. z. a má se těžký žalář jinak zostřít (§ 19. tr. z.).

§ 17.

Stupně žaláře: b) dle trvání.

K trestu žaláře odsuzuje se zločinec buď na celý život nebo na určitý čas. Nejkratší trvání dočasného žaláře jest zpravidla (§ 54., 55. tr. z.) šest měsíců, nejdelší dvacet let. Doba trestu a všeliké jiné právní účinky trestního rozsudku počínají, pokud v rozsudku jinak určeno není, od té chvíle, kdy prohlášen byl rozsudek, proti němuž není žádného dalšího právního prostředku.

Srov. § 397. a 280. a násl. a § 445. tr. ř.

O výkonu trestu proti těžce nemocným viz § 398. tr. ř.; o odkladu trestu § 401. tr. ř. O odročování a přerušení výkonu trestu viz e. nař. ze 7. srpna 1914, č. 207 ř. z. a zák. z 20. čce 1912, č. 142 ř. z.

Doba od prohlášení rozsudku první stolice se vězněnému včítá za podmínek § 400. tr. ř. a zák. z 11. čce 1913, č. 143 ř. z. s min. nař. z 2. září 1912, č. 25.601 věst.

Samovazbou zkracuje se trest. (Viz pozn. § 22.)

Poněvadž rozdílnost okolností, které zločin zvětšují nebo zmenšují, nepřipouští toho, aby míra trestu v zákoně samém na jeden každý případ určitě stanovena byla, určuje se v následujících hlavách při každém zločinu jen meze času nejkratšího a nejdelšího, v nichž zpravidla trvání trestu podle velikosti zločinu vyměřiti se má.

Srov. § 54., 55. tr. z. a § 266., 260. tr. z.

§ 18.

Spojení příměr. práce se žalářem.

S trestem žaláře vždy spojeno bývá přidržování k práci. Každý trestanec musí tedy konati práci podle zařízení trestnice.

U přidělování těchto prací přihlížeti má se co možná na stupeň trestu žaláře, na dosavadní způsob zaměstnání a na vzdělání trestanců.

Srov. min. nař. z 14. února 1866, č. 1753 a z 24. pros. 1876, č. 11646.

§ 19.

Zostření žaláře.

Trest žaláře zostřen býti může mimo to:

- a) postem;
- b) vykázáním tvrdého lůžka;
- c) přidržením v samovazbě;
- d) uzavřením o samotě v temné komůrce;
- e) [—];
- f) vypovězením ze země po odbytí trestu.

§ 20.

Pesty.

První a druhý stupeň žaláře může postem zostřen býti v ten způsob, že se trestanec v některé dny živí jen vodou a chlebem. To však diti se má jen ve dnech ne nepřetržitě po sobě sledujících a ne častěji než třikrát v týdnu.

§ 21.

Tvrdé lůžko.

Zostření vykázáním tvrdého lože záleží v tom, že se obmezí trestanec na pouhé desky, což diti se smí jen ve dnech ne nepřetržitě za sebou sledujících a ne častěji než třikrát v týdnu.

§ 22.

Samovazba.

Držení v samovazbě nesmí nepřetržitě trvat déle jednoho měsíce, a lze ho potom zase užiti teprve za měsíc. Ostatně má k trestanci po čas samovazby alespoň dvakrát za den také docházeti některá z osob dohled majících v trestnici, a má se mu dát přiměřené zaměstnání.

Dle zák. z 1. dubna 1872, č. 43 ř. z. ustanoveno: V § 2. že celý trest může se vykonat samovazbou, když nejvýše osmiměsíční samovazbou se odbyti dá, nebo když rozsudkem jen nejvýše na osmiměsíční trest uznáno a

dá se očekávat, že to odsouzeného napraví. Jinak buďž pře-
stane v první polovici trestu v samovazbě, nejméně po 8 měsí-
cích a ne déle než 3 léta. Když takto ztráví nejméně 3 měsí-
ce v samovazbě (§ 4.), počítá se mu další trest v samovazbě
odbyť po 2 dnech za 3 dni.

§ 23.

Uzavření o samotě v temné komůrce.

Uzavření o samotě v temné komůrce nesmí
nepřetržitě trvat déle než tři dni a může se opa-
kovat až za týden a smí celkem trvati nejvýše
třicet dní v roce.

[§ 24.]

§ 25.

Vypovězení ze země.

Vypovězení mohou býti ze země jenom ti zlo-
čincové, kteří jsou cizozemci; a musí se po každém
vypovězení vztahovati na veškeré korunní země
[—].

O občanství viz § 28. obč. z. a sled.
Srov. též § 323., 249. tr. z.

§ 26.

Zákonné účinky odsouzení pro zločin.

S každým odsouzením pro zločin jsou mo-
cí zákona spojeny tyto účinky:

- odnětí všech řádů tuzemských i cizích, čes-
kých odznaků civilních i vojenských;
- ztráta všech veřejných titulů i akademických
stupňů a hodností, a odnětí práve, jich znovu
nebo zase nabytí bez povolení [—];
- [—];
- ztrátu všelikého úřadu veřejného nebo všeliké
veřejné služby, číťže v to i úřad učitelský
a nezpůsobilost, dosáhnouti jich znovu nebo
zase bez výslovného povolení císařova;

Viz předpisy:

O disciplinárním řízení, pokud se úředníků týkají, čís.

nař. z 10. květ. 1860, č. 64 ř. z., čís. pat. z 3. květ. 1853, č. 81
ř. z., zák. z 14. květ. 1869, č. 62 ř. z., zák. z 27. list. 1896, č.
217 a min. nař. z 18. čce. 1897, čís. 170 ř. z.; o soudcích zák. z 21.
květ. 1868, č. 46 ř. z.

O kancelářských pomocnících nař. z 19. čce 1902, č. 145,
z 3. dub. 1906, č. 77 ř. z., z 15. čce. 1906, č. 141 a z 23. břez.
1907, č. 88 ř. z.

O výpom. služích min. nař. z 15. říj. 1902, č. 200 ř. z.

O vyloučení z úřadu soudce laika pro spory civilní zák.
o zřiz. soud. z 27. list. 1896, č. 217 ř. z., při živnost. soudcích
zák. z 27. list. 1896, č. 218 ř. z., a při porotcích zák. z 23. květ.
1873, č. 121 ř. z.

O učelích zák. z 15. květ. 1869, č. 82. ř. z. O vysoko-
školských učitelích zák. 13. ún. 1919 č. 79 sb. z.

O propuštění z úřadu pro zločin a přečin bez disciplinárního řízení čís. pat. z 27. květ. 1852, č. 117 ř. z. (§ 25.)
a zák. z 15. list. 1867, č. 181 ř. z. (§ 6.); z 29. květ. 1881, č. 47
ř. z.; z 25. květ. 1883, č. 78 ř. z. a § 11. zák. o soud. zřiz. z
r. 1890.

e) při duchovních sesazení s prebendy a nezpůso-
bilost, takové zase nabytí bez výslovného po-
volení císařova;

Srov. § 8. zák. z 7. květ. 1874, č. 50 ř. z. a § 12. zák.
z 20. květ. 1874, č. 63 ř. z.

f) ztrátu způsobilosti k soudcovství, advokacii a
notářství, veřejných jednatelství a všelikého
zastupování před veřejnými úřady;

Srov. § 34. advok. ř. z. 6. července 1868, č. 98 ř. z.; § 6.
not. ř. z. 25. července 1871, č. 75 ř. z.; čl. 1. 84. zák. 4. dubna
1875, č. 68 ř. z. a § 43. zák. z 11. led. 1897, č. 30. ř. z. —
Srov. též pozn. shora k písm. d).

g) odnětí všelikých pensí, podle předpisů o per-
sích dávaných, provisií příspěvků výchovacích
a jiných příjmů, jakož i všech platů z milosti.

Srov. zák. o voj. osob. z 27. pros. 1875, č. 158 ř. z.
z 27. dub. 1887, č. 41 ř. z.; o poštov. úř. venk. min. nař. z 21.
květ. 1903, č. 108 ř. z. (§§ 20. a 23.).

Mimo to platí ona ustanovení předpisů obč-
čanských, politických a církevních, podle nichž
spojeny s odsouzením pro zločin ještě jiné špec-
livé následky.

Taková ustanovení jsou:

I. dle obč. zák.: dle § 29. neschopnost cizince nabytí
rak. stát. občanství; dle § 56. neplatnost přivolení k man-
želství od osoby unesené (§ 98. tr. z.); dle § 63. překážka
vejití v manželství pro úklady o život manžela; dle § 109. o
rozvodu; v § 115. o rozložení manželství; v § 176. pozbytí
moci otcovské; dle §§ 191., 254., 281. a § 5. zák. z 15. listop.
1867, č. 121 ř. z. ztráta poručitství a opatrovnictví dle určení
soudu; dle § 540. nehodnost k dědictví; dle § 543. vyloučení

práva dědičného z poslední vůle; dle § 592. nezpůsobilost býti svědkem testamentárním; dle § 768. vydělení dítěte pro odsouzení doživotní nebo na 20 let; v § 769. možnost vydělení rodičů taktéž; dle § 770. ztrátu povinného dílu dědičného; v § 782. vydělení pominutím dědice; dle § 1210. možnost vyloučení společníka.

II. podle c. ř. s. z r. 1895: nezpůsobilost ku přisež-ném u výslechu za svědka (§ 336.) nebo jako strana (§ 372.) ve sporu.

III. ztráta volitelnosti a práva volebního dle § 8. zák. z 26. ledna 1907, č. 17. ř. z. (vol. ř.), který určuje v bodech číslo;

4. Osoby, které byly odsouzeny k trestu pro některý zločin nebo pro přestupek krádeže, zpronevěry, účastenství v nich, podvodu,*) kuplířství (§§ 460., 461., 463., 464., 512. tr. zák.), [—**) a v § 1. zákona ze dne 25. května 1883, č. 78 ř. z. nebo pro přestupek §§ 1., 2., 3., 4. a 5., předposlední odstavec, zákona ze 24. května 1885, č. 89 ř. z.

Tento následek odsouzení pomine při zločinech v § 6. čís. 1 až 10 zákona z 15. listopadu 1897, č. 131 ř. z. vypočte-ných koncem trestu, při jiných zločinech uplynutím desíti let, byl-li vinník odsouzen nejméně ku pětiletému trestu, jinak uplynutím pěti let, při ostatních svrchu uvedených trest-ných činech však uplynutím tří let po konci trestu.

5. Osoby, které byly odsouzeny k trestu pro přečin § 45., 47., 48. a 49. branného zákona z 11. dubna 1889, č. 41 ř. z., po dobu tří let po konci trestu.

6. Osoby, které byly odsouzeny soudně k trestu pro přečin proti trestním ustanovením na ochranu svobody voleb, byl-li skutkový děj spáchán při volbách do poslanecké sněmovny říšské rady nebo do zemských sněmů.

7. Osoby, které byly dány pod policejní dozor nebo do donucovací pracovny, až do uplynutí tří let po zániku poli-cejního dozoru, vztažno po propuštění z donucovací pracovny.

9. Osoby, které pro opilství nebo pijáctví na základě všeobecného trestního zákona nebo jiných zákonných ustanovení, která budou ještě zavedena, byly odsouzeny více než dvakrát k trestu vězení, po dobu tří let po konci trestu.

IV. Podle zákona o republice čs. ze dne 31. ledna 1919, čís. 75 sb. zák. jsou vyloučeni z práva voliti do obcí: —

4. kdož pravoplatným rozsudkem soudu trestního odsouzení byli pro takový zločin, přečin nebo přestupek, pro který podle platných ustanovení nastává ztráta práva volebního do obcí.

Výrok, zda ztráta práva vol. má nastati, vysloví napříště soud v rozsudku. Jde-li o výrok poroty, přísluší, o tom rozhodnouti porotě. Ztráta práva vol. může však vyslovena býti jen tehdy, byl-li trestní čin spáchán z pohnutek nízkých a nečestných, u přečinů a přestupků kromě toho teprve při druhém pravoplatném odsouzení pro čin, pro který občan může býti vyloučen z práva volebního.

*) Tak i pro předražování dle zák. nař. z 24. břez. 1917, č. 131. ř. z. (§ 46.).

**) (zákon o lichvě).

Ztráta práva volebního pomíjí, pokud podle platných ustanovení nepomíjí dříve, u zločinů po třech letech, u přečinů a přestupků po roce, počítajíc ode dne ukončení trestu; 5. kdož jsou v donucovací pracovně.

Evidence o ztrátě voleb. práva rozsudkem: viz vñ. m. spr. 30. května 1919 č. 10.732 věst. str. 59).

Nastane-li nebo vyjde-li na jevo některá z okolností, uvedených pod č. 1., 4. a 5., po skončené lhůtě reklamační a předložili se volební komisi o tom úřední doklad, nesmí občan při volbě hlasovati přes to, že jest zapsán ve voličském seznamu.

V. V jiných zákonech: Při živnost, opráv. dle živ. ř. §§ 98. a 1188.; při obchod. komorách zák. z 29. června 1868, č. 85. ř. z.; při komorách lékařských zák. z 22. pros. 1891, č. 6. ř. z. na r. 1892. při patent. zák. z 11. ledna 1897, č. 30 ř. z.; pro smírčí soudce při bursách min. nař. 11. února 1896, č. 28 ř. z.; při podnikcích horních § 262. pat. z 23. května 1854, č. 146 ř. z.; nemožnost zvolení do berních komisí z. z 25. října 1896, č. 220 ř. z.; vyloučení z podomního obchodu pat. ze 4. září 1852, č. 252 ř. z. a § 60. živn. ř.; ztrátu práva jednorod. dobrovolníka § 24. z. z 11. dubna 1889, č. 41 ř. z. a z. z 15. dubna 1889, č. 45 ř. z.; nemožnost ukončení kupecký konkurs vyrovnáním, § 141. konk. ř. z 10. prosince 1914, č. 337 ř. z. — Dle zák. ze 17. října 1919, č. 568 sb. zák. o valc. lichvě též nastane konfiskace jmění odsouzenceva.

Předpisy o dávání zločinců potrestaných pod dohled policejní vyhradzují se zvláštním nařízením, a jimi též určeno bude, jakou působnost při tom soudy míti mají.

O správě jmění náležejícího sběhům vñ. min. spr. 11. května 1919 č. 8873 (věst. č. 6.).

O evidenci opět. odsouzení odsouzenců, jimž udělena milost, vñ. 11. května 1919, č. 10.597. věstn. str. 55. Správy trestnic budou oznamovati různá data o trestancích soudů: vñ. m. spr. 21. května 1919 č. 11.230 (věst. str. 58).

Srov. též § 52. zák. z 27. listop. 1896, č. 217 ř. z. a § 43. z. z 11. ledna 1897, č. 30 ř. z.

Viz zák. z 10. května 1873, č. 108 ř. z. níže.

§ 27.

Zákonné účinky trestu smrti a těžkého žaláře.

Mimo to jsou však zejména s rozsudky trestními, jimiž zločinec k trestu smrti nebo těžkého žaláře odsouzen, spojeny mocí zákona ještě tyto účinky:

a) Je-li zločinec šlechticem, má v rozsudku trestním doloženo býti, že se zbavuje šlechtictví. Ztráta tato stihá však jedině jeho samého, tudíž ani manželku ani děti jeho před trestním rozsudkem zplodené;

činci, aby po odbytí trestu živnost tu provozoval, má mu živnost odejmouti, šetře při tom předpisů o tom vydaných.

Srov. též § 2. zák. o užívání třaskavin z 27. května 1885, č. 134 ř. z.; § 57. zák. z 13. března 1883, č. 39 ř. z. a min. nař. ze 7. února 1883, č. 1476; pak min. nař. z 24. června 1882, č. 8311.

Viz § 3. odst. 6. zák. o tisku a § 19. zák. o válečné liečbě (oba v. dod.).

Stejně řízení nastane i tenkrát, když měl odsouzenec patent lodní nebo právo, mít loď ku plavbě pobřežní. V tomto případě přísluší rozhodovati o ztrátě práva takového ústřednímu úřadu námořskému.

O následcích odsouzení pojednává v novém znění živn. ř. z r. 1907 takto:

5. Byl-li kdo odsouzen pro nějaký zločin vůbec, pro přečin nebo pro přestupek spáchaný ze zistnosti nebo sněhující proti veřejné mravopoctnosti, nebo pro přečin v § 486. tr. zák. naznačený, pro podloudujictví nebo pro těžký přestupek důchodkový, může se mu odeprít, aby v živnosti nějakou se uvázal, bylo-li by dle zvláštní povahy živnosti, hledíc k osobě podnikatelově a k trestnímu činu jím spáchanému, se obávati, že by jí zle užíval; v této případnosti ani nemůže se dopustiti, aby v živnosti se uvázal, pokud vyšetřování trvá.

§ 6. Bylo-li někomu nálezem soudcovským neb administrativním zakázáno provozovati živnost nějakou, nemůže se mu povolit, aby uvázal se v živnosti jinou. Jejím provozováním zmařen by byl účel nálezu onoho.

Byl-li kdo odsouzen nálezem soudcovským, jest vyloučený účinným jen dotud, dokud zákonně následky trestu trvají; stalo-li se to nálezem administrativním, politický úřad zemský může zrušiti vyloučení takových osob hledíc k jich pozdějšímu delšímu bezúhonnému chování.

§ 57. Jestliže při některém živnostníku dodatečně se shledá, že již od počátku neměl a ještě dosud nemá nějaké zákonné náležitosti pro samostatné provozování živnosti, může úřad k přijetí opovědi živnostenské nebo k propůjčení koncese příslušný, další provozování živnosti jemu zapověděti a list živnostenský, vztahmo koncesi odniti.

Při živnostech uvedených v § 15. č. 1., 2., 4., 5., 7., 8., 9., 12., 13., 16., 22. a 23. koncese může odnata býti také tehdy, jestliže živnost do šesti měsíců, a při živnosti v § 15., č. 3. jmenované, jestliže do dvou měsíců po propůjčení koncese nepočne se provozovati nebo když provozování později po dobu právě tak dlouhou se přeruší.

Pokud některá živnost na základě § 24. vázána bude na koncesi, může způsobem nařizovacím ustanoveno býti, že koncese od úřadu propůjčujícího může býti odnata, nepočne-li se taková živnost provozovati do šesti měsícův od propůjčení nebo přerušili-li se provozování později po dobu právě tak dlouhou.

§ 98. (Odst. 2.) Držitelé živností, kteří odsouzeni byli pro zločin vůbec nebo pro přečin ze zistnosti spáchaný nebo proti mravopoctnosti čelící nebo pro takovýž přestupek, nesmějí učedníka ani přijímati ani přijatých děle podržeti.

(Srov. i §§ 133a a 138. živn. ř. o odnětí práva mít mladistvé pomocníky a § 139. cit. zák. o odnětí živnostenského oprávnění.)

§ 31.

Obmezení trestu na zločince.

Jako trestuhodnost, tak i skutečný trest nemůže stihnouti nikoho než zločince.

Zákon ze dne 16. března 1892, č. 64 ř. z. o náhradě škody neospravedlněným rozsudkem způsobeně.

Podmínkou, aby kdo nároku ve smyslu zákona tohoto domáhati se mohl, jest dle § 1. cit. zák. právoplatně odsouzení pro čin trestní, který podle řádu trestního, ze dne 23. května 1873, č. 119 ř. z. se stihá, zejména tedy právoplatně odsouzení pro zločin, přečin nebo přestupek, pro poslední však jen potud, pokud řízení o nich před soudy trestní náleží.

Další podmínkou je, aby na základě obnovy řízení trestního ve smyslu § 352. násl. ř. trest. řízení bylo zastaveno nebo obžaloba právoplatně zamítnuta neb aby vůbec nastal případ dodatečného osvobození odsouzeného.

Nárok na náhradu přísluší buď samému odsouzenenci, nebo zemřel-li dříve, než zjištěno bylo, že nevinně byl odsouzen, jen pozůstalému u manželu, dětem nebo rodičům jeho, jmenovaným však osobám jen potud, pokud neospravedlněným rozsudkem zkrácena neb úplnou ztrátou odnata jim byla výživa, kterou nevinně odsouzený jim povinen byl.

Nárok ten zaniká promlčením, pakli nebyl vznesen do tří měsíců od toho okamžiku, kdy nárok tento existentním se stal, tedy splněním podmínek § 1. 2. cit. zák. (§ 3. l. c.), nezaniká však smrtí oprávněného, nýbrž v případě tom nastupují na místo jeho osoby, které v § 2. jsou jmenovány a mohou pak v dobývání nároku toho zemřelým započatém pokračovati.

Avšak nárok na náhradu škody neospravedlněným rozsudkem způsobeně vůbec nevznikne, když buď:

a) odsouzený sám úmyslně neospravedlněné odsouzení zavinil;

b) nepodal-li ten, kdo pro nedostavení se ku hlavnímu líčení v přestupech dle § 439. tr. ř. byl odsouzen, námitky proti kontumaciálnímu rozsudku dle § 478. tr. ř.

Předmětem řízení ve smyslu cit. zák. jest stanoviti povinnost ku náhradě materiální škody, která neospravedlněným rozsudkem odsouzení samému nebo osobám v § 2. cit. zák.

imenovaným způsobem byla a určení náhrady, která státem poskytnuta býti má.

Rízení zahajuje se dle § 4. žádostí (nikoliv žalobou) buď písemně nebo protokolárně u soudu, který v prvé instanci vynesl rozsudek, později pro prokázanou neoprávněnost zrušený, podanou a žádá se, aby v ní zadatel nárok svůj co do výše žádané náhrady pokud lze co nejpřesněji číselně udal.

Rízení jest tu oficiálním.

Soud, u něhož žádost za náhradu škody neoprávněným odsouzením způsobené podána byla, jest zavázán z povinnosti úřední konati potřebná šetření a zjištění okolností, na nichž nárok na náhradu škody závisí, provedením potřebných důkazů šetře při tom stejným způsobem jak zájmu žadatelových, tak i zájmu státních.

Výsledkem svědků a znaleců, kteří ani v přísahu vzati býti nemusí, pakli soudce za dobré to neuzná, jest pouze fakultativní.

Po skončení šetření podá se o tom žadateli zpráva spolu s vyvážáním, aby v neprodávitelné lhůtě 14 dní podal zmíněné své vyjádření (§ 5.). Lhůta počítá se ode dne doručení zprávy o skončení řízení.

Zadateli přísluší neomezené právo nahlížeti ve spisy soudní, pokud třeba toho pro zjištění nároku tohoto.

Soud, který řízení provedl, připojí ke spisům této náhrady se týkajícím svoje dobré zdání a předloží pak je s tímto dobrým zdáním ministru spravedlnosti, který o nároku na náhradu škody rozhodne a sám sumu náhrady, která státem poskytnuta býti má, určí.

Sezná-li ministr při této příležitosti, že řízení prvním soudem provedené jest nedostatečným a neúplným, může prvním soudu naříditi, aby řízení ve směrech těch bylo doplněno.

Z rozhodnutí ministerstva přísluší zkrácenému žadateli stížnost na říšský soud (čl. 8. zák. zák. stát. ze dne 21. prosince 1867, č. 148 ř. z., zák. ze dne 18. dubna 1869, č. 44 ř. z., mín. nar. ze dne 26. října 1869, č. 163 ř. z.), kterouž do 60 dnů ze dne doručení rozhodnutí ministru podati dlužno. Tato 60denní lhůta jest neprodávitelná a jest vyloučeno navrácení v předchozí stav pro zmeškání její (§ 8. cit. zák.).

Výjimkou z § 16. zák. ze dne 18. dubna 1869, č. 44 ř. z. nežádá se, aby tuto stížnost k říšskému soudu advokát spolupodepsal.

Veškerá jednání podle tohoto zákona, jakož i podání v něm se vyskytující jsou veškerých poplatků (i koliků prosta (§ 9.)).

O povinnosti státu (rak.) dáti odškodněnou za bezprávně škody způsobené civilním osobám ve válece viz zákon ze dne 18. srpna 1918, čís. 317 ř. z. (promlčení § 5. cit. zák.).

Náhrada za nezaviněnou vezbu vyšetřovací: zákon z 18. srpna 1918, čís. 318 ř. z. (promlčení § 5. cit. zák.).
Srovnaj zákon z 2. listopadu 1918, čís. 4. sb. z.

§ 32.

Meze vůle soudečvy při vyměřování trestu.

Trest má býti ustanoven přesně podle zákona a nesmí vyměřen býti ani ostřeji ani mírněji, než jak zákon podle zjištěné povahy zločinu i pachatele předpisuje.

Srov. § 34. a 55. tr. z. O podmín. odsouzení nebo propuštění: zák. ze 17. října 1919, č. 562 sb. zák.

§ 33.

Nemůže ani zpravidla (§ 52., 54. a 55.) žádný jiný způsob trestu zločinci uložen býti, nežli jaký v tomto zákoně určen jest. Ani nelze zrušiti zasloužený trest pro vyrovnání mezi zločincem a poškozeným (§§ 187. a 188.).

§ 34.

Sbíhání se více zločinů

Spáchal-li zločinec více zločinů, na něž se totéž vyšetřování a odsouzení vztahuje, buďž potrestán podle toho zločinu, na kterýž uložen ostřejší trest, přihlížeje však i k zločinům ostatním.

§ 35.

nebo zločinů s přečiny a přestupky.

Předpisu toho šetřeno buďž i tehda, když se zločiny sbíhají s přečiny nebo přestupky.

Ustanovení však zvláštních, daných v §§ 28. a 29., užito býti má v tom případě, když se sbíhá více zločinů, nebo když sbíhají se zločiny s přečiny anebo s přestupky mimo ostatní trest zákonný i tehda, když byt jen jediný ze sbíhajících se činů trestných spáchán byl obsahem tiskopisů.

Viz §§ 34. až 40. z. o tisku.

Rovněž tak má, i když jen na jediný z těchto sbíhajících se činů trestných určen jest v tomto nebo v jiném zákoně trest peněžítý nebo některý z trestů § 240. lit. b) a c), uložen býti vinníkovi

Trestní zákon 6. vyd.

kromě jiného trestu zákonného po každé tento zvláštní trest.

Srov. §§ 264. a 265. tr. ř. o rozdělení trestním výše trestování a dvojitým odsuzování, dále i předpisy §§ 56. až 58., 23., 232., 289., 332., 363. a 389. tr. ř. a předpis § 41. zbroj. pat. (pozn. § 2. tr. z.). Také vojenské sondy trestní mají zvlášť posuzovati trestné činy k jejich příslušnosti se vztahující a soud, který později rozsudek pronese, má při vyměřování trestu přiměřeně přihlídati k onomu trestu, který vinníku uložen rozsudkem dřívějším (§ 17. obou zák. z 5. čce 1912, č. 130 a 131 ř. z.).

§ 36.

O zločinech tuzemců v cizině.

Pro zločiny, jež některý poddaný [—] spáchal v cizině, nemá v tuzemsku býv přistižen nikdy cizině být vydán, nýbrž má se o ním nakládati podle toho trestního zákona nehledie k zákonům té země, kde zločin spáchán byl.

Byl-li však pro ten čin již v cizozemsku potrestán, budiž trest přetřpený vpočten do trestu, který podle tohoto zákona mu uložen býti má.

Nikdy se nesmí rozsudky cizozemských trestních úřadů u nás vykonávat.

§ 37.

O zločinech cizinců: a) u nás.

Také nad cizincem, jenž spáchá zločin ve státu tomto, budiž jen podle tohoto zákona rozsudkem znáno (§41.).

§ 38.

b) v cizině.

Spáchal-li cizinec v cizozemsku zločin velezrády, vztahují se na tento stát [—] nebo zločin zřizování zdejších veřejných úředních papírů nebo mincí (§ 106 až 121.), má se s ním naložiti podle tohoto zákona tak, jako s tuzemcem.

§ 39.

Spáchal-li však cizinec v cizině jiný zločin, než ony v předešlém paragrafu naznačené, budiž sice při jeho přistižení vždy do vězení vzat, ale ihned jest se dorozuměti se státem, kde zločin spáchal, o jeho vydání.

§ 40.

Kdyby cizí stát se zdráhal, ho přijati, budiž s cizím zločincem zpravidla podle předpisu tohoto trestního zákona naloženo. Jestliže by však podle trestního zákona toho místa, kde skutek spáchal, byl trest mírnější, trestán budiž podle tohoto mírnějšího zákona. K trestnímu rozsudku budiž připojeno mimo to vypovězení ze země po skončené době trestu.

§ 41.

Jsou-li v příčině obapolného vydávání zločinců s cizími státy uzavřeny zvláštní smlouvy, budiž podle nich jednáno.

§ 42.

O právu k náhradě proti zločinci.

Potrestáním zločince nic se nemění na právu těch, jimž zločinem bylo ublíženo nebo uškozeno, a jimž za to přísluší zadostiučinění nebo náhrada od zločince, jeho dědiců, nebo z jeho jmění.

Srov. §§ 365. až 369. tr. ř. a § 376. a sled. tr. ř. — Rovněž §§ 1294., 1301., 1324. a sled. obč. z. Viz i cis. nař. z 9. června 1915, č. 156 ř. z., zákon z 2. list. 1918, č. 8 sb. z.

Hlava třetí.

O okolnostech přitěžujících.

§ 43.

Obecná míra přitěž. okolností.

Zločin jest vůbec tím větší, čím zralejší jest rozvaha, čím úmyslnější příprava, s níž zločin před

se vzat, čím větší škoda tím způsobená nebo nebezpečí s tím spojené, čím méně opatrnosti proti němu se použiti dalo, anebo čím více povinností tím porušeno.

§ 44.

Zvláštní okolnosti přitěžující.

Zvláštní okolnosti přitěžující jsou:

- a) spácháno-li více zločinů různého druhu;
- b) spáchán-li týž zločin opětovně;
- c) byl-li zločinec již pro stejný zločin trestán; Tak zvaná zpětlost zločinceva.
- d) svedl-li jiné k zločinu;
- e) byl-li původcem, návodcem, náčelníkem zločinu od více osob spáchaného.

Srov. též ustanovení § 263. tr. z.

§ 45.

I to jest okolností přitěžující, když obviněný ve vyšetřování soudce smyšlenými nepravdivými okolnostmi obelstíti hledí.

Tedy ne pouhým zapíráním nebo odvoláním učiněného již doznání (rozh. 3. února 1853, č. 950); nesmí však tím spáchán býti jiný trestní čin (rozh. 28. června 1854, č. 6894 a z 31. března 1853, č. 2923).

Hlava čtvrtá.

O okolnostech polehčujících.

§ 46.

Důvody polehčující: a) dle povahy pachatelovy.

Okolnosti polehčující, kteréž se vztahují na osobu pachatelovu, jsou:

- a) není-li pachateli ještě 20 let, je-li slabého rozumu, nebo bylo-li jeho vychování velmi zanedbáno;

- b) choval-li se před zločinem bezúhonně;

(Tak zvaná zachovalost zločinceva.)

- c) spáchal-li zločin k něčímu ponuknutí, ze strachu, nebo z poslušnosti;
- d) dal-li se pohnati k zločinu v prudkém hnuti mysli, vzniklém z obyčejného citu lidského;
- e) když spíše pro příležitost, z cizí nedbalosti se mu nahodivší, k zločinu byl přilákán, než sám s úmyslem napřed rozváženým k tomu se oddal;
- f) dal-li se svést k zločinu tísníci ho chudobou;
- g) snažil-li se s účinnou horlivostí škodu způsobenou napravití nebo dalším zlým následkům zabrániti;
- h) když sám se udal a k zločinu doznal, ač mohl snadno utéci, nebo neprozrazen zůstatí;
- i) vyjevil-li jiné skryté zločince a k jich přistizení příležitost a prostředky poskytl;
- k) [byl-li vězněn...].

Srov. poučení min. sprav. z 2. září 1912, č. 25.601 ve věst. a zák. z 20. čce 1912, č. 141 ř. z.

§ 47.

b) dle povahy skutku.

Okolnosti polehčující vzhledem k povaze skutku jsou:

- a) zůstalo-li při pokusu, v té míře, jak daleko ještě bylo od pokusu k dokonání zločinu;
- b) spáchán-li zločin s dobrovolným zdržením se způsobení větší škody, k čemuž bylo příležitosti; Srov. též § 264. lit. h) a i).
- c) je-li škoda ze zločinu vzniklá nepatrnou, nebo dostal-li poškozený úplnou náhradu nebo zadostiučinění.

(A. contr. ustanovení § 264. lit. k) tr. z., kdež též částečná náhrada škody polehčující okolnosti.)

Hlava pátá.

O užívání okolností přitěžujících a polehčujících
a o započtení vyšetřovací vazby.

§ 48.

Všobecný předpis k posuzování okolností přitěžujících
a polehčujících.

K okolnostem přitěžujícím má se přihlížeti jen potud, pokud proti nim není okolností polehčujících, a rovněž tak k okolnostem polehčujícím pokud proti nim není žádných okolností přitěžujících. Podle míry převahy jedrých nebo druhých užití jest jich ku zstřžení nebo ku zmírnění trestu.

Srov. zmatečení důvod § 344. odst. 12. tr. ř. a co do případných otázek porotcem daných § 322. tr. ř.

O náhradě za vyšetřovací vazbu viz pozn. § 31.

§ 49.

Obmezení práva zstřžení.

Při zstřžování nelze ani zaměnit druh trestu na každý zločin uloženého ani prodloužit trest přes čas zákonem vyměřený.

Viz zmatečnost dle § 344. odst. 12. tr. ř.

§ 50.

Zvláště: a) při trestu smrti a doživotního žaláře.

Trest smrti a doživotního žaláře vůbec nijak zstřžiti nelže.

Dle min. nař. z 7. dubna 1860. č. 89 ř. z. jest použití zstřžení podle §§ 19.—24. tr. z., jestliže zločinec k doživotnímu žaláři odsouzený spáchá v době trestu zločin, na který není uložen trest smrti.

Trest smrti nesmí zločinec již býti uložen, jestli též před odsouzením pro konkurující trestní čin, byť i jen pro přestupek rezilim k nějakému trestu byl odsouzen, neboť to bylo by skutečným zstřžením trestu smrti (plen. rozh. 13. února 1889. č. 1080.).

Trest doživotního žaláře může uložen býti zločinec na místě trestu smrti, když podle § 265. tr. ř. též před tím třeba ku zstřženému trestu odsouzen byl (rozh. 27. října 1881. č. 9180 a i.).

§ 51.

b) při dočasném žaláři.

Trest dočasného žaláře má však býti pro přitěžující okolnosti podle delšího nebo nejdelšího zákonem předepsaného trvání vyměřen a též poměrně zstřžen některým ze způsobů zstřžovacích v § 19. naznačených.

§ 52.

O použití důvodů polehčujících: a) při trestu smrti.

Jsou-li okolnosti polehčující při zločinech, na které uložen trest smrti, má sice soudce rozsudek podle zákona pronésti, ale má se dále zachovati podle předpisů o řízení vydaných.

O doporučení k udělení milosti zároveň s návrhem jiného trestu srov. § 341. tr. ř. a při mladistvých provinilcích dle min. nař. ze dne 15. listop. 1902. čís. 51 ř. z. a z 9. dubna 1904. č. 6 věst. — Viz i § 313. voj. tr. řádu z 5. čce 1912. č. 130 a 131 ř. z.

Nedokonal-li však zločinec v čas spáchání zločinu ještě dvacátý rok svého věku, naléztí se má místo trestu smrti nebo doživotního žaláře na trest těžkého žaláře mezi desíti a dvaceti roky.

Srov. předpis § 228. tr. z. o promlčení, a rozh. plen. z 29. pros. 1881. č. 10.475 a z 22. září 1896. č. 11.199 pro případy § 269a. tr. z. a § 332. tr. z.

§ 53.

b) v estatních případech.

Ve všech jiných případech určuje se za pravidlo, že se pro okolnosti polehčující ani druh trestu ani čas, na který trest po zákonu trvati má, změnití nemůže, nýbrž že se čas trestu zkrátiti má v těch mezích, jež zákony připouštějí.

Srov. též § 338. tr. ř. o snížení trestu až po 3 leta při porotě, až do roka při jiných zločinech místo 5 až 10 let. — O amnestii viz nař. N. V. z 5. list. 1918. č. 25. sb. z. s opravou nař. z 28. list. 1918. č. 51 sb. z.

Podobný předpis jest v § 309. voj. tr. řádu z 5. čce 1912. č. 130 a 131. ř. z.

§ 54.

Mimořádné zmírňovací právo.

Při zločinech, na které není delší trest nežli na pět let určen, může nejen žalář v mírnější stupeň zaměněn býti, ale i čas, po který po zákonu trvati má, i pod 6 měsíců zkrácen býti, sbíhá-li se několik a to takových polehčujících okolností, z nichž se důvodně dá očekávati zločincovo polepšení.

Srov. §§ 233. a 338. tr. ř. a pozn. § 53. tr. z.

V případech, kde právě pro přitěžující okolnost (na př. § 178., odst. 2. tr. z.) ustanovena větší míra trestu, nelze dle mín. nař. z 13. června 1856, č. 103 ř. z. užití § 54. tr. z.; ale opak toho tvrdilo rozh. z 6. října 1853, č. 10.280.

Podmíněné odsouzení a podmíněné propuštění z trestu na dobu zkušební zavedeno zákonem ze dne 17. října 1919, č. 562 sb. zák.

§ 55.

Záměna trestu.

Má se též při zločinech, za něž trest po zákonu nemá přes pět let trvati, přihlížeti k nevinné rodině, a vzešla-li by jí tím, kdyby trest déle trval, na vyživování důležitá škoda, může trest i pod 6 měsíců býti zkrácen, ale jenom v ten způsob že se nahradí delší trvání trestu žaláře jedním nebo více způsobů zostření v § 19 výtčenými.

Obou §§ 54. a 55. může býti současně použito (mín. nař. 10. března 1860, č. 2928).

§ 55a.

Započtení vyšetřovací vazby do trestu.

Zatímní a vyšetřovací vazba, kterou odsouzený utrpěl před vyhlášením rozsudku první stolice, buď započtena do trestu na svobodě a do peněžních trestů, pokud ji odsouzený nezavinil.

Hlava šestá.

O rozličných druzích zločinů.

§ 56.

Rozdělení zločinů.

Zločiny zasahují buď do společné bezpečnosti přímo ve svazku státním, ve veřejných opatřeních

nebo veřejné důvěře, anebo porušují bezpečnost jednotlivců co do osoby, majetku, svobody, nebo jiných práv.

§ 57.

Zvláštní druhy zločinů.

Podle tohoto vztahu prohlašují se tímto za zvláštní druhy zločinů:

1. Velezráda.
2. [—].
3. Rušení veřejného pokoje.
4. Pozdvížení.
5. Vzbuření.

6. Veřejné násilí násilným jednáním proti shromáždění, ku projednávání záležitostí veřejných svolanému, proti soudu nebo proti jinému úřadu veřejnému.

7. Veřejné násilí násilným jednáním proti korporacím zákonem uznaným nebo proti shromážděním, jež se konají za spolupůsobení nebo pod dohledem veřejného úřadu.

8. Veřejné násilí násilným vztazením ruky na osoby vrchnostenské nebo nebezpečným vyhrožováním ve věcech úředních.

9. Veřejné násilí násilným vpadnutím do cizího statku nemovitého.

10. Veřejné násilí zlomyslným poškozením cizího majetku.

11. Veřejné násilí zlomyslným činem nebo opomenutím za okolností zvláště nebezpečných.

Viz dále zák. z 27. května 1885, č. 134 ř. z. o užív. třaskavin.

12. Veřejné násilí zlomyslným poškozením nebo přerušerím státního telegrafu.

13. Veřejné násilí loupeží lidí.

14. Veřejné násilí bezprávným obmezováním lidské svobody.

15. Veřejné násilí nakládáním se člověkem jako s otrokem.

16. Veřejné násilí únosem.

17. Veřejné násilí vydrápaním.

18. Veřejné násilí nebezpečným vyhrožováním.
19. Zneužití moci úřední.
20. Padělání veřejných úvěrních papírů.
21. Padělání mince.
22. Rušení náboženství.
23. Násilné smilstvo.
24. Zarzelení.
25. Jiné zločiny smilstva.
26. Vražda.
27. Zabití.
28. Vyhnutí plodu ze života.
29. Odložení dítěte.
30. Těžké poškození na těle.
31. Souboj.
32. Zhářství.
33. Krádež.
34. Zrůnověření.
35. Loupež.
36. Podvod.
37. Dvojnásobné manželství.
38. Utrhání na cti.
39. Nadržování zločincům.

Hlava sedmá.

O zločinech velezrády, určení Veličenstva a účtův domu císařského a rušení veřejného pokoje.

§ 58 ††) Velezráda. (a)

Zločinu velezrády dopouští se, kdo něco před se vezme:

- a) čímž se má osobě [císařově] na těle, na zdraví nebo na svobodě ublížit nebo osoba jeho v nebezpečnost uvést, nebo překážka u vykonávání práv jeho vládařských způsobiti; — nebo
  - b) což by bylo k tomu nastrojeno, aby se forma vlády násilně změnila; — nebo
- (proti ústavě (a) ††). O prezatimní ústavě čs. viz zákon ze dne 13. list. 1918 č. 37 sb. z. a ze dne 23. květ. 1919. č. 271 sb. zák.

O zákonné ochraně Československé republiky viz zákon ze dne 23. července 1919 č. 449 sb. z.

- c) část nějaká od jednotného svazku státního nebo [—] odtrhla, nebo aby se státu způsobilo nebo zvětsilo nebezpečnost zevnitř, nebo nějaká vzpoura nebo válka občanská uvnitř; necht by se to stalo veřejně nebo potají, od osob jednotlivých nebo ve spojeních osnouváním, vybízením, podněcováním, sváděním slovy, písmem, díly tiskovými nebo vyobrazováním, radou nebo vlastním skutkem, sáhnuce ke zbrani nebo bez ní, vyjevováním tajemství nebo ukládá k takovým účelům vedoucích, pobuřováním, nařináním, vyzvídáním, podporou nebo jakýmkoliv činem k tomu směřujícím, byť i byl zůstal bezvýsledným. [—]

O následcích odsouzení pro velezrádu viz § 27. a sled. a pozn. § 67.

§ 59. (a)

Trest na velezrádu.

Pro tento zločin má uznáno býti na trest smrti:

- a) každému, kdo se dopustí činu v § 58. lit. a) naznačeného, byť i byl čin ten zůstal bezvýsledným;
- b) původcům návodcům, náčelníkům a všem těm osobám, jižto při podniku velezrádrem způsobí v § 58. lit. b) a c) naznačených přímo spolupůsobili.

Těm však, kteří se podniku takového zúčastnili způsobem vzdálenějším, uložiti se má trest těžkého žaláře od deseti až do dvaceti let, je-li však podnik nebo pachatel zvláště nebezpečný, trest doživotního těžkého žaláře.

- c) Vybízeli konečně někdo, podněcovali nebo hleděli koho svěsti řečmi veřejně nebo před více lidmi pronosenými, díly tiskovými, rozšiřovanými vyobrazeními nebo sply k činu některému v § 58. naznačenému, a nebylo-li

působení toto spojeno s nějakým jiným zločinným podnikem a zůstalo-li bezvýsledným (§ 9.), budiž nalezeno na těžký žalář mezi deseti a dvaceti lety.

Současné přítomnosti oněch více lidí není třeba (rozh. 24. října 1854, č. 11.585).

Ze škody zločinem velezrády státu nebo soukromým osobám způsobené práv jest každý vinník celým svým jměním.

Srov. čís. nař. z 9. června 1915, č. 156 ř. z. o ručení za náhradu škody při zrádných činech, spáchaných za dob válečných, jako: sběhnutí, vyzvídání atd., a přípustným zabavení vinníkova jmění již během trestního řízení. Částečně zrušeno zák. z 2. listop. 1918, č. 8 sb. zák. a nař. (Viz i pozn. § 26.)

Srov. k tomu § 370. tr. ř. a min. nař. z 5. října 1854, č. 255 ř. z.

§ 60.††) (a)

Spoluvina na velezrádě; a) opomenutím překážení;

Kdo úmyslně opomene překaziti podnik nějaký na velezrádu se vztahující, jemuž snadno a bez nebezpečení pro sebe, své příslušníky (§ 216.), nebo osoby pod jeho zákonnou ochranou stojící, v dalším postupu jeho překaziti mohl, jest na tom zločinu spoluvinným, a potrestán bude těžkým žalářem od pěti až do deseti let.

§ 61.††) (a)

b) opomenutím oznámení.

I ten jest spoluvinným na velezrádě, kdož úmyslně opomene oznámiti úřadu nějaké podnikání velezrádné nebo nějakou osobu, o níž mu podniknutí takové známo jest, ač mohl-li oznámení to učiniti, aniž by sebe, své příslušníky (§ 216.) nebo osoby pod jeho zákonnou ochranou jsoucí, vydal v nebezpečení, a pokud nejde z okolností na jevo, že, ačkoli se oznámení nestalo, škodlivého následku již se obávati není.

§ 62. (a)

Beztrestnost pro účinnou lítost.

Kdo se pustí v nějaké spojení k velezrádě směřující, potom ale lituje toho, členy jeho, jejich pravidla, úmysly a před se vzeti vrchnosti zjeví v takový čas, kdy ještě byly tajny a škoda zamezena býti mohla, tomu zajištěna beztrestnost úplná i zatajení učiněného oznámení.

[§ 63. a 64.]

§ 65.††) (a)

Rušení veřejného pokoje.

Zločinu rušení veřejného pokoje dopouští se ten, kdož veřejně nebo před více lidmi, nebo v dílech tiskových, rozšiřovaných spisech nebo vyobrazeních

- a) popuditi hledí k opovrhování osobou [císařovou, jednotou státního svazku císařství] formou vlády nebo správou státní nebo k nenávisti k nim, anebo
  - b) kdož vybízí, podněcuje nebo svéstí hledí k neposlušnosti, ke vzpouzení se nebo k odporu proti zákonům, nařízením, nálezům nebo opatřením soudů nebo jiných úřadů veřejných, k odpirání daní nebo dávek k potřebám veřejným nařízených. Stejněho zločinu dopouští se i ten,
  - c) kdož hledí zříditi spojení, která si za úkol kládou některý z účelů trestných pod lit. a) a b) naznačených, nebo kdo jiné svéstí hledí k účastenství na společeních takových, anebo sám v nich má jakýmkoliv způsobem účastenství.
- Trestem na zločin ten jest těžký žalář od jednoho až do pěti let.

Téhož zločinu dopouští se dále i ten, kdo veřejně nebo před více lidmi, v dílech tiskových nebo vyobrazeních popuditi hledí k opovrhování ústavou říše nebo k nenávisti k ní (čl. II. zák. z 17. pros. 1862, č. 8 ř. z. na r. 1863). (a) ††)

»Veřejně nebo před více lidmi« užito slov těch disjunktivně, a nevyhledává se tudíž k veřejnosti, aby lidé skutečně přítomni byli, stačí, stalo li se to na místě veřejném, t. j. místě, jež neslouží toliko pro potřeby soukromé jednotlivce nebo jeho rodiny, nýbrž každému jest přístupno ať bezplatně či jinak (rozh. 10. února 1853, č. 1226).

Demonstrativní jednání, popuzující k nenávisti nebo opovrhování vládou nebo jejími nařízeními, pokud se nehodí k trestnímu vyšetřování — trestá se úřady politickými podle pat. z 20. dubna 1854, č. 96 ř. z. (§ 11.), min. nař. z 25. dubna 1854, č. 192 ř. z.

O následcích odsouzení viz § 27. sled.

§ 66.††) (a)

Kdo dopustí se některého z činů v § 58. naznačených proti některému [německému státu spolkovému...], vinným se stává, ač není-li v tom zločin, na který těžší trest uložen jest, rovněž zločinem rušení veřejného pokoje, a budiž potrestán žalářem od jednoho až do pěti let, je-li tu však okolností přitěžujících, těžkým žalářem od pěti až do deseti let.

Téhož zločinu dopouští se, a týmž způsobem potrestán býti má, kdož před se vezme některý z činů těchto proti některému jinému státu cizímu nebo proti hlavě jeho, pokud zákony téhož nebo zvláštními smlouvami vzájemnost jest pojištěna, a zákonně vyhlášena.

§ 67. (a)

Vyzvědačství a jiné vyrozumění se s nepřítelím.

Kdo okolností nebo věci takové, jež vztahují se na vojenské obhospodávání státu nebo na operace

Poznámky:

armády, v tom úmyslu vyzvídá, aby o nich jakýmkoliv způsobem nepříteli vědění dal; a nebo kdo v čas míru takové přípravy nebo takové věci, jež vztahují se na válečnou moc státu nebo na vojenské jeho hájení, a kterých stát nečiní a neopatřuje veřejně, v tom úmyslu vyzvídá, aby o nich vědění dal cizímu státu, dopouští se zločinu vyzvědačství (špionáže) a vyšetřován i potrestán bude soudy vojenskými podle předpisů o tom vydaných.

Týmž způsobem vyšetřovati a trestati se mají i jiná dorozumění se s nepřitelem a jinaká podniknutí jimiž se zmyslí armádě nebo vojsku s ní spojenému způsobiti škodu nebo nepříteli prospěch.

O společně srov. §§ 23. a 215. tr. z.

O ručení za škody při zrádných činech vzešlé viz c. nař. z 9. června 1915, č. 156 ř. z., jen částečně zrušené zákonem z 2. listopadu 1918, čís. 8 sb. z.

Hlava osmá.

O pozdvižení a vzbouření.

§ 68.††) (a)

Pozdvižení.

Sročení více osob k tomu, aby vrchnosti nášlím činily odpor, jest zločinem pozdvižení; necht se odpor takový děje v úmyslu, aby se něco vynutilo, aby se někdo povinnosti nějaké na řehm spoučivající smostil, aby se zřízení nějaké nebo výkon veřejného rozkazu zmařil nebo jakýmkoliv způsobem veřejný pokoj rušil.

Při tom není rozdílu, zdali rásilí směřuje proti soudci, proti osobě vrchnostenské proti úředníku, proti vyslanci, zřízenci nebo služebníku úřadu státního nebo obecního, proti strážní civilní, finanční nebo vojenské, nebo proti četníku anebo proti úředníku lesnímu, k hlídání lesů ustanovenému, byť i byl ve službě soukromé, jen když jest příslušným úřadem zeměpanským do přísahy vzat, nebo proti osobám k lesům dohlížejícím, týmž způsobem do přísahy vzatým, nebo proti osobě,

k dohledu na státních nebo soukromých železnicích, nebo k obstarávání jízdy na nich, nebo k ochraně nebo k obstarávání státního telegrafu zřízené, pokud osoby ty vykonávají nějaký rozkaz vrchnostenský, anebo konají úřad svůj nebo svou službu.

K osobám zde uvedeným patří též notáři (čl. II. not. ř. z 25. července 1871, č. 75 ř. z. a § 193. z. z 21. květ. 1855, č. 94 ř. z.); cestmistři, cestaři a dohlížitelé silnicí (§ 15. řádu policie silnicí, 15. června 1865, č. 47 z. z.); pak osoby do přísahy vzaté, a pokud mají předepsaný šat nebo odznak; hlídači polní (§ 9., 10. min. nar. 30. ledna 1860, č. 28 ř. z.); lesní (§ 53., 54. z. z 3. pros. 1852, č. 250 ř. z.); myslivosti (§ 3., 5. z 2. ledna 1854, č. 4 ř. z.), při zemědělských odborech (z. 16. června 1872, č. 84 ř. z.); takové odznaky předepsány v Cechách zák. z 21. února 1885, č. 41 z. z.; na Moravě zák. z 29. května 1887, č. 75 z. z.; ve Slezsku zák. z 29. května 1887, č. 23 z. z. Dále pak četníci (§ 11. zák. z 25. pros. 1894, č. 1 ř. z. na r. 1895); inspektoři živnostenská (§ 12. zák. z 17. června 1883, č. 117 ř. z.); železniční zřízení (§ 101., 102. žel. řádu z 10. listop. 1851, č. 1 ř. z. na r. 1852, a § 2. žel. regl. z 10. pros. 1892, č. 207 ř. z.); manželka hlídače železničního, zastupující jej z příkazu správy železniční (rozh. ze 7. květ. 1909, č. 3588); zvěrolékaři politických úřadů (min. nar. ze 17. list. 1909, č. 179 ř. z.), — členové živnovacích komisí (§§ 7. a 8. zák. z 23. září 1919 č. 530 sb. z.).

O působnosti mimo povolání k veř. účelu uložené a ochraně v tom směru viz rozh. 15. ún. 1917, č. 4383.

Sem sluší počítati také: učitele škol obecných u výkonu jejich povolání (rozh. 20. list. 1909, č. 3639) a podobně dle častých rozhodnutí nejv. kasac. soudu, úředníky společnosti pachtovní pro výběr daně potravní (rozh. 26. ledna 1870, č. 706); obecní strážníky, úředníky a sluhy (rozh. 22. února 1854, č. 1715, 20. září 1854, č. 9927 a j.); starostu, výbor obecní shromážděný, ponočné, pohodné a prohlížitele dobytka (rozh. 3. května 1854, č. 2988; 30. října 1855, č. 9929; 9. květ. 1879, č. 3713; 11. pros. 1880, č. 11.899; 28. pros. 1891, č. 13.057); o vojen. osobách (rozh. 7. února 1899, č. 1890); postiliony neerárních úřadů poštovních (rozh. 4. list. 1907, č. 3405). Avšak osobám těm, vykonávaj-li smlouvenou službu soukromého rázu (mimo své povolání) ochrana tato se neposkytuje (rozh. 15. ún. 1908, č. 3431 a z 27. led. 1909, č. 3633).

Hlídači nejsoucí pod přísahou sem nepatří; a nezáleží ani na odznaku jako spíše na tom, zda pachatel poznati mohl, že jedná s osobou úřední nebo se stráží (rozh. 26. srpna 1853, č. 8628, 31. května 1854, č. 5859).

Viz »Právník« 1913, str. 685.

Poznámky:

§ 69.††) (a)

Pozdvížení dopouští se každý, kdo se ku srocení přidá, budiž to hned z počátku nebo teprve v dalším průběhu.

§ 70. (a)

Trest.

Ti, kdož při pozdvížení potvrjví v odporu proti osobám vrchnostenským nebo strážím, k utišení nepokoje přicházejícím, upadají v trest těžkého žaláře od pěti až do desíti let, a jsou-li zároveň pobuřovatelé a náčelníci, od desíti až do dvaceti let.

§ 71. (a)

Mimo případ, obsažený v paragrafu předešlém, odsouzení býti mají pobuřovatelé a náčelníci k trestu těžkého žaláře od pěti až do desíti let, ostatní pak spoluvinníci podle nebezpečnosti, škodlivosti a jich účastenství od jednoho až do pěti let.

§ 72. (a)

Utišil-li se brzy zase nepokoj povstávající bez dalšího nebezpečného vypuknutí, uložit se má pobuřovatelům a náčelníkům žalář mezi jedním a pěti lety, ostatním pak vinníkům mezi 6 měsíci a jedním rokem.

§ 73.††) (a)

Vzbuření.

Dojde-li to při srocení, z jakékoliv příčiny povstalém, vzpourou proti napomenutí, kteréž bylo od úřadu napřed učiněno, a spojením prostředků skutečně násilných tak daleko, že ku ziednání pokoje a pořádku užiti třeba moci mimořádné, pak jest tu vzbuření, a dopouští se zločinu toho každý, kdo se srocení takového zúčastní.

§ 74. (a)

Trest: a) při stanném právu;

Nastane-li potřeba, učiniti vzbouření přítrž stanným právem, jest tu trest smrti podle předpisů o řízení trestním daných.

Srov. § 432. tr. ř.

§ 75.††) (a)

b) mimo stanné právo.

Mimo případ stanného práva odsouzení buďtež pobuřovatelé a náčelníci k trestu těžkého žaláře od desíti až do dvaceti let a je-li úklad velmi zlomyslný a nebezpečný, doživotně.

Ostatní spoluvinníci potrestáni buďtež těžkým žalářem od jednoho až do pěti let, je-li ale zlomyslnost a účastenství větší, od pěti až do desíti let.

Hlava devátá.

O veřejném násilí.

§ 76.††) (a)

a) Násilným jednáním proti shromáždění k veřejnému jednání veřej. záležitosti vládou svolanému, proti soudu neb jinému veřejnému úřadu.

Zločin veřejného násilí spáchán v následujících případech:

První případ: Když někdo sám o sobě, nebo ve spojení s jinými, shromáždění ku provedení veřejných záležitostí vládou svolané, soud nebo jiný veřejný úřad v jeho schůzi, v jeho bytosti nebo působnosti násilně přerušuje nebo mu v tom násilně překáží nebo na jeho usnesení nebezpečným vyhrožováním působiti hledí, ač není-li čin ten jiným těžším zločinem.

Vyhrožování jeví se nebezpečným, směruje-li proti životu nebo zdraví a pravděpodobno, že vykonáno skutečně bude (rozh. 28. srpna 1851, č. 223). Srov. též rozh. z 8. říj. 1907, č. 3385. Viz také § 48. zákona ze dne 9. listop. 1918, č. 36 sb. z. o jednacím řádu Nár. shrom.

§ 77. (a)

Trest.

Zločin tento potrestán buď těžkým žalářem od jednoho až do pěti let, a jsou-li okolnosti zvláště přitěžující, až do desíti let.

§ 78.††) (a)

b) Násilným jednáním proti korporacím zákonně uznaným nebo proti shromážděním, jež se odbyvají za spolupůsobení nebo pod dohledem veřejného úřadu.

Druhý případ: Týmž zločinem vinným se stává, kdo se dopustí některého činu v § 76. naznačeného proti korporacím zákonně uznaným nebo proti shromážděním, jež se odbyvají za spolupůsobení nebo pod dohledem veřejného úřadu.

§ 79. (a)

Trest.

Zločin tento potrestán buď těžkým žalářem od šesti měsíců až do jednoho roku, a jsou-li okolnosti zvláště přitěžující, až do pěti let.

§ 80.††) (a)

Vybízeli-li kdo k některému činu v §§ 76. a 78. naznačenému řečmi, veřejně nebo před více lidmi pronesenými, nebo díly tiskovými, rozšiřovanými vyobrazeními nebo spisy, podněcovali-li k tomu nebo někoho svéstí hleděl, a nebylo-li působení toto s nijakým jiným zločinným podniknutím spojeno, zůstalo-li bez výsledku (§9.), má se v případech

v § 76. uvedených uznati na žalář od jednoho až do pěti let, v případech však uvedených v § 78., od šesti měsíců až do jednoho roku.

Srovn. pozn. při § 65. tr. z. o veřejnosti.

§ 81. (a)

c) Násilným vztažením ruky na osoby vrchnostenské nebo nebezpečným jim vyhrožováním ve věcech úředních.

Třetí případ: Když někdo sám o sobě, nebo když i více lidí, avšak nesrotivše se, některé z osob v § 68. jmenovaných u vykonávání rozkazu vrchnostenského nebo při konání jejího úřadu nebo služby v tom úmyslu, aby výkon ten byl zmařen, nebezpečnou pohrůzkou nebo skutečným násilným vztažením ruky, byť i beze zbraně a bez poranění, se zprotiví; anebo některého z činů těchto se dopustí, aby vynutil nějaké úřední jednání nebo konání služby.

I ten, kdo fyzické síly své použije proto, aby svým útekem výkon úřední zmařil, může se státi zodpovědným podle § 81. tr. z., bylo-li činu násilného třeba prostředeků použito proti úřednímu zřízení (rozh. 28. března 1899, č. 4645).

Násilné vyrvání tiskopisů zabavených, aby je adresát nedostal, je tímto zločinem (20. list. 1914, č. 4203).

Porovnej i § 98. a pozn.

Předpokladem právní ochrany § 81. a 68. jest řádnost a zákonnost výkonu služby orgánem zakročujícím (30. bř. 1915).

Které osoby tu míněny, viz pozn. k § 68. tr. z. a rozh. tam uvedená; §§ 312. a 314. tr. z. s pozn. O nebezpečné hrozbě pozn. § 76. tr. z. a rozh. z 8. října 1907, č. 3385.

Ochrany § 68. požívá i soukr. osoba ustanovená k nějakému veřej. účelu, na př. přísežný hajný, cestar určený k prohlídce zavazadel: rozh. 15. ún. 1917, č. 4383.

Poznámky:

§ 82.

Trest.

Zločinec takový budiž trestán těžkým žalářem od šesti měsíců až do jednoho roku; ale stal-li se odpor se zbraní nebo s poškozením či poraněním někoho, nebo byl-li vykonán proto, aby se jím nějaké jednání úřední nebo výkon služby vynutil, od jednoho až do pěti let.

Slovo »zbraň« tu nesmí bráno býti v nejužším slova smyslu (rozhod. 13. června 1884, č. 3135 a j.), a »poškození« míněno jen na těle (rozh. 26. srpna 1853, č. 8700). — Zbraní rozumí se tu vůbec každý předmět, jenž slouží k zesílení napadení a je schopen ohrožovati bezpečnost tělesnou — poškození tu nemusí míti za následek větší poruchu zdraví (30. pros. 1915, č. 4272).

Ideální konkurence § 81. a 152.—157. není vyloučena.

§ 83.

d) Násilným vpadnutím do cizího nemovitého statku.

Čtvrtý případ: Ruší-li se, opomenouc vrchnost, s více lidmi sebranými násilným vpádem pokojné držení pozemku nebo práv něčích na něj se vztahujících, anebo když se, byť i bez pomocníků, se zbraní vtrhne do něčího domu nebo příbytků, a tam se vykoná násilí na jeho osobě nebo na jeho lidech domácích, na jmění a statku; nechť se tak děje proto, aby pro domnělé bezprávi pomsta byla vykonána, aby se provedlo právo, na které se nárok činí, aby vynucen byl slib nějaký nebo prostředek průvodní, nebo aby jinak nějakému záští vyhověno bylo.

Srov. §§ 344. a 19. obč. z., konkur. § 152. tr. z. a § 190. tr. z. O konkur. § 85a. tr. z. rozh. ze 7. pros. 1906, č. 3266.

Zde rozeznáváme:

I. rušení míru pozemního používající aspoň jednoho ještě spojení třeba bez zbraně (rozh. 19. dubna 1854, č. 3640) — (a na rozdíl od § 98. tr. z. srov. rozh. 27. ledna 1899, č. 15.956).

II. rušení míru domovního bez spojení, ale se zbraní (třeba jen s holí, rozh. 7. srpna 1855, č. 7674). Srov. též rozh. z 3. list. 1908, č. 3505 a z 15. ún. 1908, č. 3420, z 10. září 1909, č. 3617; z 20. čce. 1908, č. 3493; z 11.

květ. 1907, č. 3351; ze 7. čna. 1907, č. 3354. — Není však porušením domácího klidu, vynutí-li si zaměstnavatel s pomocníky vstup do čeledního bytu, aby tu pátral po věci kradené: rozh. 17. dub. 1917, č. 4414.

Podle zák. z 27. října 1862, č. 88 ř. z. pro ochranu práva domácího smí předsevzata býti domovní prohlídka toliko mocí rozkazu soudcova jen v případech zákonem vylčených (§ 1.—3.); kdo by vykonával úřad nebo službu předsevzal prohlédávání v domě proti těmto předpisům se zlým úmyslem, dopouští se zločinu zneužití moci úřední § 101. tr. z., jinak přestupku §§ 331., 332. tr. z. (§ 4.).

§ 84.

Trest.

Původce tabového násilí padá v trest těžké ho žaláře o jedného roku až do pěti let. Ti, kdož se dali použití za pomocníky, potrestáni býti mají žalářem od šesti měsíců až do jednoho roku.

Původcem jest tu ne pouze návodce, nýbrž i každý spolupachatel sledující při tom své zájmy (rozh. 12. říj. 1907, č. 3334).

§ 85.†)

e) Poškození cizího majetku.

Pátý případ: Jiná zlomyšlná poškození cizího vlastnictví pokládají se mají za zločin veřejného násilí, když buďto:

a) škoda z toho vzešla anebo, kterou pachatel v úmyslu měl, převyšuje 200 korun;

Zákonných sazeb hodnotních, stanovených pro jistá kritéria, nutno i tehda použití, když by sazby ty neodpovídaly nynějším hodnotám peněz a zboží. — Nutno zjistiti i míru poškození vzhledem ke zvláštnímu účelu upotřebitelnosti věci: rozh. 12. dub. 1906, č. 33.

Poznámky:

Srov. zák. z 9. dubna 1910, č. 73 ř. z. a Práv. 1919. str. 209.

K subjektivní povaze skutkové tu vyhledávaný úmysl poškoditi majetek cizí, není nahrazen pouhým vědomím, že z činu musí nastati poškození věci (23. bř. 1915).

- nebo když ne přihlížející k velikosti škody,
- b) vzejíti z toho může nebezpečnost pro život, zdraví nebo bezpečnost těla lidem, anebo ve větší míře na cizím majetku; nebo když
- c) zlomyšlné poškození spácháno na železnicích, nechtě se jízda po nich provozuje parní silou či bez ní, nebo na zařízeních k nim patřících, na prostředcích dopravních, strojích, náradích nebo jiných věcech, jichž se k provozování jízdy užívá, nebo na parolodích, strojích parních, kotlech parních dílech vodních, mostech, přístrojích v báních, nebo když vůbec spácháno za okolností zvlášť nebezpečných.

Automobily nelze počítati k předmětům, uváděným v § 85e), jelikož analogie dle čl. VI. úvoz. zák. vyloučena (11. dub. 1913, č. 4071 a 28. pros. 1914, č. 4205).

O významu železnice pro veřej. vozbu a zvláštního nebezpečí provozu rozh. 25. ún. 1915, č. 4210.

Plná poháněná vodními turbinami patří k vodním dílům (§ 85. lit. e), byly-li zjištěny zvlášť nebezpečné okolnosti; nutno tu zkoumati, jde-li o závod té velikosti a toho způsobu, že při tom možno mluvit o zvlášť nebezpečných okolnostech (27. list. 1913, č. 4104).

Srov. s přestupkem § 463. tr. z., se zločinem zhařství § 166. tr. z., pak §§ 306., 317.—319., 337. a 432. tr. z.

O zločinu zhařství viz částek viz pozn. při § 133. tr. z.

Poznámky:

**Zákon proti nebezpečnému užívání trřaskavin,
vydaný 27. května 1885, č. 134 ř. z.**

§ 4. ††) Kdo úmyslně užitím trřaskavin jakožto prostředku trřačícího přivodí nebezpečství pro majetek, zdraví nebo život jiného, dopustí se zločinu a potrestán bude těžkým žalářem od pěti až do desíti let; stalo-li se však poranění na těle nebo poškození majetku ve větším rozsahu, potrestán bude těžkým žalářem od desíti do dvaceti let.

Způsobena-li byla činem smrt člověka, uložen buď těžký žalář doživotní. Mohl-li pachatel předvídati tento výsledek, buď potrestán smrtí.

§ 5. ††) Když více osob umluví se ku provedení trestného činu, jenž se dle § 4. trestá, nebo spojí se k trvalému páchaní takového činu, byť i podrobně ještě neurčitých, dopouští se zločinu i tenkrát, když nebyl podniknut nějaký čin vedoucí ke skutečnému vykonání zločinu v § 4. dotčeného, i budou potrestány těžkým žalářem od pěti až do desíti let.

§ 6. ††) Kdo trřaskaviny nebo jejich součástky nebo přístroje k jejich užívání zhotoví, opatří, objedná nebo chová, maje při tom úmysl, aby užitím jejich (§ 4.) nebezpečství pro majetek, zdraví nebo život jiného buď sám přivodil nebo jiné osoby ku spáchání tohoto zločinu vystrojíl, dále kdo trřaskaviny, věda, že určeny jsou ke spáchání tohoto zločinu, jiným osobám přenechá, dopustí se zločinu a potrestán bude těžkým žalářem od pěti až do desíti let.

§ 7. obsahuje ustanovení, že vždy trřaskaviny a pod. za propadlé prohlášiti sluší, ať patří pachateli čili nic.)

§ 8. ††) Kdo veřejně nebo před více lidmi, nebo v tiskopisech, rozšiřovaných vyobrazeních nebo spisech vyzývá ke spáchání trestných činů v §§ 4. a 5. dotčených, nebo k účastenství v nich, nebo tyto činy vychvaluje nebo ospravedlňuje se pokouší, nebo kdo vůbec dává návod ke spáchání činů svrchu dotčených, dopouští se zločinu a potrestán bude těžkým žalářem od pěti do desíti let.

§ 9. Kdo hodnověrným způsobem zví, že se zločin v § 4. dotčený zamýšlí, nebo že se umluva nebo spojení v § 5. připomenuté děje, nebo že jest tu skutková podstata zločinu v § 6. vyřčeného, a to v době takové, kde nebezpečství odvráceno býti mohlo (§ 4.), a úmyslně opomene úřadu o tom oznámení učiniti, pokud oznámení toto učiniti mohl, nevdáváje v nebezpečí ani sebe, ani svých příslušníkův (§ 216. tr. z.) neb osob pod jeho zákonnou ochranou postavených, dopustí se zločinu, jestliže způsobeno bylo nebezpečství pro majetek, zdraví nebo život jiného. Trest na to jest žalář od šesti měsíců až do jednoho roku, a vzešla-li v případy § 4. smrt člověka, těžký žalář od jednoho do pěti let.

§ 10. stanoví pomínutí trestnosti pro účinnou včasnou lítost; § 11. mluví o přípustnosti vyhoštění vinníka nebo dání pod dohled policejní.

§ 12. V oněch případnostech, kde obecný zákon trestní ustanovuje přísnější tresty nežli zákon tento, užito buď přísnějších trestních ustanovení tohoto obecného zákona trestního.

(§ 18. jedná o příslušnosti porotního soudu.) —
K tomuto zák. vydána nařiz. min. z 4 srpna 1885, č. 135 ř. z. a z 19. května 1899, č. 95 a 96 ř. z.; o trhání v lomech nař. z 29. května 1908, č. 116 ř. z.

O konkurenci § 99. a § 85b. tr. z. viz rozhod. 10. března 1900, č. 17.124.

§ 86.

Trest.

Na zločin tento jest trestem ve případě pod lit. a) přešlého paragrafu uvedeném těžký žalář od šesti měsíců až do jednoho roku, ale v případech uvedených pod lit. b) a c) těžký žalář od jednoho až do pěti let, a podle velikosti zlomyslnosti a nebezpečství až i do desíti let.

Vzešel-li však z poškození skutečně úraz jiným na zdraví, bezpečnosti těla nebo ve větší míře na majetku, potrestáni buďtež vinníci těžkým žalářem od desíti až do dvaceti let, a je-li tu okolností zvláště přitěžujících, těžkým žalářem doživotním. Ale povstala-li z poškození takového smrt člověka, a mohl-li to pachatel předvídati, potrestán buď smrtí.

Srov. ustanovení § 341. tr. ř.

§ 87.†)

f) **Zlomyslným činem nebo opomenutím za okolností zvláště nebezpečných.**

Šestý případ: Téhož zločinu dopustí se i ten, kdo jakýmkoliv jiným činem před se vzatým ze zlomyslnosti nebo zúmyslným zanedbáním povinnosti, kterouž má při provozování jízdy želežnicí nebo při dílech nebo podnikcích v § 85. lit. c) jmenovaných, způsobí některé nebezpečí v § 85. lit. b) naznačené.

Viz též §§ 336. a 337., 431. a 85. tr. z. a poznám jejich. O provozování jízdy železniční srov. čís. nař. z 16. listopadu 1851, č. 1 na r. 1852. želez. regl. z 10. pros. 1892, č. 207 ř. z. a min. nař. 1. září 1893, č. 138 ř. z.; z 1. března 1895, č. 55 ř. z. a z 1. května 1895, č. 61 ř. z. z 15. dubna 1896,

č. 48 ř. z., z 3. července 1900, č. 104 ř. z., z 24. září 1901, č. 143 ř. z., ze 17. února 1903, č. 29 ř. z.
O konkurenci tohoto zločinu s § 152. a sled. srov. rozh. 16. prosince 1898, č. 13.639.

§ 88.

Trest.

Trestem na zločin tento jest těžký žalář od jednoho až do pěti let, podle velikosti zločinnosti a nebezpečí až i do desíti let. — Je-li tu však některá z dalších okolností přitěžujících v § 86. dotčených, užiti jest trestů vyšších tamtéž ustanovených.

§ 89. (a)

g) Zlomyslným poškozením nebo přerušením státního telegrafu.

Sedmý případ: Zlomyslná poškození některé části státního telegrafu a všeliké zúmyslné přerušení dopravy, jakož i všeliké zúmyslné zneužití tohoto státního zřízení potrestati se mají nehledie k obnosu škody jakožto zločin veřejného násilí těžkým žalářem od šesti měsíců až do jednoho roku, a je-li škoda zvláště důležitá, anebo, je-li tu zvláštní zlomyslnost, od jednoho až do pěti let.

§ 90.††)

h) Loupeží lidí.

Osmý případ: Zmocní-li se kdo bez vědomí a přivolení řádné vrchnosti člověka nějakého lsfí nebo násilím, aby ho proti jeho vůli vydal v moc zahraničí.

§ 91.

Trest.

Na tento zločin budiž trestem uložen těžký žalář od pěti až do desíti let, který se

však až do dvaceti let prodloužiti může, byli-li ten, s nímž zle nakládáno, vydán nebezpečí života nebo nebezpečí, že svobody již nedosáhne.

§ 92. (a)

Trestání nepovolaného verbování.

Kdo, nemaje k tomu povolení zvláštního od vlády, do vojenské služby jiné, nežli čes.-slov., lid verbuje, nebo kdo v čas války verbuje vojáky nebo mužstvo služebné, k vojsku patřící i třeba jen k tomu, aby se usadili v cizích zemích, anebo kdo se takového času dopustí loupeže lidí, aby vojsku jinému, nežli čes.-slov., přivedl rekruty, nebo cizímu státu osoby k vojsku náležité za osadníky, dopustí se nedovoleného verbování, a vřešřován i potrestán bude soudy [vojenskými] podle zvláštních předpisů o tom vydaných.

Viz pozn. přel. k uvz. z

Srov. §§ 306.—313. voj. tr. z. z 15. ledna 1855, č. 19 ř. z. O nedovoleném vystěhování (na úkor branné povinnosti) branný zákon z 3. července 1912, č. 128 ř. z.

O provozování obchodů vystěhovaleckých

ustanovuje zákon z 21. ledna 1897, č. 27 ř. z.;

§ 1. Kdo bez úředního povolení provozuje nebo prostředkuje obchody vystěhovalecké, nebo při dovoleném třeba provozování takovéhoto obchodu jedná proti nařízení pro to platným, stane se vinným přestupkem a bude potrestán vězením od 8 dnů až do šesti měsíců. Řízení a vynesení rozsudků přísluší soudům okresním.

§ 2. Kdo jiné předstíráním falešných skutečností nebo jinými prostředky na oklamání vypočtenými svádí k vystěhování, stává se vinným přechinem a bude potrestán tuhým vězením od šesti měsíců až do dvou let, s čímž spojena býti může pokuta peněžítá až do 4000 K. — Jsou-li tu okolnosti přitěžující, budiž nalezno na tuhé vězení až do tří let, s čímž spojena býti může pokuta peněžítá až do 8000 K.

§ 93.

i) Bezprávným obmezováním osobní svobody člověka.

Devátý případ: Když někdo svémocně vězní člověka, nad nímž mu podle zákona žádné

moci nepřislouší, a jehož nemá příčiny ani pokládati za zločince ani míti ho důvodně za škodlivého nebo nebezpečného člověka, nebo když mu jakýmkoliv způsobem v užívání osobní svobody překáží; aneb když někdo i při zdánlivě odůvodněné příčině zadržení úmyslně opomene dáti o tom hned řádné vrchnosti věděti.

O soukr. nár. srov. § 1329. obč. z.; o moci rodičů nad dětmi § 145. obč. z., o poručencích a opatrovancích § 216. a 217. obč. z., o moci manžela § 91. obč. z.

Na rozdíl srov. §§ 81., 96., 98., 101., 125. a 128. tr. z. a jejich pozn.

Poznámky:

Podle zák. z 27. října 1862, č. 87 ř. z. o ochraně osobní svobody smí někdo zatknut býti jediné k rozkazu soudcovskému důvodě opatřenému (§ 2.), jinak ani pro velké pohoršení ani do vazby vzat (§ 3.); orgány moci veřejné smějí tak učiniti jediné podle předpisů zákonných (§ 4.); nikdo nesmí bez závazku právními důvody opatřeného k tomu nucen býti, aby v jistém místě neb okrsku se zdržoval (§ 5.) ani z jistého místa být vykázan.

Na rozdíl od § 6. zák. z 27. října 1862, č. 87 ř. z. (viz otištěno v poznámce při § 101. tr. z.) porovnej rozh. 18. břez. 1899, č. 1149.

Zločinec, osobou soukromou zadržený, dopouští se zločinu vydírání, použije-li násilí za tím účelem, aby se osvobodil (22. července 1914, č. 4148).

Zda mohl zadržený pokládán býti za zločince, sluší posouditi dle přesvědčení toho, jenž ho zadržel (rozh. 3. února 1900, č. 16.635). Srov. též rozh. 16. října 1894, č. 12.253.

Je-li osoba ženská předmětem činu toho, není pro trestuhodnost podmínkou nevyhnutelnou úmysl smilný (rozh. 25. června 1909, č. 3601).

Viz § 96. s pozn.

§ 94.

Trest.

Trestem zločinu toho jest žalář od šesti měsíců až do jednoho roku. Trvalo-li by však omezení déle než tři dny, anebo by zadržovaný byl trpěl škodu nebo kromě odňaté svobody ještě jinaké zlo, tehdy naléztí se má na těžký žalář od jednoho až do pěti let.

§ 95.†)

k) Nakládání s člověkem jako s otrokem.

Desátý případ: Poněvadž se [-] ani otroctví, ani vykonávání moci nějaké k němu se vztahující nepřipouští, a každý otrok tou chvílí stane se svobodným, když vstoupí na půdu čs. státu, nebo i jen na její loď, a tak i v zemi cizí svobody své nabývá tou chvílí, v které se jakýmkoliv důvodem jako otrok některému poddanému čes.-slov. státu postoupí, dopustí se vzhledem k tomu zločinu veřejného násilí každý kdo otroku na něho převedenému v užívání osobní svobody jeho překáží, nebo jej zde v zemi nebo v zemi cizí dále za otroka na někoho převede, jakož každý lodní kapitán, kte-

rých i jen převoz jednoho nebo více otroků převezme, nebo otroku na loď čes.-slov. příslénnu svobody osobní, tím nabyté, užívati překáží nebo jinými překážeti nechává, a potrestán bude těžkým žalářem od jednoho až do pěti let.

Kdyby však kapitán lodi čes.-slov. nebo jiný čes.-slov. poddaný obchod s otroky opětovně provozoval, prodloužen bude trest těžkého žaláře do desíti let, a za okolností zvláště přitěžujících až do dvaceti let.

O spoluvinně viz § 213. tr. z.

§ 96.†)

l) Unesem.

Jedenáctý případ: Když někdo osobu ženskou v úmyslu směřujícím k ženění nebo k smilstvu proti její vůli násilím nebo lstí unese; anebo když někdo vdanou ženu, třeba i s její vůli, manželi; když dítě rodičům; poručence poručníkovi, nebo opatrovateli lstí nebo násilím unese, necht' záměr podniknutí toho byl dosažen čili nic.

Viz §§ 213., 93., 125. a 128. tr. z.

Vedle únosu nelze pachateli ještě zvláště přičítati zločin § 93. tr. z. (rozh. 13. pros. 1907, č. 3409).

I při ženě prostitované možným jest zločin tento (r. zh. 7. června 1886, č. 4557); jeho dopouští se i ten, kdo lstí přiměje nezletilou osobu k tomu, že bez svolení rodičů z jich domu sama přijde na místo pachatelem připravené, kde jeho moci podléhá (rozh. 26. června 1852, č. 149); jím vinnou se stává i nemanželská matka, která soudně určenému opatrovateli dítě násilně odnese (rozh. 11. listopadu 1852, č. 11.654); vědomě spolupůsobení k úniku dítěte z moci rodičů zakládá tu spoluvinnu na zločinu tomto (rozh. 21. listop. 1898, č. 12.524.)

Srovn. § 143. obč. z., o soukr. nár. § 1329. obč. z.

Poznámky:

Viz také mezinárodní úmluvu ze dne 4. května 1910, čís. 26 ř. z., o potlačení obchodu s děvčaty. (Podepsána v Paříži dne 23. června 1910, ratifik. ve Vídni dne 1. července 1912.) —

§ 97.

Trest.

Trest na únos proti vůli osoby unesené, nebo na únos osoby čtrnáctý rok věku svého ještě nedokonávší jest těžký žalář od pěti až do desíti let, dle toho, jakých prostředkův bylo užito a dle míry zla které bylo zamýšleno nebo z toho povstalo. Ale bylo-li již osobě unesené aspoň čtrnáct let a svolila-li k tomu, uložiti se má těžký žalář od šesti měsíců až do jednoho roku.

§ 98.

m) Vydíráním.

Dvanáctý případ: Zločinu veřejného násilí vydíráním dopustí se ten, kdo

a) osobě nějaké skutečně násilí učiní, aby ji přinutil k nějakému konání, dopuštění nebo opomenutí, ac' není-li čin jeho zločinem takovým, na který uložen jest trest těžší.

Viz Právník 1915, str. 270, rozh. z 9. pros. 1913 o poměru k § 94.

Pod touž podmínkou dopustí se zločinu tohoto i ten, kdo

b) přímo neb prostředně, písemně nebo ústě, anebo jiným způsobem, udav jméno své nebo ne, v tom úmyslu někomu vyhrožuje ublížením na těle, na svobodě, na cti nebo na majetku, aby na něm vynutil nějaké konání, dopuštění nebo opomenutí, ac' je-li pohružka taková, že se jí může v tom, komu vyhrožováno, hledie na okolnosti a osobní povihu jeho nebo na důležitost zla, jímž pohroženo, vzbuditi důvodná obava; bez rozdílu, namíře o-li zmíněné zlo proti ohrožovanému proti rodičům jeho a jeho příbuzným anebo proti jiným oso-

bám, pod ochranou jeho jsoucím, a měla-li vyhrůžka účinek čili nie.

I tenkrát jest tu zločin tento, když pohrozí se někomu učiněním trestního oznámení, jež po právu učiniti lze, ale použije se toho k vynucení něčeho bezprávného (rozh. 19. listop. 1898, č. 12.585). Viz též rozh. 19. února 1916. Jur. Bl. 1916, str. 479.

Násilné vztažení ruky na kohosi, jenž zadržel škádce, provedené k tomu účelu, aby tento byl vyproštěn, jest zločinem dle § 98. lit. a) tr. z. (rozh. 10. pros. 1908, č. 3532 a z 22. července 1914, č. 4148).

Srov. pozn. § 190. tr. z. a na rozdíl mezi § 98. a § 85. tr. z. též rozh. z 27. ledna 1899, č. 15.956; o vztahu k § 93. tr. z. rozh. z 20. března 1880, č. 13.261; k § 128. tr. z. rozh. 19. prosince 1884, č. 11.534; k § 190. tr. z. rozh. 15. února 1854, č. 1215 z 9. června 1916, č. 4326. — Ale nebáli se ohrožený, není tu tento zločin (rozh. 9. srpna 1854, č. 8438 a z 16. března 1900, č. 16.598).

Při zločinu tom stačí vis compulsiva (viz pozn. § 125. tr. z.).

Viz též zákony o právu koaliciím a předpisy o ochraně voleb a shromažďování (v dodatku).

Viz i předpisy za § 101. otiskěné.

Poznámky:

§ 99.

n) Nebezpečným vyhrožováním.

Třináctý případ: Kdo pohrůžky v § 98. uvedené a takové, že se jí způsobem tam udaným vzbuditi může důvodná obava, užije i jen v tom úmyslu, aby osobu jednotlivou, obec nebo okres uvedl ve strach a nepokoj, dopustí se zločinu veřejného násilí nebezpečným vyhrožováním.

O konkurenci s § 85b) tr. z. srov. rozh. z 10. března 1900, č. 17.124; o poměru k § 308 tr. z. rozh. 12. května 1899, č. 5298.

Stačí tu zlý úmysl nepřímý (rozh. 14. února 1855, č. 1037); vyhrůžka způsobila ke vzbuzení důvodné obavy (rozh. 2. května 1877, č. 11.786); o významu slova »pohrůžka« viz rozh. 1. února 1896, č. 14.857 a rozh. 4. května 1900, č. 736.

Srov. »Právník« 1916, str. 29. Různé pohrůžky nelze pojímati za jednotný čin.

§ 100.

Trest obou předcházejících zločinů.

Trestem dvou zločinů předcházejících v § 98. a 99. naznačených, jest těžký žalář od šesti měsíců až do jednoho roku.

Je-li tu okolností přitěžujících, zvláště když ten, s nímž zle nakládáno, učiněným mu násilím nebo nebezpečnou pohrůžkou po delší čas v trapný stav uveden byl; — pohroženo-li vraždou nebo zhárstvím; — když škoda, již pohroženo, převyšuje dva tisíce korun, nebo když škoda, která by z vynucovaného konání, dopuštění nebo opomenutí vzešla, převyšuje šest set korun; nebo kdyby pohrůžka směřovala proti celým obcím nebo okresům, vyměřen bud za trest těžký žalář od jednoho až do pěti let.

Pohrůžka »vraždou« nemíněna tu doslovně; stačí, když zlo, jímž hroženo, vztahovati lze k pojmu vraždy (rozh. 1. března 1854, č. 1955).

Trestní zákon 6. vyd.

Hlava desátá.

O zneužití moci úřední.

§ 101 (††)

Zneužití moci úřední.

Každý úředník státní nebo obecní, který v úřadě, v němž má povinnosti, zneužije moci sobě svěřené jakýmkoliv způsobem, aby někomu, buď si to stát, obec nebo jiná osoba, škodu způsobil, dopustí se takovým zneužitím zločinu, necht již veden byl k tomu zlistností, nebo jinak naruživosti nebo vedlejšího úmyslem.

Za úředníka pokládá se má ten, kdož moci příkazu veřejného, přímo nebo prostředně daného, ať jest pod přísahou čili nic, povinen jest, obstarávat práci vlády.

Poznámky:

Na rozdíl srov. § 98. a pozn.; §§ 197., 203. a pozn. a § 181.; o škodě viz § 1293, obč. z.

Slovní úrazy, jichž se úředník v úřadě svém dopustí, sluší trestati dle předpisů trest. z.; § 487. sled. (rozh. 29. dubna 1896, č. 4991).

Za osoby této zodpovědnosti se pokládají také:

Notář jako soudní komisař (§ 186. not. ř. 1855); úředníci nebo sluhové poštovní (rozh. 1. srpna 1860, č. 8052); i správce veřejných úřadů poštovních a jejich výpomocné orgány (rozh. 29. května 1914, Kr. V. 164); inženýr u vybraných státních drah, garantů státního poživačického (rozh. 12. března 1900, č. 11.657); dozorců zemských robotáren (rozh. 2. března 1894, č. 278); členové obecní školní rady (rozh. 27. září 1895, č. 5550)

O zneužití moci úřední zřízencem státních drah, podporuje-li podlouhání, viz rozh. z 5. března 1917 č. 4385.

Viz „Právník“ 1913, str. 179, rozh. z 3. ledna 1913!

Zákon o ochraně osobní svobody

z 27. října 1862, č. 87 ř. z.

§ 6.: Kdo by u vykonávání úřadu nebo služby proti tomu, co výše nařizeno, někoho v osobní svobodě omezil, potrestán buď, byl-li tu zlý úmysl, pro zločin zneužití moci úřední (§ 101, tr. z.), mimo tento případ však potrestán buď pro přešupek vězením až do tří měsíců a při opětovném odsouzení tuhým vězením na též čas vyměření.

O odškodnění za vyšetř. vazbu: zák. 18. srpna 1918 č. 318 ř. z.

Zákon o ochraně práva domácího z 27. října 1862, č. 88 ř. z. viz při § 83. tr. z.

Zákon o ochraně tajnosti listů a písemností

z 6. dubna 1870, č. 42 ř. z.

§ 1. Porušil-li by kdo tajnost listů čili psaní a jiných písemností zapečetěných tím, že by je proti právu otevřel, nebo za sebou zadržel, pokutován bude za to jako za přešupek, ac není-li v obecném zákoně trestním na takové porušení nic přísnějšího vyměřeno. Dopustil-li se toho přešupku některý úředník nebo služebník nebo nějaká jiná osoba ve veřejné službě stojící u vykonávání úřadu svého nebo služby své, tedy bude potrestán vězením až do šesti měsíců, kromě toho však pokutou peněžitou až do 1000 K anebo vězením až do tří měsíců. — V této druhé případnosti zavede se stíhání trestní toliko na žádost toho, komu bylo v právu ublíženo.

§ 2. Listy nebo jiné písemnosti pod pečeti chované mohou se kromě případu domovní prohlídky a zatčení od úřadu zabaviti a otevřiti jen z rozkazu soudcem vydaného, který se tomu, jehož se týče, neproděně dodá a příčiny toho se mu oznámí.

§ 3. Zabavení nebo otevření listů a písemností proti § 2. tohoto zákona před se vzaté potrestáno bude za přešupek vězením až do tří měsíců.

60/23 leg. č. 11
1912
1892

(§ 5. poukazuje k platnosti jiných předpisů u pošty a dle konkursního řádu.)

Zákon o přímých daních

z 25. října 1896, č. 220 ř. z.:

§ 246. Úředníci a jinací zřízení ve vyměřování daně účastnění, jakož i členové komisi, když neoprávněně vyjví vydělkové, majetkové a příjmové poměry poplatníkovy, které jim v známost byly uvedeny, zejména také obsah berního prohlášení nebo příznání nebo šetření o tom konaného, budou potrestáni pro tento přečin vězením až do tří měsíců nebo peněžitou pokutou až do 2000 K. S úředníky státními bude naloženo mimo to podle předpisů disciplinárních.

Kdo by okolnosti, které jest seznati z rejstříku a výpisu, v §§ 58., 181. a 217. naznačených, o výdělku nebo o příjmu některého poplatníka buď o sobě nebo ve spojení s okolnostmi jinými, které mají účinek na vyměření daně, zneužil ve veřejném shromáždění nebo v tiskopise k nevráživým útokům na poplatníka, na komisi berní nebo na některého člena jejího, vinen se stane přestupkem, vztážmo jestliže by tento čin trestný spáchal tiskopisem, stane se vinen přečinem, a budiž potrestán vězením až do šesti měsíců nebo na penězích až do 2000 K. — Stíhání má místo toliko k návrhu vlády, dotčeného poplatníka nebo člena komise.

(O příslušnosti soudní jedná § 256. a o promlčení těch článků § 255. téhož zákona.)

Viz cís. nařízení dané dne 25. července 1914, č. 154 ř. z., o spolupůsobení obcí a veřejných úředníků při úkolech obrany země a potrestání, porušili se úřední povinnosti.

Srov. také cís. nařízení, dané dne 25. července 1914, č. 155 ř. z.,

kteřak se trestá rušení veřejné služby nebo veřejného podniku nebo porušení dodávací povinnosti.

Dosavadní militarisace a vojenský dozor závodů zrušeny nař. N. V. z 29. října 1918, čís. 12. sb. z. a ze dne 31. října 1918, čís. 14. sb. z.

§ 102.††)

Zvláštní případy.

Za takových okolností dopustí se zločinu toho zejména:

- a) soudce, státní zástupce, nebo jiný úředník vrchnostenský, jakož i každý jiný úředník povinnosti vázaný, kterýž se od zákonného plnění povinnosti své úřední odvrátí dá;

- b) každý úředník, kterýž ve věcech úředních, tudíž i notář, který při sdělování nebo vyhotovování nějaké listiny notářské osvědčí nepravdu;

- c) kdo tajemství úřední jemu svěřené způsobem nebezpečným vyjví; kdo listinu jeho úřednímu dohledu svěřenou zmaří, nebo ji někomu proti své povinnosti sdělí;

- d) advokát nebo jiný přísězný zástupce, který straně své na újmu při sdělování spisů právních nebo jinak radou a skutkem jest nápomocen odpůrci.

§ 103.

Trest.

Trestem na zločin tento jest těžký žalář od jednoho až do pěti let. Podle toho, jak zlomyslnost a škoda jest veliká, může býti žalář prodloužen až i do desíti let.

Tento § obsahuje jen jedinou trestní sazbu a nemůže zřeknutí se náhradních nároků se strany poškozeného rozdělení sazby za následek míti (rozh. 28. ledna 1896, č. 584).

§ 104.

Braní darů ve věcech úředních.

Úředník, kterýž při správě spravedlnosti, při propůjčování služeb, nebo při rozhodování o veřejných záležitostech úřad svůj sice podle povinnosti koná, avšak, aby ho konal, sám nebo prostřednictvím jiných dar přijme, anebo jinak tudy nějaký zisk si zjedná nebo sobě přislíbí dá; rovněž i ten, kdož se tím vůbec při obstarávání svých prací úředních k nějakému stranictví svěsti dá, potrestán býti má žalářem mezi šesti měsíci a jedním rokem. Mimo to povinen jest odevzdati dar, který obdržel, nebo hodnotu jeho ústavu chudých toho místa, kde se zločinu dopustil.

Srov. rozh. 10. dubna 1899, č. 16.823 o udílení práva výčepu; rozh. z 12. března 1900, č. 11.657, z 16. října 1893, č. 8154 a 3.

Viz též ustanovení § 105., jímž spoluvina svůdce na § 104. vyloučena (rozh. 22. února 1859, č. 43).

Proti nešvaru t. zv. podmazávání (úplatků) vydáno min. nař. z 12. srpna 1918 č. 302 ř. z., dle něhož propadá trestu zástupce nebo pomocník, jenž využívá mimořádných poměrů válkou způsobených čini závislým uzavření nebo splnění obehodu (dodávku zboží) na tom, že smluvník jemu nebo jiné osobě poskytne nějakou náhradu nebo odměnu, na níž právního nároku nemá. (Trestá úřad politický). Viz: Práv. str. 432 r. 1918.

Poznámky:

§ 105.

Svádění ke zneužití moci úřední.

Kdo soudce civilního nebo trestního, státního zástupce, anebo v případech propůjčování služeb nebo rozhodování záležitostí veřejných jakéhokoliv úředníka darem ke stranictví nebo k porušení povinnosti úřední svěsti hledí, dopustí se zločinu; ať si úmysl směřuje k jeho vlastnímu prospěchu nebo ku prospěchu osoby jiné, nechtě se mu zdaří čili nic.

Trestem na takovéto svádění jest žalář od šesti měsíců až do jednoho roku; je-li však leť veliká nebo byla-li skutečně způsobena důležitá škoda, těžký žalář od jednoho až do pěti let. Mimo to odevzdati se má dar, nabízený nebo skutečně daný, ústavu chudých toho místa.

Zde míněn dar, jímž pachatel v době činu již mohl aspoň disponovati (rozh. 18. květ. 1915, č. 4300).

K zločinu § 105. se nevyžaduje, aby onen úředník sám přímo k rozhodování věci byl povoláným, stačí, spadají-li v jeho obor i jen práce přípravné (rozh. 16. září 1899, č. 7909) a z 10. dub. 1913. Č. Z. ř. Str. 695).

Viz též pozn. § 8., 101., 104. a 311.

[Hlava XI. a XII.]

O padělání veřejných úvěrních papírů a mincí.)*

Hlava třináctá.

O rušení náboženství.

§ 122.†) (a)

Rušení náboženství.

Zločinu rušení náboženství dopustí se a) kdo řečmi, činy, v dílech tiskových nebo rozšiřovaných spisech Bohu se rovní;

*) Zruš. zákonem z 22. května 1919, č. 269 sb. zák. (Viz dod. IV.)

- b) kdo provozování náboženství ve státě jsoucímho ruší, nebo kdo způsobem zneuctivajícím zle nakládá s náradím k bohoslužbě zasvěceným, nebo jinak činy, řečmi, v dílech tiskových nebo rozšiřovaných spisech náboženství veřejně opovržení prokazuje;

Jedná se tu o viru ve státě uznanou (rozh. 12. ledna 1884, č. 10.333 a j. v.); rozdíl mezi zločinem tímto a přečinem § 303, tr. z. nemusí být jen v činu samém, ale může být i jen zlým úmyslem odůvodněn (rozh. 24. břez. 1900, č. 17.467).

- c) [—];

- d) kdo hledí rozšiřovati nevěru, [—].

Ostatní části c), d) zruš. čl. 7. zák. z 25. květ. 1868, č. 49 ř. z.

Srov. §§ 303. a 304., 306., 174. II. b), 175. I. a) a jich pozn. «Veřejně srov. pozn. § 59: rozšiřování spisů» jako při zločinech §§ 58., 65., 80., 300., 303., 489. a 491.; na «zlý úmysl» usuzovati lze z obsahu rouhavého výroku (rozh. z 24. list. 1851. č. 294). — ale bezmyšlenkovitě pronesená hrubá kletba není již o sobě sama zločinem tímto (rozh. z 5. říj. 1908, č. 3520).

Poznámky:

§ 123.

Trest.

Bylo-li rušením náboženství dáno veřejné pohoršení, nebo byli-li kdo sveden, anebo bylo-li s tím spojeno obecné nebezpečí, potrestán buď zločin ten těžkým žalářem od jednoho až do pěti let; ale byla-li při tom veliká zlomyslnost nebo nebezpečnost, až do desíti let.

O sazbě trestu tu rozhoduje objektivní moment, ne pouze subjektivní (rozh. 4. ledna 1896, č. 11.101); pohoršení tu míněno veřejné (rozh. 10. květ. 1854, č. 4773).

§ 124.

Neučiní-li tu žádné z okolností v předešlém paragrafu dotčených, potrestáno buď rušení náboženství žalářem od šesti měsíců až do jednoho roku. (20)

Hlava čtrnáctá.

O násilném smilstvu, zprznění a jiných těžkých případech smilstva.

§ 125.††)

Násilné smilstvo.

Kdo osobu ženskou nebezpečným vyhrožováním, skutečně vykonaným násilím nebo listivým omámením smyslů učiní neschopnou, by mu odpor činila, a ve stavu tomto ji k mimomanželskému souložení zneužije, dopustí se zločinu násilného smilstva.

Neschopnost k odporu, míněna tu úplná (vis absoluta), — nikoliv jen vis compulsiva (jako při § 98. a 190.). — již vále naprosto podléhá (rozh. 6. dubna 1899, č. 3653, z 5. květ. 1882, č. 14.271).

O poměru § 125. ke zločinům §§ 93. a 96. srov. rozh. z 13. pros. 1907, č. 3409 a z 2. pros. 1909, «Právník» 1911, str. 356.

Viz též § 93. a 96. a jich pozn.

§ 126.

Trest.

Trestem násilného smilstva jest těžký žalář mezi pěti a desíti lety. Vzešla-li z toho násilí osobě, již ublíženo, důležitá škoda na zdraví, nebo dokonce na životě, prodloužen buď trest na deset až i do dvaceti let. Byla-li osobě, již ublíženo, zločinem tím způsobena smrt, tresce se těžkým žalářem doživotním.

Důležitá škoda tu nemusí být pachatelem již předem obmyšlena; násilím míní se zde i nebezpečná pohružka nebo lživé omámení (rozh. 6. kvěť. 1851, č. 113).

§ 127.††)

Mimomanželské souložení předsevzaté s osobou ženskou, která bez přičinění pachatelova jest bezbrannou nebo bez sebe, anebo, která nedokonala čtrnáctý rok věku svého, pokládáno buď též za smilstvo násilné a potrestáno buď podle § 126.

O bezbrannosti viz pozn. § 125. Coniunctio membrorum v případech § 127. se nevyžaduje (rozh. 10. břez. 1877, č. 11.950 a 13. července 1875, č. 3511); mohl-li pachatel důvodně za to míti, že dívka, o níž se jedná, překročila již 14. rok, a též svolila, je to omluvným důvodem § 2. lit. e) tr. z. (rozh. 7. října 1852, č. 147). — Běží tu o souložení před se vzaté, třeba tedy i nedokonané (rozh. 2. pros. 1852, č. 12.571). Před se vzaté souložení s nedospělou jest tu již zločinem dokonaným, čin, který k tomu předsevzetí vede, jest pokusem (rozh. 7. července 1851, č. 169) o pomocníku srovn. rozh. 5. pros. 1892, č. 12.040.

P o z n á m k y:

§ 128.†)

Zprznění.

Kdo pro ukojení chlipných žádostí svých hochu nebo děvčete; jimž není ještě čtrnácte let, anebo osoby nějaké, která jest bezbrannou nebo bez sebe, tělesně zneužije jiným způsobem nežli tím, který uveden v § 127., dopustí se, ač není-li čin ten zločinem v § 129. lit. b) uvedeným, zločinu zprznění a potrestán buď těžkým žalářem od jednoho až do pěti let, jsou-li okolnosti velmi přitěžující, až do desíti let, a má-li to za následek zlo, některé v § 126. naznačené, až do dvaceti let.

Srov. v § 129. lit. b) co do osob, na nichž zločin spáchán; též osoba v těžký spánek pohroužená jest bezbrannou (rozh. 8. srpna 1860); viz pozn. § 127.; srov. § 98., s nímž však § 128. konkurovat nemůže.

Není nikterak vyloučeno, že by ženská osoba vinnou uznána býti mohla tímto zločinem (rozh. z 9. list. 1908, č. 3499). — Spáchal-li otec na deťi své čin takový, vinen jest nejen dle § 132. III. tr. z., ale také dle § 125. tr. z. (rozh. z 16. břez. 1908, č. 3333 a z 22. října 1906, č. 3250).

§ 129.†)

Zločiny smilstva.

I. Proti přirozenosti.

Jakožto zločiny trestají se další způsoby smilstva:

I. smilstvo proti přirozenosti, to jest:

- a) se zvířaty;
- b) s osobami téhož pohlaví.

V případě ad b) může se tu i jednat o osoby bezbranné nebo nedospělé (rozh. 21. dub. 1853, č. 2389 a j. v.). U osob sotva dospělých trestno trpění činu takového jenom, lze-li u nich předpokládati vědomí skutku (rozh. 17. ún. 1909, č. 3550). — Viz pojednání: Práv. 1919, str. 166.

O pokusu svedení jiného ke zločinu § 129. I. b) s úmyslem směřujícím k účastenství viz rozh. 16. září 1915, č. 4258.

§ 120.

Trest.

Trestem na to jest těžký žalář od jednoho až do pěti let.

Bylo-li však v případě pod lit. b) užito některého z prostředků v § 125. naznačených, uložití se má trest od pěti až do desíti let, a je-li tu některá z okolností v § 126. obsažených, i trest tam stanovený.

§ 131.

II. Zprznění krve.

Zprznění krve, jež spácháno mezi příbuznými v pokolení vzestupném neb sestupujícím, nechť příbuzenství jejich pochází z rodu manželského nebo nemanželského. — Trestem jest tu žalář mezi šesti měsíci a jedním rokem.

Srov. § 501. — V případě zločinu jedná se o souložení třeba jen před se vzaté (rozh. 16. února 1876, č. 12.521); pokus též možným (rozh. 18. května 1893, č. 3999). Při zprznění dečry otcem může konkurovat § 131. a § 132. tr. z. (rozh. 27. dub. 1894, č. 2934). Viz i pozn. § 128.

§ 132.

III. Svedení ke smilstvu.

Svedení, jímž někdo osobu svěřenou jeho dohledu nebo vychování nebo vyučování přiměje k vykonání nebo dopuštění nějakého smilného činu.

Je-li mezi svadcem a svedenou osobou poměr příbuzenský § 501., jest tu ideální konkurence (rozh. 1. února 1900, č. 14.427) po případě s § 128. tr. z. (rozh. 16. břez. 1908, č. 3333 a z. 22. říj. 1906, č. 3250). Ze slova „přiměti“ souditi se dá na to, že je tu pokus, nezdáří-li se svádění (rozh. 22. září 1899, č. 9570); stačí „smilný čin“ vůbec, ne snad jen souložení (rozh. 11. listop. 1852, č. 11.562 a j. v.); svedení tu státi se může nejen slovy, ale i činem a netřeba výsledku; skutku toho dopouští se činem takovým i spoluporučník, zanedbávající jinak dozor nad poručenem jemu svěřeným (rozh. 24. listop. 1851, č. 294). — i služebná mladistvá (rozh. 19. říj. 1914, č. 4175) a služka, již dítě svěřeno (rozh. 17. února 1853, č. 1642); manžel davatelky služby (rozh. 22. pros. 1905, č. 3277); — učitel i mimo hodiny školní (rozh. 16. dub. 1886, č. 1987), dozorce vězňů (rozh. 14. led. 1907, č. 3290).

Viz »Právník« 1913, str. 642.

Srov. pozn. § 93., 96. a 131.

Poznámky:

IV. Kuplířství vzhledem k osobě nevinné.

Kuplířství, ač byla-li jím svedena osoba nevinná, nebo dopustili se ho rodičové, poručníci, vychovatelé nebo učitelé na svých dětech, poručnících nebo na osobách k vychování nebo k vyučování jim svěřených.

Srov. §§ 512. a 515. — Vyzvání třetí osoby ke zločinu tomu jeví se býti pokusem (rozh. 18. led. 1884, č. 12.072). Běží tu o svedení dokonané a contr. případu III.

§ 133.

Trest.

Trestem na to jest těžký žalář od jednoho až do pěti let.

Hlava patnáctá.

O vraždě a zabití.

§ 134.††)

Vražda.

Kdo jedná proti člověku v úmyslu, aby ho usmrtil, takovým způsobem, že z toho nastane smrt jeho nebo některého jiného člověka, dopustí se zločinu vraždy; i když výsledek tento nastal jenom pro osobní povahu toho, jemuž ublíženo, nebo pouze pro náhodilé okolnosti, za nichž byl čin spáchán anebo jen z příčin vedlejších náhodou se přihodivších, ač byly-li tyto způsobeny činem samým.

O soukr. nár. § 1327. obč. z. — Srov. § 58. lit. a) a zák. z 27. květ. 1885, č. 134 ř. z. v pozn. § 85. O zlém úmyslu § 1. tr. z. a pozn.: při zločinu tom neběží o usmrcení toho, proti němuž úmysl směřoval (rozh. 3. pros. 1886, č. 10.868); pachatel ručí tu i za následky povstale tím, že pomocí lékařské hned po ruce nebylo (rozh. 16. led. 1892, č. 13.660 a j. v.); není mu omluvou, že povstala rána při tom náhodilým obrátem zavražděného samého (rozh. 22. ledna 1892, č. 120).

O konkurenci pokusu vraždy s přečinem § 335. tr. z. viz rozh. 30. ledna 1899, č. 16.496. Není v tom odporu, zodpovídají-li porotcové kladně otázku na vraždu pachatelem způ-

sobenou a co do pomoenka jeho též kladně otázku eventuální na zabití znějíci (rozh. 21. října 1893, č. 9514).

O rozdílu co do skutkové podstaty mezi vraždou a zabitím viz rozh. z 15. pros. 1905, č. 3135 a důležité rozh. z 21. led. 1907, č. 3287.

O přímém pachatelství rozh. 29. září 1908, č. 3487.

O vyšetřování viz §§ 127. a sled. tr. ř.; o pitvě, kterouž teprve po 24 hodinách po smrti lze před se vzítí, srov. nař. mín. z 28. ledna 1855, č. 26 ř. z.

Poznámky:

§ 135.††)

Druhy vraždy.

Druhy vraždy jsou:

1. Vražda úkladná, jež děje se jedem nebo jinak potměšilým způsobem.
2. Vražda loupežná, již někdo v tom úmyslu vykoná, aby násilím osobě učiněným cizí movitou věc na se převedl.
3. Vražda zjednaná, k níž někdo byl najat, nebo jiným způsobem od někoho pohnut.
4. Vražda prostá, kteráž k žádnému zde uvedenému těžkému druhu nenáleží.

Potměšilým jest jednání, jež nebylo lze předvídati a proto ani brániti se lze nebylo (rozh. 4. září 1853, č. 8013 a j. v.); ke spoluvině a účastenství na vraždě úkladné stačí, věděli-li účastníci, o se jedná (rozh. 20. října 1851, č. 274); zjednatelům vraždy není, kdo v pachatelů myšlenku tu vzbudil, ale kdo slibem mzdy nebo jinak k tomu se přičinil, aby ku provedení myšlenky došlo (rozh. 15. července 1852, č. 121).

§ 136.††)

Trest vraždy dokonané.

a) na pachatele, zjednatel a přímého účastníka.

Pro každou vraždu dokonanou má nejen vrah sám, nýbrž i ten, kdo ho snad k ní zjednal nebo při samém vykonávání vraždy ruku svou vztáhl anebo způsobem činným spolupůsobil, potrestán býti smrtí.

O způsobech spoluviny: rozh. 26. srp. 1887, č. 6375.

§ 137.††)

b) na vzdálené spoluvinníky a účastníky.

Ti, kdož nevztáhnou při samém vykonávání vraždy ruky své a nespolutpůsobilí způsobem činným, přispěli ke skutku některým jiným, v § 5. obsaženým, vzdálenějším způsobem, potrestání buďtež, byla-li vražda prostá, těžkým žalářem od pěti až do desíti let; byli-li ale sku-

tek vražedný spáchán na příbuzných v pokolení vzestupném nebo sestupujícím, na manželi nebo manželce osoby některé, jež spolupůsobila, kdežto jim svazky tyto známy byly, anebo byla-li spáchána vražda úkladná, loupežná nebo zjednaná, těžkým žalářem mezi desíti až dvaceti lety.

«Příbuzní» bez rozdílu, zda manželského či nemanželského původu (rozh. 6. dub. 1895, č. 1835), tedy i nemanželský otec (rozh. 26. února 1892, č. 15.713).

Poznámky:

§ 138.††)

Trest na pokus.

Pro předsevzatou, avšak nedokonanou prostou vraždu potrestání budež pachatel i spoluvinnici činu samého (§ 136.) těžkým žalářem od pěti až do desíti let, spoluvinnici a účastníci vzdálení (§ 137.) však těžkým žalářem od jednoho až do pěti let. Byla-li však před se vzata a nebyla dokonána vražda loupežná, úkladná, zjednaná nebo na příbuzných, v předešlém paragrafu jmenovaných, vyměřen buď trest těžkého žaláře pachateli a spoluvinníkům samého činu mezi desíti a dvaceti lety, a jsou-li okolnosti zvláště přitěžující, doživotně, vzdáleným pak spoluvinníkům a účastníkům mezi pěti a desíti lety.

§ 139.††)

Trest na zavraždění dítěte.

Matce, kteráž dítě své při porodu usmrtí, nebo úmyslným opomenutím pomoci při porodu potřebné zahynouti je nechá, uložen budiž, vykonána-li vražda na dítěti manželském, těžký žalář doživotní. Bylo-li dítě nemanželské, trest se to, bylo-li usmrceno, těžkým žalářem od desíti až do dvaceti let, zahynulo-li však dítě opomenutím pomoci potřebné, od pěti až do desíti let.

I když krátký čas po porodu matka dítě usmrtí, může soudce stav její duševní dle povahy její posuzovati a rozhodnouti (rozh. 7. květ. 1854, č. 3817 a 1. července 1899, č. 9124); dle § 139. lze podle ustanovení §§ 5. a 134. matku i jako spoluvinnici trestat, na jiného § 139. pro spolvinnu užiti nelze (rozh. 19. dub. 1880, č. 694). — K úmyslnému opomenutí stačí jen passivní zachování se matky, k usmrcení žádá se však činnost pozitivní (rozh. 7. dub. 1853, č. 3285); ale jest tu zločin ten, i když spáchán na dítěti k životu neschopném (§ 4. tr. z.).

O rozdílu mezi § 139. a 149. viz pozn. při § 149. Viz též § 339.

Poznámky:

§ 140.††)

Zabití.

Nevykoná-li se sice čin, jímž člověk o život přijde (§ 134.), v tom úmyslu, aby byl usmrcen, ale práce v jiném úmyslu nepřátelském, jest zločin ten zabitím.

Srov. § 152. a pozn. k § 134. a sled.; o soukr. nár. § 1327. obč. z.

Ke skutkové povaze § 140. není třeba ani úmyslu, aby přivoděn byl nastalý výsledek, ani předvídatelnosti konečného výsledku (26. ún. 1915).

Zločin ten zakládá nepřímý zlý úmysl (dolus indirectus) a je proto pokus zločinu toho nemožným (rozhod. 3. února 1882, č. 10.518 a j. v.); nemohl-li pachatel výsledek svého činu předvídati, vyloučen tu zlý úmysl dle § 2. lit. f) tr. z. (rozh. 4. července 1855, č. 6431); ale i když není způsobené zranění bezpodmínečně smrtelným, přičítá se zločin zabití, nastala-li smrt následkem nahodilých okolností vedlejších (rozh. 2. listop. 1877, č. 9700); i opomenutím může zločin ten spáchán býti (rozh. 2. června 1882, č. 3422), o spoluvině a účastenství srov. rozh. 17. února 1887, č. 14.025 a j. v.

O usmrcení člověka při použití traskavin srov. zák. z 27. květ. 1885, č. 134 ř. z. (v pozn. § 85. tr. z.). Viz též § 335. až 337. a 360. s pozn. a rozh. z 21. led. 1907, č. 3287.

§ 141.††)

Trest na loupežné zabití.

Jednalo-li se při podnikání loupeže s člověkem nějakým tak násilně, že z toho nastala jeho smrt (§ 134.), mají pro zabití všichni, kdož k usmrcení spolupůsobili, potrestáni býti smrtí.

Spolupachatel je zodpověden za smrtelný výsledek následkem společného použití násilí; rozh. 15. květ. 1917, č. 4400.

§ 142.

Trest na prosté zabití.

V jiných případech potrestati se má zabití těžkým žalářem od pěti až do desíti let; ale byli-li pachatel s usmrceným v blízkém příbuzenství anebo jinak k němu ve zvláštním závazku postaven, těžkým žalářem od desíti až do dvaceti let.

O příbuzenství srov. § 40. obč. z.; na švakrovství se zločin tento nevztahuje (rozh. 3. června 1856, č. 88); blízké příbuzenství sahá až po bratrance a sestřence (rozh. 13. ledna 1893, č. 14.179), ne však až k osobám v § 137. tr. z. naznačeným (rozh. 5. dub. 1870, č. 4022); ve zvláštním závazku jest pachatel k usmrcenému manželé (rozh. 19. února 1892, č. 70 a j. v.) i k osobě následkem mimomanželského obcování s ním obtěžkané (rozh. 23. října 1885, č. 5569).

§ 143.†)

Zabití při rvačce nebo při zlém nakládání s jednou nebo více osobami.

Byli-li kdo usmrcen ve rvačce, mezi více lidmi povstalé, nebo při nějakém zlém nakládání s jednou nebo více osobami, jest každý, kdo ho smrtelně zranil, vinen zabitím. Způsobena-li však smrt toliko všemi ranami nebo vším zlým nakládáním dohromady, anebo nedá-li se určit, kdo ho smrtelně poranil, pak sice nikdo není vinen zabitím, ale ovšem vinni jsou všichni, kdož na usmrceného ruku vztáhli, zločinem těžkého poškození na těle (§ 152.) a odsouzení mají býti k těžkému žaláři od jednoho až do pěti let.

Srov. § 157. a pozn.

Doba výsledku zlého nakládání, totiž smrti, tu nemusí nastati při rvačce nebo zlém nakládání samém, ale z příčin těchto (rozh. 16. pros. 1878, č. 10.341). Tohoto předpisu nelze použiti na spolupachatele (rozh. 19. září 1914, č. 4166).

Poznámky:

Hlava šestnáctá.

O vyhnání plodu ze života.

§ 144. (a)

Vyhnání plodu vlastního.

Žena, kteráž úmyslně cokoliv před se vezme, co příčinou jest vyhnání jejího plodu, anebo co způsobí jí porod takový, že dítě mrtvé na svět přijde, dopustí se zločinu.

Srov. též §§ 139. a 239. s pozn.

Jestli prostředek pro nedostatek fyzické dispozice neúčinkoval, není tím vyloučeno přičítání pokusu (rozh. 22. dub. 1852, č. 3782); jen pro úplnou nezpůsobilost nepřičítá se čin za nedokonané vyhnání plodu (rozh. 17. led. 1852, č. 237); absolutně nezpůsobilým jest prostředek, není-li ani při řádném použití nijak vhodným způsobiti obmyslený účinek (rozh. 7. pros. 1914, č. 4185); jestli žena pro odporčnost chuti nepožije nápoje k tomu připraveného, není tu dobrovolné upuštění od činu (rozh. 29. led. 1899, č. 14330); pokusila-li se žena, k zločinu tomu odhodlána, marně jiného pohnout k vyhnání plodu, dopustila se tím pokusu svedení k účastenství na zločinu § 144. tr. z. (rozh. 21. dub. 1879, č. 1852 a 27. list. 1914, č. 4183. O pokusu též rozh. ze 7. pros. 1914, č. 4185.)

O konkurenci s § 335. viz rozh. 2. led. 1909, č. 3541 a z 20. list. 1915, č. 4274.

Porodní báby, jež k tomu spolupůsobí nebo zatají čin takový, jsou trestuhodny podle tohoto tr. z. (min. nař. 10. září 1897, č. 216 ř. z. § 32. a 34.).

§ 145. (a)

Trest.

Stane-li se pokus vyhnání, ale toto nenastalo, vyměřen buď trestem žalář mezi šesti měsíci a jedním rokem; uskutečněné vyhnání však trestáno buď těžkým žalářem mezi jedním rokem a pěti lety.

§ 146. (a)

K témuž trestu, avšak zostřenému, odsouzen buď otec dítěte ze života vyhnaného, ač má-li vinu na zločinu tom.

§ 147.†) (a)

Vyhnání cizího plodu.

Zločinu toho dopustí se i ten, kdož z jakéhokoliv úmyslu matce, proti její vůli a bez vědomí její, plod ze života vyžene, anebo vyhnati se pokusí.

Tu jest pokus dokonaným zločinem (rozh. 15. února 1879, č. 9429): »proti vůli«, t. j. ne se svolením matky; dobrovolné upuštění od pokusu tu nemá významu (rozh. 14. června 1895, č. 3393), i podle tohoto § může vinným státi se otec plodu.

§ 148.

Trest.

Zločinec takový potrestán buď těžkým žalářem mezi jedním a pěti lety; a byla-li zároveň matka tím zločinem uvedena v nebezpečství života, anebo bylo-li jí ublíženo na zdraví, mezi pěti a desíti lety.

Poznámky:

Hlava sedmnáctá.

O odložení dítěte.

§ 149.†)

Odložení dítěte.

Kdo dítě v takovém věku, kdežto si k zachování svého života samo pomocí opatření nemůže, odloží, aby je vydal v nebezpečení života, anebo i jen proto, aby zachování jeho zůstavil náhodě, dopustí se zločinu, nechť jej jakákoliv příčina k tomu pohnula.

Od zločinu zavraždění dítěte opomenutím pomocí při porodu (§ 139.) liší se zločin § 149. tím, že tam předpokládá se dítě právě narozené (rozh. 10. listop. 1853, č. 11.702); ke spáchání zločinu § 149. stačí, když osoba, již péče nad dítětem přísluší, odloží je na místě nebezpečném, kde zachránění pochybným jest, v tom už jest obsažen zlý úmysl tohoto § (rozh. 21. října 1899, č. 4968 a rozh. z 13. ún. 1909, č. 3553).

Vydáno-li dítě nebezpečí z nedostatku povinné péče, může tu být přečin nebo přestupek §§ 335., 378. tr. z.

§ 150.

Trest.

Bylo-li dítě odloženo na místo oddálené, obyčejně nenavštěvované, nebo v takových okolnostech, že nemohlo snadno brzo býti zpozorováno a zachráněno, tresce se to těžkým žalářem od jednoho až do pěti let, a zemřelo-li dítě, od pěti až do desíti let.

§ 151.

Bylo-li však dítě odloženo na místě obyčejně navštěvovaném a takovým způsobem, že se důvodně očekávalo, že brzo bude zpozorováno a zachráněno, trestáno buď odložení takové žalářem mezi šesti měsíci a jedním rokem. Zemřelo-li však dítě přece, jest tu trestem žalář od jednoho až do pěti let.

Hlava osmnáctá.

O těžkém poškození na těle.

§ 152.

Zločin těžkého poškození na těle.

Kdo proti člověku, ne sice v tom úmyslu, aby ho usmrtil, ale přece v jiném úmyslu nepřátelském takovým způsobem jedná, že z toho (§ 134.) mu vzejde přerušení zdraví nebo nezpůsobilost ku povolání trvajícím alespoň dvacet dní, nějaké stržení myslí nebo těžké ublížení, dopustí se zločinu těžkého poškození na těle.

Srov. § 411. tr. z. a rozh. 13. listop. 1906, č. 3264 a § 335. s rozh. z 1. břez. 1907, č. 3312.

O soukr. nár. §§ 1325., 1326. obč. z. O možné konkurenci se zločinem § 87. srov. rozh. z 16. pros. 1898, č. 13.659; o poměru k § 413. tr. z. rozh. z 1. května 1894, č. 4928. O spolupachatelství po smyslu § 157. nebo 411. tr. z. srov. rozh. z 20. list. 1908, č. 3517 a z 10. pros. 1909, č. 3659. (Pozn. k bodu d) § 155.)

O státní náhradě za usmrcení nebo těžké poškození ve válce: zák. 18./8. 1918, č. 317 ř. z.

Stalo-li se ublížení těžkým následkem osobní povahy poškozeného, nebo z příčin vedlejších, nemá to žádného účinku na kvalifikaci činu (rozh. 17. pros. 1852, č. 13.195). O příčinné souvislosti a přičítání následků skutku rozh. z 10. pros. 1906, č. 3275.

O přerušení zdraví rozh. 19. pros. 1901, č. 2656; nezpůsobilost k povolání rozh. z 27. ún. 1903, č. 3050; stržení myslí rozh. 26. září 1901, č. 2666. — Známky těž. poškození na těle nutno dovozovati ze zákona, ne z vědy lékařské (rozh. 3. list. 1914).

Způsobeno-li bezvědomí spojené s nebezpečím života, je to těž. uškozením na těle (rozh. 27. čce. 1917. Kr. I 202/17).

Není tu pokusu zločinu toho, nesměřoval-li úmysl při jednání k tomuto zločinu (rozh. 14. led. 1896, č. 15.388); tomu, kdo k činu nabádal, se přičítati bude zločin podle výsledku činu pachatelova (rozh. 17. února 1882, č. 11.405). Srov. též rozh. z 28. list. 1906, č. 3269.

Poznámky:

§ 153.

Zločinu toho dopustí se i ten, kdo svým vlastním rodičům, nebo kdo nějakému veřejnému úředníku, duchovnímu, svědkovi nebo znalci, když vykonávají povolání své nebo pro toto vykonávání úmyslně na těle ublíží, byť i poškození nebylo povahy v § 152. naznačené.

Srov. §§ 81., 82., 122., 300., 303., 312., 314. a 411. tr. z.

Míněny tu slovem veřejný úředník jen osoby v 2. odst. § 101. tr. z. naznačené, též notář ve funkci soudního komisaře — ale nikoliv všechny ony, jichž se týče § 63. (rozh. 15. ledna 1883. č. 10.715 a z 9. břez. 1901. č. 2585); není tu však podmínkou, aby poranění mělo známky § 411. (rozh. 12. května 1887. č. 1611). Veř. úředník, jenž (byť i ne formálně) přerušil výkon úřední, není v této době účasten ochrany § 153. tr. z. (rozh. 18. břez. 1919. č. 25.).

Při zranění lehkém ve rvačce způsobeném nutno i k úmyslnosti přihlížeti (rozh. 31. března 1900. č. 160). Poškozením není tu míněno jen zranění větší (rozh. 31. říj. 1903. č. 2892). Viz rozh. 5. bř. 1917. č. 4388.

Ochrana tohoto § může se vztahovati i na rodiče u manželské (rozh. 15. led. 1910), i na učitele zemských hospodářských škol (rozh. 2. října 1899. č. 5505), na starostu obce (rozh. z 16. břez. 1907. č. 3327), i na obecního ponocného (rozh. 3. února 1899. č. 17.637).

Kruh osob § 63. je širší než kruh osob, spadajících pod pojem veř. úředníka § 153. a 199 b). Zde jest pojem ten užší než dle § 101. II. tr. z. (rozh. 19. květ. 1914. Kr. IX. 57). — Svědek vykonává povinnost svědeckou, jakmile uposlechne soudní obsíku, by vydal svědeckví před soudem — nikoli však přihlášením se u poškozeného za svědka činu (rozh. 1. září 1914. č. 4170).

§ 154.

Trest.

Trest na zločin v §§ 152. a 153. uvedený jest žalář od šesti měsíců až do jednoho roku, jsou-li tu však okolnosti přitěžující, prodloužen býti má až na pět let.

§ 155.

Bylo-li však:

- a) poškození, byť i o sobě lehké, učiněno nástrojem takovým a takovým způsobem, s kterým obyčejně spojeno bývá nebezpečství života,

nebo dokáže-li se jiným způsobem, že tu byl úmysl, způsobiti některý z následků těžkých, v § 152. dotčených, třeba zůstalo i jen při pokusu; — nebo

V případě lit. a) jest dolus directus a tudíž pokus možným; nevyžaduje se tu, aby nástroj byl sám takový, s jehož použitím nebezpečí pro život spojeno (rozh. 22. května 1880. č. 1841 a z 8. ún. 1902. č. 2703), srov. i § 258. tr. ř. (rozh. 5. bř. 1917. č. 4388).

Poznámky:

- b) nastalo-li z poškození toho přerušení zdraví anebo nezpůsobilost k povolání trvající alespoň třicet dní; — nebo
- c) bylo-li činem tím tomu, jemuž ublíženo, zvláště ni trápení způsobeno; — nebo
- d) stal-li se útok v umluveném spojení s jinými, nebo způsobem potměšilým, a nastal-li z toho některý z následkův § 152. zmíněných; — nebo
- e) stalo-li se těžké poškození pro život nebezpečným; — pak nalezeno buď na těžký a zosťřený žalář (§ 19.) mezi jedním a pěti lety.

O pokusu těžkého poranění viz rozh. z 27. břez. 1907. č. 3330 a z 2. led. 1909. č. 3545.

Ustanovení § 155. lit. b) až e) tr. z. nepředpokládají úmysl v bodě a) uvedený za podmínku zločinu (rozh. 19. čna 1908. č. 3498). Srov. i pozn. § 152. tr. z. O způsobu potměšilém rozh. z 21. pros. 1901. č. 2682.

K bodu lit. d) viz rozh. z 10. pros. 1909. č. 3659, dle něhož vedle ustanovení § 157. II. odst. tr. z. může býti za týchž předpokladů těžké poškození uvažováno dle § 5. a 152., po případě § 154. a 155. tr. z. ohledně spoluviny a spolupachatelství.

Při umluveném spojení (§ 155. d) stačí přítomnost dvou osob, z nichž nemusí každá vložiti ruku na poškozeného, jen když přítomností ku případné podpoře pachatelově se zbrání na místě činu jest, a musí pokládán býti rovněž za pachatele, nikoliv jen za spoluvníka (rozh. 25. květ. 1894. č. 4175 a z 20. list. 1897. č. 11.266).

Viz též pozn. k §§ 411., 335 a 431.

O soudní prohlídce osob poraněných viz §§ 127., 132. až 134. tr. ř.

Poznámky:

§ 156.††)

Byla-li ale zločinem tím:

- a) způsobena tomu, jemuž ublíženo, ztráta nebo stálé oslabení řeči, zraku nebo sluchu, ztráta ploditelnosti, oka, ramene nebo ruky nebo nějaké jiné patrné zmrzačení nebo zohavení; — nebo
- b) byla-li mu způsobena stálá choroba, nevyhojitelná nemoc nebo nějaká rozervanost ducha, aniž by opětné uzdravení pravděpodobným bylo; —
- c) stálá nezpůsobilost k povolání; vyměřen buď trest těžkého žaláře mezi pěti a desíti lety.

Nemoci rozumí se stav, v němž poškozený ve svých obvyklých výkonech rušen jest; patří sem nemocí vnitřní i zevní (rozh. 18. ledna 1834. č. 335); k poranění lit. a) nemusí směřovat úmysl pachatelův (rozh. 6. prosince 1886. č. 11.355.).

§ 157.

Byl-li kdo těžce poškozen na těle (§ 152.) v nějaké rvačce, mezi více lidmi povstalé, nebo při nějakém zlém nakládání s jednou nebo více osobami, potrestán buď každý, kdo mu poškození takové způsobil, podle předcházejících §§ 154. až 156.

Stalo-li se však těžké poškození na těle toliko společným působením poranění nebo zlého nakládání od více osob pocházejícího, nebo, nedá-li se dokázati, kdo mu těžce ublížil, pak nalezeno buď, že jsou všichni, kdož na toho, s nímž zle nakládáno, ruku vztáhli, též vinni zločinem těžkého poškození na těle, a všichni potrestáni buďte žalářem od šesti měsíců až do jednoho roku.

Srov. § 143. a pozn.

Tohoto ustanovení nelze použití při poranění ve smyslu § 153. nebo 155. a) tr. z. (rozh. 16. ledna 1886. č. 12.713 a z 21. června 1884. č. 4798); jednal-li jeden z pachatelů v nutné obraně (§ 2. posl. věta tr. z.), nelze mu přičítati ani čin dle § 335. tr. z., nýbrž jen podle § 431. tr. z. (rozh. 12. října 1895. č. 3683); navedce tu může býti zodpovědným i podle § 154. a sled. tr. z. (rozh. 25. dubna 1885. č. 2224).

Viz rozh. z 21. ledna 1907. č. 3298, z 20. list. 1908. č. 3517 a z 10. pros. 1909. č. 3659.

Hlava devatenáctá.

O souboji.

§ 158.†)

Souboj.

Kdo někoho z jakékoliv příčiny vyzve k púťce se zbrání smrtící, a kdo na takové vyzvání k púťce se dostaví, dopustí se zločinu souboje.

Následky ztráty cti a pod. ve společenském postavení nemohou býti tu omluvným důvodem ani jako neodolatelné donucení § 2. lit. g) tr. z. (rozh. 20. listop. 1891, č. 11.494).

O zbrání smrtící rozh. 3. břez. 1905, č. 3049.

O účinech odsouzení viz § 27. a sled. tr. z.

§ 159.

Trest:

Zločin tento potrestán býti má, nebyl-li nikdo poraněn, žalářem od šesti měsíců až do jednoho roku.

§ 160.†)

Byl-li někdo v souboji poraněn, tresce se to žalářem od jednoho až do pěti let. Byl-li však se soubojem spojen některý z následků v § 156. naznačených, potrestati se to má těžkým žalářem od pěti až do desíti let.

§ 161.††)

Vzešla-li však ze souboje smrt některého ze soupeřů, potrestán buď usmrtivší těžkým žalářem od desíti do dvaceti let.

§ 162.

Povždy pak buď vyzývatel odsouzen na delší čas, než by byl odsouzen, jsa vyzvaným.

§ 163.

Trest účastníkův.

Kdo k vyzvání nebo ke skutečnému dostavení se jedné nebo druhé strany na bojiště podněcoval, anebo jiným způsobem úmyslně k tomu přispěl, anebo tomu, kdož vyzvání odvrátiti hleděl, opovržením hrozil nebo mu je prokazoval, potrestán buď žalářem od šesti měsíců až do jednoho roku; bylo-li však působení jeho zvláště důležitým, a byl-li kdo poraněn nebo dokonce usmrcen, žalářem od jednoho až do pěti let.

§ 164.

Ti, kdož se některému ze soupeřů postavili k boji za svědky nebo tak zvané sekundanty, potrestáni býti mají žalářem od šesti měsíců až do jednoho roku, a podle velikosti působení jich a zla, které z toho vzešlo, až i na pět let.

§ 165.

Beztretnost souboje.

Zločin tento přestává býti trestným:

- a) pro vyzývatele, když se nedostaví k púťce; O tom srov. rozh. z 14. břez. 1902, č. 2704.
- b) vyzývatele i vyzvaného, když oba k púťce se dostavivše, od souboje před jeho započítím dobrovolně upustí;
- c) pro všechny ostatní spoluvinníky, když s účinnou horlivostí se o to přičiňovali, aby se od souboje dobrovolně upustilo, a když skutečně s boje sešlo.

Hlava dvacátá.

O zhářství.

§ 166.†)

Zhářství.

Zločinu zhářství se dopustí ten, kdož něco před se vezme, z čehož podle jeho úkladu na cizí majetnosti požár vzejíti má, byť i oheň nebyl vyšel, nebo žádné škody nebyl způsobil.

O vyšetřování viz § 137. tr. ř., též §§ 434. až 459. tr. z.

Poznámky:

§ 167.

Trest.

Trest na to vyměřen buď podle následujícího rozdílu:

- a) když oheň vzešel a člověk nějaký, jak to žhář předvídati mohl, přišel tím o život; anebo když oheň způsoben byl zvláštním sročením, jež směřovalo ku plnění, tresce se to smrti;
- b) když pachatel vícekrát než jednou, buď na téže věci nebo na věcech rozličných oheň založil, a ohně i jen jednou vzešel; nebo
- c) když oheň vzešel a pohořelému z toho povstala znamenitá škoda; též i
- d) když pachatel vícekrát než jednou ale po každé bez účinku oheň zakládal, potrestán budiž těžkým žalářem doživotním;
- e) když oheň vzešel, při tom však žádných potud jmenovaných okolností nebylo, nalezeno budiž na těžký žalář od desíti až do dvaceti let;
- f) když oheň sice nevzešel, ale založen byl nočního času nebo na takovém místě, kdež by se byl, kdyby byl vzešel, lehce mohl rozšířiti, anebo za takových okolností, že zároveň lidský život vydán byl v patrné nebezpečení, potrestán buď pachatel těžkým žalářem od pěti až do desíti let;
- g) když byl čin před se vzat ve dne a bez zvláštní nebezpečnosti, a když oheň založený, ani nevyšel, zhasnul, anebo vzešel-li, beze škody byl uhašen, upadne tím pachatel v trest těžkého žaláře mezi jedním a pěti lety.

Oheň vzešel, jestliže přešel ze zápalné látky na předmět, který zapálen býti má, třeba i bez plamene a beze škody (rozh. 26. srpna 1887. č. 6375).

§ 168.

Beztrestnost založení ohně pro účinnou lítost.

Přičinil-li se při založeném ohni pachatel sám z lítosti a ještě v pravý čas tak, že všeliké škodě zabráněno, budiž všeho trestu prost.

§ 169.†)

O trestnosti toho, kdo sám svou věc zapálí.

Kdo zapálením svého majetku, v jakémkoliv zlém úmyslu předsevzatým, i cizí majetek vydá v nebezpečí ohně, dopustí se rovněž žhářství a potrestán má býti podle míry, kterou § 167. stanoví.

I ten, kdo ke zločinu tomuto jiného zločince za prostředníka si zjedná, jest tu spoluvinníkem (rozh. 12. června 1899, č. 6355).

§ 170.†)

Kdo svůj majetek zapálí, aniž by při tom cizí majetek ohrožován byl, že též ohněm zachvácen bude, není sice vinný žhářství, ale ovšem podvodem, pokud tím hledí zkrátiti práva osoby jiné nebo někoho v podezření uvéstí.

Při zkrácení tu naznačeném může se tu tedy jednati o zločin (přes 200 K) nebo přestupek podvodu; uveden-li kdo v podezření, jest tu buď přestupek podvodu (a contr. § 199., jenž případ ten neuvádí) nebo zločin § 209. Zapáleno-li pro zmaření exekuce, není tu čin dle zák. z 25. května 1863, č. 78 ř. z., nýbrž zločin § 170. tr. z. (rozh. 29. února 1884, č. 14.954, rozh. 18. května 1885, č. 14.072 a j. v.).

O předstírané škodě z požáru srov. pozn. § 197.

Srov. i předpisy §§ 459. a 484. a sled.

Viz Právník 1897, str. 244.

Hlava dvacátá první.**O krádeži a zpronevěření.**

§ 171.†)*)

Krádež.

Kdo pro svůj užitek cizí movitou věc z držení někoho jiného bez jeho přivolení odejme, dopustí se krádeže.

Pojem příslušenství soukr. práva tu není rozhodným (rozh. 17. září 1852, č. 9547).

Je-li věc cizí, k tomu netřeba důkazu vlastnického práva (rozh. 24. června 1852, č. 6135) i detenci (fysické držení) tu

* 28 sb. z. 2) Amnestie i pro krádeže: nař. 5. listopadu 1918, č. 28 sb. z.

zákon chrání. Ukryje-li pachatel odeizenou věc, třeba i na místě, kde vlastníci obyčejně jí mívají, v úmyslu tom, že si ji později odstraní, jest tu již pokus krádeže § 8. 171. (rozh. 11. říj. 1895, č. 7183); odnesl-li věc jiný, jsou oba pachatelé (rozh. 22. září 1894, č. 7951). — Tlačením se mezi návštěvníky trhu dopustí se trhoví spoluzloději již pokusu, byť i nebylo ještě jisto, koho chtějí okrásti a oc (rozh. 7. list. 1914, č. 4180).

Na rozdíl od § 183. viz rozh. z 30. listopadu 1897, č. 14.257. O pracích přípravných či pokusu srov. rozh. 2. června 1899, č. 4417.

Kdo odejme věc cizí pro svůj užitek, t. j. bezprávně chtěje rozšířiti jmění své nebo cizí (rozh. 5. května 1882, č. 14.271; 21. pros. 1898, č. 17.080; ale i rozh. 1. března 1886, č. 15.049); vzato-li něco za zástavu nebo na místě zaplacení téže hodnoty, není tu krádež (rozh. 6. listop. 1879, č. 7655); vzato-li něco v tom omylném domnění, že si to vlastník dá zaplatit, úmysl i možnost zaplacení předpokládaje, není to trestným (rozh. 4. června 1891, č. 5513); o omluvě neznalostí zákona § 3. tr. z. srov. rozh. 2. dubna 1881, č. 1769. Není však bezpodmínečně beztrestným zloděj, jenž nahodou nenasel věc tam, kde ji hledal (rozh. 26. října 1894, č. 8537).

Poznámky:

Krádeže dopouští se hajný, jenž nejša k tomu oprávněn prodal kmeny kupei bona fide jednajícím (24. září 1915, č. 4261). Viz i pozn. k § 174. lit. d) níže.

Odnětí věci cizí za účelem zastavení na krátkou dobu jest krádeží (8. září 1915, č. 4262).

Spořitelni knížka vinkulovaná nebo heslem uzavřená nemůže býti vhodným předmětem krádeže (rozh. 4. květ. 1914, Kr. I. 176).

Kdo ponechá si zboží na cizí aviso u dráhy jemu vydané, páše podvod § 197. tr. z. (rozh. z 18. led. 1909, č. 3539).

Viz též § 460. a dod. o polním a lesním puchu. O následcích odsouzení srov. § 27. a sled. O rybolovu viz § 174. a dodatky.

§ 172.†)

Okolností, jež činí krádež zločinem.

Krádež stává se zločinem buď podle obnosu, nebo z povahy skutku, nebo z vlastnosti věci odnaté, nebo z vlastnosti pachatelovy.

§ 173.†)

a) z vyšší hodnoty věci.

Podle obnosu stává se krádež zločinem. čini-li tento obnos nebo hodnota toho, co bylo ukradeno, více než dvě stě korun. Bez rozdílu, zda to, co bylo ukradeno, neb hodnota toho, odejmuto na jednu nebo na vícekrát, v jeden a týž čas nebo opětovaně, zda to odňato jednomu nebo více majitelům, zda krádež vykonána na jedné věci nebo na věcech rozličných. Hodnota však se nemá počítati podle užitku zloděje, nýbrž podle škody okradeného.

Sčítání to diti se má i při konkurenci dokonané krádeže s pokusem (min. nař. 5. května 1853, č. 6096).

Otázku měřítka škody, jsou-li předmětem deliktu mince nebo bankovky, řeší Dr. Popelka v »Práv.« 1919, str. 209.

§ 174.†)

b) z nebezpečnější povahy skutku.

Z povahy skutku jest krádež zločinem:

I. Nehledíc na obnos,

a) když byl zloděj opatřen zbraní nebo jinými nástroji osobní bezpečnosti nebezpečnými;

b) když při krádeži byv přistižen, užil skutečného násilí nebo nebezpečné pohružky proti osobě nějaké, aby se v držení věci ukradené zachoval, anebo

c) když krádež byla spáchána v čas požáru, povodně nebo jiné nesnáze obecné nebo která okradeného zvláště potkala.

K bodům pod čís. I., lit. a) a b):

Nerohodným tu jest, k jakému účelu zloděj zbraň měl (rozh. 21. květ. 1856, č. 4729); zbraní míněn tu vůbec předmět k obraně nebo k útoku způsobitý (rozh. 21. dub. 1894, č. 2209).

Užil li pachatel násilí, než věc odňal, ale za účelem zmocnění se jí, jest tu zločin loupež: a rovněž tak, zahodil-li věc odeizenou a pak násilí oním způsobem použil, aby se jí nanovo zmocnil (rozh. 19. srpna 1856, č. 8095; 19. cervence 1854, č. 7214).

Tisni (I. lit. c) miněna tiseň, pro kterou okradený nebyl s to hájiti svou věc (rozh. z 11. čna 1886, č. 2664).

Krádež věci ze spáleniště po uhaseném požáru, kdy vyhořelý již nebyl ve stavu nouze ve příčině svého vlastnictví, nepatří pod předpis § 174. I. c. (rozh. 4. dub. 1914, č. 4180)

Částečné vyklizení města před nepřitelem není »obecnou tisni«, jestliže okradeného přímo nestihlo (rozh. 6. list. 1915, č. 4267).

Poznámky:

II. Když krádež činí více než 50 korun a byla zároveň spáchána

- a) ve společnosti s jedním nebo s více spolu-zloději;
- b) v místě ke službám božím zasvěceném;
- c) na věcech zamčených;
- d) na dříví, buď v lesích zahájených anebo se značnou škodou na lesích;
- e) na rybách v rybnících;
- f) na zvěři, buď v lesích zahájených nebo se zvláštní smělostí aneb od pachatele, který tím takorška řádnou živnost vede.

(Uvádíme § tento dle nového znění zák. z r. 1910. Dle staršího textu byla zařaděna i krádež ad I. lit. c) do bodu II. pod lit. a) — a ostatní o písemnu dále.)

K bodu II.:

K bodu lit. a) (nového znění):

Předpokládá se tu spolupůsobení i současná přítomnost; nestačí, by jedna osoba krádež spáchala. Druhá jen ji nastavila, připravovala nebo usnadňovala (rozh. 23. dubna 1852, č. 4002); — jednání jich ve srozumění, třeba teprve při krádeži učiněném (rozh. 26. srpna 1852, č. 8754); ale odcizení každé věci se tu přičítá za krádež společnou.

K bodu lit. c) (nového znění) viz rozh. z 10. dub. 1905, čís. 3068. Vůbec míněna krádež; na věcech, k nimž třetí osobě jakkoliv zamezen přístup, třeba se na př. otevřeným oknem do uzamčeného pokoje dostat lze (rozh. 26. února 1856, č. 1653), nebo že vloudil se zloděj do domu, po uzavření pak krádež spáchal (rozh. 9. června 1857, č. 113) nebo i na svěřeném zapečetěném dopise peněžním (rozh. 16. pros. 1898, č. 13.919).

K bodu lit. d):

Srov. §§ 59. a 60. zák. lesního z 3. pros. 1852, č. 250 ř. z. (v dodatcích).

Hajný, jenž v lese dohledu jeho svěřeném dříví si присvojí, dopustí se krádeže, nikoliv zpronevěření, které předpokládá, že věc pachateli byla odevzdána, což u hajného není (rozh. 16. srpna 1854, č. 8703); svěreno-li však hajnému dříví pokácené již rozřezané, dopustí se též přivlastněním zpronevěry (rozh. 25. září 1855, č. 9612). Viz rozh. 24. září 1915, č. 4261.

K bodu lit. e) a f) viz předpisy v dodatku.

K bodu lit. f):

Kdo odejme pro svůj užitek zvěř střílenou sice ve vlastním revíru, ale padnuvší v revíru cizím, dopouští se krádeže § 171. (rozh. 30. břez. 1901, č. 2596). — Pytlák, jenž vydá se do cizího revíru na čekanou s nabitou puškou a střílivem zásoben, dopustil se činu, který ke skutečnému provedení krádeže vede po smyslu §§ 8. a 171. (rozh. z 128. čce 1853, č. 7754).

§ 175.†)

- c) z vlastnosti věci ukradené.

Z vlastnosti věci ukradené stane se krádež zločinem:

I. Nehledíc k obnosu, spáchá-li se

- a) na věci, k samým službám božím zasvěcené se zneuctěním, služby náboženské urážejícím, nebo
- b) na věcech v §§ 85. lit. c) a 89. jmenovaných.

II. Činí-li krádež více než 50 korun, a

- a) spáchána-li byla na úrodě na poli nebo na ovoči na stromech, a v těch zemích, kde chování bouřců činí část průmyslu a venkovského hospodářství, i na listí stromů morušových, jimž se bouřci krmí;

Krádež trávy nesečené jest při nepatrném množství polním pychem, jinak ale krádeží na úrodě polní (rozh. 22. listop. 1898, č. 15.811); krádež obilí ze stohů na poli spadá pod ustanovení § 175. II. a) (rozh. 24. září 1894, č. 8223).

Srov. § 460. dod. o polním pychu a zejm. min. nař. z 30. ledna 1860, č. 28 ř. z. a zák. z 22. dubna 1894, č. 51 ř. z. pro M.

- b) na dobytku, když se pase nebo žene;
- c) na rolním nářadí na poli;
- d) na mineraliích, nástrojích nebo nářadí uvnitř bání, na lomech denních, na haldách nebo v dílnách upravovacích.

§ 176.†)

- d) z vlastnosti pachatelovy.

Z vlastnosti pachatelovy jest krádež zločinem:

I. Nehledíc k obnosu, když pachatel kradení si ve zvyk vzal.

Předpokládá se tu trvalá náchylnost ke krádeži, jeví se při každé příležitosti, aniž by zloděj zvláštní příčinu prokazati mohl; nestačí opětovná krádež, opětovně potrestání pro krádež třeba po delší době z nouze a pod. předsevzatou (rozh. 9. srpna 1854, č. 8564 a j. v.).

Zvykovou jest krádež, má-li pachatel náchylnost ke kradení, které podléhá při každé zdánlivě vhodné příležitosti. To zjistí se nejen z předchozích trestů, ale též z jiných okol-

ností, zejm. z toho, že sledují krádeže bezprostředně za sebou (3. dub. 1914, č. 4149).

II. Činí-li krádež více než 50 korun, a

- a) když pachatel již dvakrát pro krádež trestán byl, ať byla krádež zločinem či přestupkem; Srov. rozh. z 16. list. 1906, č. 3261.
- b) když krádež spáchají osoby služebné na svých služebních panech nebo jiných lidech domácích;

O poměru služebním srov. rozh. 9. března 1894, č. 322; 21. července 1887, č. 5908. Odcizení šatstva, které služebníku k nošení bylo dáno, jest krádeží. (Rozh. 14. září 1908, č. 3496.)

- c) když ji spáchají živnostníci, učedníci nebo ná denníci na svém mistru, nebo na těch, kdož práci zjednali.

Odcizí-li učení učni ve společné domácnosti věci, není to dle § 176, II. lit. b) ani lit. c) trestno. (Rozh. 20. čec 1909, č. 3611.)

Lhostejno tu, platí-li se ná denníkovi mzda denní či týd. ně, nebo podle množství práce (rozh. 13. září 1854, č. 9929); srov. též rozh. z 16. pros. 1898, č. 13.919; rozhodným tu pouze, zda pachatel následkem takového poměru měl snazší příležitost ku provedení krádeže (rozh. 21. března 1879, č. 13.705). — »Modelka« umělcova není v takovémto pracovním poměru k němu (rozh. 19. ún. 1916, Jur. Bl. 1916, str. 468).

Poznámky:

§ 177.

Má-li se krádež dle § 176. pachateli za zločin přičítati jen pro jeho vlastnost, nebudiž ani účastenství ani spoluvina pokládána za zločin.

Ustanovení to nevztahuje se na zpronevěření (rozh. 31. květ. 1854, č. 4910).

§ 178.

Trest.

Nemí-li krádež kromě toho, co se podle §§ 173. až 176. ke zločinu vyhledává, ničím více stížena, potrestána býti má těžkým žalářem mezi šesti měsíci a jedním rokem; jsou-li tu však okolnosti přitěžující, mezi jedním a pěti lety.

Dle min. nař. z 13. června 1856, č. 103 ř. z. má se vyměřiti trest dle vyšší sazby nejen, když sňhají se tu dvě nebo více okolností v §§ 173.—176. uvedených, ale i tehda, když všeobecné okolnosti přitěžující převládají nad polehčujícími; pak ale ovšem nedá se při této sazbě trestní použiti § 54.

Je-li krádež zločinem podle § 176. II. a) nelze zpětlost (navrácení ke zločinu) ještě za zvláštní přitěžující okolnost pokládati, byt i vícekrát byl trestán (rozh. 9. břez. 1858, č. 2136).

§ 179.††)

Činí-li však součet toho, co bylo ukradeno, přes 2000 korun; nebo byla-li krádež spáchána s obzvláštní odvážlivostí, násilností nebo lstí; — nebo užil-li zloděj, byv při krádeži přistižen, proti osobě nějakého skutečného násilí, nebo nebezpečné pohrůžky, aby se v držení věci kradené zachoval; anebo vzal-li si pachatel kradení ve zvyk, nalezeno buď na těžký žalář od pěti do desíti let.

Srov. pozn. §§ 174. I., 176. I.

Dle min. nař. z 13. června 1856, č. 103 ř. z. má býti této sazby trestní použito v případech, kdy škoda činí víc než 600 K (nyní tedy dle zákona z r. 1910 přes 2000 K), když zloděj použil násilí nebo pohrůžky (§ 174. I.), když jde o krádež ze zvyku (§ 176. I.), p o v ž d y i když není jiné okolnosti, jež by čin kvalifikovala za zločin; v ostatních případech § 179. (odvážlivostí, násilím, lstí) však jen tehda, když čin jinak za zločin kvalifikován.

Min. nař. z 5. května 1853, č. 6096 a rozh. 1. dub. 1853, č. 3219 určeno, že i při pokusu (§ 8. tr. z.) nestati má trest § 179. (jako to platí při § 173.), když hodnota věci krádežných činí přes 600 K (nyní 2000 K), ať z pokusu či z krádeže dokonané dohromady čítajíce, a užiti lze při pouhém pokusu zmínění § 47. tr. z.

O b z v l á š t n í o d v á ž l i v o s t i m í n ě n o t u, k d y ž z l o d ě j n e d b a j e p ř e k á ž e k a o d p o r u v z d o r o č i v i d n ě m u n e b e z p e č í. Ž e b y m o h l b ý t i p r o z r a z e n a a p o š t i ž e n, p ř e c k r á d ě z e s e d o p u s t í l (rozh. 14. června 1834, č. 6234).

§ 180.

T í m, ž e k r á d ě ž b y l a s p á č h á n a č a s u n o č n í h o, n e n í s i c e s a m a o s o b ě j e š t ě z l o č i n e m, n e p ř i s t u p u j e l i k t o m u z á r o v e ň n ě k t e r á z o k o l n o s t í v § § 1 7 3. a ž 1 7 6. u v e d e n ý c h, m á s e v š a k k r á d ě ž t a k o v á b u d v y m ě ř e n í m d e l š í h o t r e s t u n e b o z o s t ř e n í m t r e s t u p ř í s n ě j í p o t r e s t a t i, n e ž k d y b y s e z a o k o l n o s t í j i n a k s t e j n ý c h b y l a s t a l a v e d n e.

I p ř i t ě t o o k o l n o s t í p ř í t ě ž u j í c í m ś ž e z a v e l i k ě p ř e v a h y o k o l n o s t í p o l e h č u j í c í c h u z n á n o b ý t i n a n e j m e n š í m í r u t r e s t u (rozh. 26. květ. 1852, č. 5066).

§ 181.†)

Zpronevěření stává se zločinem.

a) z p o v a h y s k u t k u.

Z p r o n e v ě ř e n í m á s e p o k l á d a t i z a z l o č i n, k d y ž n ě k d o v ě c n ě j a k o u, k t e r á ž m u z p ř í č i n y j e h o v e ř e j n ě h o (s t á t n í h o n e b o o b e c n í h o) ú r a d u n e b o z v l á š t n í h o p ř í k a z u v r e c h n o s t e n s k ě h o n e b o o b e c n í h o b y l a s v ě ř e n a a k t e r á ž č i n í v i c e n e ž 5 0 k o r u n, z a s e b o u z a d r ž í n e b o s o b ě p ř í v l a s t n í.

B y l - l i d á n p ř í k a z p í s e m n ě č i ú s t ě, j e s t l h o s t e j n o (rozh. 14. října 1852, č. 10.355).

O n o t á ř í c h s r o v. § 1. z á k. z 25. č e r v e n c e 1 8 7 1, č 7 5 ř. z.; o d o z o r c í c h z e m. r o b o t á r e n r o z h. 2. b ř e z. 1 8 9 4, č. 278 a j. v.

V i z t ě ž „ P ř á v n í k “ 1 9 1 5, s t r. 2 1 4.

O s o b a s l u ž e b n á, j e ž s v ě ř e n ě j í s l u ž e b n í m p á n e m u z a v ř e n ě p e n ě ž n í p s a n í o t e v ř e a p e n í z e o d c i z í, n e d o p o u š t í s e z p r o n e v ě ř e n í, n ý b ř ž k r á d ě z e n a v ě c í u z a m č e n ě § 174. II. d) (=174. II. c. dle nového znění z r. 1910) (rozh. 16. pros. 1898, č. 13.919).

O p o m ě ř u z p r o n e v ě ř e n í k u p o d v o d u v i z r o z h. 6. d u b. 1 8 9 9, č. 3068 a p o z n. k § 197.

Z p r o n e v ě ř e n í (n i k o l i v k r á d ě z e) d o p u s t í s e e x e k u t, j e n ž p o d r a ž b ě s v ě n e m o v i t o s t í s k l í z í ú r o d u, a č v y d r a ž í t e l n á s l e d k e m u d ě l e n ě h o p ř í k l e p u k n e m o v i t o s t í t ě j i ž v l a s t n í c k ě h o p ř á v a n a b y l (rozh. 11. břez. 1899, č. 17.800).

P o z n á m k y:

§ 182.

Trest.

Takové zpronevěření potrestáno budiž těžkým žalářem od jednoho až do pěti let; ale převyšuje-li 1000 korun, od pěti až do desíti a dvaceti let.

§ 183.†)

b) z vyššího obnosu.

Zločinu zpronevěření dopustí se i ten, kdo mimo případ, v § 181. obsažený, věc nějakou jemu svěřenou, která činí více než 200 korun, za sebou zadrží nebo sobě přivlastní. [—]

Druhý odst. tohoto § zruš. zákonem o maření exekuce (v dodatku).

O sčítání částek ze zločinu nebo i pokusu srov. rozh. 5. květ. 1853, č. 6096.

Viz též poznámky při §§ 173., 174. II. c), d) a 181.

Přivlastněním rozumí se: disponovati s věcí tak, že ten, kdo jí byl svěřil, již jí ve své moci nemá, nebo užití věci k svým nebo cizím účelům; v pojmu tom zahrnuto i zadržování si věci.

O zpronevěře hotov. peněz k nákupu odevzdaných, použitých k vlastním účelům, smíšených: rozh. 26. led. 1917. Jur. Bl. str. 516.

Ku zpronevěření stačí, když pachatel svěřenou věc nevdá v čas, kdy jí vydati má, ať si sám jí zadržuje či zatajuje nebo s ní již disponoval (rozh. 5. října 1854, č. 10.318). — Satstvo v době služ. poměru přenechané služebníku, není jemu svěřeno, — nýbrž je v držbě pána. Odcizení satstva takového je krádeží § 176. II. b). (Rozh. 14. září 1908, č. 3496.)

Zlý úmysl leží ve vědomí pachatele, že mu byla věc svěřena (rozh. 21. září 1870, č. 11.077); hodnota věci čítá se dle škody způsobené, ne dle prospěchu pachatelova (rozh. 26. října 1870, č. 12.634); zpronevěření možným též na věci zapůjčené nebo najaté (rozh. 14. ledna 1851, č. 7173).

K pojmu zpronevěření srov. též rozh. 12. listop. 1898, č. 12.514; o věcech na splátky koupených rozh. 4. března 1899, č. 1132 a j. v.

§ 184.

Trest.

Takové zpronevěření potrestáno buď těžkým žalářem od šesti měsíců až do jednoho

roku; při potěžujících okolnostech těžkým žalářem od jednoho roku až do pěti let; přesahuje-li však obnos dva tisíce korun, od pěti až do desíti let.

§ 185.

Účastenství na krádeži nebo na zpronevěření.

Účastenství na krádeži nebo na zpronevěření dopustí se ten, kdo věc ukradenou nebo zpronevěřenou ukryje, na sebe převede nebo odbyt její opatří.

Tu jedná se o tak zv. podílnictví již po krádeži a po zpronevěření věci (rozh. 19. dubna 1854, č. 3820, rozh. z 29. říj. 1901, č. 2663; — při plnění: rozh. 14. květ. 1917 č. 4419. Viz i pozn. § 214. tr. z.

Srov. též ustanovení §§ 473. až 477 tr. z.

Kdo ze spořitelni knížky ukradené obstará vyzvednutí vkladu peněžního, ten opatřuje odbyt její (rozh. 16. března 1895, č. 789); kdo věci bona fide nabyt, ale zvěděv o jejím původu z krádeže nebo ze zpronevěření, jí potom skrývá nebo odbyt její opatří, jest podílníkem podle § 185. tr. z. (rozh. 8. června 1895, č. 3484, též rozh. 27. září 1895, č. 8313, rozh. z 15. října 1902, č. 2757, z 23. list. 1908, č. 3519 a j. v.).

Podmínkou tu rovněž není, zda znal ukryvatel vlastního pachatele nebo majetníka věci prisvojené čili nie (rozh. 18. září 1909, č. 3615).

§ 186.

Trest.

Jestli účastníkovi:

- a) podle obnosu nebo hodnoty věci, anebo z pří-
běhu povědomo, že byla krádež nebo zprone-
věření spácháno způsobem takovým, kterýž je
činí zločinem, ač nezáleží-li ten způsob toliko
v osobní vlastnosti pachatelově, nebo
- b) převyšují-li věci vícekráté ukryté, na sebe pře-
vedené nebo prošťantročené dohromady při krá-
deži nebo při zpronevěření obnos nebo hodno-
tu dvou set korun,

potrestáno buď účastenství žalářem od šesti měsíců až do jednoho roku, po-

dle velikosti obnosu, lsti a škody, které bylo napomoženo, také až i do pěti let.

Nechá-li manželka ve společ. bytě věci manželem ukradené a schované, není to podilnictvím na krádeži (rozh. 6. ún. 1917, č. 4382).

Společníci odnášející k usehovateli věc, ukradenou jiným zlodějem, jsou společně zodpovědní za celý výsledek; nelze tu říci, že ten či onen dopustil se jen přestupku § 464., není-li jisto, že by ten či onen se byl zdržel od svého spolupůsobení, kdyby byl znal cenu věci ukrývaných. (1. pros. 1913, č. 4101.) Viz i rozh. z 14. květ. 1917, č. 4419.

Při podilnictví, jehož předmětem byly zástavní listky, nutno zjištění cenu věci zastavených (26. kv. 1914, č. 4138).

§ 186. a) může i tehda použito býti, když hlavní pachatel jen dle § 463. tr. z. trestným jest (rozh. 1. června 1894, č. 4806); na výši míru trestu může uznáno býti, byl i jen jediná ze tří okolností v posled. odst. § 186. b) uvedených tu byla (rozh. 13. října 1853, č. 10.580 a srov. rozh. 21. říj. 1909, č. 3651).

Poznámky:

§ 187.

Beztrestnost krádeže a zpronevření pro účinnou lítost.

Všeliká krádež a všeliké zpronevření trestným býti přestává, když pachatel z účinné lítosti, třeba k naléhání poškozeného, sám, nikoliv ale jiný za něj, všechnu škodu ze skutku jeho vzešlou napraví prve, nežli soud nebo jiná vrchnost o provinení jeho zví.

To platí také o účastenství; avšak k osvobození postačuje, když účastník krádeže nebo zpronevření prve, nežli vrchnost o tom zví, napraví všechnu škodu z jeho účastenství vzešlou, pokud se část ta vyšetřiti dá.

Vrchností tu míněny osoby nebo úřady, vládou přímo nebo nepřímo k tomu určene, aby o zachování pokoje, pořádku a bezpečnosti dbaly; tedy četnictvo, obecní starosta, poštovní ředitelství a komisaři a j. (rozh. 13. říj. 1868, č. 10.268; 8. dubna 1856, č. 3290; 9. října 1861, č. 6577 a rozh. z 15. pros. 1906, č. 3284 a j.).

K naléhání poškozeného učiněné napravení škody platí tu za důvod beztrestnosti jen, mohli-li pachatel přece jen nahrazení škody skutečně odepřít (rozh. 7. února 1896, č. 14.369); není tu beztrestným pachatel, jenž vrátí věc teprve v okamžiku, kdy už vypátrán býti musil (rozh. 22. prosince 1853, č. 12.666).

Poznámky:

O částečné náhradě škody ze spoluviny rozh. ze 17. list. 1906, č. 3258 a z 15. dub. 1907, č. 3345.

Trestní právo státu nemůže soukromými úmluvami stran omezeno býti, tedy ani konvenčními pokuty, ani vzdání se náhrady škody se strany poškozeného nemůže vyloučovatí trestnost (rozh. 7. června 1834, č. 3856; 24. prosince 1832, č. 13.431). Srov. též rozh. z 24. květ. 1907, č. 3349.

Dohoda, dle níž se zavazuje pachatel zaplatiti obnos zpronevěřený měs. splátkami, počínajíc dnem, kdy nějaké místo nastoupí, nevyhovuje předpokladům § 187. a 188. (14. čna 1914, č. 4156).

O slibu náhrady škody «v nejbližších dnech» (= do týdne) viz rozh. 2. čna 1917. Jud. S. 204. — Vzdání se zbytku porovnané náhrady nepřivodí dostatečnou trestnost: Práv. 1919, str. 130.

Nahradí-li zákonný zástupce za nezletilce škodu z téhož jmění, není vyloučena beztrestnost (rozh. 7. června 1887, č. 6171 a j. v.).

Při pokusu krádeže vyloučena jest účinná lítost § 187. tr. z. (rozh. z 30. dub. 1909, č. 3606). Rovněž tak byly-li provedeny jedním činem útočným pokus krádeže a krádež dokonaná (rozh. 25. říj. 1909, č. 3635).

§ 188.

Jestliže tedy poškozený vrchnosti oznámil, že byl okraden, nemoha však ani vzdálenými pŕtahy na pachatele poukázati, pachatel by však prve, nežli se vrchnost doví, že on jest pachatelem, škodu napravil, pak jest pachatel ovšem prost trestu; na-proti tomu nemá místa ustanovení paragrafu pře-dešlého:

a) když zloděj, byv prve, nežli věc ukradenou v bezpečnost uvedl, na útěku od okradeného dostižen na jeho požádání ji navrátí, anebo stihán jen ji odhodí;

Tedy když ukrytí věci ukradené bylo buď docela ne-možným nebo aspoň velice pochybným, že se zdaří (rozh. 3. ledna 1895, č. 15.324).

b) když se pachatel zaváže, že poškozenému v ur-čitém čase dá náhradu, ale narovnáni nedostoií, a poškozený ho potom udá; nebo

Ztrácí tudíž právo na beztrestnost, kdo k odškodnění poškozeného vydanou mu směnku v čas splatnosti nezaplátí (rozh. 16. června 1894, č. 5224).

c) když v okolnostech těchto při narovnáni jenom část věcí odcizených byla navracena, nebo

d) když pachatel část odcizených věcí prve, nežli vrchnost o tom zví, navrátí, a stran ostatku k narovnáni se nabídne, poškozený však v narovnáni nevejde a pachatele zatknouti dá.

Poznámky:

§ 189.

Krádeže a zpronevření, jež se pokládají za přestupky.

Kdy ostatně krádeže nebo zpronevření, jež se tuto neuvádějí, a účastenství v nich, jakož i vůbec krádeže a zpronevření, kteráž se přihodí mezi manžely, rodiči, dětmi a mezi bratry a sestrami, pokud jsou ve společné domácnosti, pokládají se mají za přestupky, o tom obsažen jest předpis v druhém dílu zákona tohoto (§ 463.).

Předpis ten vztahuje se také jen na věci členům rodiny patřící; cizí věci, byť i v obydlí rodiny uschované, jsou tu vyloučeny (rozh. 5. září 1855, č. 8915). Předpis § 189. platí i na nevlastního syna poškozeného (rozh. 4. prosince 1894, č. 14.432); ale vždy běží o poměr mezi pachatelem a vlastníkem věci, ne o poměr k detentorovi věci (rozh. 13. března 1899, č. 15.341). Viz §§ 463. a 525. tr. z. a jich pozn.

Hlava dvacátá druhá.**O loupeži.**

§ 190.††)

Loupež.

Loupeže dopustí se ten, kdo někomu učiní násilí, aby se zmocnil jeho nebo nějaké jiné cizí věci, movité, necht' násilí se stane skutečným ublížením nebo jen pohrůžkou.

Předpokládá se tu se strany pachatele jednání ze ziskuchtivosti (rozh. 18. listop. 1856, č. 11.119); stačí ke zločinu tomu vis compulsiva, běží-li však o pohrůžku, musí tato směřovati proti životu a tělu, a nebezpečí, jímž pohroženo, býti bezprostředně hrozičím (rozh. 6. dub. 1899, č. 3655); jako spolupachatel zodpověden i ten, kdo tu, maje s ostatními stejný úmysl zlý, mezi tím, co této jednání, na zločin § 190. tr. z. se vztahující, před se berou, jest na strážní, byť i ruky své bezprostředně nevztáhl (rozh. 4. února 1899, č. 17.528).

Srov. též § 98. a § 174. I. a pozn.

Zločin loupeže nekonkuruje se zločinem § 93., jestliže omezení osobní svobody bylo prostředkem zmocnění se cizí věci; rozh. 9. čna 1916, č. 4826.

§ 191.††)

Trest.

Již taková pohrůžka, byť se i jen od jednotlivého člověka stala a žádného účinku neměla, potrestati se má těžkým žalářem od pěti až do desíti let.

§ 192.††)

Stala-li se však pohrůžka ve spolku s jedním nebo s více spoluloupežníky, nebo se zbrání vražednou, anebo byla-li věc na takovou pohrůžku loupeží skutečně odňata, nalezeno býti má na těžký žalář od desíti až do dvaceti let.

§ 193.††)

Tento trest nastane i tehdy, když byla na někoho násilně ruka vztažena, ačkoli loupež nebyla dokonána.

§ 194.††)

Byla-li však loupež, násilným vztažením ruky zrestevzatá, také dokonána, potrestáno to buď zostřeným těžkým žalářem od desíti do dvaceti let.

§ 195.††)

Ale byl-li při loupeži někdo tak poraněn nebo tak mu bylo ublíženo, že proto utrpěl těžké poškození na těle (§ 152.); anebo byl-li někdo déle trvajícím zlým nakládáním nebo nebezpečným vyhrožováním v trapný stav vydán; potrestán býti má každý, kdo v tom měl účastenství, těžkým žalářem doživotním.

§ 196.

Účastenství na loupeži.

Kdo věc, o které ví, že byla loupežně odňata, byť i nepatrného obnosu neb hodnoty, ukryje od-

Trestní zákon 6. vyd.

byť její opatří nebo na sebe převede, vinen jest zločinem účastenství na loupeži, a potrestán býti má těžkým žalářem mezi jedním a pěti lety.

Pod »ukryváním« míněno tu jednání širšího významu, kteréž k tomu směřuje a se hodí, znemožnění nebo ztížení vlastníkovi, aby nabyl opětne vlády nad věcí uloupenou (rozh. 27. září 1895, č. 8313).

Hlava dvacátá třetí.

O podvodu, podvodném úpadku, a poškození cizích věřitelů.

§ 197.†)

Podvod.

Kdo lstivým předstíráním nebo jednáním jiného uvede v omyl, jímž někdo, buď to stát, obec nějaká nebo jiná osoba na svém majetku nebo na jiných právech škodu trpěti má; anebo, kdo v úmyslu tom a způsobem právě dotčeným užije omylu nebo nevědomosti jiného, dopustí se podvodu; nechť se k tomu dal svéstí ziskostí, náruživostí, úmyslem, by tím někomu zjednal proti zákonu výhody nějaké, nebo jakýmkoliv úmyslem vedlejším.

Jest tu podvod lstí, když zaměstnavatel v opožděné a po onemocnění dělníka teprve podané přihlášce, zamlel okresní nemocenské pokladně tyto okolnosti (§§ 31., 32. zák. z 30. března 1888, č. 33 ř. z.) učiniv opatření, aby dělník podporu stanovami určenou hned nežádal (rozh. 22. září 1894, č. 8177). — Vědomé neoprávněné vybírání vyživovacího příspěvku trestá úřad politický, ač není-li tu jednání dle trest. zák. (§ 5. zák. z 23. září 1919 č. 539 sb. z.). — Není tu však podvod lstí spáchaný, ale krádež, jestli služebník ze zboží, jež svému pánu dovezl, něco ve voze nechá, odveze a prodá (rozh. 21. dub. 1899, č. 570); naproti tomu může lstivým předstíráním nebo jednáním kvalifikované zbrání býti podvodem (rozh. 22. září 1899, č. 13.175).

O lstivém předstírání škody z požáru vzniklé v příznání podaném pojišťovně viz rozh. z 5. září 1908, č. 3463, z 1. září 1909, č. 3630 a j. Porov. roz. 3. dub. 1909, č. 3580! Viz »Právník« 1911, str. 120 a 1918, str. 130.

O poměru zločinu § 197. k pouhému civilnímu bezpráví viz rozh. z 16. říj. 1906, č. 3229.

O nedostatku úmyslu směřujícího k poškození (státního práva dozíracího) rozh. 4. břez. 1916, č. 4303. Stát má konkrétní právo, aby upraveno bylo zásobování obyvatelstva: rozh. 23. dub. 1917, č. 4412 (o chlebkách a moučných výkazech).

Na rozdíl od zpronevěření srov. rozh. z 16. dubna 1905, č. 3069, z 14. září 1901, č. 2647 a z 12. října 1907, č. 3379 a j.

Porovnejme i pozn. §§ 85., 101., 171., 183. a zákon o lichvě, čtený v dodatku.

Poznámky:

Vstoupil-li někdo bez jízdního lístku do želez. vlaku, aby zálučně zdarma dopravu své osoby docílil, může to býti podvodem dle § 197. tr. z. (rozh. z 2. led. 1907, č. 3281); podobně použil-li k tomu cizího (nepřenesitelného) lístku předplatného (rozh. z 3. září 1901, č. 2638 a z 13. dub. 1904, č. 2946). Ale srov. i rozh. z 13. října 1908, č. 3486! — Viz i rozh. 27. ún. 1917, č. 4347.

Nabízen-li důkaz ve sporu padělanou listinou, nevylučuje možnost protidůkazu přičítání podvodu (rozh. 9. května 1895, č. 2821).

Při podvodném prodeji padělaných potravin jen subsidiárně tu nastupováno budiž dle zák. z 16. ledna 1896, č. 89 ř. z. na r. 1897; ustanovení § 11. téhož zákona liší se od zločinu § 197. tr. z. jen tím, že zde se předpokládá úmysl k poškození směřující (rozh. 11. července 1898, č. 8111; 24. listopadu 1899, č. 11474).

Požadování přemrštěných cen není listivým předstíráním vzbuzujícím omyl, není podvodem (rozh. 12. led. 1915, Kr. II. 8; 3. břez. 1915, Kr. II. 67).

Úmysl způsobiti škodu při podvodu falšování směnky není tu jen tehdy, když vyloučena možnost poškození směn. věřitelů nebo dlužníků (rozh. 23. břez. 1914, č. 4123). Podmínkou podvodu není, aby pachatel mohl dle civil. práva uplatňovati výhodu s poškozením podvedeného spojenou (rozh. 8. květ. 1914, č. 4129). O předložení neúplných listin mzdových nem. pokladně: rozh. 12. čna 1914, č. 4158.

K podvodu není nutno, aby škoda oceněna býti mohla v penězích; i k pokusu podvodu však vyžaduje se alespoň abstraktní možnost, užitým prostředkem způsobiti omyl, a možnost škody (rozh. 20. list. 1894, č. 13735); k tomu, aby dokonáno bylo ucházení se o klivé svědectví, prostřednictvím jiné osoby navlečené, zapotřebí, aby prostředník za účelem ucházení se toho skutečně na svědka se obrátil (rozh. 4. listop. 1899, č. 9110).

Poznámky:

Zákon o ochraně vynálezů (zák. patentový) z 11. ledna 1897, č. 30 ř. z.:

§ 97. Bylo-li porušení patentu (§ 95.) spácháno vědomě, tedy zakládá přečin a budiž od sborových soudů I. instance, které povolány jsou vykonávati soudní moc trestní, na vinníku potrestáno peněží od 1000 až 4000 K, nebo v vězením od tří měsíců až do jednoho roku, s čímž může býti spojena peněžitá pokuta až do 4000 K.

Stíhání soudem trestním nastává toliko k žádosti poškozeného.

Tím není vyloučeno, aby zároveň bylo použito přísnějších ustanovení všeobecného zákonníka trestního, zejména ustanovení o podvodu.

Peněžitě pokuty případnou pokladně státní.

(O předmětech, jež na útraty odsouzeného se zničí, a za propadlé prohláší, obsahuje ustanovení § 190. a v případě osvobodujícího rozsudku § 101.; o náhradě jedná § 103.; uveřejnění trestního rozsudku § 104.; opatření zjišťovací § 105.; o předběžném trestním řízení k předběžné ochraně patentu § 196., 107. téhož zákona.)

Viz zák. z 27. květ. 1919, č. 305 sb. zák.

Zákon o ochraně známek z 6. ledna 1890, č. 19 ř. z.:

§ 23. Kdo zboží, které bezprávně označeno jest známkou, již výhradně užívati někdo jiný jest oprávněn, vědomě do obchodu dá nebo na prodej chová, dále kdo k tomu účelu padělá vědomě některou známkou, vinen se stane přečinem a potrestán bude na penězích od 1000 K až do 4000 K, nebo v vězením od tří měsíců až do jednoho roku, s čímž spojena býti může peněžitá pokuta až do 4000 K.

Tím není vyloučeno, aby zároveň užilo se přísnějších ustanovení obecného zákonníka trestního, zejména ustanovení o zločinu podvodu (§ 197. a násl.).

§ 24. Ustanovení § 23. vztahuje se také k onomu, jenž zboží, které bezprávně označeno jest jménem, firmou, znakem nebo obchodním pojmenováním závodu některého výrobitele nebo kupee, vědomě do obchodu dá nebo na prodej chová, dále k onomu, jenž k tomuto účelu vědomě zhotoví dotčená poznamenání.

§ 25. Trestnost činů v §§. 23. a 24. naznačených není tím vyloučena, že známka, jméno, firma, znak nebo obchodní pojmenování závodu uvedeny jsou s tak malými změnami nebo tak nezřetelnými, že by obyčejný kupee příslušného zboží rozdíl seznati mohl toliko, užívaje zvláštní pozornosti.

§ 26. K řízení a k rozsudku o přečinech v §§ 23. a 24. naznačených povolání jsou řádní soudové. — Stíhání děje se toliko k žádosti poškozeného.

§ 27. Jedná o zničení a odstranění padělaných známek, o veřejném prohlášení rozsudku nákladem vinníkovým a o případné náhradě do 10.000 K. — O prozatímním opatření u trest. soudu §§ 28. a 30.

Poznámky:

§ 198.†)

Okolnosti, dle nichž stává se podvod zločinem.

Podvod stává se zločinem buď z povahy skutku nebo z obnosu škody.

§ 199.†)

a) z povahy skutku.

Když jsou tu podmínky § 197., stane se podvod již z povahy skutku zločinem:

- a) když se někdo ve své vlastní věci před soudem ku krivé přísaze nabídně, nebo krivou přísahu skutečně vykoná, anebo když se někdo ucházel o krivé svědectví, jež před soudem má se vydati, nebo když se někdo ke krivému svědectví před soudem nabídnul nebo je vydal, byť i ve svědectví tom nabízení se ku přísaze nebo vykonání přísahy zároveň obsaženo nebylo;

Zákon z 25. února 1919 č. 84 sb. zák. o soupisu jmění:

§ 12. Osoby, které v území republiky Československé bydlí, nebo nejméně jeden rok se zdržují, jsou povinny přiznati všechen majetek, tedy i onen, který leží mimo území Československé republiky. Ostatní osoby jsou povinny přiznati jen jmění, které mají na území Československého státu.

§ 13. Kdo přiznání nepodá nebo učiní v něm falešná nebo neúplná udání, nebo kdo nesprávně udá osoby k podání přiznání povinné, trestá se vězením od 1 dne do 6 měsíců. Stejněmu trestu podléhá ten, kdo k zatajení nebo zavlečení jmění soupisu podrobeného napomáhá nebo svádí. O přiznání platí obdobná ustanovení § 5. čís. nařízení ze dne 16. března 1917, z. ř. č. 124.

Ministr financí se zmocňuje, aby uložil těm, kdož přiznání činí, aby je stvrdili přísahou pod následky trestního zákona. Nesložená nebo odepřená přísaha pokládá se za doznání nesprávnosti nebo neúplnosti přiznání.

Přiznání může být vynuceno pokutou pořádkovou až do výše 5000 K., která může být dle potřeby od úřadu dané vyměřujícího opětně uložena. O rekursu rozhoduje zemský finanční úřad s konečnou platností.

§ 14. Veškeré zjišťování jmění děje se dle stavu ze dne 1. března 1919. Každý občan usedlý v Československé republice má při zjišťování jmění svědeckou a znaleckou povinnost a zbavuje se při svém svědectví mlčenlivosti, pokud zákonem uložena není, povinnosti zachovati obchodní tajemství, a neplatí pro něho jako svědka ustanovení § 153 tr. ř., nemůže však ani sám ani osoby v § 152. tr. ř. uvedené

býti stíhán trestně, disciplinárně nebo důchodkově, vyjde-li z jeho svědecké výpovědi, že buď on sám nebo osoby v § 152. tr. ř. jmenované dopustily se nějakého trestního činu. — Svědek ani osoby uvedené v § 321. odst. 1. c. ř. s. nemohou býti stíhány trestně, disciplinárně nebo důchodkově, patrnou-li z výpovědi, že se dopustili nějakého trest. činu při provádění nař. zákona z 23. února 1919, čís. 84 sb. z. (čl. 2. zák. z 20. března 1919, čís. 143 sb. z.).

Každý občan, usedlý v č.-s. republice má při zjišťování jmění dle nař. ze 7. července 1919 č. 370. sb. z. soupisu podrobeného svědeckou a znaleckou povinností a zbavuje se při svém svědectví mlčenlivosti, pokud je zákonem uložena, jakož i povinnosti zachovati obchodní tajemství. V těchto případech neplatí ustanovení § 153. tr. ř. a nemohou býti ani sám takový svědek či znalec ani osoby uvedené v § 152. tr. ř. stíhány trestně, disciplinárně nebo důchodkově, vyjde-li z jeho výpovědi svědecké na jevo, že buď on sám nebo některá z osob jmenovaných v § 152. tr. ř. dopustila se nějakého trestního činu. —

(Výslech provede se přisežně u okres. soudu bydliště svědkova nebo znalcov, a může výpověď být vymnucena pokutou do 1.000 K.) (Čl. II. nař. vlády z 7. července 1919, č. 370. sb. z.)

Srov. sem i pozn. §§ 197. a 461. tr. z.

O výslechu svědků ve sporu viz §§ 338., 339. c. ř. s.; o výslechu strany sporu k důkazu §§ 375., 376., 377. a 588. c. ř. s.; nerozhodným jest, že soudce v době, kdy krivě před ním přísaháno, již pravý stav znal (rozh. 28. pros. 1908. č. 3544).

V řízení nesporném pokládá se výpověď vydaná za krivé svědectví jen, dána-li podle § 2. odst. 5. pat. z 9. srpna 1854, č. 208 ř. z. (rozh. 1. března 1900, č. 1810). Také krivá přísaha porovnaná (§ 205. c. ř. s.) trestá se dle § 199. a) tr. z. (rozh. 26. dub. 1909, č. 3584). Tohoto zločinu dopouští se dlužník, jenž při vyjedlovací přísaze učiní vědomě krivá sdělení o majetkových poměrech, byť i dle §§ 45. a 47. ex. ř. nebyl býval povinen o nich udání učiniti (rozh. 8. ún. 1913, Kr. III. 195).

Nedá-li se zjistit, která z dvou rozdílných výpovědí těchto svědka jest krivou, může obžaloba i rozsudek zníti na zjištění, že jedna z nich je krivou (alternativně) (rozh. 24. června 1899, č. 6235; rozh. 1. dubna 1895, č. 671).

Vydáno-li svědectví krivé ve sporu svědkem, o němž strana důkaz jin nabízející věděla, že k jejímu prospěchu krivé svědčí chce, jest strana vinna spoluvinou na podvodu (§ 5., 199. a) tr. z.) (rozh. 12. května 1899, č. 2771.).

O nabízení se ku krivému svědectví srov. rozvl. 23. listopadu 1894, č. 11.772; tím, že svědek při líčení odvolá krivou výpověď v předběžném řízení vydanou, nestává se beztrestným (rozh. 28. června 1895, č. 4698, ale též z 21. února 1895, č. 15.162); o ucházení se o krivé svědectví viz též rozh. 9. listopadu 1895, č. 7392 a z 12. června 1896, č. 4777. Srov. pozn. § 197. tr. z.

Zločinem tím vinen i svědek, jenž (k § 153. tr. ř.) otázkou, spáchal-li určitý trestný čin, nepravdivě zodpoví (rozh. 4. led. 1915, č. 4207). Tak i nepravdivé zodpovídání všeobee

otázek (generalii) svědkem, ale byli si svědek vědom že i v tomto směru podléhá svědecké přísnosti (rozh. 17. list. 1914 č. 4179). Viz i rozh. uvedená v Práv. 1918, str. 130. a 307.

b) když někdo nepravdivě na se bere charakter veřejného úředníka, nebo lživě předstírá nějaký příkaz vrchnostenský, nebo nějaké zvláštní právo, ježto prý od veřejného úřadu obdržel;

Takto trestuhodný jest, kdo zašle telegrafický rozkaz opatřený falešně iménem představeného obce tiskárně, aby neuvěřovala v obec. listě soudem nařízenou vyhlášku dražby svršků (rozh. 7. pros. 1914, č. 4198).

c) když se v nějaké veřejné živnosti užívá nepravé míry nebo váhy, nebo míry a váhy takové, která v sobě méně obsahuje, necht' jest cimentována nebo není;

I zúmyslné zatajení okolností známých jest krivým svědeckým (rozh. 17. května 1854, č. 5059).

Nerohodným jest, zda škoda způsobena čili nic, a zda pachatel či kdo jiný váhu nebo závaží tak poškodil, že správně neukazuje (rozh. 24. září 1852, č. 9779; 26. prosince 1854, č. 8021); neměl-li obviněný však tento zlý úmysl, není jeho čin podvodem. Ale srov. i rozh. z 10. čce 1909, č. 3603.

Ke skutkové podstatě tu třeba zjistiti zvláště úmysl poškozovací (rozh. 22. října 1912, č. 3983).

d) když někdo napodobuje nebo falšuje nějakou veřejnou listinu, nějaké veřejným ústavem zavedené pozuamenání kolkem, pečeti nebo známkou;

Poznámky:

Napodobení a padělání kolkových známek k okolování bankovek č. s., zavedených dle nař. min. fin. z 25. února 1919, čís. 86 sb. z. trestá se dle tr. zák. (§ 13. cit. nař.). Viz k tomu i čl. 1. zák. z 20. br. 1919, čl. 143 sb. z. a § 12. zák. z 22. květ. 1919, č. 269 sb. z. (v dod. IV. níže).

O veřejných listinách zmiňuje se § 292. c. ř. s.; mezi ně patří zejména: služební knížky čeledí a pracovní knížky živnost. pomocníků (zák. s. března 1885, č. 22 ř. z.); křestní oddávací a úmrtní knihy farářů, a výtahy z nich; vysvědčení správních úřadů o týchž věcech; cestovní knížky a pasy (domovské listy); kursovní listy burs.; loterní listy a stvrzenky; legitimizační listiny; notářské listiny a j.; rozh. 26. list. 1908, č. 3515. Železniční listek jízdní je veřej. listinou; rozh. 25. květ. 1914, č. 4152.

Zfalšování data doručení v listku zpátečním, založeném již ve spisech soudních, je podvodem po smyslu § 199. d) rozh. 6. ún. 1915, č. 4218).

Vážní listky veřej. ústavu zřízené ve formě předepsané, opatřené podpisem vážného a razítkem ústavu jsou veřej. listinami (rozh. 22. čna 1914, Kr. II. 153).

Skutková podstata deliktu není vyčerpána, zfalšoval-li soudní úředník spisy soudní jenom v úmyslu, aby zastřel své nedopatření (rozh. 15. pros. 1914, Kr. I. 586).

Od přestupku § 320. f) tr. z. liší se zločin tento úmyslem směřujícím k poškození (rozh. 25. list. 1898, č. 14331).

Není pouhým mařením exekuce ani jen přest. § 320. lit. f), jestli někdo zfalšoval složenku pošt. úřadu a tuto předložil soud. vykonavateli, aby zamezil neprodlžený výkon exekuce (rozh. 5. pros. 1914, č. 4199).

Nevyžaduje se tu, aby padělaná listina podle zevnějšku vyhovovala podobě listin pravých (rozh. 3. února 1909, č. 17277); kdo k podvodnému účelu někoho jiného listinu zhotoví a ve srozumění s ním s ní podle jejího určení naloží nebo naložití dá, není pouhým pomocníkem, nýbrž spoluvinníkem (rozh. 19. pros. 1898, č. 12993); změna roku narození v pracovní knížce, učiněná k účelům vystěhování (§ 45. branného zák.) spadá pod ustanovení § 199. d) nikoliv pod § 320. f) tr. z. (rozh. 5. ledna 1900, č. 18225).

O potvrzeních v pracovní knížce srov. rozh. z 11. května 1900, č. 1710; o povaze poštovních známek rozh. z 19. dubna 1900 č. 5165; o dobytčím pasu rozh. 22. června 1894, č. 6132.

e) když se mezníky k určení hranic vsazené, odstraní nebo přesadí;

Mezníky za účasti soudu zasazené chrání tr. zákon, bylo-li jim aktem vřícím obě strany, dáno určení, aby označovaly hranici mezi dvěma pozemky, nebo byly-li takto výslovně nebo mlčky uznány. Úmysl poškozovací musí být prokázán (rozh. 11. pros. 1914, č. 4201). Není však třeba, aby bývalá hranice sama byla učiněna neznatelnou (rozh. 13. čna 1914, Kr. II. 132).

f) [—]

§ 200.†)

b) větší škodou.

Jiné podvody stanou se zločinem, když škoda, kteráž byla způsobena, nebo k níž zlý úmysl směřoval, činí více než 200/korun.

Sam i žebření, kvalifikované listivým jednáním nebo předstíráním (rozh. 22. září 1899, č. 13.175).

Srov. pozn. § 461., 183. a 173. tr. z.

§ 201.†)

Hlavní druhy podvodu, jež podle vyššího obsahu jsou zločinem.

Způsoby podvodu nedají se sice pro jejich přílišnou rozmanitost všechny v zákoně vypočísti. Vzhledem však ku škodě právě dotčené dopustí se zločinu zvláště ten:

- a) kdo padělané listiny soukromě zhotovuje nebo právě falšuje; kdo listiny, které mu buď docela nenáleží, nebo mu nenáleží výhradně, na újmu jiných zmaří, poruší nebo je potlačí; kdo napodobené nebo zfalšované veřejné uverní papíry, jakož i ten, kdo zfalšovanou [minci], nemaje s padělateli nebo s účastníky žádného srozumění, vědomě dále rozšiřuje;

Pokud toto ustanovení zrušeno, o tom viz dod. IV. (zák. z 22. květ. 1919, č. 269 sb. z.).

Srov. pozn. § 197. a rozh. z 23. března 1899, č. 17.788; k činnosti tu nutným zlý úmysl, ke způsobení škody směřující; pouhé zfalšování nedává tu ještě na jevo zlý úmysl (rozh. 1. února 1854, č. 730); vydání falešné směně; protestování a odevzdání advokátovi k zažalování, jest činem přípravným; podání žaloby na základě směně takové jest pokusem, ale dobytí rozhodnutí soudcovského na základě oné směně jest podvodem dokonáným (rozh. 27. října 1853, č. 11.141).

I zápisy křídou na obchodním regálu a pod. počítati jest za listiny § 201. lit. a) (rozh. 5. pros. 1908, č. 3528). Srov. § 109. a sled. tr. z. a v dodatku zák. o čistotě voleb.

- b) kdo něčího slabého rozumu zneužívá pověřeným nebo jiným listivým zaslepováním jemu nebo jinému na škodu;

- c) kdo věci nalezené nebo omylem ho došlé úmyslně ukryje a sobě přivlastní, což se však na zatajení pokladu nalezeného nevztahuje;

Poznámky:

O nálezu srov. §§ 385., 388. a sled. a § 398. obč. z.; o věcech v železničním voze nebo v čekárně nalezených viz min. nař. z 9. června 1853, č. 19.675, poukazující ku předpisům obč. z., a též želez. regl. z 10. pros. 1892, č. 207 ř. z. (§ 38.). I ten, kdo věc jiným nalezenou vědomě si podrží, viněn dle § 201. lit. c) tr. z. (rozh. z 20. srp. 1909, č. 3609). O pokladu viz rozh. z 21. čna 1909, č. 3602.

Činu tohoto dopouští se nejen nálezece sám, ale každý, kdo na sebe vědomě převede věc jiným nalezenou, ji zatajuje nebo si přivlastní (rozh. 23. dub. 1912, č. 3973).

K pojmu podvodu dle § 201. lit. c) a pojmu zpronevěry, přivlastní-li si pachatel věc omylem došlou, viz rozh. 14. led. 1915, č. 4219.

- d) kdož si dá falešné jméno, falešný stav nebo charakter, vydává se za vlastníka cizího jmění nebo jinak nepravou tvářností se ukrývá, aby si nespravedlivý zisk přivlastnil, někomu na jmění nebo právech škodu způsobil, anebo někomu ke škodlivým činům svedl, k nimž by se nebyl odhodlal, kdyby ten podvod na něm nebyl býval proveden;
- e) kdo ve hře užívá falešných kostek, falešných karet, nějakého lstivého srozumění nebo jiných lstivých úskoků.

§ 202.

Trest na zločin podvodu.

Trestem podvodu jest vůbec žalář od šesti měsíců až do jednoho roku, ale jsou-li tu okolnosti přitěžující, od jednoho až do pěti let.

Sazbu tuto sluší pokládati za jedinou (rozh. 25. led. na 1854, č. 345 a 353).

§ 203.††)

Převyšuje-li však obnos nebo hodnota toho, co si pachatel zločinem присвоjil, nebo k čemu jeho úmysl směřoval, sumu 2000 korun, nebo, spáchal-li zločinec podvod s obzvláštní smělostí a lstí, anebo vzal-li si provozování podvodů ve zvyk, trestce se to těžkým žalářem od pěti až do desíti let.

Nehledíc k výrazu »co si присвоjil« přec jen tu rozhodnou škodu poškozeného, ne zisk pachatelův (rozh. 22. prosince 1898, č. 9670).

§ 204.†)

Spáchán-li zločin podvodu křivou přísahou (§ 199. lit. a), odsouzen býti má podvodník k trestu těžkého žaláře na tak dlouho, jak to v §§ 202. a 203. ustanoveno, a způsobil-li křivou přísahou škodu velmi důležitou, k těžkému žaláři až i na dvacet let, podle okolností i doživotnímu.

Ustanovení to vztahuje se i na přísahu nabídnutou (rozh. 25. dubna 1855, č. 3889). Srov. pozn. § 199. lit. a) tr. z.

§ 205.

Podvody, jež se pokládají mají za přestupky.

Podvody, při nichž není žádné okolnosti v §§ 199. a 200. uvedené, pokládají se mají za přestupky, a jest se stran nich zachovati podle předpisu, obzářeného v druhém dílu zákona tohoto.

Viz § 461. tr. z. a pozn.

§ 205a.†)

Podvodný úpadek.

1. Kdo úmyslně uspokojení svých věřitelů nebo jich části zmarní nebo ztenčí tím, že zatají, odstraní, zcizí nebo poškodí součást svého jmění, předstírá nebo uzná závazek, kterého není, nebo jinak své jmění zmenší, trestce se žalářem od šesti měsíců do jednoho roku, za přitěžujících okolností však od jednoho do pěti roků.

2. Na těžký žalář od pěti do desíti roků budiž nalezeno, jsou-li zvláště přitěžující okolnosti.

Je-li dlužníkem společnost, společenstvo nebo spolek, budiž těchto ustanovení užito na orgány podniku, které se činu dopustily.

Byl-li čin spáchán někým, kdo věci dlužníkovy samostatně vede, budiž těchto ustanovení užito též na něho.

Viz Práv. 1915, str. 706.

§ 205b.†)

Poškození cizích věřitelů.

1. Kdo nejasa s dlužníkem srozměn, úmyslně zatají, odstraní, zeizi nebo poškodí součást jeho jmění nebo proti jmění dlužníkovu uplatňuje právo, které není, aby tím ke škodě věřitelů nebo jich části sobě, dlužníkovi nebo někomu třetímu neoprávněný prospěch majetkovy zjednal, tresce se žalářem od šesti měsíců do jednoho roku, za přitěžujících okolností však od jednoho do pěti roků.

2. Na těžký žalář od pěti do desíti roků budíž nalezeno, jsou-li zvláště přitěžující okoinosti.

Hlava dvacátá čtvrtá.

O dvojnásobném manželství.

§ 206.

Dvojnásobné manželství.

Když osoba oddaná v manželství vejde s jinou osobou, dopustí se zločinu dvojnásobného manželství.

Předpokládá se tu, že prvnější manželství jest platným a dosud trvá (rozh. 5. února 1887, č. 13.232); druhé manželství máže trebas i z jiného ještě důvodu neplatným býti.

Srov. §§ 502., 507., 508., 512. a § 5. zák. o tul. v dodatku.

§ 207.

Téhož zločinu dopustí se osoba, kteráž, ač sama nejsouc oddána, vědomě osobu oddanou si vezme.

Srov. § 507. tr. z. a zák. z 22. květ. 1919, č. 320 sb. zák.

§ 208.

Trest.

Trestem na tento zločin jest žalář od jednoho až do pěti let. Zatajil-li však zločinec té osobě, s níž ve druhé manželství vešel, stav svůj manželský, odsouzen býti má k těžkému žaláři.

Hlava dvacátá pátá.

O utržení na cti.

§ 209.†)

Křivě obvinění Utržení na cti.

Kdo někoho pro nějaký naň vymyšlený zločin u vrchnosti udá, nebo takovým způsobem obviní, že by obvinění jeho dáti mohlo příčinu vrchnosti k vyšetřování nebo alespoň k pátrání proti obviněnému, dopustí se zločinu utržení na cti.

K podstatě zločinu toho se žádá, aby obvinění nebo udání bylo skutečně nepravdivým (rozh. 18. října 1886, č. 7936) a že učiněno pachatelem proti jeho vlastnímu přesvědčení a s vědomím možných následků, ať finak z jakýchkoliv příčin učiněno (rozh. 4. listop. 1887, č. 10.369). Srov. též rozh. 19. dubna 1895, č. 2125.

„Udatí“ není pouze ve smyslu „denunciace“, ale značí vůbec tolik, že před úřadem tvrzeno bylo, že kdosi určitý zločin spáchal. Tvrzení takové třeba se stalo v soudní výpovědi svědecké. Nezáleží tu na tom, že snad by tvrzený zločin byl již promlčeným. (Rozh. 5. list. 1906, č. 3252).

Vedle veřej. obžaloby pro zločin § 209. nemá místa obžaloba soukromého žalobce (pro § 487. tr. z.), a proto touto obžalovaný útraty nehradí (rozh. 2. květ. 1916, č. 4297).

Srov. i pozn. § 487. tr. z. o rozdílu § 209. a 487. I. tr. z. viz rozh. z 9. čce 1901, č. 2615.

O pojmu vrchnosti srov. pozn. §§ 68. a 187. tr. z.

Poznámky:

§ 210.

Trest.

Utrhač tresce se vůbec těžkým žalářem od jednoho až do pěti let; trest tento se však prodloužití má až i do desíti let, když

- a) utrhač, aby obvinění svému víry opatřil, zvláště ní lští užije;
- b) když obviněného v nějaké větší nebezpečnosti vydá, anebo když
- c) utrhačem jest čeledín, nebo člověk domácí toho, jemuž utrháno na cti, anebo postavený pod ním, anebo když se úředník dopusti utržení na cti ve svém úřadě.

Hlava dvacátá šestá.

O nadřzování zločincům.*)

§ 211.

Nadržování zločinu.

Že přičiňováním spáchají se zločiny téhož druhu, jichž se dopustí pachatel sám, řečeno již v § 5. Avšak i ten, kdo zločinci nadřzuje, sám se dopouští zločinu v těchto případech:

§ 212.

- a) zlomyslným opomenutím překažení zločinu.

První případ: Když někdo ze zlomyslnosti opomene překaziti zločin, kdežto by ho byl snadno překaziti mohl, aniž by vydal v nebezpečí sebe, své příslušníky (§ 216.), nebo ty, již jsou pod jeho zákonnou ochranou postaveni.

Podle tohoto § zodpovědným i ten, kdo ze zlomyslnosti opomene překaziti čin objektivně zločinný, i když čin subjektivně pachateli vlastním přičinství nelze (rozh. 14. ledna 1899, č. 15.613).

*) (a)

Viz §§ 5. a 6., 60. a 61. tr. zák. a § 9. zák. o použití traskavin (v pozn. § 85. tr. z.). — Srov. dále též § 6. zák. z r. 1919, č. 269 sb. z. ve IV. dod. níže.

Voj. tr. zák. z 15. ledna 1855, č. 19 ř. z. o opomenutí překaziti zločiny:

§ 323.*) Kdokoliv by vyzvědačství nebo sdělení taková (v době války nebo vojenského zbrojení) nepříteli nebo těm, proti nimž dle jeho vědomí vojenská opatření se činí, zlomyslně opomenul překaziti, ačkoli mohl tak učiniti lehece a bez nebezpečí pro sebe, své příslušníky (§ 522. voj. tr. z.) nebo osoby pod jeho zákonnou ochranou stojící; — nebo kdo zlomyslně opomene oznámiti úřadům jednání jemu známé, zákonem tímto jako vyzvědačství označené, anebo osobu, o níž o činu takovém zvěděl — spoluvinen jest vyzvědačstvím a potrestán buď těžkým žalářem od pěti do desíti let, ale za okolností zvláště přítěžujících na deset až dvacet let.

§ 326.*) Kdo v jiné době (mimo válku a zbrojení § 321. voj. tr. zák.) zlomyslně opomene překaziti vyzvědačství, kteréž lehece a bez nebezpečí pro sebe, své příslušníky (§ 522.) nebo osoby pod jeho zákonnou ochranou stojící, překaziti mohl — nebo úřadu oznámiti vyzvědače jemu známého, odsouzen buď k těžkému žaláři od jednoho do tří let, a jestliže následkem jeho opomenutí sdělení cizímu státu nebo svůlpi skutečně se bylo událo, ode tří do pěti let.

§ 330. Kdo zločin v § 327. označený (jinaké jednání proti vojenské moci státní) zlomyslně nepřekazí, ale tak učiniti mohl lehece a bez nebezpečí pro sebe, své příslušníky (§ 522.) anebo osoby pod jeho zákonnou ochranou stojící; — nebo zlomyslně opomene úřadu oznámiti takovéto zločinné podnikání, o němž byl zvěděl, nebo osobu, o níž jemu o takovém podnikání známo — spoluvinen jest tímž zločinem a buď potrestán těžkým žalářem od pěti do desíti let, za okolností zvláště přítěžujících však od desíti do dvaceti let.

§ 331. Beztretnost zaručuje se tomu, kdo provinil se spolučastenstvím při některém zločinu v této části zákona uvedeném, a litostí pohnut buď sám zločin překazil anebo úřadu oznámení učinil v době, kdy úřad o tom ještě nevěděl a kdy škoda odvrácena býti mohla. Také buď oznámení zepřel v tajnosti ponecháno.

§ 213.

Při zločinech velezrády, vyzvídání, neoprávněného verbování a nakládání s člověkem jako s otrokem má se opomenutí takové za spoluvinu pokládati a způsobem v §§ 60., 67., 92. a 95. ustanoveným vyšetřovati a trestati. Při jiných zločinech potrestán býti má vinník žalářem od šesti měsíců až do jednoho roku; je-li ale na ten

*) (a)

skutek za trest uložena smrt nebo žalář doživotní, těžkým žalářem mezi jedním a pěti lety.

§ 214.

b) ukrýváním.

Druhý případ: Když někdo pátrající vrchností tají pŕtahy, kteréž by k objevení zločinu nebo pachatele vésti mohly, t. j. když zúmyslně hledí to překaziti, aby nepřišly na jevo, nebo, když to alespoň hledí ztížití; aneb, když zločince před vrchností ukrývá; nebo známé jemu zločince přechovává; aneb schůzkám jejich hová, kdežto by je mohl překaziti.

K podstatě skutkové tu postačí, že poskytnut útelek jednomu zločinci (rozh. 14. list. 1912, č. 3962) — ale běží tu o poskytnutí úkrytu před stíháním a v bezpečí, odkud nové činy trestné páchatí může (rozh. 3. led. 1912, Kr. II. 469/12). Předpokládá se, že pachatel znal čin chráněnců a podrobnosti, jež ho činí zločincem, přecinem nebo přestupkem, třeba nevěděl, jak zákon čin ten posuzuje (rozh. 10. dub. 1915, Kr. VII. 5/15).

Zatajením známky, jež může vésti k odhalení zločinu nebo pachatele, jest i její zamlčení. Předpis tohoto § se vztahuje také na zločince již odsouzeného, jenž si trest ještě nebyl odykal (rozh. 28. září 1914, č. 4167).

O výrazu «vrchnost» a «ukrýváním» srov. rozh. 16. list. 1895, č. 9108, rozh. 20. list. 1897, č. 11.266 a rozh. z 12. října 1901, č. 2564. Viz také pozn. § 196. tr. z. a o účincích odsouzení § 27. tr. z. a sled.

Úkrytí věci ukradené trestno jako podílnictví na krádeži (§§ 185., 464. tr. z.), i když nestalo se v úmyslu ziskuchtivém, nýbrž proto, aby utajeno bylo, co k objevení pachatele sloužití může (§ 214. tr. z.). — Rozh. z 20. ún. 1909, č. 3564 — ohledně manželky viz rozh. z 6. ún. 1917, č. 4382. Srov. § 307. tr. z.

§ 215.

Trest.

Nebylo-li při zločinech velezrády, vyzvídání a neoprávněného verbování opomenuto učiniti oznámení a nebylo-li to příčinou spoluviny na týchž zločinech (§§ 61., 67., 92.), potrestán budiž ukrývač takový podle nebezpečnosti zločince ukrývaného a podle škodlivosti, které se nadržováním jeho po-

máhalo, žalářem od šesti měsíců až do jednoho roku; byl-li však přechováván zločinec nějaký, nebo bylo-li hověno schůzkám, potrestán buď těžkým žalářem až do pěti let.

§ 216.

Avšak příbuzní a sešvakřenci zločincovi v pokolení vzestupném a sestupujícím, jakož i jeho bratři a sestry, bratrance a sestřence anebo ti, kteří jsou mu ještě blíže příbuzní, jeho manžel nebo manželka, bratři a sestry jeho manžela nebo manželky a manželé a manželky jeho bratrů a sester nemohou pro takové ukrývání samo trestání býti.

Příbuzní a sešvakřeni zločincovi požívají této výhody i tenkrát, když se ukrývání vztahovalo na více zločinců, ac bželo-li jim jen o prospěch svého příbuzného zločince, ale jednání jejich na jeho osobu pouze obmeziti se nedalo (rozh. 23. února 1894, č. 36).

Viz i § 6. zák. 1919, č. 269 v IV. dod.

Srov. též pozn. § 214. tr. z. Výhoda ta neprospívá však v případě nedokonaného návodu třetí osoby ke zločinu § 214. (rozh. 14. srpna 1914, č. 4163).

§ 217.

e) pomocí k uprchnutí osoby pro zločin zatčené.

Třetí případ: Když někdo osobě nějaké, pro zločin zatčené, příležitost k uprchnutí lsti nebo násilím ulehčí nebo pátrající po uprhlém vrchností překáží, aby zase byl dostaven.

§ 218.†)

Trest.

Nadržuje-li někdo, jenž povinen jest, péči míti o opatrování zatčených, aneb věděl-li ten, kdož nadržoval, že zatčený obviněn jest z velezrády, z falšování úvěrních papírů nebo mince, z vraždy, loupeže nebo ze založení ohně, aneb že proto za trestného jest nalezen, potrestán buď zločinec těžkým žalářem a sice, když se nadržovalo něko-

mu, kdo zatčen byl pro velezrádu nebo zfalšované úvěrní papíry, mezi pěti a desíti lety, v jiných pak zde jmenovaných případech mezi jedním a pěti lety.

Viz i § 6. zák. 1919, č. 269 v IV. dod.

§ 219.

Je-li zatčený ve vyšetřování nebo v trestu pro jiný zločin, některý z těch, jež jsou v paragrafu předešlém pojmenovány, a neměl-li ten, kdo mu nadřezoval, žádné zvláštní povinnosti k jeho opatrování, tresce se to žalářem mezi šesti měsíci a jedním rokem.

§ 220. (a)

d) ukrýváním uprchlíka nebo jiným ulehčováním útěku.

Čtvrtý případ: Kdo bez předechozího srozumění (§ 222.) vojákovi nebo muži služebnému ze služby vojenské uprchlému (uprchlíkovi, sběhu) ukázaním cesty, přestrojením, skrytím, pobytem jemu u sebe poskytnutým, nebo jakýmkoliv jiným způsobem pomocné ruky podá, a další útěk mu ulehčí nebo vypátrání a opětné dostavení uprchlíka ztíží.

Deserci (sběhnutím) jest dle § 183 voj. tr. z. viněn, kdo po vykonané přísaze vojenské opustí službu vojenskou a místo jemu vykázané v úmyslu, aby se své povinnosti služební na vždy zbavil, anebo v takovémto záměru se jí vzdánuje.

Srov. rozh. z 23. dub. 1897, č. 2084.

Srov. § 27. tr. z. a sled. a též pozn. čl. I. uvoz. z. a pozn. § 92 tr. z.

Viz § 318. voj. tr. z. (a).

§ 221.

Trest.

Takový napomahatel potrestán buď kromě toho, že má dvě stě korun do vojenské pokladnice zaplatiti, žalářem mezi šesti měsíci a jedním rokem. Bylo-li však ulehčení to vykonáno ukrýváním po delší čas provozovaným, nebo od-

koupením montury, zbraně, koně nebo jiných výpravních věcí uprchlíkových, nebo ze zjištění, nebo v jiných zvláště přitěžujících okolnostech, tresce se to těžkým žalářem od jednoho až do pěti let. Nemůže-li vinník to, co má platit do vojenské pokladnice, položit, tedy budiž mu trest na déle vyměřen a zostřen, aniž pak se může tím, že uprchlík zase byl dostaven, v užívání nařízení tohoto něčeho změnit.

Po pravomoci rozsudku přejde povinnost placení i na dědice zločincevy (min. nař. 3. dubna 1859, č. 52 ř. z. Srov. pozn. § 527. tr. z.

§ 222. (a)

Svedení vojína k porušení služební povinnosti a napomáhání k vojenským zločinům.

Kdo muže, k čes.-slov. službě vojenské povinného, třeba sám žádné takové povinnosti na sobě nemá, ku zpronevěřilému opuštění služby vojenské (deserci), nebo jakémukoli porušení přísazné slíbené věrnosti, poslušnosti, bdělosti, nebo jiných služebních povinností vojenských, kteréž porušení podle zákonů trestních pro čes.-slov. vojsko vydaných se pokládáti má za zločin, svede, vybízí, podněcuje nebo svěští hledí; anebo mu při páchaní nějakého zločinu vojenského jakýmkoliv způsobem jest nápomocen, vyšetřován a trestán bude od soudů vojenských podle předpisů zvláštních o tom vydaných.

Srov. branné předpisy: zák. z 11. dubna 1889, č. 41 ř. z., o neuposlechnutí vojenského rozkazu povolavačích a svedení k tomu zák. z 28. čna. 1890, č. 137 ř. z. — jakož i §§ 314.* až 317.* voj. tr. zákona z 15. ledna 1855, č. 19 ř. z. o svedení vojína k deserci nebo k nějakému zločinnému porušení příslibené věrnosti, poslušnosti, bdělosti a jiných povinností vojenských nebo poskytnutí pomoci k provedení zločinu vojenského. Viz i § 320.* téhož zák.

Viz i § 67. a 212. tr. z., pozn. k § 92. tr. z.

Srov. též rozh. 1. února 1895, č. 14.601 a z 26. květ. 1898, č. 5499.

*) (a)

Hlava dvacátá sedmá.

O pomíjení zločinů a trestů.

§ 223.

Druhy prominutí zločinů.

Zločin pomíjí:

- a) smrtí zločincovou;
- b) vystálým trestem;
- c) prominutím trestu;
- d) promlčením.

§ 224.

a) smrtí zločincovou.

Smrtí pachatelovou, nechť nastala před počtím nebo po zahájení vyšetřování (§ 227.), před vynesením nebo po vynesení rozsudku, zrušuje se sice stíhání zločince a užití trestu; avšak rozsudek již vyhlášený má účinek vzhledem na svobodné porizování o majetnosti [—].

Podle min. nař. z 3. dubna 1839, č. 52 ř. z. jest z právidla toho výjimka jen potud, že z pozůstalosti vrátit resp. vyplatit se musí; dále dle § 104. přijatý, jakož i obnos dle § 221. pro vojenskou pokladnu určený. — Srov. § 527.

§ 225.

b) výkonem trestu.

Když zločinec trest na něho uvalený přešlál, má se pokládati zločin za shlazený. Potrestaný nabude zase všech společných práv občanských, pokud zráta jich v následcích odsouzení v §§ 26. a 27. vyslovených, obsažena není, aniž se dle § 25. s odsouzením spojuje. A proto nemůže jemu nikdo v požívání práv takových překážeti ani příkoří činiti. Také nemá, pokud počestný život vede, tím, co již minulo, od nikoho dotýkán, aniž má proto jakýmkoliv způsobem haněn býti.

Srov. zák. z 15. listop. 1867, č. 181 ř. z. (při § 27. tr. z.) a ustanovení § 497. tr. z.

O výkonu trestu u mladistvých provinileů viz min. nař. z 23. ledna 1899, č. 6. věst. a z 30. září 1905, č. 15. věst. O udělení milosti min. nař. z 15. list. 1902, č. 51 ř. z. O amnestii nař. N. v. 5. listop. 1918 č. 28 sb. z. a též zák. ze 17. říj. 1919, č. 562 sb. zák.

Je-li výrok urážkou několika osob, jest odsuzujícím rozsudkem k žalobě jednoho uraženého konsumováno i žalobní právo ostatních (rozh. 30. říj. 1912, Kr. III. 179).

§ 226.

c) prominutím trestu.

Pokud trest vyřknutý byl prominul, má prominutí též účinek jako trest přestálý.

O žádosti za milost srov. § 411. tr. ř. a o amnestii nař. N. v. 5. listop. 1918 č. 28 sb. z., o abolici § 2. tr. ř.; náhrady nákladů trestních se prominutí takové nedotýká (min. nař. 13. října 1834, č. 42.512).

K tomu předpisy zákona ze dne 17. října 1919, č. 562 o podmíněném propuštění z trestu a §§ 13. až 32. vyk. nař. z 11. listop. 1919, č. 598 sb. zák.

Poznámky:

§ 227.

d) promlčením.

Promlčením pomíjí zločin i trest, když pachatel od toho času, co zločin spáchal; anebo byli pro něj již vzat ve vyšetřování; od času rozsudku počínajíc, jímž pravoplatně byl osvozen, v čase tímto zákonem ustanoveném od tuzemského soudu trestního nebyl vzat ve vyšetřování. Promlčení tedy se přerušuje, když na pachatele jakožto obviněného vydáno bylo oběslání, rozkaz postavovací nebo zatýkací, nebo, když vyneseno bylo usnesení, že proti němu má počítí vyšetřování, nebo, když jakožto obviněný již byl vyléchnut nebo zatčen, anebo honěním nebo listy zatýkacími stíhán.

Případy přerušení promlčení udány tu jen příkladně; patří sem též usnesení o zavedení trestního vyšetřování, dožádání jiného soudu o výslech obviněného (rozh. 28. února 1896, č. 283 a z 19. květ. 1899, č. 3635); nové promlčení pak teprve započítí může od zastavení řízení nebo od osvobodivého rozsudku (rozh. 6. června 1896, č. 6310, z 22. září 1899, č. 9166 a z 20. list. 1908, č. 3509); i výrokem podle § 452., odst. 2. tr. ř. se přerušuje promlčení (rozh. 16. pros. 1898, č. 15.066); ku přerušení stačí vydání oběslky, netřeba doručení její (rozh. 24. květ. 1899 č. 7795).

Opatření vyšetř. soudce, aby doručen byl obviněnému spis obžalovací, podaný bez vyhledávání soudního, přerušuje promlčení. Avšak nemožnost pokračovati v trestním stíhání pro nastalou imunitu poslaneckou, brání promlčení dle § 40. tisk. zák. (rozh. 16. led. 1915, č. 4221).

Objektivní řízení (§§ 492., 493. tr. ř.) může býti zavedeno i po promlčení trestního skutku (rozh. 11. července 1899, č. 30.810).

§ 228.

Čas promlčení ustanovuje se:

- a) při zločinech, na něž uložen jest trest žaláře doživotního, na dvacet let;
- b) při zločinech, na něž by dle zákona uložen býti měl trest od desíti až do dvacíti let, na deset let; při všech ostatních zločinech na pět let.

Při opakování zločinu svedení (§ 132. III. tr. z.) může lhůta promlčení teprve od posledního svádění započítí (rozh. 7. listop. 1894, č. 12.746).

§ 229.

Promlčení však jen tomu prospívá, kdo

- a) ze zločinu již žádného užitku v rukou nemá;
- b) také, pokud toho povaha zločinu dopouští, podle své možnosti neuprechl; a
- c) ze zemí těchto neuprechl, a
- d) po čas ku promlčení ustanovený žádného zločinu již se nedopustil.

Tím, že poškozený po částečném nahrazení škody ostatní náhrady se vzdal, není dána podmínka ku promlčení dle § 531. tr. z. (rozh. 29. ledna 1900, č. 11.683); podle své možnosti — ne ale vzdor majetnosti až teprve při ličení, když odsouzení bylo téměř jistým (rozh. 7. dubna 1900, č. 18.451)!

P o z n á m k y:

§ 230.

O účinku promlčení.

Promlčení má ten účinek, že ani vyšetřování ani trest pro takový zločin již místa míti nemůže.

§ 231.

Obmezení způsobů pomnutí promlčením.

Při zločinech, na něž jest uložen trest smrti, žádné promlčení před vyšetřováním a potrestáním nechrání.

Prošlo-li však od toho času, co zločin takový byl spáchán, dvacet let, a jsou tu podmínky v §§ 227. a 229. uvedené, nalezeno buď jen na těžký žalář mezi desíti a dvaceti lety.

§ 232.

Při zločinech, na něž zákon ukládá trest smrti nebo trest doživotního žaláře, vzítí se má za miru promlčení, co se týče osob, kteréž toho času, kdy měly v nich účastenství, ještě dvacátý rok nebyly dokonaly, jenom trest od desíti až od dvaceti let (§ 228. lit. b).

Díl II.

O PŘEČINECH A PŘESTUPCÍCH.

Hlava první.

O přečinech a přestupcích vůbec a jejich trestání.

§ 233.

Neznalost tohoto zákona neomlouvá.

Přečiny a přestupky, které v tomto dílu zákona trestního obsaženy, jsou vesměs činy nebo opomenutí, ježto každý sám od sebe za nedovolené poznati může; anebo takové, kde pachatel dle svého stavu, své živnosti, svého zaměstnání, nebo dle svých poměrů povinen jest znáti zvláštní nařízení, jež bylo přestoupeno.

A proto se neznalostí trestního zákona tohoto, co se týče obsažených v něm přečinů a přestupků, nikdo omlouvatí nemůže.

Zásada ta platí také, pokud běží o řádně vyhlášená nařízení podle zák. o dobytém moru (rozh. 18. března 1899, č. 17.713). O právním omylu: »Právník« 1915, str. 227.

O příslušnosti soudní co do přečinů a přestupků srov. čl. VI. lit. A., lit. B. 24. a 25. čl. VIII. uv. zák. k tr. ř.

Soukromé žalobě jsou vyhrazeny: přečiny podle §§ 467. a 493.; přestupky podle §§ 463., 487. až 492., 496., 497., 502.—505., 524. (podmínečně) a 525.; ostatní jsou předmětem žaloby veřejné. O dalších případech soukr. žaloby jednají zákony: o ochraně patentů z r. 1897 v § 97. (při § 197. tr. z.); zákon o právu původcovském z r. 1895 v § 55. (viz v dod.); zákon o ochraně známek z r. 1890

v § 26. (iří § 197.); zákon o přímé dani z r. 1896 v § 246. (pozn. § 101.) a zákon o tajemství listů z r. 1870 § 1. (pozn. § 101.)

§ 234.

O závaznosti cizozemců.

Také cizozemci, kteří se v čes.-slov. republice zdržují, přečinů a přestupků těchto se dopustiti mohou, jsouce povinni, opatřiti si vůbec známost nařízení obecných, na veřejnou bezpečnost a řád se vztahujících, a berou-li před se nějaké jednání, také nařízení zvláštních, jež se na toto jednání vztahují.

Naproti tomu nemají cizozemci, kteří se v cizím státě dopustili nějakého trestného činu, o němž v tomto dílu zákona trestního nějaké opatření učiněno jest, proto ani do cizozemska vydávání ani v tuzemsku trestáni býti.

§ 235.

O přečinech a přestupcích tuzemců v cizině.

Pro přečiny a přestupky, jichž se tuzemec dopustil v cizozemsku, nemá, byv v tuzemsku postižen, nikdy cizině vydán býti, nýbrž, nebyl-li pro tyto přečiny a přestupky v cizozemsku potrestán, anebo nebyly-li mu tam promiřuty, jednati se s ním má podle tohoto trestního zákona, nehledíc na zákony té země, kde se jich dopustil.

Předpisu toho šetřiti se má také tehdy, když na tuzemce pro takové přečiny a přestupky v cizině bylo již trestem uznáno, ale ten ještě vykonán nebyl. Nikdy, pak nemají se rozsudky trestních úřadů cizozemských v tuzemsku vykonávati.

O spoluvině rozh. 26. říj. 1914, č. 4168.

§ 236.

Při zločinech spáchaných v nahodilém opilství, přičítati se má opilství za přestupek.

Ačkoliv činy, jež jinak jsou zločiny, když spáchány byly v nahodilém opilství, za zločiny pokládati

se nemohou (§ 2. lit. e), tresce se v tomto případě přece opilství za přestupek (§ 523.).

§ 237.

O činech trestných, jichž dopustí se děti a osoby nedospělé od 11. do 14. roku.

Činy trestné, jichž se dopustí děti až do desátého roku dokonání, ponechány buďte toliko káraní domácímu; avšak od nastávajícího jedenáctého až do čtrnáctého roku dokonání trestají se činy, jež se jen pro nedospělost pachatelovu nepřičítají za zločiny (§ 2. lit. d), jakožto přestupky (§§ 269. a 270.)

O přičitatelnosti nedospělova činu za zločin: rozh. 21. srpna 1912, č. 3953. — Srov. §§ 269., 270. a 273. tr. z. s pozn.

O polepšovacím ústavu srov. § 8. zák. o tul. (v dodatku II.) a min. nař. z 7. květn. 1903, č. 14. věst., z 30. září 1905, č. 15. věst. a z 23. led. 1899, č. 6. věst. — Ve příčině udílení milosti min. nař. z 25. list. 1902, č. 51. věst. a z 9. dub. 1904, č. 6. věst. a nař. N. v. z 5. list. 1918, č. 28. sb. z.

§ 238.

Činy protizákonné, i bez zlého úmyslu a bez škody vzešlé, již sami o sobě jsou přečiny a přestupky.

Již čin, jenž proti záповědi byl vykonán, nebo opomenutí, jež se stalo proti příkazu, jest přečinem nebo přestupkem, pokud se v zákoně tomto za to prohlašují, ač při tom nebylo ani zlého úmyslu, aniž z toho povstala škoda nebo ublížení.

Srov. pozn. čl. I. úvoz. z. a pozn. § 386. tr. z.

Právník 1913, str. 390.

§ 239.

Vůbec vztahovati se mají ustanovení, v §§ 5. až 11. o zločinech daná, i na přečiny a na přestupky, pokud se výjimky z toho zákonem v tom neb onom případě zvláště nejsou nařizeny, anebo pokud nepocházejí ze zvláštní povahy přečinu nebo přestupku.

Hlava druhá.

O trestání přečinů a přestupků vůbec.

§ 240.

Druhy trestů při přečinech a přestupcích.

Přečiny a přestupky v zákoně tomto obsažené trestají se:

- a) penězi;
- b) propadnutím zboží, věci prodejných nebo náradí;
- c) ztrátou práv a daných povolení;
- d) vězením;
- e) [zruš.];
- f) vyhostěním z některého místa nebo
- g) z některé korunní země, nebo
- h) z celé oblasti čes.-slov. republiky.

Viz též zák. z 24. května 1885, č. 89 a 90 ř. z. v dodatku. Srov. i rozh. z 23. června 1900, č. 5500. Vedle těchto druhů trestu mluví ještě: § 415. o výřecí a domluvě a §§ 417., 419. o přísné domluvě jako o trestech § 413. (Herbst).

§ 241.

Peníze, zboží a náradí propadají k fondu chudých.

Peníze, zboží, věci prodejné nebo náradí, pro přečiny nebo přestupky z trestu propadlé, připadají po každé k fondu chudých toho místa, kde trestný čin byl vykonán.

Srov. min. nař. z 11. února 1855, č. 30 ř. z. a z 3. dubna 1859, č. 52 ř. z. (při § 224.). Případy takové obsahují: §§ 32., 44., 46. zbroj. pat. (viz str. 19); § 7. zák. o užívání třaskavin (str. 71); §§ 20., 23. zák. o obchodu potravinami (dod.); zák. o dobytém moru a pádu; § 100. zák. o ochraně patentů (str. 146); § 56. zák. o právu původcovském (dod.).

§ 242.

Ztráta práv a daných povolení komu se ukládá.

Ztráta práv a daných povolení ukládá se osobám k hodnostem akademickým povýšeným, nebo osobám jiným, které nějaký úřad nebo zaměstná-

ní pod věrou veřejnou vykonávají, pak těm, jež provozují nějaké řemeslo, nebo živnost buď jakožto měšťané nebo z povolení, kteréž obdrželi od vrchnosti. Trest tento ukládá se buď na určitý čas nebo na vždy.

Srov. § 408. tr. ř. a min. nař. z 29. května 1854, č. 134 ř. z.; kde zákon obmezení na čas neurčuje (§§ 350., 356., 357., 384., 498.), platí ztráta taková pro vždy. — Ztráta práva voliti do obce vysloví se v rozsudku: viz zák. z 31. ledna 1919, č. 75 sb. z.

§ 243.

Má-li se pro přečin nebo přestupek vyřknouti ztráta živnosti, nemá se vyšetřovanci nížadným způsobem dovoliti, aby v čas vyšetřování nebo před vynesením rozsudku živnosti té se vzdal. Je-li v případě takovém živnost ta osobní, pak pomíjí odsouzení právo k samostatnému provozování živnosti docela; byla-li však ta živnost radikovaná nebo prodejná, pobude sice odsouzenec práva vykonávacím, bude-li však toto prodáno, cena kupní za ni stržena, nikterak za propadlou prohlášena býti nemá.

Srov. §§ 8. a 57. zák. z 15. března 1883, č. 39 ř. z. o živnostech (živn. ř. z r. 1907), a § 30. tr. z. s pozn.

§ 244.

Vězení: první stupeň.

Trest vězení má dva stupně: první stupeň znamená se slovem vězení, bez přídavku, a záleží v zavření ve věznici bez želez; při čemž se odsouzení, když sobě výživu buď z vlastních prostředků nebo pomocí svých příslušníků opatřiti může, na vůli zůstavuje, kterak se zaměstnávatí chce.

Srov. pozn. §§ 15., 18. a 22. tr. z.; o výkonu trestu proti osobám nemocným a těhotným srov. § 398. tr. ř.; o odkladu trestu § 401. tr. ř. O samovazbě pozn. § 15. tr. zák.

§ 245.

Druhý stupeň.

Vězení druhého stupně znamená se přídavkem tuhé vězení. I v tomto chován trestanec bez

želez, strava však a práce dává se mu taková, jak podle předpisů zvláštních o tom vydaných nebo těch, které ještě vydány budou, dovoluje zřízení trestnic pro takové trestance ustanovených.

Nedovoluje se mu s nikým se scházeti bez přítomnosti dozorce vězňů ani rozmlouvatí s kým v jazyce pro tohoto nesrozumitelném.

§ 246.

O vězení domácím.

Kromě těchto dvou stupňů vězení užíváno býti může také na vězení domácím buď jen na příповěd odsouzence, že se nevzdálí, anebo tak, že se mu postaví stráž. Vězením domácím zavazuje se odsouzenec, že se pod nížádnou záminkou z domu nevzdálí pod trestem, že by ostatní čas vězení přestáti musil ve věznici veřejné.

§ 247.

Nejdější a nejkratší doba vězení.

Vůbec trvá nejkratší vězení čtyřiaadvacet hodin (§§ 260. a 267.), nejdější šest měsíců.

Odchytky v tom směru co do nejdějšího trvání vězení viz zejména také v jednotlivých nových zákonech.

Viz pozn. k §§ 260. a 266. tr. z.

[§ 248.]

§ 249.

O vyhostění.

Vyhostěn může býti někdo z jednoho místa nebo z jedné země [—] buď na určitý čas, anebo podle povahy trestního činu a okolností i na čas neurčitý.

Z veškerých zemí čes.-slov. [—] vyhostiti se mohou jen cizozemci.

Dle min. nař. z 10. května 1852, č. 106 ř. z. zniti má vyhostění vždy na celý politický obvod, k němuž místo náleží; z místa, kam někdo jest příslušným, nelze ho vyhostiti (min. nař. z 19. května 1858, č. 79 ř. z.); vyhostění vysloviti

se smí jen v případech zákonem určených (§ 5. zák. z 27. října 1862, č. 87 ř. z.). Srov. též pozn. § 22. tr. z.

Srov. pozn. § 25. a 323. tr. z.

§ 250.

O zostření trestů.

Vypočtené tu druhy trestů mohou se též zostřiti. Zostřením vůbec jest, když se více jednotlivých trestů spojí. Může se tak státi jen v těch případech, o nichž v zákoně tomto jest ustanoveno, a v té míře, jak to ustanoveno.

[§ 251. a § 252.]

§ 253.

O zostření vězení.

S vězením může též spojeno býti jedno nebo zároveň více z následujícího zostření:

- a) půst;
- b) těžší práce;
- c) vykázání tvrdého lože;
- d) přidržení v samovazbě;
- e) uzavření o samotě v temné komůrce.
- f) [—].

O samovazbě viz pozn. § 22. tr. z. Srov. též § 298. tr. ř. o výkonu trestu při osobách nemocných a těhotných.

§ 254.

Zostření vězení postem.

Připojí-li se zostření postem k vězení prvního stupně, dá se trestanci jenom ta strava, která předepsána jest v § 245. při vězení stupně druhého. Zostří-li se vězení druhého stupně, nemá se dávat trestanci v některé dny leč voda a chléb; to však nemá se státi častěji než dvakrát za týden.

Srov. § 20. tr. z. a § 298. tr. ř.

Trestní zákon 6. vyd.

§ 255.

Tvrdé lůžko.

Tvrdé lože nesmí se trestanci vykázáti lež ve dnech ne nepřetržitě za sebou sledujících a ne častěji nežli dvakrát za týden (§ 21.).

§ 256.

O samovazbě

V samovazbě (§ 22.) nesmí nikdo bez přetržení déle držen býti, nežli čtrnáct dní, a potom se jí nesmí zase užiti dříve než za měsíc.

Srov. pozn. § 22.

§ 257.

O tmavé komůrce.

Uzavření o samotě v temné komůrce (§ 23.) nesmí bez přetržení déle trvati, než čtyřicet hodin, a pak nesmí se dříve opakovati než až za týden, a po celý čas trestu nanejvýš desetkrát.

[§ 258.]

§ 259.

Druhy trestu nelze zaměnití ani zrušití vyrovnáním s poškozeným.

Vůbec nemůže způsob trestu na každý trestný čin ustanovený, zaměněn býti, aniž se může potrestání zrušití pro vyrovnání učiněné s poškozeným.

Při alternativní trestní sazbě určuje soudce jeden z trestů (rozh. 16. září 1852, č. 154).

Výjimkou z pravidla toho může trestnost činu zrušena býti vyrovnáním v případech §§ 463., 467., 487. až 494., 496., 497., 503.—505., 524., 525., 466. (187., 188.) a 474. tr. z. (rozh. 21. listop. 1834, č. 12.478).

§ 260.

Výjimky.

V následujících však zvláštních okolnostech má se trest v zákoně ustanovený změnití:

- a) když by pokuta peněžítá mohla býti odsouzení neb rodině jeho na důtklivou újmu imění nebo provozování živnosti;
- b) když by tím, že by vězení tak dlouho trvalo, jak dle zákona ustanoveno jest, výživa trestančova nebo jeho rodiny přijíti mohla v úpadek nebo aspoň v nepořádek.

V případě prvním uznáno býti má místo pokuty peněžíté na přiměřený trest vězení a to, kde zákon nic jiného zvláště nepředpisuje, za každých deset korun jeden den.

Dle min. nař. z 11. února 1855, č. 30 ř. z. sluší v rozsudku, jímž na peněžitou pokutu uznáno, zároveň určití pro případ nedobytnosti dobu vězení případnou, při pokutách pod 10 K však nejméně 12 hodin. Takto proměněná pokuta peněžítá může se za podmínek § 262. tr. z. změnití v domácí vězení (min. nař. z 20. květ. 1856, č. 9580), po případě i k poměrnému vězení pro nedoplačenou částku pokuty peněžíté.

V případě druhém snížení se může čas trestu i pod nejmenší zákonnou trestní sazbu, má se však vězení podle § 253. zosťítí.

Zmírnění tohoto jevu výjimečně v případech zvláště pozoruhodných použito býti má (min. nař. 14. dubna 1853, č. 3919).

Srov. též odst. 2. § 477. tr. ř. a rozh. z 16. srpna 1899, č. 12.621 co do záměny trestu stolicí odvolací (při § 261. tr. z.).

Poznámky:

§ 261.

V okolnostech zvláštního zřetele hodných změniti se může vězení prvního stupně také v pokutu peněžitou, majetku trestancovu přiměřenou; tato změna trestu nikdy však zůstavití se nesmí trestanci na vůli.

Rozhodnými jedině majetkové poměry trestancovy, nikoliv ale ustanovení § 260. (den za 10 K) (rozh. 17. pros. 1852, č. 13.193). Druhá stolice zaměňující odsouzení vězení, prvním soudcem vyřknuté, v peněžitou pokutu, není vázána dobou tohoto vězení (rozh. z 8. listop. 1854, č. 11.726), ale nesmí peněž. pokutu zaměnit ve vězení (reformatio in peius), nežádá-li za to odsouzenec (rozh. 16. srpna 1899, č. 12.621).

Viz i §§ 283., 464. č. 2 tr. ř. a k tomu rozh. 7. břez. 1916, č. 4395.

Na odvolání v neprospech obžalovaného podané nelze snížit trest pokutový, byť i náhradní trest vězení byl zvýšen; prvotním trestem jest pokuta peněžitá. (14. pros. 1915.) (Zpr. pr. j. mor. 1916, str. 132.)

Srov. i Právník 1913, str. 180.

§ 262.

Kdy uloženo býti může domácí vězení.

Krom toho může se místo vězení prvního stupně uložiti vězení domácí, když trestanec jest člověkem bezúhonně pověstí a když by vzdálen jest od svého příbytku, nemohl si hleděti svého úřadu, svého zaměstnání, nebo své výživy.

Viz pozn. § 260. tr. z.

§ 263.

O okolnostech přitěžujících.

Za okolnosti přitěžující jak přečinu, tak i přestupku pokládati se má:

- a) pokračuje-li kdo v trestném činu delší dobu;
- b) opakování trestného činu i tehda, když pachatel pro stejný přečin nebo pro stejný přestupek již trestán byl; (t. zv. zpětilost.)
- c) čím větší jest nebezpečnoství, ježto se z trestného činu předvídati dá, nebo

- d) čím větší jest škoda z něho skutečně vzešla;
  - e) čím důležitějším jest poměr obviněného k poškozenému nebo ураženému;
  - f) byla-li svedena mládež nebo jiné početné osoby;
  - g) dány-li škodlivé příklady v rodinách; nebo
  - h) dána příčina k veřejnému pohoršení;
  - i) bylo-li k vykonání trestného činu potřebí více času nebo přípravy, nebo větší překážky odstraněny býti musily;
  - k) byl-li vinník vůdcem, nebo jinak původcem trestného činu více osobami spáchaného;
  - l) vykonal-li více přečinů nebo přestupků rozličného způsobu;
  - m) hleděl-li vyšetřování smyšlenými okolnostmi protáhnouti nebo pomásti, a zvláště
  - n) při přečinech a přestupech proti veřejné mravopopěčnosti, když vinníkem jest osoba, která má vychování a větší vzdělání.
- Srov. §§ 44. a 45. a pozn. § 320.

§ 264.

O okolnostech polehčujících.

Naproti tomu pokládati se má za okolnosti polehčující:

- a) je-li vinník věku blízkého nedospělosti, slabšího rozumu nebo velmi zanedbaného vychování;
- b) když prve vedl bezúhonný život;
- c) byl-li sveden od jiných;
- d) jednal-li ze strachu nebo z domnělé vážnosti k někomu, nebo
- e) v prudkém hnutí myslí, nebo
- f) byv k tomu pohnut nouzí;
- g) když, ačkoliv čin trestný mohl dokonati, větší užitek z něho míti anebo větší škodu způsobiti, zůstal při pokusu, nebo
- h) když si jen menší užitek přivlastnil, nebo
- i) dobrovolně od způsobení větší škody se zdržel;
- k) hleděl-li škodu dle své možnosti napravití;
- l) když při výslechu z vlastního popudu vyjevil okolnosti takové, jichž oznámení způsobilo, že

škoda, jež nastati měla, docela byla odvrácena nebo zmenšena.

Srov. §§ 46., 55. a a § 266. a tr. z.

§ 265

O použití okolností přitěžujících a polehčujících.

Při vyměřování trestu přihlížeti se má k okolnostem přitěžujícím a polehčujícím dle toho, jak jedny nebo druhé mají převahu; trest však vyměřiti se má vůbec v mezích sazby trestní zákonem na jeden každý přečin nebo přestupek ustanovené, jakož pak pro okolnosti polehčující nebo přitěžující vůbec na žádný jiný způsob trestu nalézati se nemá. Pro okolnosti přitěžující může se přes to ještě užití ustanovení §§ 250., 252. a 253.

§ 266.

Mimořádné zmírňovací právo.

Sejde-li se při některém přečinu nebo přestupku více okolností polehčujících a to takových, z nichž s důvodem očekávati se dá, že se vinník polepší, pak může se nejen vězení v mírnější stupeň zaměnití, ale zákonný trest i pod nejmenší sazbu trestní snížití.

§ 260. a 266. tr. z. může býti zároveň použito (min. nař. 10. března 1860. č. 2928). Viz pozn. § 54. a 55. I při absolutních sazbách (na př. § 386. tr. z.) může trest pod sazbou takto vyměřen býti (rozh. 25. února 1896, č. 2129).

O vypočtení prozatímní a vyšetřovací vazby u vojen. sondu ztrávené: rozh. 29. břez. 1915, č. 4252.

Započtení vyšetřovací vazby do trestu.

§ 266 a.

Předpisu § 55a. budiž šetřeno.

§ 267.

O sbíhání se více přečinů nebo přestupků.

Spáchal-li vyšetřovaneč více přečinů nebo více přestupků, na něž se totéž vyšetřování a odsouzení

vztahuje, anebo sejdou-li se takovým způsobem přečiny s přestupky, užití se má toho zákona, kterýž mezi těmito trestnými činy ustanovuje největší trest, avšak přihlížeje i k činům ostatním.

Ustanovení však zvláštních [daných v §§ 251. a 252.] užití budiž, když se sejde více přečinů nebo přestupků, nebo když se sejdou přečiny s přestupky, krom ostatního trestu zákonného i tehda, když i jen jediný ze sbíhajících se činů trestných spáchán byl tiskopisem. Taktéž se má, když i jen na jediné z těchto sbíhajících se činů trestných ustanoven jest v tomto nebo v jiném zákoně trest něžítý nebo některý z trestů v §§ 240. lit. b) a c) ustanovených uložití vinníku kromě jiného trestu zákonného vždy i tento trest zvláštní.

Srov. pozn. §§ 34. a 35.

Podléhá-li jeden ze sbíhajících se činů trestných pokutě peněžité, musí uznáno býti na tuto pokutu (a pro případ nedobytnosti na vězení) — tedy mimo hlavní trest event. na druhý trest na svobodě musí uznáno býti (rozh. 21. listop. 1854, č. 11.600).

Těžším jest trest především dle druhu, při stejném druhu co do míry trestu — a též dle následků, kteréž se k odsouzení poji (rozh. ze 27. čna 1903, č. 3472).

Srov. i rozh. z 20. ledna 1899, č. 16.234, z 18. února 1899, č. 16.984 a z 23. června 1900, č. 5500.

Viz »Právník« 1911, str. 151.

§ 268.

O dalších následcích odsouzení.

Které další následky s odsouzením pro přečin nebo přestupek jsou spojeny, obsaženo jest ve zvláštních zákonech a v předpisech politických a církevních. V těch pak případech, když odsouzený má nějakou živnost, patent lodní nebo právo míti loď ku plavbě pobřežní, užití se má ustanovení v § 30. obsažených, ač není-li ztráta práva takového již krom toho v zákoně za trest nařízena.

Srov. zákon z 15. listopadu 1867, č. 131 ř. z. (na str. 34. a sled.) a pozn. § 26. a 30. tr. z., zákon o tisku (dod.). K tomu věst. 1919, str. 61.

Hlava třetí.

O trestání nedospělých.

§ 269.

Nedospělí vinnými se stávají skrze zločiny, které:

- a) pro nedospělost jen za přestupky se přičítají; anebo
- b) skrze přečiny a přestupky o sobě.

Nedospělí mohou se státí vinnými dvojným způsobem:

- a) trestnými činy, jež by podle povahy své byly zločiny, byvše ale vykonány od nedospělých, dle § 237. toliko za přestupky se trestají;
- b) takovými trestnými činy, které již samy o sobě jsou jen přečiny nebo přestupky.

Srov. § 1309. obč. z. a zák. z 24. květ. 1885, č. 89 ř. z. (dod.), jakož i pozn. § 270. tr. z.

O spolupůsobení školy v soud. řízení trestním viz výnos min. kultu a vyuč. z 13. list. 1911 č. 33.419.

Viz též Právník 1911 str. 42. a 1912 str. 582. Viz i výn. min. 11. květ. 1919, č. 10.597 (věst. 1919, str. 55.). — K tomu zákon ze dne 17. října 1919, č. 562 sb. zák. a výk. nař. z 11. listopadu 1919 č. 598 sb. zák.

Poznámky:

§ 270.

Trestání činů prvnějšího druhu.

Činy trestné prvního druhu, jichž se dopustí nedospělí, trestati se mají zavřením v odděleném místě podle povahy okolností od jednoho až do šesti měsíců. Tento trest může podle § 253. zostřen býti.

Srov. § 8. zák. z 24. květ. 1885, č. 89 ř. z. o dodání mladistvých trestanců do polepšovacieho ústavu. Min. nař. ze 7. května 1903, č. 14. věst.

O výkonu trestu min. nař. z 23. ledna 1899, č. 6. věst. a z 30. září 1905, č. 15. věst. — Viz pozn. § 269.

§ 271.

Ku kterým okolnostem má se při určování trestu přihlížeti.

Okolnosti, k nimž se při ustanovování doby trestu a při zostřování trestu přihlížeti má, jsou:

- a) velikost a povaha trestného činu;
- b) věk vinníkův podle toho, čím blíže jest dospělosti;
- c) povaha myslí vinníkovy podle toho, kterak se jak v činu nynějším, tak i v předchozím chování jeho na jevo dává vlastní vůle, škodlivější náklonnosti, zlomyslnost nebo nenapravitelnost.

§ 272.

S trestem tímto spojití se má přiměřená práce a vyučování duchovním správcem.

S tímto trestáním nedospělých spojití se má kromě práce jejich silám přiměřené vždy také přiměřené vyučování duchovním správcem nebo katechetou,

§ 273.

Přečiny nebo přestupky nedospělých

samy o sobě mají se zůstaviti domácímu kárání a podle okolnosti úřadu bezpečnosti.

Činy trestní druhého způsobu, jichž se dopustí nedospělí, zůstavují se vůbec domácímu kárání; ale v nedostatku toho anebo za zvláštních okolností zůstavují se k potrestání a opatření úřadu bezpečnosti.

V takovém případě nesmí soud ani o vině obžalovaného rozhodovati, nýbrž jen věc vyšetřovati, až se nepříslušnost soudu zjistí; též o dodání obžalovaného do ústavu polepšovacích rozhodne tu politický úřad (rozh. 28. listop. 1893, č. 13.849); ovšem tu trestní soud ani o soukromoprávním nároku nerozhodne (rozh. 9. květ. 1899, č. 7113).

Hlava čtvrtá.

O rozličných druzích přečinů a přestupků.

§ 274.

Rozdělení přečinů a přestupků.

Činy trestní, jež se podle důležitosti a škodlivého jich působení tímto prohlašují za přečiny nebo za přestupky, dělí se v tyto druhy:

§ 275.

1. proti veřejné bezpečnosti.

V činy trestné proti veřejné bezpečnosti, totiž proti veřejnému pokoji a řádu, proti veřejným zřízením a opatřením ke společné bezpečnosti a proti povinnostem veřejného úřadu.

§ 276.

2. proti bezpečnosti jednotlivců.

V činy trestní, jimiž vzhází nebezpečnosti a škoda bezpečnosti jednotlivých lidí, totiž osobní

bezpečnosti života, zdraví anebo jinak bezpečnosti těla; bezpečnosti majetku nebo nabývání; bezpečnosti etí a dobré pověsti nebo bezpečnosti jiných práv.

§ 277.

3. proti veřejné mravopoctnosti.

V přečiny a přestupky, které urážejí veřejnou mravopoctnost.

4. Další přečiny a přestupky, jež soudu se týkají, obsahují v dodatcích otiskněné zákony: o tisku, lichvě, o zbrácích a tulácích, o moru a kontumaci, o maření exekuce; — o ochraně voleb z 26. ledna 1907, č. 18 ř. z., zákon o oběhodu potravinami a předražování.

Viz též předpisy uvedené v poznámkách jednotlivých §§ tr. z.

Hlava pátá.

O přečinech a přestupcích proti veřejnému pokoji a řádu.

§ 278.

O přečinech a přestup. proti veřej. pokoji a řádu.

Přečiny a přestupky proti veřej. pokoji a řádu jsou:

- a) shluknutí;
- b) účastenství v tajných společnostech nebo zapovězených spolcích a úmyslné zamlčení údů společnost dovolených;
- c) zlehčování nařízení úředních a pobuřování proti úřadům státním nebo obecním, nebo proti jednotlivým orgánům vlády, proti svědkům nebo znalecům;
- d) podněcování k zášti proti národnostem, náboženským spolkům, korporacím a p.;
- e) urážení církve nebo společnosti náboženské, zákonem uznané;
- f) napomáhání sektě náboženské, kterouž stát prohlásil za nedovolenou;

- g) veřejné zlehčování stavu manželského, rodinného, ústavu vlastnictví nebo schvalování činů nezákonných nebo nemravných;
- h) poškozování pohrobišť, otvírání hrobů, odejmutí mrtvých těl nebo zlé s nimi nakládání a odcizení něčeho z věcí takových;
- i) nadřizování v příčině nějakého přečinu nebo přestupku;
- k) rozšiřování nepravdivých znepokojujících pověstí nebo předpovědí;
- l) protizákonné ohlašování;
- m) sbírky nebo subskripce k tomu konci, aby se zákonné následky činů trestných zmařily.

§ 279. (a)

a) Shluknutí:

Kdo se ho dopustí.

Přečinu shluknutí dopustí se, kdo proti některé z osob v § 68. jmenovaných, když vykonává nějaký vrchnostenský příkaz nebo koná svůj úřad nebo službu svou, více lidí ku společné pomoci nebo ku zprotivení se vybízí. Trestem na to jest tuhé vězení od jednoho až do šesti měsíců.

Srov. §§ 68., 81., 283. a 314. tr. z. a k tomu rozh. z 10. října 1891, č. 10.177. a z 21. října 1899, č. 8071.

§ 280. (a)

Spoluvinníci.

Ve stejný trest upadá ten, kdo takového vybídnutí uposlechně a se k vybíziteli pro společnou pomoc nebo zprotivení se připojí.

§ 281. (a)

Povinnost hospodáře při shluknutí.

Jakmile v čas veřejného nepokoje vyšel rozkaz, aby každý doma zůstal i lidi své domácí doma držel, dopustí se každý, kdo bez důležité příčiny z domu vyjde, a zvláště hospodář nebo kdo jiný po-

staven jest nad rodinou, přečinu shluknutí, nedrží-li lidi domácí pod ním postavené dle možnosti doma.

§ 282. (a)

Trest pro hospodáře nebo hlavu rodiny; pro ty, kdož za takových okolností z domu se vzdáli.

Trestem hospodáře nebo hlavy rodiny jest vězení jednoho týdne až do jednoho měsíce.

Taktéž potrestáni býti mají ti, kdož o případech takových z domu se vzdáli, byť i v nepořádku nijádného účastenství neměli.

§ 283. (a)

Trest na ty, kdož při shluknutí neuposlechnou úředníka nebo strážce.

Kdo při shluknutí nějakém, které povstalo z jiné příčiny nežli té, pro kterou se srocení stává zločinem, neuposlechnou úředníka nebo strážce, když títo lidu káží, aby se rozešel, dopustí se taktéž přečinu shluknutí, a potrestán býti má vězením od jednoho týdne až do jednoho měsíce.

Zde slovem „shluknutí“ míněn pouze vábec sběh lidí nebo shromáždění, nikoliv některý druh shluknutí v §§ 279. a 281. tr. z. vytčený (rozh. 4. pros. 1894, č. 14.382). — I v místnostech zahrazených přečin ten možným (rozh. 16. června 1900, č. 1809). Ochrany požívá i vykonavatel exekuce (rozh. 1. květ. 1909, č. 3590).

§ 284. (a)

Těch, jižto se dají s úředníkem nebo stráží do vady nebo hádky.

Kdyby se někdo, vzpíraje se takto, s úředníkem nebo se stráží byl dal do vady nebo hádky, potrestán bude tuhým vězením od jednoho měsíce, kteréž podle okolností nastalých zstrtí se má.

O poměru k § 312. tr. z. rozh. 26. ledna 1900, č. 14.492.

§ 285. (a)

b) Účastenství v tajných společnostech (tajných spolecích).

Všeliká sjednocení v tajné společnosti, ať byly tyto zřízeny v jakémkoliv úmyslu, ať trvaly nebo trvají pod jakýmkoliv jménem nebo jakoukoliv podobou, jsou zapovězena. Kdo v tajné společnosti má účastenství, dopustí se přečinu.

§ 286. (a)

Která sjednocení pokládati se mají za tajné společnosti.

Za tajnou společnost pokládati se má všeliké sjednocení více osob:

- a) když se vrchností úmyslně ukrývá, že sjednocení takové tu jest;
- b) když se sice učini vyznání, že sjednocení tu jest, zatají-li se však buď zřízení a pravidla jeho, anebo udá-li se jiné zřízení, udají se jiná pravidla nebo jiný účel, nežli tu skutečně jsou.

§ 287. (a)

Kdo se vinným stává účastenstvím v tajné společnosti.

Účastenstvím v tajné společnosti vinným se stává každý tuzemec:

- a) kdož společnost takovou zříditi usiluje nebo skutečně zřídí;
- b) kdož údy k tuzemské nebo zahraniční tajné společnosti najímá;
- c) kdož jest představeným neb údem tajné společnosti tuzemské nebo cizozemské;
- d) kdož si se společností takovou dopisuje;
- e) kdož schůzkám společnosti takové jest přítomen, ať jest při tom čímkoliv;
- f) kdož ke schůzkám jejím vědomě dům svůj nebo svůj příbytek pronajme nebo propůjčí; konečně

g) úředník, který podle úřadu svého povinen jest oznámení o tajné společnosti učiniti, který však, ač ví, že tu tajná společnost jest, nebo že se schází, vrchností tu úředně oznámí opomene.

§ 288. (a)

Trest

na původce, najímače a představené tajné společnosti.

Trest přečinu toho jest podle povahy účastenství rozdílný. Původce tajné společnosti, najímači a představení odsouzeni buďtež k tuhému vězení od tří měsíců až do jednoho roku.

§ 289. (a)

Na ty, již přítomni jsou schůzkám nebo jiným způsobem v ní účastenství mají.

Ti, kdož schůzkám tajné společnosti jsou přítomni nebo dopisováním anebo jakýmkoliv jiným způsobem v ní účastenství mají, potrestáni buďtež po prvé vězením od jednoho až do tří měsíců, a kdyby se to opakovalo, tuhým vězením ode tří až do šesti měsíců.

§ 290. (a)

Na ty, kdož k jejím schůzkám dům nebo příbytek svůj propůjčí nebo pronajmou, když nejsou údy společnosti.

Kdož dům svůj nebo svůj příbytek vědomě ke schůzkám tajné společnosti propůjčí nebo pronajme, odsouzen buďž, není-li údem společnosti, k vězení od jednoho až do tří měsíců, a kdyby se to opakovalo, k tuhému vězení ode tří měsíců až do šesti měsíců. Byl-li dům nebo příbytek pronajat, propadne krom toho nájem.

§ 291. (a)

Když jsou údy společnosti.

Je-li ten, kdož v domě svém nebo ve svém příbytku tajným společenstvem ke schůzkám příležitost dává, zároveň sám údem společnosti, potrestán buď tuhým vězením od jednoho až do tří měsíců, a kdyby se to opakovalo, až do šesti měsíců; mimo to propadne nájem, ač byl-li jaký umluven.

§ 292. (a)

Trest pro úředníka, jenž opomene učiniti oznámení.

Úředník, který, dovědév se o tajné společnosti, nebo schůzkách jejích, podle úřední povinnosti své oznámí to opomene, potrestán bude tuhým vězením od jednoho až do tří měsíců, a kdyby se to opakovalo, až do šesti měsíců.

Jestliže ale známé jemu schůzky tajné společnosti po delší čas trvaly, a vzejde-li z toho nebezpečnosti pořádku veřejnému, uložen buď mu podle toho, jak dlouho to trvalo, a podle povahy okolností trest tuhého vězení od šesti měsíců až do jednoho roku.

§ 293. (a)

Kdy se toho přečinu dopustí cizinec.

Těž cizozemci dopustí se přečinu tohoto, když zdržující se v těchto zemích

- a) nějakou tajnou společnost zaříditi se snaží;
- b) když údy pro nějakou tajnou společnost tuzemskou nebo zahraniční najímají;
- c) když sami schůzky tajných společností u sebe drží, nebo
- d) když ke schůzkám takovým dům svůj nebo svůj příbytek propůjčí nebo pronajmou;

e) když psaními nebo jinými prostředky ku spojení tuzemských tajných společností a úduv jejich se zahraničními přispívají.

§ 294. (a)

Trest.

Cizozemec tresce se ve všech případech v § 293. uvedených vězením od jednoho až do šesti měsíců, a jsou-li tu okolnosti přitěžující, tuhým vězením od šesti měsíců až do jednoho roku. Po odbyté době trestu buďž cizozemec takový z veškerých zemí vyhoštěn.

§ 295. (a)

Trestání cizinců, již z ciziny tajnou společnost zřizují nebo členy k ní najímají.

I když cizozemec z cizozemska tajnou společnost v těchto zemích zřizuje, nebo členy pro tajnou společnost najímá, pokutován býti má, když bude dostižen, trestem v § 294. ustanoveným.

§ 296. (a)

Povinnost představených úředníků atd. stran toho, co společnosti náleží.

Při objevení tajné společnosti jsou představení a úředníci její povinni, oznámiti a vydati vrchnosti veškeré listiny a dopisy společnosti patřící. Kdož by koli něco, co společnosti náleží, za sebou zadržel nebo zatajil, potrestán buďž tuhým vězením od jednoho týdne do jednoho měsíce. Pokladnice a nářadí společnosti náležející propadnou.

§ 297. (a)

Vybízení a najímání ke spolku, jemuž odepráno povolení nebo který byl roz-

Trestní zákon 6. vyd.

puštění a pokračování působnosti
téhož.

Vybízeli nebo najímali někdo k nějakému spolku, jemuž nebylo dovoleno, aby se zřídil, anebo který sice již byl zřízen, od úřadu byl však rozpuštěn, nebo pokračuje-li spolek nějakým úřadem rozpuštěným ve své působnosti, potrestáno budiž to jakožto přečin vězením ode tří až do šesti měsíců, kdyby se pak to opakovalo, tuhým vězením rovněž tak dlouhým, ač nenáleží-li ten čin pod přísnější ustanovení §§ 286., 288.

§ 298. (a)

Účastenství ve spolku takovém.

Jakožto účastník spolku takového trestným jest každý, kdo, ač nebylo povoleno zříditi spolek, nebo úřadem nařízeno, rozpustiti ho, příspěvky své k němu dále platí nebo jinak k němu dále působí, schůzkám jeho přítomen bývá, nebo k nim dům svůj nebo svůj příbytek propůjčí nebo pronajme.

Účastenství toto budiž potrestáno jako přestupek pokutou peněžitou od jednoho sta do šesti set korun nebo vězením od jednoho až do tří měsíců.

§ 299. (a)

Umýšlné zatajení členů dovolené společnosti.

Představení dovolené společnosti, kteří poptávající se vrchnosti údy zúmyslně zamlčí, dopustí se přestupku a potrestáni býti mají pokutou peněžitou od jednoho sta až do šesti set korun.

§ 300. (a)

c) Zlehčování nařízení úředních a pobuřování

proti úřadům státním nebo obecním,

proti jednotlivým orgánům vlády, proti svědkům nebo znalcům.

Kdo veřejně nebo před více lidmi, nebo v dílech tiskových, rozšiřovaných vyobrazeních nebo spisech haněním, posmíváním, nepravdivým udáváním nebo převracováním příběhů skutečných hledí nařízení nebo rozhodnutí úřední zlehčiti, nebo způsobem takovým jiné k nenávisti k úřadům státním nebo obecním nebo k jednotlivým orgánům vlády, co se týče vedení úřadu jich, nebo k svědkovi nebo znalci některému, co se týče výpovědi jejich před soudem, anebo k opovrhování úřady a osobami těmito, nebo k vedení bezdůvodných stížností na ně popuditi, dopustí se přečinu pobuřování, ač není-li čin jeho činem trestným, na nějž uložen jest trest těžší, a potrestán býti má vězením od jednoho až do šesti měsíců.

Byl-li však za tou příčinou, aby se jiní ku stížnostem takovým přidali, sbíral podpisy nebo příspěvky peněžité, nebo byl-li k nim vybízel, pak se má trest zosťřítí.

Také může spisovatel takovéto stížnosti z toho místa nebo z celé země, a je-li cizozemcem, i z veskerých zemí vyhoštěn býti.

Srov. pozn. § 65. tr. z. (sveřejně) na str. 57. (i o činech jen demonstrativních) a § 101. al. 2. tr. z. Spáchán-li čin takový tiskopisy, nastane II. sazba tr. § 305. tr. z.

Zák. ze 17. pros. 1862, č. 8 ř. z. na r. 1863 (a):

Přečinu § 300. tr. z. dopustí se rovněž a trestce se vězením od 1 do 6 měsíců, kdo veřejně aneb před více lidmi, nebo v dílech tiskových, rozšiřovaných vyobrazeních nebo spisech haněním, posmíváním, nepravdivým udáváním nebo převracováním skutků jiné k nenávisti nebo k opovrhování hledí popuditi a to:

a) dle čl. III.††) proti oběma sněmovnám rady říšské a proti sněmům zemským;

b) dle čl. IV.††) proti vojsku nebo jeho samostatnému oddělení. (Tento přečin stíhá soud toliko se svolením ministra války.)

Cis. nařízení z 20. dubna 1854, čís. 96 ř. z. o trestní pravomoci obcí doplňuje ustanovení § 300. tr. z. co do menšího stupně viny (§ 11. cit. nař.):

Každé policii příčí se jednání na veřejných shromaždištích, zejména v posluchárnách, divadlech, tanečních místnostech, hospodách, kavárnách a tomu pod., jakož i na dráhách železničních, parních, poštovních vozech a pod., kterým se perušuje pořádek a slušnost, ruší zábava obecnost nebo dává nějaké pohoršení, dále i každé demonstra-

tivní jednání, kterým se má projevit nechť oproti vládě nebo zlehčování jejich nařízení, budiž — bez újmy případného projednání soudy trestními — potrestáno pořádkovým trestem od 2 K do 200 K (zod 1 zl. do 100 zl. konv. m.) nebo uvězněním na šest hodin až do 14 dnů podle toho, jak se jeví ten či onen trest dle okolností přiměřenějším a vhodnějším. — Avšak při vyměření trestu budiž zachována zásada, že se nemá vyměřiti trest nikdy výše, než jest nejmenší stupeň trestu, který by se uložiti musil podle obecného zákona trestního, kdyby dotyčné jednání mělo povahu přečinu nebo přestupku po smyslu zákona trestního. —

Srov. nař. z 21. června 1919 č. 344 sb. z.

§ 301. (a)

Jak se trestce přestupek vybízení ke stížnostem bezdůvodným.

Kdo z jakéhokoliv úmyslu, obzvláště však ze zističnosti, strany k vedení stížnosti svévolných, bezdůvodných, v zákonném pořadí instancí již odbytých, vybízí a svádí, anebo v té příčině nějakého vydírání peněz dopustí, vinen jest přestupkem, a potrestán buď vězením až do jednoho měsíce.

§ 302.††) (a)

d) Popuzování k zášti

proti národnostem, spolkům nábož., korporacím atd.

Kdo jiné k zášti proti rozličným národnostem (kmenům národním), společnostem náboženským nebo jiným, proti jednotlivým třídám nebo stavům společnosti občanské nebo proti korporacím zákonně uznaným, nebo vůbec obyvatele státu k nepřátelskému stranictví proti sobě vybízí, podněcuje nebo svéstí hledí, dopustí se přečinu, ač není-li čin ten činem trestným, na nějž uložen jest trest těžší, a potrestán má býti tuhým vězením ode tří až do šesti měsíců.

Viz rozh. z 16. května 1899, č. 7693, a z 27. října 1896, č. 12.384, a č. 12.385, i bojkot sem spadá (skupujte jen u těch či těch); třídními míněny politické strany. Stačí v případě § 302, i jen nepřátelské smýšlení a úmysl toto uskutečnit (rozh. 2. října 1900, č. 13.466.). — Nutno však prokázati zly

úmysl k pobuřování směřující: Práv. 1918, str. 269. — Při tiskopisech užiti jest II. tr. sazby § 305. tr. z. — Srov. i rozh. z 3. ledna 1901, č. 2531.

Tím, že dopis uzavřeně podaný byl úředním censorem prohlédnut, není to zveřejně nebo před více lidmi« spáchaný čin (rozh. 3. břez. 1916, č. 4312).

§ 303. (a)

e) Urážka církve nebo společnosti náboženské zákonně uznané

(dle zákona ze dne 20. února 1919, č. 111. sb. z.).

Kdo veřejně nebo před několika lidmi, nebo v dílech tiskových, rozšiřovaných vyobrazeních nebo spisech posmívá se učení, obyčejům nebo zřízením církve nějaké nebo společnosti náboženské, státem zákonně uznané, nebo je zlehčiti hledí, anebo kdo nějakého jejich služebníka náboženského při výkonu obřadů bohoslužebných urazí nebo se v čas veřejného provozování náboženství tou měrou neshodně chová, že z toho jiným vzejíti může pohoršení, dopouští se přečinu, ač není-li čin ten zločinem rušení náboženství (§ 122.), a potrestán býti má tuhým vězením od jednoho do šesti měsíců.

Stejně buď pro přečin, pokud tu není těžšího trestního činu, potrestán duchovní kteréhokoliv vyznání nebo jiná osoba v podobné funkci činná, která při úkonu náboženském, zejména při výkonávání úřadu kazatelského, při náboženském vyučování nebo evičení, při procesi, pouti nebo podobných shromážděních, promlouvá o věcech státního nebo politického života, kritizuje platné nebo návrhované zákony nebo nařízení vládní, doporučuje určité politické organizace nebo strany, proti určitým politickým organizacím nebo stranám brojí, tisk určitého politického směru doporučuje nebo odmítá, do volebního zápasu at ve prospěch at ke škodě některých kandidátů nebo stran zasahuje.

Poznámky:

x) AAA/1919

§ 304. (a)

f) Napomáhání sektě náboženské státem za nedovolenou prohlášené

Taktéž dopustí se přečinu, a vězením od jednoho až do tří měsíců potrestán býti má ten, kdož za příčinou zřízení nebo rozšíření nějaké společnosti (sekty) náboženské, o níž se správa státní prohlásila, že uznána býti nemůže, shromáždění způsobuje, přednášky má nebo u veřejnost vydává, vyznavače namlouvá, nebo cokoli před se vezme, což k cíli tomuto směřuje.

Viz čl. 14. a 16. zákl. zák. z 21. pros. 1867, č. 142. ř. z., zákon o poměrech mezináboženských z 25. květ. 1868, č. 49. ř. z. (čl. 7.), min. nař. z 5. dubna 1849, č. 53. ř. z., a o zakázaných sektách min. nař. z 16. list. 1851, č. 246. ř. z., z 26. břez. 1858, č. 47. a z 20. července 1860, č. 183 ř. z. a zákon z 20. května 1874, č. 68. ř. z.

Vyšší sazba trestní v § 305. tr. z. pro spáchání takového činu tiskopisy.

§ 305. (a)

g) Veřejné zlehčování

stavu manželského, rodinného, ústavu vlastnictví, nebo schvalování činů nezákonných a nemravných.

Kdo způsobem v § 303. dotčeným stav manželský, rodinný nebo pojmy právní o vlastnictví zlehčuje nebo zviklati hledí, nebo k nemravným nebo v zákonech zapovězeným činům vybízí, podněcuje nebo svěsti hledí, nebo je vychvaluje nebo omlouvá, dopustí se přečinu, ač není-li čím ten činem trestným, na nějž uložen jest trest těžší, a potrestán býti má vězením od jednoho až do šesti měsíců. Byl-li však některý z přečinů v §§ 300. a 302.—305. jmenovaných vykonán tiskopisy, rozšířiti se může trest podle nebezpečnosti a obmysleného většího rozšíření na tuhé vězení až do jednoho roku, a vinníci vyhoštění býti mohou v případě tom z místa toho, nebo jsou-li cizozemci, i z celé čes.-slov. republiky.

Ulice jest veřej. místem, neslyši-li třeba nikdo neb i jen jediná osoba vyjádření trestné (rozh. 9. dub. 1915, Kr. II. 2/15).

Světnice, v níž farář zapisuje do matrik, není veřej. místem. Vyjádření nelze pokládati za přednesené před více lidmi, nemohl-li je jeden z přítomných slyšeti (rozh. 11. břez. 1915, Kr. III. 228/14).

Od vyzývání v § 9. tr. z. zmíněného liší se tento trestný čin naprostou abstraktností (rozh. 26. srpna 1887, č. 6375, a z 9. list. 1894, č. 11234.); také jen demonstrativní činy, jež dle nař. z 20. dubna 1854, č. 96. ř. z. trestati jest, jsou činy po smyslu § 305. tr. z. zakázanými (rozh. 19. května 1899, č. 3635.). Srov. posl. pozn. § 300. —

Viz Právník 1916, str. 429.

Poznámky:

§ 306.

h) Poškození

pohřebišť, otvírání hrobů, odejmutí mrtvých těl, zlé nakládání s nimi a od-cizení něčeho z věcí těchto.

Kdo pohřebiště, pro mrtvá těla lidská ustanovená, ze zlomyslnosti nebo svévole poruší, bez povolení hroby otevře, odtud nebo z jiných míst, kdež se mrtvá těla lidská chovají, tato těla nebo jednotlivé části jich o své moci odejme, nebo s mrtvými těly lidskými zle nakládá, dopustí se přečinu a potrestán býti má tuhým vězením od jednoho až do šesti měsíců. Odcizil-li však někdo v úmyslu zjištném něco na pohřebištích, z hrobů nebo na mrtvých tělech, potrestán za to buď jako za krádež (§§ 172. a 460.).

Jako »pohřebiště«¹⁾ pojímá se tu i věc, jež s pohřebištěm bezprostředně souvisí (rozh. 23. led. 1885, č. 12.951.); zlým nakládáním tu míněno totéž, co u živých za zlé nakládání považovati sluší (rozh. z 9. ún. 1891, č. 8118. zejména má se tím rozuměti jednání směřující ke zneuctění zesnulého (rozh. z 23. list. 1901, č. 2673.) a záleží na úmyslnosti a vědomí činu (rozh. z 5. října 1907, č. 3407.); je-li škoda způsobená vyšší než 50 korun, lze přičítati i zločin § 85. a) tr. z. (rozh. z 23. led. 1896, č. 12.898.). — Také úmyslné bezprávné odnětí kříže s hrobu sem spadá, na motivu nezálží (rozh. z 22. ún. 1909, č. 3552.). — Srov. § 468. tr. z.

§ 307.

i) Nadržování v příčině přečinu nebo přestupku.

Kdo způsobem v §§ 214. a 217. dotčeným dopustí se nadržování v příčině nějakého přečinu nebo přestupku, vinen jest přestupkem a potrestán býti má v případě onom vězením od osmi dnů až do tří měsíců, v případě tomto až do jednoho měsíce.

§ 308. (a)

k) Rozšiřování nepravdivých nebo znepokojujících pověstí nebo předpovídání.

Kdo prostředkem veřejného ohlašování (přibitím na zdi, veřejnými řečmi nebo přednáškami a p.)

roztrušuje nebo dále rozšiřuje pověst nepravdivou, co do veřejné bezpečnosti znepokojující, nemaje důvodů dostatečných, aby ji měl za pravdivou, anebo kdo roztrušuje neb dále rozšiřuje něco tohoto způsobu, což se vydává za předpovídání, vinen jest přestupkem a potrestán býti má tuhým vězením od osmi dnů až do tří měsíců.

O poměru k § 99. tr. z. viz rozh. z 12. květ. 1899, č. 3298.

§ 309. (a)

l) Pretizákonné ohlašování.

Kdo způsobem v předšlém § dotčeným u veřejnost uvádí hlasování soudců nebo zprávy z jednání soudů nebo jiných úřadů veřejných, pokud zákony jest zakázáno, věci takové oznamovati, anebo kdo nějaké ohlášení, o němž věděl, nebo z příčin dostatečných měl za pravděpodobné, že jest zcela nebo z části nepravé, roztrušuje nepravdivě za výnos veřejného úřadu, nebo je za takový dále rozšiřuje, vinen jest přestupkem, ač není-li to čin trestný, ma nějž těžší trest uložen, a potrestán býti má vězením od jednoho až do tří měsíců.

Zák. ze 17. pros. 1862, č. 8 ř. z. n. r. 1863 (a):

Čl. VII. Kdo obžalovací nález, o němž soudní řízení nastati má, aneb obžalobu, dříve nežli v závěrečném přelíčení předvedena byla: kdo obsah právodních listin během řízení trestního do spisů vložených nebo výpovědi obviněného, svědka neb znalce před ukončeným vyšetřováním aneb prve nežli při závěrečném přelíčení toho užito bylo, tiskem uveřejní, dopustí se přečinu a buď potrestán pokutou od jednoho sta do tisíce korun.

(Není tu podmínkou, že čerpány zprávy takové ze spisů trestních — rozh. 3. pros. 1899, č. 15.757.).

Čl. VIII. Kdo sobě v příčině přelíčení trestního během řízení dovolí v tiskopisech úvahy o síle průvodu, domněnky o výsledku přelíčení nebo překrucování, čímž by veřejné mínění mohlo mít účinek předstihující výrok soudcovský, dopustí se přečinu a buď potrestán vězením od jednoho až do tří měsíců.

(»Během řízení«, to jest až do právoplatného ukončení; čl. VIII. chrání též řízení v dalším běhu stolic (rozh. 9. červ. 1900, č. 3795.). Srov. sem i rozh. 30. červ. 1899, č. 4050.).

Čl. IX. Každá tiskopisem uveřejněná zpráva o plánu a cíli vojenských operací vojska nebo námořnictva císařského o pohybu, síle a postavení vojska a lodí, o stavu prací opevňovacích, konečně o uschování nebo transportu potřeb vá-

lečných jest přečinem, jestliže z povahy takových zpráv anebo ze stávajících okolností seznati lze, že tím prospěch státu ohrožen býti může, a jestli čin takový není více trestným; tento pak přečin třešec se na vinníkovi pokutou peněžitou od jednoho sta do 1000 K, v čas vypuklé nebo přímo brozící války však vězením od 14 dnů do tří měsíců. Předpis tento nevztahuje se na zprávy, které úřední listy uveřejňují. —

(Srov. i pozn. § 212. tr. z.)

Sem spadá i záповěď uveřejňování vojen. zpráv v tiskopisech; nař. z 10. června 1919, č. 309 sb. z.

Poznámky:

§ 310. (a)

m) Sbírký nebo subskripec

k tomu konci, aby se následky zákonné činů trestných zmařily.

Kdo způsobem v § 308. dotčeným zavádí nebo u veřejnost uvádí sbírky nebo subskripec k tomu konci, aby se uhradila nebo nahradila kauce propadlá, nějaká pokuta peněžitá nebo náprava škody pro trestné činy, dopustí se přestupku a potrestán býti má vězením od čtrnácti dnů až do tří měsíců.

Byl-li ale čin některý v §§ 308. až 310. uvedený vykonán nějakým tiskopisem, potrestati se má jakožto přečin tu hým vězením od jednoho až do šesti měsíců.

Hlava šestá.

O přestupcích proti veřejným zřízením a opatřením, jež náležejí ke společné bezpečnosti.

§ 311.

Přestupek svádění úředníka ke zneužití moci úřední.

Trest.

Kdo úředníka nějakým darem ke stranictví nebo ku porušení povinnosti jeho úřední svěsti hledí, dopustí se přestupku, ač není-li to zločinem v § 105. jmenovaným nebo nějakým jiným přestoupením zákona, na kteréž uložen jest trest těžší, a potrestán býti má vězením od jednoho až do šesti měsíců.

Totéž platí o pokusu uplácení četníka, vojen., financ. nebo policej. strážníka (min. nařízení 28. ledna 1853, čís. 600 a ze 17. června 1855, č. 10.143); ustanovení § 105. tr. z. o tom, že dar nabízený nebo daný případně ústavu chudých, tu neplatí (min. nař. z 15. ledna 1853, čís. 25.418). — U polit. úř. trestá se jinaké podplácení dle min. nař. 12. srpna 1918, č. 302 ř. z.

§ 312. (a)

Urážky veřej. úředníků, sluhů, stráží, zřizenců
železničních atd.

Urází-li kdo slovem nebo skutkem osobu nějakou v § 68. jmenovanou, když vykonává nějaký příkaz vrchnostenský nebo koná úřad svůj nebo službu svou, potrestán budiž za přestupek, ač není-li to čin trestný, na který uložen jest trest těžší.

Srov. disciplinární předpisy o trestání neslušného nebo urážlivého chování před soudem dle §§ 108. a 233. až 236. tr. ř. a dle §§ 199. až 201. c. ř. s. a § 12. min. nařízení z 20. dubna 1854, č. 96, ř. z., pokud se týče trestání úřady politickými (v pozn. § 300. tr. z.).

O odmítnutí nahlédnutí do legitimace zakročujícího úředního orgánu viz rozh. 15. ún. 1917, č. 4383.

Nevyžaduje se bezprostředního úmyslu „urazit“, nýbrž stačí vědomí urážlivého, zlehčujícího rázu slov použitých: rozh. 8. říj. 1915. Práv. Rozhl. 181/1917.

Viz též pozn. §§ 63., 81., 284. a 314. tr. z. Osoba úřední soukromě zaměstnaná v tomto svém výkonu nepožívá ochrany takové (rozh. 15. ún. 1908, č. 3431.)

Slovní urážka soudce, během jeho činnosti pro péči o mlad. osoby, je přestupkem po rozumu § 312. tr. z. (rozh. 29. dubna 1915, č. 4236).

§ 313. Trest. (a)

Urážky slovní potrestati se mají v vězením od tří dnů až do jednoho měsíce, urážky skutkem ale vězením od jednoho až do šesti měsíců.

Byla-li však urážka spojena s nějakými následky, a překazilo-li se jí skutečně vykonání příkazu vrchnostenského nebo konání úřadu nebo služby, odsouzen buď vinník k tuhému vězení o detří až do šesti měsíců.

Za urážku skutkem pokládati sluší jen takové, jimiž proti tělu uraženého směřováno (rozh. 21. října 1887, č. 8490).

§ 314 (a)

O jiném míchání se ve výkon služeb veřejných.

Kdo, nedopustiv se urážky v § 312. dotčené, jiným způsobem se v to míchá, aby některé z osob tam jmenovaných v konání úřadu nebo služby ne-

bo u vykonávání rozkazu vrchnostenského překážel, dopustí se přestupku, a potrestán býti má vězením od jednoho dne až do jednoho měsíce.

Na rozdíl od § 279. tr. z. srov. rozh. z 21. říj. 1899, č. 5071; viz též § 312. tr. z.

Od zločinu § 81. tr. z. liší se přestupek tento toliko tím, že nebylo použito násilí; předmět a úmysl jest v obou případech stejný (rozh. 16. února 1883, č. 12.081).

Zákon o přímých daních z 25. října 1896, č. 220 ř. z. v.:

§ 248. Kdo by osobám, od komise pro daň výdělkovou nebo od komise odhadní nebo od komise odvolací zmocněným, odepřel do živnostenských místností vstoupiti a je, jakož i převozcárny a zásoby ohledati, nebo kdo by pokusil se tyto úřední úkony překaziti, stane se, pokud toto jednání nezákládá skutkové povahy trestního činu, který podle obecního zákona trestního přísněji se trestce, vinen přestupkem a budiž potrestán vězením až do 14 dnů nebo na penězích od 10 K až do 200 K.

Dle § 256. téhož zák. příslušným soud; o pokutách peněžitých platí tu dle § 261. cit. zák. ustanovení ob. z. tr.)

Poznámky:

*1. Urážka slovní - vězení
2. Urážka skutkem - vězení
3. Urážka skutkem - vězení*

§ 315.

Jak se tresce porušení patentů a nařízení atd.

Přestupku dopustí se i ten, kdo patenty, nařízení, pečeti úřadů státních nebo obecních nebo listiny od vrchnosti podepsané, pod jakýmkoliv jménem a v jakékoli způsobě za příčinou veřejného ohlášení přibité neb vydané, strhne, pryč vezme, roztrhá, poskvrní nebo jiným způsobem poruší. Stane-li se přestupek tento z pouhé lehkomyšlnosti nebo svévole, tresce se vězením od 24 hodin až do jednoho týdne. Shledá-li se však při vyšetřování, že tu byl úmysl, buď potupiti úřad nebo překaziti tomu, aby se nařízení nějaké ohlásilo a zachovalo, pak se to tresce tuhým vězením od jednoho až do tří měsíců. Podle povahy případu a pachatele může se tuhé vězení prodloužiti až do šesti měsíců.

§ 316.

Jak se tresce otvírání pečeti veřej. úřadů.

Otevře-li někdo o své moci nebo nemaje k tomu práva, pečeti úřadů veřejných, pod nimiž se zavřeny chovají písemnosti nebo jiné věci, potrestati se to má, stalo-li se tak z pouhé svévole nebo z lehkovážné zvědavosti, jakožto přestupek vězením od jednoho až do tří měsíců.

Stalo-li se tak ale proto, aby se tím projevila neváznost k veřejným nařízením, nebo v tom úmyslu, aby se tím o své moci provedlo domnělé vlastní právo nebo nějaký úmysl zlostný, potrestati se to má tuhým vězením od jednoho až do šesti měsíců.

Za pečeti úřadů veřejných pokládají se však netoliko pečeti úřadů státních, nýbrž i pečeti obcí, veřejných ústavů učebných, far a veřejných notářů.

§ 317.

Kterak se tresce zúmyslné porušení veřej. osvětlení.

Kdo svítilnu k veřejnému osvětlení postavenou zúmyslně roztluče nebo jiným způsobem poruší, po-

trestán buď za ten přestupek vězením ode tří dnů až do jednoho měsíce.

§ 318.

Svévolné porušení

mostů, splavů, hrází atd., pak všeliké porušení věcí v § 85. lit. c) jmenovaných i svévolné porušení telegrafu státního.

Strhne-li někdo nebo poruší-li svévolně nějaký most, splav, nějakou hráz, nějaké ohrazení nebo zábradlí, nebo jakoukoliv jinou stavbu, kterou jsou upevněny břehy řek a potoků, nebo opatřeny srázy při silnicích a cestách nebo mostech, potrestáno to buď podle velikosti svévole, s kterou se to stalo nebo podle velikosti škody, jež byla způsobena, jakožto přestupek vězením od jednoho až do tří měsíců.

Stejným trestem tresce se i porušení všeliké věci v § 85. lit. c) jmenovaných, jakož i činy v § 89. vytčené vztahující se na státní telegraf, stalo-li se toliko ze svévole, lehkomyšlnosti nebo zavínilé nebalosti.

Bylo-li krom porušení takového i něco odeizeno, potrestati se to má zvláště.

Srov. policej. předpisy zemské: pro Čechy z 26. čna. 1886, č. 54 z. z.; pro Moravu z 4. března 1892, č. 29 z. z.; co do udržování rybníků min. nař. z 14. ún. 1894, č. 45 ř. z.

Zlomyslným jest v tomto smyslu poškození, jehož vykonávání bez ohledu na veřej. bezpečnost pro svou zábavu pachatel před se vzal (rozh. 30. června 1899, č. 5658).

§ 319.

Trest na porušení postavených výstražných znamení.

Mimo to jest přestupkem, kdy se zcela odtrhnou nebo zúmyslně poruší jakákoliv znamení výstražná, kteráž jsou postavena, aby se uvarovalo neštěstí, a přestupek ten potrestati se má vůbec vězením ode tří dnů až do tří měsíců;

byla-li ale při tom větší zlomyslnost a povstala-li z toho škoda, tuhým vězením rovněž tak dlouhým.

§ 320.

Přestupky proti předpisům

v příčině opovídaní cizinců a změn obyvatelstva a v příčině jiných nepravdivých opovídaní a udávání.

V těch místech, kde jsou zvláštní předpisy, aby všichni obyvatelé i cizinci byli oznamováni úřadu bezpečnosti, trestat se má nešetření předpisů těchto, ač jestliže se v nich nic jiného nenařizuje, v následujících případech za přestupek:

Trest na majitele domu:

- a) když majitel domu, administrátor, sekvestor nebo, kdo jinak má správu domu, neoznámí v předepsaný čas změny, které se s jeho nájemníky staly. Trestem toho jest podle rozdílnosti míst a užitku z domu deseta až sto korun.

Na podpronajímatele:

- b) když někdo světnice na týden nebo na měsíc dává v podnájem nebo chová nocleháře, a po každé, když se nějaká změna stane, ve 24 hodinách podle předpisu to neoznámí, Trestem toho jest deset korun, ale opakuje-li se přestupek, má se zdvojnásobiti trest.

Na hospodské k tomu oprávněné:

- c) když hospodský, kterýž má právo, cizí lidi přijímati, podle předpisu neoznámí těch, kteří u něho zůstanou přes noc. Trest na to jest týž, který ustanoven jest pod lit. b).

Na hospodské k tomu neoprávněné:

- d) když v krčně, která ku dávání bytu práva nemá, někdo na noc přijat. Trestem toho jest po-

prvé deset korun po druhé týž trest a mimo to vězení jednoho týdne, po třetí zbavení živnosti krčmářské.

I nehledíc na tyto zvláštní předpisy, trestati se má za přestupek:

Na ty, kdož falešně opovídnají:

- e) když někdo v lístku opovědním sobě dá falešné jméno, udá falešný stav, falešné zaměstnání nebo jiné nepravdivé okolnosti, anebo když vůbec úřad policejní nebo jiný úřad státní nebo obecní, kromě případu vyšetřování trestního, o němž platí zvláštní zákonná ustanovení, falešným udáváním svého jména, svého rodiště, svého stavu neb jiných svých poměrů takovým způsobem osálí, že tím veřejný dohled může v omyl uveden býti. Lhostejným jest při tom, zda-liž tím zavdá příčinu k nepravdivostem v pasích, úřady jemu vydaných, nebo v jiných listinách, anebo konečně, zdali, nehledíc ani na předložené pasy a listiny, úřadu veřejnému na dotazy strany své osoby něco falešného udá.

Trestem toho jest vězení ode tří dnů až do jednoho měsíce. Shledá-li se při vyšetřování, že pachatel měl skutečně v úmyslu, uvésti vřehost v omyl, tresce se to tuhým vězením rovněž tak dlouhým. Bylo-li by se, co se týče okolností neb osoby, něčeho obávati, má pachatel po skončeném trestu vyhoštěn býti z místa, je-li však cizozemcem, podle povahy okolností i z celé republiky čes.-slov.

Sem patří i případy: falešných udání při postihnutí četníků učiněných, neboť tu není ještě vyšetřování (rozh. 5. dubna 1854, č. 3298); když za odsouzeného někdo jiný trest nastoupí (rozh. 26. listopadu 1850, čís. 6406); předložení nepravé plné moci při volbách třeba na základě ústní smlouvy sdělané (rozh. z 2. října 1866, č. 8873); vydávání se za svobodného za příčinou povolení sňatku, pokud tu není pokus § 206, tr. z. (rozh. z 28. srp. 1867, č. 7548).

Při porotních případech nutno při § tomto pojem sbávání se zjišťit zvláštní otázkou (rozhod. 20. dub. 1900, čís. 405).

Během vyšetřování trestního učiněná křivá udání jsou přitěžující okolnosti dle §§ 45. a 263. m. tr. z. Viz rozh. z 20. čce. 1909, č. 3625.

Obviněný není povinen bezpeč. úřadu udati pravdu, je-li stíhán pro čin, který podléhá soud. potrestání (rozh. 30. bř. 1915, Kr. 53/15 G. H. 85).

Na napodobovatele nebo falšovatele veřejných listin:

f) když někdo napodobuje nebo falšuje veřejné listiny bez onoho zlého úmyslu, který uveden v § 197. Trestem toho jest vězení ode tří dnů až do jednoho měsíce.

Falšování roku narození v knížce pracovní za účelem vystěhování, pro vojenskou povinnost nedovoleného, trestá se dle § 199. d) tr. z. (nikoliv dle § 326. f) tr. z. a § 45. bran. zák. (rozh. 5. ledna 1900, č. 18.225). — Knížky pracovní a čelední zrušeny zákonem ze 17. října 1919, č. 571 sb. z.

Na ty, kdož užívají cizího průkazu:

g) když někdo, aby dál přišel, užívá cizího pasu cestovního nebo jiného úředního průkazu, anebo když svůj průkaz k témuž konci jinému propůjčí, ač nečiní-li se to proto, aby tím získány byly prostředky ku spáchání nějakého jiného přestupku, přečinu nebo zločinu. Trestem na to jest tuhé vězení ode tří dnů až do jednoho měsíce. Je-li se však, co do okolností nebo osoby pachatelovy, něčeho zvláště obávat, má týž po přestálém trestu, je-li tuzemcem, vyhostěn býti z místa, je-li však cizozemcem, podle okolností i z celé čes.-slov. republiky.

Na ustanovení §§ 199. d) a 320. f) a g) tr. z. poukazuje též živnostenský řád a min. nař. z 12. května 1885, č. 69 f. z.

Kdo v příčině opatření proti moru učiněných průchodní lístek sám vyhotoví nebo při tom spolupůsobí, nebo vědomě buď nepravého nebo sice pravého, ale jiné osobě vydaného listu průchodního užije, vinen přečinem dle § 3. e) pat. z 21. května 1805, č. 731 sb. z. soud.

Srov. i pozn. § 199. d) tr. z. a pozn. k lit. e) § 320. trest. zák.

[§§ 321. a 322.*]

*) Viz nař. z 8. srpna 1919, č. 481 sb. z. a čl. I. a VI. zák. ze 17. října 1919, č. 571 sb. z.

§ 323.

Návrat vypovězence nebo vyhoštěnce ze všech zemí. Trest.

Trest.

Když někdo, kdož z veškerých zemí čes.-slov. pro zločin byl vypovězen (§ 25.) nebo pro přečin nebo přestupek od soudu trestního (§ 249.) nebo z příčin policejních od úřadů bezpečnosti vyhostěn, pod jakoukoliv záminkou do některé z nich se navrátí, dopustí se tímto návratem přestupku a potrestán býti má, ponejprv vězením od jednoho až do tří měsíců, a kdyby se to opakovalo, tuhým vězením ode tří až do šesti měsíců.

Srov. min. nařiz. z 18. prosince 1867, č. 14.181 a zákon z 27. července 1871, č. 88 ř. z. o policejním vyhostění a postřku. — Viz §§ 19. a 25. s pozn.

§ 324.

Návrat vyhostěnce ze země nebo z místa. Trest.

Kdož jen z některé země nebo z jistého místa od scudu trestního (§ 249.) nebo z jakýchkoli příčin úřady státními nebo obecními na vždy nebo na jistý čas vyhostěn, v onom případě vůbec kdy, v tomto případě, ale před projitím určené lhůty se navrátí, dopustí se přestupku a potrestán býti má vězením od jednoho až do tří měsíců, při opětovném přistizení v tuhým vězením rovněž tak dlouhým.

Vrátí-li se do obvodu, z něhož vykázán, za účelem bydlení, propadá trestu, nikoliv jen za účelem pobytu (rozh. ze 17. list. 1909).

Povolení třeba i jen okamžitého pobytu docíliti tu lze jedině pořadem milosti (min. nař. 18. srpna 1896, č. 12.268) (§ 411. tr. ř.).

Viz zák. z 10. května 1873, č. 108 ř. z. v dodatku. O ochranném dozoru při podmíněném propuštění z trestu: § 11. zák. ze 17. října 1919, č. 562 sb. zák.

§ 325.

Pozlaccování nebo postříbření mincí a padělání mincí nebo veřej. úvěrních papírů bez podvodného úmyslu.

Kdo nemaje v úmyslu někoho ošáliti (§§ 106., 114., 118. a 197.) berné mince nebo z oběhu vzaté (odvolané) pozlatí nebo postříbí, nebo pamětní mince, medaile, tantesy, nebo cokoli jiného ražného; tak i, kdo adresy, návštějí nebo vůbec díla tisková, v takovém způsobu zhotoví, že, když se někdo povrehně na ně podívá, snadno je může za berné mince nebo veřejně úvěrní papíry pokládati, dopustí se tím přestupku a potrestán býti má vězením od jednoho až do tří měsíců a propadnutím všeho toho, co proti zákonu byl udělal.

Srov. dv. dekr. z 21. října 1813, č. 16.332 sb. z. pol. (Tantesy = mince ku hrám společenským jediné určené.)

Viz v dod. zák. z 22. květ. 1919 č. 269 sb. z.

§ 326.

Trestání nedovoleného chování stroje razicího a tiskacího.

Kdož chová tak zvaný stroj razicí nebo tiskací, neobdržev od úřadu k tomu povolení buď výslovně anebo tím, že mu povoleno provozovati nějakou živnost nebo fabrikaci, k níž strojů razicích nebo tiskacích potřebí jest, dopustí se přestupku a potrestán býti má kromě toho, že stroj razicí nebo tiskací propadne, ponejprv vězením od osmi dnů až do jednoho měsíce, když by přestupek opakoval, vězením jednoho měsíce, a mimo to, byl-li by živnostníkem, i ztrátou živnosti.

§ 327.

Nedovolené chování pokoutních lisů.

Když někdo bez dovolení úředního chová lis knihtiskařský, nebo lis ruční s písmem, nebo lis měřo-, kameno- nebo dřevotiskařský nebo jaký-

koliv jiný stroj tiskací, kterýž jest způsobným k mechanickému nebo chemickému zmnohonásobování tiskopisů (vyhl. pat. čl. II.), dopustí se tím přestupku, kterýž potrestán býti má propadením stroje tiskacího, a pokutou peněžitou od dvou set až do tisíce korun, užívalo-li se ho však déle, mimo to vězením od jednoho až do tří měsíců.

Tak trestá se i chování lisů Raguenu-ových, Thiele-ových a pod. bez povolení zemského správce (min. nař. 4. led. 1839, č. 10 ř. z.).

Srov. i rozh. 31. října 1899, č. 16.150.

Viz i zákon, daný dne 7. června 1912, č. 118 ř. z., týkající se chování rozmnožovacích přístrojů.

§ 328.

Necprávněné zhotovení strojů takových.

Taktěž potrestán budiž, kdo stroj nějaký v §§ 326. a 327. jmenovaný zhotoví, neobdržev povolení k provozování živnosti nebo fabrikace, kde se stroje takové dělají, nebo příkazu nebo dovolení k tomu od úřadu.

§ 329.

Trest na dělání punců, kolkovadel nebo vzorků k padělání mincí.

Týmž způsobem za přestupek potrestati se má, když někdo bez povolení úředního dělá a užívá punců, kolkovadel nebo licích vzorců, jakékoli formy, jimiž se mohou dělati v kovech otisky nebo plastická napodobení mincí podle rázu v tuzemsku nebo v cizozemsku zákonně běžného, necht ustanoveny jsou ku hře, k ozdobě nebo k jakékoli jiné potřebě, ač o sobě dovolené.

Srov. §§ 99. d) a 118. d) a pozn. a v dod. zákonu z 22. květ. 1919, č. 269 sb. z.

§ 330.

Dělání úředních pečeti bez povolení.

Kdo zhotoví pečeť úřadu veřejného (§ 316.), nemaje k tomu příkazu od toho úřadu, jemuž ta pe-

čef svědčí, nebo kdo pečet udělanou vydá někomu jinému nežli tomu úřadu, kterýž ji dělati nařídil, dopustí se přestupku a potrestán býti má ponejprv vězením od jednoho týdne až do jednoho měsíce, kdyby přestupek opakoval, vězením jednoho měsíce a mimo to, byl-li by živnostníkem, i ztrátou živnosti.

Viz pozn. § 329. tr. z.

Min. nařízení z 22. června 1916 č. 204 ř. z. o úředních pečetích.

§ 1. Výrobci a prodavači pečeti (razítek) smějí úřední pečeti (razítka) zhotovovati a dodávati toliko k písemnému, pečeti objednavajícího úřadu nebo objednavající úřadovny opatřenému příkazu.

§ 2. Výrobci a prodavači pečeti (razítek) jsou povinni, vésti zvláštní záznam, do něhož dlužno nepřetržitě zapsati všechny objednávky úředních pečeti (razítek) a v něm uvéstí úřad nebo úřadovnu, datum a jednací číslo příkazu, jakož i den dodávky. Povinni jsou též, příkazy o objednávkách uschovávati.

§ 3. Výrobce úředních pečeti (razítek) nechť pečuje o to, aby vyloučeno bylo zneužití forem při výrobě snad použitých.

§ 4. Výrobci a prodavači pečeti (razítek) nesmějí ve svých cenících a obchodních návštěvích znázorňovati úřední pečeti (razítka).

§ 6. Přestupky ustanovení tohoto nařízení trestají, pokud nepodléhají přísnějšímu trestnímu ustanovení, politické úřady první instance peněžitými pokutami až do 5000 K nebo vězením až do 6 měsíců.

Kromě toho lze, pokud jsou tu předpoklady § 133b, odstave 1, lit. a), živnostenského řádu, odníti živnostenské oprávnění.

Hlava sedmá.

O přestupcích proti povinnostem veřej. úřadu.

§ 331.

Trestání veřej. úředníků, sluhů, strážů.

již při výkonu svého úřadu nebo služby by někoho urazí skutkem.

Když některá z osob v § 68. jmenovaných konajíc úřad svůj nebo svou službu urazí někoho skutkem (zacež se zvláště to pokládá, když někoho zatkne v případech jiných, než které se v záko-

nech ustanovují), dopustí se přestupku a potrestán býti má po prvé vězením ode tří dnů až do jednoho měsíce, po druhé tuhým vězením též tak dlouhým.

Srov. pozn. §§ 83. a 101. tr. z.

§ 332.

Kdy se trest má přituziti.

Stala-li by se urážka skutkem v okolnostech takových, které by daly, neb aspoň dáti mohly příčinu ke shluknutí, tresce se to tuhým vězením od jednoho až do tří měsíců.

§ 333.

Trestání toho, kdož se bez podvodného úmyslu vydává za veřej. úředníka nebo sluhu.

Kdo nemaje úmyslu podvodného (§ 199. lit. b) vydává se za veřejného úředníka nebo služebníka, nebo nose bez povolení stejnokroj osobuje si tím podobu veřejného úředníka nebo vojáka, dopustí se přestupku a potrestán býti má vězením ode tří dnů až do jednoho měsíce.

§ 334.

Nedovolené nosení řádů nebo čestných dekorací.

Kdo bez dovolení nosí tuzemské nebo cizozemské řády nebo čestné dekorace, dopustí se přestupku a upadá v pokutu peněžitou od dvacetí až do dvou set korun.

Srov. § 201. lit. d).

Hlava osmá.

O přečinech přestupcích proti bezpečnosti života.

§ 335.

Obezný předpis v příčině přečinů a přestupků proti bezpečnosti života.

Pro všeliký čin nebo opomenutí, o němž pachatel již dle přirozených jeho následků, které

každý snadno poznati může, nebo podle předpisů zvláště vyhlášených, nebo podle svého stavu, úřadu, povolání, své živnosti, svého zaměstnání nebo vůbec podle svých zvláštních poměrů může nahlížeti, že se jim může způsobiti nebo zvětšiti nebezpečnosti života, zdraví nebo bezpečnosti těla lidského, potrestán budiž každý vinník, nastalo-li z toho těžké poškození na těle nějakému člověku (§ 152.), jako pro přestupek vězením od jednoho až do šesti měsíců; ale povstala-li z toho smrt člověka, jako pro přečin tuhým vězením od šesti měsíců až do jednoho roku.

Srov. pozn. §§ 85., 87., 152. až 157., 336., 337., 391., 411., 427., 430. a 431. tr. z. „Právník“ 1913, str. 390. — O poměru tohoto všeobecného předpisu § 335. ke zvláštním případům následujících §§ viz roz. ze dne 14. dubna 1919, č. 41 sb.

Také nepozorným usmrcením dítěte v životě mateřském může spáchán býti tento přečin (rozh. 23. května 1884, č. 2768); nebo pomocí při sebevraždě jiného (rozhodnutí 11. list. 1882, č. 8012). O sbíhání se pokusu vraždy s přečinem § 335. tr. z. viz rozh. 30. ledna 1899, č. 16.496; o zavinění při obraně rozh. z 26. dubna 1899, č. 5284 a ze 17. prosince 1898, č. 15.390.

O honební policii viz min. nař. z 15. pros. 1852, č. 5681 a honební zákony zemské (v dodat. uvedené), dle nichž střílení po zvěři poblíž stavení a stodol zakázáno. Dítě školních za honce užití zakázáno. nař. z 17. listopadu 1896, č. 88 z. z. pro Moravu. (O zdravotní službě v obcích zákon z 27. prosince 1909 č. 9 z. z. pro M.)

Poznámky:

Zvláštní péči o pomocné pracovníky předpisuje § 74. živn. ř. takto:

Každý majitel živnosti jest povinen, svým nákladem zřídit a udržovati všechna opatření při pracovních prostorech, strojích a pracovním náčiní, kterých vzhledem ke způsobu, jakým svou živnost provozuje, nebo vzhledem k místnosti výrobní jest potřebí k ochraně života a zdraví pracovníků pomocných.

Majitel živnosti má zvláště pečovati, aby stroje, zařízení závodní a jejich části, jako servačníky, přenášky (transmise), ložiska hřídelů, zdvihadla, kádě, kotly páry a pod. tak byly ohrazeny nebo takovými úpravami ochrannými opatřeny, aby dělníci, konajícе obezřele svou práci, nemohli snadně býti ohroženi.

K povinnostem živnostenského majitele patří také postarati se, aby pracovní prostory po celou dobu pracovní dle poměrů živnosti udržovány byly co možná světlými, čistými a prachu prostými, aby obnova vzduchu byla vždy přiměřenou počtu dělníků a zařízením osvětlovacím, jakož i působivou proti nepříznivým účinkům škodlivých výparů a aby zvláště při lučebných živnostech provozování a výroba zařízení byly způsobem, kterým by se zdraví pomocných pracovníků co možná šetřilo.

Rovněž majitelé živností, dávají-li svým pomocným pracovníkům byt, nesmějí k tomu věnovati místnosti zdraví škodlivých.

(Podobně i dle § 100. živn. ř. předepsáno, aby učednickovi nebyly ukládány práce, jako doprava břemen a pod., takovým způsobem a po takovou dobu, že by nebyly přiměřeny jeho silám fyzickým.) Viz i §§ 27. a 30. tr. z. a jejich pozn. a živn. řád léto sbírky čís. 32. — Ale majitel živnosti zodpověden za své pomocníky jenom v mezích § 335. tr. z. (rozh. z 9. pros. 1909, č. 3656).

O zodpovědnosti vedoucího dělníka a zásadě souvislosti mezi jeho příkazem a výsledkem: rozh. 30. květn. 1912, č. 3944.

O povinném oznámení úrazu zaměstnancova (do týdne) viz § 29. zák. úraz. v novém znění dle čl. VIII. zák. z 10. dubna 1919 č. 207 sb. z.

Pro uvarování úrazů a na ochranu zdraví dělníků při živnostenském provádění pozemních staveb vydáno min. nař. 7. února 1907, č. 24 ř. z.

Dle výn. min. vnitř. z 27. října 1884 č. 5167 m. v. (výn. místodrž. z 30. listopadu 1884 č. 85.387) budiž o každém řízení zavedeném ku prozkoumání projektovaných větších závodů průmyslových jakož i změn závodů těch se týkajících vyzooměn živnostenský inspektor příslušného obvodu dozorejší, jehož uvázení jest zůstaveno, po případě úředního řízení se zúčastniti (zák. ze 17. března 1883 č. 117 ř. z.).

Zákon z 27. května 1885, č. 134 ř. z.

proti obecně nebezpečnému užívání trřaska-vin:

§ 1. Aby, kdo trřaskaviny vyráběl, do obchodu je uváděl, je u sebe choval, je do území, kde tento zákon platnost má, dopravoval, k tomu zapotřebí jest povolení úředního. — Podrobnější opatření o udělení úředního povolení a policejné

bezpečenské předpisy o traskavinách vůbec ponechávají se nařízením, pokud při tom nejde o změnu platných zákonů. — Touž cestou budtež označeny ony traskaviny, k nimž nemá se vztahovati ustanovení odstavce prvního. — K vojenské správě a k traskavinám, jež jsou předmětem státního monopolu, vztahují se ustanovení prvního odstavce. O těch traskavinách platí příslušné zvláštní předpisy.

§ 2. Kdo proti předpisům § 1. bez úředního dovolení traskaviny vyrábí, je do obchodu uvádí, je do území, kde tento zákon platí, dopravuje nebo u sebe chová, dopouští se přešupku a potrestán bude vězením od 14 dnů až do šesti měsíců, s čímž spojití se může peněžitá pokuta od 20 až do 600 korun.

Přešupku dopustí se a stejnému trestu propadne i ten, kdo by jednal proti řádně vyhlášeným policejním bezpečenským ustanovením o takových traskavinách, k nimž vztahuje se § 1. odst. 1. — Přešupky tyto vyšetřovati a souditi přísluší soudům.

§ 3. Činy v § 2. dotčené zakládají přečin, jsou-li tu okolnosti způsobily přivoditi nebezpečství pro majetek, zdraví nebo život jiného. Trestem jest tuhé vězení od tří měsíců až do tří let, s čímž spojití se může peněžitá pokuta od 200 K do 2000 K.

§ 7. V případech § 2. odst. 1., pak §§ 3. až 6., a jestliže v případě § 2. odst. 2. traskaviny pod falešnou opovědí dány byly k dopravě, tedy traskaviny resp. součástky a přístroje, pak předměty k jich zhotovení upotřebené neb ustanovené prohlášeny buďte za propadlé, bez rozdílu, zda odsouzení náležejí nebo nenáležejí.

Srov. provád. nař. z 4. srpna 1885, č. 133 ř. z. a z 19. květ. 1899, č. 95 ř. z. — Ani obyčejní dělníci nemohou se omlouvatí neznalostí předpisů policejních, vydaných o uschování traskavin — nepřihlížeje k povinnému poučení dle § 105. min. nař. z 2. čce 1877, č. 68 ř. z. (rozh. 5. čna 1909, č. 3607). — O trháání v lom ech nař. z 29. květ. 1908, č. 116 ř. z.

(O dopravě traskavin viz min. nař. 5. prosince 1897, č. 274 ř. z. — O státním monopolu výbušných látek viz zákon z 15. července 1919, č. 414 sb. zák.)

Viz i min. nař. z 19. květ. 1899, č. 96 ř. z.: o acetylenu min. nař. ze 17. ún. 1905, č. 24 ř. z. (k tomu rozh. z 9. pros. 1909, č. 3656) — a z 24. ún. 1905, č. 4 věst., ze 7. dub. 1905, č. 7 věst. a z 31. květ. 1902, č. 11 věst. Srov. i plynový regulativ z 18. čce 1906, č. 176 ř. z. — O zodpovědnosti majitele závodu na acetylenová zařízení dle min. nař. ze 17. ún. 1905, č. 24 ř. z. viz rozh. z 9. pros. 1909, č. 3656.

Srov. i předpisy stavebních rádu (pozn. § 381. a sled. tr. z.).

§ 336.

Zvláštní případy.

Předpisu v paragrafu předešlém obsaženého zvláště užití jest, když nastala smrt nebo těžké poškození na těle. z některého z těchto provinění:

a) když se neopatrně chová žhavé uhlí v místech zavřených;

b) když se nešetří potřebných opatrností při plavbách vodních;

Srov. jednotlivé předpisy policie řízení; min. nařízení z 16. října 1876, č. 128 ř. z. a zejména zák. z 30. května 1869, č. 93 ř. z. na uvarování nehod při plavbě.

c) z nezachování předpisů vydaných v příčině parolodí, parních strojů a parních kotlů nebo jiných potřebných zvláštních opatrností;

Srov. min. nař. z 4. ledna 1855, č. 9 ř. z.: o vyzkoušení parních kotlů zák. ze 7. července 1871, č. 112 ř. z., min. nař. z 4. května 1883, č. 59 ř. z. a min. nař. z 5. ún. 1897, č. 50 ř. z.

Viz i pozn. §§ 85., 87., 89. a 337 tr. z.

d) z neopatrného zacházení při kouření sirou a při užívání prostředků narkotisujících;

e) když se nedají výstražná znamení při nalíčení chytacích želez, lécek, vláček jam a samostřílů;

O samostřílu viz min. nař. (o honební policii) z 15. pros. 1852, č. 5681 (§§ 6. a 4.); jich užití proti bezpečnosti těla a života bezpodmínečně zapovězeno. Použití samostřílů k ochraně les. majetku je sice obranou po smyslu § 2. lit. g), ale přinechává strážci zodpovědnost dle §§ 335. a 431. tr. z. proto, že způsob obrany tím svěří náhodě (rozh. 8. břez. 1909 č. 3566).

f) z nezachování zvláštních předpisů o děláni, chování, prodeji, dovozu i užívání věci ohňostrojních, traskavých preparátů, střelných zápalů, sirek třecích a zapalovacích i všelikých látek, jež se třením snadno zapalí, střelného prachu, látek výbušných (střelné bavlnky), zvláště i tím, že se takové věci tajně přiloží k nákladu, kterýž odesílán poštou po železnici;

O výrobě sirek viz min. nař. z 3. července 1884, č. 111 ř. z., a ze 17. ledna 1885, č. 8 ř. z.: o ohňostrojích dv. dekret z 8. dubna 1830, č. 7311 sb. z. pol.: o látkách výbušných min. nař. z 20. února 1852, č. 47 ř. z. a zák. z 27. května 1885, č. 134 ř. z.; nař. min. z 12. července 1894, č. 153 ř. z., z 10. pros. 1892, č. 207 ř. z., min. nař. z 28. února 1892, č. 28., z 9. března 1887, č. 25 ř. z. a ze 17. května 1891, č. 62 ř. z.

O umístění skladiště střeliva viz dv. dekret z 23. dubna 1848, č. 12.242 pol. sb. zák. a min. nař. ze 7. července 1876, č. 99 ř. z. V čas míru smí býti skladiště na prach založeno jen ve vzdálenosti 760 m od obytných budov. Srov. »Správní Obzor« 1912, str. 28.

O předmětech z celulóidu viz min. nař. ze 7. pros. 1901, č. 217 ř. z. O obchodu s vápenným karbidem min. nař. z 18. čce 1906, č. 176 ř. z. O acetylenu nař. ze 17. února 1905, č. 24 ř. z. O obchodu stělným prachem min. nař. ze 17. květ. 1891, č. 62 ř. z. a z 4. květ. 1899, č. 80 ř. z.

Zvláštní předpisy o parních kotlích obsahují: Zákon ze dne 7. července 1871 ř. z. č. 112, jenž se týká zkoušení a periodického vyšetřování parních kotlů; nařízení min. obchodu ve sroz. s min. vnitřa ze dne 1. října 1875 (č. 139 ř. z.); min. nař. z 4. května 1883, č. 59 ř. z. a z 5. února 1897, č. 50 ř. z.; z 20. července 1877, č. 78 ř. z.; min. nařízení z 8. června 1894, č. 108 ř. z. a nařízení min. obchodu a vnitřa z 2. prosince 1893, č. 172 ř. z.

g) z nešetření opatrnosti při provozování hornictví předepsaných.

Viz zák. hor. z 23. května 1854, č. 146 ř. z. (§ 171.) zák. z 31. května 1893, č. 12 a r. 1894 ř. z.; o insp. hor. nař. min. ze 17. října 1805, č. 158 ř. z.

O použití mladistvých dělníků a žen při hornictví viz zák. z 21. června 1884, č. 115 ř. z. a nař. z 8. června 1907, č. 146 ř. z.

§ 337.

Předpisy o těžkém poškození na těle nebo usmrcení z provinění za okolností zvláště nebezpečných.

Dopustil-li se kdo nějakého činu nebo opomenutí, jež se podle § 335. za provinění přičítati má, vzhledem k věcem v §§ 85. lit. e), 87. a 89. jmenovaným, nebo v dotčených tam okolnostech zvláště nebezpečných, odsouzen budiž proto jako pro přečin k tuhému vězení od šesti měsíců až do dvou roků i tehdy, když z toho nastalo toliko těžké poškození na těle; bylo-li tím však způsobeno usmrcení, k tuhému vězení až do tří let.

Srov. čís. nař. z 16. listopadu 1851, č. 1 ř. z. na rok 1852; nař. z 10. prosince 1892, č. 207 a z 30. srpna 1890, č. 109 ř. z. (pro Čechy též zák. z 16. června 1892, č. 4 z. z.). — Viz §§ 1325. až 1327. obč. z. o soukr. nár.

Min. nař. ze dne 28. dubna 1910, č. 81 ř. z.

pro jízdu jízdných silostrojů:

§ 1. Co v tomto nařízení jest ustanoveno, vztahuje se k takovým jízdným silostrojům po veřejných dopravních cestách jezdícím, které se nepohybují na kolejnicích (automobily, motorové vlaky a motorová kola). Z těchto ustanovení vynaty jsou hasičské automobily jakož i takové jízdné silo-

stroje, které nejsou ustanoveny ani k dopravě osob ani k dopravě břemen, jako parní válce silniční a pod.

Živnostenská jízda silostrojů pro veřejnou dopravu osob a břemen jest podrobena kromě předpisů v tomto nařízení obzářených také příslušným předpisům živnostenské policie.

Silostroje (automobily), ohledně nichž nenastává výjimečné ustanovení § 5. zákona z 9. srpna 1908, č. 162 ř. z., nutno vzhledem z § 85. e) posuzovati dle § 337. (11. dub. 1913, č. 4071).

O motorových kolech viz rozh. 4. srpna 1915, č. 4248. Viz Právník 1913, str. 390.

(§§ 2. až 13. obsahují předpisy o bezpečném zařízení silostrojů, brzdách, signálních trubkách a pod.)

(§ 22. — viz v pozn. § 427. tr. z. pojednává o způsoblosti k řízení silostroje a úředním povolení, t. zv. vůdčím listu a § 26. o jeho odnětí v případě odsouzení jeho majitele pro čin trestný. Bezpečnostní předpisy pro jízdu viz v pozn. § 427. tr. z.)

Železniční zřízenec, nedbal-li služebních předpisů, nemůže se odvolati na to, že nemohl předvídati nebezpečí s tím spojené (rozh. z 9. září 1909, č. 3616).

Srov. též §§ 20. a 24. min. nař. ze 7. února 1907, c. 24 ř. z. o používání elektrických přístrojů, železničních vozů na kolejích a o ochranných opatřeních při stavbách. (Těto sbírky čís. 28 a 28a.) — Rád o provozování železnic z 16. list. 1851, č. 1 ř. z. na r. 1852, platí také pro dráhy s pohonem elektrickým (rozh. ze 14. října 1907, č. 3397).

§ 338.

Proti koupání v řekách, rybnících atd.

Kdo se v řekách nebo v rybnících mimo místa od úřadu k tomu ustanovená nebo proti záповědi od úřadu vydané a vůbec vyhlášené koupá, tak i kdo se času zimního mimo místa k tomu určená na ledě klouzá, konečně, kdo v takový čas, když pro nastávající nebezpečnoství to bylo zakázáno, přece se odváží, přecházení led, trestán býti má pro tento přestupek vězením ode tří dnů až do jednoho měsíce.

§ 339.

Předpis o nevdaných těhotných ženách.

Nevdaná osoba ženská, která jest těhotnou, má při slehnutí povolati ku pomoci bábu, porodního pomocníka neb nějakou početnou ženu. Pakli by jí byl porod překvapil, nebo bylo-li by jí něco v tom překáželo, aby povolala pomoc, a byla-li by buď

potratila, nebo by dítě. jsouc živé narozeno, ve 24 hodinách po porodu zemřelo, tehdy povinna jest oznámiti slehnutí oné osobě, kteráž má právo, při porodu pomáhati, anebo kde by osoby takové nebylo, osobě úřední, a ukázati jí plod nedonesený nebo dítě mrtvé.

Na osobu provdanou ani při remanzel. porodu nelze užiti analogicky ustanovení tohoto § (rozh. z 13. března 1900, č. 3537).

Připustným jest též odsouzení podle § 339. při obžalobě na zločin § 144. zlájící (rozh. 2. led. 1915 Kr. II. 385, J. Bl. 602). Viz «Právník» 1913 str. 685 a 1918 str. 33.

§ 340.

Trestání zatajení porodu.

Zatajení porodu, jež se stalo proti tomuto předpisu, potrestati se má po uzdravení osoby, kteráž to zatajila, jakožto přestupek tuhým vězením ode tří až do šesti měsíců.

Viz též instrukci pro porodní báby 4. června 1881, č. 54 ř. z. a § 32. min. nař. z 10. září 1897, č. 216 ř. z.

§ 341.

Trest: na neopatrnou jízdu.

Kdo jeda na voze nebo na koni z neopatrnosti někoho přejede a ho tím usmrtí nebo mu těžce na těle uškodí, potrestán budiž podle § 335.

Srov. pozn. § 335., 337. a 427. tr. z.

Majitel automobilu povinen jest na řidiče sloven i s'utkem působiti, sezná-li nebezpečí (rozh. z 12. říj. 1908, č. 3506).

O jízdě na velocipédech min. nař. z 13. ledna 1896, č. 13 ř. z. a jednotlivé jízdni řády v zemích.

§ 342.

Trest: na rychlou jízdu na voze nebo na koni.

Přijde-li vyšetřováním na jevo, že k té příhodě přičinilo rychlé jetí na voze neb na koni, má se to pokládati za přítěžující okolnost a při vyměřování trestu ještě zvláště hleděti na to, co se proti rychlému ježdění na voze nebo na koni nařizuje v § 427.

§ 343.

Jak se tresce ten, kdo bez povolení lékařství neb ranhojičství za živnost provozuje.

Kdo nenabyv lékařského učení a nemaje dle zákona práva, léčiti jako lékař nebo hojič nemocné, lékařství nebo hojičství po živnostensku provozuje, aneb obzvláště užíváním magnetismu zvířecího neb životního, aneb par éterových (narkotizování) se obírá, dopustí se tím přestupku a potrestán býti má vězením, a podle toho, jak dlucho tu nedovolenou živnost provozoval, a podle velikosti škody, kterou tím způsobil, tuhým vězením od jednoho až do šesti měsíců; pakli ale z provinění jeho nastala smrt člověka, potrestán býti má pro přečin § 335.

Zásadně dovoleno praxi takovou provozovati jen u nás promčvaným lékařům a porodním babám (dv. dek. 3. listopadu 1808, č. 16.135); též zák. z 30. dubna 1870, č. 68 ř. z. 22. prosince 1891, č. 6 ř. z. na r. 1892; o zubním léčení min. nař. z 17. listopadu 1869, č. 14.219 a z 10. dubna 1878, č. 2282; zák. z 4 čna 1881, č. 54 ř. z. a min. nař. z 10. září 1897, č. 216 ř. z. Po živnostensku to jest za úplat u a vícekráté (rozh. 26. června 1854, č. 6550).

§ 344.

Trestání cizozemců.

Je-li provinilec cizozemcem, vyhoštěn budiž po dokonáném trestu z veškerých zemí čes.-slov. republiky.

§ 345.

Zavinění v provozování lékárny.

(Dle zákona z 18. prosince-1906, č. 5. ř. z. na r. 1907 § 67.)

Lékárník, pachtér nebo odpovědný správce lékárny, zástupce ve vedení lékárny, lékárnický pomocník a lékař oprávněný míti domácí lékárnu, který nešetře zvláštních předpisů pro uschování, přípravování a vydávání léčiv, jakož i vůbec pro provozování lékáren platných, spáchá jednání nebo opomenutí podle §§ 335. přičitatelné, které jest způ-

sobilé přivoditi nebezpečnosti pro život, zdraví nebo tělesnou bezpečnost lidí nebo zvětšiti takové nebezpečnosti; bude potrestán pro přestupek peněžitou pokutou od 5 do 500 zlatých (od 10 do 1000 korou) nebo vězením od tří dnů až do tří měsíců, a nastalo-li z činu těžké tělesné poškození nebo smrt člověka, bude potrestán podle § 335.

Těmto trestům jest podroben lékárník a osoby jinak odpovědné za provozování lékárny také v tom případě, když jim lze přičísti zanedbání povinného dozoru k pomocným osobám v provozování lékárny zaměstnaným.

Byl-li čin podle trestních ustanovení § 335. trestný spáchán následkem nedostatečných vědomostí nebo zručností, kterých je třeba k výkonu povolání nebo oprávnění v prvním odstavci dotčených, buďž vedle jiného trestu nalezeno na záповěď vykonávati povolání neb oprávnění, dokud by nebylo prokázáno, že jest tento nedostatek napraven.

Dle § 13. cit. zák. jest majetník veřejné lékárny, jakož i odpovědný její správce zavázán udržovati nepřerušené provozování lékárny — a stejně tak osoba třetí, která lékárnu převzala. — Dle § 18. má býti majetník koncese ku provozování veřejné lékárny odstraněn od správy lékárny na určitý čas, byl-li potrestán opětovně pro přestupek předpisů na provozování lékáren se vztahujících správním úřadem podle ustanovení tohoto zákona a jeví-li se za daných okolností ohrůženým zákonný požadavek spolehlivosti. — Dle § 19. (odst. 6. a 7.) může býti koncese odňata, vyřkne-li se právoplatným rozsudkem trestního soudu ztráta lékárnického oprávnění nebo je-li s ním spojena ztráta akademického stupně; bylo-li majetníkovi koncese rozsudkem trestního soudu zapověděno vykonávati své povolání a neprokáže-li ve třech letech, že opět nabyl způsobilosti podle ustanovení, která budou nařizovacím způsobem vydána.

(O odstranění odpovědného správce nebo zástupce § 20. cit. zák. — Vyšetřovati a trestati přestupky tohoto zákona náleží do působnosti politických úřadů — pokud čin nespadá pod některé ustanovení obecného trestního zákona — §§ 58. a 41. cit. zák.)

Srov. min. nař. z 14. března 1884, č. 34 ř. z. a z 1. srpna 1884, č. 131 ř. z.; nař. ze 17. prosince 1894, č. 239 ř. z.; z 8. ledna 1906, č. 10 ř. z. a z 28. ledna 1908, č. 21 ř. z. — Viz i předpis o neoprávněném prodeji jedu § 361.

Naprostu zakázán prodej všech tajných léků (t. zv. arcana) jakéhokoliv jména (nař. z 24. pros. 1850, 13. květ. 1862, č. 8875, ze 7. června 1881, č. 50 ř. z. a 17. čerence 1891, č. 103 ř. z. a i. v., pak min. nař. z 12. pros. 1889, č. 191 ř. z.)

Rovněž tak léky dle předpisu lékaře v Rakousku neoprávněného prodávati se nesmějí (rozh. z 20. února 1900, č. 2346).

[§§ 346. a 353.]

§ 354.

Neoprávněný prodej léků vnitřních i zevnitřních.

Kromě lékáren oprávněných, a též lékáren domácích, jež mají lékaři pověření a hojiči na venkově, zapovězeno jest prodávati bez povolení zvláštního, úřadem k tomu daného, léky vnitřní nebo zevnitřní, stran jichž vydávání průchod mají zvláštní obmezující nařízení. Přestupek ten potrestán býti má vězením od jednoho až do tří měsíců, bylo-li ale prodáváno po více měsíců, z o s t r ě n ý m vězením, a shledá-li se při vyšetřování, že prodej takových léků měl škodlivé následky, tuhým vězením od jednoho až do šesti měsíců.

Za léky sluší pokládati veškerý látky a praeparáty, obsažené ve farmacopoe z 8. led. 1906, č. 10 ř. z., zákon z 18. pros. 1906, č. 5 ř. z. na r. 1907, a v sazbach nař. z 28. led. 1908, č. 21 ř. z., min. nař. z 21. pros. 1910, č. 286 ř. z.; 30. pros. 1914, č. 359, z 30. čce 1915, č. 221 ř. z., 9. list. 1915, č. 337 a 338 ř. z. (pak vyhl. ze 17. čerence 1886, č. 67 z. z. pro Moravu, a z 9. čerence 1886, č. 30 z. z. pro Slezsko).

O vydání léků homoeopatických takovými lékárnami viz min. nař. z 9. srpna 1857, č. 154 ř. z. a z 27. května 1887, č. 67 ř. z. Kde jsou veřej. lékárny, tam nemají lékaři a ranhojiči (vyjma homoeopat. lékaře) práva k bezúplatné dispensaci (dv. dekr. 9. prosince 1846, č. 41.201 a min. nař. z 29. srpna 1861, č. 15.359; min. nař. z 26. prosince 1882, č. 182 ř. z. a 16. února 1875, č. 15.999. Viz zákon z 18. pros. 1906, č. 5 ř. z. na r. 1907 (pozn. § 345. tr. z.). Podomní obchod léky, mastmi a náplastmi zakazuje § 12. pat. z 4. října 1852, č. 252 ř. z. — O prodeji léků a bylin mimo lékárny srov. dv. dekr. z 4. dubna 1837, č. 13.424 a 9. břez. 1826, č. 689 a min. nař. z 3. března 1881, č. 1306. O visitaci lékáren viz min. nař. z 24. února 1912, č. 46 ř. z. a výnos z 8. března 1914, č. 1544/5.

§ 355.

Pachatelé odejme se celá zásoba.

Prodavač jest též povinen, vydati vrchnosti celou zásobu připravených léků, materiálů a nářadí, jinak by trest byl z o s t r ě n. Cizozemci, již se to-

Trestní zákon 6. vyd.

hoto přestupku dopustí, vyhoštění buďtež z veškerých zemí čes.-slov. republiky.

§ 356.

Provinění lékaře nevědomostí.

Lékař, který při léčení nemocného takových chyb se dopustil, že z nich nevědomost jeho jest na bílé dni, dopustí se tím, nastalo-li z toho těžké poškození na těle, přestupku, a jestliže nemocný zemřel, přečinu, i má se mu proto zapovědětí provozování lékařství dotud, až v nové zkoušce dokáže, že nabyt vědomostí, jichž se mu nedostávalo.

§ 357.

Provinění ranhojiče nevědomostí.

Téhož trestu užito budiž i proti ranhojiči, jenž nešikovnou operací předsevzatou na nemocném způsobil následky v předešlém paragrafu dotčené.

§ 358.

Zanedbávání nemocných lékařů a hojičů.

Převzal-li lékař nebo hojič nemocného, a patrně-li, že ho později ke skutečné škodě zdraví jeho podstatně zanedbal, budiž mu pro takový přestupek uložena pokuta peněžitá od 100 až do 400 korun. Bylo-li tím nemocnému těžce ublíženo, nebo nastala-li z toho jeho smrt, užiti se má předpisu v § 335. obzraženého.

O rádu veřej. nemocnic v Čechách viz vyhl. z 25. čvna 1895, č. 82.250, č. 55 z. z. — Viz též c. nař. z 29. srp. 1915, č. 260 ř. z. a m. nař. z 6. září 1915, č. 261 ř. z.

Přesné předpisy pro porodní báby obsahuje instrukce min. nař. 10. září 1897, č. 216 ř. z.

Viz též předpisy na ochranu dělnictva při stavbách min. nař. ze 7. ún. 1907, č. 24 ř. z. (Této sbírky čís. 28., 28 a).

Není-li tu zanedbání v § 358. vyčleněného, nemůže lékař ani podle § 431. tr. z. vinným býti (rozh. 2. ledna 1896, č. 15.315); jenom nemocný, jenž na lékaře spoléhá, může žádat, by ho nezanedbal, nikoliv ale, když mu nedávěruje a se ho vzdává (rozh. 17. února 1853, č. 1614).

§ 359.

Neoznámení podezřelých úmrtí a nemocí osobami lékařskými.

Lékaři, hojiči, lékárníci, porodní báby a ohledači mrtvých povinni jsou, kdykoliv se jim vyskytne nějaká nemoc, nějaké poranění, nějaký porod nebo úmrtí, při kterém vzejde podezření zločinu nebo přečinu, anebo vůbec nějakého ublížení násilného od jiných způsobeného, oznámiti to bez prodlení úřadu. Opomenou-li to oznámiti, potrestáni budou pro to jako pro přestupek pokutou peněžitou od dvaceti až do dvou set korun.

Podrobná ustanovení jsou v řádech o ohledání mrtvol: z 1. července 1894, č. 61 z. z. pro Čechy; z 2. srp. 1895, č. 66 z. z. pro Moravu a nař. z 25. září 1877, č. 35 z. z. pro Slezsko. — O povinnosti porodních bab viz § 15. a 16. nař. z 4. června 1881, č. 54 ř. z. a nař. z 10. září 1897, č. 216 ř. z.

O pohřbívání ohněm (v krematoriu) platí zákon ze dne 1. dubna 1919, č. 180 sb. zák. a prov. nař. ze dne 18. září 1919, č. 317 sb. zák.

Ke spálení mrtvoly je třeba povolení úřadu zdravotního I. stolice a toto smí býti uděleno jen, předložili-li se tyto listiny:

- a) úmrtní list,
- b) svolení osoby z doby života,

c) úplné a přesné vyjádření ošetřujícího lékaře o vzniku a průběhu nemoci a příčině smrti s výslovným podotknutím, že není ani podezření trestního činu, sebevraždy nebo nahodilé smrti násilné.

d) vyjádření úředního lékaře po ohledání mrtvoly a

e) potvrzení místního policejního úřadu jako výše lit. c.

Nesmějí býti spáleny mrtvoly, jichž totožnost není řádným popisem, fotografií nebo jiným způsobem určitě zjištěna. V případech pochybných musí předcházeti pitva mrtvoly.

Vyskytne-li se sebe menší podezření okolnostmi odůvodněné, že smrt vzešla z jakéhokoli trestného činu, anebo najdou-li se na mrtvole jakékoli známky poškození, nebo scházeli část mrtvoly, jakož i vzejde-li toto podezření při ohledání mrtvoly nebo při pitvě, lze povolení k pohřbení ohněm dáti jen, byla-li provedena soudní pitva, po případě lučební rozbor, a dali-li soud písemné svolení, aby mrtvola byla spálena.

(Přestupky nařízení tohoto trestají, pokud nepodléhají přísnějším ustanovením trestního nebo jinakého zákona, úřady policejné.)

§ 360.

Zanedbání nemocných jich příslušníky.

Dokáže-li se, že ti, jimž z povinnosti přirozené nebo převzaté náleží, aby nemocného opatrovali, jemu docela sejíti dali na potřebné pomoci lékařské, kde pomoc takovou opatření možno bylo, dopustí se přestupku a potrestání býti mají podle povahy okolností vězením od jednoho až do šesti měsíců.

§ 361.

O nedovoleném obchedu jedem.

Kdo nemaje výslovného dovolení od vrchnosti, obchoduje utřejchem neb jakýmkoliv jiným jedem nebo takovým zbožím, které podle zvláštních předpisů se jedu rovná, dopustí se přestupku a potrestán býti má, pokud paragrafy následující žádných zvláštních ustanovení neobsahují, pokutou peněžitou od desíti až do jednoho sta korun anebo vězením od jednoho až do osmi dnů.

Zvláštní předpisy o jedu jsou v min. nař. z 30. září 1857, č. 198; 1. května 1866, č. 54 21. dubna 1876, č. 60 30. listopadu 1885, č. 35.965; 2. ledna 1886, č. 10; 23. bř. 1895, č. 45, 19. prosince 1896, č. 243 ř. z.; vyhl. pro Slezsko z 21. února 1892, č. 21 ř. z. a pro Čechy z 11. dubna 1896, č. 26 ř. z. — O zánamrech prodeje jedu viz min. nař. z 4. srpna 1884, č. 13.096 a nař. z 6. srp. 1907, č. 196 ř. z.

Srov. i § 10. zák. o potrav. (dodatky).

§ 362.

Trestání obchodníka k tomu necprávučeného, byt i šetřil opatrností předepsaných.

Obchodník nebo kramář, který máje řádný sklep nebo krám kupecký, prodává jed bez povolení, třeba šetřil opatrností podle zákona k dovolenému prodeji jedu předepsaných, buď potrestán za přestupek tento při prvním postižení propadením zboží jedovatého a podle různosti majetkových poměrů peněžitou pokutou od padesáti až

do dvou set korun; dopustí-li se toho po druhé, krom dvojnásobné pokuty peněžité také vězením jednoho měsíce a stane-li se tak po třetí, nalezeno buď, že zbaven jest živnosti své.

Předpis ten vztahuje se jen na skutečné jedy (jako též § 363. tr. z.) (rozh. 1. ún. 1854, č. 860).

§ 363.

Nešetřili opatrností těch.

Pakli by obchodník nebo kramář, nemající práva k prodeji jedovatého zboží, jed prodával, nešetřil předepsaných opatrností, zbaven bude hned při prvním postižení své živnosti, a shledá-li se při vyšetřování, že byl nedovolený obchod tím způsobem již po delší čas provozován, potrestán býti má tuhým vězením od jednoho až do tří měsíců. Přišel-li však tím někdo o život, nebo mu bylo těžce uškozeno na těle, jednati se má s viníkem podle § 335.

§ 364.

Jak se trestají toulaví kramáři pro nedovolený obchod jedem.

Toulaví kramáři, či tak zv. hauzírníci, kteří nosí na prodej bílý nebo žlutý utřejch, prášek na krysy nebo na myši, kámen mouchemorný, utřejch pro dobytek, kebulé (zrnka kokulová) nebo jiné zboží jedovaté, dopustí se přestupku a potrestání býti mají krom toho, že propadne zboží jedovaté a že ztratí povolení k podomnímu obchodu, tuhým vězením od jednoho až do šesti měsíců podle toho, jak dlouho ten nedovolený prodej provozovali, a tím i snad škodu způsobili.

Slov. § 12. pat. o podomním obchodování ze 4. září 1852, č. 252 ř. z. a zák. z 21. března 1883, č. 37 ř. z.

§ 365.

Neopatrnost při prodeji jedu.

Lékárníci a ti obchodníci, kteří k obchodu zbožím jedovatým řádné právo mají, nešetřili opatr-

ností předepsaných nařízenými o prodeji jedu, jakož i proviní-li se nebedlivostí nějakou v §§ 366. až 368. dotčenou, potrestáni za to buďtež pokaze každé jako za přestupek.

Srov. §§ 10.—16. min. nař. 21. dubna 1876, č. 60 ř. z.

§ 366.

Vydání jedu bez předepsaného povolení. Trest.

Zvláště pak, když byl jed někomu vydán, kdo neprokáže předepsaného povolení, má se to potrestati po prvé pokutou peněžitou od desíti do jednoho sta korun, po druhé ztrátou živnosti.

§ 367.

Nevedení knihy zápisní.

Shledá-li se při vyšetřování, že nebyla o prodeji jedu vedena zvláštní kniha zápisní, do níž bedlivě zapisovány býti mají osoby, kterým jed byl vydán, čas, kdy byl vydán, a povolení, proti jehož ukázání toliko se jed prodati smí, trestse se takové obmeškání po prvé dvaceti až i stem korun, po druhé až i dvěma sty korun a při dalším pokračování ztrátou živnosti.

§ 368.

Nedbalost v chování a oddělení jedu.

Shledána-li nějaká nedbalost v tom, že nebylo jedovaté zboží od ostatního náležitě odděleno, anebo v poznamenání nádob nebo v zavírání jich, zodpovědným za to ten, kdo jest představeným v obchodu nebo v lékárně. Pouhé obmeškání náležité opatrnosti potrestáno budiž při prvním postižení desíti až padesáti korunami, při každém dalším buď trest tento zdvojnásoben.

Viz § 11. min. nař. z 21. dubna 1876, č. 60 ř. z. a pozn. §§ 345. a 361. tr. z.

§ 369.

Trest, přišel-li kde ku škodě tím.

Mělo-li takové obmeškání ten následek, že zboží jedové skutečně směněno za jiné, a někdo tím přišel o život nebo mu těžce uškozeno na těle, potrestáno buď obmeškání toto podle § 335.

§ 370.

Předpis pro živnostníky, kteří jedu užívají. Trest pro nešetření toho.

Při živnostech, při nichž se užívá jedu nebo materiálů jedovitých, povinen jest mistr, anebo kdo jiný živnost řídí, aby je vždy měl ve svém opatrování, a když se někam posílají, aby šetřil zvláštních předpisů v té příčině vydaných. Opomenuty-li opatrnosti tyto, potrestati se to má, když tím nikdo nevezme škody, jakožto přestupek vězením ode tří dnů až do jednoho měsíce; a jestli tím někdo přijde o život nebo mu na těle těžce uškozeno, podle § 335.

Viz § 13. min. nař. z 21. dubna 1876, č. 60 ř. z.; o transportu látek otravných min. nař. z 26. srpna 1871, č. 117 ř. z. a poznamenání sudů jako jedu min. z 26. března 1849, č. 193 ř. z. a želez. řeglem. z 10. pros. 1892, č. 207 ř. z.

Srov. též pozn. § 361. tr. z. O obchodu jedem na krysy a myši viz min. nař. z 29. dubna 1874, č. 53 ř. z.

§ 371.

Trest na prodej neznámého zboží materiálního.

V trest v § 368. ustanovený upadá každý obchodník, jenž dá do oběhu tak řečené zboží materiální takového druhu, kterých nejsou ani právě k potřebě lékařské ustanoven, před tím byl dokonce neznámým, aniž byl od úřadu zkoušen.

Dle dv. dekr. ze 14. dubna 1827, č. 15.532 počítají se ke zboží materiálnímu: semena, kořínky, byliny, květy, dřeva, kůry, listy, houby, gummy, pryskyřice, terpentýn, minerálie, výrobky báňské, chemikálie, soli, líhy, trestí (essence), balsám, vody, likéry, destilované a jemné octy vonné, šťáva limonová, rozličné tuky, rybí tuk a pod. — Zkoušeným

obchodníkům dovolen prodej drogů naznačených v min. nař. z 8. pros. 1895, č. 188 ř. z.

Viz i pozn. § 361. — O záповědi prodeje některých léků: min. nař. 15. července 1915, č. 201 ř. z.

§ 372.

Jak se tresce zhotovení a spravování zbraně podezřelé.

Kdo zhotoví nějakou zbraň, která zvláštními předpisy zapovězena nebo jinak pro svou povahu podezřelou jest, aneb kdo zbraně povahy takové, když mu ku správě přineseny, nezadrží a vrhneš to neoznámi, potrestán buď za tento přestupek vězením ode tří dnů až do jednoho měsíce; ale bylo-li takovou zbraní někomu těžce uškozeno na těle, nebo byl-li jí někdo usmrčen, potrestáno to buď podle § 335. tr. z.

Zbraně zakázané uvádí § 2. čís. pat. z 24. října 1852, č. 223 ř. z., jsou to: dýky, stylety, nože na způsob styletů dutě broušené, kordy o trojí ostří, tromfony, terceroły pod 7. vid. paleč, počtálie v míru tuto i pabu a hlaveň, větrovky vůbec, granáty ruční i skelné, petardy a rakety zápalné, konečně všeliká zbraň ukrytá jakéhokoli druhu, vhodná k zákeřným útokům, na př. háčkové ručnice, hole s kordem a pod.; dále i nástroje všeliké, jichž původní forma zmyslně změněna, aby jimi tíže poraniti se mohlo, i nástroje ukryté, vhodné k zákeřným útokům, jež podle své povahy nejsou určeny ani ku provozování umění, živnosti nebo k domácí potřebě.

O zakázaných revolverech viz min. nař. 18. prosince 1897, č. 12.657. a výnos z 26. ledna 1898, č. 347 ř. z. — Pro jižní země mocnářství zrušena přechodně platnost § 23. zbroj. patentu min. nařízením z 25. čce 1914, č. 160 ř. z. a z 20. května 1915 čís. 132 ř. z. a pro části severních zemí (Mor. a Slez.) též m. nař. z 31. čce 1914, č. 188 ř. z. Zároveň vydány doplňovací předpisy k § 1. zákona z 27. května 1885, č. 134 ř. z. (o třaskavinách), o povinném odevzdání předmětů muničních státu a nař. polit. vlády pro Č. z 19. břez. 1919 č. 8965 pres., č. 162 sb. z. Viz předpisy v pozn. § 335.

Poznámky:

§ 373.

Trest na opomenuté uschování nabitě zbraně.

Myslivci, nebo kdo jiný má doma zbraň nabitou, povinni jsou uschovati ji před dětmi a jinými neopatrnými a nezkušenými osobami. Zanedbána-li tato povinnost, a vezme-li proto někdo škodu, potrestáno buď obmeškání takové jakožto přestupek vězením od jednoho týdne až do jednoho měsíce; vězení pak buď mimo to zostřeno v té míře, jakož byla nedbalost větší; bylo-li však někomu těžce uškozeno na těle, nebo byl-li někdo usmrčen, potrestáno to buď podle § 335.

Neopatrné zacházení se střelnou zbraní, není-li tu zvláštností §§ 373 nebo 374 tr. z., může býti ustanovení § 335. podřadeno: rozh. 14. dubna 1919, č. 41. sb.

§ 374.

Trest na neopatrné spuštění zbraně.

Na stejný trest uznáno buď podle míry následku škodlivého tomu, kdo beze zlého úmyslu na někoho zbraň spustí, nepřesvědčiv se prve, že není nabitá.

§ 375.

Nesprávné udání doby smrti. Trest.

Kdo při ohledání mrtvého nesprávně oznámí čas, kdy tento zemřel, a tím dá příčinu, že zemřelý pochován nebo rozebrán dříve nežli zákonem jest předepsáno, aby se přešlo pochování a otevření domněle mrtvých, potrestán býti má za tento přestupek tuhým vězením od jednoho až do šesti měsíců.

Srov. předpisy o prohlídce mrtvol: pro Čechy z 1. července 1894, č. 61 z. z., pro Moravu z 2. srpna 1895, č. 66 z. z.; jimi určeno, že trestu propadá ohledatel mrtvol, jenž v době obvyklého ohledání bez omluvy se vzdálí a opomeně sám osobně mrtvořu ohledati nebo dobu smrti vědomě nesprávně udá a tím předčasný pohřeb zavini; týž nesmí ohledat mrtvolu pouze v rakvi nebo bez ohledání úmrtní list vydat. Byl-li zemřelý v nemoci své lékařem ošetřován, povinen týž vydat listek o léčení, v němž svědomitě příčinu smrti udati má; listek ten odevzdán buď ohledateli mrtvol. Kdyby v listku tom vědomě udány byly nesprávnosti, jest i to trestným.

Viz pozn. § 360. o pohřbení ohněm,

§ 376.

Opomenutí povinné dohlídky na děti nebo na ty, kdož nejsou s to, před nebezpečím sami se chrániti.

Trest.

Vábec zodpovědni jsou ti, kdož z povinnosti přirozené nebo přejaté mají dohled k dětem nebo k jiným lidem, kteří sami nejsou s to, aby se před nebezpečným opatření a chránili, z nepečlivosti u plnění povinnosti této. Přejde-li tedy takové dítě nebo takový člověk k usmrcení nebo těžkému poškození na těle, potrestán bude ten, na něhož padá vina dokázaného nedostatku povinné pečlivosti, podle toho, co předepsáno v § 335.

Srov. také §§ 144. a 149. s jich pozn.

§ 377.

Užívání odvaru z makovic při dětech.

Totéž předpokládají, odsouzeny buďtež k témuž trestu osoby zmíněné zvláště, když dětem dávají odvar z makovic.

§ 378.

Trest, když děti na místech nebezpečných samy sobě ponechány. Zostření trestu, zatajeno-li neštěstí.

Právě tak budiž jednáno s těmi, na něž náleží, dítě nějaké opatrovati nebo k němu dohlížeti, když dítě, jež mají pod svým opatrováním nebo dohledem, proto, že bylo v místě dětem nebezpečném samo sobě zůstaveno, bylo usmrceno nebo bylo mu těžce uškozeno. Zatají-li se neštěstí, jež se dítěti přihodilo, budiž trest z o s t ř e n.

Srov. poslední pozn. § 149. tr. z.

§ 379.

Trestání kojných, jež zatají svou chavou nemoc.

Osoba ženská, která ví, že stížena jest nemocí ohavnou neb jinak nakažlivou, a zamlčí to neb za-

tajíc, jde do služby za kojnou, potrestána bude za tento přestupek tuhým vězením tří měsíců.

Srov. také min. nař. z 14. července 1902, č. 29.949 (č. 14. věst. min. vnitřní) o opatřeních proti rozšíření tuberkulózy.

§ 380.

Trest na opomenutí výstražných znamení při stavbě.

Opomenuto-li při stavbě vystaviti předepsaná výstražná znamení, potrestán býti má stavitel anebo, kdo jiný má dohled při stavbě, za každé takové přestoupení dvacet až i stem korun. Vzal-li pro takové opomenutí někdo škodu, uložiti se má podle povahy té příhody krom pokuty peněžité i vězení od jednoho až do tří měsíců. Ale nastala-li z toho smrt člověka nebo těžké poškození na těle, užiti se má předpisu obsaženého v § 335.

O upravení koncec. živnosti stavitelské srov. zák. z 16. prosince 1893, č. 193 ř. z., jež se tohoto trestního ustanovení dovolává v § 19.

Srov. §§ 381. a 383. a jich pozn.

§ 381.

Opomenutí oznámení hrozícího sesutí.

Trest: a) když se nic nesesulo.

Majitel domu nebo stavení anebo ten, komu jest dohled na to svěřen, povinen jest, je-li tu obava, že se některá část toho neb onoho sesuje, povolati neprodleně mistra stavitelského, aby to ohledal a prozatím opatření učinil. Shledá-li se potom, že opomenuto opatření této, kde jí podle zdaní znalců stavitelských bylo potřeba, má se takové opomenutí, i když se nic nesesulo, potrestati za přestupek padesát až čtyřmi sty korun.

Srov. stavební řády pro jednotlivé země vydané, zejména stav. ř. pro Č. zák. z 10. dubna 1886, č. 40 z. z. a z 3. října 1902, č. 73 z. z. (městský) a zák. z 8. ledna 1889, č. 5 z. z. (pro venkov); — pro M. zák. z 16. června 1894, č. 63 a 64 z. z.; — pro S. zák. z 2. června 1883, č. 26 z. z. —, ale též zák. z 15. dub. 1919, č. 211 sb. zák.

O dozoru místního stavebního úřadu na stav. budov a o povinném opatření bezpečnosti viz § 119. stav. řádu pražské-

ho (této sbírky zák. č. 25) — a st. ř. pro venkov §§ 50., 51. a 125. (této sbírky č. 28).

Hrozí-li dům sesutím, může úřad stavební k odvrácení nebezpečí potřebná opatření učiniti, jmenovitě v pádu nutnosti okamžitě vyklizení a uzavření domu naříditi. (Nál. správ. soud. dvor. ze dne 22. dubna 1881, č. 535 a ze dne 19. října 1881, č. 1384.)

§ 382.

b) Když sesutím někdo poškozen nebo usmrcen.

Sesulo-li se něco skutečně, nevzal-li však při tom nikdo škody, zvýšiti se má trest na jedno sto až do tisíce korun. Pakli kdo tím sesutím byl usmrcen nebo mu bylo těžce uškozeno na těle, užítí se má trestu obsaženého v § 335.

§ 383.

Trest na stavit. mistra, a) jemuž se lešení nebo stavění sesulo.

Mistr stavitelský, který provádí stavbu nějakou s lešením nebo má některé části stavění podporou opatřiti, potrestán budiž, když se takové lešení nebo stavění sesuje, za tento přestupek po prvě padesáti až i čtyřmi sty korun. Staneli se to po druhé, povinen bude krom té pokuty peněžité vzíti budoucně ke stavbám po každé ku pomoci jiného stavitelského mistra pod trestem, že jinak zbaven bude práva mistrovství stavitelského.

Srov. pozn. § 380.

Na ochranu dělnictva při stavbách mín. nař. ze 7. února 1907, č. 24 ř. z. (Této sb. č. 28, 28a.) Zejména též k úraz. a nem. pojišťování zák. z 8. února 1909, č. 29 ř. z. a nař. mín. veř. pr. z 10. května 1909, č. 75 ř. z. a zák. z 10. dubna 1919, č. 24 ř. z.

Stavitel jest zodpovědným dle § 383. tr. z., i když neprovádí vlastním jménem stavbu celou, nýbrž jen část sesutou. V §§ 383. a 384. tr. z. mluví se jen o přestupku, ale nastala-li tu smrt člověka nebo těžké tělesné poškození, konkuruje přestupek ten s přčinem nebo přestupkem § 335. tr. z. (rozh. 22. května 1909, č. 3589).

§ 384.

b) byl-li tím kde usmrcen nebo těžce poraněn.

Pakli při takovém sesutí někdo byl usmrcen nebo bylo někomu těžce uškozeno na těle, budiž mistr stavitelský netoliko k peněžité pokutě od jednoho sta až do jednoho tisíce korun odsouzen, a mimo to podle § 335. s ním jednáno, nýbrž budiž mu také provádění stavby na tak dlouho zakázáno, až před znalci prokáže, že v této části umění stavitelského vědomostí svých dostatečně napravil.

§ 385.

c) při hrubé nevědomosti stavitele.

Shledá-li se při vyšetřování některého případu, naznačeného v předešlém paragrafu, při mistru stavitelském hrubá nevědomost, má se mu hned při prvním sesutí zakázati všeliké další provádění stavby.

Srov. pozn. § 380. tr. z. a zák. 13. dub. 1919 č. 211 sb. zák. a z 23. květn. 1919 č. 277 a 280 sb. zák.

§ 386.

Trest na předčasné stěhování do nově vystavěných domů a krámů.

Kdo se ve městech a, kde jinde to předepsáno jest, do domu nebo krámu nově vystavěného stěhuje, anebo jiným stěhovati dá, aniž vrchnost po předsevzatém ohledání byla k tomu dala dovolení, potrestán buď za ten přestupek podle rozličných okolností vězením ode tří dnů až do jednoho měsíce, anebo obnošem pololetního nájemného.

V § tom stanoven trest na neposlušnost samú (§ 238. tr. z.); netřeba proto důkazu o úmyslu k nešetření zákazů směřujících (rozh. 24. května 1899, č. 7694).

Viz jednotlivé stav. řady (§ 118. zák. z 10. dubna 1889, č. 40 z. z.; § 124. zák. z 8. ledna 1889, č. 5 z. z.). (Této sbírky zák. č. 25, 28, 28a.)

[§ 387.]

§ 388.

Trest na nepovolené chování škodlivých zvířat.

Beze zvláštního povolení vrchnostenského není nikomu dovoleno chovati divoká nebo dle povahy své jinak škodlivá zvířata. Nešetření této záповědi jest přestupkem, a má býti netoliko ihned zvíře škodlivé odstraněno, nýbrž i majitel zvířete podle povahy okolností i pokutou peněžitou od desíti až do padesáti korun potrestán.

Divoké kance a pod. chovati dovoleno jenom v ohradách bezpečně zavřených (§ 38. zák. z 1. června 1866, č. 49 z. z. pro Čechy; § 59. zák. z 20. prosince 1895, č. 66 z r. 1896 z. z. pro Moravu). — Ze divoké zvíře pečlivě střeženo bylo a dosud nikomu neublížilo, nevylučuje trestnost dle § 388.; vždyť jinak je to trestnějším dle §§ 389. a 390. tr. z. (rozh. 14. dubna 1853, č. 3470).

§ 389.

Když se tím někomu uškodí.

Uškodí-li někomu zvíře takové, chované bez povolení vrchnostenského, zvýšiti se má pokuta peněžitá podle velikosti škody na padesát až i dvě stě korun.

§ 390.

Trest na zanedbání opatření divokého zvířete, jež s povolením se chová.

Avšak i tehda, když vrchnost k chování divokého zvířete dá povolení, zodpovědným jest vždy majitel za to, by je bezpečně opatřil. Zanedbá-li opatření toho, a bylo-li tím někomu uškozeno, potrestati se má za přestupek dvacet až i stem korun.

§ 391.

Trest na zanedbání opatření zlých zvířat domácích.

Majitel jakéhokoliv domácího zvířete, o kterém ví, že má nějakou zlou vlastnost, povinen jest, opa-

třetí nebo obstarati je jak doma, tak i když ho potřebuje mimo dům tak, aby nikomu nemohlo uškoditi. Zanedbá-li se opatrnost tato, jest to přestupek a potrestati se to má, byť i nikomu nebylo ublíženo, pokutou od desíti až do padesáti korun, uškozeno-li však někomu skutečně, od dvaceti až do jednoho sta korun.

Dle mín. nař. z 26. května 1854, č. 132 ř. z. (§ 6.) mají psi kousaví a zlostní tam, kde jich potřebo, na řetězu býti uvázání a vůbec tak opatřeni, aby nikomu neublížili. Pro Čechy srov. mín. nař. z 28. května 1854, č. 17 z. z. — V § 391. tr. z. obsažena ustanovení přestupku; tu nemůže býti řeči o přečinu dle § 335. tr. z. (rozh. 5. srpna 1857, č. 7837). Avšak rozh. z 20. listopadu 1876, č. 7152 a z 12. června 1885, č. 1412 připouští přičitatelnost přečinu dle § 335. tr. z.

§ 392.

Trest na štvání a dráždění jich.

Přijde-li při vyšetřování škody, kterou zvíře nějaké učinilo, na jevo, že někdo příhodu tu způsobil štváním, drážděním neb jakýmkoliv úmyslným přičiněním, dopustí se pachatel přestupku a potrestán býti má vězením jednoho týdne. kteréž se podle okolností má zostříti.

Hlava devátá.**O přečinech a přestupcích proti zdraví.**

§ 393.

Ohrožení zdraví přenosnými nemocemi.

(V novém znění dle zák. z r. 1913.)

Kdo se dopustí jednání nebo opominutí, o kterém může věděti (§ 335.), že jest způsobilé přivoditi rozšíření přenosné nemoci a tím nebezpečnosti pro život nebo zdraví lidí, bude potrestán pro přestupek peněžitou pokutou od deseti až do tisíce korun nebo vězením od tří dnů až do tří měsíců a, když z činu vzniklo těžké poškození nebo smrt některého člověka, bude potrestán podle § 335.

Byl-li čin spáchán za zvláště nebezpečných poměrů, budiž užito trestů §§ 337. a 432.

Viz též min. nař. z 25. června 1914, č. 139 ř. z. o nemocenském ošetřování z povolání, o oddělení nemocných a označení bytů jich: m. nař. z 22. února 1915, č. 39 ř. z. Stov. nař. z 18. září 1919, č. 317 sb. zák.

Místo dosavadních §§ 393. až 397.,

zrušených § 48. zák. z 14. dubna 1913, čís. 67. ř. z., platí tyto předpisy právě uvedeného zákona o zamezení a potlačení přenosných nemocí.

O zjištění nemoci.

§ 1.

Nemoci, které sluší oznámiti.

1. spála, 2. difterie, 3. tyfus břišní, 4. úplavice (dysenterie), 5. epidemické ztrnutí šíje, 6. horečka omladnic, 7. skvrnitý tyf, 8. neštovice, 9. asiatská cholera, 10. mor, 11. tyfus zvratný, 12. malomocenství (lepra), 13. egyptský zánět očí (trachom), 14. žlutá zimnice, 15. suet slezinná, 16. ozhřivka, 17. vzteklina jakož i poranění kousnutím vzteklých nebo vzteklinou podezřelých zvířat.

Vznikne-li některá v prvním odstavci neuvedená nemoc za příznaků nebo za poměrů, zejména v léčebných místech, ústavech neb internátech; pro které se obáváti lze, že se rozšíří nebezpečným způsobem nebo v širším rozsahu, může tato nemoc býti podrobena oznamovací povinnosti nařízením vůbec, na určitou dobu nebo pro obvody, které buďte určitě označeny.

§ 3.

Osoby zavázané k oznamce.

Učiniti oznámení jsou povinny:

1. přívzatý lékař, v nemocnicích, porodnicích a jinakých humanitních ústavech správce ústavu nebo zvláštními předpisy k tomu zavázaný přednosta oddělení;

2. přívzatá porodní bába;

3. ošetřovatelské osoby z povolání, které ošetřují nemocného;

4. přednosta domácnosti (správce ústavu), neb osoba, které jest na jeho místě svěřeno vedení domácnosti (správy ústavu);

5. představení veřejných a soukromých učilišť a dětských zahrádek vzhledem k žákům, učitelským osobám a školním zřízcům, kteří jsou podřízeni jejich správě;

6. majetník bytu neb osoba na jeho místě péči o byt pověřená;

7. majetníci hostinských a výčepních živností jakož i jejich úředně schválení zástupci vzhledem k osobám od nich přechovávaným neb u nich sloužícím;

8. majetník domu neb osoba výkonem domovního pořádku pověřená;

9. v případech čísla 15, 16 a 17 § 1. také zvěrolékaři dovědí-li se za výkonu svého povolání o nastalém nakažení některého člověka neb o podezření takové náказы;

10. ohleďač mrtvol.

Osoby pod č. 2 a 8 uvedené mají oznamovací povinnost toliko tenkrát, není-li tu nižádné zavázané osoby v onom výpočtu pod č. 1 až 7 dříve uvedené.

O oznamování přenesitelných nemocí viz m. nař. z 5. května 1914, č. 103 ř. z. a o ohledání mrtvol osob takových: m. nař. z 29. září 1914, č. 263 ř. z. Viz též výnos min. správ. z 1. srpna 1912, č. 42 věst. o vydání lístku po soudním ohledání mrtvol a povolení k pohřbu. Viz pozn. § 360.

§ 398.

Trest na znečištění studnie, cisteren a pod.

Kdo do studnice, do cisterny, do řeky nebo do potoka, z něhož se voda v některém místě k pití nebo k vaření bere, hodí mrtvé hovado nebo něco jiného, čímž se voda znečištěnou a nezdravou státi může, dopustí se přestupku a potrestán býti má

Trestní zákon 6. vyd.

vězením ode tří dnů až do jednoho měsíce, ale, jeví-li se veliká svévole nebo zlomyslnost, i zostřeným vězením.

Srov. § 3. a) zák. z 30. dubna 1870, č. 68 ř. z. a pro Čechy vodní zákon z 28. srpna 1870, č. 71 z. z. a nařiz. z 24. září 1892, č. 64 z. z.

§ 399.

Trest na prodej masa z neohledaného dobytka.

Jestliže při nějaké živnosti, kteráž má právo prodávati maso syrové neb jakékoliv připravované neb svařené, prodáno něco z takového dobytka, kterýž podle předpisu nebyl ohledán, jest pokutou toho přestupku po prvě krom ztráty neohledaného masa nebo peněz za ně stržených padesát až i čtyři sta korun; při druhém přestoupení budíž pokuta peněžítá zdvojnásobena; a stane-li se to po třetí, budíž nalezeno, že pachatel jest živností zbaven a k živnosti takové na vždy nezpůsobilým.

Naprosto nezaviněná neznalost předpisu o ohledání masa tu pachatele omlouvá (rozh. 27. února 1900, č. 2809).

Srov. o prohlídce masa předpisy: pro Čechy pat. z 14. května 1770, 27. prosince 1810 a 21. května 1830, č. 19.269 (pro Prahu zákon z 9. března 1889, č. 19. z. z.); pro Moravu nařízení z 10. června 1875, č. 29 z. z.; pro Slezsko z 16. března 1875, č. 11 z. z. a ze 7. dub. 1883, č. 21. z. z. a 23. srpna 1893, č. 52.

Viz v dodatcích zákon z 6. srpna 1909, č. 177 ř. z. o zamezení nemocí zvířecích. O vydání dobytčích pasů: nař. místodrž. z 9. června 1916, č. 46 z. z. pro Č. — O obmezení porážek dobytka: nař. min. orby z 9. září 1916, č. 298 ř. z. (jinž zrušena nařízením r. 1919, č. 114 a 383 ř. z. a z r. 1916, č. 153 ř. z.) a místodrž. vyhlášku z 12. října 1916, č. 88 z. z. pro Č.

[§§ 400. až 408.]

Hlava desátá.

O jiných přestupcích, jež bezpečnost těla porušují nebo mohou porušiti.

(Na místo § 409. tr. zák.)

Branný zákon z 5. července 1912 č. 128 ř. z.

o zmrzačení trestném:

§ 66.

Kdo v úmyslu, aby odvodní povinnosti ušel, opustí československý stát nebo v čase, kdy by měl vyhověti své odvodní povinnosti, zdržuje se mimo hranice státu, bude potrestán pro přečin tuhým vězením od čtyř neděl do jednoho roku. Vedle trestu na svobodě může býti uložena peněžítá pokuta až do 2000 K.

Stejný trest stihne odvedence, který opustí tento stát, aby se vyhnul nastoupení preseučení služby nebo prvním vojenskému výcviku jako náhradní záložník.

§ 67.

Kdo užívá lstivých pletich, aby sebe nebo jiného vymknul zákonné povinnosti branné nebo nastoupení preseučení služby nebo nastoupení aktivní služby jiného druhu, bude potrestán pro přečin tuhým vězením od čtyř neděl až do jednoho roku.

Jedná-li pachatel toliko v úmyslu, aby sebe nebo jiného vymknul nastoupení prvního vojenského výcviku jako náhradní záložník nebo nastoupení cvičení ve zbrani (cvičení služebního), bude potrestán pro přestupek vězením od tří dnů do dvou měsíců.

Kromě trestu na svobodě může v prvném případě uložena býti peněžítá pokuta až do 4000 korun, v druhém případě až do 6000 korun.

§ 68.

Kdo užívá lstivých pletich, aby pro sebe nebo jiného nabyl výhod v §§ 20. až včetně 32. nebo 82. stanovených, na něž nároku nestává, neb aby byl vybrán jako »přespočetný«, bude potrestán pro přečin přísným vězením od čtyř neděl až do šesti měsíců.

Kromě trestu na svobodě může být uložena peněžitá pokuta až do 2000 K.

§ 69.

1. Kdo si na těle ublíží nebo na zdraví se poškodí nebo někým jiným ublížití nebo poškodití se dá, aby se učinil zcela neb částečně nezpůsobilým ke splnění zákonné branné povinnosti;

2. kdo někomu jinému na těle ublíží nebo na zdraví ho poškodí, aby ho učinil zcela neb částečně nezpůsobilým ke splnění zákonné branné povinnosti, bude potrestán pro přečin tuhým vězením od šesti měsíců až do tří let. Vedle trestu na svobodě může být uložena peněžitá pokuta až do 4000 korun.

(Viz též předpis § 71. o osobách podrobených voj. trest. pravomoci a o vojen. zločinu sebezmrzačení.)

O lékařské prohlídce povinniků a řízení s těmi, kdo se sami zmrzačili, viz § 49. nař. min. zemské obrany z 27. července 1912, č. 153 ř. z.

§ 77.

Trestní řízení, pokud nepřísluší vojenským úřadům (vojenským soudům), náleží:

a) pro přestupky, kromě přestupku druhého odstavce § 67., do oboru působnosti politických úřadů, a to v případech §§ 63. a 73. politického úřadu pobytneho místa, v ostatních případech a v případě prvního odstavce § 79. politickému úřadu, v jehož okresu obviněný odvedem jest povinen;

b) pro přestupek druhého odstavce § 67. a pro přečiny do oboru působnosti rádných soudů.

Poznámky:

[§ 410.]

§ 411.

O tělesném poškození zúmyslném a při rvačkách povstalém.

Zúmyslná poškození na těle a ta, jež se přihodí při rvačkách, tehda potrestána budtež za přestupek, nejsou-li činem trestným, na nějž uložen jest trest těžší (§ 152.), když ale po sobě zanechají alespoň viditelné známky a následky.

Porovnej §§ 152., 153. tr. z. a jich pozn., jakož i § 431. tr. zák.

Pro trestuhodnost tu postačuje i sebe menší porušení zdraví nebo nezpůsobilost k povolání (rozh. 14. prosince 1877, č. 10.548); následky však nemusí býti jen v poruše zdraví (rozh. 1. července 1881, č. 4110). Ustanovení § 157. odst. 2. tr. z. na přestupek § 411. rozšířiti nelze (rozh. 26. března 1896, č. 3320 a j. v.). — O poměru k § 157. tr. z. viz i rozh. z 20. list. 1908, č. 3517. — Obrana etí nemůže býti omluvou přestoupení § 411. tr. z. (rozh. 2. října 1900, č. 13.561); srov. i § 2. posl. odst. a jeho pozn. Zjištění rvačky však nestačí k trestnosti dle § 153. tr. z. (rozh. 31. března 1900, č. 160). — O konkur. s § 303. viz rozh. z 21. květa. 1909, č. 3595. — O poměru k § 419. srov. rozh. z 19. pros. 1908, č. 3530.

Známky lehkého poranění neplatí za »viditelné«, jsou-li znatelný jen vědeckou metodou a toliko pro odborníka (rozh. 5. list. 1914. Kr. I. 434).

§ 412. Trest.

Přestupek tento trestce se vězením ode tří dnů až do šesti měsíců podle nebezpečnosti a zlomyslnosti činu, podle častějšího opakování, zvláště u rvačů ze zvyku, podle velikosti ublížení a podle vlastnosti osoby, kteréž bylo ublíženo.

§ 413.

Zlé nakládání při domácí kázní.

Práva domácí kázně nikdy nemůže se užívatí v té míře, aby s někým tak zle nakládáno bylo, že by tím vzal škodu na těle.

A protož, když způsobem takovým zle nakládají rodiče se svými dětmi, poručníci s poručenci,

manžel s manželem, vychovatelé a učitelé se svými
vychovanci a žáky, mistři se svými učedníky a
páni čeledi s čelediny, má se to trestati za pře-
stupek.

Poznámky:

Těžké poškození tělesné takti způsobené spadá pod § 152., byl-li tu úmysl nepřátelský (jenž animem corrigendi nahrazen býti nemůže) (rozh. 1. květ. 1894, č. 4928).

Scuhlasně s tímto § stanoví obč. zák. (§ 145.) právo rodičů káratí způsobem nepřehlímaným a zdraví neporušujícím dítky nemravné, neposlušné, rušící kázeň domácí a pořádek. Porušili-li však rodičové, zejména otec toto právo, má soud opatrovnícký proti nim po případě dle § 177. a 178. obč. zák. zakročiti (viz eis. nař. z 13. října 1914, č. 276 ř. z., jímž změněno znění § 178. obč. z.), pak též min. nař. z 11. května 1901 č. 13 věst. (odst. III.) a k tomu min. nař. z 10. dubna 1902, č. 7493 věst. na r. 1902, str. 96.)

§§ 413.—421. nelze použiti, jsou-li skutky, o něž jde, trestny co zločiny §§ 152.—157. (rozh. 10. ún. 1913, č. 4034).

§ 414.

Zlé nakládání rodičů s dětmi. Trest.

Když rodiče zle nakládají se svými dětmi, buďtež povolání před soud, a budiž jim po prvé toto zneužívání moci a nepřirozené, nelaskavé chování jejich vážně a přísně vytknuto; po druhé budiž rodičům udělena domluva a pohroženo jim buď, že při opětovném zlém nakládání s dítětem zbaveni budou moci rodičů, že jim dítě bude odňato a na jejich náklad v jiném místě vychováno.

O tom, jak posuzovati jest »dítě«, viz »Práv.« 1913, str. 543 a 1918 str. 39.

Tu předpokládá se společná domácnost mezi rodiči a dětmi (rozh. 26. června 1894, č. 7572). § tento nevztahuje se na nevlastní rodiče (§ 420. tr. z.) a na opatrovatele (Herbst). — Pro jinaké zlé nakládání s dětmi (mimo dom. káraní) nelze vysloviti sprostění moci rodičů (rozh. 8. led. 1881, č. 11.949). Srov. též § 240. a 413. tr. z. pozn.

§ 415.

Kdyby se toho dopustili po třetí, anebo kdyby buď první zlé nakládání již samo o sobě bylo velmi těžké, nebo by povaha mysli rodičů byla taková, že by se bylo, co se týče dítěte, dalšího nebezpečení obávati, má se již hned po prvé naléztí na trest, jímž výše pohroženo, a má se v té příčině státi dohodnutí s úřadem, aby byl poručník jmenován.

Srov. § 177., 178., 189. a 190. obč. z., c. nař. z 13. října 1914, č. 276 ř. z. a § 109. z 1. srpna 1895, č. 111 ř. z. — Viz i § 416. tr. zák.

§ 416.

Nejsou-li rodičové s to, by na vychování náklad hradili, má vrchnost o to pečovat, aby bylo dítě někam jinam dáno, zlé nakládání pak potrestati se má z ostřeným vězením a podle povahy zlého nakládání i tuhým vězením od jednoho týdne až do tří měsíců.

Poznámky:

§ 417.

Zlé nakládání poručníků s poručenci.

Když poručník se svým poručencem zle nakládá, tresce se hned po prvé sesazením s poručnictvím, a byl-li s tímto spojen nějaký užitek přisnou domluvou od soudu; bylo-li však poručnictví obstaráváno zdarma, vězením od jednoho týdne až do jednoho měsíce.

Srov. pozn. § 240. tr. z., §§ 254. a 190. obč. zák. a § 109. zák. z 1. srpna 1895, č. 111 ř. z. a pozn. § 413. tr. z.

§ 418.

Dopustil-li by se poručník toho, že by s jiným poručencem zase tak zle nakládal, anebo jsou-li tu již při prvním zlém nakládání okolnosti uvedené v § 415., prohlášen buď pro budoucnost za nezpůsobilého k poručnictví, a krom toho buď nalezeno, že bude potrestán tak, jakož v § 416. v případech takových ustanoveno jest strany rodičů.

§ 419.

Vzájemné zlé nakládání mezi manžely. Trest.

Když manžel s manželem zle nakládá způsobem v § 413. dotčeným, buďtež oba obesláni, a po vyšetření zlého nakládání má se tomu, kdo s druhým zle nakládal, uděliti přísná domluva; podle okolností potrestati se má vězením od jednoho týdne až do tří měsíců, a kdyby se to opakovalo, z ostřeným vězením.

Avšak ten, s kým zle nakládáno bylo, může žádati, aby trest byl polehčen ano i prominut, a soudce bude povinen, k tomu po každé náležité přihlíděti.

Srov. pozn. §§ 413., 414. a 240.

Manželi způsobené úmyslné lehké poškození na těle trestno jen dle § 419., nikoliv dle § 411. (rozh. 19. pros. 1908, č. 3530).

§ 420.

Zlé nakládání učitelů a vychovatelů s jejich vychovanci.

Vychovatelé nebo učitelové obého pohlaví, kteří zle nakládají se svými vychovanci, potrestáni budou po prvé vězením ode tří dnů až do jednoho měsíce; ale stane-li se to po druhé, uložen jim buď trest právě ustanovený, krom toho však prohlášení buďtež za nezpůsobilé pro budoucnost k učitelství nebo k vychovatelství.

Předpis tohoto § vztahuje se též na opatrovatele a na nevlastní rodiče (Herbst). — Srov. nař. min. vyuč. z 29. září 1905, č. 159 ř. z. o způsobu trestání na školách obecných a měšťanských (§§ 73., 81. a 82.). Zlé nakládání se žákem pro pokárání, nemělo-li v zápětí tělesné poškození žákovo, není trestno, leda disciplinárně (rozh. 3. břez. 1914, Kr. IV. 48).

Poznámky:

§ 421.

Páni čeledi a mistři s čeledí a učedníky.

Zlé nakládání pánů čeledi nebo mistrů s čeledíny nebo s učedníky potrestáno budiž podle okolností osoby, s níž zle nakládáno bylo, a podle toho, jak těžkým to zlé nakládání bylo, pokutou peněžitou od desíti až do dvou set korun nebo vězením ode tří dnů až do jednoho měsíce; pakli by se toho však častěji dopustili, nebo, jde-li ze způsobu zlého nakládání na jevo zvláštní zatvrzelost srdce, budiž trest zostřen.

Scudce může tu dle svobodné vůle podle okolností uznati na pokutu nebo na vězení (rozh. 4. července 1855, č. 5724).

Srov. čelední řády pro Čechy 1866 (pro Prahu 1857), pro Moravu z r. 1886 a 1893, pro Slezsko z r. 1867 a 1874 (doplňky z r. 1882 a 1899). Srov. § 335. s pozn. a §§ 93., 98., 99b, 100. a 128. živn. ř.

§ 422.

Zastavení ulic v noci vozy, sudy a pod. Trest.

Když se na nějakém veřejném místě, na ulici anebo před nějakým domem neb krámem času nočního nechá státi vůz jakýkoliv, dříví na stavbu nebo jiné stavivo, zboží, sudy, bedny nebo vůbec něco, čím by mimojdoucí mohli škodu vzítí, potrestán budiž ten, kdo tím jest vinen, pro tento přestupek dvaceti až i stem korun nebo vězením ode tří až do čtrnácti dnů; pakli by se toho vícekrát dopustil, budiž trest zostřen.

§ 423.

Kdy má proto hostinský být trestán.

Stane-li se to u vozů cestovních nebo nákladních, jichž koně postaveni jsou v hostinci, budiž trest uložen vždy hostinskému.

§ 424.

Čeho třeba, nutno-li věci takové nechat přes noc na ulici.

Nastane-li však při provádění stavby, při velikých zásilkách zboží v čas trhu nebo pro jiné

zvláště okolnosti toho potřeba, aby stavivo, zboží nebo vozy byly nechány přes noc na ulicích a na místech, má to po každé oznámeno býti místnímu úřadu bezpečnosti, a při tom výstražné znamení postaviti jedna neb dvě osvětlené svítilny, jinak kdyby se jedno neb druhé opomenulo, potrestati se to má za přestupek trestem v § 422. ustanovenými.

§ 425.

Trest, přišel-li tím kdo ke škodě.

Kdyby v případech předešlých tří paragrafů někdo byl skutečně přišel ke škodě, má se trest ztříti, a nastal-li z toho některý následek v § 335. dotčený, má se ten čin trestný podle téhož paragrafu posuzovati.

§ 426.

Trest na házení z oken a pod, nebo na nepřipevněni věcí tam postavených a pověšených.

Kdo nad ulicemi, před okny, před výstupky nebo jinde v obydlí svém něco postaví nebo pověsí, neopatřiv toho dostatečně, aby to nespadlo, anebo kdo s okna, s výstupků nebo odjinud shůry něco shodí, čímž by mimojádouci mohli vzítí škodu, potrestán budiž za tento přestupek desíti až i padesáti korunami, nebo vězením ode tří dnů až do jednoho týdne. Byli tím spadnutím někdo lehce poraněn, má se pokuta peněžítá zdvojnásobiti a vězení ztříti. Ale povstalo-li z toho těžké poškození na těle, nebo byli tím dokonce někdo usmrcen, potrestati se to má podle § 335.

§ 427.

Trest na rychlou a neopatrnou jízdu; proti majiteli povozu.

Pro přestupek rychlého, neopatrného ježdění na voze a na koni v městech i v jiných místech, kde mnoho lidí bydlí nebo chodí, potrestán budiž

vlastník nebo uživatel vozu, je-li sám přítomen, a nezapoví-li kočimu, by rychle nejezdil, nebo jede-li sám dotčeným způsobem rychle na voze nebo na koni, padesáti až i dvěma sty korun.

Srov. pozn. §§ 431. a 342. — O jízdě na kole rozh. 4. pros. 1894, č. 14.384 a nař. z 13. ledna 1893, č. 13 ř. z. Viz též jednotlivé řady jízdni větších měst (Čechy: z 27. led. 1892, č. 7 z. z.; Morava: z 31. pros. 1874, č. 5 z. z.; Slezsko: z 10. června 1892, č. 43 z. z.).

Dle min. nař. z 28. dubna 1910, č. 81 ř. z. pro jízdu jízdniých silostrojů (automobilů atd.) § 22. vyloučeny jsou ze samostatného řízení jízdniých silostrojů osoby, kterým není alespoň 18 let, které tělesně jsou nezpůsobilé, píti a pod. oddané a odborně nevyzkoušené. (Srov. i pozn. §§ 335. a 337. tr. zák.) Jízdna rychlost budiž zvolena za všech okolností tak, aby byl řidič pánem své rychlosti a aby bezpečnost osob a majetku nebyla ohrožována. Řidič vozidla má zmírniti přiměřeně jízdnu rychlost, třeba-li také zůstati státi a zaraziti motor, kdyby nehody nebo poruchy dopravy mohly býti způsobeny jeho vozidlem. Těchto opatrností budiž zejména šetřeno, Elíží-li se jízdna a tažná zvířata nebo hnaný dobytek (§ 43. cit. nař.).

Rychlost v uzavřených místech nesmí býti nikdy větší než 15 kilometrů za hodinu (rychlost lehkého rychlého povozu). Mimo uzavřené osady jízdna rychlost nesmí býti stupňována přes 45 kilometrů za hodinu. Nikdy rychleji nežli 6 km za hodinu (tempo koně v kroku) nesmí býti jezďeno: když hustá mlha zamezuje rozhled do dálky, jakož i na takových místech, kde silnice nemůže býti přehlédnuta, jako zejména na křižovatkách, při silných záhybech silnice, při vjíždění do vrat, vyjíždění z domů, pak na mostech, v úzkých ulicích, kde dva vozy vedle sebe nemohou jeti, při krom-obyčejné živosti cesty a při velkém nahromadění lidu (§ 46. cit. nař.). (§ 48. předpisuje, jaké výstražné znamení, třeba-li ho, vždy v čas dáno býti má.) Řidič nesmí opustiti vozidlo dříve, nežli zarazil stroj, utáhí brzdu a se o to postaral, aby vozidlo nemohlo býti uvedeno v pohyb osobami nepovolánými (§ 51. cit. nař.).

Srov. i §§ 335., 337., 341. a 342. s pozn. O ručení ze škody způsobené jízdnu silostrojů viz zákon z 9. srpna 1908, č. 162 ř. z. (Právník: 1914, str. 377 a 1916, str. 340 a 341.) Srov. zák. z 5. března 1869, č. 27 ř. z. z 12. července 1902, č. 147 ř. z. a §§ 1323. až 1327. obč. zákona.

§ 428.

Trest na kočího nebo pacholka.

Když kočí o své újmě anebo proti záповědi jemu dané rychle jede, taktěž když pacholci jízdnu nebo od koní v městech takových, kde se mnoho chodí, sám na koni nebo na voze rychle jede, po-

trestán buď kočí nebo pacholek vězením ode tří až do čtrnácti dnů. Kdyby se to opakovalo, buď trest zdvojnásoben.

§ 429.

Trest, nechá-li se jeti pacholek policii nepředstavený.

Vožka námezdní, kterýž k ježdění ustanoví pacholka, jež policii nebyl představil, anebo kterého tato neshledala způsobilým, potrestán buď za tento přestupek padesáti až i stem korun, a krom toho ještě zvláště práv buď ze všeliké škody, kterouž takový pacholek způsobí.

§ 430.

Trest na kočí a pacholky, již koně bez dozoru venku státi nechají.

Kočí nebo pacholek, který zapřažené vozy nebo koně nezapřažené venku bez dohlídky státi nechá, kdežto splašením neb jiným způsobem škodu mohou způsobiti, dopustí se přestupku a potrestán má býti, byť se i žádná škoda nestala, po prvé vězením od jednoho až do osmi dnů, ale kdyby se to opakovalo nebo by nastala skutečná škoda, zostřeným vězením až do jednoho měsíce.

Přišel-li tu kdo o život, jest i takovému jednání přečinem § 335. (rozh. 20. října 1851, č. 8029).

§ 431.

Trest na čin a opomenutí všeliké proti bezpeč. těla vůbec.

Přestupky, jimiž porušena býti může bezpečnost těla, nedají se vůbec všecky vypočítati. Proto má čin a opomenutí všeliké v §§ 335. a 337. uvedené i tehda, když by jím žádná škoda skutečná nebyla způsobena, potrestáno býti jako přestupek pokutou peněžitou od desíti až do jednoho tisíce korun nebo vězením ode tří dnů až do tří měsíců.

Viz pozn. §§ 335., 336., 358., 427. tr. z. a § 28. čís. pat. z 24. října 1852, č. 223 ř. z. — O zavinění při nutné obraně srov. rozh. z 26. dubna 1899, č. 5284 a z 12. říj. 1895, č. 8683 a posl. odst. § 2. tr. z. s pozn. — Sem spadá i svévolné zadržení železnič. vlaku signálem mimo vlak daným (rozh. 20. února 1900, č. 2440). — Pro úraz z náledí na chodníku zodpovědným majitel domu jen, pokud mu lze přičítati nedostatečné dozírání na domovníka (rozh. z 29. září 1909).

Při rychlé neopatrné jízdě na kole, bylo-li tu v daném případě skutečné nebezpečí, sluší užití § 431. a nikoliv § 497. (rozh. 29. dubna 1896, č. 4964).

Poznámky:

§ 432.

Trest na zřízence železnic, telegrafů a pod.

Dopustí-li se však provinění takového ve službě své osoba ustanovená při provozování jízdy železniční nebo při jiných dílech nebo podnicích v § 85. lit. c) uvedených anebo při státním telegrafu, nalezeno buď vždy na tuhé vězení ode tří dnů až do tří měsíců, a jsou-li okolnosti velmi přitěžující, až do šesti měsíců podle toho, jak se prokáže vyšší stupeň nedbalosti, jak z toho více lidem nebezpečí vzešlo, více poškození bylo způsobeno anebo z toho snad jiná větší škoda povstala.

Srov. § 337. a pozn. — Řidič automobilu není zřízencem po smyslu § 431. a 432. (rozh. 28. pros. 1914, č. 4205). — Aby použito bylo § 432., k tomu nepostačuje již o sobě, že byla tělesná bezpečnost lidí ohrožena za okolnosti zvláště nebezpečných (rozh. 2. bř. 1915, Kr. III. 34).

§ 433.

Zejména pak potrestány buďtež těmito tresty osoby při provozování jízdy železniční ustanovené pro tyto přestupky:

- a) když se po železnici jezdit počne prve, nežli uděleno povolení nebo vyplněny podmínky k tomu předepsané;
- b) opomenuto-li, postaviti nebo udržovati ohrady, zavírací přehrady, zápočetní tabulky a jiné ochranné prostředky a výstražná znamení pro uvarování škody předepsaná;
- c) ustanoveny-li osoby, jež neprokázaly té způsobilosti, jížto se podle předpisů služebních vyhledává, anebo které správa státní za vyloučené prohlásila od té práce, k níž jsou ustanoveny;
- d) před se vezme-li nebo dovolí-li se jízda, když železnice jest poškozena, a jest se obávati nebezpečnosti, anebo s lokomotivami, s vozy nebo jinými provozovacími prostředky povahy takové.

Hlava jedenáctá.

O přečinech a přestupcích proti bezpečnosti majetku.

§ 434.

Předpisy k zabránění nedbalosti v odvrácení nebezpečí ohně.

Veliká škoda pocházející z požárů, kteráž se často ani vypočíst nedá, vyžaduje toho, aby zanedbání všelikých předpisů daných k odvrácení nebezpečnosti ohně, pokládáno a trestáno bylo za přestupek.

Perovnej všeob. předpis § 459. tr. z. s pozn.

Srov. jednotlivé stavební a hasičské řády (pro Čechy z 25. května 1876, č. 45 z. z.; pro Moravu z 5. dub. 1873, č. 35 z. z.; pro Slezsko z 2. února 1873, č. 20 z. z.). Viz č. 22, 23, 28 a 28a této sbírky zákonů. — Srov. plynový regulativ ze 17. čce 1906, č. 176 ř. z.

Dle potřeby, avšak nejméně jednou v roce má vykonati úřad obecní požární prohlídku všech stavení v obci a odstranění shledaných závad naříditi. (Řád policie požární pro Čechy z 25. května 1876, č. 45 z. z.)

§ 435.

Trestání mistrů stavitelských, zednických a tesařských, jednajících proti stavebním a hasičským řádům.

Mistr stavitelský, zednický nebo tesařský, jenž prováděje stavbu nebo před se bera nějaké zjinačení něco zřídí, což zapovězeno je v řádech hasičích nebo stavebních zvláště vydaných pro nebezpečnosti ohně, dopustí se přestupku, a budiž mu po prvé uložena pokuta peněžitá od padesáti až do čtyř set korun, krom toho pak povinen jest, tu část, kterou proti řádu byl založil, na svůj náklad strhnouti a podle předpisu vystavěti.

Trestní zákon 6. vyd.

§ 436.

Trest na opakování toho.

Pakli se mistr ten takového přestupku opět dopustí, budiž mu uložena dvojnásobná pokuta peněžité; učiní-li to po třetí, má mu všeliké další vedení stavby zakázáno býti.

§ 437.

Trest na políry a dohlížitele staveb.

Polír neb dohlížitel při stavbě, při níž se něco zřizuje proti předpisům vydaným k odvrácení nebezpečí ohně, nemá se k stavbě této proti předpisu prováděné dáti potřebovati, jinak bude pro ten přestupek trestán vězením ode tří až do čtrnácti dnů.

§ 438.

Při zhotovení a stavbě kamen.

Hrnčír (kammár), klempír (plechař) nebo zámečník neb kdokoli jiný kamna dělá, když proti předpisu, vydanému k odvrácení nebezpečí ohně, postaví kamna nebo troubu vede, dopustí se přestupku a potrestán býti má desíti až padesáti korunami. Při opakování má se pokuta zdvojnásobiti, a stane-li se to po třetí, bude vinník zbaven živnosti.

§ 439.

Tovaryši, již postaví kamna nebezpečná.

Tovaryš, jemuž nařizeno, aby postavil kamna pro oheň nebezpečná nebo aby vedl troubu takovou, nemá se k tomu dáti potřebovati, jinak pro ten přestupek potrestán bude vězením ode tří až do čtrnácti dnů.

§ 440.

Trest na toho, kdo bez ohledání a bez mistra stavitelského něco zjinačí.

Zřídí-li někdo bez mistra stavitelského světnice podkrovní nebo provádí-li nějakou jinou stavbu, anebo zjinačí-li sám o sobě něco na komínech, na topení, na ohništích, na kamelech, strany čehož se podle předpisů má prve před se vzíti ohledání v přímé ohně, dopustí se přestupku a potrestán býti má padesáti až čtyřmi sty korun. Zřídil-li ale něco, což skutečně pro oheň jest nebezpečným, tehdy budiž přidržěn, aby to ihned strhl a zřídil tak, by to bylo před ohněm bezpečným.

O ručení za škodlivé účinky staveb viz Právník: 1916, str. 289.

Provede-li vlastník neb jiný držitel stavbu nějakou bez stavitele vůbec, dopustil se tím přestupku § 440. trest. zák. a podléhá v té přímé pravomocnosti soudu; použije-li však k vedení stavby osoby k tomu sice oprávněné, avšak neznámi-li pozdější změnu v osobě stavbuvedoucího, podléhá trestní moci úřadu stavebního vedle ustanovení § 121. stav. ř.

Provádí-li stavbu osoba, která nemá k tomu dostatečného oprávnění živnostenského, trestá se dle zák. živn.

Dle § 1. a 15. živn. ř. náleží zejména ke koncesovaným živnostem živnost stavitelská, zednická, kamenická, tesařská; zřizování plynovodů, vodovodů a osvětlovacích zařízení. O civilních technicích (inženýrech) viz min. nař. ze 7. května 1913, č. 77 ř. z.

Vzejde-li spor o to, zdali osoba, již vedení stavby svěřeno bylo, po zákonu jest k provozování stavby oprávněná, přísluší rozhodnouti o tom úřadu živnostenskému. (Nál. správ. soud. dv. ze dne 6. července 1882, č. 1513.)

Za řádné vedení stavby dle předpisů tohoto řádu stavebního odpovídá stavbuvedoucí úřadu stavebnímu, za přestupky proti osobní bezpečnosti však řádnému soudci. Otázku viny posuzuje soud dle všeobecných zásad zák. tr. a dle míry povinnosti stavbuvedoucímu tímto speciálním řádem stavebním uložených.

§ 441.

Trest na zednického nebo tesařského tovaryše, jenž se k tomu potřebovat dá.

Tovaryš zednický nebo tesařský, který se k takovému zjinačení potřebovat dá, potrestán buď za

§ 445.

O obchodu střelným prachem. Trest.

Kupci a kramáři, kteří mají obchod střelným prachem nebo jiným zbožím pro oheň nebezpečným v § 336. lit. f) uvedeným a kteří ve svých kupceckých krámech nebo jinde v domě svém chovají toho větší zásobu, než zvláštními předpisy vydanými v příčině toho chovati dovoleno jest, anebo kteří neopatří podle předpisu své dovolené zásoby, dopustí se přestupku a mají býti potrestáni po první ztrátou zásoby přes míru chované nebo neopatřené a pokutu peněžitou až do padesáti korun; po druhé krom ztráty této dvojnásobnou pokutou peněžitou, a při třetím postižení vězením až do jednoho měsíce a odejmutím povolení k obchodování těmito věcmi.

Srov. §§ 336. f), § 28. cis. nař. z 24. října 1852, č. 223 ř. z. a zák. ze 27. květ. 1885, č. 134 ř. z. (v pozn. §§ 85. a 335. tr. z.), pak nař. z 17. květ. 1891, č. 62 ř. z. změněné min. nař. z 4. května 1899, č. 80 ř. z.

Viz i zák. z 15. července 1919, č. 414 sb. zák.

§ 446.

O živnostech, při nichž jsou zásoby**a) věci snadno chytlavých.**

Obchodníci a živnostníci, kteří mají zásobu jakýchkoli věci snadno chytlavých a chovají je na půdě nebo na jiných nebezpečných místech, jež nejsou opatřeny zdí nebo náležitým oddělením, dopustí se přestupku a mají býti potrestáni podle povahy zboží a podle toho, jaké množství ho mají, padesáti až i tisícem korun.

Látky takové podle hasičských řádů nesmí býti skládány u komínů, na spáleništích nebo na půdách.

§ 447.

b) sena, slámy nebo dříví na pálení.

Kdo zásoby sena, slámy nebo dříví k pálení tam, kde na to jsou zvláštní senníky, dřevníky ne-

bo jiné ochrany, na jiných místech složí, upadá za tento přestupek v pokutu ustanovenou v předcházejícím paragrafu.

Totéž platí o peci, loučích, lnu a pod. Srov. pozn. § 446.

§ 448.

Služebné, jež k peci dříví dávají.

Osoby služebné, jimž přísluší topení, a které kladou do čelestna (ústí pece) dříví k sušení, aby je měly při ruce, dopustí se přestupku a mají býti za to potrestány vězením od jednoho až do tří dnů; pakli by se to opakovalo, má býti vězení zostřeno.

§ 449.

Vstup na nebezpečná ohněm místa se světlem.

Podomek, kočí, hlídač koní nebo dobytka, děvečka nebo kdokoli jiný postižený bude s holým světlem ve stodole, ve chlévě, v dřevníku anebo kde uloženo uhlí, sláma, nebo jiné věci snadno chytlavé, má býti potrestán za přestupek tento vězením od jednoho až do osmi dnů, a kdyby se to opakovalo, má být vězení zostřeno.

§ 450.

Totéž při učednicích, tovaryších a jiných služebných.

Taktéž potrestáni býti mají učedníci neb tovaryši obchodníků neb živnostníků, jakož vůbec všeliké služebné osoby, které jdou s holým světlem do skladu nebo místnosti, kde jsou hořlavé věci.

§ 451.

Proti páuům neb majitelům živnosti, kteří nezjednájí svícení nebo sami to přestoupí.

Objeví-li se při vyšetřování, že ti, již dávají službu, nebo majitelé živnosti nezjednali potřeb-

ných svítilen, dopustí se i oni přestupku a mají býti potrestáni desíti až i stem korun; kdyby se ale davatel služby, obchodník nebo živnostník sám dopustil přestupku některého vytěšeného v předešlých dvou paragrafech, odsouzen budiž k pokutě peněžité od padesáti až do jednoho tisíce korun.

§ 452.

Kouření tabáku na nebezpečných místech.

Kdo ve chlévě, v senníku nebo stáji na slámu nebo ve stodole aneb vůbec na takových místech, kde se nalézají věci snadno chytlavé, kouří tabák, potrestán buď vězením od jednoho dne až do jednoho týdne a trest tento budiž podle okolností i zostřen.

Sem patří dle hasič. řáda též mosty, ulice mezi tržními budami, dřevnice, tesárny a lešení; — pak při zásobách oleje minerálního a pod. (nař. 23. ledna 1901. č. 12 ř. z. a j. v.).

§ 453.

Zanedbání ohně v poli, blíž stodol, stohů a pod.

Kdo na blízku stodoly, kupy sena nebo stohu obilí anebo na blízku pole, kde úroda buď ještě stojí nebo úroda požatá ještě sklízena není, oheň rozdělá, oheň v lese zapálený zanedbá nebo zcela ho neuhasiv od něho odejde, má být za tento přestupek potrestán vězením od jednoho dne až do jednoho týdne, a je-li nebezpečí větší, i zostřeným vězením.

Viz v dodatku předpisy lesního zákona o ochraně majetku polního.

§ 454.

Ohňze nebo jízda s pochodněmi lesem nebo osadami.

Jde-li nebo jede-li kdo s pochodněmi, musí pochodně před dřevěnými mosty a před osadami nebo před lesy zhasiti pod trestem jednoho sta až

i jednoho tisíce korun za každé přestoupení. Poštovníři mají cizincům, kteří jedou po poště, zvláště připomenouti, aby předpisu toho šetřili.

§ 455.

Povinnost postilionů a vozků při tom.

Postilionové a námezdní či nájemní vozkové povinni jsou, připomenouti toto počestným ještě jednou po každé, když k takovým místům přijedou a nemají jeti dále, pokud pochodně nezhasena, jinak se dopustí přestupku a mají býti potrestáni vězením od jednoho až do osmi dnů, kteréž se podle okolností zostřiti má.

§ 456.

Kdyby počestný postiliona neb kočího pohrůžkami nebo násilím nutil, aby jel, má to tento oznámiti v místě nejbližším, kdež doufá, že se mu dostane pomoci dostatečné. Tu má představený obce seznání počestného stručně napsati a, jsou-li počestní neznámí, na nich žádati, aby dali jistotu pro trest, ale pak nemá jim překážeti v pokračování jízdy; nýbrž má celý příběh ten ihned soudu oznámiti.

§ 457.

Právo místa, jímž kdo s pochodní jede.

Taktéž má každá osada právo, počestného, který s hořící pochodní skrz jede, bez výjimky zastaviti, a hned úřadu to oznámiti.

§ 458.

Trest na zatažení vznikajícího požáru.

Kdo vznikající požár hledí zatažiti anebo, když u něho vznikne, opomene to oznámiti, potrestán budiž za tento přestupek podle rozličnosti místa a podle většího nebo menšího nebezpečenství, které z toho zatažení povstalo, pokutou peněžitou od dvaceti až do dvou set korun.

Ustanovení o lesním ohni viz v dodatku. — Zatajení ohně v dolech trestá se dle § 458. tr. z. podle § 172. horního zákona z 25. kvěť. 1854, č. 146 ř. z.

§ 459.

Obecná ustanovení o činech a opomenutích, z nichž jest se obávatí nebezpečí ohně.

Kromě případů zvláště vypočtených v předěšlých paragrafech trestati jest za přestupky také vůbec všeliké jiné činy a opomenutí, z nichž se snadno předvídatí dá nebezpečství ohně, jako: když se tře len neb konopí při holém světle, když se blízko stavení a stodol střelí nebo ohňostroje vypalují, když se nešetří těch opatření, ježto zvláště předepsaná jsou v příčině vypouštění jisker z lokomotiv na železnicích, při jízdách vlaků železničních osadami nebo blízko nich, při zakládání stavení blíž železnic, po kterých se jezdí silou parní atd., a trest vyměřiti se má podle toho, jak se více nebo méně srovnávají s případy napřed uvedenými.

Trestní sazbu viz v § 452. tr. z.

Dle jednotlivých hasičských řádů zakázáno dále jakožto nebezpečné též fezání fezanky, vochlování a mlácení při holé světle, zapalování svatojanských ohňů na místech nebezpečných, vypouštění balonů pomocí vzduchu plamenem obrátého mezi domy; vyžehování sudů při silném větru nebo na místech pro ohně nebezpečných vypalování komínů; uschování popela nevyhaslého na místě, kde škodu způsobiti může; nepozornost hlídačů, nedatí-li znamení na poplach při vzniku ohně.

Srov. nař. min. vnitra ze 7. kvěť. 1903, č. 10 věst. m. vn.

§ 460

Trest na menší krádež.

Krádeže všeliké, jež nejsou toho způsobu, aby dle §§ 172. až do 176. trestány byly za zločiny, trestati jest za přestupky prostým nebo tuhým vězením od jednoho týdne až do šesti měsíců a podle okolností má vězení též zostřeno býti.

Srov. §§ 171. až 176. a 27. poz., pak § 318. tr. z. (odezení částek mostů a pod. za současného poškození jich); pak §§ 463., 464., 525. tr. z.

Zabití a přivlastnění si vydry a lesní kuny je krádeží (rozh. 21. pros. 1894, č. 12.791 a 3. dubna 1899, č. 3813). — Odcizení erárního oděvu trestancem jest krádeží a nikoliv zpronevěrou (rozh. 24. listop. 1894, č. 11.425).

Otrhání a odnětí ovoce (hrušek) v ceně 1 K není krádeží, a jich převedení na se není podílnicetvím (rozh. 5. list. 1912, Kr. II. 402). O pojmu „odnětí z moci cizí“ a poměru k § 468. srov. »Právník« 1913, str. 612.

O lesním a polním pychu, o právech honebních a rybolovu viz dod.

Přesfupek soudem trestaný: bezdůvodné vykácení lesa: zák. 17. pros. 1918, č. 82 sb. z. (§ 4.)!!

Poznámky:

Menší zpronevření a podvody.

Týž trest má místo i při zpronevřeních a podvodech, pokud onano podle okolností vytčených v §§ 181. a 183., tyto podle okolností uvedených v §§ 199., 200. a 201. nenabývají povahy zločinu.

Srov. pozn. §§ 181. a sled. a 199. sled., 478. i § 27. tr. z. o následcích odsouzení.

Nepravdivá udání učiněná po smyslu úrazov. zákona z 28. pros. 1887, č. 1 ř. z. na r. 1888, — pokud nejsou podvodem, — trestá úřad politický (§ 51.—54. cit. zák.). K tomu zákon z 10. dubna 1919 č. 207 sb. zák. Srov. též předpis § 35. zák. o nemocn. pojišťování z 30. břez. 1888, č. 33 ř. z. (Této sbírky zák. č. 26 a 27.)

Předmět zpronevěry mohou tvořiti i výtěžky vlastní nemovitosti, která jest ve vnučené správě (rozh. 6. dub. 1914, Kr. IV. 31).

O nedostatku poškozovacího úmyslu viz rozh. 4. břez. 1916, č. 4303 a z 21. čce. 1917, Jud. S. 205/17.

Ucházení se o křivé svědectví, jež vydáno býti má před úřadem politickým, jest přestupkem podvodu (rozh. 26. dubna 1854, č. 3895).

Poznámky:

Zákon z 25. října 1896, č. 220 ř. z.

o přímé dani osobní § 242.:

Kdo jako znalec nebo jako osoba převzvedná před úřady berními, komisemi berními nebo před jejich předsedou nebo ve vysvědčení, ku potřebě těchto úřadů a orgánův určeném, v úmyslu, by vyměření daně nebo trestu bylo zmařeno neb aby bezpravdě bylo učiněno nebo aby nesprávné vyměření daně nebo trestu bylo způsobeno, učiní vědomě výpovědi nepravdivé, spáchá přestupek a bude potrestán vězením od jednoho dne do dvou měsíců, nebo na penězích od 10 K až do 600 K. Jestliže nesprávná výpověď sice stala se vědomě, avšak nikoli v úmyslu tuto vytičeném, budíž uložena pokuta peněžítá od 10 K až do 200 K.

K potrestání přestupku tohoto jest příslušným soud (§ 256. cit. z.).

Viz též zákon z 23. ledna 1914, č. 13 ř. z. a k tomu vydané provád. nar. min. fin. z 18. března 1914 (č. 63 ř. z.).

Zákon o zajištění půdy drobným pachtýřům ze dne 27. května 1919 č. 318 sb. zák. ustanovuje, kdy smí pachtýř žádati, aby mu za náhradu byl postoupen pozemek do vlastnictví a jak se děje vyměření pozemku. Dokud se vyměření nestane, trestá soud každé úmyslné odstranění nebo posunutí hraničních značek (mezníků) — není-li tím založena skutková podstata těžšího trestního činu, — jako přestupek vězením od 1 týdne do 3 měsíců (§ 2. cit. zák.).

§ 462.

Míra trvání a zostření trestu těchto přestupků.

Dobu trestu a zostření jeho ustanoviti jest podle velikosti škody, podle lsti, zlomyslnosti a nebezpečnosti, která na jevo vychází z činu, a podle toho, čím více tím důvěra byla oklamána.

§ 463.

Krádeže a zpronevření mezi manžely nebo blízkými příbuznými ve společné domácnosti.

Krádeže a zpronevření mezi manžely, rodiči, dětmi nebo mezi bratry a sestrami, pokud žijí ve společné domácnosti, trestati se mohou jen tehda, když za to požádá hlava rodiny, a to podle § 460.

Srov. pozn. §§ 189. a 5. O následcích odsouzení § 27. tr. z. — I na nevlastního syna vztahuje se ustanovení § 463. tr. z., žije-li s okradenými ve společné domácnosti (rozh. 4. pros. 1894, čis. 14.432).

§ 463. platí pro krádeže a zpronevěry osob tu uvedených bez ohledu na to, jsou-li zločiny nebo přestupky. Potrestání nastává pouze k soukr. obžalobě hlavy rodiny (rozh. 1. čce. 1913, č. 4077).

§ 464.

Účastenství na těchto přestupcích.

Účastenství v krádežích a ve zpronevěřeních jest přestupkem, pokud podle §§ 185. a 186. není zločinem.

Srovn. §§ 185., 186. a 214. tr. z.

§ 465.

Trest na účastenství.

Trest na účastenství ustanoviti se má vůbec podle § 460., zvláště pak naléztí se má tužší trest těm, kdož nedospělé nebo jiné osoby slabého rozumu k takovým přestupkům svedou.

§ 466.

Kdy přestává jejich trestnost.

Ustanovení obsažená v §§ 187. a 188. vztahují se na krádeže a zpronevěření a na účastenství v nich i tehdy, když tyto jsou pouhými přestupky.

§ 467.

Přeciny proti majetku uměleckému a literárnímu.

Všeliký nedovolený patisk a všeliké patisku v zákonech na roveň postavené mnohonásobení nebo napodobování děl literárních nebo uměleckých potrestáno býti má za přečin k žádosti toho, kdo tím škodu bere; budiž pak potrestán ten, kdo to způsobil nebo ku provedení toho vědomě přičinil, nebo kdo díly takovými vědomě obchoduje, krom toho, že se podle soukromého práva určití má náhrada zákonem ustanovená, pokutou peněžitou od padesáti až do dvou tisíc korun, anebo, nemohl-li by vinník platiti, vězením od pěti

dnů až do šesti měsíců, ale kdyby se to opakovalo, anebo byl-li vinník již před tím alespoň dvakrát trestán, i ztrátou živnosti; mimo to pro padnucí exempláře, otisky, odlitky atd., jež budou nalezeny, sazba bude rozmetána, a je-li co činiti o díla umělecká, zruší se i plotny, kameny, formy i jiné věci, jichž výhradně k tomuto mnohonásobení užito bylo, ač neujednal-li se napodobovatel se škodujícím na něčem jiném. Též buďtež zkonfiskované exempláře zničeny, nebude-li jich podle ujednání s tím, komu přečinem tím uškozeno, použito k tomu, aby se mu jimi škoda nahradila.

Taktéž se má veřejné provozování nějakého díla dramatického nebo hudebního, jež se stalo proti výhradnému právu skladatele nebo jeho právnických nástupců, ať bylo dílo provozováno v celosti nebo zkrácené a nepodstatně změněné, potrestati jakožto přečin pokutou peněžitou od dvaceti až do čtyř set korun, anebo, nemůže-li to zapláceno býti, vězením tomu přiměřeným a krom toho mají zkonfiskovány býti rukopisy (knihy textovní, partitury, role), jichž bez práva použito.

K ochraně práva původcovského vydán zákon z 26. pros. 1895, č. 197 ř. z. (viz dodatky). (Rozh. z 9. ledna 1905, č. 3629 pokládá § 467. za mlčky zrušený tímto zákonem.)

Srov. o ochraně známek zák. z 6. ledna 1890 č. 19 ř. z. (v pozn. § 197 tr. z.) a doplněk jeho z 30. července 1895, č. 108 ř. z. a k tomu m. nař. z 24. září 1914, č. 257 ř. z. — O ochraně patentů zák. z 11. ledna 1897, č. 30 ř. z. (při § 187. tr. z.) a m. nař. z 2. září 1914, č. 232 a ze 17. května 1915, č. 123 ř. z. — K nim rozh. ze dne 14. říj. 1898, č. 9761, 12. list. 1898 č. 12.226, 14. října 1898, č. 8734, 10. ún. 1899, č. 14.269 a z 10. února 1900, č. 16.117.

Poznámky:

§ 468.

Trestání přestupku zlomyslného poškození cizího majetku.

Zlomyslné poškození cizího majetku, není-li podle předpisu § 85. a 89. zločinem, potrestáno býti má za přestupek vězením od jednoho dne až do třech měsíců.

Ku přestupku § 468. nestačí pouhé kulposní poškození věci (rozh. 10. dub. 1900, č. 5031). Viz „Právník“ 1913, str. 612.

Vykonává-li vlastník pozemku své právo dle § 1321. obč. z. tím, že cizí drůbež psem zahání ze svého pozemku, nestihá jej zodpovědnost dle § 468. tr. z. ani, když pes při zahánění drůbež poškodí: rozh. 12. led. 1913, č. 4215.

Srov. § 60. zák. lesního a § 4. zák. o počinu pychu (oboje v dodatku), §§ 85., 89. a 396. tr. z., pak o svévlném poškození mostů, splavů, zařízení železničních a pod. též zvláštní ustanovení §§ 317. a 318. tr. z. a pozn.

§ 469.

Trest na zámečníky a pod., kteří paklíče dělají.

Zámečníci a jiní řemeslníci, pracující z ohně, kteří zhotovují padělané nebo hlavní klíče neznámým osobám nebo klíče podle podezřelých forem nebo dle pouhých otisků anebo, kteří neopatrně a nevyptavše se náležitě, osobám neznámým klíč podle jiných dělají, nebo jim zámky otvírají; mistři zámečníctví, kteří tak řečených odmykadel (falesných klíčů) náležitě neschovají nebo je svěří osobám ne dosti bezpečným; vetešníci, kteří klíče falešné, klíče nebo háky odmykačí kupují nebo prodávají, dopustí se přestupku a mají býti potrestáni po prvé pokutou peněžitou do padesáti až do sta korun; dopustí-li se toho přestupku opět, má býti trest zdvojnásoben, a stane-li se tak po třetí, buďž to potrestáno ztrátou živnosti.

§ 470.

Služebníci živnostenská, tovaryši řemesel nebo služební osoby, jež se toho bez vědomí svého pána dopustí.

Dopustí-li se služebník živnostenský, tovaryš řemeslnický nebo nějaká služební osoba některého

výše jmenovaného přestupku bez vědomí pána nebo mistra svého, potrestati se má tuhým vězením až do jednoho týdne. Dopustí-li se toho po druhé, má být vězení zostřeno, a trestanec, je-li cizozemcem, z celé republiky čes.-slov. vyhostěn.

§ 471.

Trest na vetešníky a obchodníky podomní, kteří kupují od osob nedospělých.

Vetešníci (jarmarečníci), obchodníci podomní anebo kdokoli má živnost a obchod věcmi již opotřebovanými, odloženými nebo starými, když od dětí nedospělých něco koupí nebo za jiné smění, potrestáni býti mají za tento přestupek podle okolností osoby a věci desíti až i stem korun nebo vězením od jednoho až do desíti dnů.

§ 472.

Trest při častějším postižení.

Dopustí-li se toho častěji, má se pokuta peněžitá zdvojnásobiti, anebo jednoduchá pokuta peněžitá vězením od jednoho až do osmi dnů přituziti a podle okolností i vězení ještě zostřiti. Objeví-li se častějším opakováním přestupku, že se vinníci nepolepšují, pak se jim odejme živnost měšťanská anebo povolení vrchnostenské, mají-li jaké; vedou-li však obchod beze zvláštního povolení a jsou-li tuzemci, vyhostiti se mají na neurčitý čas z místa, a jsou-li cizozemci, z celé republiky čes.-slov. navždy.

§ 473.

Trest na obchodníky klenoty a pod., když podezřelě prodavače nezadrží.

Obchodníci klenoty a zbožím t. zv. galantním, jakož i zlatníci i stříbrníci, jimž někdo ke koupi podává klenoty nebo věci ze zlata nebo ze stříbra, kdož soudie dle okolností není ani vlastníkem věcí těch, aniž od vlastníka poslán, povinni jsou, věc

tu i prodavače zadržeti a, nemůže-li se tento dostatečně vykámati, mají se o to přičiniti, aby byl před úřad postaven. Nešetření předpisu tohoto jest přestupkem a potrestati se má padesáti až i dvěma sty korun.

§ 474.

Když podezřelé zboží na se převedou.

Pakli zboží podezřelé, takovým způsobem jim ku koupi podávané, na se převedou, uložen buď tomu, kdo je koupí, podle rozličné hodnuty toho zboží trest od jednoho sta až do jednoho tisíce korun.

§ 475.

Předpis o slitém zlatu a stříbre.

Zlatníci a stříbrníci, jimž ku koupi podáváno slité zlato a stříbro, které není poznamenáno jménem jiného oprávněného zlatníka a stříbrníka, povinni jsou, prodavače zadržeti a se o to přičiniti, aby byl postaven před úřad.

Opomene-li toho nebo převedou-li na se takovéto nepoznamenané zlato a stříbro, trestá se to pokutou uloženou na tento přestupek v předešlém paragrafu.

O záznamech vetešníků jedná min. nař. z 2. květn. 1884 č. 69 ř. z.

§ 476.

Každý, kdo opomene podezřelého prodavače zadržeti.

Avšak nejen obchodníci a živnostníci sami, ale i každý jiný, komu nabízeny ku koupi věci nebo, aby něco na ně půjčil, kteréž podle své povahy proti nabízejícímu vzbuzují podezření, že jsou odcizeny, povinen jest tohoto dle možnosti zadržeti a, nevykáže-li se, přičiniti se o to, aby byl postaven před úřad.

Kdož opomene vyplniti tuto svou povinnost, potrestán buď podle § 473.

Těž na přestupky §§ 476. a 477. vztahuje se předpis §§ 187. 188. tr. z. (rozh. 12. list. 1854 č. 12.473). Srov. § 477. a pozn.

§ 477.

Trest na toho, jenž podezřelé zboží koupí.

Taktěž dopustí se každý přestupku a upadá podle hodnoty věci v pokutu peněžitou od padesáti až do jednoho tisíce korun, kdo způsobem výše naznačeným věc podezřelou koupí nebo na ni jako na zástavu něco půjčí.

Na rozdíl od §§ 185., 464. tr. z. nevyžaduje § 477. tr. z. důkazu o tom, že věc prodaná je odcizena; stačí tu, že nejisto jest, odkud věc pochází a že důvodně pachatel mohl za to míti, že jest odcizena (rozh. 22. dubna 1899, č. 2792). Účinná litost § 187., 188. tr. z. i tu platí (rozh. 10. list. 1894, č. 7613).

§ 478.

Trest na šizení proti sazbám a řádům tax.

Pokud v některých místech jsou zvláštní sazby nebo řády taxovní pro prodej jistého zboží nebo na ceny jistého konání, trestati se to má, když se proti nim jedná šizením buď v užívání míry a váhy, byť i pravá byla, anebo šizením ve vlastnosti nebo v ceně zboží nebo konání, podle zvláštních předpisů v té příčině daných. Třetí takové provinění však potrestati se má, ač není-li již samo o sobě takovým činem trestným, na který uložen je trest těžší, za přestupek zrádou živnosti.

Viz dodatky o předražování zboží nezbytné potřeby.

Poznámky:

*Předpis 478
402*

[§§ 479. až 481.]

§ 482.

Trest na živnostníky, kteří zásoby zboží, k nevyhnutelné denní výživě potřebného tají nebo vydatí se zdráhají.

Když živnostníci, kteří mají vůbec takové zboží na prodej, jež náleží k nevyhnutelným potřebám denní výživy, zásobu svou tají anebo komukoli kupujícímu z ní něco vydatí se zdráhají, dopustí se tím přestupku a potrestání býti mají podle toho, je-li zboží nevyhnutelněji potřebné, po prvé pokutou peněžitou od dvaceti až do sta korun; dopustí-li se toho po druhé, má se trest zdvojnásobiti; třetí pak přestoupení má za následek ztrátu živnosti.

Tímto ustanovením chrání se pouze právo obyvatelstva na zajištění denní výživy proti kupcům, kteří ještě disponují takovýmto zbožím: rozh. 8. čna 1915, Kr. II. 154 (Právník 1915, str. 652). Předpis tento vztahuje se i na velkoobchodníky; nevyklučuje však ponechání si zásoby nutné pro splnění převzatých závazků: rozh. 15. pros. 1914, Kr. II. 417 (Právník 1915, str. 108.) — Odepření prodeje určitého druhu chleba není trestným, je-li prodávacé ochoten dáti jiný druh chleba: rozh. 26. led. 1916, Kr. I. 15.

§ 483.

Trest, způsobí-li se tím nepokoje.

Jestliže by případy v §§ 478., 479., 481. a 482. uvedené byly příčinu zavdaly k veřejnému nepokoju, má býti trest vězení prostého, kterýž na první tři případy ustanoven, zaměněn ve vězení tuhé, v případě pak § 482. má hned po prvé vyřknuta býti ztráta živnosti.

Dle min. nař. z 18. června 1855, č. 12.415 záměna prostého vězení v tuhé podle § 483. tr. z. i při přestoupení řádu taxovních, jež k nepokojům dalo příčinu, nastati má jen pokud, pokud v řádu tom či taxách pro první a druhý přič. vězením pohroženo; je-li tam jiný trest stanoven nebo jednali se o třetí přestoupení § 478. tr. z. (ztrátu živnosti), odpadá samo sebou zostření v § 483. určené.

§ 484.

Trest na takové tajení nebo zdráhání v čas skutečného nepokoje.

Stane-li se tajení nebo zdráhání v § 482. uvedené v čas skutečného veřejného nepokoje, potrestán buď vinník krom ztráty živnosti tuhým vězením od jednoho až do šesti měsíců, ač není-li čin jeho zločinem.

O utajení zásob potravin a jiných předmětů denní potřeby viz nové předpisy v dodatcích.

Poznámky:

203
2056
1495

§ 485.

Nadržování věřiteli.

Kdo úmyslně po tom, kdy u něho nastala neschopnost platiti, věřiteli nadržuje v tom úmyslu, aby tím jiné věřitele poškodil, bude pro přečin potrestán tuhým vězením ode tří měsíců až do dvou roků. Věřitel, který přijme zjištění nebo placení pohledávky jemu příslušící, není trestný.

§ 486.

Úpadek z nedbalosti.

1. Dlužník více věřitelů, který z nedbalosti si přivodí neschopnosti platiti, zvláště tím, že činí přílišná vydání, lehkomyšlně nebo nepřiměřeně úvěru užívá nebo poskytuje, část majetku promarní nebo uzavře odvážný obchod, který nenáleží k řádnému vedení jeho obchodu nebo s jeho poměry majetkovými jest v nápadném odporu;

2. kdo z nedbalosti své věřitele nebo jich část tím poškodí, že věda, že jest neschopen platiti, nový dluh učiní, dluh splatí, zástavu zřídí nebo obchodní dozor, řízení vyrovnací nebo zahájení konkursu včas nenavrhne, bude pro přečin potrestán tuhým vězením od tří měsíců až do jednoho roku.

3. Pachatel, který své obchodní knihy zfalšuje, odstraní nebo zničí, bude trestán tuhým vězením od šesti měsíců až do tří roků.

Dlužník, který za obchodního dozoru nebo řízení vyrovnacího předsevezme právní jednání, která mu dle předpisů o obchodním dozoru nebo dle řádu vyrovnacího jsou dovolena, není trestný.

Viz též čl. XIII. nař. z 10. pros. 1914, č. 337 (k § 85. tr. ř.).

Srov. odbor. výklad Dr. V. Matouška v »Právniku« 1915, str. 705; pak »Právnik« 1914, str. 384 a 900.

Skutková povaha tohoto paragrafu přihlíží k jednání bankrotnímu před nastalou neschopností k placení, čís. 2. pak ku poškození věřitelů po tomto okamžiku. Proto nepostačuje, aby ve jmění dlužníkově byl zjištěn schodek bez zjištění, že přivodil svou platební neschopnost nedbalostí.

Právě tak nepostačuje předpoklad, že dlužník vědom své platební neschopnosti dělal nové dluhy a konkurs včas neohlásil, bez dalšího zjištění, že tím nastalo poškození věřitelů: rozh. 23. břez. 1915, Kr. I. 101. — Při závazcích solidárních nutno zjišťiti také stav majetku spoludlužníků a, je-li tu deficit, také jeho příčiny: rozh. 19. srpna 1914, č. 4157.

K § 486. č. 2. »Předlužení« není ještě insolvence: rozh. 18. září 1917. Práv. 1918, str. 129.

Poznámky:

§ 486a.

Nedostatečné vedení knih dlužníkem.

Dlužník více věřitelů, který proti zákonnému závazku v předepsaném čase bilance svého jmění neprovede, nebo knihy obchodní vésti opomene, nebo je tak nepořádně vede, že neposkytují přehledu o stavu jmění, tresce se pro přečin vézením od jednoho až do šesti měsíců, stane-li se neschopným platiti.

Pro přičitatelnost přečinu tohoto se nežádá souvislost mezi platební neschopností a opomenutým vedením knih, předepsaných obchodním zákonem. Protokolovaný obchodník musí tyto vésti také o obchodech, které nejsou předmětem jeho pravidelného obchodu (tedy i o nemovitostech): rozh. 24. čna 1915, čís. 4242 a z 26. čna 1915, Kr. I. 434.

§ 486b.

Rejdy za obchodního dozoru, za řízení vyrovnacího nebo za řízení konkursního.

1. Kdo uplatňuje úmyslně pohledávku nepravou, nebo pohledávku v nepravém objemu nebo pořadí, aby tím dosáhl v řízení vyrovnacím nebo konkursním vlivu, jenž mu nepřísluší;

2. věřitel, jenž za výkon práva hlasovacího v určitém smyslu nebo za opomenutí výkonu práva hlasovacího úmyslně přijme nebo dá si líbiti pro sebe nebo třetího prospěch majetkový, nebo kdo úmyslně věřiteli k tomuto účelu prospěch majetkový poskytne nebo přislíbí;

3. věřitel, jenž úmyslně za souhlas s vyrovnáním v řízení vyrovnacím nebo s nuceným vyrovnáním bez svolení ostatních věřitelů přijme nebo dá si slíbiti pro sebe nebo třetího mimořádný prospěch, nebo kdo úmyslně věřiteli k tomuto účelu mimořádný prospěch poskytne nebo přislíbí, tresce se pro přečin vézením od tří měsíců až do jednoho roku.

4. Stejně budou potrestáni osoba k obchodnímu dozoru ustanovená, vyrovnací správce a člen poradního sboru v řízení vyrovnacím, správce pod-

staty a člen výboru věřitelů v konkursu, kteří úmyslně pro sebe nebo třetího ke škodě věřitelů příjmcou nebo dají si přislíbiti majetkový prospěch jim nepatřící.

O obchodním dozoru viz c. nař. ze 17. září 1914, č. 247 ř. z. a nař. z 29. prosince 1914, čís. 357 ř. z.

Poznámky:

Společná ustanovení o zodpovědnosti těch, kdo obchodní podniky vedou, a zmocněnců.

Je-li v případech §§ 485., 486., 486a. dlužníkem a v případě § 486b. věřitelem nebo dlužníkem společnost, společenstvo nebo spolek, budiž těchto ustanovení užito na orgány podniku, které činu se dopustily.

Spáchá-li v uvedených případech čin někdo, kdo věci dlužníkovy nebo věřitelovy samostatně vede, budiž těchto ustanovení užito též na něho.

Hlava dvanáctá.

O přečinech a přestupcích proti bezpečnosti cti.

§ 487.

Druhy urážek na cti:

- a) bezdůvodné obvinění ze zločinu, přečinu, přestupku.

Urážky na cti dopustí se:

a) Kdo někoho křivě viní ze zločinu, aniž jde obviňování tak daleko, by nabylo vlastnosti, kteréž tu podle § 209. býti musí, aby se stalo zločinem utržení na cti, anebo kdo jiného křivě viní z nějakého přečinu nebo přestupku.

Na rozdíl od zločinu utržení na cti porovnej § 209. tr. z. a pozn.

Z literatury uvádíme zde: Pojednání Dra Fr. Storchy »O deliktech soukromožalobných«, Právník, 1895; V. Fryce »O žalobách z urážky na cti«, Právník, 1899; Dra E. Synka »O nedostavení se soukr. žalobce«, Zprávy práv. jedn. mor., 1904; M. Lepaře »O urážkách na cti«, Praha, 1902 a pojednání Dra Jos. Krause v »Ger. Zeitung« na r. 1905, č. 14 až 18.

Poznámky:

Ke skutkové podstatě se nevyžaduje (ani v § 487. ani v § 488. tr. z.), aby bylo obvinění veřejným, ale předpokládá se, že stalo se před osobou třetí, rozdílnou od obviněného (rozh. z 6. října 1896, č. 11.676). — Urážka v uzavřeném dopise, zasláném obviněnému, není trestnou dle tr. zák. (rozh. ze 7. srpna 1866, č. 6964 z 10. října 1899, č. 13.053 a j. v.). — K tomu srov. § 1839 a 1840 obč. zák. i níže uvedený zákon o smlouvách soudců obecních.

K trestnosti podmínkou vědomí, že se činem útočí na cizí čest (rozh. 31. led. 1899, č. 1276) — ale nestačí již pouhé podepsání listiny, ve které jest obsažena urážka, o níž (byť i svou vinou) podpisující nevěděl (rozh. 17. list. 1897, č. 13.294). Srov. i rozh. ze 17. květ. 1892, č. 6038 a z 11. červ. 1905, č. 3094.

Vyžaduje se tu sdělení, které se stalo osobě třetí úmyslně. Ke skutkové podstatě nestačí, nabyly-li třetí osoby vědomost o obvinění pachatelovou neopatrností (rozh. 23. září 1913, Kr. III. 118).

Tvrzení, že má někdo rozhárané poměry majetkové, může býti pohanou § 491., je-li způsobilým vzbuditi u posluchačů dojem, že ohrožuje své věřitele lehkomyšlným nakládáním majetkem (rozh. 23. září 1913, č. 4074). — Nepravdivé sdělení, že se obchodník stal insolventním, je trestno, nebylo-li k němu připojeno, že příčinou insolvence jsou pouze nezaviněné nehody (rozh. 18. list. 1913, Kr. I. 333).

Nerozhodným tu, zda obviněn někdo z trestního činu snad již promlčeného (rozh. z 19. dub. 1895, č. 2125, z 13. říj. 1896, č. 11.903 a j. v.), nebo jen z pokusu či popudu k trestnému činu, jsou i tyto dle §§ 8. a 9. tr. z. činy trestnými. Obvinění, které se vztahuje k přečinům a přestupkům jiných zákonů, může býti rovněž dle § 487. tr. z. trestným: »Právník« na r. 1896 str. 288.

Není vždycky nutno, aby v případech obviňování z činu trestného soudce spisy postoupil státnímu zástupci: »Právník« 1901, str. 837.

Poznámky:

O obnovení řízení ku provedení důkazu pravdy viz rozh. 22. ún. 1898, č. 2862.

Křivě obvinění z cizoložství trestno podle § 487. tr. z. viz rozh. 15. čna 1909, č. 3626).

Sděli-li někdo osobě oprávněné k přijetí trestního oznámení dle pravdy bez vlastních dodatků domnělý příběh, jiným mu sdělený, vykonal pouze právo dle § 86. tr. ř. jemu příslušící (rozh. 30. března 1909).

Kdo sděluje osobní pozorování, proti jichž správnosti nemá subjektivní pochybnosti, nezodpovídá z urážky na cti dle trestního práva (§ 86. tr. ř.): rozh. 13. dub. 1915, Kr. VIII. 42.

Je-li týmž urážlivým výrokem dotknuto několik osob, smí býti pachatel jen jednou odsouzen, neboť soudním výrokem o vině žalobní právo jest vyčerpáno: rozh. 30. října 1912, Kr. III. 179. (Zpr. mor. pr. j. 1913, str. 385.) Stejně rozh. 21. led. 1913, Kr. VI. 6.

Poslanec, jež urazil v jednání Nár. shrom. jiného poslance, člena vlády nebo jeho zástupce, může býti k žádosti jeho pozván před kárný výbor, jež rozhodne v 48 hod., je-li obviněný poslanec vinen. V tomto případě navrhne kárný výbor, aby obviněnému poslanci byla vyslovena důtka. Tento návrh jest dáti ihned na denní pořádek schůze sněmovní (§ 47. zák. o jedn. ř. Nár. shrom. z 9. list. 1913 čís. 36, sb. z.).

Čest svou hájiti dovoleno nejen osobám fyzickým, ale i korporacím: rozh. 23. dub. 1915, Kr. III. 212. »Právník« 1916, str. 885. — O novinách viz pozn. § 496. tr. z.

Pro možné urovnání trestních záležitostí vzešlých z urážek na cti § 487. až 497. tr. z. v obci doma jest zákon říšský ze dne 27. února 1907, č. 59 ř. z., k němuž prováděcí předpisy vydány nebyly.

§ 488.

b) bezdůvodné obvinění z jiných činů nepočestných nebo nemravných.

b) Kdo i jinak vyjevováním smyšlených nebo převrácených skutků někoho zejména nebo znamením na něho připadajícími křivě viní z nějakého určitého nepočestného nebo talkového nemravného činu, který by jej u obecném mínění mohl v opovržení uvést nebo snížit.

Srov. pozn. § 487. tr. z., »Právník« na r. 1895, str. 217. a »Ger. Zeitung« z r. 1902, č. 22.

O poměru k § 491. tr. z. srov. rozh. z 21. list. 1906, č. 3265 a ze 7. břez. 1905, č. 3052.

Předhůzka nespolehlivosti o sobě není nutně již předhůzkou nepočest. jednání: rozh. 4. list. 1914, č. 4164. O dovolené kritice rozh. z 13. ún. 1894, č. 1941 a z 30. květ. 1899, č. 8195. Obvinění tohoto druhu, jež směřuje proti úřadu veřejnému, lze stíhati také žalobou soukromou jednotlivých

členů jeho (rozh. 12. břez. 1895, č. 2894). — Křivě obvinění osoby nejmenované označené jako člena určité korporace (úřadu) opravňuje všechny členy korporace k žalobě (rozh. 26. list. 1909, č. 3660). Srov. rozh. z 6. čce 1909, č. 3622. — Viz i pozn. § 487.

Urážky, jež mají za předmět cti se dotýkající skutečnosti ze soukr. neb rodin. života, patří pod předpisy §§ 487. a 488., nebyly-li spáchány způsobem v § 489. naznačeným. Při urážkách takových neplatí odst. I, § 490., — nýbrž odst. II., totiž důkaz pravdy. Důkaz o dobrém přesvědčení (bona fides) jest tu bez omezení přípustným: rozh. 9. čce 1914, Kr. VI. 104.

Obvinění bona fide učiněná advokátem při výkonu povolání, byť se osvědčila i nepravdivými, sem nespádají (rozh. 28. led. 1908, č. 3421). Rovněž tak bona fide učiněná výpověď na úřední dotaz (rozh. z 10. čna 1908, č. 3477). — Ale výmluva redaktorova, že dopisovatelem jest věrohodná osoba, neomlouvá (rozh. z 19. led. 1909, č. 3540).

Pokud přípustným důkaz pravdy v řízení odvolacím, viz rozh. z 8. list. 1898, č. 15.219.

Poznámky:

§ 489.

c) uveřejnění jiných na cti důtklivých skutků ze života soukromého nebo rodinného třeba pravdivých.

e) Kdo v dílech tiskových, rozšiřovaných spisích nebo vyobrazeních, anebo kdo, nejasa k tomu zvláštními okolnostmi nucen, veřejně na někoho ve známost uvádí skutky na cti důtklivé ze života soukromého nebo rodinného, byť i byly pravdivé.

Tento § jedná též o urážce tiskem uveřejněné: tu však není pro podobný čin příslušným porotní soud (rozhod. 16. ún. 1894, č. 14.720).

O významu veřejně srov. pozn. § 65. tr. z. — Za veřejnou pokládá se také urážka obsažená v podání na úřad učiněném, o němž se předpokládáti musí, že projde rukama několika osob, kteréž se tedy o obsahu urážlivém dověděti mohou, po případě jest tu »spis rozšiřován« (rozh. 16. list. 1882, č. 9729).

O zvláštních okolnostech, které vylučují trestnost sdělování takového viz »Právník« 1894, str. 778 a »Ger. Zeitung« 1902, č. 20 a rozh. z 30. dub. 1907, č. 3342.

§ 490.

Pekud při tom přípustným důkaz pravdy a může-li to býti omluvou.

Uvede-li obviňovatel u veřejnost obvinění některé v §§ 487. a 488. dotčené některým způsobem uvedeným v § 489., stane se trestným, jestliže nedokáže, že udání jeho jest pravdivým, anebo vztahuje-li se obvinění na takový čin trestný, kterýž trestní soud stíhati může toliko k žádosti někoho jiného. V tomto poslednějším případě, jakož i co se týče skutků v § 489. dotčených, nemá nikdy býti připuštěn k důkazu, že udání jeho jsou pravdivá.

Ale bylo-li některé obvinění v §§ 487. a 488. uvedeno proneseno jiným způsobem nežli tím, kterýž dotčen jest v § 489. bude obviňovatel trestu prost, když buď dokáže, že udání jeho jest pravdivé, anebo když alespoň takové okolnosti provede, z nichž bylo dostatečných příčin, aby obvinění pronesené mohlo za pravdivé býti pokládáno.

Důkaz takový jest účinným, proveden-li mezi vyšetřováním, ale není třeba, aby tu byl důkaz ten už v době urážky (rozh. 2. října 1894, č. 11.860). K tomu konci žádané

odsouzenecm obnovení řízení nesmí býti proto zamítnuto, že dotyčné řízení pro zločin a přečin snad zastaveno, nebo že lhatu ku podání podpárné (subsidiární) žaloby projiti nechal (rozh. 22. ún. 1898, č. 2862). Nabízen-li obžalovaným důkaz pravdy, jest to věci soudu, aby vyzval ho k udání důkazů, a tyto aby pokud po zákonu přípustny, skutečně provedeny byly (rozh. 11. dub. 1899, č. 5457).

Důkaz pravdy nabídnouti a provésti jest na obžalovaném, nemá tudíž soukromý žalobce povinnosti, aby vyvracel tvrzené obvinění nebo dokazoval nepravdivost jeho (rozh. 28. pros. 1905, č. 3142 a z 11. dub. 1899, č. 2345). — Důkaz pravdy přípustným také tam, kde běží o urážku více osob nebo úřadu podle čl. V. zákona ze 17. pros. 1862, č. 8 ř. z. na r. 1863 (rozh. ze 7. říj. 1907, č. 3983). Viz pozn. § 495. tr. z.

Jde-li o případ porotní, má se zvláštní otázku porotcům danou zjistiti, zda pokládáti sluší důkaz pravdy za provedený, (i v případech §§ 487. a 488. tr. z.); dodatečnou otázkou zjišťuje se tu objektivní pravda beze zření k tomu, zda byl v oné době obžalovaný přesvědčen o pravdivosti svého tvrzení čili nic (rozh. z 10. list. 1900, č. 2539). Srov. i rozh. z 30. května 1890, č. 4084.

Byl-li ve sporu učiněn proti svědkovi návrh dle § 191. e. s. ř., postačí k ospravedlnění se navrhopatelova bona fides právě tak, jako při učiněném trestním oznámení (rozh. 1. čce 1913, Kr. VI. 120).

Tam, kde obžalovaný sám byl by mohl podati trestní oznámení (na př. § 502. a 503. tr. z.), může ovšem také nabídnouti a provésti důkaz pravdy (rozh. 15. čna 1909, č. 3626, z 16. ún. 1904, č. 2982 a j.). Srov. i pozn. § 487. tr. z. Viz též »Právník« na r. 1899, str. 171.

O přípustnosti a provedení důkazu pravdy a důkazu pravděpodobnosti viz str. 99 až 124 spisku M. Lepaře »O urážkách na cti« (Praha 1902).

Poznámky:

§ 491.

d) jiná veřejná hanění.

d) Taktéž dopustí se urážky na cti, kdo někoho veřejně nebo před více lidmi, v dílech tiskových, rozšiřovaných hanlivých spisech nebo vyobrazeních jakéhokoli způsobu buď zejména nebo znamenitými naň připadajícími, neuváděje určitých skutkův, z opovrhlivých vlastností nebo z opovrhlivého smýšlení viní, anebo jej u veřejný posměch vydává.

Ukazuje-li hanitel při vyšetřování trestním, aby hanění své odůvodnil, na nepočestné činy haněného, povinen jest — aby byl beztrestným — dokázat, že udání jeho jest pravdivým.

Srov. § 487. tr. z. a pozn. Veřejně takto učiněná obvinění mají se posuzovati dle § 491. tr. z. (rozh. ze 7. břez. 1905, č. 3062), a § 65 (o smyslu slova veřejně).

Viz i pozn. §§ 488. až 490., 496. a 303. tr. z. s pozn. *Animus iniuriandi* srov. rozh. ze 4. září 1894, č. 10.180 a a rozh. 8. říj. 1913. Pr. Rozhl. 181/1917.

Také obejmutím, pohlazením a políbením cizí dámy na veřej. místě páchána urážka (rozh. 19. pros. 1900, č. 2536). Viz i § 516. tr. z. — Neoprávněné tykáni není urážkou § 491. ani § 496. tr. z. (rozh. 21. září 1897, č. 11.643). Slova *„lichvář“* a pod. vztahující se k určitému skutku nespádají pod § 496. tr. z., nýbrž pod ustanovení § 491. tr. z. (rozh. 12. ún. 1893, č. 1897); tak i výtky perfidního a nepočestného jednání sem spadá (rozh. 13. květ. 1896, č. 5612 a z 4. července 1900, č. 9347 a j. v.).

O významu *„hanění“* a *„posměchu“* srov. rozh. z 19. čna 1907, č. 3376. — *„Bezectnými činy“* jsou taková jednání obviněného, z nichž nabývá soudeč předsvědčení o správnosti urážlivého úsudku (rozh. 3. čna 1909, čís. 3594).

O hanění v dopise zasláném viz rozh. z 20. čce 1909, č. 3623. — Urážka na korespond. listku *„Právník“* 1915, str. 106. — Hanění není beztrestným, vysloveno-li při kritice jinak oprávněné (rozh. 11. led. 1910, G. Halle 1909, str. 375).

Neslušný neb urážlivý způsob psaní v podáních k úřadům politickým trestá se co přestupek císařského patentu ze dne 20. dubna 1854 peněžitými pokutami od 2—200 K, po případě vězením od 6 hodin až do 20 dnů. Těže ochrany požívají úřady autonomní dle výn. min. ze dne 6. prosince 1870, č. 16.384 intim. oběžníkem místodržitelství ze dne 20. ledna 1871, č. 59.540 ai 1870.

Poznámky:

O poměru k dovolené kritice viz rozh. 30. květ. 1899, č. 8165 a z 13. února 1894, č. 1941.

Důkaz pravdy přípustným pouze pro odůvodnění obvinění z opovrhlivých vlastností nebo smýšlení a musí se prokázat, že již v době obvinění bylo toto odůvodněno (rozh. z 5. ún. 1907, č. 3302, z 9. čna 1882, č. 2001 a j. v.). Viz i pozn. § 490. tr. z.

O konkurenci s § 496. viz rozh. ze 27. čna 1908, č. 3472. O poměru k disciplin. vyhledávání proti úřed. orgánům: rozh. 19. čna 1917, Kr. IV. 125. G. H. 1917, 343.

Srov. též *„Právník“* na r. 1895, str. 519 a 377. — na r. 1897, str. 438.

§ 492.

Činů trestných v § 487. a 491. uvedených dopustí se i ten, kdož útoky tam dotčenými směřuje proti rodinám, proti úřadům veřejným nebo jednotlivým orgánům vlády v příčině jich úředního působení, proti korporacím zákonně uznaným nebo proti pověstí nějaké osoby zemřelé.

Urážky spáchané osobou úřední (§ 68. tr. z.) při výkonu jich služby rovněž trestati jest dle §§ 487. a sled. (rozh. 24. dubna 1896, č. 4991).

Srov. též pozn. § 312. a 495. tr. z.

Při urážkách spolku nutno rozlišovati, dotýká-li se urážka účelu spolku či způsobu jeho činnosti. V tomto případě nejsou uraženi členové spolku, kteří činnost neobstarávají (rozh. 24. říj. 1914, Kr. II. 235).

Spolek jest zákonem uznaná korporace po smyslu § 492. tr. z. (rozh. 23. dub. 1915, Kr. III. 212—214. *„Právník“* 1916, str. 885).

§ 493. Trest.

Všeliké urážky na cti v předešlých §§ 487. až 492. uvedené potrestány buďtež jakožto přestupky vězením od jednoho až do šesti měsíců; ale byla-li vykonána tiskopisy, tehdy jakožto přechýlné vězením od šesti měsíců až do jednoho roku.

V trest upadá netoliko první původce, nýbrž i každý, kdo takovou urážku na cti dále rozšířiti hledí.

(Poslední odstavec tohoto § zrušen § 34. sled. zák. o tisku.)

Předpis § 493. odst. 2. týče se i objektivního řízení (rozh. 28. června 1899, č. 9943).

Trestní zákon 6. vyd.

V případě 2. odstavce se předpokládá, že sdělení objektivně způsobilým je k rozšíření a pachatel toho vědom si byl (rozh. 7. března 1899, č. 3316 a z 23. ledna 1894, č. 665). — Viz i »Ger. Zeitung« 1903, č. 28.

§ 494.

Zvláštní okolnost přitěžující.

Za zvláštní okolnosti přitěžující při urážce na cti pokládati se má:

- když se urážky na cti dopustil někdo proti hlavě státu, který s čes.-slov. státem v uznaném mezinárodním spojení jest, anebo proti zástupci státu takového, jenž má veřejný úřad (charakter), nebo
- když se jí dopustil proti někomu, s nímž urážející byl ve svazku zvláštní nějaké povinnosti nebo k němuž byl povinen zachovati úctu; nebo
- když uražený tím utrpěl škodu na své svobodě, na svém občanském dalším zaopatření nebo své občanské výživě, nebo když v nebezpečnosti se octnul v této příčině, anebo když mu bylo překáženo, by jiným právům průchod zjednal.

§ 495.

Soud trestní stíhá urážky na cti jen k žádosti uraženého.

Ve všech případech v §§ 487. až 494. uvedených má před se vzato býti vyšetřování a trestání toliko k žádosti strany uražené.

Ale směřoval-li útok proti pověsti někoho zemřelého, pak mají jeho pokrevenci, jeho manžel neb manželka, jeho přísvojitelé a chovatelé, přísvojenci a chovanci, poručenci a sešvakřenci v pokolení v zestupném a sestupujícím, bratři a sestry manžela či manželky a manžel nebo manželka jeho bratra a sestry právo, žádati, aby soud trestní pro ochranu památky zemřelého stíhání před se vzal.

Poznámky:

Čl. V. zák. z 17. pros. 1862, č. 8 ř. z. na rok 1863:

Přečiny a přestupky proti bezpečnosti cti naznačené v §§ 487. až 491., pak v § 496. tr. z. stíhají se mají z povinnosti úřadu, když spáchány proti sněmu, proti veřejnému úřadu, proti č. s. vojsku, proti č. s. loďstvu nebo proti samostatnému oddělení některého z obou posledních.

Ku stíhání pro urážku č. s. vojska nebo loďstva nebo samostatného oddělení některého z nich opatřiti se má přivolení ministra války, pokud se dotýče, ministra námořnictva.

Pokud útok směřoval proti veřejnému úředníku neb služebníku, proti vojínovi nebo duchovnímu co do činů jejich povolání, nestíhají se přečiny proti bezpečnosti cti, které jsou trestny dle § 493. tr. z. pouze k žádosti uraženého, nýbrž i státní zástupce může v zájmu veřejném žalovati ve lhůtě určené § 530. tr. z. Zástupce státní napřed zajistiti si má přivolení uraženého, nebo kdyby tento slyšen býti nemohl, přivolení představeného nebo úřadu nejbližší vyššího.

Uraženému přísluší povždy právo, připojiti se k obžalobě, kterou státní zástupce podal. — (Viz i poslední pozn. § 496. tr. z.)

(Rozh. z 6. července 1909, č. 3623 uznává, že i v případě uvedeném může uražený podati soukromou žalobu pro urážku na cti.) — Viz »Ger.-Zeitung« 1902, č. 7 a »Zprávy práv. jednoty mor.« 1907, seš. V. o zastup. soukr. žaloby státním zástupcem.

§ 496.

Veřejné nadávky a zlé nakládání.

Kdo s někým veřejně nebo před více lidmi skutkem zle nakládá, anebo — byť i tento nebyl přítomen — jemu nadává, anebo nahlas a tak, aby byl slyšen, zlým nakládáním jemu vyhrožuje, dopustí se tím přestupku, ač není-li to čin trestný, na který uložen jest trest těžší, a má býti potrestán k žádosti uraženého prostým vězením ode tří dnů až do jednoho měsíce. Má však uznáno býti na tuhé vězení až do tří měsíců, stala-li se urážka na takovém místě, kdež se zvláštní slušnosti vyhledává, anebo když se tím chováním na jevo dává úmyslná nevážnost k celým třídám nebo stavům občanské společnosti, ke spolkům náboženským nebo národnostem.

O veřejnosti srov. pozn. § 65. a 303. tr. z.

Průchod domu není již tím »veřejný«, že dveře do něho ze dvora vedoucí byly otevřeny. Nutno zjistiti, zda nadávky

mohly být slyšeny neurčitým počtem osob (rozh. 29. pros. 1915, Kr. III. 574. Práv. Rozhl. 1916).

Zde běží o delikt dolosní; spáchán-li tiskopisem, lze přičítati jej toliko pachateli, jenž znal urážlivý obsah (rozh. 10. břez. 1908, č. 3436).

§ 496. chrání také spolky nejen osoby fyzické (rozh. z 9. břez. 1910). — O otázkce, mohou-li na př. noviny být předmětem urážky na cti, viz »Ger. Zeitung« 1902, č. 19. — O urážce vyhrázkou zlého nakládání tiskem spáchané viz rozh. z 19. říj. 1909, č. 3642.

Nadávky »hář« a pod., jež poji se k určitým udáním, nespádají pod ustanovení § 496. tr. z. (rozh. 12. ún. 1895, č. 1897 a z 28. pros. 1895, č. 15.314).

Poznámky:

Podle vyšší sazby trestní vyměřen budíž trest jenom ve případech, kde jsou přítěžující okolnosti § 496. tr. z., nestačí k tomu na př. ta okolnost, že stala se urážka na veřejné cestě (rozh. 5. pros. 1899, č. 17.783). — Hřbitov jest místo, kdež se zvláštní slušnosti vyhledává (rozh. 27. čna 1908, č. 3472).

O pohrůžce z lým na kládáním viz rozh. z 19. říj. 1909, č. 3642, z 22. čna 1908, č. 3482 a j. v. — Srov. §§ 153., 335., 411., 420. a 431. tr. z.

Srov. též §§ 487.—491. tr. z. a jich pozn.: »Právník« 1895, str. 171, 397 a 668 a na r. 1896, str. 364 a 707; §§ 300., 302., 303., 312. tr. z.

Porovnej i nař. z 27. října 1853, č. 228 ř. z., kteréž ustanovuje: Byl-li vojn., od šikovatele nebo strážmistra doň, uražen osobou civilní, jurisdikci podléhající, způsobem takovým, že podle úvahy velitele, jemuž přísluší právo trestati a milost uděleti, tím porušena i sama čest stavu vojenského, má velitel tento z moci úřední zahájití stíhání vinníka u příslušného soudu a k tomu účelu má ustanovití za zástupce důstojníka, jehož pojmenuje úřadu vyšetřujícímu a jenž má všechna práva, která po zákonu příslušejí poškozenému nebo uraženému samému.

Srov. rozh. z 26. břez. 1906, č. 4727 a z 22. květ. 1890, č. 3461 a »Zprávy práv. jednoty mor.« 1907, seš. V.

§ 497.

Výčitky pro trest odbytý nebo prominutý.

Kdo někomu pro trest odbytý nebo prominutím odpuštěný, anebo tomu, kdo po skončeném soudním vyšetřování nebyl vinným nalezen, pokud se počestně chová, v tom úmyslu čini výčitky, aby jej pohaněl, potrestán buď za tento přestupek k žádosti pohaněného vězením od jednoho dne až do jednoho týdnu.

Toto právo žalobní přísluší toliko uraženému (rozh. 24. říj. 1896, č. 8565).

§ 498.

Vyjevování tajnosti nemocných lékařem nebo hojičem.

Lékař nebo hojič, pomocník nebo pomocnice porodní, kteří tajnosti osoby svěřené jich ošetřování vyjeví někomu jinému nežli úřadu, když tento úředně se dotazuje, mají být potrestáni za tento přestupek po prvé tím, že se jim zakáže praxe na tři měsíce, po druhé na rok a po třetí na vždy.

O pomocnicích porod. srov. § 17. min. nař. ze 4. června 1881, č. 54 ř. z. Viz též o povinnosti ošetřovatelů za § 393. otiskové. Min. nař. 25. čna 1914, č. 139 ř. z. (§ 17.).

§ 499.

Trest pro týž přestupek pro lékárníky.

Když lékárník tajnosti nějakého nemocného, o nichž vědomosti nabývá z receptů jej docházejících, jiným osobám vyjeví, nežli úřadu, když tento úředně se dotazuje, dopustí se tím přestupku a potrestán buď, je-li vlastníkem lékárny nebo proviorem, po každé desíti až i stem korun, pomocník však vězením od jednoho až do čtrnácti dnů, kteréžto vězení dle okolností se i zostřiti má.

Hlava třináctá.

O přečinech a přestupcích proti veřejné mravopočestnosti.

§ 500.

Přečiny a přestupky proti veřejné mravopočestnosti.

Péče zákonodárná neobmezuje po svém úmyslu pojem urážky veřejné mravopočestnosti toliko na činy takové, kteréž samy sebou vzbudit mohou oškli-vost a veřejné pohoršení, ale zahrnuje v to i činy, jež podle povahy své přičinují k rozšíření zkázy mravů, jakož i takové, které mají obyčejně za následek nepořádky a prostopášnosti.

Podle toho určení trestati jest za přečiny anebo přestupky proti veřejné mravopočestnosti v případech tu jmenovaných:

- a) smilstvo;
- b) hrubé urážení mravopočestnosti nebo stydlivosti, jež jest přičinou veřejného pohoršení;
- c) žebřání;
- d) zapovězené hry;

- e) opilství;
- f) jiné hrubší nemravnosti.

§ 501.

Smilstvo mezi příbuznými a sešvakřenci.

Smilstvo mezi bratry a sestrami plnorodými a polourodými, s manžely rodičů, dětí neb bratrů a sester trestáno budiž za přestupek v vězení od jednoho až do tří měsíců, kteréž se podle okolností zostřiti má.

Ti, o nichž se vyšetřováním zjistí, že byli svůdci, odsouzeni buďtež k tuhému vězení od jednoho až do tří měsíců. Po skončeném trestu budiž z povinnosti úřední učiněna opatření, aby vinníci od sebe byli odloučeni, a tak společenství jich zrušeno bylo.

Smilstvem není tu míněno pouze souložení. Není rozdílu v tom, zda ještě manželství, podmiňující sešvakření vinníků, trvá čili nie, a je příbuzenství manželského či nemanželského původu (rozh. 17. května 1854, č. 4694, 5. října 1858, č. 9348, 9. dubna 1861, č. 2647). Srov. §§ 131. a 132. IV.

§ 502.

Trest na cizoložství.

Osoba oddaná, která se dopustí cizoložství, jakož i osoba neoddaná, s níž cizoložství spácháno, vinná jest přestupkem a potrestána buď vězením od jednoho až do šesti měsíců, žena však potrestána býti má přinejví tehda, když za přičinou spáchaného cizoložství vzejtí může pochybnost o manželském původu dítěte na to narozeného.

Srov. i pozn. §§ 487. a 525.
Trestnost pokusu přestupku § 502. tr. z. není vyloučena (rozh. 10. března 1899, č. 16.618). Viz i rozh. z 8. list. 1904, č. 3003.

§ 503.

Kdy se cizoložství vyšetřovati smí.

Cizoložství však nemůže se nikdy [vyjímajíc případ § 510.], vyšetřovati a trestati z moci úřední,

nýbrž toliko k žádosti strany uražené. Avšak ani ta nemá více práva toho žádati, když urážku, o níž se byla dověděla, výslovně odpustila anebo, když od té doby, co o ní nabyla vědomosti, po šest neděl proto nežalovala. Ba i trest již vyřknutý pomíjí, jakmile strana uražená prohlásí, že s vinníkem chce zase žítí. Takovýmto prohlášením se však nezrušuje trest vyřknutý již na spoluvinníky.

Manžel, jenž sám cizoložství druhého manžela zosnoval, nemůže býti považován za uraženého; pozbyl proto práva žalobního (rozh. 8. ún. 1916, Kr. I. 42, Jur. Bl. 1916).

Uražený může nejen hlavního vinníka a spoluvinníka (současně nebo zvláště) soudně stíhati, ale i třeba jen jednoho z nich, a druhému nebo během řízení oběma odpustiti a od žaloby ustoupiti (min. nař. 5. září 1859, č. 163 ř. z.). — O žalobě nezletilcové: z 23. led. 1886, č. 13.752.

Zmíněná šnečelní lhůta tu běží teprve od doby, kdy uražený zvěděl o činu i o osobě vinníka (rozh. 16. května 1894, č. 5919).

Srov. Zprávy práv. jednoty mor. 1907, str. 214.

Poznámky:

§ 504.

Zmrhání nezletilé příbuzné člověkem domácím.

Člověk domácí, který zmrhá nezletilou dceru nebo nějakou k domácnosti náležející nezletilou příbuznou domácího hospodáře nebo hospodyně, potrestán býti má za tento přestupek, podle rozdílnosti poměru, v němž s rodinou jest, tuhým vězením od jednoho až do tří měsíců.

Viz 2. odstavec § 505. a § 132. III. a IV. tr. z.

§ 505.

Smilstvo služebné ženy s nezl. synem nebo příbuzným v domě žijícím.

Týž trest uložen býti má osobě ženské v rodině sloužící, která nezletilého syna nebo nezletilého příbuzného v domě žijícího ke smilstvu svede.

Oba tyto přestupky se však vyšetřují a trestají toliko k žádosti rodičů, příbuzných nebo poručenstva.

Srov. §§ 128. a 132.

§ 506.

Zmrhání pod připovědi manželství.

Když někdo osobu nějakou, připověděv jí manželství, ale nesplniv slibu, svede a zmrhá, potrestán býti má za tento přestupek tuhým vězením od jednoho až do tří měsíců. Krom toho zůstává se zmrhané osobě právo k náhradě.

O soukr. nař.: § 1328. a 1330. obč. z.; za poškození etí ani svedené nemanž. matce nárok nepřísluší (rozh. 23. září 1908, Not. Ztg. 1909, str. 230).

K trestnosti nestačí zjistiti, že slib manželství učiněn, ale i že bezdůvodně splnění jeho odpiráno svadcem (rozh. 18. dubna 1893, č. 4338 a 19. června 1894, č. 7285), třeba původně úmysl splnění tu byl a teprve potom opačné jeho rozhodnutí vůle sledovalo (rozh. 3. října 1899, č. 14.698).

Skutkové podstaty § 506. tu není, jestliže svádec důvodně odpirá splnění slib manželský na př. pro dřívější nemravný život svedené, o čemž dříve nevěděl (rozh. 3. pros. 1912, č. 3995).

Byl-li svádec ženat, jest již svedením doplněna skutková podstata přestupku § 506. tr. z. (rozh. z 22. pros. 1902, č.

2816); byl-li nezletilým a tedy bez povolení oženiti se nemohl, lze mluvití o jeho vině teprve, když tato překážka slíbeného manželství byla odpadla a on přece splnění slibu bezdůvodně odmítá (rozh. z 6. dub. 1904, č. 2937).

Poznámky:

§ 507.

Vstoupení v nezákonné manželství bez dispense.

Trest.

Kdo, zatajiv povědomou mu zákonnou překážku manželství, oddati se dá neobdržev prve řádné dispense; anebo kdo se odebere do cizí země, aby tam vstoupil v manželství, kteréž podle zákonů zemských místa míti nemohlo, dopustí se přestupku a potrestán býti má tuhým vězením ode tří až do šesti měsíců, svůdce však vždy buď potrestán tuzeji.

Vězení má býti ještě zostřeno, byla-li překážka jedné straně zatajena, a ona tím způsobem k neplatnému manželství bez viny své byla svédena.

Sem nepatří případy manželství bez potřebného snad ještě konsensu politického nebo proti předpisům branného zákona (min. nař. 28. pros. 1852, č. 21 ř. z. na r. 1853. — Srov. i předpis § 40., 52. a 70. bran. zák. z 5. července 1912, č. 128 ř. z.

Je-li ženichem cizozemec, nelze užití § 507. tr. z., poněvadž se tím stala manželka cizozemkou (rozh. 10. srp. 1864, č. 5954.

Ke skutkové podstatě přestupku tohoto se předpokládá úmysl zatajiti překážku manželství o svolení opatrovníckém při osobě marnotratné viz rozh. z 1. pros. 1908, č. 3527.

Viz zákon z 22. května 1919, č. 320, sb. z. o rozluce manželství vůbec a zrušení některých překážek manželství.

§ 508.

Trest na rodiče, nutící dítky k manželství neplatnému.

Týž trest má býti uložen na přestupek rodičům, kteří by zneuživše své moci rodičů, nutili dítky své k manželství, ježto dle zákonů jest neplatným.

[§§ 509. až 511.]

§ 512.

O kuplířství.

Přestupku kuplířství dopustí se ti:

a) kdož nevěstkám ku provozování jich nedovo-

lené živnosti u sebe řádný byt dávají nebo jinak je přechovávají;

- b) kdož z přivádění takových osob živnost činí;
c) kdož jinak se za dohazovače v nedovoleném srozmívání způsobu takového potřebovati dají.

Srov. § 132. a zák. z 24. května 1885, č. 89 ř. z. (v dodatku).

Tímto zákonem nebyly zrušeny předpisy § 512. tr. z. (rozh. 30. dubna 1904, č. 2945). K trestnosti tu i přivedení jedné nevěstky stačí, a nerozhodným, zda došlo k pohlavnímu činu (rozh. 3. září 1880, č. 6466 a 13. ledna 1886, č. 13.478).

§ 513. Trest.

Trestem na tento přestupek jest tuhé vězení od tří až do šesti měsíců, kterýž se však zostrítí má, provozovali-li vinníci živnost tuto již po delší dobu.

§ 514.

Trest při opakování přestupku.

Osoba potrestaná již pro kuplířství má při druhém postižení po odbytém trestu vyhoštěna býti z místa, kde se dosud zdržovala, a je-li cizí, z celé Čes.-slov. republiky.

§ 515.

Trest na hostinské, krčmáře a jich lidi, když příležitost dávají ke smilstvu.

Jestliže hostinští nebo krčmáři, mimo případy přestupku kuplířství v § 512. naznačené, dávají příležitost ke smilstvu, jsou vinnými přestupkem a potrestati se mají po prvé pokutou peněžitou od padesáti až do čtyř set korun. Pakli takovéto příležitosti dále poskytují, vyhostí se ze živnosti hostinské nebo krčmářské a prohlásí se k živnosti takové pro příště za nezpůsobilé. Dopustí-li se toho přestupku osoby služebné bez vědomí hostinského nebo krčmáře, mají býti potrestány vězením od osmi dnů až do tří měsíců.

Trestá-li se takto pokračování přestupku ztrátou živnosti nebo vyhoštěním, nemůže vedle toho obviněnému i peněžitá pokuta za první případ býti uložena (rozh. 30. ledna 1890, č. 12.348).

§ 516.

O hrubé urážce mravopčestnosti anebo stydlivosti a o takové, kterou veřej. pohoršení dáno.

Kdo vyobrazeními nebo smilnými činy mravopčestnost nebo stydlivost urazí hrubě a takovým způsobem, že se tím zavdá příčina k veřejnému pohoršení, vinen jest přestupkem a odsouzen býti má k tuhému vězení od osmi dnů až do šesti měsíců. Ale stalo-li se uražení takové tiskopisem, potrestati se má jako přestupek tuhým vězením od šesti měsíců až do jednoho roku.

Veřejné pohoršení musí býti vzbuzeno necudným činem samým a bezprostředně v době činu: rozh. 21. říj. 1912, Kr. V. 278.

»Veřejným pohoršením« může býti též pohoršení vzhledem k obchodem s necudnými fotografiemi (rozh. 19. ún. 1915, č. 4225). — Možnost, že dodatečně vypravováním činu do veřejnosti se dostane, nepostačuje ke skutkové podstatě (rozh. 19. říj. 1914, Kr. I. 406). — Vykonán-li čin sice nevěřejně, ale za okolností (snadná přístupnost místa činu, přítomnost třetích osob), při nichž pachatel musil přijíti k vědomí; že o činu zvědětí může větší kruh osob, porušena mravnost způsobem budícím veřej. pohoršení (rozh. 25. led. 1913, č. 4027).

Býly-li zhotoveny 2 kartáčové otisky tiskopisů smilného obsahu a předloženy stát. zastupitelství a policii. ředitelství k prozkoumání, tvoří to již pokus přečinu § 516. (rozh. 20. led. 1915, č. 4223).

Necudným není jednání, které sice hrubě urazí dobrý mrav a stydlivost, ale nemá vztahu na pud pohlavní (rozh. 26. říj. 1909, č. 3640). Viz i pozn. § 491. tr. z. (rozh. č. 2536).

O kinematografických představeních viz min. nař. z 18. září 1912, č. 191 ř. z. (§ 17.).

Viz i mezinárodní úmluva ze dne 4. května 1910, o tom, kterak potíratí rozšiřování necudných publikací, uzavřenou mezi Rakousko-Uherskem, Německem, Belgií, Brasiílií, Dánskem, Španělskem, Spojenými státy Severoamerickými, Francií, Velkou Británií, Itálií, Nizozemskem, Portugalskem, Ruskem a Švýcarskem. (Podepsaná v Paříži dne 28. června 1910, ratifikována dne 9. dubna 1912. Uveřejněná pod čís. 116 ř. z. z r. 1912.)

[§§ 517. až 521.]

Poznámky:

§ 522.

Trest na zapovězené hry.

Pro hraní všelikých her hazardních čili naprosto odvážných a také všelikých her takových, které zvláštními předpisy zejména jsou zapovězeny, trestají se jak hráči tak i ten, kdo ve svém příbytku hráti dovolí, za každý takový přestupek pokutou dvacetí až osmnácti stý korun, z čehož třetina vydobytá případně udavači, a pakli by tento sám trestán býti měl, promine se mu také trest docela.

Cizozemci, kteří pro tento přestupek trestu propadnou, budtež z říše vyhostění.

Dvor. dekr. z 16. října 1840, č. 469 a z 26. srpna 1841, č. 558 sb. z. s. prohlašují za hazardní hry všechny takové, při nichž výhra neb prohra nezávisí na způsobilosti nebo umění hráčové, ale výhradně nebo alespoň hlavně na náhodě; a každá taková hra jest zakázaná, byť i zejména zapovězena nebyla.

Dvor. dekr. z 16. října 1840, č. 469 sb. z. s. a min. nař. z 27. září 1854, č. 245 a z 27. června 1857, č. 123 ř. z. jmenovitě zapovězené hry: farao, bassette, hra v kostky, passadice, lansquenet, quinze (quindici), trenta, quaranta, ramsl, ferbi nebo barvička, strašák, sincera, hranlí, molina, valacho, maceao, paldvanáctá (mezzo dodici, undizsi e mezzo), jedenadvacet (velus, vingtun), biribiš (virbiš), oka (stráždlo), hra pod hromádky (kupčení), škabavka (bubeníčková), gamburina, červená a černá (rouge et noir), honzik na kuželíku, džbánek a jelínek, tahání lodí, hra v kuželky na kuželíku, kde běh koule řídí se pérem či strojem, evik nebo laheta, řemenění a caparování (capari), pak ve veřejných šenkovníkách, hostincích a kavárnách: loterie, loterní dauphin, darda (tartl) na způsob loterie, t. zv. ptáčíneká, tartl o závod (židovský, malý tartl); konečně při vyhrávání věcí na prodej v hostincích a na jiných veřej. místech hry t. zv. sudá nebo lichá a výše nebo níže; dle nař. z 6. dub. 1896, č. 6853 též hra v kostky »monaco» zvaná.

Při jinakých hrách sluší v daném případě přihlížeti k tomu, zda jsou zcela nevinné či zda směřují k zisku, ohrožující hospodářský i mravný blahobyt; tak může i hra s penězi »hlava» či »orel» býti trestnou (rozh. 9. led. 1900, č. 136 a 28. srp. 1900, č. 11.916). — Ale koupě cizozemských losů loterních sem nespadá (rozh. z 13. říj. 1909, č. 3627).

§ 523.

Trestání opilství.

Pro opilství jako přestupek trestán býti má, kdo jsa opilým vykoná nějaký čin, kterýž by se

mu krom opilství přičítal za zločin (§ 236.). Trestem na to jest vězení od jednoho až do tří měsíců. Věděl-li opilý ze zkušenosti, že v opilství podroben jest prudkému hunutí myslí, má býti vězení zostřeno, ale při těžších zlých skutcích uznati se má na tuhé vězení až do šesti měsíců.

Jen zaviněné opilství takto budiž trestáno (rozh. 20. června 1885, č. 3821). — T. zv. patologické opilství neomlouvá, zná-li pachatel tuto svou slabost (rozh. 13. led. 1903, č. 3434).

»Většími zločiny« rozuměti jest pouze ty, které značně převyšují míru obvyklou při výstřednostech z opilství, ať tomu již pro těžké následky nebo z jiných důvodů (nikoli však lehké zranění stráže): rozh. 11. led. 1913, č. 4036. Úplná opilost obsahuje zkalení a poruchu vědomí, ale nezrušuje toto, pro onu je vyloučen zločin — vědomí pak ve spojitosti s opitím se, tvořícím zavinění, je tu podkladem pro odsouzení (rozh. 11. dub. 1913, Kr. I. 51).

§ 524.

Trest na zastaralé opilství.

Pro zastaralé opilství jako přestupek trestání býti mají řemeslníci a nádeníci, kteří pracují na střechách a lešeních, nebo kteří zacházejí s věcmi pro oheň nebezpečnými, jakož i takové osoby služební, jejichž nebedlivostí oheň snadno povstati může, v vězení od jednoho až od osmi dnů, opakuje-li se to, až i do jednoho měsíce a podle okolností i také zostřením vězení.

Trest pro zastaralé opilství ukládá se sice, když bylo veřejné a vrchnost se tudy o něm doví, z povinnosti úřadu, krom toho však jen tehda, když místní nebo pánové služební sobě na to u úřadu stěžují.

Srov. Ger. Zeitung 1903 č. 14.

§ 525.

Kdy z případů, jinak domácí kázní zůstavených, stanou se přestupky proti veřej. mravopoctnosti.

Jiné hrubší nemravnosti, jako: krádeže a zpronevěření mezi příbuznými, porušení věrnosti man-

želské, činná porušení povinné úcty se strany dětí k rodičům, lidí služebných k služebním pánům a podobně, zůstaveny sice, pokud z rodin na veřejnost nevycházejí, toliko domácí kázní.

Jdou-li však tyto nepořádky tak daleko, že rodičové, poručníci, vychovatelé, příbuzní, manželé, služební pánové a j. vidí toho potřebu, by žádali úřady za pomoc, stávají se přestupky proti veřejné mravopoctnosti. Úřadové jsou v případech takových povinni, napomáhati k odvrácení toho nepořádku a po náležitém vyšetření uložití ten trest, kterýž se jim podle okolností vidí býti nejvhodnějším, aby měl platný účinek.

Stane-li se co takového u hlavy rodiny, má jeho manželka i každý člen rodiny právo, žádati úřad za pomoc (dvor. dekr. 8. říj. 1846, č. 989 sb. z. s.)

O předpokládaných tu podstatných náležitostech společné domácnosti srov. rozh. 11. června 1898, č. 7234. — Soudně rozvedený manžel není oprávněn k podání soukromé žaloby dle § 525. proti své manželce (rozh. 26. června 1894, č. 7572 — a k tomu § 502.). O spoluvinné osoby třetí na porušení věrnosti manželské dle §§ 5. a 325. viz rozh. z 8. list. 1904, č. 3003.

Krádeže a zpronevěření, jež o sobě jsou zločinné, a mezi příbuznými v § 463. tr. z. jmenovanými, jenom právě pro tyto osoby jsou méně trestnými; jinakých stupňů příbuzenstva, ve společné domácnosti s poškozeným žijící, buď pro takové zločinné krádeže a zpronevěření trestající, buď podle ustanovení o zločinech nebo podle § 525. tr. z. (rozh. 15. květn. 1891, č. 3489).

Sčítání obnosů (jako v § 173.) za účelem zločinné kvalifikace, je při § 525. vyloučeno: rozh. 24. říj. 1913, č. 4096.

Poznámky:

Hlava čtrnáctá.

O pomíjení přečinů a přestupků i jich trestů.

§ 526.

Pominutí přečinů a přestupků i jich trestů.

Přečiny a přestupky obsažené v tomto trestním zákoně i tresty jejich pomíjejí: a) smrtí vinníkovou; b) výkonem trestu; c) prominutím trestu a d) promlčením.

Další druhy pomíjení obsažené v §§ 466., 522. a 530. tr. z. Srov. předpisy zák. o lichvě v dodatku.

§ 527.

a) smrtí vinníkovou.

Smrtí vinníkovou zrušuje se všeliké vyšetřování a, vyšel-li již rozsudek, i všeliký účinek jeho, vyjmajíc náhradu nebo nápravu, ač byla-li rozsudkem přisouzena.

Tresty v § 241. tr. z. uvedené přecházejí však i na dědice, vešel-li v moc práva rozsudek ještě za života odsouzence (min. nař. 3. dub. 1859, č. 52 ř. z.).

Srov. § 224. tr. z. a §§ 6. a 7. zák. z 15. list. 1867, č. 131 ř. z. (na str. 28 a 29).

Zemřel-li obviněný, přeruší se řízení, byť i rozsudek dosud nepravoplatný, byl již vynesen (rozh. 1. čna 1915, č. 4243).

§ 528.

b) výkonem trestu.

Trestem vykonaným shlazují se přečiny i přestupky (§ 225.).

Srov. pozn. § 225. — Byl-li výkon trestu odložen dle zákona ze dne 17. října 1919, č. 562 sb. zák. a osvědčil-li se odsouzenec v době zkušební, má se za to, že nebyl odsouzen (§. 1. cit. z.). Do záznamu o trestech se takové odsouzení nezapíše. Zprávy o takovém podmíněném odsouzení podati se smějí toliko soudu, jenž o to žádá, a jiným úřadům pouze, jde-li o udělení místa ve veřejné službě (§ 9. cit. zák.).

Podmíněné propuštění z trestu má po projití doby zkušební účinek odpykaného trestu a to ode dne, kdy byl odsouzenec podmíněčně z trestu propuštěn (§§ 10. a 15. cit. zák.).

O dodání polepšence do přechodného ústavu trestního viz § 16. téhož zák.

Poznámky:

§ 529.

e) prominutím trestu.

Prominutí trestu, pokud ho odpustil úřad veřejný k tomu povolaný, anebo žalobce, který měl k tomu právo, má stejný účinek s trestem vykonaným.

Srov. § 226. tr. z. a pozn. § 528. výše.

§ 530.

Ve všech oněch případech, kdy soud trestní přečin nebo přešůpek nějaký stíhati může jen k žádosti osoby zúčastněné, nemá ten, kdo po zákonu tu žádost učiniti má, k tomu více míti žádného práva, když trestný čin, o němž byl věděl, výslovně odpustil nebo, když od té doby, co o tom trestném činu vědomosti nabyt, po šest neděl z něho nežaloval, anebo když trestný čin promlčením již pomínil. Ale jestli k žalobě oprávněný svou žádost za potrestání odvolá dříve, než rozsudek byl vyšetřovanému vyhlášen, pak sejíti má jak se všeho dalšího vyšetřování a řízení trestního, tak i se všelikého účinku rozsudku, byl-li tento již vynešen; avšak stane-li se takové odvolání teprve po vyhlášení rozsudku, byť i byl moci práva ještě nenabyt, pokládáno býti může vůbec (§ 503.) jenom za důvod k polehčení trestu u vyššího úřadu, k němuž se rozsudek pořadem odvolání byl dostal.

Srov. výklad o deliktech soukromožalobných Dra Fr. Storecha v »Právníku« na r. 1895.

Tu míněny vůbec přestupky (přečiny §§ 463., 467., 487. až 497., 502.—505. a 525. tr. z.), ale nikoliv i činy trestné, jež v povinnosti úřední stíhati nutno, jako dle čl. V. zák. ze 17. pros. 1862, č. 8 ř. z. na r. 1863, v pozn. § 495 tr. z.

Při soukromých žalobách nutno, aby v předepsané lhátě žaloba u soudu (třebas i ne příslušného, ale ne cizozemského) podána byla (rozh. 7. pros. 1897, č. 14.650 a z 9. pros. 1898 č. 11.789); lhátá běží od doby vědomosti po prvé nabyté (rozh. 10. července 1894, č. 8295 a k tomu rozhod. 15. květ. 1900, č. 6833).

Zalobní právo uchová si poškozený včasým prohlášením vůle, učiněným před soudem, že stíhá čin trestný. Prohlášení před úřadem bezpečnostním nepostačuje, byť i tento úřad je ve lhátě trestnímu soudu byl sdělil (rozh. 11. ún. 1913, č. 4023).

Poznámky:

Srov. »Právník« na r. 1899, str. 158 a sled. a »Zprávy práv. jednoty mor.« 1904, str. 230 a sled. a »Ger. Zeitung« 1902, č. 7.

Stalo-li se odvolání, o němž činí se zmínka v posl. větě § 530. tr. z. teprve po přečtení výroku porotců (§ 330. tr. ř.), smí nastati jen zmírnění při výměře trestu, ale nikoliv rozsudek osvobozující (rozh. z 15. ún. 1904, č. 2917).

Zmíněné odvolání obžaloby má za následek zmírnění trestu v řízení odvolacím i, když už v I. stolici použito zmírňovacího práva a odvolání jinak by nepřipustným bylo (rozh. 20. dub. 1898, č. 5442).

§ 531.

d) promlčením.

Promlčením pomíjí vyšetřování i trest, když vinník od té doby, co trestného činu se dopustil, anebo, byl-li pro něj již vzat ve vyšetřování, počítajíc od doby rozsudku, jimž právoplatně byl osvobozen, v době tímto zákonem ustanovené žád-
ným tuzemským trestním soudem nebyl vzat ve vyšetřování. Promlčení se tedy přerušuje, když na pachatele jakožto na obviněného byla vydána ob-
sílka, rozkaz postavovací nebo zatýkací, anebo, když jako obviněný byl již vyslýchán nebo za-
tčen, anebo honěním nebo listy zatýkacími stíhán.

Krom toho však nesmí pachatel, aby se promlčení dovolávatí mohl:

1. z přečinu nebo přestupku již žádného užítku v ruku máti, mimo to nutno, aby
2. pokud toho povaha trestného činu dopouští, náhradu byl učinil, kteréžto podmínky tedy při přečinech a přestupcích proti bezpečnosti cti potřebí není, a
3. aby se v čase ku promlčení ustanoveném ani zločinu, ani přečinu nebo přestupku nebyl dopustil.

O tom, jak se má čítati počátek doby promlčení, byl-li tu stav (na př. při špatné stavbě), který jeví účinky dále trvající, viz rozh. z 14. března 1913, č. 4066.

V případě § 506. tr. z. počíná lhůta promlčení dobou, kdy slib manželství více splněn býti nemůže (rozh. 4. červ. 1891, č. 6674).

Bylo-li v činu trestném pokračováno, počíná šestine-
dělní lhůta žalobní teprve posledním činem (rozh. z 19. pros. 1908, č. 3538).

Může-li s trestem vězení spojena býti i peněž. pokuta, není tato zostřením vězení. Doba promlčecí se pak řídí podle výše pohrožené pokuty peněžní (rozh. 22. list. 1915, Kr. I. 363, Jur. Bl. 1916.)

Promlčení přečinu § 486 a (nového znění) nastává po 3 měsících: rozh. 24. čna 1915, č. 4242.

Dle min. nař. z 3. dub. 1855, č. 61 ř. z. nezávisí promlčení přestupků, jež nejsou obsaženy v zákoně trestním, na žádné podmínce, může však býti přerušeno vyšetřováním zavedeným od úřadu politického.

Poznámky:

Promlčení trest. jednání §§ 242., 246. a 248. zákona o přímé daní z 23. října 1896, č. 230 ř. z. (viz pozn. §§ 101., 314. a 461. tr. z.) řídí se dle předpisů trest. zákona. —

O lhůtě žalobní pro porušení ochrany známek viz rozh. z 24. čna 1907, č. 3383.

Také u činů, jež o sobě zločiny tvoří a jež toliko pro nedospělost pachatelovu za přestupky přičítati lze, běží promlčení dle §§ 531. a 532. (rozh. 4. února 1886, č. 12.864). — Žalobní lhůta neztrácí se, žalovali státní zástupce za soukr. žalobce dle § 46. tr. z., prokázali se dostatečně plná souc. tohoto před pronesením rozsudku (rozh. z 27. čna 1908, č. 3479).

Výslechem obviněného přerušuje se promlčení, byť týž třeba i jen dle § 89. tr. ř. byl býval vyslyšán (rozhod. 7. pros. 1897, č. 14.648). Ale tu pro posouzení promlčení jest rozhodujícím skutek, pro který byl obviněný vyslyšán, nikoliv to, nač potom zní obžaloba (rozh. z 27. čna 1908, č. 3472). Promlčení se přerušuje i výrokem dle § 452., odst. 2. tr. ř. (rozh. 16. pros. 1893, č. 15.066, z 22. září 1899, č. 9169), již vydáním obsílky (ne teprv doručením) (rozh. 24. květ. 1899, č. 7795) a také soudcov. nařízením doručení obžalovacího spisu (rozh. 22. list. 1913, Kr. IX. 83).

Vzdal-li se poškozený nenahrazeného ještě z bytku u náhrady, není tu podmínky § 531. odst. 2. tr. z. ku promlčení vyhledávané (rozh. 29. led. 1900, č. 11.683).

Srov. §§ 227. až 229. tr. z. a pozn., pak § 491. a k tomu rozh. 12. února 1896, č. 1600.

Viz i čl. II. § 4. zák. o smírčích pokusech před dohodčimi úřady obecními z 27. února 1907, č. 59 ř. z. (přerušeni promlčecí lhůty po dobu vyjednávání).

§ 532.

Doba promlčecí u přečinů a přestupků.

Pokud v zákoně při jednom každém případě k užití práva žalobního není zvláště vyměřena lhůta kratší, ustanovuje se při přečinech a přestupcích, na něž v zákoně za nejvyšší trest ustanoveno vězení prvního stupně bez zostření nebo pokuta peněžitá až do jednoho sta korun, čas promlčecí na tři měsíce; kde uloženo jest zostřené vězení prvního stupně nebo pokuta peněžitá až do čtyř set korun, na ~~šest měsíců~~; při všech pak přečinech a přestupcích, na které uloženo je trest těžší, jakož i při těch, kdežto za trest uložena ztráta práv a daných povolení, na plný rok.

Podle nového znění § 1490. ob. z. obč., upraveného čís. nařízením z 19. března 1916, č. 69 ř. z., žaloby pro urážky na cti, které pozůstávají toliko v nadávkách slovy, spisy nebo posunky, nemohou již býti podány po uplynutí roku. Pozůstává-li však urážka v ublížení skutkem, trvá právo k žalobě

o dostiucnění tři léta. Na žaloby o náhradu škody pro poškození úvěru, živnosti nebo další obživy jiného rozšiřováním nepravdivých skutečností budíž použito předpisu § 1489, (t. j. obecné promlčení 3leté, resp. 30leté).

Dle min. nař. z 3. dubna 1855, č. 61 ř. z. jest doba promlčecí u přestupků, jež nejsou obsaženy v trestním zákoníku, tři měsíce.

Kde zákon předpisuje trest vězení nebo pokutu peněžní alternativně, čítati sluší dobu promlčecí dle toho druhu trestu, na který byla by delší; přestupky zk. o spolčování z 15. listopadu 1867, č. 134 ř. z. promlčují se po 6 měsících (rozh. 19. června 1894, č. 7385), přečiny v § 1. zák. o lichvě však teprve po roce, a tak i přečiny v § 1. zák. o maření exekuce z 25. květ. 1883, č. 78 ř. z. (rozh. 17. června 1887, č. 2829 a rozh. 11. února 1893, č. 14.107) a přestupky zákonů jiných, na př. pro M. zák. z 15. března 1910, č. 25 z. z.

Poznámky:

§ 2.

Pro žebrotu budiž potresán:

1. kdo na veřejných místech nebo dům od domu žebra nebo ze zahálčivosti dovolává se veřejné dobročinnosti;
  2. kdo nedospělé k žebrotě svádí, vysílá neb jiným přenechává.
- Trestem jest tuhé vězení od osmi dnů až do tří měsíců.

Žebraním míněno sbírání příspěvků pro vlastní výživu, nikoliv i sbírky k veřej. účelům, třebaš neoprávněné (rozh. 29. květ. 1891, č. 4872). Srov. §§ 197. a 200. tr. z. s pozn. — Viz též rozh. 9. dub. 1895, č. 4442.

Ve případech § 2. odst. 2. tohoto zákona má trestní soud spisy trestní po vyřízení postoupiti o p a t r o v n i c k é m u nebo p o r u č e n i c k é m u s o u d u, kterýž ve smyslu §§ 177. a 178. obč. z. rozhodnouti má o případné ztrátě otcovské moci a opatřiti lepší vychování dítek zanedbaných (min. nař. z 3. prosince 1899, č. 49 věst., z 11. květ. 1901, č. 13 věst., z 23. čce 1904, č. 13 věst., z 19. břez. 1909, č. 8521, sdělení na str. 288 věst. z r. 1904 a min. nař. z 9. květ. 1903, č. 14 věst.. — Srov. též pozn. § 273. tr. z.

§ 3.

Osoby schopné ku práci, které nemajice příjmv a dovoleného výdělku, ohrožují bezpečnost osoby nebo majetku, nichou poukázány býti úřadem bezpečnosti, aby ve lhůtě jim dané prokázaly, že žijí se způsobem dovoleným. Jestliže ze zahálčivosti tomuto příkazu nevyhoví, potrestány budou tuhým vězením od osmi dnů až do tří měsíců; též nalezeno býti může na jedno nebo více zstření, jež v § 253. trestního zákona ze dne 27. května 1852 pod lit. a) až e) jsou uvedena.

§ 4.

Každá obec, v jejímž obvodě se nalézá nebo dopadena osoba ku práci schopná, která ani nemá prostředku k výživě své ani dovoleného výdělku, jest oprávněna jí příkázati priměřenou jejím schopnostem práci za mzdu nebo za naturální zaplacení. Zdráhá-li se tato osoba konati práci ji

II.

Předpisy o toulání, žebrotě a policejním dozoru.

A.

ZÁKON

ze dne 24. května 1885, č. 89 ř. z.

o tom,

kdo v donucovacích pracovnách nebo polepšovacích ústavech držen býti může.

O toulání a žebrotě.

§ 1.

Kdo bez zaměstnání a práce se potuluje nemoha prokázati, že má prostředky ku své výživě nebo že jich noctivě nabýti hledí, budiž potrestán jako tulaák. Trestem jest tuhé vězení od jednoho až do tří měsíců; také nalezeno býti může na jedno nebo více zstření, jež v § 253. trestního zákona ze dne 27. května 1852 pod lit. a) až e) jsou uvedena.

Viz »o nezaměstnanosti« a »o prostředcích k výživě« sdělení na str. 228 věst. na r. 1901 a rozh. ze 17. září 1901, č. 2648.

Nárok na výživu příslušící mladistvému obviněnému vůči rodičům nevyklučuje vůbec použití předpisu § 1. — Výraz »pctulování« v tomto zákoně poukazuje na delší trvání toulky: rozh. 22. list. 1915 Kr. I. 394.

vykázanou, potrestána budiž tuhým vězením od osmi dnů až do jednoho měsíce.

§ 5.

Potrestání ženštin, které svým tělem provozují smilnou živnost, přenechává se úřadu bezpečnosti.

Když takové ženštiny

1. nedbajíce policejního potrestání pokračují ve své smilné živnosti, nebo
2. pokud dána jsou policejní nařízení, při tom proti nim jednají, nebo
3. svou smilnou živnost provozují, ač vědí, že stíženy jsou venerickou nemocí, nebo
4. veřejností vzbuzují nápadné pohoršení, nebo
5. svádějí mladistvé osoby,

tedy potrestány buďtež tuhým vězením a to ve případech pod číslem 1. a 2. dotčeným od osmi dnů až do tří měsíců, v případech pod číslem 3., 4. a 5. uvedených však od jednoho až do šesti měsíců.

Osoby obého pohlaví, které mimo případy § 512. trestního zákona ze dne 27. května 1852, hledají svou výživu ze živnostenského smilstva jiných, buďtež potrestány tuhým vězením od osmi dnů až do tří měsíců.

Ve případech pod číslem 1. a 2. uvedených trestní stíhání má místo k žádosti úřadu bezpečnosti.

K předposl. odstavci tohoto § srév. rozh. 20. září 1890, č. 7926.

§ 6.

Kdo postaven jsa pod dohled policejní jedná proti obmezením a povinnostem jemu podle § 9. lit. a) až c) zákona ze dne 10. května 1873, č. 108 ř. z. uloženým, bude potrestán tuhým vězením od osmi dnů až do tří měsíců; také nalezeno býti může na jedno nebo více zostření trestu, jež v § 253. trestního zákona ze dne 27. května 1852 pod lit. a) až e) jsou uvedena.

§ 7.

Přestupky v §§ 1. až 6. tohoto zákona uvedené, jakož i přestupky § 3. zákona ze dne 10. května 1873, č. 108 ř. z. vyšetřují a trestají soudové.

Viz pozn. § 2. tohoto zák.

Soud může ve případě odsouzení někoho vykřknouti v rozsudku, že vinník smí držen býti v donucovací pracovně.

Co do výroku o přípustnosti přidržení v donucovací pracovně může podáno býti odvolání ve prospěch obžalovaného, uznáno-li na přípustnost přidržení, a v neprospěch obžalovaného, jestliže na to uznáno nebylo.

Soud vysloví v rozsudku pouze, že je přípustno dodatí odsouzení do robotárny po výkonu trestu; o dodání samém však rozhoduje zemský úřad politický (viz pozn. § 8. tohoto zák. a min. nař. z 12. října 1885, č. 18.582 a z 6. května 1874, č. 5805).

Jenom na základě soudního výroku dle § 1. až 6. cit. zák. mohou odsouzení do robotárny býti dodáni, a za týchž podmínek do ústavu polepšovacieho (§ 8.) osoby mladistvé (rozh. 8. dub. 1896, č. 3865).

§ 8.

Soud trestní může nalézt, že do polepšovacieho ústavu mohou dáni býti taci nedospělci, kteří dopustili se trestního činu, jenž podle předpisů trestního zákona toliko pro nedospělost pachatele neopokládá se za zločin, nýbrž se jako přestupek trestá (§§ 2. lit. d), 237. a 269. až 272. trestního zákona).

V případech, kde po smyslu § 273. zákona trestního úřadu bezpečnosti přenecháno jest trestání a opatření v příčině trestných činů nedospělcem spáchaných, naříditi se může, aby nedospělý dán byl do ústavu polepšovacieho, je-li zcela zanedbán, a nelze-li najíti jiný prostředek k tomu, aby došlo bylo řádné vychování a dohled k němu. — —

B.

ZÁKON

ze dne 24. května 1885, č. 90 ř. z.

o donucovacích pracovnách a ústavách polepšovacích.

O robotárnách.

§ 1.

V královstvích a zemích na říšské radě zastoupených budiž postaráno o donucovací pracovny v počtu přiměřeném požadavkům veřejné bezpečnosti.

Péče o tyto ústavy přísluší zemi. Může se též víc zemí spojití ku zřízení společné pracovny donucovací.

Zemskému zákonodárství zůstaveno, ustanoviti, zda takovéto ústavy zřízeny býti mají také od okresů nebo obcí.

§ 2.

K nákladům na zřízení takovýchto ústavů přispěje stát, dle jejich potřeby a přiměřenosti.

(§§ 3. až 5. o zřizovacích nákladech a jich súčtování.)

§ 6.

Ku přijetí do pracovny donucovací jsou způsobilými ony osoby, o nichž některý soud dle platných zákonných předpisů vyřkl, že mohou dány býti do donucovací pracovny.

Do pracovny donucovací nesmějí býti přijati:

1. osoby, jichž nelze upotřebiti ani k lehčím pracím;
2. choří duchem (blbci, pomatenci);
3. osoby, které stíženy jsou nakažlivým neduhem nebo nemocí, pokud se neuzdraví;

4. osoby těhotné a kojící.

Pokud osoby, které nepřekročily osmnáctého roku, smějí býti přijaty do pracoven donucovacích, respektive ústavů polepšovacích, ustanoveno v §§ 13., 14. a 16.

§ 7.

Vysloví-li trestní soud o někom, že může držen býti v donucovací pracovně, mají zemské úřady politické právo, toto zadržení uložití a vykonati.

O tom, zda zadržení má býti uloženo, rozhoduje komise, zřízená při zemském úřadu politickém, k níž přibrán buď nejméně jeden zástupce zemského výboru jakožto člen hlasující.

Jsou-li takovéto ústavy zřízeny pro okresy neb obce, jest zemský politický úřad oprávněn, delegovati podřízený jemu okresní politický úřad k vydání nálezů, zda zadržení v donucovací pracovně uloženo býti má; v tomto případě budiž u posléz dotčeného úřadu podobným způsobem zřízena smíšená komise, k níž přibrán býti má nejméně jeden orgán samosprávný.

Narižením vydány budou podrobnější předpisy o sestavení a právech komisí, které zřídí se při zemském politickém úřadu a při okresních politických úřadech.

Viz min. nař. z 26. července 1885, č. 106 ř. z.

§ 8.

Pokud v některé zemi postaráno jest o přijímání osob do donucovacích pracoven, může osoba, o níž soud vyslovil připustnost dodání do pracovny donucovací, býti chována ve vazbě soudu až do vypršení čtyř neděl po skončené době trestní, ne-narídí-li zemský politický úřad její propuštění z vazby.

O tom, zda uloženo býti má, aby dodána byla do donucovací pracovny, buď rozhodnuto bez prodlení, avšak povždy před vypršením čtyř neděl.

V každém případě, kde vyslovena připustnost dodání do robotárny, má soud ihned (vzdá-li se odsouzený práva odvo-

laciho), jinak již během odvolacího řízení s oznámením této okolnosti neb po projití lhůty odvolací, podati zprávu okresnímu hejmanství (nař. min. 18. července 1885, č. 13.069, čís. 48 věst.) a připojití trestní výkaz, lékařské vysvědčení a pod. (nař. 8. břez. 1853, č. 44 ř. z.).

§ 9.

V donucovací pracovně nikdo déle tří let nemá nepřetržitě býti držen.

Polepší-li se dříve, budiž káranec před tímto časem propuštěn.

O čase, kdy má býti propuštěn, rozhoduje komise v § 7. dotčená.

Byl-li káranec propuštěn před vypršením dvou let, a objeví se chováním jeho, že se nepolepší, může komise v § 7. dotčená vyřknouti, aby v donucovací pracovně držen byl ještě po celý čas, jenž při propuštění jeho z tříleté doby nebyl ještě prošel.

O tom rozhodne komise bez dalšího výroku soudního. Ale byl-li mezi tím tžž káranec znovu odsouzen, a znovu vysloveno rozsudkem, že do robotárny dodán býti má, může ho politický úřad znovu na dobu tří let do robotárny dáti (nař. min. ze 14. srpna 1874, č. 9630). — Viz také §§ 10., 15. a 16. zák. ze dne 17. října 1919, č. 562 sb. zák. o podmíněném propuštění z trestu a o přechodných ústavách trestních.

§ 10.

Z nálezů komise při zemském politickém úřadě ustanovené (§ 7.) nelze se odvolati.

Tato komise rozhodne o odvoláních z nálezů, jež učiněny byly komisemi u okresních politických úřadů.

§ 11.

Disciplinární moc v donucovacích pracovnách vykonávána buď dle daných předpisů.

Stanovy a domácí řády donucovacích pracoven mají býti schváleny správou státní.

Stanovy necht zvláště obsahují podrobnější ustanovení o způsobu, jakým donucenci mají býti zaměstnáváni, o jich rozřídění jakož i o tom, s ja-

kými opatrnostmi smí donucenců užíváno býti ku pracím mimo ústav.

Viz min. nař. 4. července 1860, č. 173 ř. z.

(§ 12. se týká předpisů o jmenování představených a o státního personálu.)

§ 13.

O ústavách polepšovacích.

Pro osoby, které ještě nepřekročily osmnáctého roku, pokud jsou u nich zákonné podmínky, aby dány byly do pracovní donucovací, zřízeny buďte zvláštní ústavy polepšovací.

Tyto ústavy buďte zřízeny tak, aby v nich postaráno bylo o mravní a náboženské vychování káraneců, jakož i aby cvičeni byli v zaměstnání, které by bylo jich schopnostem přiměřené a jich příští výživě sloužilo.

Pro Slov. viz nař. z 22. února 1919, č. 136 sb. zák. o státní polepšovně v Košicích.

Viz pozn. § 9. výše a pozn. § 528. tr. z.

§ 14.

Osoby, které nepřekročily osmnáctého roku, jsou-li u nich zákonné podmínky, aby dány byly do pracovní donucovací, smějí dány býti toliko do polepšovacích ústavů pro mladistvé kárance (§ 13.).

V polepšovacím ústavu buďte tak dlouho chovány, dokud toho vyžaduje účel, pro který jsou drženy, však nebudte drženy přes dva a čátý rok věku.

Pokud nebudou zřízeny zvláštní ústavy polepšovací, mohou osoby, které nepřekročily osmnáctého roku, dány býti do zvláštních oddělení donucovacích pracoven, která výlučně ustanovena jsou pro přijímání mladistvých káraneců.

Dokud zvláštní polepšovací ústavy nebudou zřízeny (§13.), mohou tací kárancei se schválením státní správy dáni býti do soukromých polepšovacích ústavů pro osoby mladistvé.

§ 15.

Ustanovení v tomto zákoně o donucovacích pracovnách obsažená, pokud v §§ 13., 14. a 16. nejsou obsažena zvláštní nařízení, vztahují se také k polepšvacím ústavům pro mladistvé osoby.

§ 16.

Společná ustanovení.

Kromě případů zákonně ustanovených nesmí nikdo býti dán do pracovní donucovací nebo do polepšovacího ústavu.

Ustanovení toto však nevylučuje, aby mladistvé osoby k návrhu zákonných zástupců a se svolením opatrovníckého úřadu i kromě případů v tomto zákoně uvedených dány byly do polepšovacího ústavu pro mladistvé osoby.

Srov. pozn. § 2. předch. zák. z r. 1885 č. 89 ř. z.

§ 17.

Nejvyšší policejní dohled a dozor na donucovací pracovny a polepšovací ústavy zůstaven jest správě státní.

Dohled tento vykoná se nejprv zemským politickým úřadem, respektive u okresních neb obecních ústavů okresními politickými úřady v sídle ústavů.

C.

ZÁKON Z 10. KVĚTNA 1873

č. 108 ř. z.

o dohledu policejním.

[§§ 1. a 2.]

§ 3.

Vydávati vysvědčení o případu neštěstí nebo vysvědčení chudoby k tomu, aby někdo mohl z místa na místo choditi žebrotou, zakázáno jest. Přestoupení této záповědi pokutováno buď peněžitou pokutou od 20 až do 200 korun.

Přestupek tento trestá soud: viz § 7. předcházejícího zákona o tulácích.

§ 4.

Ti, kdož byli pro padělání veřejných úvěrních papírů, pro padělání mince nebo pro nějaký trestný čin proti cizímu majetku odsouzeni k delšímu než šestiměsíčnímu trestu na svobodě nebo několikrát ke kratšímu trestu takovému, nebo kdož byli odsouzeni za tuláky a jeví se býti nebezpečnými pro majetek, mohou dány býti pod dohled policejní s účinky § 9. tohoto zákona uvedenými.

O předpokladech přípustnosti dozoru viz rozh. 8. srpna 1916 Kr. IX. 67. G. H. 1916.

(Těž dle § 11. zák. z 27. květ. 1885, č. 134 ř. z. přípustným dohled policejní; viz str. 56)

§ 5.

Jsou-li tu případnosti v § 4. uvedené, má soud trestní ve hlavní věci rozhodující v rozsudku vyřknouti, že může odsouzený dán býti pod dohled policejní. — Co se týče odvolání z tohoto rozhodnutí, platí tytéž předpisy, jichž užití jest v příčině odvolání z rozsudku ve věci hlavní.

§ 7.

Dáti někoho pod dohled policejní, když soud trestní přípustnost toho vyřkne, přísluší politickým úřadům první stolice a č.-s. úřadům policejním v některých městech zřízených.

Kde vedle č.-s. úřadů policejních práce policie bezpečnosti vzneseny jsou zvláště na obce, přísluší výkon toho úřadům obecním.

Trestní zákon 6. vyd.

Starosta obecní jest povinen spolu dohlížeti na osoby pod dohled dané a vykonávati nařízení úřadů politických k tomu se vztahující.

O dozoru ochranném při podmíněném propuštění z trestu s případným omezením co do místa pobytu a zpuštěnosti života viz § 11. zákona ze dne 17. října 1919, čís. 562. sb. zák. Dozor takový vykonává okresní soud, v jehož obvodě provinilec se trvale zdržuje a to důvěrníkem (ochranným dozorcem).

§ 9.

Nikdo nesmí pod dohled dán býti na dobu delší než tři let, počínajíc od toho dne, kdy byl z trestu propuštěn.

Postavením pod dohled smí kdo v osobní svobodě omezován býti jen potud, pokud to dopouštějí ustanovení níže daná:

- a) Úřad, kterýž někoho dá pod dohled (§ 7.), může mu zakázati zdržování v jistém okrsku neb místě docela nebo jemu vykázati určité místo pobytu a uložiti mu za povinnost, aby z tohoto místa anebo z místa, jež si sám byl za pobyt zvolil, bez dovolení neodcházel; pobyt v obci domovské však nikdy se mu zakázati nesmí.
- b) Kdo postaven jest pod dohled, je povinen, každou změnu svého obydlí ještě téhož dne oznámiti úřadu bezpečnosti, na každé vyzvání k tomuto úřadu se dostaviti a dáti zprávu o svém zaměstnání, o své výživě a výdělku, jakož i o svém styku s jinými lidmi.
- c) Úřad bezpečnosti může mu též za povinnost uložiti, aby se v jistých lhůtách osobně k němu přihlásil, a může mu zakázati, aby v jistých shromážděních neměl účastenství, aby jistých místností nenavštěvoval a času nočního anebo, když se někde neobyčejně mnoho lidí sejde, obydlí svého neopouštěl.
- d) U něho smí se z příčiny policejního dohledu každé chvíle předsevzítí prohlídka domu nebo jeho osoby.

Opatření v tomto paragrafu uvedených užito však budiž jen potud, pokud jich okolnosti vyhle-

dávají, a vždy tak, aby se co nejvíce šetřilo pověsti a výživy osoby pod dohled dané, a opatření dotčená zrušena buďte ihned, když jich není více potřebí.

O omezeních přípustných při t. zv. ochranném dozoru nad osobami z trestu na zkoušku propuštěnými viz § 16. zák. ze dne 17. října 1919, č. 562. sb. zák.

§ 11.

Byla-li některá osoba, pod dohled policejní daná, odsouzena pro nějaký nový trestný čin způsobu v § 4. jmenovaného, může býti policejní dohled na ni prodloužen na tři léta, počínajíc ode dne propuštění jejího z posledního trestu.

§ 14.

Vyrkne-li soud, že někdo může býti dán do donucovací pracovny, jest tím spolu vyrknuto, že může býti dán pod dohled policejní.

III.

NAŘÍZENÍ,

dané dne 12. října 1914, č. 275 ř. z.,

o lichvě.

Neplatnost lichvářské smlouvy.

§ 1.

Smlouva je neplatnou, jestliže někdo lehkomyšlností, tísní, slabomyšlností, nezkušeností nebo vzrušením myslí jiného vykořisťuje tím, že sobě nebo osobě třetí za plnění dá slíbiti nebo poskytnouti vzájemné plnění, jehož majetková hodnota k hodnotě jeho plnění jest v nápadném nepoměru.

Srov. Právník 1914, str. 1, 1916, str. 699, 1918, str. 808 a 1919 str. 296.

Trestná lichva.

§ 2.

1. Kdo úmyslně při poskytování nebo prodloužení úvěru vykořisťuje lehkomyšlnost, tísní, slabomyšlnost, nezkušenost nebo vzrušením myslí jiného tím, že sobě nebo osobě třetí dá slíbiti nebo poskytnouti vzájemné plnění, jehož majetková hodnota k hodnotě jeho plnění jest v nápadném nepoměru;

2. kdo úmyslně nabývá lichvářské pohledávky, aby ji uplatnil nebo na někoho jiného převedl;

3. kdo úmyslně lichvářskou pohledávku uplatňuje nebo na jiného převádí, bude potrestán pro přecím tuhým vězením od tří měsíců až do jednoho roku.

Poznámky:

§ 3.

1. Pachatel, jenž zastírá obchod, jenž si dá zajištění poskytnuti lichvářského prospěchu přísahou, čestným slovem nebo podobným utvrzením nebo si opatří exekuční titul pro pohledávku ještě neexistující;

2. Kdo lichvářskou pohledávku takto vzniklou nebo zajištěnou nabývá, aby ji uplatnil nebo na někoho jiného převedl, nebo kdo ji uplatňuje nebo na jiného převádí;

3. pachatel, který se opětovně dopouští takového činu nebo čin spáchá po živnostensku, bude potrestán pro přečin tuhým vězením od šesti měsíců do tří let.

4. Pachatel, který lichvu provozuje po živnostensku, bude potrestán pro zločin žalářem od jednoho do pěti let, byl-li těžce poškozen větší počet osob.

O skutkové povaze lichvy, vztahu k dřívěj. zákonu z 28. května 1881, č. 47 ř. z. a o spoluvinně osob třetích v případě zúmyslného uplatňování pohledávky jménem věřitele a za jeho souhlasu: rozh. 29. květ. 1916, č. 4301.

§ 4.

1. Kdo úmyslně při uzavření, změně nebo zprostředkování právního jednání, jež má za předmět nabytí nebo zcizení nějaké věci nebo nějakého práva, vykořisťuje lehkomyšlnost, tíseň, slabomyšlnost, nezkušenost nebo rozčilení myslí jiného tím, že sobě neb osobě třetí dá slibiti nebo poskytnouti vzájemné plnění, jehož majetková hodnota k hodnotě jeho plnění jest v nápadném nepoměru, bude potrestán pro přečin tuhým vězením od šesti měsíců až do tří let, prováděl-li se čin po živnostensku.

2. Pachatel bude potrestán pro zločin žalářem od jednoho do pěti let, byl-li těžce poškozen větší počet osob.

Věcná lichva: zvýšení nájemného rozh. 30. dub. 1917, č. 441 a § 8. sled. dod. O válečné lichvě předměty denní potřeby viz předpisy v dod. XVIII.

Poznámky:

Pokuta, vyhoštění a právní následky.

§ 5.

Vedle trestu na svobodě může býti ve všech případech uložena pokuta až do dvaceti tisíc korun. Také může býti vysloveno vyhoštění.

Následky o odsouzením pro přestupek podvodu dle zákonů spojené nastupují též při odsouzení pro přečin lichvy.

Vykořistění čestného slova.

§ 6.

Kdo si dá od někoho, pro něhož porušení čestného slova může míti za následek ztrátu veřejného úřadu neb služby, splnění závazku z úvěrního obchodu slibiti čestným slovem nebo podobným utvrzením, bude potrestán soudem pro přestupek tuhým vězením od jednoho týdne do šesti měsíců. Vedle trestu na svobodě může býti uložena pokuta do dvou tisíc korun. Také může býti vysloveno vyhoštění.

Právní následky neplatnosti lichvářské smlouvy.

§ 7.

Je-li smlouva dle předchozích ustanovení neplatná, má každá z obou stran vrátiti vše, co obdržela k svému prospěchu z neplatné smlouvy. Zvláště nutno vrátiti vyplacené peníze se zákonnými úroky ode dne přijetí, vrátiti předané věci nebo nahraditi jejich hodnotu, jakou měly v době přijetí, a dáti přiměřenou náhradu za používání a znehodnocení věci v mezidobí. Vyplývá-li z výpočtů oboustranných nároků větší nárok pro jednu ze smluvních stran, ručí za ni jistota získaná pro smluvní nárok.

Procesní ustanovení.

§ 8.

Trestní soud má k žádosti poškozeného obchod, pro nějž nastane odsouzení pro lichvu, prohlásit za neplatný a, když výsledky trestního řízení postačují, rozhodnouti o dalších právních následcích neplatnosti.

Nepostačují-li výsledky trestního řízení k nálezu o právních následcích neplatnosti obchodu, dojde ponechávajíc získanou jistotu k odkázání na pořad civilního práva, jenž je v tomto případě otevřen jak soukromému účastníku, tak žalovanému.

Poznámky:

§ 9

Na žádost trestního soudu, u něhcz řízení pro lichvu je zavedeno, má civilní soudce kdykoliv řízení, týkající se příslušného nároku, zastavit.

§ 10.

Ustanovení §§ 1., 7. a 9. dlužno také použití na obchody, jež se provedly před počátkem působnosti tohoto nařízení, leč by z těchto obchodů vzniklé nároky před touto dobou byly splněny nebo zjištěny soudním nálezem nebo jiným exekucním titulem.

IV.

ZÁKON

ze dne 22. května 1919 č. 269 sb. z.

o padělání peněz a cenných papírů.

Podle usnesení Národního shromáždění se nařizuje:

Čl. I.

Předpisy XI. a XII. hlavy prvního dílu rakouského trestního zákona a XI. hlavy druhého dílu uherského trestního zákona s příslušnými změnami, zavedenými §§ 39., 40., 41. a 42. trestní novely článku zákona XXXVI. r. 1908 a předpisy VI. a VII. hlavy IV. dílu vojenského trestního zákona, se zrušují. Rovněž se zrušuje ustanovení § 201. lit. a) rakouského trestního zákona a § 506. lit. a) vojenského trestního zákona, pokud se týká peněz a cenných papírů, uvedených níže v § 12. tohoto zákona.

Na místo nich nastupují tyto předpisy:

§ 1. *napadání*

Zločinu se dopouští, kdo padělá peníze, aby je udal jako pravé, nebo kdo dorozumív se ať před činem, ať po činu, s pachatelem neb s osobou jinak na činu zúčastněnou, jakýmkoliv způsobem spolupůsobí při padělání peněz nebo jejich udávání, jakož i ten, kdo bez takového dorozumění padělané peníze k tomu konci z ciziny do území Československé republiky dopraví. Vinník budiž potrestán těžkým žalářem, je-li souzen v Čechách, na Moravě a ve Slezsku nebo soudem vojenským, káznici, je-li souzen soudem občanským na území druhdy uherskéu, v obou případech od desíti do patnácti let.

Doživotním těžkým žalářem, pokud se týče doživotní káznici, budiž potrestán vinník při okolnostech zvlášť přitěžujících, zejména, byly-li padělány peníze ve vysoké úhrnné ceně aneb aby poškozena byla hodnota platidel Československé republiky (valuta). Stejný trest stihne také pachatele, který padělá peníze po živnostensku nebo byl již odsouzen pro některý zločin podle tohoto zákona a trest odpykal.

Obmezilo-li se padělání na málo padělků menší ceny a nebylo-li příčinou tohoto obmezení, že byl pachatel přistižen, nebo byl-li padělek zhotoven jen způsobem neumožňujícím rozmnožení, jakož i byly-li padělány peníze drobné hodnoty menší než základní jednotka měny, budiž trestem těžký žalář, pokud se týče káznice, od pěti do desíti let.

S trestem na svobodě může býti spojen trest na penězích do 1.000.000 K.

§ 2. *zoměnění*

Zločinu se dopouští, kdo pozomění peníze, aby je udal za peníze vyšší hodnoty, nebo kdo pozomění peníze, které byly vzaty z oběhu, aby je udal jako platné peníze, dále, kdo dorozumív se ať před činem, ať po činu, s pachatelem neb osobou jinak na činu zúčastněnou, jakýmkoliv způsobem spolu-

působí při takovém změnčnání peněz neb jejich udávání, jakož i ten, kdo takto porušené peníze k tomu konci z ciziny do území republiky dopraví.

Trestem za tento zločin budiž, je-li souzen v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, nebo je-li souzen soudem vojenským, těžký žalář, je-li souzen soudem občanským na území druhdy uherskéu, káznice, a to při zvlášť přitěžujících okolnostech, pak při provozování živnostenském a při opětném odsouzení pachatele, který byl již pro některý zločin podle tohoto zákona potrestán, od desíti do patnácti let, jinak od pěti do desíti let. V případech, uvedených v třetíu odstavci § 1. budiž trestem žalář od jednoho do pěti let.

S trestem na svobodě může býti spojen trest na penězích do 500.000 K.

Poznámky:

§ 3.

Zločinu se dopouští, kdo zmenšuje množství kovu v minci, aby ji dal do oběhu jako peníz plně hodnoty, nebo kdo dorozumív se at před činem at po činu s pachatelem nebo osobou jinak na činu zúčastněnou, jakýmkoli způsobem spolupůsobí při takovém zlehčení mince neb jejím udávání, jakož i ten, kdo takto zlehčené mince k tomu konci z ciziny do území republiky dopraví.

Vinník budiž potrestán žalářem od jednoho do pěti let. Při zvlášť přitěžujících okolnostech, nebo zlehčuje-li pachatel peníze po živnostensku, nebo byl již pro některý zločin podle tohoto zákona potrestán, budiž potrestán těžkým žalářem nebo káznicí od pěti do desíti let. V případech uvedených v třetím odstavci § 1. budiž trestem žalář od šesti měsíců do jednoho roku.

S těmito tresty může být spojen trest na penězích do 300.000 K.

§ 4.

Kdo peníze padělané (§ 1.) nebo porušené (§ 2.), nedohodnuv se s pachatelem neb osobou jinak na činu zúčastněnou, vědomě za pravé udává, dopouští se zločinu a budiž potrestán žalářem od jednoho do pěti let, s čímž může být spojen trest na penězích do 300.000 K.

Kdo zlehčené mince (§ 3.) takto vědomě udává za peníze plně hodnoty, dopouští se zločinu a budiž potrestán žalářem od šesti měsíců do tří let, s čímž může být spojen trest na penězích do 100.000 K.

Kdo padělané, porušené nebo zlehčené peníze, jimž mu bylo placeno jako právními, vědomě udává za peníze pravé nebo plně hodnoty, dopouští se přečinu a budiž potrestán vězením od jednoho měsíce do jednoho roku.

Poznámky:

§ 5.

Kdo zhotoví nebo si opatří nebo jinému přenechá nástroje nebo prostředky, které jsou nepochybně určeny k padělání, porušení nebo zlehčení peněz, dopouští se zločinu a budiž potrestán, nejde-li o čin trestnější, žalářem od jednoho do pěti let, se kterým může být spojen trest na penězích do 300.000 K.

Dopustí-li se tohoto zločinu živnostník v oboru své živnosti, budiž potrestán těžkým žalářem nebo káznicí od pěti do desíti let, s kterýmžto trestem může být spojen trest na penězích do 500.000 K.

§ 6.

Kdo úmyslně nepřekazí nebo úřadu neoznámí padělání peněz (§ 1.), ač tak mohl učiniti, aniž ohrozí sebe neb osoby jemu blízké, budiž potrestán pro zločin žalářem od jednoho do pěti let, se kterým může být spojen trest na penězích do 300.000 K.

Osobami blízkými jsou: příbuzní a sešvakření v linii vzestupné i sestupné, manžel, manželovi sourozenci, sourozenci a jejich manželé, sourozenci rodičů a prarodičů, synovci a neřeře, bratrance a sestřenice, adoptivní rodiče a děti, pěstouni a schovančí, poručník a poručenec.

Manželu se rovná osoba, která neoddána sdílí s ním společnou domácnost po způsobu manželském.

§ 7.

Kdo na sebe převede kov, ač ví, že byl získán zlehčením mince, budiž potrestán pro přečin vězením od jednoho týdne do jednoho roku, se kterým může být spojen trest na penězích do 100.000 K.

§ 8.

Pokus přečinů, uvedených v tomto zákoně, je trestný, i když věc patří před občanský soud na území druhdy uherském.

§ 9.

Pro zločiny shora uvedené může občanský soud na území druhdy uherském vysloviti také ztrátu úřadu a odněti práv občanských; pro území v Čechách, na Moravě a ve Slezsku a pro obor soudnictví vojenského platí dosavadní předpisy o zákonných následcích odsouzení.

§ 10.

Zmírní-li občanský soud na území druhdy uherském při zvlášť závažných a četných okolnostech polehčujících trest podle § 92. uherského trestního zákona, nesmí vyřknouti při sazbě káznice od 10—15 let trest nižší, než tři léta káznice, a při sazbě káznice od 5—10 let trest nižší, než jeden rok žaláře.

Doživotní káznice může býti, je-li tu převaha polehčujících okolností (§ 91. uher. tr. z.), snížena až na tři roky káznice.

§ 11.

Tresty na penězích, uložené podle tohoto zákona, připadají státnímu pokladu. Za nedobytné pokuty buď určen trest na svobodě stejného druhu s trestem hlavním, úhrn těchto trestů nesmí však překročiti nejvyšší hranici užité sazby.

§ 12.

Penězi, uvedenými v předešlých předpisech, míněny jsou peníze kovové i papírové.

Týchž předpisů budiž užito o bankovkách, pak o kolicích, uvedených v zákoně ze dne 25. února 1919, č. 84 Sb. z. a n., o dlužních úpisech vydaných podle zákonného zmocnění, pokud zní majiteli nebo jsou rubopisem převoditelné, a o takových akcích, jakož i o kuponech a talonech takových papírů.

Peníze a cenné papíry cizozemské rovnají se tuzemským.

Čl. II.

Porotní soud je v mezích dosavadních předpisů příslušný, aby rozhodoval o trestních či-

nech podle tohoto zákona pouze tenkrát, jde-li o zločin a navrhuje-li veřejný žalobce již v obžalovacím spise trest vyšší pěti let.

Čl. III.

Zákon tento nabývá účinnosti pátého dne po vyhlášení.

Čl. IV.

Výkonem jeho pověřují se ministři spravedlnosti a Národní obrany.

T. G. Masaryk v. r.

Švehla v. r., v zastoupení ministerského předsedy.

V.

ZÁKON

z dne 25. května 1883, č. 78 ř. z.

o trestech na zmaření exekuce.

§ 1.

Jestliže někdo v úmyslu, aby zcela nebo z části zmařil uspokojení svého věřitele, za exekuce jemu hrozící nebo již během téže pokazl, zničí nebo bezcennými učiní věci movité nebo nemovité, odstraní předměty majetkové nebo se jich vzdá, dluhy nebo právní jednání si vymyslí — pokud není v tom trestného činu přísněji trestuhodného — vinen jest přečinem, jestliže škoda tím způsobená činí více nežli sto korun, v jiných případech však vinen přestupkem.

Zákonem tímto nemá býti zmenšena ochrana věřitelům dle tr. z. zaručená, nýbrž naopak rozšířena tímto zákonem o doplnkem (rozh. 29. ún. 1884, č. 14.954; 16. čce 1888, č. 4143; 9. září 1892, č. 7105 a j. v.). I tu platí předpisy trest. zák. o

spoluvinně, účastenství a pokusu; ale podmínkem trest. skutku dle zákona tu jest dlužník; není však nevyhnutelnou podmínkou úmysl jeho, skutečně poškodití věřitele (rozh. z 10. září 1909, č. 3620, z 3. květn. 1888, č. 2919; 14. ún. 1890, č. 13.952; 27. ún. 1885, č. 12.082) — stačí však předsevzetí jakéhokoli druhu směřující k zmaření exekuce nebo i k tomu, by stíženo nebo prodlouženo bylo uspokojení věřitele (rozh. 11. června 1886, č. 3929). Zákon ten vztahuje se též ku zmaření jiných než soudních exekucí (na př. politických; — rozh. 18. ún. 1884, č. 14.379) a bez rozdílu, zda jedná se při tom o závazek obligatorní nebo právo věcné (rozh. 1. dubna 1889, č. 13.283; zvláště též rozh. 6. června 1896, č. 4604!).

Poznámky:

Spoluviny na tomto přechínu se nedopouští věřitel, jenž na sebe převede exekutovo jmění za účelem uspokojení své splatné pohledávky (rozh. 18. ún. 1914, č. 4118).

Deliktu § 1. nedopouští se, kdo dá svému věřiteli podnět k včasnému vydobytí pohledávky správné a splatné; ani věřitel, jenž toho použije (rozh. 10. říj. 1913 Kr. VI. 212). — Sem nespadá zapravení správného a splatného dluhu dáním na místě zaplacení — ani zřízení zástavy pro správný dluh (rozh. 26. led. 1914 Kr. I. 450 a Kr. I. 458/13).

Vědomě neoprávněně odvezení a použití ovsa státem za propadlý prohlášeného (dle čís. nař. z 21. ún. 1915, č. 41 ř. z.) spadá pod § 1. — nikoli toliko pod § 3. — zák. o zmař. exek. Nabídnutím složení obnosu peněz místo odvezeného ovsa není vyloučena skutková podstata § 1. (rozh. 17. dub. 1916, č. 4309). (Srov. §§ 233., 238. a 239. tr. z. a Právník 1913 str. 390; 1909 str. 551 a 1914 str. 385.)

Odstraněním předměta míněno tu třebas i pouhé skrytí (rozh. 20. list. 1891, č. 11.559), ale nikoliv již samo o sobě odeprání vydání věci zabavené k účelu dalšího provedení exekuce (rozh. 29. září 1888, č. 4681), k zjištění škody netřeba vyčkatí průběhu exekuce, k posouzení škody přihlížeti nutno k době trestního činu; dodatečné vrácení věci do exek. podstaty lze pouze za nahrazení škody pokládati (rozh. 14. říj. 1899, č. 8318 a ze 7. září 1907, č. 3390). — Slovy «zdátí se» míněno zeizení za úplatu (rozh. z 20. pros. 1909, č. 3658). — Předmětem majetkovým může býti i nárok na mzdu za vykonanou již práci (rozh. 22. září 1900, č. 7655). —

Při stanovení obnosu způsobené škody jest přihlížeti také k oněm splátkám výživného, jež se stanou splatnými teprve po spáchaném činu; rozh. 17. dub. 1914, č. 4128.

§ 2.

Trestem na přečin jest vězení od jednoho měsíce až do jednoho roku a, jsou-li tu okolnosti přítěžující, tuhé vězení od šesti měsíců až do dvou let; trestem na přestupek jest vězení až do šesti měsíců.

S odsouzením pro některý trestný čin v § 1. dotčený spojeny jsou nepříznivé následky nastávající po zákonu při odsouzení pro přestupek podvodu.

Srov. §§ 26. a 27. tr. z. a pozn.

Nedá-li se zjistiti, že škoda (způsobená nebo obmyšlená) přesahuje 100 K. lze odsouditi vinníka jen pro přestupek (rozh. 17. list. 1884, č. 8708. — Viz i pozn. § 1. o dodatečné náhradě škody.

Poznámky:

§ 3.

Kdo, kromě případu v § 1. vytčeného, věci, jež úřadem nebo z úředního rozkazu jsou ve vnučené správě, právem zástavním neb i jinak zabaveny, odstraní, by s nimi úřad nakládati nemohl, dopustí se přestupku a buď potrestán vězením do šesti měsíců.

Na rozdíl od § 1. téhož zák. možným tu i případ, že osoba od dlužníka rozdílná činu toho se dopustí, nebo dlužník, ale nikoli v úmyslu směřujícím ku zmaření exekuce (rozh. 10. čce 1886, č. 3975; 29. čce 1887, č. 5094 a j. v.).

Náhrada věcí zabavených jinými, nevylučuje trestnost odstranění (rozh. 17. září 1892, č. 7253 — srov. i rozh. 29. list. 1890, č. 5732). Viz i rozh. 16. led. 1900, č. 179. — Avšak k trestnosti stačí tu každý čin svémocný, jímž odňat předmět vnučené správě (rozh. 25. čna 1909, č. 3599). Srov. § 338. tr. z.

§ 4.

Předpisy druhého odstavce § 183. obecného zákona trestního pozbývají mocí.

§ 5.

Soudům okresním přísluší řízení a vynášení rozsudku v přestupcích tímto zákonem ustanovených.

K promlčení má soud přihlížeti z úřední moci (rozh. 15. květ. 1907, č. 6131).

§ 6.

Předpisy tyto vztahují se jen potud k činům, jež vykonány byly před působností tohoto zákona, pokud by činy tyto dle dosavadních zákonů podrobeny byly trestu přísnějšímu. —

VI.

ZÁKON

daný dne 26. ledna 1907, čís. 18. ř. z.

o trestních ustanoveních na ochranu volební a shromažďovací svobody.

§ 1.

Následujících ustanovení budiž toliko potud používáno, pokud skutkový děj nemá známek trestného činu podle obecného trestního zákona trestného a přísnějším trestem ohroženého.

I. Ustanovení na ochranu volební svobody.

§ 2.

Ustanovení tohoto zákona o ochraně volební svobody platí pro volby do poslancecké sněmovny, (říšské rady), zemských sněmů, obecních a okresních zastupitelstev a do všech jiných zákonně k obstarávání veřejných záležitostí povolaných korporací a zastupitelských sborů.

O použití těchto předpisů i na volby přísedících živnost. soudu: rozh. 5. dub. 1914 Kr. II. 44 (Z. ř. str. 1913) a pokud se týče voleb delegátů děl. nemoc. a podpor. pokladen: rozh. 21. ún. 1913 Kr. III. 149/12.

§ 3.

Volební podplácení.

Kdo úmyslně

1. k volbě oprávněnému nebo někomu třetímu nabízí, poskytne nebo slibuje majetkový prospěch, aby tím podplatil k volbě oprávněného, by svého volebního práva nevykonal nebo je vykonal v určitém smyslu, nebo

2. pro sebe nebo někoho třetího se slíbením nebo pod zdáním, tím dáti se podplatiti k nevykonání svého volebního práva nebo k jeho vykonání v určitém smyslu, majetkový prospěch požaduje, přijme nebo sobě slíbíti dá,

bude potrestán pro přečin tuhým vězením od jednoho až do šesti měsíců. Poskytnutý majetkový prospěch nebo jeho peněžitá hodnota propadne k chudinskému fondu.

Oprávnění k volbě a poměry pro to směrodatné nutno posuzovati dle stavu v den vyložení volebních listin, nikoliv teprve dle výsledku reklam. řízení: rozh. 28. list. 1914, č. 4187.

Dle tohoto § č. 2. trestati jest také t. zv. agenta provocateur: rozh. 18. led. 1913 Kr. V. 873/12.

Také ten, kdo snaží se nabídkou výhody majetkové osobu k volbě oprávněnou pohnouti k tomu, aby udělila volební plnou moc, propadá trestu (rozh. 28. květ. 1909, č. 3604). Avšak náhrada výdělků není již o sobě takovouto majetkovou výlohou (rozh. 31. led. 1908, č. 3439 a z 9. pros. 1907, č. 3406). Úplata nemusí se vztahovati k určité osobě. Zjedná-li se placený agitátor k zakupování hlasů, jest to nedokonalým svádním k podplácení (rozh. 31. led. 1908, č. 3437). O skupování volebních legitimací viz rozh. 30. led. 1913, č. 4030.

Srov. i rozh. z 14. ún. 1908, č. 3424.

P o z n á m k y:

§ 4.

Verejné pohoštění k volbě oprávněných.

Kdo v den volby v hostincích nebo výčepních místnostech nebo na jiných veřejných místech pokrmu, nápoje nebo jiné požitiny osobám k volbě oprávněným zdarma nebo za ceny na oko stanovené podává nebo podáváti dává, budiž, pokud tu není skutkového děje volebního podplácení (§ 3), potrestán pořádkovou pokutou od desíti až do dvou set korun.

§ 5.

Volební donucování.

1. Kdo úmyslně, aby pohnul osobu k volbě oprávněnou, by svého volebního práva nevykonala nebo by je vykonala v určitém smyslu, proti oprávněnému k volbě nebo některé osobě oprávněnci blízké, dopustí se násilnosti, jim újmy na těle, svobodě, cti nebo jmění, nebo příjmu nebo poškození v jejich činnosti z povolání neb obchodní způsobí nebo jimi vyhrožuje, neb osobu k volbě oprávněnou nebo některou osobu oprávněnci blízkou zastráší způsobením nebo pohrožením jiného zla pro ně citelného, bude potrestán pro přečin tuhým vězením od jednoho až do šesti měsíců.

Za přitěžujících okolností, zejména byl-li zamýšlený výsledek dosažen nebo byl-li čin způsobitý přivoditi velmi značné hospodářské poškození k volbě oprávněného nebo některé osoby jemu blízké, budiž nalezeno na tuhé vězení až do jednoho roku.

2. Týmž trestům propadá ten, kdo ihned po volbě osobě k volbě oprávněné nebo některé osobě oprávněnci blízké úmyslně proto způsobí násilnost neb újmy nebo poškození druhu I. označeného, poněvadž k volbě oprávněný volil naproti vlivu od pachatele před volbou naň konaného. —

Ke skutkové povaze tu nepostačuje, že nucen volič k výkonu práva volebního, nýbrž aby nucen byl k výkonu v určitém smyslu (rozh. z 10. pros. 1908, č. 3529 a z 31. led. 1908, č. 3430). — O výhrůžkách srov. rozh. z 11. pros. 1907, č. 3422, z 22. června 1908, č. 3482 a 10. led. 1913, č. 4024 (toto též o významu slov »brzo po volbě«).

Srov. rozh. z 16. list. 1907, č. 3394 a z 13. dub. 1908, č. 3446.

Poznámky:

§ 6.

Rozšiřování falešných zpráv při volbě.

Kdo úmyslně falešnou zprávu o místě nebo čase volby, o odstoupení volebního kandidáta neb o jiné okolnosti, která jest způsobilá, k volbě oprávněné zdržeti od vykonání volebního práva nebo je pohnouti k vykonání volebního práva v určitém smyslu, rozšiřuje veřejně v čase, kdy k volbě oprávnění nebo část jich nemohou se již přesvědčiti o pravém stavu věci, bude potrestán pro přestupek vězením od jednoho týdne až do tří měsíců.

§ 7.

Falšování voleb.

Kdo úmyslně

1. při volbě falšuje hlasování nebo jeho výsledek,

2. hlasovací lístek, který mu byl odevzdán k zápisu jména kandidátova, vyplní proti příkazu, nebo

3. vzbuzením omylu o svém volebním oprávnění, zejména upotřebě falešných nebo zfalšovaných volebních legitimačních listin, koná volební právo, které mu nepřísluší, nebo koná volební právo někomu jinému příslušející bez jeho souhlasu,

bude potrestán pro přečin vězením nebo tuhým vězením od jednoho až do šesti měsíců.

I tu platí všeobecné předpisy trest. zákona o pokusu a spoluvine. Pokusem přečinu toho jest, co překáženo včasným působením volební komise, dříve než čím dokonán byl. Podle § 7. č. 3. trestným policejní ohlášení na oko učiněné, aby si kdo vyloučil volební právo: rozh. 15. pros. 1913, Kr. I. 340. — Dokonání přečinu předpokládá skutečný výkon volebního práva, skutečný výkon neoprávněného odevzdání hlasu.

Neodevzdal-li zmocněnec hlas dle příkazu, není to falšování voleb dle § 7, čís. 3. (rozh. z 29. led. 1908, č. 3428, z 30. květ. 1908, č. 3473 a ze 17. čce 1908, č. 3475). — Kdo vykonává právo volební s listinami bezprávně přisvojenými, propadá

restu nejen dle § 7. č. 3., ale také dle § 8. č. 1. (rozh. 27. květ. 1909, č. 3591). — Hlasovací lístek jiným lístkem přeplacený není neplatný (rozh. sprv. soudu z 5. břez. 1915, č. 2155, Budw. 9465).

Poznámky:

§ 8.

Překážení volbám.

Kdo úmyslně

1. aby ztížil nebo překazil vykonání volebního práva osobou k volbě oprávněnou neb aby sobě nebo jiným k volbě necprávněným osobám umožnil účastenství ve volbě, cizí legitimační lístky, hlasovací lístky nebo jiné volební legitimační listiny proti právu si přivlastní nebo si opatří nebo sobě svěřené volební legitimační listiny oprávněnci zadří nebo způsobí, aby takové listiny byly vydány jiné osobě nežli v nich jmenované,

2. aby na vykonání volebního práva v určitém smyslu působil, některému voliči svobodný výkon jeho volebního práva tím ztíží, že svémocně vyplní hlasovací lístek úřadem voliči vydaný, neb

3. aby zmařil vykonání volebního práva, překazí k volbě oprávněnému odevzdání hlasu,

bude potrestán pro přečin vězením od jednoho týdne až do tří měsíců.

K listinám legitimačním (volebním) patří také plná moc daná voličem jiné osobě pro výkon práva volebního. Zadrželi ji zmocněnci voličovi, kterýž ji zpět žádá, překazí tím volbě (rozh. 17. září 1909, č. 3618). Trestnost nastává vědomím činu bezprávného. »Vydání« listiny znamená tu doručení. Opatřili-li si někdo od manželky voličovy dokumenty volební, aby jich k volbě upotřebil, propadá trestu dle § 8. čis. 1. (rozh. z 26. ún. 1908, č. 3432 a z 31. led. 1908, č. 3427).

O konkurenci s § 7. odst. 3. viz pozn. cit. §.

»Svémocným vyplněním« jest to, vyplněn-li lístek beze zmocnění, tak i výměnou prázdňého lístku za vyplněný (rozh. z 30. břez. 1908, č. 3451, z 9. pros. 1907, č. 3408 a ze 7. ún. 1908, č. 3434). Viz i rozh. z 9. pros. 1907, č. 3402 a z 6. pros. 1907, č. 3404.

Dle § 8. čis. 3. stačí pro trestuhodnost stížení, byť i nebylo nepřekonatelným. Od činu trestného podle § 8. čis. 1. liší se prostředkem, jehož použito k zamezení volby, jednak i výsledkem: skutečným překážením odevzdání hlasu (rozh. ze 7. břez. 1908, č. 3445, 5. pros. 1908, č. 3511). — O zničení seznamu voličů, za účelem překážení voleb: rozh. 17. bř. 1913, č. 4048.

§ 9.

Neoprávněné vykonání volebního práva.

Kdo úmyslně při volbě proti platným předpisům

1. vykoná volební právo někoho jiného s jeho souhlasem, nebo

2. vykonání svého volebního práva někým jiným způsobí nebo připustí,

bude potrestán pro přestupek vězením od jednoho týdne až do tří měsíců.

Kdo vykonává volební právo vydávaje se za vlastníka volební legitimace, dopouští se přestupku pod č. 1. uvedeného: rozh. 14. list. 1913. č. 4100.

P o z n á m k y:

§ 10.

Zmaření volby.

Kdo úmyslně, aby zjištění volebního výsledku zamezil, sčítací seznam nebo hlasovací listky odstraní, rozhází nebo neupotřebitelnými učiní, bude potrestán pro přečin tuhým vězením od jednoho týdne až do šesti měsíců.

§ 11.

Porušení volebního tajemství.

Kdo úmyslně při tajné volbě bezprávním prostředkem opatří si vědomost o hlasování jednotlivých osob k volbě oprávněných, bude potrestán pro přestupek vězením od jednoho týdne do tří měsíců.

§ 12.

Překažení volební kandidatury.

Kdo úmyslně, aby někoho zdržel od kandidování na mandát pro některé ze zastupitelstev v § 2. uvedených neb aby jej pohmul k tomu, aby se vzdal své kandidatury, proti této osobě násilnost spáchá nebo jí bezprávně poškození na těle, svobodě, cti nebo jmění nebo příjmu způsobí aneb tím vyhrožuje, bude potrestán pro přečin vězením nebo tuhým vězením od jednoho až do šesti měsíců.

§ 13.

Volební komise.

Volební komisař, členové volební komise a její zapisovatel pokládají se za úředníky ve smyslu § 101. tr. z. a požívají za výkonu své funkce ochrany trestním zákonem úředním osobám propůjčené.

§ 14.

Ztráta volebního práva a volitelnosti.

Odsouzení pro přečiny v §§ 3., 5., 7., 8. a 10. naznačen způsobuje, byly-li spáchány při volbách do poslancecké sněmovny, říšské rady nebo do zemských sněmů, ztrátu volebního práva a volitelnosti co do poslancecké sněmovny, říšské rady, zemských sněmů a obecních a okresních zastupitelstev na dobu šesti let po konci trestu. To buď v rozsudku vyřčeno.

Třebas se ztráta tato vysloviti měla i proti osobě nezletilé (rozh. z 30. břez. 1908, č. 3451).

Uplynutím této doby zanikne také v § 8. č. 6 volebního řádu do říšské rady vyslovené vyloučení z volebního práva a volitelnosti.

II. Ochrana svobody shromáždovací.

§ 15.

Zmaření některého shromáždění.

Kdo úmyslně sám jediný nebo ve spojení s jinými zmaří voličské shromáždění, které bylo svoláno k vyslechnutí volebních kandidátů, k volebním rozpravám nebo ku přijetí zpráv o činnosti, nebo některé pod spolkový nebo shromáždovací zákon patřící shromáždění, k rozhovoru o veřejných záležitostech zákonně svolané, zabráněním přístupu osob k účastenství oprávněných, neoprávněným vniknutím, zatlačením osob přítomných neb osob k řízení a zachování pořádku povoláných nebo násilným odporem proti jejich formálním nařízením, ku průběhu shromáždění se vztahujícím, bude potrestán pro přestupek vězením od jednoho týdne až do tří měsíců. Za přitěžujících okolností, zejména proti strážci a účastníkům zmaření některého shromáždění od několika v umluveném spojení předsevzatého budiž nalezeno na tuhé vězení až do šesti měsíců.

U shromáždění, které nesluší posuzovati podle zákona spolkového, pokládají se svolavatelé za osoby k řízení a k zachování pořádku ve shromáždění povolané, dokud by shromáždění nezřídilo takových osob.

Skutková podstata tu záleží ve fyzickém nebo psychickém násilí, ne v pouhém hlomození a křiku; v zatlačení přítomných třeba morálním nátlakem (rozh. z 8. čce 1908, č. 3476, z 8. říj. 1907, č. 3885 a ze 17. pros. 1907, č. 3401). — Schůze voličské konané bez povolení pod širým nebem nepoživají této ochrany (rozh. z 28. led. 1908, č. 3423).

§ 16.

Neoprávněné účastenství ve shromáždění.

Kde vědomě neoprávněným způsobem zúčastní se v některém shromáždění druhu v § 15. naznačeného, podle svolání na voliče nebo na určitě omezenou skupinu voličů, na členy některého spolku nebo na pozvané účastníky omezeném, a neopustí shromáždění vzdor vyzvání osob, které jsou povolány shromáždění řídití a pořádek zachovati, bude potrestán peněžitou pokutou od desíti až do dvou set korun.

III. Ustanovení závěrečná.

§ 17.

Řízení a vynášení rozsudků v přestupcích tímto zákonem určených přísluší okresním soudům, potrestání veřejného pohoštění k volbě oprávněných a neoprávněného účastenství ve shromáždění (§§ 4. a 16.) přísluší politickým úřadům. —

ZÁKON

ze dne 31. ledna 1919 čís. 75. sb. z.

Řád volební v obcích republiky Československé.

(Vyňatky.)

§ 2.

Volební právo občanů bydlících v několika obcích.

Každý občan smí vykonávat právo volební pouze v obci jediné a vykonává je osobně. To platí i v případě, že má několik bydlíšť.

Změní-li občan své bydlíště, byv již pravoplatně zapsán do voličských seznamů obce jedné, nemůže během jednoho roku býti zapsán do voličských seznamů obce jiné.

Byl-li kdo přes tato ustanovení zapsán do voličských seznamů několika obcí, smí vykonati práva voličova toliko v obci jediné.

§ 18.

Dodatečné vyložení seznamů voličských.

Na voličských seznamech, podle výsledku reklamačního řízení upravených, nesmí nikým býti nic měněno.

Pravoplatné seznamy budtež zuovu po osm dnů až do dne volby k veřejnému nahlédnutí vyloženy.

O právu nahlížeti, činiti si opisy a o hodinách, po které seznamy musí býti vyloženy, platí obdobně ustanovení § 14.

§ 20.

Kandidátní listiny.

Nejpozději čtrnáctý den přede dnem volby do 12 hodiny polední mají volební skupiny (strany)

předložiti obecnímu úřadu kandidátní listiny ve dvojmí stejnopise. Obecní úřad je povinen podateli potvrditi čas podání. Zadatel je oprávněn předložiti další opis kandidátní listiny, jehož souhlas s předloženou kandidátní listinou je povinen obecní úřad potvrditi.

Kandidátní listina musí býti v obcích do 1000 obyvatelů podepsána nejméně 10 voliči, v obcích do 2000 obyvatelů nejméně 20 voliči, v obcích do 5000 obyvatelů nejméně 30 voliči, v obcích přes 5000 obyvatelů nejméně 50 a v obcích přes 20.000 obyvatelů nejméně 100 voliči, v seznamech voličských zapsanými. Vždy však musí být podpisů nejméně tolik, co kandidovaných.

Úmrtí, odvolání podpisu nebo ztráta volebního práva podpisovatelova nepůsobí na platnost kandidátní listiny.

§ 24.

Změny v kandidátních listinách.

Když se kandidát vzdá, zemře, ztratí volitelnost nebo jest škrtnut (§ 22.), může zmocněnec volební skupiny doplniti kandidátní listinu jmenováním jiného kandidáta, což se státi musí nejdéle desátý den před volbou.

Po konečné úpravě kandidátních listin, nejméně však osm dnů před volbou není dovoleno, aby na kandidátních listinách byly prováděny změny.

§ 25.

Vyhlášení a rozmnožení kandidátních listin.

Nejméně osm dnů přede dnem volby starosta obce vyvěsí v místnostech, ve kterých jsou seznamy voličské k nahlédnutí vyloženy, všechny platné kandidátní listiny podle označení skupin, podle čísla řadového, s plným a přesným uvedením všech kandidátů a zašle jeden stejnopis kandidátních listin, volebními skupinami podaný, dohlédacímu úřadu.

Kromě toho dá rozmnožiti platné kandidátní listiny tiskem na vrub obce, a to každou nejméně v počtu o pětinu větším, než je počet voličů. Každá kandidátní listina budiž rozmnožena zvláště, a to ve formě hlasovacího lístku. Kandidátní listiny všech volebních skupin musí býti tištěny písmem stejné velikosti a téhož druhu, na papíru téže barvy, jakosti a velikosti, musí býti opatřeny razítkem obecního úřadu na téže místě a nesmějí míti žádných odlišných značek nebo znamení.

§ 29.

Zákaz podávati alkoholické nápoje.

V den před volbou a v den volby jest zakázáno v obci prodávati, čepovati neb podávati nápoje, obsahující alkohol.

§ 68.

Nejde-li o trestný čin přísněji stíhaný, trestce se:

I. jako přečin vězením od jednoho do šesti měsíců:

1. odepře-li starosta nebo zřízenec obecní přijmouti kandidátní listinu a vyhověti i jinak povinnostem v § 20. a 24. uvedeným,
2. dá-li starosta nebo zřízenec obecní zámyslně nebo z hrubé nedbalosti vyhlásiti nebo rozmnožiti nesprávné kandidátní listiny (§ 25.),

II. jako přestupek soudem stíhaný pokutou od 50 do 500 K nebo vězením od týdne do tří měsíců, když kdo

1. proti ustanovení § 2. snaží se vykonati práva voličova ve více než v jedné obci,
2. proti ustanovením tohoto zákona odepře vydati oprávněné osobě lístek legitimační nebo hlasovací,
3. nedá svým zaměstnancům nebo podřízeným k výkonu volebního práva volno,

4. užije neprávem označení volební skupiny, která již dříve označení toho veřejně užívala,
5. neodvede správně volební komisi nedodaných legitimačních lístků,
6. proti ustanovení § 18. mění na voličských seznamech,
7. jedná proti zákazu o výčepu, prodeji a podávání nápojů, obsahujících alkohol (§ 29.),

III. jako přestupek politickými úřady stíhaný pokutou od 20 do 500 K nebo vězením od 24 hodin do jednoho měsíce, když kdo

1. agituje v budově, v níž jest místnost volební, anebo v budově té zřídí volební kancelář,
2. volby bez omluvného důvodu se nezúčastní,
3. odepře přijmouti bez zákonného důvodu volbu nebo odmítne úřad podržeti, ač byl k tomu dvakráte vyzván (§ 8.),
4. neoprávněně podepíše voliče na kandidátní listině obecnímu úřadu předložené, nebo kandidáta na prohlášení, k ní připojeném,
5. kandiduje vědomě na několika kandidátních listinách.

Platnost na Slov. teprve od 31. pros. 1920. (§ 76.)

Poznámky:

Zákon o právu spolčovacím

ze dne 15. listopadu 1867, č. 134 ř. z.*)

O spolecích vůbec.

§ 1.

Spolky dovoleny jsou dle ustanovení tohoto zákona.

Spolkem jest dobrovolné, trvalé sdružení více osob k dosažení určitého, společného, dobrovolně určeného cíle neustalou společnou činností (min. vn. z 16. listopadu 1871, č. 16.098 Z. f. 1872 s. 107).

(§§ 2. a 3. uvádějíce korporace, na které se tento zákon nevztahuje.)

§ 4.

Chce-li kdo zříditi spolek, ustanovením tohoto zákona podléhající, ohlásiti to má dříve, než spolek v život vstoupí, písemně vládě zemské s předložením stanov.

§ 5.

Stanovy předložiti se mají v pěti exemplářích.

Že oznámení se stalo, musí na požádání ihned potvrzeno býti. V stanovy u zemské vlády uložené smí každý nahlédnouti, jakož i přepsati si je.

§ 6.

Jestli spolek dle účelu neb dle zařízení svého proti zákonu neb právu aneb státu nebezpečný, může zemská vláda zřízení jeho zapověděti.

Záповěď ta musí státi se ve čtyrech nedělích po učiněném oznámení (§ 4. a 5.) písemně a s udáním důvodův.

Po této lhůtě doručená záповěď nemá platnosti. (Rozh. min. vnitra z 14. října 1876, č. 12.775.)

*) (a) — Viz čís. 7. této sbírky.

§ 7.

Nevydá-li se v této době záповěď aneb prohlásí-li zemská vláda již dříve, že spolek nezapovídá, může spolek počíti svou činností.

§ 12.

Představenstvo spolku má oznámiti úřadu své členy s udáním jich obydlí a se zvláštním poznamenáním těch, kteří zastupují spolek na venek, ve třech dnech po svém ustavení.

Oznámení to podati se má v místech, kde nalézá se zvláštní zeměpanský úřad bezpečnosti, tomuto úřadu, v jiných místech politickému úřadu okresnímu.

U spolků, které rozpadají se v spolky vedlejší (filiálky), podati se má oznámení to od každého vedlejšího spolku zvláště.

Toliko členy představenstva a nikoliv všechny členy spolku třeba oznamovati. — Představenstvem rozumí se celý výbor i náhradníci a nikoliv jen praesidium. (Plen. rozh. kassač. dvoru z 23. listopadu 1875, č. 6375. Sb. č. 89.)

Poznámky:

§ 14.

Každý spolek může svá shromáždění odbyvati veřejně. Osoby však, které nejsou členy spolku aneb zvanými hosty, nemohou účastniti se jednání.

Ani členové ani posluchači nesmějí do shromáždění přijíti ozbrojeni, nad čímž předseda shromáždění má bdíti.

Pozvaní hosté mohou se rokování účastniti. (Rozh. min. vn. z 19. května 1868, č. 1787.)

Otázku, zdali při přijímání členů bylo šetřeno všech formalit stanovami předepsaných, náleží — vzejde-li spor — rozhodnému soudu řešiti a nikoliv polit. úřadům. (Rozh. spr. dv. s. z 12./12. 1884, č. 2802 Budw. 2326.)

Za pozvané hosty možno považovati jen, kterýmž správa spolku vydá na jich jméno znějící pozvání. (Rozh. ř. s. z 26. dubna 1892, č. 96 a z 27. října 1892, č. 392.)

§ 15.

Každé spolkové shromáždění oznámiti se má od představenstva úřadu v §. 12. jmenovanému aspoň o 24 hodiny dříve s udáním, kde a kdy odbyvati se bude a má-li býti veřejné, také toho.

Produkce pěveckého spolku všeobecně přístupné dlužno pouze oznamovati, a nikoliv za úřední jich povolení žádati (roz. kas. dv. z 11. dubna 1893 č. 4088).

Výlety tělocvičných spolků nespádají pod ustanovení zákona o právu shromáždovacím. (Rozh. říš. s. z 26. července 1891, č. 111.)

§ 20.

Žádný spolek nesmí učiniti usnesení neb vydati prohlášení, která odporují trestnímu zákonu aneb jimiž spolek dle obsahu neb formy osobuje si autoritu v některém odvětví zákonodárství neb výkonné moci.

§ 21.

Svolá-li se shromáždění spolkové proti předpisům tohoto zákona, má zapověděti se od úřadu a po případě rozpustiti.

Rovněž rozpustiti se má shromáždění třeba zákonně svolané od vládního zřízence aneb, nebyli-li

žádný vyslán, od úřadu, sběhnou-li se v shromáždění protizákonné události, počne-li se jednati o předmětech, které leží mimo obor působnosti spolkové stanovami vytknutý, aneb stává-li se shromáždění veřejnému pořádku nebezpečným.

P o z n á m k y:

§ 22.

Prohlásí-li se spolkové shromáždění za rozpuštěné, jsou přítomní povinni, aby místo shromáždění ihned opustili a rozešli se.

Kdyby neuposlechli nařízení toho, mohou užitím donucovacích prostředků odstranění býti.

§ 23.

Petice neb adresy, vycházející od spolků, nesmí podati se od více než desíti osob.

§ 24.

Každý spolek může rozpuštěn býti, učiní-li usnesení neb vydá-li vyhlášku, která přiči se ustanovením § 20. tohoto zákona, překročí-li obor své působnosti stanovami vytknutý aneb nevyhovuje-li vůbec podmínkám svého právního trvání.

§ 25.

Rozhodnutí o tom, má-li spolek rozpuštěn býti, přísluší pravidlem zemské vládě, v případech § 11. ale ministerstvu vnitra, k němuž také z nálezu zemského úřadu na rozpuštění spolku odvolati se lze v 60 dnech.

Nižší úřady (§ 28.) mají však právo zastaviti činnost spolku, u něhož nastanou příčiny k rozpuštění v § 24. dotčené, až do konečného rozhodnutí o rozpuštění.

§ 27.

Každé úřadem nařízené rozpuštění spolku vyhlásí se úředními novinami. V případě tom mají také od úřadu státi se přiměřená zákonná opatření stran jmění spolku.

O spolcích politických.

§ 29.

Pro politické spolky platiti mají mimo všeobecná nařízení prvního oddělení následující zvláštní ustanovení:

§ 30.

Cizozemci, ženské a nezletilé osoby nesmějí přijati býti za členy politických spolků.

Jen fysická zletilost opravňuje k členství. (Rozh. min. vn. z 6. února 1872, č. 526.)

§ 31.

Představenstvo záležitosti má nejméně z pěti a nanejvýš z desíti členů.

§ 32.

Politické spolky jsou povinny, aby úřadu v § 12. jmenovanému oznámily své členy ve třech dnech od početí spolkové činnosti a dále jakmile některý nový člen se přijme, a aby každý rok předložily seznam svých členů.

Předlohy tyto osvobozeny jsou od kolku.

Ustanovení trestní a závěrečná.

§ 36.

Každá porušení tohoto zákona, pokud nevztahuje se k nim obecný zákon trestní, potrestá se od soudu co přestupek vězením až do 6 neděl aneb pokutami až do 400 K.

Trestnost promlčuje se v 6 měsících. (Rozh. z 19. června 1894, č. 7385 Jur. Bl. 1895 s. 360.)

Peřádání veřejné zábavy bez úředního povolení jest pouhým policejním deliktem a nikoliv přestoupením tohoto zákona (rozh. z 11. dubna 1893, č. 4089).

§ 37.

V případě války neb vnitřních nepokojů mohou ustanovení tohoto zákona od vlády zbavena býti platnosti své částečně neb zcela, na čas a pro jednotlivá místa.

IX.

Zákon o právu shromážděvacím ze dne 15. listopadu 1867, č. 135 ř. z.*)

§ 1.

Shromáždění dovolují se dle ustanovení tohoto zákona.

§ 2.

Kdo svolati chce shromáždění lidu aneb vůbec shromáždění všeobecně přístupné, na pozvané hosty neobmezené, musí to nejméně tři dny před zamýšleným odbýváním shromáždění oznámiti úřadu (§ 16.) písemně s udáním účelu, místa a doby shromáždění.

Úřad má oznámení to bez odkladu písemně osvědčit.

Nezletilí nemohou shromáždění svolávat. (Výnos min. vn. z 22. března 1872, č. 3902.)

Lhůtu třídní dlužno počítati od hodiny podání do hodiny zahájení shromáždění. (Rozh. min. vn. z 21. listopadu 1867, č. 5221.)

Má-li schůze býti na pozvané hosty obmezena, musí svolatel znáti osobně pozvané osoby, vydání nevyplněných pozvání mezi důvěrníky k dalšímu rozdáni a k vyplnění adresy nestačí k tomuto pojmu (rozh. z 17. února 1891, č. 864, z 25. října 1892, č. 12.480), rovněž nestačí obmezení přístupu na osoby, jež se vykážou legitimací spolkovou (rozh. řiř. s. z 25. dubna 1891, č. 92. sb. 547). — Veřejné shromáždění nemůže voliti důvěrníky, poněvadž skončením shromáždění přestává jeho trvání a není tu osoby, které by důvěrníci se zodpovídali. (Rozh. řiř. s. z 24. října 1893, č. 303. Z. f. V. s. 236.) — O schůzkách v hostin. místnosti konaných viz rozh. 13. čce 1915, Kr. III. 156, G. H. 1915.

*) (a) — Viz této sbírky zákonů č. 7.

Poznámky:

§ 3.

K odbývání shromáždění pod širým nebem potřebí jest předcházejícího povolení úřadu (§ 16.).

Žádati za povolení náleží těm, kdož shromáždění uspořádají, a v žádosti jakož i v povolení buďtež naznačeny účel, místo a doba shromáždění.

Totéž platí pro veřejné průvody, při nichž též zamýšlená dráha (cesta) naznačena býti má.

Odepře-li se povolení, má se to státi písemně s udáním důvodů.

Tento předpis vztahuje se také na veřejné průvody spolků, které dle svých stanov oprávněny jsou je pořádati. Úřední povolení musí býti výslovné (rozh. 17. pros. 1912, č. 3999).

§ 4.

Shromáždění voličův k poradám o volbách, pak k poradám se zvolenými poslanci vyjmuta jsou z ustanovení zákona tohoto, když odbývají se za doby vypsaných voleb a ne pod širým nebem.

§ 5.

Dále vyjmuty jsou z ustanovení zákona tohoto veřejné radovánky, průvody svatební, národní slavnosti aneb průvody, procesí, poutě a jiná shromáždění aneb průvody k vykonání zákonně povoleného vyznání náboženského, když dějí se způsobem starodávým a obvyklým.

Národními slavnostmi rozumí se jen obvyklé, ve zvycích a obyčejích lidových spočívající slavnosti a nikoliv libovolné a nahodilé aneb k oslavě některé osoby neb události pořádané slavnosti. (Rozh. kasač. dv. ze dne 31. října 1889, č. 6949 Z. f. V. 1890 s. 34.)

§ 6.

Shromáždění, jejichž účel příčí se zákonům trestním aneb jejich odbývání veřejné bezpečnosti aneb veřejnému blahu nebezpečno jest, mají býti od úřadu zakázána.

§ 7.

Když rada říšská aneb některý zemský sněm zasedá, nesmí v místě sídla jejich a na pět mil v okolí žádná shromáždění pod širým nebem povolena býti.

Vzdálenost tato rovná se 38 kilom. (Nař. min. ze 7. července 1876, č. 101 ř. z.)

§ 8.

Cizozemci nesmí býti ani podnikateli ani pořadatelé neb ředitelé shromáždění, na němž jednati se má o veřejných záležitostech.

§ 9.

Ve shromážděních v §§ 2. a 3. zmíněných nesmí se zúčastniti osoby ozbrojené.

§ 10.

Adresy neb petice od shromáždění vycházející nesmí od více než deseti osob podány býti.

§ 11.

Aby šetřilo se zákona a udržen byl pořádek ve shromážděních, o to pečovati mají především ředitelé a pořadatelé shromáždění.

Ti mají ihned opřítí se protizákonným výrokům neb činům, a kdyby neuposlechlo se nařízení jejich, mají ředitelé shromáždění rozpustiti.

§ 12.

Úřad má toho vůli, aby do každého shromáždění způsobu v §§ 2. a 3. naznačeného, vyslal jednoho, dle okolností i více zřízencův, jimžto vykážati se má v shromáždění přiměřené místo, jaké si sami zvolí, a na požádání podati se vysvětlení o osobě navrhovatelů a řečníků.

§ 13.

Odbývá-li se shromáždění proti ustanovením tohoto zákona, má se od úřadu (§§ 16. a 17.) zapovědit a dle okolností rozpustit.

Rovněž rozpustiti se má shromáždění, třeba dle zákona odbývané, od vládního zřízení aneb, nebyl-li žádný vyslán, od úřadu, udá-li se v shromáždění něco proti zákonu, aneb nabývá-li shromáždění rázu, veřejnému pořádku nebezpečného.

P o z n á m k y:

Svolavatel jest povinen učiniti opatření, aby mohlo býti zjištěno, zdali ve schůzi skutečně jen zvané osoby se nalézají. Nutno tedy opatřiti listinu přítomných, aby tak dozor nad ustanovením tím byl umožněn. (Rozh. kas. dv. ze 17. února 1891, č. 864.)

§ 14.

Prohlásí-li se shromáždění za rozpuštěné, jsou veškerí přítomní povinni, aby místo shromáždění ihned opustili a rozešli se.

Kdyby neuposlechli nařízení toho, může rozpuštění užitím donucovacích prostředků provedeno býti.

§ 15.

Nařízení §§ 13. a 14. platí též pro veřejné průvody.

§ 16.

Úřadem v tomto zákoně dotčeným rozuměti se má pravidlem:

- a) v místech, kde nalézá se zvláštní zeměpanský úřad bezpečnosti, tento úřad;
- b) v místě, kde sídlí politické řízení zemské, není-li tam zeměpanského úřadu bezpečnosti, řízení zemské;
- c) na všech ostatních místech politický úřad okresní.

§ 17.

Při naléhavém nebezpečí pro veřejný pořádek a bezpečnost může ale také každý jiný úřad, jenž pečovatí má o jejich zachování, zapověděti nebo rozpuštění shromáždění, které proti předpisům tohoto zákona svolává neb odbyvá se. O tom zpraviti se má vždy ihned úřad dle § 16. k tomu příslušný.

§ 18.

Z všelikých opatření nižších úřadů lze odvolati se v osmi dnech k zemskému řízení a z všelikých nařízení tohoto k ministerstvu vnitra.

§ 19.

Porušení tohoto zákona, pokud nemá tu platnosti obecný zákon trestní, potrestáno buď od soudů co přestupek vězením až do šesti neděl aneb pokutami až do 400 K.

§ 20.

V čas války aneb vnitřních nepokojů může platnost ustanovení zákona tohoto od vlády dočasně a místně zrušena býti.

Suspense čl. 12. stát. zák. zákona z 21. prosince 1867, č. 142 ř. z. má účinek, že veškerá shromáždění a průvody ve smyslu § 4. a 5. tohoto zákona jen se svolením politického úřadu diti se mohou. § 6. b. zákona z 5. května 1869, č. 66 ř. z. Viz nař. vl. rep. 6. června 1919 č. 296 sb. zák., zrušené nař. z 26. srpna 1919, č. 489 sb. zák.

X.

Zákon o právu koaličním

ze 7. dubna 1870 č. 43 ř. z. (a)

§ 2.

Úmluvy do práce najímajících (živnostníků, služebních pánů, správců továren, hor, hutí, prací hospodářských nebo jiných) učiněné k tomu konci, aby se dělníkům zastavením práce neb propuštěním jejich snížila mzda nebo jim vůbec uloženy byly špatnější podmínky práce, nemají právního účinku; taktéž bezúčinnými jsou úmluvy pracujících (tovaryšů, pomocníků, osob služebních nebo jiných dělníků ze mzdy) učiněné k tomu konci, aby společným zastavením práce na těch, kteří do práce berou, vynucena byla vyšší mzda nebo vůbec nějaké lepší podmínky práce, a rovněž jsou po právu bezúčinny všeliké podmínky učiněné k podporování těch, kdož při dotče-

ných úmluvách setrvávají, nebo na újmu těm, kdož se jich zřekli.

§ 3.

Kdo by v tom úmyslu, aby k úmluvám v § 2. naznačeným došlo, aby se tyto rozšířily nebo nuceně provedeny byly, práce dávajícím nebo pracujícím u volném rozhodování o zadání nebo přijetí práce ustrašováním anebo násilím překážel nebo překážeti hleděl, dopustí se, není-li o jeho činu v zákoně trestním nic přísnějšího ustanoveno, přestupku a bude od soudu potrestán vězením osmi dny až do tří měsíců.

§ 4.

Co ustanoveno v §§ 2. a 3., vztahuje se též k úmluvám živnostníků, učiněným k tomu konci, aby zvýšena byla cena zboží nějakého na újmu obecnstva.

K tomu viz rozh. z 22. srpna 1899, č. 12.620 a z 20. ledna 1898, č. 242; z 20. čna 1906, č. 3196 a z 27. břez. 1907, č. 3343.

Viz nař. vlády ze dne 19. prosince 1919, č. 662, sb. z. o rozhodčích soudech dělnických pro spory o vypuzení z práce.

Poznámky:

XI.

Zákon z 9. dubna 1873, č. 70 ř. z.
o výrobních a hospodářských společenstvech.

(Vyňatky.)

§ 1.

Tento zákon vztahuje se ke spolkům, kteréž mají neurčitý počet členů a jichž účel jest napomáhati živnosti neb hospodářství svých členů společným provozováním závodu nebo poskytováním úvěru (ke společenstvům pro napomáhání živnosti a hospodářství); takové spolky jsou:

spolky záložní a úvěrní,
spolky pro nákup surovin a spolky skladní,
společenstva výrobní,
spolky potravní a
společenstva pro zařizování bytů a podobná.

§ 88.

Rozšířilo-li by společenstvo činnost svou nebo jednání své k jiným věcem, nežli k těm, jež jsou v § 1. pojmenovány, dopustí se členové účastenství v tom mající, nemá-li se k nim dle obecného zákona trestního přísněji hleděti, přečinu a budou pokutováni penězi až do 600 K.

§ 89.

Členové představenstva a dozorčí rady, též likvidátoři a jimi zřízení společenstva, kteří v protokolech valných shromáždění, v závěrkách účetních, bilancích a zprávách závodních, v rejstříku členů (§ 14.), též ve spisech v § 35. nařízených něco vědomě nepravě udají nebo potvrdí, dopustí se, nemá-li se k nim dle obecných zákonů trestních přísněji hleděti, přečinu a mají býti potrestáni vězením až do tří měsíců.

O předepsané revizi společenstev a spolků viz zákon z 10. června 1903, č. 133 ř. z. — Viz i předpisy o sestavení likv. bilance z 23. dub. 1919 č. 217 sb. z.

Poznámky:

§ 90.

Ke společenstvům pro napomáhání živnosti v hospodářství dle tohoto zákona zřízeným nevztahuje se zákon o spolcích, daný dne 26. listopadu 1852 (č. 253 zák. říšsk.).

XII.

Zákon z 6. března 1906, č. 58 ř. z.

o společenstvech s omezeným ručením.

Ustanovení trestní.

§ 121.

Přečinu dopustí se, kdo úmyslně jako jednatel, jako člen dozorčí rady nebo jako likvidátor společnosti s omezeným ručením způsobí, přisvědčí nebo nezamezí, aby byly vydány společníkům listiny o jejich účastenství, které svědčí majiteli nebo na řád, nebo obsahující poznámku poukazující k tomu, že by rubopis byl dovolen, nebo aby byly vydány listy dividendové.

§ 122.

Přečinu se dopustí, kdo:

1. jako jednatel v prohlášení podle § 9., čísla 2., §§ 10., 53. nebo 56. podaných, aby společnost nebo zvýšení anebo snížení kmenového kapitálu byly zapsány do obchodního rejstříku, nebo

2. jako jednatel nebo likvidátor v podílní knize podle § 26. vedené nebo v seznamu na základě podílní knihy obchodnímu soudu předloženém učiní úmyslně falešné údaje způsobilé ke klamání o majetkovém stavu společnosti s omezeným ručením.

P o z n á m k y:

§ 123.

Přečinu se dopustí, kdo úmyslně jako jednatel nebo likvidátor, jako společník dozorčí rady nebo jako zmocněnec společnosti s omezeným ručením v protokolech hromad, účetních závěrkách, rozvahách, obchodních zprávách nebo ve veřejném vyzvání k účasti v podniku vyhlásí falešně majetkový stav společnosti nebo zamléí skutečnost, jejíž zamlčení jest způsobilé klamati o majetkovém stavu společnosti.

Viz nař. rep. z 23. dubna 1919 č. 217 sb. z. zejm. čl. 10. a 12.

§ 124.

Trest na přečiny v §§ 121. a 123. naznačené jest vězení od jednoho týdne až do jednoho roku, s nímž může býti spojena peněžitá pokuta od 1000 až do 20.000 korun.

§ 125.

Trestních ustanovení tohoto zákona budiž jen potud upotřebeno, pokud čin nespadá pod přísnější trestní ustanovení.

Všeobecná ustanovení trestního zákona ze dne 27. května 1852, č. 117 ř. z. platí také pro přečiny tímto zákonem stanovené.

Řízení přísluší sborovým soudům první stolice.

XIII.

Zákon o myslivosti

z 1. června 1866 č. 49 z. z. pro král. České.

§ 1.

Právo myslivosti zakládá se na právu vlastnickém k pozemkům.

Trestní zák. 6. vyd.

Zákon tento (doplňený zákonem z 21. února 1870, č. 15 z. z. a eís. nařízením z 29. prosince 1915, č. 83 z. z.) rozeznává: Vlastní honitbu majitele pozemků dokonale a trvale ohrazených, — samostatnou honitbu na scvíslych pozemcích ve výměře aspoň 115 ha, — společenskou honitbu příslušící všem majitelům souvíslych pozemků ve shora uvedené výměře, — a enklávy honební na jednotlivých neohrazených pozemcích nebo souvíslych obvodech pozemků náležejících jednotlivcům, které výměru tu nemají a jsou obklopeny samostatnou nebo společenskou honitbou buď docela nebo do dvou třetin. (Viz § 2., 3., 4. a 5. cit. zák. naší sbírky zák. č. 17.)

§ 6.*

Společenstvo honební (§ 4.) jest povinno, právo jemu náležející, provozovati myslivost, buď nedílně pronajmouti nebo je dáti k dobrému společenstvu znalci zvláště zřízenými, řádně do přísahy vzatými vykonávati.

Za znalce při vykonávání myslivosti budiž pokládán ten, kdo s dobrým prospěchem odbyl z myslivosti a ze zákona o myslivosti zkoušku, kterou předsevzítí má politický úřad, přibrav k ní zkušného lesníka.

Pronajmutí honitby státi se může buď z ruky aneb ve veřejné dražbě.

Má-li okrsek honební alespoň 1150 ha, může výbor okresní povolití, aby se pronajal po částkách.

Min. výnos z 2. ledna 1854, č. 4 říš. zák. ustanovil k lepšímu uchájení myslivosti proti bezprávním saháním v ni, zvláště proti pytlákům a výtržníkům lesním:

§ 1. Zřízení k službě pro hájení lesů, kteří vedle předpisu § 13, nař. ministerstva vnitřa z 15. prosince 1852, č. 257 ř. z. také k dohlídce nad honbou ustanovení a úřadu politického jmenování byli, buďtež od téhož úřadu k žádosti toho, jenž je ustanovil, také k hájení myslivosti vzati do přísahy a v povinnost pro celý okres honební, jim svěřeny, a to:

- addatečně jenom pro službu k hájení myslivosti, když dle zákonů, přechod majících, vzati již byli pod přísahu pro službu k hájení lesů;
- pro službu k hájení lesů a myslivosti zároveň, když pro službu k hájení lesů do přísahy ještě nebyli vzati.

Vzetí do přísahy má se státi v případě a) dle formy přísahy, tuto připojené, v případě b), dle formy vyhlášené

*) Znění upravené zák. zem. z 21. února 1870, č. 15 z. z.

co příloha zákona lesního, do níž pak za slovy „k majetnosti lesní“, vloží se slova „a práva myslivosti“.

§ 2. Není-li pro místní polohu loviště možno, aby zřízenec k hájení myslivosti, kteří dle § 13, nařízením ministeria vnitřa z 15. prosince 1852, č. 257 ř. z. ustanoví a politickému úřadu jmenovati se mají, také se upotrebilo k hájení lesů, dovolí se, aby byli do přísahy vzati jenom pro službu správců lovcích, když jsou myslivci vyučenými, majetníky myslivosti (majetníky pozemnosti neb pachytří myslivosti) výhradně sloužícími. V případě tom má je do přísahy vzíti úřad politický dle § 1. příslušný podle formy přísahy tuto připojené.

§ 3. Zřízení do přísahy vzati pro službu k hájení lesů a myslivosti (§ 1.) aneb pouze pro službu k hájení myslivosti (§ 2.), považují se v loví službě za veřejnou stráž, požívají také při této službě všech práv v zákonech se zakládajících, jež náležejí osobám vrchnostenským a strážím civilním, naznačeným v § 68. zákona trestního a jsou oprávněni, aby ve službě nosili obyčejnou zbraň, které však užívají směřují pouze ke spravedlivé obraně.

§ 4. Aby každý zřízenec do přísahy vzatý pro službu k hájení myslivosti poznati, a k nim jako ke strážím veřejně zachováti se mohli, mají zřízenec títo, když konají službu, nositi oděv služební vedle § 54. zák. lesního předepsaný anebo pásku na ruce, nebo něco na hlavě, podle čehož by se mohli poznati a což v okruhu prvé v známost uvedeno bylo.

Každý jest povinen poslušeti býti toho, k čemu od osob těchto v přímé službě bude vybidnut, začez tyto pod přísnou zodpovědností zdržeti se mají všech počínání protizákonných.

§ 13.

Výberu honebního společenstva náleží po uvážení okolností ustanovovati, zdali právo myslivosti společenstvu příslušející se má vůbec pronajmouti čili nie, a v oné případnosti, zdali se má pronajmouti z ruky nebo ve veřejné dražbě, kterou vykoná starosta obecní.

Kdo se chce ucházeti jako nájemce o honitbu, má prokázati se zbrojním pasem (19. V. 1881).

Nájemce myslivosti, jenž osobně myslivost neprovozuje, není povinen zjednatí si lístek na honbu. Povinnost zjednatí si lístek na honbu náleží pouze tomu, kdo hodlá skutečně myslivost provozovati at jako nájemce myslivosti, at jako host (21. I. 1897).

§ 24.

Právo, osobně myslivost provozovati, mají:

- pán myslivosti, t. j. držitel pozemku, jenž má právo myslivost samostatně provozovati (§§ 2.

- a 3.) a nájemce myslivosti v mezích honebnosti jim příslušející;
- b) osoby myslivecké a pod přísahu vzaté, ve službě pána myslivosti nebo společenstva honebního postavené;
- c) hosté na honbu pozvaní.

§ 25.

Za hosta při honbě pokládá se ten, kdo má lístek na honbu a buď ve společnosti s pánem myslivosti aneb s jeho povolením myslivost v jeho honbišti provozuje.

Aby nikdo zákonitě toto ustanovení obejiti nemohl pouhým odvoláním se k tomu, že má povolení od pána myslivosti, a aby se předešlo zmatkům, které by z toho pro zřízence dohlídky povstati mohly, musí každý host při honbě, ve smyslu tohoto §, který honbu provozuje v nepřítomnosti pána myslivosti, vykázat se písemným povolením pána myslivosti, kdykoliv toho na něm zřízenci, již dle § 41. t. z. nad zákonem tímto bdíti mají, žádají. Neplnění tohoto nařízení trestá se dle § 42. tohoto zákona. (Nar. místodrž. z 22. února 1877, č. 5415.)

Poznámky:

§ 26 a.

Nikdo nesmí vykonávati myslivost osobně bez honebního lístku (lístku na honbu) příslušným úřadem vydaného, nebo bez honebního certifikátu lístek honební ve smyslu § 27. nahrazujícího.

Majitel lístku honebního, vykonává-li osobně myslivost, má lístek honební stále míti při sobě a vykázati se jím na požádání veřejných orgánů bezpečnosti a přísežného v § 27. uvedeného služebnictva.

§ 26 b.

Lístky honební vydává okresní výbor, v jehož obvodu má žadatel pravidelné své bydliště. Osobám, jež mají pravidelné své bydliště v král. hlavním městě v Praze nebo v Liberci, má vydávati honební lístky městská rada.

Osobám, jež nemají řádného bydliště v území království Českého, vydává lístky honební okresní výbor (městská rada) toho místa, kde se právě zdržují.

§ 26 c.

Lístek honební jest platný jen pro osobu, na jejíž jméno zní, a platí s výjimkou v odstavci 3. § 26 d. stanovenou pro celé území království Českého. Honební lístek musí býti opatřen pevně připojenou podobiznou vlastníka a nesmí býti jiné osobě postoupen.

§ 26 d.

Honební lístek může býti vydán buď na jeden kalendářní měsíc anebo na jeden honební rok (§ 17.) anebo na tři po sobě jdoucí honební roky a neopravňuje honiti bez souhlasu pána myslivosti.

§ 27.

Služebnictvo k provozování myslivosti a k přihlížení k ní zřízené a pod přísahu vzaté obdrží na

místě lístků certifikáty na houbu, na čas služby, jež vydává bez taxy výbor okresní, v Praze pak a v Liberci rada městská.

Osoba, která má certifikát co přísežná osoba pro ochranu houby, nemusí se vykazovati nad to zbrojním pasem.

Viz předpisy místodrž. nařízení z 31. pros. 1915.

§ 28.

Lístků na houbu není dovoleno vydávati:

1. Nezletilým, leč by za ně žádal otec nebo poručník, žákům lesní školy neb akademie, leč by žádalo ředitelství, a učňům a mládencům mysliveckým, leč by žádal jejich pán neb správce lesního revíru;

2. osobám na duchu chorým a opilcům ze zvyku;

3. lidem chudobným, kteří se chovají z důvodů obecních, nebo v ústavech dobročinných;

4. dělníkům, za mzdu denní neb týdenní pracujícím;

5. těm, kdož nemají pasu na zbraň;

6. krom toho není dovoleno vydávati lístků na houbu po 10 let od projití trestu tomu, kdož nalezen byl vinen nějakým zločinem proti bezpečnosti osoby neb majetku; na 5 let od projití trestu tomu, kdož dle § 335. zák. tr. nalezen byl vinen přečinem nějakým proti bezpečnosti života neopatrným zacházením se zbraní střelnou, aneb přestupkem krádeže, účastenství v krádeži, zpronevěření aneb podvodu;

7. po 3 leta není dovoleno vydávati lístku na houbu tomu, kdož by potrestán proto, že ho zneužil.

§ 29.

Certifikátů na houbu není dovoleno vydávati přísežným osobám mysliveckým ve službě postaveným v případech jmenovaných v § 28. pod č. 2. a 6.

Viz místodrž. nař. z r. 1915 (§ 3.).

§ 30.

Certifikát nebo lístek na houbu budiž majetníkovi odňat, aniž se mu taxa za něj vrátí, vzejde-li aneb přijde-li při něm potomně na jevo příčina nějaká, pro kterou se mu mohlo certifikátu neb lístku takového odepráti.

§ 36.

Zvěř do ok a do pastí lapati jest zapovězeno, vyjímajíc zvěř škodnou.

§ 37.

Zvěř postřelená může se na cizí pozemky stíhati jen tehda, když k tomu svolí ten, kdo na nich má právo myslivosti.

Kdo by si bez dovození přisvojil zvěř na cizím pozemku padlou, může býti soudem trestním stíhán pro krádež § 171. a 460. tr. zák.

Poznámky:

§ 38.

Divocí karcí (černá zvěř) chovati se mohou jen v oborách zavřených a opatřených tak, aby z nich nemohli vyběhnouti.

Postihl-li by kdo zvěř černou vně obory, může ji, vyhledává-li toho obrana osoby neb majetku, každého času usmrtiti, rovněž jako vlka, medvěda a jinou zvěř škodnou.

§ 39.

Každý má právo, zvěř od svých pozemků klapkami, hastruši a ploty k tomu konci zřízenými zapuzovati a z vinic a zahrad výstřelem plašiti.

O ochraně ptactva viz pro Čechy zákon z 30. dubna 1870, čís. 39^a z. z. a 9. ledna 1882, č. 9 z. z. (naši sb. zák. č. 17).

XIV.

Zákon o rybolovu

ze dne 9. října 1883, čís. 22 z. z.

(na rok 1885 pro král. České).

§ 1.

Politický úřad zemský má pro vzácnější druhy ryb, ve vodách zemských se vyskytujících, ustanoviti a vyhlásiti čas hájení, hledě při tom k času jejich tření.

Viz k tomu článek I. vyhlášení místodrž. z r. 1885 č. 3373.

§ 2.

Ryby, kteréž by se v čase hájení dostaly za živa v moc rybáře, buďtež od něho ihned s náležitou opatrností do vody zpět puštěny.

§ 4.

V dobách podle § 3. ustanovených a vyhlášených jest lovení ryb ve vodě, již se týče, zakázáno.

Obzvláště nesmí se do vody vkládati sítě, vrše, koše na ryby, slupy, lapací haltéře (nádržky) a podobná chytadla a musí, byly-li již dříve tam vloženy, před počátkem doby zakázané býti odstraněny aneb k chytání ryb nezpůsobilými se učiniti.

§ 6.

Dynamitu a jiných třaskavých látek, dále chemií, vraních ok a podobných prostředků omamujících nesmí k lovení ryb býti užíváno.

V případech prokázané potřeby může politický úřad zemský dovoliti, aby se užilo látek třaskavých.

Rovněž jest zakázáno, užívati střelných zbraní a bodců (vidlic).

§ 10.*)

Nikdo nesmí ryby lovití, kdo není opatřen lístkem rybářským, dosvědčujícím, že je oprávněn lovití ryby ve vodě, již se týče.

Jedním ku lovení ryb v rybnících nebo v jiných nádržkách bez rozdílu, zdali jsou mezi ohrazenými místnostmi nebo v širém poli, není majitelé toho kterého rybníku lístku zapotřebí. Lístek rybářský vydává se na jméno a síce:

1. majetníkům nebo nájemníkům práva rybářského od politického úřadu okresního;

2. třetím osobám od majetníků nebo nájemníků práva rybářského;

3. pro vody, v kterých dosud každý nebo všichni občané nebo obyvatelé některé obce smí lovití, od starosty, pobřežní obce — bez újmy zákonných ustanovení, jimiž se svým časem právo rybaření v takových vodách přikáže.

Vzorce lístku rybářského ustanoví a vyhlásí politický úřad zemský.

Při vydávání lístku rybářského vybírá se taxa.

Pomocníci živnosti rybářské taxy neplatí.

Lístek rybářský platí pro jeden rok.

*) Znění upravené zák. ze dne 7. května 1891, č. 30 z. z.

§ 14.

Tomu, kdož má právo rybařiti, jest dovoleno, aby vydry, šedé volavky a jiná rybám škodlivá zvířata divá ve své rybné vodě aneb v bezprostředním okolí jejím v každou dobu jakýmkoli způsobem, neživaje však střelných zbraní, chytal aneb zabíjel; ten pak, kdo má právo honiti, není oprávněn proti tomu čeho namítati, však zůstane mu vyhrazeno právo naložiti dle libosti se zvířaty v případech takových chyčenými aneb zabitymi.

§ 16.

Přestupky tohoto zákona a předpisů na základě jeho vydaných trestají se, pokud nelze v té příčině užití obecného zákona trestního, od politických úřadů peněžitou pokutou 10 až 100 K. Tato pokuta peněžítá může v případě, když by se přestupek opakoval, jakož i tehdy, kdyby rybám značná škoda se stala, zvýšena býti až na 200 K.

Nemohl-li by ten, kdož byl vinným uznán, pokutu zaplatiti, budiž pokuta peněžítá změněna v trest vězení, při čemž vždy 10 K se má počítati za den vězení.

Při přestupcích ustanovení §§ 2., 4., 6., pak zákazů vydaných v základě §§ 7. a 13. buďte zároveň ryby proti předpisům chyčené a přístroje rybářské proti předpisu užívané nálezem prohlášeny za propadlé.

Peněžité pokuty a výtěžek stržený za propadlé rybářské náradí a ryby jdou do fondu chudinského místa toho, kde čím byl spáchán.

Propadlé náradí rybářské, kteréž náleží k ně- kterému druhu zapovězenému, musí však, dříve než se prodá, učiněno býti nezpůsobilým k dalšímu užívání ve způsobu zakázaném.

Srov. též § 174. tr. zák.

Pro Moravu vydán zákon o rybolovu 6. června 1895, č. 62 na r. 1896 s nařízeními ze dne 30. června 1896, č. 63 až 65 z. z. a z 18. dubna 1899, č. 32 z. z.; zákon ze dne 27. prosince 1881 č. 79 z. z. na r. 1882 a nařízení ze 7. března 1903, č. 33 z. z.

Pro Slezsko vydán zákon dne 9. prosince 1882, č. 28 z. z. na r. 1883, s nařiz. z 3. července 1883, č. 29 z. z., z 4. července 1902, č. 32 z. z., a z 11. dubna 1904, č. 25 z. z.

Zákon ze dne 25. dubna 1885, č. 58 ř. z.

Podle základních zásad shora uvedeného zákona z 25. dubna 1885, čís. 58 ř. z. vydaných ve věcech rybařství ve vodstvu vnitrozemském, zrušeno oprávnění volně ryby lovit, jež spočívalo na § 382. ob. zák. obč., a přísluší právo to na přístě:

1. v umělých vodních shromaždištích nebo korytech držitelům těchto zařízení;

2. v přirozeném vodstvu těm, jimž přiřčeno zákonodárstvím zemským.

Dle těchto zásad má se posuzovati, komu přísluší právo k lovení ryb v nově vzniklých shromaždištích a tocích vodních (§ 1. zák.).

Když záplava odtéká, smí osoba k rybolovu oprávněná ryby lovit také mimo svou rybní vodu ve vodách podle ní na eizím pozemku shromážděných; — držitelé pozemkův jsou však oprávněni přivlastnit si ryby, které zůstaly na jejich pozemku, když záplava byla odtékla. Oni však nesmějí činiti opatření, jejichž účelem jest zabrániti, aby ryby do vodního koryta vrátily se nemohly (§ 6. zák.).

O lesním a polním pychu.

A.

Zákon lesní z 3. pros. 1852, č. 250 ř. z.

§ 44.

Sdělá-li se v lesích nebo na kraji lesů oheň nebo užívá-li se tam věci pro oheň nebezpečných, má se při tom jednat s největší opatrností. Vzejde-li zanedbáním opatrností této nebo z jiného zavinení ohněm škoda, povinen jest ten, kdo tím je vinen, škodu takto povstalou nahraditi a — nastupuje-li tu obecný trestní zákon — může mu uložena býti pokuta od 10 do 80 K nebo vězení od 1 do 8 dnů.

§ 45.

Kdokoli nalezne v lese nebo na kraji lesa opuštěný oheň, má to oznámiti obyvatelům nejbližšího stavení na té straně, kterou jej cesta vede. Obyvatelé ti jsou povinni, oznámiti to ihned představenému nejbližšího místa a majiteli lesa nebo jeho zřízencům lesním. Opomene-li kdo oznámiti, že les hoří, pokutován buď 10 až i 30 K nebo vězením 1 až 3 dnů.

§ 46.

Majitel lesa, jeho lesní zřízenci nebo místní představení, mohou veškeré okolní osady vybidnouti, aby přišly hasit lesní požár. Lidé vybidnutí mají ihned s náradím hasičským k tomu potřebným pospíšiti na místo, kde hoří, a tam skutečně pomáhati. —

§ 48.

Místní představení, kteří by opomenuli učinit vybidnutí k hašení lesního požáru, budte potre-

stáni 10 až 100 K; ti pak, kdož by vybidnutí takového od představených místních učiněného bez dostatečné příčiny poslušni nebyli, budtež potrestáni 10 až i 30 K nebo vězením od 1 až do 3 dnů.

§ 60.

Za pych čili škodu lesní pokládáno a trestáno buď kromě těch přestupků, jichž se dopustí ti, kdo mají právo k nějaké lesní služebnosti (§ 18.) a kromě činů a opomenutí nedovolených, jež naznačeny v §§ 44. až 51. incl., i také to, když někdo něco učinil z toho, co níže uvedeno, pokud se na to nevztahuje obecný zákon trestní, a stalo se to bez přivolení majitele lesa nebo jeho náměstka anebo proti podmínkám ustanoveným, a to:

1. když by někdo sbíral klest a dříví suché čili souše;
2. když by kdo nasekával nebo lihoval (lizoval) stojaté stromky a tyčky, navrtával je, vsekával neb ořezal do nich vruby, lezl na ně pomocí kotvice, odíral je vožením nebo vlečením dříví a kamení, oklepával a ctloukal je a kůru z nich loupal (dělal pásy lihy, pružil neb kroužil je);
3. přivlastnil-li by si kůru stromů poražených, obnažoval stromům kořeny, kopal přezy, csekával, ořezával a otrhával vršky, větve a sněti a odrhoval listí (klestil je);
4. když by někdo vykopával, vysekával nebo vyťahoval mladé sazenice a křeviny, a dobýval metličí, proutí, houžví, holi, tyček na obruce a jiného drobného dříví;
5. když by kdo sbíral mizu stromovou (pryskyřici, trpentin, mizu březovou a javorovou), úrodu lesní (semeno dřevní, ovoce lesní, borůvky, jahody a pod.), houby a doutnačku čili chmilé dřevo, a kdyby kopal kořeny;
6. když by kdo, nemaje k tomu práva, dělal sobě stlaní všelijaké (bral listí, jehličí, plevel, mech atd.), zvláště pak když by to učinil motykou nebo hráběmi železnými; když by si přivlastnil

zemi, hlínu, rašelinu, kamení, gyps a jiné věci minerální, když by oloupal trávníky (ryl drů), pak když by žal, sekal nebo trhal lesní trávu, byliny a jiné rostliny, jež náleží ke vzdělání lesnímu-

7. když by kdo zůstal v lese proti výslovnému zákazu lesních zřízenců (§ 55.), když by dělal nové cesty nebo stezky anebo jezdil neb chodil po cestách nebo stezkách, po nichž se již nejezdí neb nechodí, když by zřizoval smyky (smykačky), odváděl vodu do sousedních lesů, zakládal uhelníště nebo jakkoliv jinak užíval lesní půdy;
8. když by kdo, nemaje k tomu práva, vháněl dobytka do cizích lesů vůbec, anebo kdyby tam vháněl více dobytka, nebo dobytek jiného druhu nebo stáří, nebo kdyby užíval lesní pastvy na jiných místech nebo jiného času, než mu bylo povoleno.

Jen o m přestupky §§ 60. až 67., 18., 41. a 44. až 51. cit. zák. spadají pod pravomoc politických úřadů; jinak jsou k řízení a trestání příslušnými řádné soudy dle § 68. — Srov. i min. nař. z 4. června 1858, č. 4734 a z 6. list. 1854, č. 20.250.

Lesním pychem jest nepatrné odnětí lesních částek (jabod, steliva); jinak je to krádeží (rozh. 18. října 1877, č. 8243).

O poškození vlastního lesního majetku viz posl. pozn. na str. 10.

Poznámky:

B.

ZÁKON

ze dne 12. října 1875, č. 76 z. z. pro Čechy
v příčině ochrany majetku polního.

§ 1.

Majetek polní dává se ve zvláštní ochranu tohoto zákona.

Pokud běží o užívání zákona toho, považují se za majetek polní širé pole a veškeré na něm se nalézající, s provozováním polního hospodářství souvisící věci a zařízení.

K majetku polnímu sluší tudíž stejnou měrou pozemky, jakož pole, louky, pastviny, zahrady, vinice, jakož i stromy ovocné a sady všeho druhu, úly, lisovny, sušírny, trdlíce a jiné přístroje k připravování lnu a konopí, polní boudy, plcty, ohrady, rybníky, sádky a přístroje k umělému plemenění ryb, díla k přivádění a odvádění vody, hráze, díla vodní a vodovody, polní studně, polní cesty, pěšiny, strouhy atd. počítati, rovněž i všechny plody a všecky úrodu dosud nesklizenou, kupy sena a plodů, stohy slámy, hospodářské nářadí a nástroje na poli pomechané, dobytek tažný a se pasoucí, mrvu atd.

§ 2.

Co pychy polní trestají se veškerá porušení majetku polního (§ 1.) a veškeré přestupky záповědí v zákonu tomto obsažených aneb na základě tohoto zákona politickým úřadem (okresním úřadem, výborem obecním) v příčině ochrany majetku polního zvláště vydaných, pokud tato porušení anebo přestupky těchto záповědí nepodléhají řízení dle zákona trestního aneb dle zvláštních zákonů a předpisů vydaných v příčině ochrany jiných odvětví zeměvzdělání, zvláště práv vodních, anebo v příčině vykonávání policie silniční.

§ 3.

Zvláště se považuje za pých polní:

- a) nedovolené chození, položení se, jezdění koňmo a vozem v zahradách, na polích a lukách, jakož i na veškerých ostatních pozemcích, jakmile tyto jsou ohrazením, příkopy a strouhami pomezími, tabulkami zapovídacími anebo jinými zřetelnými znameními výstražnými co uzavřené poznamenány;
- b) nedovolené vstoupení na cesty, jež v čase, kdy hrozny nebo jiné plody polní a stromové dozrávají, k nařízení obecního starosty uzavřeny a tabulkami zapovídacími anebo jinými znameními zřetelnými jakožto cesty zapovězené poznamenány jsou;
- c) nedovolené odstranění aneb porouchání plotů, otevření přístrojů zavíracích na nich a odstranění tabulek zapovídacích anebo znamení výstražných;
- d) nedovolené prošlapování pěšin aneb cest polních;
- e) nedovolené zlomení nebo uříznutí kmenů, větví, ratolestí, květů aneb ovoce, pak oškubání listů se stromů aneb požitečných keřů, jakož i každékoliv jiné porouchání stromů nebo keřů, pak vytrhování kůlů u stromů;
- f) nedovolené uříznutí nebo utrnutí klasů, lusků aneb rostlin jakéhokoliv druhu, pak žetí aneb trháni trávy na cestách a mezích polních;
- g) nedovolené bílení na mezích, hrázcích a cizí půdě vůbec, pak nedovolené sbírání aneb vykopávání kostí, hadrů aneb látek hnojných v zahradách aneb na polích, lukách aneb pastvinách a nedovolené kopání země, písku, šterku, kamenu, jakož i sbírání listů, zralého ovoce neb padavek na cizích pozemcích;
- h) nedovolené vkládání aneb házení kamenů, rumů, střepů, smetí neb sněti na cizí pozemky neb cesty;
- i) nedovolené užívání cizích senníků, polních hud neb náradí a nástrojů na poli ponechaných, ja-

kož i uschování, zavlečení neb porušení náradí a nástrojů těch;

- k) nedovolené přeházení neb roztroušení hromad země neb mrvy, hromad plodin neb steliva, kup sena, ovoce a stohů slámy, jakož i porouchání přístrojů k sušení krmiva na poli se nalézajících;

- l) svévolné pálení rašeliny.

§ 4.

Svémocné zorání, okopání anebo jiné poškození společných polních cest aneb pěšin, postrčení aneb odstranění mezníků, pak uorání anebo ukopání cizí půdy, tresce se, až jestli trestním soudem se nestihá, jakožto pých polní. Zapálení strnišť a hnojišť jest naprosto zapovězeno.

§ 13.

Pých polní trestá se peněžitou pokutou 2 až do 80 K aneb v případě nedobytnosti trestem vězení šesti hodin až do osmi dnů. Pokuty peněžitě jdou do fondu chudých té obce, v jejímž obvodu spáchán byl polní pých.

V každém nálezu, kterýmž se ukládá pokuta peněžitá, budiž spolu ustanoven trest vězení, který nastoupiti má v případě, kdyby pokuta v penězích dobytí se nedala. Při tom může za pokutu až do pěti zlatých vyměřeno býti vězení až do 24 hodin, nikdy však na méně než na 6 hodin.

§ 14.

Trestní ustanovení tato podléhají však výjimkám v následujících §§ 15. a 16. naznačených.

Polním pychem (ale nikoliv krádeží jest sbírání jahod, jichž zužitkování si vlastník pozemku nevyhradil (rozhod. 16. října 1894, č. 12.251); rovněž tak odněti trávy nesečené v nepatrném obnosu, at pachatel sám ji bral či jeho dobytek ji spásí; jinak je to ale krádeží dle § 175. II. a. tr. z. (rozh. 2. břez. 1891, č. 7984).

Viz nař. z 30. ledna 1860, č. 28 ř. z. a zák. z 22. dub. 1894, č. 51 z. z. pro M.

Trestní zákon 6. vyd.

XVI.

Předpisy o zamezení nemocí zvířecích a moru.

A.

Zákon o zamezení a potlačení nakažlivých nemocí zvířecích

z 6. srpna 1909, čís. 177 ř. z.

§ 1.

Ustanovení tohoto zákona týkají se ochrany domácích zvířat proti nakažlivým nemocem zvířecím, jakož i toho, aby byly zamezeny škodlivé následky těchto nakažlivých nemocí. —

Neznalostí těchto zákonů a nařízení nemůže se omlouvatí obchodník dobytíkem (rozh. z 8. kvěť. 1900, č. 6025).

Viz i prováděcí nař. z 15. října 1909, č. 178 ř. z. a zákon z 6. srpna 1909, č. 184 ř. z. — Práv. 1918, str. 308.

Ustanovení o trestech a odvoláních.**Předpisy trestní.**

§ 63.

1. Kdo opomene učiniti oznámení, které mu přísluší podle tohoto zákona nebo podle nařízení na základě tohoto zákona vydaných;

2. kdo jako obecní starosta nebo v jeho zastoupení při vydání dobytčích pasů nebo potvrzení o původu, třeba jen z nedbalosti, potvrdí nepravdu, nebo

3. kdo jedná proti předpisům §§ 7. až včetně 15., 25., 32., 35., 42. a 44. nebo proti nařízením na základě těchto paragrafů vydaným, bude potrestán pro přešupek vězením až do dvou měsíců nebo na penězích až 600 K.

§ 64.

Kdo jedná naproti jinakým nařízením v tomto zákonu obsaženým nebo na jeho základě vydaným, pokud zákon nic jiného neustanovuje, bude potrestán pro přešupek vězením od jednoho dne až do tří měsíců nebo na penězích od 10 K až do 1000 K.

§ 65.

Kdo jedná naproti nařízením na základě § 5. vydaným, bude potrestán pro přešupek vězením od jednoho týdne až do šesti měsíců nebo na penězích od 50 K až do 2000 K.

§ 5. Zápovědi a obmezení dovozu a průvozu.

Vypukla-li v některé zemi nenáležící k obvodu, kde tento zákon platí, nakažlivá nemoc zvířecí, a je-li se obává, že by byla zavlečena do tohoto území, ministerium orby*) může zapověditi neb obmeziti dovoz a průvoz všech z oně země pocházejících nebo jejím územím dopravovaných zvířat, zvířecích surovin a jiných předmětů, které mohou býti nositeli nakažliviny.

Takováto opatření, bylo-li by zvláštní nebezpečství v prodlení, mohou učiněna býti politickými okresními úřady pro obchod mezi pohraničními okresy. Učiněná opatření bude ihned oznámena skrze politický zemský úřad ministerium orby.®)

§ 66.

Kdo z nedbalosti rozšíří nakažlivou nemoc mezi domácími zvířaty, bude potrestán pro přešupek vězením od jednoho týdne až do šesti měsíců nebo na penězích od 50 K až do 2000 K.

Bylo-li rozšíření nakažlivé nemoci spojeno s velikým nebezpečím pro zemědělství, buď nalezeno pro přešupek na vězení od tří měsíců až do dvou let.

§ 67.

Kdo úmyslně rozšíří nakažlivou nemoc mezi domácími zvířaty, bude potrestán pro přešupek tu-

*) Min. pro zemědělství.

hým vězením od šesti měsíců až do tří let.

Bylo-li rozšíření nakažlivé nemoci spojeno s velikým nebezpečím pro zemědělství, buď nalezeno pro zločin na žalář od jednoho roku až do pěti let.

§ 68.

O příslušnosti.

Rízení a vynesení rozsudku přísluší, co se týče trestných činů v § 63. uvedených, politickým úřadům, při dopravách po moři námořským správním úřadům, co se týče trestných činů uvedených v §§ 64., až včetně 67., soudům.

Předpisu § 63. nebudiž použito, zakládá-li čím trestné jednání soudy stíhatelné.

Služební instrukce pro úřední zvěrolékaře politických úřadů: min. nař. 17. list. 1909, č. 179 ř. z.

§ 69.

Trestní nařízení soudní.

Soud ve přestupcích, které jemu jsou přiděleny tímto zákonem, může vydati trestní nařízení (§ 460. tr. ř.), nalezne-li nejvýše na vězení jednoho týdne nebo na peněžitou pokutu 100 K.

(§ 70. jedná o trestních nařízeních politických úřadů.)

§ 71.

Propadnutí.

Zvířata a zvířecí suroviny, jakož i jiné předměty, které mohou býti nositeli nakažliviny, buďte soudem prohlášeny za propadlé, by-li dopraveny proti některému nařízení na základě § 5. vydanému do obvodu, kde tento zákon platí.

Totéž má platnost o zvířatech a zvířecích surovinách, by-li dopraveny proti předpisu § 4. nebo proti některému nařízení, na základě tohoto předpisu vydanému a vzniklo-li jejich dovezením nebezpečnosti, že se nakažlivá nemoc zvířecí rozšíří.

§ 72.

K návrhu státního zastupitelstva může také tenkráté býti uznáno na propadnutí, když odsouzení nenastalo nebo stíhání určité osoby nebylo zavedeno.

Nemůže-li nález o propadnutí spojen býti s rozsudkem proti obviněnému, má soud I. stolice učiniti o tom zvláštní usnesení.

Usnesení přísluší soudu, v jehož obvodu předmětu byly dopadeny, ačli již nepředěšel jiný soud. Proti rozhodnutí přísluší účastníku ve třech dnech podati stížnost k nadřízenému soudu.

Srov. »Právník« 1916, str. 118.

§ 73.

Politický úřad má učiniti opatření kterých je třeba, aby předměty, které jsou podrobeny propadu, byly uschovány a udrženy, pokud podle platných předpisů nemají býti zničeny, a jest oprávněn, tyto předměty, třeba by o jich propadu nebylo ještě rozhodnuto, prodati veřejnou dražbou za souhlasu státního zastupitelstva, jeví-li se toho třeba z veřejných ohledů nebo je-li jich udržení spojeno s nepoměrně velikými náklady.

§ 74.

K čemu jsou věnovány peněžní pokuty a výtěžek za propadlé předměty.

Peněžní pokuty jakož i ryzí výtěžek za propadlé předměty propadnou státní pokladně.

B.

Zákon o zamezení a potlačení plicní nákazy hovězího dobytka

ze 17. srpna 1892, č. 142 ř. z.

§ 29.

Přestupky tohoto zákona nebo vydaných na jeho základě nařízení, které nenáleží pod trestní

ustanovení obecného zákona o nakažlivých nemocech zvířecích, budte potrestány od politických úřadů, při námořské dopravě od námořských správních úřadů, vězením až do šesti neděl nebo peněžitou pokutou až do pěti set korun. —

Ustanovení §§ 70., 74. až včetně 76. obecného zákona o nakažlivých nemocech zvířecích platí také pro tyto přestupky.

§ 32.

Pokud v tomto zákonu nic jiného není ustanoveno, platí předpisy obecného zákona o nakažlivých nemocech zvířecích.

C.

Zákon o zamezení a potlačení pádu dobytka

ze dne 29. února 1880 číslo 37 ř. z. (a dle zákona z 6. srpna 1909, čís. 180 ř. z.).

Ustanovení trestní.

§ 38.

Ustanovení § 63. č. 1. a 2. obecného zákona o nakažlivých nemocech zvířecích mají platiti také pro tento zákon.

Kdo však opomine učiniti oznámení, jehož opominutí může míti za následek propadnutí zvířat; dále kdo jedná proti nařízením o předkládání dobytčích pasů v pohraničním obvodu (§ 9.) nebo kdo jedná proti ostatním zvláštním předpisům v tomto zákonu obsaženým o zamezení a udušení pádu dobytka nebo proti nařízením na jeho základě vydaným, bude, pokud zákon nic jiného nestanoví potrestán pro přestupek vězením od tří dnů až do šesti měsíců nebo na penězích od dvaceti až do dvou tisíc korun.

§ 39.

Kdo jedná proti předpisům §§ 1. až včetně 5., 7. a 31., nebo nařízením na jeho základě vydaným,

bude potrestán pro přečin vězením od jednoho týdne až do jednoho roku nebo na penězích od padesáti až do čtyř tisíců korun.

§ 39 a.

Trestním soudem budte za propadlá prohlášena zvířata a zvířecí suroviny, kterými byla přestoupena zápověď dovozu nebo průvozu přes říšskou nebo některou zemskou hranici, kterými se obešly určité vstupné stanice nebo protržen byl zřízený kordon. V pohraničním obvodu (§ 9.) dopadený hovězí dobytek může býti prohlášen za propadlý, není-li kryt řádným dobytčím pasem nebo bylo-li opomenuto předepsané ohlášení, aby byl zapsán do dobytčího katastru a aby byl vypálen přířeh, který bude stanoven způsobem nařizovacím. Avšak propadnutí musí býti vyřčeno, není-li vyloučen předpoklad, že byl dobytek podloudně dovezen.

Ustanovení předcházejícího odstavce buď také šetřeno, byl-li by takový z pohraničního obvodu přicházející dobytek dopaden mimo pohraniční obvod.

Dle prov. nař. má i tu použito býti prov. předpisů k § 73. ob. zák. o zvíř. nemocech vydaného.

§ 39 b.

Rízení a vynáseti rozsudek přísluší co se týče trestních činů v prvním odstavci § 38. uvedených politickým úřadům, při námořské dopravě námořským správním úřadům, co se týče ostatních trestních činů soudům.

Ostatně platiti mají ustanovení §§ 66., 67., 69., 70., 72. až včetně 76. obecného zákona o nakažlivých nemocech zvířecích.

XVII.

ZÁKON

ze dne 16. ledna 1896.

o obchodě s potravinami a některými předměty
užitnými, čís. 89 ř. z.

Čeho se týče zákon tento,

§ 1.

Obchod s potravinami (obchod s věcmi k výživě a k požitku sloužícími), s prostředky kosmetickými, s hračkami, s čalouny, s předměty oděvními, s jídelním nebo pitným náčiním, jakož i s nádobím a náčiním, které jest určeno k vaření nebo k uschování potravin nebo ku potřebě při nich, dále s vahami, měrami nebo s jinými měřícími přístroji, jichž upotřebeno býti má při potravinách, užívání jistých barev k malování pokojů, konečně obchod s petrolejem jsou podrobeny ustanovením tohoto zákona.

„Požívatinami“ po smyslu § 1. jsou všechny látky, kteréž at- již samy o sobě nebo ve spojení s jinými určeny jsou pro lidi k jídlu nebo k pití (rozh. 23. ledna 1909, č. 3549 a z 3. května 1900, č. 2597).

Právně pochybeným by bylo obmeziti použití předpisů tohoto zákona výhradně jenom na obchodníky a řemeslníky. Významem »do obchodu dáti« rozuměti jest takové konání, kterým (třebas i bezplatně) se sprostředkuje přechod předmětu z ruky do ruky (rozh. 3. pros. 1901, č. 2724).

(Srov. též rozh. 16. led. 1904, č. 2907 a rozh. z 16. květ. 1904, č. 2956.) —

(§ 2. pojednává o orgánech dozorčích.) —

O studijích a zkouškách pro znalce potravní porov. min. nař. z 13. října 1897, čís. 241 ř. z.

Viz i nařízení ministerií věcí vnitřních, práv, financí a orby ze dne 13. října 1897, č. 240 o všeobecných státních ústavách zkoumacích.

Práva dozorčích orgánů.

§ 3.

Orgánové v § 2., odstavci 1. a 2. dotčení, mají právo v místnostech, v nichž předměty druhu v §

1. označeného na prodej se chovají, nebo které k uschování, vyrábění nebo ku připravování takových předmětů ku prodeji určených slouží, konati revise pro výkon tohoto zákona v obyčejných obchodních hodinách nebo když místnosti za příčinou obchodu jsou otevřeny.

Orgánové tito jsou dále oprávněni, ze předmětů druhu v § 1. řečeného, které jsou v dotčených místnostech, a z látek tam shledaných, které určeny jsou ku přípiavě těchto předmětů, pak ze předmětů druhu v § 1. řečeného, které prodávají nebo na prodej chovají se na veřejných místech, na trzích, náměstích, silnicích neb obcházením z místa na místo, podle své volby vyjímati okázky na stvrzenku ku prozkumu.

Vyňatá okázka budiž rozdělena na dvě polovice, z nichž jedna buď úřední pečeti a k žádosti strany také její pečeti opatřena a ve vhodných nádobách uschována. K žádosti strany buď ponechána jí část okázky, úředně zapečetěná. Jedna polovice jest materiálem pro technické ohledání. Druhá má sloužiti k tomu, aby jednak, když by proti totožnosti okázky vznesena byla důvodná námitka, možným bylo porovnání, jednak aby v případech § 27. upotřebena býti mohla za základ nového prozkumu. Tato polovice budiž úředně uschována.

Za vyňatou okázku budiž dána k žádosti vlastníkove náhrada od státu, kterou politický úřad má ustanoviti podle obyčejné ceny kupní. S této náhrady seide, jestliže na základě této okázky soud buďto určitou osobu odsoudí a na propadnutí příslušného zboží nalezne (§ 20., odstavec 2.).

O zmocnění vlády vydávati záповědi.

§ 6.

Účastnými ministeriemi mohou vydány býti na ochranu zdraví předpisy, které zapovídají nebo obmezují:

1. určité způsoby přípravy, výroby, uschování nebo zapakování potravin ku prodeji určených;

2. prodávati nebo na prodej chovati potraviny jisté povahy;

3. užívati určitých látek a barev ku přípravě, jakož i jistou povahu hraček, čalounů, předmětův oděvních a prostředků kosmetických, pak jídelního, pitného a jiného nádobí a náčiní v § 1. dotčeného, dále vah, měr a jiných měřicích přístrojů (§ 1.), užívati určitých barev k malování pokojů, jakož i živnostensky na prodej chovati, prodávati a užívati zboží, jehož povaha příčí se těmto předpisům;

4. živnostensky prodávati a na prodej chovati petrolej jisté povahy.

§ 7.

Účastná ministeria mohou zapověděti nebo obmeziti živnostenské přípravování, prodávání a chování na prodej předmětů, které určeny jsou k napodobování nebo falšování potravin, pak živnostenské prodávání nebo na prodej chování potravin pod označením se skutečnou povahou se nesrovnávacím.

O upotřebení dosud neužívaných látek k výrobě nádobí.

§ 8.

Látek, kterých dosud nepotřebuje se k výrobě nádobí ustanoveného k jídlu, pití, vaření, k uschovávání potravin, pak nářadí, váhových misek, měr a jiných měřicích přístrojů, jichž užíváno býti má při potravinách, nesmí dříve k výrobě těchto předmětů býti upotřebeno, dokud ministerium věcí vnitřních nevypraví, že se jich může užívati.

Způsobem nařizovacím ustanovena bude taxa za prozkoumání látek v prvním odstavci řečených, které vykonati dá ministerium věcí vnitřních k žádosti strany.

Ustanovení trestní.

§ 9.

Kdo by proti předpisům § 3. odepřel přístupu do místností, vybrání okázky nebo revisi, ačli

jeho jednání nezakládá skutkovou povahu činu podle obecného zákona trestního přísněji trestného, stane se vinen přestupkem o potrestán buď vězením od jednoho až do čtrnácti dnů, nebo na penězích od 10 K až do 200 K.

§ 10.

Kdo by jednal proti nařízením na základě §§ 6. a 7. vydaným nebo proti příkazu § 8., vinen se stane přestupkem a buď potrestán vězením od tří dnův až do tří měsícův, s čímž může spojena býti peněžitá pokuta až do 1000 K, nebo na penězích od 10 K až do 1000 K.

Rovněž přestupkem stane se vinen a buď potrestán podle předchozího odstavce, kdo by jednal proti zákonným předpisům již před působností tohoto zákona vydaným nebo proti předpisům od příslušného nejvyššího správního úřadu vydaným a všeobecně vyhlášeným, jimiž již byly vydány příkazy nebo záповědi ve smyslu §§ 6. a 7. tohoto zákona.

Vláda má předpisy a nařízení, v druhém odstavci dotčené, ještě dále platné, vyhlásiti současně se zákonem tímto.

Srov. min. nař. z 13. října 1897, č. 234 ř. z. a rozh. z 26. října 1909, čís. 3655.

Poznámky:

§ 11.

Přestupkem vinen stane se a budiž potrestán v zření od jednoho týdne až do tří měsíců, s čímž také peněžitá pokuta až do 1000 K může býti spojena, nebo na penězích od 10 K až do 1000 K:

1. Kdo by potraviny pro oklamání v obchodě a tržbě padělal nebo zfalšoval.

2. Kdo by vědomě potraviny, které jsou padělané, zfalšované, zkažené, nezralé, nebo které na své výživnosti pozbyly, na prodej choval pod formou nebo označením k oklamání způsobilým.

3. Kdo potraviny pro oklamání pod falešným označením na prodej chová, nebo prodává.

Předpis tento trestá i nepravé údaje o místě, čase a způsobu výroby zboží, o jeho povaze, složení a váze (rozh. 23. září 1908, čís. 3494). — »Chovatí na prodej« znamená mítí zboží uchyšáno k prodeji ať v jakékoli místnosti (rozh. ze dne 7. května 1910, č. 3723). — O označení původu chmele viz zák. ze 17. března 1907, č. 102 ř. z.

4. Kdo by vědomě potraviny, které jsou padělané, zfalšované, zkažené, nezralé, nebo které na své výživnosti nozbyly, prodával leč by kupec tento stav znal nebo patrně poznati musil.

Droždí budiž označeno dle své povahy »s příměškem« (brambor. škrobu), jinak klamání trestno dle § 11. čís. 2. a 4. (rozh. z 28. srpna 1901, čís. 2639). — Srov. i pozn. § 197. tr. zák.

§ 12.

Kdo by jednání v § 11. pod čís. 2. a 4. označená spáchal z nedbalosti, nebo z nedbalosti na prodej choval nebo prodával potraviny, které pro oklamání opatřeny jsou falešným označením, stane se vinen přestupkem a budiž potrestán v zření od tří dnů až do čtrnácti dnů, s čímž může spojena býti také peněžitá pokuta až do 200 K, nebo buď potrestán na penězích od 10 K až do 600 K.

Srov. rozh. z 22. pros. 1908 (G. H. 1908/9: 294) a z 23. března 1909, čís. 3582 o přičítání nédbalosti obchodníkovi.

§ 13.

Za falešné označení potravin nebudiž pokládáno, uvádí-li se potravina do obchodu pod označe-

ním co do povahy a jakosti zboží vůbec obvyklým, které se mu nepřikládá v úmyslu k oklamání směřujícím.

Za zfalšování potraviny nebudiž pokládáno, jestliže se k ní přimísí některá neškodná látka nebo smísí-li se s neškodnými prostředky, aby potravina byla učiněna k delšímu uschování nebo k zaslání trvanlivější nebo ke spotřebě způsobilejší, ačli postupem tímto váha nebo míra pro oklamání se nezvyšší nebo menší jakost potraviny se nezakryje.

§ 14.

Přestupkem stane se vinen a budiž potrestán v zření od jednoho týdne až do tří měsíců, s čímž spojena býti může peněžitá pokuta až do 1000 K, nebo buď potrestán na penězích od 10 K až do 1000 K:

1. Kdo nedbale potraviny, k obchodu nebo k tržbě určené, tak připravuje nebo konservuje, že jejich požívání jest způsobilé škoditi zdraví lidskému.

2. Kdo nedbale předměty, jichž požívání způsobilé jest škoditi zdraví lidskému, za potraviny na prodej chová, prodává nebo jinak do obchodu uvádí.

Srov. však též § 11. zák. ze dne 17. října 1919, č. 568 v následujícím dodatku.

O zodpovědnosti majitele závodu za zřízence viz rozh. z 6. list. 1909, čís. 3643, §§ 14. a 55. živn. ř. a § 399. tr. z. — O konservování potravin viz rozh. z 3. květ. 1900, čís. 2597 a z 23. ledna 1909, čís. 3549. — Viz Práv. 1918, str. 131.

Poznámky:

§ 15.

Přestupkem stane se vinen a budiž potrestán v vězením od tří dnů až do tří měsíců s čímž spojena býti může peněžitá pokuta až do 1000 K nebo buď potrestán na penězích od 10 K až do 1000 K:

1. Kdo nedbale kuchyňské, jídelní nebo pitné nádoby a náčiní, určené k uschování potravin nebo ku potřebě při nich, pak váhy a míry k užívání při potravinách určené tak vyrábí neb upravuje, že by užívání těchto předmětů k jejich určenému nebo předvídatelnému účelu bylo způsobitelné uškoditi lidskému zdraví.

2. Kdo nedbale prodává nebo na prodej chová předměty v čís. 1. uvedené, ač mu jejich povaha zdraví škodlivá mohla býti známa při užití povinné opatrnosti.

3. Kdo nedbale předmětů v čís. 1. dotčených nebo vůbec nádoby ku potřebě s potravinami, které jsou určeny k obchodu, užívá způsobem zdraví škodlivým, ač mu to mohlo býti známo při užití povinné pozornosti.

Srov. i pozn. §§ 10., 12. a 14. shora.

§ 16.

Přestupkem stane se vinen a budiž potrestán v vězením od tří dnů až do tří měsíců, s čímž spojena býti může také peněžitá pokuta až do 1000 K, nebo buď potrestán na penězích od 10 K až do 1000 K:

1. Kdo nedbale kosmetické prostředky, hračky, čalouny, předměty oděvní tak vyrábí neb upravuje, že užívání těchto předmětů k jejich určenému nebo předvídatelnému účelu jest způsobitelné škoditi zdraví lidskému.

2. Kdo nedbale prodává nebo na prodej chová předměty v čís. 1. dotčené, ač mu jejich povaha zdraví škodlivá při povinné pozornosti známa býti mohla.

§ 17.

Jednání proti příkazu ve smyslu § 6. vydanému nebo proti příkazu § 8., jakož i jednání v § 11., 12., 14., 15. a 16. dotčená zakládají přečin, když z toho vzniklo těžké poškození tělesné nebo smrt člověka.

Pro přečin tento potrestán buď vinník, nastalo-li těžké poškození tělesné, v vězením od jednoho až do šesti měsíců, s čímž spojena býti může také peněžitá pokuta až do 1000 K, nastalo-li však smrt, tuhým vězením až do jednoho roku, s čímž spojena býti může také peněžitá pokuta až do 2000 K.

§ 18.

Přečinem stane se vinen a budiž potrestán tuhým vězením od jednoho až do šesti měsíců, s čímž spojena býti může peněžitá pokuta až do 1000 K:

1. Kdo vědomě potraviny, které určeny jsou k obchodu a tržbě, tak připravuje nebo konservuje, že požívání jich jest způsobitelné uškoditi zdraví lidskému.

2. Kdo vědomě předměty, jichž požívání jest způsobitelné uškoditi zdraví lidskému, za potraviny prodává, na prodej chová nebo jinak do obchodu dává.

Viz rozh. z 14. dub. 1899, čís. 2359 a z 15. červ. 1901 čís. 3022.

3. Kdo vědomě kuchyňské, jídelní, pitné nebo jiné nádoby v § 1. dotčené, náčiní, pak váhy a míry (§ 1.), dále kosmetické prostředky, hračky, čalouny, předměty oděvní takovým způsobem vyrábí nebo upravuje, že jejich užívání k jejich určenému nebo předvídatelnému účelu jest způsobitelné škoditi zdraví lidskému.

4. Kdo předměty druhu pod čís. 3. dotčeného prodává, na prodej chová nebo jinak do obchodu

dává nebo jich způsobem zdraví škodlivým užívá ku potřebě pro jiné.

Potraviný vyrobené z odpadků se hnušících jsou »škodlivé«, byť i byly chemicky ze špiny očištěny (rozh. z 2. břez. 1909, čís. 3563). Viz i pozn. § 14. shora.

Poznámky:

§ 19.

Jestliže by trestními jednáními v § 18. uvedenými způsobeno bylo těžké poškození tělesné nebo smrt člověka, budiž přečin tento potrestán tuhým vězením od šesti měsíců do jednoho roku, s čímž spojena býti může také peněžité pokuta až do 2000 K.

Jestliže by některé jednání v § 18. uvedené spácháno bylo za okolností, že z toho může vzniknouti nebezpečství pro život nebo zdraví lidí ve větším rozsahu, budiž čin potrestán jako zločin žalářem od jednoho až do pěti let, s čímž spojena býti může peněžité pokuta až do 10.000 K.

Jestliže by některé z těchto trestních jednání (§§ 18. a 19.) podle obecného trestního zákona bylo přísněji trestným, nastoupí trest obecného trestního zákona.

§ 20.

S odsouzením pro některé trestné jednání v tomto zákoně naznačené může také nalezeno býti na propadnutí zboží a náčiní, jež jest předmětem trestného činu, ať již věci tyto náležejí odsouzcenci nebo ne, a nález tento má býti učiněn pokaždé, když předměty tyto uznány byly za zdraví škodlivé.

Jestliže nedá se provésti stíhání neb odsouzení osoby určité, tedy může na propadnutí samostatně nalezeno býti. Na usnesení, které účastníkům budiž oznámeno, může podána býti stížnost. U sborového soudu první instance přísluší toto usnesení poradní komoře; pro stížnost rozhodna jsou ustanovení § 114. trestního řádu ze dne 23. května 1873, Z. Ř. č. 119.

Srov. »Právník« 1916 str. 118. — Není přípustno, aby místo propadnutí bylo nařízeno jen, že se má zboží učiniti neupotřebitelným k lidské potřebě; rozh. 1. říj. 1913, č. 4081.

§ 21.

Jestliže odsouzení podle tohoto zákona se stane, soud při zločinech a přečinech již při prvním, při přestupcích však teprve při druhém odsouzení mů-

že naléztí na veřejné oznámení rozsudku na náklad vinníkův.

Dále pro zločin nebo pro přečin již při prvním odsouzení a pro přestupky §§ 14., 15. a 16. s druhým odsouzením může nalezeno býti na ztrátu živnostenského oprávnění na vždy nebo na určitou dobu.

§ 22.

Řízení a vynášení rozsudků v přestupcích v tomto zákoně vyčtených přísluší soudům okresním.

§ 23.

Jestliže od některého orgánu v § 2., odstavci 1. a 2., nebo v § 26., odstavci 2., dotčeného vznesena byla závada na základě ustanovení odstavců 2., 3. a 4. § 5., tedy soudce při přestupcích, spocívá-li oznámení na vlastním služebním pozorování, nebo předložili se listinné dosvědčení v § 30. tohoto zákona dotčené, pokud uloží vězení nejvýše do jednoho týdne nebo peněžitou pokutu nejvýše 100 K, k návrhu úředníka, jemuž svěřeny jsou funkce státního zástupce, může uložití trestním rozkazem příslušný trest bez předchozího řízení. Trestním rozkazem může také vyřčeno býti propadnutí zabaveného zboží.

K těmto trestním rozkazům vztahuje se ustanovení §§ 461. a 462. trestního řádu.

Nařízením min. vn. ze dne 3. dubna 1897, čís. 90 ř. z. byl zřízen stálý poradní sbor.

Zkušební ústavy (§§ 24. a 25.) a, pokud jde o případy v § 5., odstavce 2., 3. a 4., orgánové v § 2., odstavci 1. a 2. v § 26., odstavce 2. naznačení vzhledem k svým listinným osvědčením, vzhledům a dobrým zdáním, které dle tohoto zákona mají podávati, pokládají se na roven znalcům, podle § 119. trestního řádu u soudu zřízeným.

Podrobné předpisy potravinové obsahují zejména:

Nařízením min. ze dne 13. října 1897, č. 234 ř. z., k provedení hořejšího zákona § 10., odstavec 3. —

Nařízením min. ze dne 10. srpna 1892, čís. 134 ř. z., jímž se zapovídá dovoz vín barvených dehtovými barvivy. — Viz i deplněk nařízení min. ze dne 25. srpna 1893, č. 136 ř. z.

a nařízením min. ze dne 30. listopadu 1894, č. 221 ř. z., jímž zapovídá se dovoz živnostenská výroba, odbyt a přísada tak zvaných sesilujících esencí pro pálené lihové nápoje. —

O sacharinu min. nař. z 20. dubna 1898, č. 49 a 51 ř. z.

O syrobu viz min. nař. z 12. dubna 1906, č. 83 ř. z.

Nařízením min. ze dne 13. října 1897, čís. 235 ř. z., o výrobě a úpravě jídelního a pitného nádobí a náčiní, které jest určeno k uschování potravin nebo k potřebě při nich, i obchodě s ním, — a změny dle nař. minist. z 29. června 1906, čís. 132 ř. z. —

Nařízením min. ze dne 13. října 1897, č. 236 ř. z. o živnostenské výrobě vody sodové. O nápojích pivu podobných min. nař. z 2. června 1900, č. 69 ř. z.

Nařízením min. z 13. října 1897, č. 237 ř. z. o užívání tlakostrojů při živnostenském výčepu piva. —

Min. nařízení z téhož dne č. 238 ř. z. o zápovědi t. zv. nálepkových obrázků posypaných skelným práškem. Min. nař. z téhož dne č. 239 ř. z. o zapovězeném prodeji a užívání japonského badianu (plodu skimi) k léčivým účelům i k požívatinám.

Min. nař. ze dne 17. července 1906, č. 142 ř. z. o užívání barev a látek zdraví škodlivých k výrobě pokrmů, požívatin a věcí užitných. (K tomu min. nař. z 18. dubna 1908, č. 77 ř. z.)

Zákon ze dne 12. dubna 1907, č. 210 ř. z. o obchodě s vínem, vinným rmutem a mostem. (K tomu viz rozh. 4. bř. 1913, č. 4052!)

Poznámky:

B.

ZÁKON,

daný 25. října 1901, čís. 26 ř. z.,

o obchodě máslem, sýrem, přepuštěným máslem, vepřovým sádlem a s jejich náhrádky.**§ 1.**

Margarin, přepouštěný margarin nebo margarinový sýr ve smyslu tohoto zákona jsou ty výrobky mléčnému máslu, přepouštěnému máslu nebo sýru podobné, jejichž tukový obsah nepochází výlučně z mléka.

Oleomargarin (margarin) ve smyslu tohoto zákona jest ten tukový výrobek, kterého se nabude rozpuštěním surového loje a vyloučením pevných částí stearin obsahujících.

Strojené sádlo jedlé, ve smyslu tohoto zákona jsou ty výrobky vepřovému sádlu podobné jejichž tukový obsah neskládá se výlučně z vepřového sádla.

Nezfalšované tuky určitých druhů zvířat a rostlin nepokládají se za strojené sádlo jedlé.

§ 2.

Výrobky v § 1. výtčené smějí býti uváděny do obchodu toliko pod označením se svou skutečnou povahou srovnalým.

§ 3.

Pro spotřebu v tuzemsku nesmějí uváděny býti do obchodu:

1. Směsi másla nebo přepouštěného másla s oleomargarinem, margarinem, přepouštěným margarinem nebo jinými jedlými tuky. Uživati mléka nebo smetany při živnostenské výrobě margarinu nebo přepouštěného margarinu jest dopuštěno, když ne více než 100 dílů mléka podle váhy nebo tomu

přiměřené množství smetany upotřebí se na 100 váhových dílů tuků z mléka nepocházejících.

2. Margarin, přepouštěný margarin, oleomargarin nebo margarinový sýr, jejichž výroba nevyhovuje předpisu § 4.

§ 4.

Aby snadněji mohl býti poznán margarin, přepouštěný margarin, oleomargarin a margarinový sýr pro obchod v tuzemsku určený, budiž k těmto výrobkům při jejich výrobě přidán vhodný příměsek, který by neškodil barvě nebo jinaké jejich povaze.

Oleomargarin, určený k dalšímu zpracování v tuzemských továrnách margarinových, není podroben tomuto předpisu.

Podrobnější ustanovení budou vydána nařízením.

(§ 5. předpisuje povinné hlášení o místě prodeje, správci obchodu a záповěd podomního behodu. — Viz i čl. II. min. nař. z 1. února 1902, čís. 27 ř. z.)

§ 6.

Podnikatelé závodů, ve kterých se vyrábí oleomargarin, margarin, přepouštěný margarin, margarinový sýr nebo strojené sádlo jedlé a od nich ustanovení správci závodní a osoby dozorcí jsou zavázáni, dozorcím orgánům (§ 13.) k jejich žádosti podati vysvětlení o výrobním postupu, rozsahu provozování a surovinách, kterých se upotřebuje.

(§§ 7. a 8.: předpisy o místnostech výrobních a prodejních a povinném označení jich. Viz též čl. II. shora cit. nař. z r. 1902.)

§ 9.

Oleomargarin, margarin, přepouštěný margarin a strojené sádlo jedlé musí v tuzemsku do obchodu přiváděny býti ve schránkách (bednách, kbelích, sudcích, krabicích atd.), které jsou označeny nápadným barevným pruhem, na kterém firma výrobce a obsah označeny jsou zřetelným nesmazatelným písmem.

Schránky řečeným zbožím naplněné, pokud jejich váha převyšuje tři kilogramy, buďte opatřeny úředně registrovanou plombou, nežli se dají do obchodu.

V živnostenském drobném obchodě nebo v jednotlivém prodeji margarín a margarínový sýr musí prodáván býti v papírovém obalu určitou barevnou páskou opatřeném.

Podrobnější předpisy o velkoobchodě a drobném obchodě s výrobky v prvním odstavci uvedenými a o barvě obalu budou vydány způsobem narizovacím.

(Srov. čl. III. cit. shora nař. a min. nař. z 5. června 1902, čís. 119 ř. z. o úředním registrování plomb.)

§ 12.

Předcházející ustanovení tohoto zákona nevztahují se k výrobkům způsobu v § 1. uvedeného, které nejsou určeny k požívání lidskému.

§ 13.

Dozorčí a jim na roveň postavení orgánové, uvedení v § 2. zákona ze dne 16. ledna 1896, č. 89 ř. z. z r. 1897, o obchodě s potravinami a některými předměty uživatelnými, jsou oprávněni, vstoupiti do těch místností, ve kterých se másto, sýr, oleomargarin, margarín, přepouštěný margarín, margarínový sýr nebo strojené sádlo jedlé vyrábějí, uschovávají, balí nebo na prodej chovají, tam revise konati a ukázky vybíráti. Při tom buď postupováno podle ustanovení zákona ze dne 16. ledna 1896, čís. 89 ř. z. z r. 1897.

§ 15.

Přestupku se dopustí:

1. kdo proti předpisům § 13. zpěčuje se dopustiti, aby do místností bylo vstoupeno, aby ukázky byly vybrány neb aby revise byla vykonána;

2. kdo proti předpisům § 6. odepře vysvětlení na něm žádané nebo vědomě falešné vysvětlení.

Trestem toho jest vězení od jednoho až do čtrnácti dnů nebo pokuta od 10 K do 200 K; jestliže by pachatel ve třech letech od přetrpění trestu opět se provinil stejným přestupkem, jest trestem toho vězení ode tří dnů až do tří neděl, vedle kterého může býti nalezeno na peněžitou pokutu od 50 K až do 500 K.

§ 16.

Přestupek spáchá, kdo by pro oklamání v obchodě:

1. vyráběl některou ze směsí v § 3. číslo 1. nepřipustných;

2. takové směsi prodával, na prodej choval nebo do obchodu uváděl;

3. oleomargarin, margarín, přepouštěný margarín nebo margarínový sýr bez přísady podle § 4. požadované vyráběl, prodával, na prodej choval nebo do obchodu uváděl;

4. potraviny v § 1. vyřčené pod falešným označením prodával, na prodej choval nebo do obchodu uváděl;

5. proti předpisům § 9. oleomargarin, margarín, přepouštěný margarín a strojené sádlo jedlé bez předepsaných tam značek neb plomb prodával, na prodej choval anebo do obchodu uváděl.

Trest na to jest vězení od jednoho týdne až do tří měsíců, s čímž spojena býti může peněžitá pokuta až do 1000 K, nebo trest v penězích od 10 až do 1000 K. Spolu může býti nalezeno, aby rozsudek veřejně byl vyhlášen v úředním listě a jiném veřejném listě.

Provinil-li se pachatel tímto přestupkem opět ve třech letech, trest na to jest vězení od jednoho týdne až do tří měsíců, s čímž spojena může býti peněžitá pokuta od 10 až do 1000 K. Zároveň budiž nalezeno, aby rozsudek veřejně byl vyhlášen v úředním listě a jiném veřejném listě.

Poznámky:

§ 17.

Přestupek spáchá:

Kdo jiným způsobem jedná proti ustanovením tohoto zákona nebo vládním nařízením na základě §§ 4., 9. a 14. vydaným.

Trestem toho jest vězení od tří dnů až do tří měsíců, s čímž spojena býti může peněžité pokuta až do 1000 K, nebo peněžité pokuta od 10 až do 1000 K.

§ 18.

Trestních ustanovení §§ 15. až včetně 17. tohoto zákona může býti toliko tenkrát upotřebeno, když čin nezakládá skutkovou povahu trestného činu přísněji trestného.

Trestní ustanovení §§ 9., 10. a 11. zákona ze dne 16. ledna 1896, čís. 89 ř. z. na r. 1897, o obchodě s potravinami a některými předměty užitnými, bude vztahována k činům, které spadají pod trestní ustanovení §§ 15. až 17. přítomného zákona toliko tehdy, byly-li tyto činy spáchány dříve, nežli přítomný zákon počal působiti.

Ostatně ustanovení zákona o potravinách vztahují se také k výrobkům, o kterých jedná zákon přítomný.

Okresním soudům přísluší řízení a vynášeti rozsudky v přestupcích, o kterých jedná zákon přítomný.

XVIII.

ZÁKON

ze dne 17. října 1919, č. 568. sb. zák.

o trestání válečné lichvy.

Článek I.

Ustanovení císařského nařízení ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z. a zákonný článek IV. a IX. z roku 1916, platný na území kdysi uherském, jakož i všechna jiná pravidla se zrušují, pokud odporují ustanovením tohoto zákona. Na místě jejich nastupují v platnost tato ustanovení:

Předměty potřeby.

§ 1.

Předměty potřeby rozumějí se v tomto zákoně movité věci, které slouží přímo neb nepřímě k ukojení potřeb lidských a potřeb zvířat domácích.

Zatajování zásob.

§ 2.

(1) Kdo nedbaje své povinnosti podati vysvětlení, úmyslně zatajuje úřadu zásoby předmětů potřeby, jež má neb uschovává, bude potrestán soudem pro přestupek vězením od čtrnácti dnů až do šesti měsíců. Vedle trestu vězení lze uložiti trest peněžitý do dvacetipěti tisíc korun.

(2) Kdo dopustí se uvedeného činu na zásobách, jejichž hodnota převyšuje pět set korun, potrestá se pro přečin tuhým vězením od dvou měsíců do jednoho roku. Vedle trestu vězení lze uložiti trest peněžitý do jednoho sta tisíc korun.

(3) Jestliže hodnota zásob převyšuje deset tisíc korun, potrestá se pachatel pro zlo-

čin těžkým žalářem od jednoho do pěti let, za zvláště přitěžujících okolností od pěti do deseti let. Vedle trestu na svobodě lze uložit trest peněžitý do jednoho milionu korun.

(4) Těmž trestu podrobeny jsou osoby, jež jednájí v zastoupení osob povinných k vysvětlení a dopnutí se takového zatájení.

Úmyslné porušení dodávkové povinnosti.

§ 3.

(1) Kdo úmyslně poruší povinnost vyráběti nebo dodávati předměty potřeby, založenou na platném úředním příkaze, nebo kdo vědomě zavíní, že této povinnosti dostáti nemůže,

(2) podružný dodavatel, zprostředkovatel anebo zřízenec odpovědný úřadu při takové výrobě nebo dodávce, jenž úmyslně porušením svých povinností ohrozí nebo zmaří výkon, potrestá se pro přečin tuhým vězením od šesti měsíců do dvou let a na penězích od pěti tisíc korun do dvou set tisíc korun.

(3) bylo-li činem trestním ohroženo zásobování většího počtu osob předměty potřeby, nebo byly-li těžce ohroženy zájmy veřejné, budíž vinník potrestán pro zločin těžkým žalářem od jednoho do pěti let. Soud může v takových případech uznati též konfiskaci všeho jmění odsouzeného.

§ 4.

(1) Kdo úmyslně poruší povinnost dodati předměty potřeby, založenou na smlouvě, která byla učiněna s veřejným úřadem nebo s ústavem zmocněným od veřejného úřadu,

(2) podružný dodavatel, zprostředkovatel anebo zřízenec odpovědný úřadu při takové dodávce, jenž úmyslně porušením svých povinností výkon ohrozí nebo zmaří, potrestá se pro přečin tuhým vězením od šesti měsíců do dvou let a na penězích od pěti tisíc korun do dvou set tisíc korun.

§ 5.

Kdo se s jinými smlouvá, je svede nebo svésti hledí, aby hromadně spáchali některý z trestných činů v §§ 3. a 4. uvedených, dopouští se zločinu a potrestá se za to těžkým žalářem od jednoho do pěti let a konfiskací všeho jmění.

Poznámky:

Překročení nejvyšších cen.

§ 6.

(1) Kdo za předměty potřeby požaduje, nebo sobě nebo jinému dává poskytnouti nebo slíbiti vyšší cenu, než jest nejvyšší cena, ustanovená pro tyto předměty podle §§ 17. a 18. čís. nařízení ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z. *) nebo podle zvláštního ministerského nařízení, bude potrestán pro správný přestupek vězením od jednoho týdne do šesti měsíců. Vedle trestu vězení lze uložiti peněžitou pokutu až do dvaceti pěti tisíc korun.

(2) Týmiž tresty budtž stíženy osoby, které se dopustí některého činu, uvedeného pod č. 1., co do prodejních cen, jež byly některou státní ústřednou, nebo s jejím zmocněním stanoveny nebo schváleny a veřejně vyhlášeny.

(3) Potrestání podle tohoto ustanovení nevylučuje, aby nebyl vinník potrestán i pro soudně trestný čin, který snad mimo to spáchal tímto překročením nejvyšších cen, zejména podle § 7. tohoto zákona; když cena překročuje nejen hranici ustanovenou podle č. 1., ale jest i zřejmě přemrštěna. V takovém případě budtž při pozdějším soudním odsouzení přiměřeno přihlíženo k trestu uloženému již pro přestupek správný. Předchozím odsouzením soudním jest v tomto případě pozdější stíhání pro přestupek správný vyloučeno.

Předražování.

§ 7.

(1) Kdo, využívaje mimořádných poměrů vyvolaných válkou, žádá za předměty potřeby zřejmě přemrštěnou cenu dává ji sobě nebo jinému poskytovat nebo slibovati, potrestá se soudem pro přestupek tuhým vězením od čtrnácti dnů do šesti měsíců.

(2) Vedle trestu vězení může býti uložen trest peněžítý do padesáti tisíc korun.

*) Viz další v dodatku.

(3) Pachatel bude potrestán pro přečin tuhým vězením od šesti měsíců do tří let a na penězích od jednoho tisíce korun až do pěti set tisíc korun, byli-li již jednou pravoplatně odsouzen pro předražování, nebo převyšuje-li neoprávněný zisk, jehož bylo nebo mělo býti trestným činem dosaženo, dva tisíce korun.

(4) Pachatel budtž potrestán pro zločin, byli-li již potrestán pro přečin nebo pro zločin předražování, nebo byly-li činem jeho těžce ohroženy veřejné zájmy. Trestem je těžký žalář od jednoho do pěti let; při opětném odsouzení pro zločin od pěti do deseti let, za zvláště přítěžujících okolností od deseti do dvaceti let.

(5) Vedle trestu na svobodě budtž uložen trest peněžítý od deseti tisíc korun až do dvou milionů korun.

Poznámky:

§ 8.

(1) Kdo, využívaje mimořádných poměrů vyvolaných válkou, žádá částky zřejmě přemrštěné, nebo dává jí sobě nebo jinému poskytovateli nebo slibovateli jako nájemné z nemovitosti sloužící přímo nebo nepřímo k ukojení životních potřeb lidí a domácích zvířat, anebo za propůjčení k stejným účelům sloužících věcí movitých, ať s osobními službami a jinými úkony (poskytování stravy a pod.) nebo bez nich, potrestá se soudem pro přešůpek tuhým vězením od čtrnácti dnů do šesti měsíců.

(2) Vedle trestu vězení může být uložen trest peněžitý od jednoho sta korun až do padesáti tisíc korun.

(3) Pachatel bude potrestán pro přečin tuhým vězením od šesti měsíců do tří let a na peněžích od jednoho tisíce korun až do pěti set tisíc korun, byl-li již jednou pravoplatně odsouzen pro předražování, nebo převyšuje-li neoprávněný zisk, jehož bylo neb mělo být trestným činem dosaženo, dva tisíce korun.

(4) Pachatel buď potrestán pro zločin, byl-li již potrestán pro přečin nebo pro zločin předražování, nebo byly-li jeho činem těžce ohroženy veřejné zájmy. Trestem je těžký žalář od jednoho do pěti let, při opětovném odsouzení pro zločin od pěti do deseti let, za zvláště přitěžujících okolností od deseti do dvaceti let.

(5) Vedle trestu na svobodě budiž uložen trest peněžitý od deseti tisíc korun do dvou milionů korun.

Poznámky:

§ 9.

(1) Kdo při nákupu předmětů potřeby, jež hodlá zciziti, přeplácí prodávacem požadovanou cenu nebo, nepožaduje-li se určitá cena, úředně stanovenou cenu, není-li tu však takové ceny, až došud obvyklou cenu, potrestá se soudem pro přešůpek tuhým vězením od jednoho měsíce do jednoho roku.

(2) Vedle trestu vězení může být uložen trest peněžitý od jednoho tisíce korun až do jednoho sta tisíc korun.

(3) Pachatel budiž potrestán pro přečin tuhým vězením od šesti měsíců do tří let a na peněžích od deseti tisíc korun do pěti set tisíc korun:

a) byl-li již jednou pravoplatně odsouzen pro předražování,

b) spáchal-li čin ve velkém rozsahu.

(4) Pachatel budiž potrestán trestem, uvedeným v § 7., odst. (4), pro zločin, byl-li již jednou potrestán pro přečin nebo zločin předražování.

(5) Úředně stanovenými cenami jest rozuměti ceny, uvedené v § 6., a prodejní ceny na trzích, které jsou prohlášeny za dovolené.

§ 10.

(1) Kdo se s jinými smlouvá, by využito bylo mimořádných poměrů vyvolaných válkou, a aby požadovány byly za předměty potřeby ceny zřejmě přemrštěné, bude potrestán pro přečin tuhým vězením od šesti měsíců do tří let a na peněžích od jednoho tisíce korun do pěti set tisíc korun.

(2) Pachatel bude potrestán pro zločin těžkým žalářem od jednoho do pěti let a na peněžích od pěti tisíc korun až do jednoho milionu korun, byly-li činem těžce ohroženy veřejné zájmy; nebo byl-li již jednou potrestán pro přečin nebo zločin předražování.

Poznámky:

§ 11.

(1) Kdo činí potraviny nezpůsobilými k lidskému požívání nebo je vydává zkáze, aby je s větším ziskem zpeněžil,

2. kdo předměty poškozuje, ničí nebo činí bezcennými, aby zmenšil nabídku takových předmětů,

3. kdo předměty potřeby nakupuje, nebo jejich výrobu nebo obchod s nimi — zejména hromaděním — obmezuje, aby jejich ceny vyháňel do výše,

4. kdo provozuje řetězový obchod s předměty potřeby, nebo se pouští do jiných pletich, jež jsou způsobilé stupňovatí cenu předmětu,

bude potrestán pro přečin tuhým vězením od šesti měsíců do tří let a na penězích od deseti tisíc korun do jednoho milionu korun.

(2) Byly-li činem těžce ohroženy veřejné zájmy, nebo byl-li pachatel již jednou potrestán pro přečin nebo zločin předražování, bude potrestán pro zločin těžkým žalářem od jednoho do pěti let, za zvláště přitěžujících okolností až do dvaceti let a vedle toho na penězích od padesáti tisíc korun do dvou milionů korun.

Srov. § 14. zák. ze dne 16. ledna 1896 č. 89 ř. z. v předchaz. dodatku.

§ 12.

Kdo zastaví nebo podstatně obmezí veřejný prodej předmětů potřeby a je schovává nebo pod rukou prodává, dopouští se přečinu a bude potrestán tuhým vězením od šesti měsíců do jednoho roku a na penězích od jednoho tisíce korun do jednoho milionu korun.

§ 13.

Kdo odepře prodej předmětů potřeby, nebude-li zároveň odebráno jiné zboží, dopustí se přečinu a bude potrestán soudem tuhým vězením od šesti měsíců do jednoho roku a na penězích od jednoho sta korun do jednoho

sta tisíce korun. S odsouzením pro tento přečin může býti uznáno na ztrátu živnostenského oprávnění nejdéle na jeden rok.

Poznámky:

Nesprávné údaje v obchodních papírech.

§ 14.

(1) Kdo úmyslně v účtech, závěrečných listech, dodávkových listech, průvodních listech o zboží, nebo podobných obchodních papírech, nebo v obchodních knihách udá nesprávně nebo neúplně cenu předmětu potřeby, neb okolnosti důležité pro určení jeho hodnoty, bude potrestán — není-li čin přísněji trestný — pro přestupek vězením od čtrnácti dnů až do šesti měsíců.

(2) Vedle trestu vězení může být uložen trest peněžité do dvaceti pěti tisíc korun.

(3) Pachatel bude potrestán — není-li čin přísněji trestný — pro přečin tuhým vězením od tří měsíců do dvou let, spáchal-li čin ve velkém rozsahu.

(4) Vedle trestu vězení lze uložit trest peněžité do dvou set tisíc korun.

Porušení povinnosti, jež ukládá zřejmost návěsti.

§ 15.

(1) 1. Kdo v nějakém tiskopisu činí neb uveřejňuje návěsti, v němž někdo, neuved svého jména nebo bydliště (firmy a svého závodu), nabízí předměty potřeby nebo vybízí k nabídkám takových předmětů,

2. kdo v návěsti, jež jest uveřejněno v nějakém tiskopisu o koupi neb o prodeji předmětu potřeby neb o zprostředkování takových obchodů, činí údaje, jež mohou vzbuditi omyl o osobě neb obchodních poměrech osoby, jež nabízí zboží nebo vybízí k nabídkám, anebo mohou vzbuditi omyl o množství pohotových zásob neb o jiných důležitých okolnostech,

bude potrestán soudem pro přestupek vězením od čtrnácti dnů do šesti měsíců.

(2) Vedle trestu vězení může být uložen trest peněžité do dvaceti pěti tisíc korun.

(3) Osoby, odpovědné podle tiskového zákona, nejsou povinny zkoumati pravdivost takových návěstí.

Výměra trestů.

* 16.

(1) Užití mimořádného práva zmírňovacího a přeměňovacího jest vyloučeno při odsouzení pro trestní činy, uvedené v §§ 2—5 a 7—12 tohoto zákona.

(2) Když se vyměřují tresty peněžité, jež sluší ukládati podle tohoto zákona, budiž přihlíženo zejména k nezákonnému zisku, jehož bylo nebo mělo být dosaženo trestným činem.

(3) Doba náhradního trestu za nedobytný trest peněžité stanovena budiž podle zavinění. Náhradní trest budiž vyměřen stejným druhem trestu jako jest trest hlavní a nepřesahuj nejvyšší hranice sazby, již bylo užito při výměře trestu na svobodě, uloženého vedle toho, a nemí být delší jednoho roku.

(4) Pokuty a tresty peněžité uložené podle tohoto zákona připadají státu.

Nároky soukromoprávné.

§ 17.

Odsoudí-li se pachatel, budiž jednání, podle volby poškozeného prohlášeno za neplatné nebo buď pouze snížena cena na příslušnou míru. Odsouzený je v každém případě povinen dáti poškozenému úplné zadostiučinění.

Konfiskace jmění.

§ 18.

(1) Bylo-li zločiny, spáchanými podle §§ 7—11, za okolností, při nichž to pachatel mohl předvídati, způsobeno vážné nebezpečí pro veřejný po-

koj a řád, anebo poškodil-li pachatel vědomě značný počet osob nebo využil-li zvláště citelné tísně poškozeného, může soud vedle ostatních trestů vyřknouti, že jmění odsouzeného propadá ve prospěch státu.

(2) Stalo-li se tak, zavede příslušný civilní soud řízení podle obdoby pozůstalostního řízení, v němž byla podána přihláška dědická s výhradou právního dobrodíní inventáře. Při tom má stát práva a povinnosti přihlášeného dědice. Odsouzenému a osobám, o něž odsouzený jest povinen pečovati, budíž ze jmění ponecháno tolik, kolik potřebují na výživu a výchovu, při čemž budíž přihlíženo k výdělkové schopnosti odsouzeného i těchto osob.

(3) Ukáže-li se důvodné podezření, že je zde některý z případův, uvedených v odstavci prvním, může sborový soud své stolice ve ehromáždění čtyř soudců již během řízení trestního a obmezením naznačeným v odstavci druhém opatřiti, aby jmění obviněného bylo za tím uš z a b e z p e č e n o, zejména může mu zapověděti, aby svým jměním neakládal. Totéž opatření může učiniti liehevní soud po vynesení rozsudku, v němž uznal na konfiskaci jmění obviněného.

(4) Takové opatření budíž ihned vyhlášeno na soudní desce, v novinách úředních a podle uvážení soudu i v jiných, nebo jiným vhodným způsobem.

(5) Proti tomuto opatření není opravného prostředku.

(6) Počínajíc dnem vyhlášení na desce soudní, jsou právní jednání obviněného o jeho jmění, pokud přesahují meze obyčejné správy, vůči státu bezúčinná, uzná-li rozsudek na konfiskaci.

Ztráta oprávnění živnostenského a dozor na výkon živnosti a hospodářství zemědělského.

§ 19.

(1) Když se trest ukládá, může býti též uznáno, že živnostenské oprávnění se ztrácí na vždy nebo na určitou dobu, nebo jde-li o reálnou živnost, že se zapovídá její výkon na určitou dobu.

(2) Nevysloví-li soud ztráty živnostenského oprávnění, může uznati, že má býti zaveden dozor na výkon živnosti nejdéle na tři léta.

(3) Jde-li o zemědělce, může soud naříditi dozor na hospodaření výrobky jeho hospodářství nejdéle na tři léta.

(4) Na opatření, označená v odstavci prvním a druhém, může uznati soud i tehdy, když odsouzen byl toliko zřízenec, zmocněnec, zástupce nebo jiný orgán podniku.

(5) Náklady spojené s dozorem hradí se z podniku, postaveného pod dozor.

(6) Podrobná ustanovení o dozoru budou dána prováděcím nařízením.

Propadnutí.

§ 20.

(1) Když se trest ukládá, lze v nálezu vysloviti, že předměty potřeby, k nimž se trestní čin vztahuje, bez rozdílu, náležejí-li pachateli či nic, nebo výtěžek, propadají ve prospěch státu.

(2) Bezpečnostní úřady a úřady, jimž náleží vyřknuti propadnutí, mohou k jeho zabezpečení naříditi, aby předměty potřeby nebo jejich výtěžek byly zabaveny. Zabavené předměty potřeby mohou býti, pokud jich k účelům trestního řízení není nezbytné potřeby, i před ukončením trestního řízení zpeněženy účelným způsobem. Peníze budtež vhodným způsobem uloženy a při odsouzení vinníka propadají ve prospěch státu.

Zákaz pobytu, vyhoštění a policejní dozor.

§ 21.

(1) Odsouzenému pro přečin nebo zločin pře-dražování může soud v rozsudku zakázati pobyt v určitém místě neb odvodu na čas nebo na vždy. Je-li odsouzený cizinec, vysloveno budíž v těchto případech vypovězení z území republiky.

(2) Soud, odsuzuje pro přečin nebo zločin předražování, může vysloviti, že dává pachatele pod policejní dozor.

(3) Obmezení vyřčená podle tohoto paragrafu přestávají, jakmile pomine platnost tohoto zákona.

Právní následky odsouzení.

§ 22.

Mimo následky odsouzení nastávající podle platného práva spojeno je každé odsouzení pro některý čin, trestný podle §§ 3—5 a 7—13, se ztrátou všeho práva volebního a volitelnosti.

Uveřejnění nálezu.

§ 23.

(1) Při odsouzení pro přečin nebo zločin předražování označí se v rozsudku jeden nebo několik časopisů, v nichž nález má býti v každém jednou uveřejněn na útraty odsouzeného. Soud nařídí též, aby nález v obci, kde vinník bydlí, a obci, kde se trestného činu dopustil, byl veřejně vyvěšen nebo jinak vyhlášen.

(2) Při odsouzení pro přestupek předražování budiž uznáno, že rozsudek jest uveřejniti, vyžaduje-li toho veřejný zájem. Vedle uveřejnění v časopisech nebo místo něho lze naříditi, aby rozsudek byl veřejně vyvěšen nebo jinak vyhlášen v obcích uvedených v prvním odstavci.

(3) Jsou-li pro to zvláštní důvody, budiž uveřejněno též odůvodnění rozsudku.

Ručení majitele podniku za pokuty a za peněžité tresty.

§ 24.

Za pokutu nebo za trest peněžité, jenž byl pro přestoupení cen, uvedených v § 6, anebo pro předražování uložen zřízení, zmocněnci, zástupci, ne-

bo jinému orgánu podniku, ručí majetník podniku, v němž byl trestný čin spáchán, nerozdílnou rukou s odsouzeným. Majetníky podniku rozumějí se netoliko jednotlivé osoby, nýbrž i společnosti (sdružení osob) a právnické osoby.

Přechodná a závěrečná ustanovení.

§ 25.

Páchá-li se i na dále neb opakuje-li se po začátku působnosti tohoto zákona činnost anebo čin, jenž byl trestný podle ustanovení dříve platných, budiž ustanovení tohoto zákona použito též na činy dříve spáchané, i když nové právo jest přísnější.

§ 26.

(1) Kde v tomto zákoně ustanoven jest trest vězení, nastupuje v území kdysi uherském trest uzamčení (zátvory) nebo vězení, a na místě těžkého žaláře trest žaláře nebo káznice.

(2) Pokus činů trestných, uvedených v tomto zákoně, je trestný v celém území republiky.

Článek II.

Zákon tento nabývá účinnosti sedmého dne po vyhlášení.*)

Článek III.

Vykonati tento zákon ukládá se ministru spravedlnosti.

T. G. Masaryk v. r.

Tusar v. r.

Dr. Veselý v. r.

O soudech lichevních viz zákon ze dne 17. října 1919, čís. 567 sb. zák. prováděcí nař. z 11. listopadu 1919, čís. 597 sb. zák. a o příslušnosti soudů těchto nař. z 11. listopadu 1919, čís. 596 sb. zák.

Z literatury k novému zákonu lichevním viz »Práv.« 1919, str. 273, 296, 310, 370, 414 a 1920 str. 32.

*) Vydán 31. října 1919.

XIX.

Nařízení o zásobování obyvatelstva předměty
nezbytné potřeby

ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z.*)

Předmět potřeby.

§ 1.

Předměty potřeby rozumějí se v tomto nařízení movité věci k přímému nebo nepřímému uspokojení životních potřeb lidí a domácích zvířat.

K předpisům těmto srov. zákon ze dne 28. května 1919, č. 299 sb. z. o lidových soudech cenových, pak nař. z 21. srpna 1918, č. 261 ř. z. nař. z 26. května 1917, č. 235 ř. z., nař. 7. srpna 1915, č. 228 ř. z.

Soupis zásob.

§ 2.

1. Kdo má předměty potřeby v zásobě nebo pro jiné je uschovává, je k zvláštnímu jemu svědčímu vybídnutí politického úřadu povinen, do lhůty úředně stanovené, oznámiti mu zásoby dle množství a druhu. Kdo má v uschování zásoby, náležející jiným, je kromě toho povinen udati oprávněnce.

2. Politický úřad může zásoby kdykoli prohlédnouti a nebyly-li oznámeny nebo byly-li oznámeny nesprávně, zjistiti je na útraty strany.

§ 3.

1. Zemský politický úřad je zmocněn, všeobecnými vyhláškami pro svůj správní obvod nebo jednotlivě jeho části naříditi případ od případu nebo pravidelně se opěťující soupisy zásob předmětů potřeby.

2. Při tom lze soupis zásob ve vyhlášce obmeziti na jednotlivé kategorie osob povinných vy-

*) Srov. čl. I. předcház. zákona o válečné lichvě!

světlení dáti, u nichž lze předpokládati větší zásoby. K takovému obmezení lze při uveřejnění vyhlášky zmocniti také politické okresní úřady.

(Dle § 4. politický úřad potrestá toho, kdo neučiní údajů na něm žádaných do stanovené lhůty, zdráhá se zodpověděti otázky nebo je nesprávně zodpoví.)

Zatajení zásob.

§ 5.

1. Kdo, nedbaje své povinnosti podati vysvětlení, úmyslně úřadu zatajuje zásoby předmětů potřeby, jež má nebo uschovává, bude potrestán soudem pro přešůpek vězením od čtrnácti dnů až do šesti měsíců. Vedle trestu vězení lze uložití peněžitou pokutu až do 5000 korun.

2. Kdo dopustí se uvedeného činu na zásobách, jejich hodnota převyšuje pět set korun, potrestá se pro přečin tuhým vězením od dvou měsíců do jednoho roku. Vedle trestu vězení lze uložití peněžitou pokutu až do 100.000 korun.

3. Těmž trestu jsou podrobeny osoby, jež jednají v zastoupení osob k vysvětlení zavázaných a dopustí se takového zatajování.

(§ 6. a 7. o požadování předmětů potřeby, provozovacích předpisech a náhradě.)

§ 10.

1. Nakupovati potraviny a pěníny za příčinou dalšího prodeje a obchodu těmito předměty je od 1. července 1917 dovoleno jen tomu, jemuž od doby počátku platnosti tohoto císařského nařízení bylo úředně zvláštní povolení politického okresního úřadu. Okresní úřad uděluje povolení dle volného uvážení, může je udělití také s podmínkami neb obmezeními nebo je zcela odeprítí. Zemský politický úřad může povolení kdykoliv odvolati.

2. Ministr obchodu může předepsati, že i nákup jiných předmětů potřeby k dalšímu prodeji a obchodu těmito předměty potřeby smí se dítí jen na základě zvláštního povolení.

3. Předchozí ustanovení neplatí:

- a) pro úřady a jiná místa, na něž byl úředně přenesen úkol obstarávati a rozdělovati předměty potřeby;
- b) pro prodej předmětů vlastní výroby výrobcem a pro prodej drobných obchodníků spotřebitelům, pokud to není předepsáno o jednotlivém zboží zvláště ministrem obchodu nebo pokud přichází v úvahu potraviny a pěníny, ministrem pověřeným správou úřadu pro vyživování obyvatelstva. [—]

§ 11.

Kdo jedná proti ustanovením §§ 6., 9. nebo 10., vztážo proti opatřením podle nich vydaným, bude potrestán politickým úřadem peněžitou pokutou až do deseti tisíc korun nebo vězením až do šesti měsíců, pokud čin není podroben přísnějšímu trestu.

Úmyslné porušení dodávkové povinnosti.

§ 12.

1. Kdo úmyslně poruší povinnost vyráběti nebo dodávati předměty potřeby, založenou na úředním příkazu, uděleném podle §§ 6. neb 9.;

2. podružný dodavatel, zprostředkovatel nebo zřízenec při takové výrobě nebo dodávce, jenž úmyslně porušením svých povinností ohrozí nebo zmaří výkon,

potrestá se pro přečin tuhým vězením od dvou měsíců do jednoho roku, bylo-li tímto činem ohroženo zásobením většího počtu osob předměty potřeby. Vedle trestu vězení může se uložit pokuta do 100.000 korun.

§ 13.

1. Kdo úmyslně poruší povinnost dodatí předměty potřeby, založenou na smlouvě s veřejným úřadem;

2. podružný dodavatel, zprostředkovatel nebo zřízenec při takové dodávce, jenž úmyslně porušením svých povinností výkon ohrozí nebo zmaří,

potrestá se pro přečin tuhým vězením od dvou měsíců do jednoho roku. Vedle trestu vězení může se uložit pokuta do 100.000 korun.

Vyznačování cen.

§ 14.

1. Kdo po živnostensku nebo na trhu nabízí nebo prodává potraviny, je povinen, ve své obchodní místnosti zákazníkům přístupné, na svém prodejním stánku nebo trhoišti označiti na zřetelně viditelném místě a dobře čitelným písmem ceny jednotlivých potravin se zřetelem k jejich jakosti a množství.

2. Politický okresní úřad může také o jiných předmětech potřeby naříditi, aby ceny byly zřejmě vyznačeny na zboží samém nebo jiným vhodným způsobem.

3. Na předmětech potřeby ve výkladech vyložených buďte ceny každým způsobem zřejmě vyznačeny.

4. Zemský politický úřad může naříditi, aby vedle cen byly zřejmě vyznačeny také jiné pro určení ceny zboží důležité okolnosti.

5. Prodává-li se zboží na váhu, jsou prodavači povinni, dovoliti bezplatné použití svých vah, aby si kupec převážili prodané jim věci.

6. Politický úřad potrestá toho kdo jedná proti některému z těchto předpisů, peněžitou pokutou do pěti tisíc korun nebo vězením až do tří měsíců.

(O obchodu na trzích pojednává § 15. a sled.)

0 dohlédací povinnosti majitele závodu viz rozh. 30. led. 1919, č. 4 nové sb. věst.

Nejvyšší ceny.

§ 17.

1. Ministr obchodu a — pokud přicházejí v úvahu potraviny a pěníny — ministr pověřený sprá-

vou úřadu pro vyživování obyvatelstva jsou zmocněni, stanoviti nejvyšší ceny předmětů potřeby ve shodě s účastnými ministry. —

Srov. § 478 tr. zák.

§ 18.

Zemský politický úřad může při stanovení nejvyšších cen (maximálních tarifů) pro drobný prodej předmětů, patřících k nejnezbytnějším potřebám denní výživy, upustiti od řízení, předepsaného v § 51., odstavci 3. živnostenského řádu. Pro dotaz u úřadoven pro zkoumání cen platí předpisy č. 3. § 17. —

Přemršťování cen.

§ 20.

Kdo, využívaje mimořádných, válkou vyvolaných poměrů, žádá za předměty potřeby zřejmě přemrštěné ceny, dává je sobě nebo jinému poskytovat neb slibovati, potrestá se soudem pro přešůpek vězením od čtrnácti dnů do šesti měsíců. Vedle trestu vězení může býti uložena pokuta až do 20.000 korun.

2. Pachatel bude potrestán pro přečin tuhým vězením od dvou měsíců do dvou roků:

- byl-li již jedenkrát pro přemršťování cen odsouzen;
- převyšuje-li neoprávněný zisk, jenž byl trestným činem dosažen nebo měl jím dosažen býti, dva tisíce korun.

Vedle trestu vězení lze uložiti peněžitou pokutu až do 200.000 korun.

3. Pachatel potrestá se pro zločin tuhým žalářem od šesti měsíců až do tří let, byly-li činem obzvláště těžce ohroženy veřejné zájmy. Vedle trestu vězení lze uložiti peněžitou pokutu až do 500.000 korun.

4. Posuzuje-li se otázka, zde cena byla zřejmě přemrštěna, buď přihlédáno ke všem majetkovým prospěchům, jež pachatel k zakrytí nemíry vedle ceny požadoval, sobě nebo jinému dal poskytnouti nebo slibiti.

5. Odsoudí-li se pachatel, buď jednání dle volby poškozeného prohlášené za neplatné nebo buď pouze snížena cena na příslušnou míru. Odsouzený je v každé případnosti povinen dáti poškozenému úplné zadostiučinění.

Viz Práv. 1918 str. 161, 1919 str. 113 a 273 a rozh. 8. ún. 1919, č. 5 nové sb. věst. — Omlouvati se usnešením spolčenstva nelze: rozh. 14. květ. 1917 č. 4417. — O zbytečném zdražování viz rozh. z 5. dub. 1919 č. 33 téže sbírky.

§ 21.

1. Kdo při nákupu předmětů potřeby, jež hodlá dále zciziti, prodavačem požadovanou cenu nebo, nepožaduje-li se určitá cena, úředně stanovenou cenu, není-li tu však takové ceny, až dotud obvyklou cenu přeláci, potrestá se soudem pro přešůpek vězením od čtrnácti dnů do šesti měsíců v. Vedle trestu vězení může býti uložena pokuta až do 20.000 korun.

2. Pachatel bude potrestán pro přečin tuhým vězením od dvou měsíců do dvou roků:

- byl-li již jedenkrát pro přemršťování cen odsouzen;
- s páchal-li čin ve velkém rozsahu.

Vedle trestu vězení lze uložiti peněžitou pokutu až do 200.000 korun.

3. Úředně stanovenými cenami rozumějí se ceny v § 19. uvedené a prodejní ceny na trzích za přípustné prohlášené (§ 15.).

Rozh. nej. s. v Praze 28. led. 1919, č. 3 nové sb. věst.

§ 22.

1. Kdo se s jinými smlouvá, aby se využily mimořádné, válkou vyvolané poměry a požadovaly se za předměty potřeby zřejmě přemrštěné ceny, potre-

stá se pro přečin tuhým vězením od dvou měsíců do dvou let. Vedle trestu vězení může být uložena peněžitá pokuta do 200.000 korun.

2. Pachatel potrestá se pro zločin tuhým žalářem od šesti měsíců až do tří let, byly-li činem obzvláště těžce ohroženy veřejné zájmy. Vedle trestu vězení lze uložit peněžitou pokutu až do 500.000 korun.

§ 23.

1. Kdo činí potraviny k lidskému požívání nezpůsobilými nebo je vydá zkáze, aby je s větším ziskem zpeněžil;

2. kdo předměty potřeby poškozuje, ničí nebo činí bezcennými, aby zmenšil nabídku takových předmětů;

3. kdo předměty potřeby nakupuje nebo jejich výrobu neb obchod jimi — zejména hromaděním — obmezuje, aby jejich ceny stupňoval do výše;

4. kdo provozuje předměty potřeby řetězový obchod nebo se pouští do jiných plotich, jež jsou způsobilé, cenu předmětů stupňovati,

potrestá se pro přečin tuhým vězením od dvou měsíců do dvou roků. Vedle trestu vězení může být uložena peněžitá pokuta do 200.000 korun.

5. Pachatel potrestá se pro zločin tuhým žalářem od šesti měsíců až do tří let, byly-li činem obzvláště těžce ohroženy veřejné zájmy. Vedle trestu vězení lze uložit peněžitou pokutu až do 500.000 korun.

Nesprávné údaje v obchodních papírech.

§ 24.

1. Kdo úmyslně v účtech, závěrečných listech, dodávkových listech, průvodních listech o zboží nebo v podobných obchodních papírech neb v obchodních knihách nesprávně neb neúplně udá cenu předmětu potřeby nebo okolnosti pro určení jeho hodnoty důležité, bude potrestán soudem pro pře-

stupek vězením od čtrnácti dnů až do šesti měsíců. Vedle trestu vězení může být uložena peněžitá pokuta až do 20.000 korun.

2. Pachatel bude potrestán pro přečin tuhým vězením od dvou měsíců do dvou roků, spáchal-li čin ve velkém rozsahu.

Vedle trestu vězení lze uložit peněžitou pokutu až do 200.000 korun.

Porušení povinnosti, jež ukládá zřejmost návštějí.

§ 25.

1. Kdo v nějakém tiskopisu činí návštějí nebo je uveřejňuje, v němž někdo neuvede svého jména nebo svého bydliště (firmy a svého závodu), nabízí předměty potřeby nebo vybízí k nabídkám takových předmětů;

2. kdo v návštějí, jež je uveřejněno v nějakém tiskopisu a obsahuje koupi neb prodej předmětů potřeby nebo zprostředkování takových obchodů, činí údaje, jež jsou způsobilé, vzbuditi omyl o osobě neb obchodních poměrech osoby, jež nabízí zboží nebo vybízí k nabídkám, o množství pohotových zásob neb o jiných důležitých okolnostech.

bude potrestán soudem pro přestupek vězením od čtrnácti dnů do šesti měsíců. Vedle trestu vězení může být uložena pokuta do 20.000 korun.

3. Osoby dle tiskového zákona zodpovědné nejsou povinny zkoumati pravdivost takových návštějí.

§ 41.

O podněcování k činům, trestaným politickými úřady a napomáhání k nim.

Výměra trestů.

§ 42.

Když se vyměřují peněžitě pokuty, jež sluší ukládati dle tohoto nařízení, buď přihlédáno zejmé-

na k nezákonnému zisku, jenž byl nebo měl býti do-
sazem trestním činem.

Doba náhradního trestu za nedobytnou peněži-
tou pokutu buď ustanovena dle zavinění. Náhradní
trest nesmí přesahovati nejvyšší výměru trestu vě-
zení vedle toho uloženého a nesmí činiti více než
jeden rok.

Propadnutí.

§ 43.

1. Když se trest ukládá — vyjmouc činy trestné
dle §§ 39. a 40. — lze v nálezu vyřknouti, že před-
měty potřeby, k nimž se trestný čin vztahuje, bez
rozdílu, náležejí-li pachateli či nikoli, nebo výtěžek
propadají ve prospěch státu.

2. Bezpečnostní úřady a úřady, jimž náleží vy-
řknouti propadnutí, mohou k jeho zabezpečení na-
říditi, aby předměty potřeby nebo jich výtěžek byly
zabaveny.

3. Nemohou-li předměty potřeby nebo jich vý-
těžek býti dopadeny, lze místo na propadnutí na-
lézti na peněžitou pokutu až do výše hodnoty před-
mětů potřeby nebo jich výtěžku. Peněžitá pokuta
buď vyřčena v trestním nálezu, nelze-li však pro-
padnutí vyřčené již provésti, ve zvláštním usnese-
ní. Proti usnesení vyhrazuje se odsouzerému, v
soudním řízení též veřejnému žalobci stížnost do
osmi dnův.

Náhradní trest za peněžitou pokutu uloženou
vedle trestu vězení a náhradní trest za peněžitou
pokutu též nastupuje na místo propadnutí smějí
dohromady nejvyšší výměru uloženého trestu vě-
zení převyšovati jen o polovici a nesmí nikdy činiti
více než osmnáct měsíců.

4. Propadlých předmětů potřeby nebo výtěžku
z nich použije stát k zásobení obyvatelstva.

Ztráta živnostenského oprávnění.

§ 44.

Když se trest ukládá — vyjmouc činy trestné
dle §§ 39. a 40. — může býti též uznáno, že živno-

stenské oprávnění se ztrácí navždy nebo na určitou
dobu, u reálné živnosti, že se zapovídá její výkon
na určitou dobu.

Uveřejnění nálezův.

§ 45.

1. Při odsouzeních pro přečin nebo zločin pře-
mršťování cen označí soud v rozsudku jeden nebo
několik denních nebo týdenních listů, v nichž nález
má býti v každém jednou uveřejněn na útraty od-
souzeného. Soud nařídí také, aby nález v obcích, kde
vinník bydlí a kde se trestného činu dopustil, byl
veřejně vyvěšen.

2. Při odsouzeních pro přešupek přemršťování
cen buď uznáno, že rozsudek je uveřejniti, vyžadu-
je-li to veřejný zájem. Vedle nebo místo uveřej-
nění v denních listech nebo týdenních listech lze
naříditi, aby rozsudek byl veřejně vyvěšen v obcích
v prvním odstavci uvedených.

3. Jsou-li pro to zvláštní důvody, buďte uve-
řejněny také důvody rozsudku.

4. Také politické úřady, trestající dle § 19. mo-
hou naříditi, aby nález byl na útraty odsouzeného
uveřejněn v denních nebo v týdenních listech a ve-
řejně vyvěšen v obcích, kde vinník bydlí a kde se
dopustil trestného činu.

Viz výnos min. sprav. ze 14. června 1919, č. 13.631 (věst.
č. 7) k §§ 261. a 270. tr. ř.

Právní následky odsouzení.

§ 46.

Právní následky, jež dle zákonů nastávají při
odsouzení pro přešupek podvodu, nastanou také při
odsouzení pro přešupek nebo přečin přemršťování
cen.

Policejní dohled.

§ 47.

1. Je-li kdo odsouzen pro přečin přemršťování
cen, může politický okresní úřad a v místech, kde

je zeměpanský policejní úřad, tento úřad dáti jej na dobu až k nastoupení a na dobu po odpykání trestu vězení pod policejní dohled s účinky v § 9. zákona ze dne 10. května 1873, Z. Ř. č. 108, dotčenými, nebo mu k pobytu vykazati určité místo, jehož bez úředního povolení nesmí opustiti.

2. Při odsouzení pro zločin přemršťování cen buď jedno z obou opatření vždy nařízeno.

3. Telegramy, psaní a jiné zásilky poštou neb telegrafním úřadem došle smějí těmto osobám býti vydány jen po nahlédnutí bezpečnostním úřadem.

Tento úřad může u osob, jimž k pobytu je vykázáno místo, provésti kdykoli domovní a osobní prohlídku.

4. Policejní dohled a povinnost, určitě místo nepouštěti, a to i s tím spojené, pod č. 3. uvedené zvláštní účinky pomínou, jakmile, toto nařízení pozbude platnosti. Úřad může tato opatření již dříve zrušiti, není-li již třeba obávat se, že odsouzený bude nadále ceny přemršťovati.

Předpisy o řízení.*)

§ 48.

Proti opatřením, učiněným podle §§ 2., 3., 6., 8., 9., 14., č. 2. a 3., 15., č. 1. a 18. politickými úřady a podle § 15., č. 2., obcí tržního místa, nepřipouští se odvolání. Představenému politickému úřadu však zůstává vyhrazeno, všechna opatření z moci úřadu přezkoumati a, je-li třeba, vydati potřebné pokyny.

§ 49.

U přestupků, spadajících v obor působnosti politických úřadů, mohou dle ministerského nařízení ze dne 1. března 1915, Z. Ř. č. 49, býti vydána trestní opatření bez předchozího řízení.

*) Příslušnost lichevních soudů upravena nař. z 11. list. 1919, č. 596 sb. zák. zejména i pro správní přestupky §§ 4., 11., 14., 16., 40. a 41. tohoto nař. č. 181. ř. z. 11

§ 50.

1. V případnostech § 20. buď s oznámením stavu věci vyžádáno dobré zdání příslušné úřadovny pro zkoumání cen (§ 26.) o tom, zda cena, kterou pachatel žádal, sobě nebo jinému poskytnouti nebo slíbiti dal, byla zřejmě přemrštěná.

Dobré zdání buď v případnostech č. 2. a 3. § 20. vyžádáno ještě dříve, než je žaloba vznesena, a to státním zástupcem, nekonají-li se soudní šetření.

Koná-li se v přestupkových věcech předcházi šetření, vyžádá si státní zástupce nebo soud také tuto dobré zdání již průběhem těchto předchozích vyhledávání.

2. Státní zástupce a soud nejsou povinni, vyžádati si dobré zdání, když přemrštěnost ceny je nade vše jasná, když soud zná názor úřadovny pro zkoumání cen již z dobrých zdání, jež byla dána v jiných trestních věcech, nebo když by dobré zdání z jiných důvodů bylo zřejmě zbytečným nebo bezúčelným.

3. Když se vyžaduje dobré zdání, buď úřadovně pro zkoumání cen určena lhůta, jež v obyčejných případnostech nesmí přesahovati osm dní. Nedodrží-li se lhůta, pokračují státní zástupce a soud v trestním řízení a ukončí je bez dalšího čekání.

4. Jsou-li tu předpoklady pro zkoumání ceny obuvnického zboží soudem dle ministerského nařízení ze dne 9. března 1917, Z. Ř. č. 94, buď soud pro zkoumání cen požádán, aby podal dobré zdání. Ustanovení č. 2. a 3. buď šetřeno i při vyžádání takového dobrého zdání.

§ 51.

V případnostech tohoto nařízení lze ve prospěch a na újmu obžalovaného vznésti odvolání proti rozhodnutí soudu o užití vedlejšího trestu a pro jeho výměru, rovněž i pro výměru náhradního trestu za peněžitou, jako vedlejší trest uloženou nedobytnou pokutu nezávisle na předpokladech v druhé větě § 283. tr. s. ř. uvedených.

Ručení majitelů podniků za peněžité pokuty.

§ 52.

Za peněžitou pokutu, jež byla uložena pro přestoupení cen v § 19. uvedených nebo pro přemrštování cen proti zřizencům, zmocněncům, zástupcům nebo proti jinému orgánu podniku, ručí majitel podniku, v němž byl trestný čin spáchán, merozdílnou rukou s odsouzeným. Ručení vztahuje se též na peněžitou pokutu, jež nastoupí na místo propadnutí.

Majiteli podniků rozumějí se netoliko jednotlivé osoby, nýbrž i společnosti (společnosti osob) a právnické osoby.

§ 53.

Majitel podniku buď k jednání v první instanci obeslán; oprávněn je, přednésti skutkové okolnosti, jež mohou míti význam pro posouzení jeho ručení, a činiti návrhy. Ručení buď vyřčeno v nálezu a výrok buď odůvodněn.

Majitel podniku může proti nálezu, jímž se prohlašuje jeho ručení, vznést odvolání. V soudním řízení může se veřejný žalobce odvolati, nebylo-li ručení vyřčeno. Ohlášení a provedení odvolání proti soudnímu rozsudku, podání vývodu a další řízení řídí se dle předpisů trestního soudního řádu o odvolání v otázce trestu.

Peněžitá pokuta buď na majiteli podniku vymožena dle předpisů, jež platí pro vymožení trestní pokuty na odsouzeném.

Promlčení přestupků trestaných politickými úřady.

§ 54.

1. Trestné činy, jež jsou v tomto nařízení přikázány politickým úřadům k potrestání, promlčují se do roka. Promlčení počíná se okamžikem spáchání trestného činu.

2. Totéž platí o trestních činech, přikázaných v císařském nařízení ze dne 21. srpna 1916, Z. R. č. 261, o zásobování obyvatelstva předměty nezbytné potřeby, politickým okresním úřadům k potrestání, nejsou-li při počátku platnosti nového práva ještě promlčeny.

Bezrestnost.

§ 55.

Udá-li někdo při prvním soupisu některého předmětu potřeby, provedeném podle tohoto císařského nařízení své zásoby správné, nesmí proti němu trestní řízení pro čin, spáchaný před počátkem platnosti tohoto císařského nařízení a trestu podrobený dle zákonných předpisů o předmětech potřeby ve válečné době vydaných, když byl tento čin důsledkem jeho správných údajů objeven.

Bezrestnost pro přestoupení § 19. a 20. (do 28. října 1918) zaručuje při splnění jistých podmínek (§ 13.) též zákon ze dne 28. května 1919, č. 299 sb. zák.

Spolupůsobnost obcí.

§ 56.

Obce jsou povinny spolupůsobiti při provádění tohoto císařského nařízení.

(§§ 57.—62. Přejedná a závěrečná ustanovení.)

XX.

Narižení vlády republiky Československé ze dne 27. června 1919, č. 354 sb. z. o úpravě obchodu obilím a mlýnskými výrobky.

Podle zákona ze dne 24. července 1917, z. ř. č. 307 a uher. zák. čl. LXIII z roku 1912 a čl. L z r. 1914 se nařizuje:

O zabavení.

§ 1.

Obilí sklizně r. 1919 v oblasti československého státu jest ve prospěch státu zabaveno tím okamžikem, kdy se oddělí od orné půdy.

Smlouvy, kterými se prodává sklizeň obilí úhrnem, nebo budoucí sklizeň za určitou cenu (§ 1276. ob. z. obč.), se zakazují a jsou neplatny.

Za obilí podle tohoto narižení se pokládají: pšenice, špalda, žito, souržice (přirozená směs pšenice a žita neb ječmene), ječmen, oves, kukuřice všeho druhu (též kukuřičné palice), dále směska všeho druhu těchto plodin (včetně zadiny).

Držitelé obilí jsou povinni pečovatí o jeho zachování.

§ 2.

Zabavení má ten účinek, že zabavené předměty (§ 1.) nesmějí se ani zpracovatí, ani spotřebovatí, ani zkrmití, ani dobrovolně nebo nuceně zeiztí, pokud to není tímto narižením nebo zvláštními příkazy povoleno.

Tuzemské obilí nesmí se kupovatí ani prodávatí a to ani v době, kdy zabavení ještě nastalo.

Právní jednání, jež se přiči těmto zákazům, jsou neplatna.

Ustanovení o trestech.

§ 33.

1. Kdo zúmyslně úřadu zatajuje zásoby obilí a mlýnských výrobků z něho získaných, jež má v držení nebo jež uschovává,

2. kdo zúmyslně poškodí, zničí, odstraní nebo neprávem zpracuje, zkrmí nebo zeiztí zabavené zásoby obilí nebo mlýnských výrobků z něho získaných,

3. kdo obilí, jako osev přenechané, nebo k tomu účelu nabyté, zúmyslně k účelu tomu neupraví, trestá se soudem pro přestupek vězením od 1 týdne až do 6 měsíců. Mimo trest vězení lze uložití peněžitou pokutu až do 2000 K;

4. kdo proviní se uvedenými činy u zásob, jejichž hodnota převyšuje 500 K, buď potrestán pro přečin tuhým vězením od 1 měsíce až do 1 roku. Mimo trest vězení lze uložití pokutu peněžitou až do 20.000 K.

§ 34.

1. Kdo úmyslně nabude neb zprostředkuje nabytí takových zabavených zásob obilí neb získaných z něho mlýnských výrobků od někoho, kdo není oprávněn je zeiztí;

2. kdo, neomluviv se náležitě, neučiní během stanovené lhůty údajů, žádaných od něho při sepsání zásob, kdo zdráhá se zodpovědětí otázky jemu dané, nebo je zodpoví nesprávně;

3. kdo odpírá zmocněncům úředním, neb Státního obilního ústavu vstup od svého podniku, svých zásobáren neb jiných místností, nedovolí nahlédnouti ve své hospodářské neb obchodní záznamy, neb odepře dáti vysvětlení neb učiní vysvětlení nesprávná;

4. kdo, nemaje důvodné příčiny, odpírá přijmouti úřad důvěrníka (§ 14.) neb odpírá takový úřad dále vésti;

5. kdo vykonává tento úřad, neprávem prozradí seznámé soukromé poměry neb obchodní tajemství držitelů zásob;

6. zmocněnec Státního obilního ústavu nebo držitel mlýna neb jiného průmyslového nebo živnostenského podniku, jenž povinností na něho přenesené poruší, nebo jich nedbá, obzvláště onen komisionář, který o své újmě bez příkazu Státního obilního ústavu disponuje obilím neb mlýnskými výrobky;

7. železniční zaměstnanec, který přijme k dopravě zásilky obilí neb mlýnských výrobků bez dopravního osvědčení nebo jinak zúmyslně nebo vědomě spolupůsobí při dopravě zásilek, jež nejsou kryty dopravním osvědčením, trestá se okresním politickým úřadem pokutou peněžitou až do 20.000 K, nebo vězením až do 6 měsíců.

§ 35.

Všechny jiné přestupky tohoto nařízení nebo předpisů na základě jeho vydaných trestají se okresním politickým úřadem pokutou peněžitou až do 10.000 korun nebo vězením až do tří měsíců, za přitěžujících okolností však peněžitou pokutou až do 20.000 korun nebo vězením až do šesti měsíců. Na Slovensku přísluší stíhati tyto škeré činy trestně proti předpisům tohoto nařízení (§ 33. a násl.) a činiti jinaká soudu vyhrazená opatření administrativní vrchnosti policejní.

§ 36.

Při odsouzení dle § 33., § 34. č. 1., a § 35, lze též naléztí na ztrátu živnostenského oprávnění.

§ 37.

Podnikatelům zemědělským, když byli odsouzeni podle § 33., nebo pro některý přestupek, který se trestá dle § 35., může zemský politický úřad ode-

jmouti právo vyhrazené v § 3., živiti se obilím vlastní sklizně.

O stížnosti proti tomu podané rozhodne ministerstvo pro zásobování lidu.

§ 38.

V příčině přestupků, spadajících v obor působnosti politických správ, lze podle min. nařízení ze dne 1. března 1915, č. 49 ř. z., vydati bez předchozího řízení trestní opatření.

O propadnutí a opatření k zajištění.

§ 39.

Je-li uložen trest podle § 33., může soud předměty (§ 1.), na něž se trestní čin vztahuje, nebo výrobky proti zákazu z nich získané neb výtěžek z těchto předmětů (výrobků) prohlásiti za propadlé ve prospěch státu.

Nelze-li stíhání nebo odsouzení určité osoby provésti, lze rozhodnouti o propadnutí samostatně. O řízení platí předpisy § 20. zákona ze dne 16. ledna 1896, č. 89 ř. z. z roku 1897.

§ 40.

Politický okresní úřad, ukládaje trest podle §§ 34. neb 35., může v nálezě vyřknouti, že předměty (§ 1.), na něž se trestní čin vztahuje nebo výrobky proti zákazu z nich získané neb výtěžek z těchto předmětů (výrobků), propadá ve prospěch státu.

Jedná-li se o zřejmou protizákonnost, na niž jest stanoven trest dle §§ 34. nebo 35., může politická okresní správa be zohledu na to, zdali je proti určité osobě zavedeno řízení trestní, vyřknouti propadnutí.

§ 41.

Politické okresní a státní policejní úřady, a jde-li o propadnutí dle § 39., také soud, mohou

k zajištění propadlých předmětů (výrobků), nebo výtěžků z nich učiniti potřebná zajišťovací opatření.

§ 42.

Zajištěné předměty (výrobky) mohou, vznikají-li jich uschováním náklady nebo je-li tu nebezpečí zkázy, býti úřadem k zajištění oprávněným zeizeny ještě před prohlášením propadnutí.

Pokud jde o propadnutí dle § 39., náleží však toto oprávnění politickému okresnímu úřadu nebo státnímu policejnímu úřadu jen v pilných případech. Výtěžek buď v těchto případech uložen u soudu a nastoupí v příčině propadnutí na místo propadlých předmětů.

§ 43.

Z rozhodnutí a opatření, vydaných politickým okresním nebo státním policejním úřadem podle §§ 40., druhého odstavce, 41. a 42., nelze se odvolati. Pouze v případech zvláštního zřetele hodných může ministerstvo pro zásobování lidu prominouti propadnutí zásob.

§ 44.

Propadlých předmětů neb výtěžků z nich považuje stát k zásobení obyvatelstva.

XXI.

Zákon o tisku,

ze dne 17. prosince 1862, č. 6 říš. zák. na r. 1863.

Částka první.

Ustanovení obecná.

§ 1.

Řád tiskový zavedený patentem z 27. května 1852 i s nařízeními k němu se vztahujícími, jež vydána jsou později, zrušuje se a pro příště spravovati se má užívání tisku jediné tímto zákonem o tisku a zákony trestními platnými, pokud se v nich nařízeními níže danými nijaké změny nečiní.

Úřady, rada říšská, sněmovné a výborové zeměští nejsou ve příčině oněch tiskopisů, jež dle působnosti své zákonem jim svěřené vydávají, vázáni předpisy druhé části tohoto zákona.

Srov. spis Dra Jos. Sládečka »Tiskové právo trestní a policejní« Praha 1899.

Svobodu tiskovou zaručuje čl. 13 zák. stát. z 21. pros. 1867, č. 142 ř. z. a čl. 11 zák. z 21. pros. 1867, č. 144 ř. z. a čl. VI. A. tr. ř., jimž nařízeno, že o všech zločinech a přečinech spáchaných obsahem tištěného spisu přísluší rozhodovati soudům porotním.

Zastavení působnosti soudů porotních na dobu roku (od 9. června 1919 počínajíc) nařizeno nař. vlády českoslov. republiky z 6. června 1919 č. 301 sb. z. (Viz i z téhož dne č. 296 sb. z.)

O povinnosti biskupů, předložiti výnosy své zemskému polit. úřadu viz zák. 7. květ. 1874 č. 50 ř. z.

Také při deliktech tiskových použití se musí předpisy zák. trestního o mimořádném právu zmírnění a záměny trestu: rozh. 4. čce 1902, č. 2748. Podobně rozh. z 12. ún. 1901, č. 2566.

§ 2.

Ustanovení tohoto zákona vztahují se též k osobám pod vojenskou mocí soudní postaveným, však bez újmy zvláštních předpisů těmto osobám ve příčině disciplíny vydaných.

Viz nař. vlády č.-s. rep. z 6. a 10. června 1919 č. 297 a 302 sb. zák. a zrušovací nař. ze dne 4. února 1920, č. 62 sb. zák.

§ 3.

Právo spisy tisknouti, je vydávati a obchodovati jimi, upraveno zákony o živnostech průmyslových.

Každý má však na vůli, spisy, jež sdělal buď sám neb které sdělal dle svého rozvrhu samostatného přičiněním jiných, sám vydati a prodávati je na vlastní účet buď ve svém obydlí nebo v jiné místnosti výhradně k tomu určené.

Nežli se však taková místnost otevře, oznáměno to budíž prvé úřadu bezpečnosti. Kdo by toho opomenul, pokutován za to buď jako za přestupek 20 a až 200 korunami.

Právo, vydávati tiskem spis periodický (§ 10.), zahrnuje v sobě též právo jej prodávati.

Kromě toho může zemský úřad politický povolit do odvolání v okrese zvláště určeném jistým osobám prodej periodických spisů tištěných, a úřad bezpečnosti toho místa může tímž způsobem povolit prodej knih školních, kalendářů, obrazů svatých, modliteb a knih modlitebních.

Zákon z 9. července 1894, čís. 161 ř. z.

§ 2. Povolení k prodeji periodických tiskopisů, o jehož udílení jedná se v § 3. odstavci 5. tiskového zákona, a jež vyhrazeno jest zemskému politickému úřadu, nemůže při tuzemských periodických tiskopisech odeprno býti tomu, kdo dle předpisů živnostenského řádu jest oprávněn k samostatnému provozování svobodné živnosti.

Povolení platí pro místnost úřadu oznámenou, určenou ku provozování prodeje, a pro všechny tuzemské periodické tiskopisy úřadu oznámené.

Povolení může odvoláno býti toliko pro takové důvody, z nichž úřad podle živnostenského řádu odejmouti může oprávnění ku provozování živnosti svobodné.

§ 3. Má-li býti prodej tiskopisů vykonáván pevně stojícími nebo pohyblivými automaty, nechť zemský politický úřad schválí seznam tiskopisů ku prodeji ustanovených.

Na automatě musí býti uveden seznam tiskopisů v něm obsažených, obecněstvu přístupných.

(Viz rozh. z 22. ledna 1901, č. 2556 o prodeji jiných nežli školních knih v závodě papírnickém a § 23. tisk. zák.)

(Trhovec, který prodává spisy tištěné, neznalostí předpisů živnostenských omlouvati se nemůže (rozh. 8. květ. 1891, č. 2873). Srov. § 62 živn. ř. a nař. min. vnitř. z 10. září 1874, č. 13.310. — Viz též § 233. tr. z.)

Knihťiskařům, knihkupecům a jiným majetníkům některé živnosti [—] může se kromě případu, kdy se vykoná nálezkem trestní, pro rušení obecných zákonů trestních nebo berničních, odejmouti právo živnosti toliko tehda:

- když živnostník takový pro obsah spisu po živnostensku tištěného, vydaného nebo rozříšeného, vinným nalezen byl zločinem, nebo když za přičinou spisu takového dle obecného trestního zákona nebo pro zanedbání náležitě pečlivosti a pozornosti během dvou let třikrát vinným nalezen byl přečinem nebo přestupkem;
- když živnostník takový nebyl odsouzen pro obsah spisu tištěného, nýbrž pro nějaký jiný čin [—] a když dle povahy živnosti a dle povahy vykonaného činu trestuhodného za těch okolností jest se obávati zneužití živnosti, kdyby se dále provozovala.

Ve případech dotčených v odstavci a), může právo živnosti odejmouti jedině soud, jenž rozsudek vynesl, a to krom zvláštních případů toliko na rok, ale jestliže by některému živnostníku výše jmenovanému koncese k živnosti byla již jednou na čas odňata, a on se dopustil něčeho, co v odstavci a) uvedeno, může mu živnost na vždy odňata býti.

Ve případech však, uvedených v odstavci b), může právo živnosti odejmouti úřad živnostenský a to na určitý čas, na vždy však toliko ve třech měsících, počítajíc od toho dne, kdy nálezkem bylo vysloveno odnětí živnosti, nabude moci práva.

(O odsouzení podati má soud zprávu úřadu živnostenskému: min. nař. ze 7. ún. 1885, č. 1476 věst. č. 14.)

§ 4.

Vše, co v tomto zákoně nařízeno o spisech tištěných, vztahuje se netoliko k věcem tištěným lisem tiskařským, ale také k plodům literatury a

umění rozmnoženým jakýmkoliv prostředky mechanickými nebo chemickými.

Též na výrobky fotografické vztahují se předpisy zákona o tisku (min. nař. 27. dub. 1864, č. 7653); srov. sleduj. dodatek o právu původcovském a rozh. z 3. led. 1901, č. 2531). O hektografickém dopisu viz »Právník« 1914 str. 865.

§ 5.

Kde v tomto zákoně uložena jest tiskaři nějaká povinnost nebo zodpovědnost, rozumí se tím majetník tiskárny anebo, zřídil-li majetník ku správě tiskárny správce úředně schváleného, rozumí se tento správce.

Je-li zřízen takový správce, ukládány buďte jemu pokuty peněžité i vězení, peněžité pokuty vždy pod závazkem majetníka tiskárny. Mělo-li by dle zákona odňato býti právo živnosti, může se tak státi jen tehda, když přestupek vykonán byl s vědomím majitele tiskárny a když tento přestupku mohl zabrániti. Je-li přestupkem vinen odpovědný správce tiskárny, tedy budiž vyřknuto, že má býti od provozování živnosti odstraněn.

Uvedená zde ustanovení vztahují se také k závazkům a zodpovědnosti, kteréž v tomto zákoně uloženy nakladateli.

§ 6.

Za rozšiřování pokládá lze po smyslu tohoto zákona jen odbyť, prodej nebo rozdávání tiskopisů, též přibíjení, vyvěšování anebo vyložení spisů takových na veřejných místech, ve čtenářských spolecích, půjčovnách knih atd.

(Rozšiřování míněno úmyslné jednání, jímž poskytnuta mnohým osobám možnost, seznati takový vadný spis (§ 4. — rozh. 13. břez. 1886, č. 13.588, z 1. břez. 1904, č. 2979 a j. v.) na př. i vyložení obrazu ve vkladní skříni (rozh. 22. dub. 1893, č. 2760); ale tím, že vyložen tiskopis proto, aby kdokoliv si ho vzíti směl, aniž má povinnost ho vrátiti, nedopouští se pachatel pouze rozšiřování ve smyslu § 6. tohoto zák., nýbrž také dle § 23. tisk. zák. (rozh. 16. břez. 1900, č. 15.614; srov. rozh. 16. květ. 1899, č. 7630 a ze 7. pros. 1899 č. 12.349); srov. i § 17. tisk. zák.)

Poznámky:

§ 7.

Za periodický tiskopis pokládá se ten, který se vydává alespoň jednou za měsíc třeba i v období nestejném.

Tím však nejsou míněny spisy po částech vydávané, které činí celek o sobě.

Za část náležející k listu nebo sešitu pokládána buď každá příloha, která se zároveň s ním vydává a neprodává se zvláště o sobě v předplacení.

Chtěl-li by však kdo vydávat listy jakékoliv, které dle znění svého jsou periodickými tiskopisy o sobě a prodávají se zvláště o sobě v předplacení, pak povinen bude vyplniti vše to, co v příčině vydávání periodických tiskopisů zákonem nařízeno i tehda, když by takové listy vydávány byly na způsob příloh k jinému periodickému tiskopisu anebo s tímž titulem, pod kterým vydáván jest tento tiskopis.

K pojmu periodického tiskopisu vyžaduje se, aby z něho i patrnó bylo (číslováním, titulem společným a pod.), že skutečně i další číslo nebo sešit v onom čase (jednoho měsíce) budou vydány (rozh. 14. září 1866 č. 8375 a min. výnos z 25. ún. 1885, č. 3034); tržní zprávy sem nepatří (min. výnos 25. ún. 1885, č. 3034).

Zvláštní vydání nepravidelně a odděleně vyšle příležitostně není součástí listu, a platí o něm ustanovení § 17. tisk. zák. (min. výnos 30. čce 1870, č. 9140 a z 29. břez. 1882, č. 4831). Tak i další vydání pozměněné, dle rozh. z 20. pros. 1901, č. 2691.

Zprávy a pod. přiložené k periodickému tiskopisu bez vztahu k němu, co listu hlavnímu, nejsou listy periodickými a rovněž musí dle § 17. zák. o tisku 24 hodin před vydáním státnímu zastupitelství (úřadu bezpečnosti) býti předloženy (min. výnos z 23. dub. 1885 č. 7098. — Srov. rozh. z 5. říj. 1904, č. 2988). Příloha i list hlavní musí tedy býti od stejného podnikatelstva (nakladatele, vydavatele, redaktora) a spojitost jich na obou musí býti vyznačena, jinak se i příloha pokládá za list samostatný (rozh. 29. břez. 1890, č. 4818 a min. výnos 12. břez. 1891, č. 4210, co do beletristických a ilustrovaných příloh i výnos z 5. ún. 1896, č. 3960 a z 13. květ. 1896, č. 9922).

[§ 8.]

Částka druhá.

Předpisy k zachování pořádku ve věcech tiskových.

§ 9.

Na každém tiskopisu uvedeno budiž jméno místa, kde jest tištěn, jméno (firma) tiskaře a nakladatele, nebo jestli to spis periodický, na místě jména nakladatelova jméno vydavatele.

Posledněji uvedeno budiž alternativně (rozh. 9. červ. 1896, č. 6696).

Tohoto závazku sprostěny jsou jen takové výrobky tisku, jež se vydávají pouze pro potřebu živnosti a obchodu nebo domácího a společenského života, totiž formuláře, ceníky, navštívenky atd.

Předběžné oznámení periodického listu, jímž se ve známost uvádí program listu a pod., nespadá pod ustanovení 2. odst. § 9. zák. o tisku (rozh. 12. čna 1900, č. 8364). K odst. 2. viz též i rozh. 10. října 1899, č. 15.052 a z 16. květ. 1899, č. 7693; o pohlednicích rozh. 5. dub. 1889, č. 5009 a z 17. pros. 1901, č. 2679. — Viz i rozh. z 5. říj. 1904, č. 2998.

Na každém listě (čísle) nebo sešitu periodického tiskopisu má mimo to být také jméno alespoň jednoho zodpovědného redaktora.

Nečiní se tu rozdíl, zda označen redaktor jako zodpovědný čili nic, ale ovšem nutno za redaktora označiti osobu tiskopis skutečně redigující (rozh. 4. března 1892, č. 141 a z 27. října 1879, č. 6489).

Jmenování osoby jen nastrčené místo skutečného redaktora tu nestačí (rozh. 28. dub. 1888, č. 1580).

Nešetřil-li by tiskař nařízení tohoto paragrafu, pokutován buď za to jako za přestupek 40 a ž 400 K, kdo by pak vůbec vědomě něco nepravdivého udal, potrestán buď za to jako za přečin touž pokutou a kromě toho vězením jednoho týdne až i jednoho měsíce.

Nelze se v takovém případě ani tím omlouvat, že tato nepravdivá udání shodují se s oznámením podle § 10. učiněným (rozh. 25. květ. 1894, č. 3503). Stačí však, označeny-li údaje § 9. předepsané na povinném exempláři třeba inkoustem (rozh. 12. květ. 1882, č. 3504. — Srov. opačný názor v rozh. z 24. dub. 1902, č. 27171). — Srov. min. nař. 3. srp. 1880, č. 160 ř. z.

a z 3. dub. 1876, č. 4162. — Srov. i pozn. § 11. zák. o tisku; o konkurenci § 9. s § 11. odst. 2. srov. rozh. z 1. led. 1900, č. 2433.

Promlčení přečinů a řestupků proti těmto předpisům pořádkovým řídí se dle § 27. zák. o tisku (rozh. z 29. list. 1901, č. 2678).

§ 10.

Kdo chce tiskem vydávati periodický spis, oznam to prve státnímu zástupci a císařskému úřadu bezpečnosti toho okresu, v němž jest ono místo, kde se má spis vydávati.

V tomto oznámení budiž uvedeno:

1. nápis (titul) spisu periodického, doby, ve kterých se bude vydávati, a přehled věcí (program), které bude obsahovati;
2. jméno a bydliště zodpovědného redaktora a mělo-li by se jmenovati na listu redaktorů několik, budiž udáno jméno a bydliště všech a vůbec vše to, čeho se dle prvního odstavce § 12. tohoto zákona na redaktoru vyhledává;
3. jméno a bydliště tiskařovo a tak i jméno a bydliště nakladatelovo, není-li nakladatel zároveň vydavatelem.

Smlěl-li se, že část tiskopisu jinde se tiskne, trestno to také (rozh. ze 17. pros. 1909, č. 3652).

Stala-li by se v době vydávání periodického spisu nějaká změna v některé z těchto věcí, oznámeno to budiž jmenovaným úřadům vůbec dříve, než se spis dále vydá; kdyby však změna byla nepředvidaná, oznámeno to buď ve třech dnech.

Kdyby to, co v oznámení o nastávajícím vydávání spisu periodického bylo udáno aneb mělo prokázáno býti, bylo neúplným nebo nedostatečným, budiž oznamovatel úřadem bezpečnosti vyzván k doplnění, a budiž mu poukázáno k tomu, co předpisuje § 11.; shledá-li však úřad bezpečnosti, že výkaz jest dokonalý, dej o tom oznamovateli věděti. [—]

Jestliže by úřad bezpečnosti v osmi dnech po učiněném oznámení nebo doplnění toho, co žádáno,

Trestní zák. 6. vyd.

nie neučinil, [—] může započato býti s vydáváním spisu periodického.

Oznámení, kteráž se činí po smyslu § 10. zák. tisk., jsou prosta kolku.

§ 11.

Bylo-li započato s vydáváním spisu periodického dříve [—], než prošla lhůta v posledním odstavci § 10. vyměřená, neb opomenuto-li ve lhůtě v témž paragrafu ustanovené dle předpisu oznámiti, že se mezi vydáváním stala změna výše doctěná, dopustí se vydavatel, nakladatel, redaktor a tiskař, pokud jsou tím vinni, přestupku a budou za to potrestáni pokutou 100 až i 400 K.

Kdyby v oznámení udáno bylo něco nepravdivého nebo kdyby za redaktora pojmenován byl někdo, jenž k tomu po zákonu je nezpůsobilým (§ 12. položka druhá), a počal-li se pak spis periodický vydávati, anebo kdyby něco tak vadného obsaženo bylo v oznámení, že se mezi vydáváním stala změna nějaká výše připomenutá, pak se osoby jmenované, věděly-li o tom, že jest udání to nepravdivým nebo že redaktor jest nezpůsobilým, dopustí přechinu a budou kromě pokuty 100 až i 1000 K potrestány vězením jednoho týdne až i jednoho měsíce.

Skutková podstata tohoto trestného činu jest tu zúplna již tím, že učiněno nepravdivé udání a započato s vydáváním spisu; je-li v tomto zároveň něco nepravdivého ve směru § 9. pak konkurují §§ 9. a 11. zák. o tisku (rozh. 1. ún. 1900, č. 15.951). Na tom nemění pranic ta okolnost, že na př. na listě samém udán zodpovědný redaktor správně, v oznámení však někdo jiný a pod. (rozh. 27. říj. 1879, č. 6489; 7. ún. 1880, č. 11.722 a j.). — Srov. také §§ 10. a 25. tisk. zák. a pozn. § 260 tr. z.

V obojím případě může býti vydávání spisu až do splnění podmínek zákonem stanovených zastaveno; ve případě uvedeném v prvním odstavci, může tak učiniti úřad bezpečnosti, ve případě zmíněném v druhém odstavci, může tak učiniti soud při zahájení vyšetřování nebo během téhož.

Stížnost z příčiny zastavení takového podaná nemá účinku odkládacího.

§ 12.

(dle zák. z 15. října 1868, č. 142 ř. z.):

Odpovědným redaktorem periodického tiskopisu může býti pouze občan rakouský, jenž jest svépřávným a bydlí v tom místě, kde periodický spis vychází.

Po zákonu nezpůsobilými k vedení odpovědné redakce spisu periodického jsou ti, kdož dopustivše se nějakého činu trestného nemohou dle zřízení obecního volení býti do obecního zastupitelstva.

Ti, kdož byli pro nějaký zločin vzati do vyšetřování, jsou po zákonu k odpovědné redakci nějakého periodického tiskopisu nezpůsobilými jen po ten čas, pokud jsou soudně střeženi nebo ve vazbě vyšetřovací.

[§§ 13. až 16.]

(O zrušení kauce viz zákon z 9. července 1894, č. 161 ř. z.)

§ 17.

Tiskař jest povinen odevzdati exemplář každého listu nebo sešitu periodického spisu hned, když jej počne rozdávatí nebo rozesílati, úřadu bezpečnosti toho místa, kde spis se vydává, a v místech, kde jest státní zástupce, také státnímu zástupci, exemplář pak každého jiného spisu tištěného, který od toho dle § 9. není osvobozen a neobsahuje více než pět archů tištěných, alespoň 24 hodiny před rozdáváním nebo rozesíláním.

Spisy tohoto druhého způsobu mohou se však s přivolením úřadu bezpečnosti, po případě státního zastupitelství, rozdávatí nebo rozesílati dříve, než projde 24 hodin.

Nešetřil-li by tiskař nařízení tohoto paragrafu, pokutován buď za to jako za přestupek 20 až i 200 K.

Tiskařem zde míněn majitel tiskárny anebo dilovedoucí jin ustanovený a živn. úřadem schválený; rozh. 11. čce 1912, č. 3966.

O výkladu slov »rozdvání« a »rozesílání« viz nařiz. z 13. června 1872, č. 7232, rozh. z 5. ún. 1895, č. 1246 a plen. rozh. z 28. ún. 1879, č. 12768; při tom přihlížeti siasí k místu vydávání listu (ne k místu, kde se tiskne) — nař. min. z 2. dub. 1880, č. 19.240, z 22. září 1888, č. 16.225 a 18. května 1879, č. 6365. — O novém vydání viz rozh. z 20. pros. 1901, č. 2691.

Dle § 6. a 7. instr. k zák. o tisku mají státní zastupitelstva a úřady bezpečnosti k žádosti stvrditi předložení povinných exemplářů s udáním doby, totéž na povinných exemplářích si poznamenati; o trestném činu v listu snad obsaženém má úřad bezpečnosti ihned oznámení učiniti státnímu zástupci.

Dle § 7. zák. z 5. květ. 1869, č. 66 ř. z. o výměně činném stavu může se suspense čl. 13. zák. z 21. pros. 1867, č. 142 ř. z. správní úřad:

- a) zastaviti vydávání neb rozšiřování spisů tištěných, jich dopravu poštou zakázati, a načas zastaviti provozování živností, kteréž ohrožují veřejný pořádek zmnohonásoňováním literárních a uměleckých výrobků nebo obchodem výrobky takovými;
- b) určití pro předložení povinných exemplářů (§ 17. zák. o tisku) lhůtu, kteráž při periodických tiskopisech až na 3 hodiny, při jiných až na 8 dní před vydáním prodloužena býti smí.

§ 18.

Každého spisu tištěného, který jest ku prodeji určen a v těchto zemích vydáván a tisknut, odevzdán buď — ač není-li dle § 9. od toho osvobozen — povinný exemplář dvorní knihovně a té universitní nebo zemské knihovně, která zvláštním vyhlášením v každém správním obvodě označena, že k tomu má právo.

Míněno tu nynější ministerstvo vnitra a praesidium ministerké; knihovny takové pojmenovány v § 8. instrukci k zák. o tisku (nař. 11. března 1867, č. 49 ř. z. a 18. led. 1868, č. 11 ř. z.), zejména universitní knihovna v Praze, studijní knihovna v Olomouci a knihovna gymn. musea v Opavě.

Povinné exempláře spisů periodických odesílány buďte, porta prosta, na tato místa v době pravidelné, jak vycházejí, exempláře jiných spisů však nejdéle v osmi dnech od jich vydání; je-li spis zvláště nákladně upraven, nahradí se za povinné exempláře skutečné odvedené cena levnější určená podle zvláštního nařízení.

Povinné exempláře odváděti zavázán jest nakladatel spisu, není-li však na spise ten, kdo po živnostensku ho v nákladu má, jmenován, nebo

jmenován-li nepravým jménem, anebo děje-li se náklad na spis v cizí zemi, pak povinen jest tiskář odváděti povinné exempláře.

Nešetřil-li by nakladatel nebo tiskář tohoto nařízení, pokutován buď za to jako za přestupek 10 až 100 K, čímž však není sprostěn povinnosti odvedení povinného exempláře.

§ 19.

(dle zák. z 15. října 1868, č. 142 ř. z.)

Žádal-li by úřad nebo osoba soukromá spisem periodickým dotknutá za opravu skutku nějakého periodickým spisem ve známost uvedeného, položena buď taková oprava do listu neb sešitu po učiněném požádání nejbližše neb hned na to vyšlém, a to zcela týměž způsobem, jak byl vytištěn článek, který opraven býti má, i co do místa, kde se má oprava vytisknouti, i co do písma (liter).

Opravy úřední buďte vždy vytištěny zdarma, opravy však, za něž žádá osoba soukromá, jen potud, pokud neobsahují více než dvojnásobně tolik co článek, proti němuž směřují; kdyby oprava více než řečeno obsahovala, budiž za to, o více obsahuje, zapraveno tolik, co se obvyčejně platí za inseráty.

Žádáno-li za vytištění opravy, budiž na to k požádání vydáno potvrzení.

Poznámky:

o významu slova článku viz rozh. ze 17. dub. 1890, č. 1631.

I státní zastupitelství má se při opravách omezení pouze na opravu skutečnosti, aniž by důsledků toho dotýkáno bylo (§ 11. instr. k zák. o tisku a min. nař. ze 14. pros. 1880, č. 19.160).

Nerohodným při povinnosti opravy, zda chybou tisku či zamlčením skutečnosti překroucena udání listu (rozh. 16. říj. 1894, č. 12.365 a ze 17. dub. 1890, č. 1631).

Oprava zasláná jest celkem; z ní něco vyloučiti není redaktor oprávněn; nevyhovuje-li požadavkům § 19., může opravu takovou redaktor všim právem odmítnouti (rozh. 19. led. 1909, č. 3542 a z 26. září 1899, č. 13.800). Redaktor nesmí na opravě ničeho měniti (rozh. z 14. dub. 1908, č. 3459). — Pro odepření opravy nepostačuje však důvod, že se oprava neobmezuje na pouhé popření skutečností opravovaných, nýbrž že vylučuje věcné přiběh, jak se byl udál (rozh. z 1. srpna 1908, č. 3521).

Co za větší opravy nahraditi se má, placeno buď dodatečně (§ 1136. obč. z.) podle oznámení ceny; pouze z toho důvodu, že nenahrazena tato cena, opráveci neoznamená, nesmí býti odepřena oprava! (rozh. 10. led. 1893, č. 21).

Nelze však též donutiti redaktora, aby ze zasláné opravy část otiskl (rozh. 19. led. 1909, č. 3542).

O uveřejnění trestního nálezu, jeho objemu a účelu a opravných prostředků proti nařízení soudnímu viz rozh. z 27. března 1915, č. 42501.

»Sděleními skutečnostmi« podléhajícími opravní povinnosti jsou nejen vlastní zprávy period. tiskopisu, ale i skutková vyřčení obsažená v reprodukováných výrociích osob třetích, řečí a pod. (rozh. 16. dub. 1914 Kr. VI. 67).

Přestupek dle čl. III. zákona z 15. října 1868, č. 142 ř. z. nemůže býti spáchán otisknutím článků, které porušují předpisy čl. VII. a VIII. zákona ze 17. prosince 1862, čís 8 ř. z. (rozh. 19. květ. 1914 Kr. IX. 98. Viz pozn. za § 29.).

Redaktor má tu v zásadě z odpovědnost větší než jiná osoba jen dle zákona trestního: dostal-li článek urážlivého obsahu, povinen jest neuveřejniti jej, není-li se zjistiti pravdivost obviňování v něm obsažených; omluva, že důvěřoval spolupracovníku a pisateli, redaktora (chefredaktora) omlouvati nemůže (rozh. z 19. led. 1909, č. 3542). — Ale srov. i odst. 3. § 15. zák. ze 17. října 1919, č. 568 sb. z. o válec. lichvě (v dod.).

§ 20.

Vydavatel spisu periodického, do něhož se přijímají návštějí (inzeráty), může přidržeti býti, aby do něho přijal výnosy, úřadem jemu k tomu konci zasláné, aby v obecnou známost byly uvedeny, však jen za náhradu obyčejné ceny insertů.

Redaktor jest povinen, nařízení a nálezy, které vydá trestní soud po vyšetření pro obsah nějakého

spisu periodického zavedeném, k rozkazu soudnímu, na žádost státního zástupce nebo soukromého žalobce vydanému, vytisknouti zdarma v nejbližší příštím listě neb sešitu toho spisu a to na první stránce.

To platí i při t. zv. objektivním řízení § 498. tr. ř.; při tom může trestní soud rozkaz svůj omezení na uveřejnění věcné části nálezu s vyloučením důvodů (rozh. 28. červ. 1899, č. 9943).

Dle zák. z 24. července 1919, č. 442 sb. zák. platí od 22. srpna 1919 další předpis:

»Soud, který učinil nálezu dle §§ 492. a 493. odst. 1., zruší k návrhu státního zástupce nebo součastné osoby nálezu ten neb zázak dalšího rozšiřování, jestliže obsah tiskopisu netvoří již skutkové podstaty trestného činu, protože veřejné poměry se změnily, anebo jestliže není již veřejného zájmu na tom, aby zachován byl v platnosti zázak, rozšiřovati tiskopis. Usnesení takové učiní soud v sezení neveřejném, vyslechna při něm státního zástupce a účastníka, který návrh učinil. Bylo-li návrhu vyhověno, buď usnesení vyhlášeno úředními novinami.«

§ 21.

(dle zák. z 15. října 1868, č. 142 ř. z.)

Jestliže by se odpovědný redaktor bez příčiny zdráhal dáti opravu nějakou dle §§ 19. a 20. zákona o tisku k vytištění zaslánou tím způsobem a v tom čase, jak zákonem nařízeno, vytisknouti, budiž za to jako za přestupek potrestán pokutou 40 až i 400 K.

Předpokládá se tu ovšem zavinění redaktora (rozh. 16. října 1894, č. 12.365).

Soudce povinen jest o požádání takovém bez prodlení rozhodnouti, pokud možno, ve 24 hodinách. Užil-li by redaktor proti té části nálezu, prostředkem opravného, nemá to odkládacích účinku. Soud má se též přičiniti o to, aby vydávání spisu tištěného zastaveno bylo až do splnění této povinnosti.

Nejedná-li se v případě posléz uvedeném o nálezu nebo nařízení trestního soudu, zakročí soud pro nedůvodné odepření opravy jen na základě soukromé obžaloby, kterou podle § 46. tr. ř. tu státní zastupitelstvo převzítí smí jen, když také veřejný zájem věcí tou jest dotčen (min. nařiz. z 16. list. 1881, č. 18.526).

§ 22.

Opravy a jiná sepsání v §§ 19. a 20. uvedená buďte vytisknuta bez všíkové změny, aniž buď do nich něco vkládáno.

Do periodických spisů, v nichž redaktor povinen jest dáti vytisknouti nějakou úřední opravu nebo nějaké jiné sepsání, dotčené v § 20., není dovoleno, v témž čísle nebo sešitu, v němž tyto otisknuty, něčeho k tomu přidávati nebo poznámky nějaké k tomu činiti.

Vytiskne-li se nařízení nebo náleze soudu trestního, jichž uveřejnění tiskem z rozkazu soudního státi se má, není dovoleno něčeho k tomu přidávati nebo poznámky k tomu činiti ani v takových spisech periodických, které to vytiskly, nejsouce k tomu povinovány.

Nešetří-li se předpisu tohoto, budiž to pokutováno jako přestupek 40 až i 400 K.

§ 23.

Choditi se spisy tištěnými po domech, vyvolávati, rozdávati a prodávati je mimo místnosti řádně k tomu ustanovené, jest zapovězeno, a taktéž zapovězeno jest, sbíratí předplatitele nebo upisovatele, nemá-li kdo k tomu povolení písemného, vydaného k tomu zvláště úřadem bezpečnosti.

Podobným způsobem jest zakázáno, vyvěšovati nebo přibíjati spisy tištěné po ulicích nebo na jiných místech veřejných, když k tomu kdo nedostal zvláštního povolení úřadem bezpečnosti.

Sem patří i malování vyhlášek dle šablon (rozh. 17. března 1874, č. 2526). Viz i rozh. 3. list. 1914, č. 4190.

Tato záповěď netýče se však vyhlášek ku potřebám pouze místním nebo živnostenským, totiž cedulek divadelních, návštěví o veřejných veselostech, o nájmech, prodejích a pod. Avšak i taková návštěví mohou se přibíjati toliko na místech k tomu ustanovených.

Výjimečný předpis 3. odstavce tohoto § vztahuje se na ustanovení obou předchozích odstavců téhož § (plen. rozh. 14. květn. 1867, č. 3891).

Vyhláška zvonící ke schůzi politické, ohlašující zároveň návrh resoluce nikoliv ve spolku sepsány, nemůže býti pokládána za spis místního jen zájmu; plakáty politického obsahu bez povolení úřadu bezpečnosti nesmí býti vyvěšovány (plen. rozh. z 1. červ. 1881, č. 1897, 2. led. 1896, č. 15.417 a 5. červ. 1894, č. 6613). O vyhláškách národních slavností srov. rozh. z 3. říj. 1899, č. 14.607.

O rozprodeji pohledových lístků rozh. z 10. října 1899, č. 15.052 a z 19. ún. 1915, č. 4225; viz pozn. k § 9. tisk zák.

Kdo by nařízení toho nešetřil, pokutován bude za to jako za přestupek 10 až 400 K. Spisy tištěné, postížené při zakázaném rozšiřování i spisy někde proti záповědi přibité propadnou.

Viz též § 3. zák. z r. 1894, tištěný v pozn. § 3. tisk. zák. o rozprodeji automaty.

§ 24.

Kdo by spis tištěný proti záповědi vyřknouté nálezem soudcovským a náležitě vyhlášené dále rozšiřoval, nebo kdo by vědomě spis zabavený dále rozšiřoval nebo jeho obsah tiskem uveřejňoval, dopustí se přečinu a potrestán bude pokutou 100 až i 1000 K; byl-li pak odsouzen po druhé, potrestán bude mimo to vězením jednoho týdne až i jednoho měsíce.

«Náležité vyhlášení» děje se úředním listem oné země, v níž nalézá se soud záповěd vyslovivší (rozh. 19. června 1893, č. 544 a z 28. list. 1914, Kr. III. 161. «Právník» 1915, str. 31). — Též otisknutí zábav. obsahu z tiskopisu jiného, nezabaveného trestno (rozh. 7. čce. 1913, č. 4061). Stačí tu vědomost o zabavení; rozšiřování neb uveřejňování další pak třeba i jen kulposní je trestným; tu pak tiskař jen podle zásad §§ 7. a 239. tr. z. spoluvinným jest (rozh. 3. červ. 1899, č. 5295 a z 9. srp. 1899, č. 11.994); knihkupec však zodpověden není, dala-li se toliko z obsahu spisu zjistiti totožnost se spisem zabaveným (rozh. z 28. list. 1880, č. 8838).

Trestuhodnost dalšího rozšiřování a uveřejnění tiskopisu zabaveného neodpadá proto, že snad zabavení dle § 493. tr. ř. sbor. soudem I. stolice bylo zrušeno, dokud toto rozhodnutí nenabylo právní moci. Zaviněná nevědomost této okolnosti nesproštuje trestu (rozh. z 21. říj. 1909, č. 3647 a 1. čce 1898, č. 7835).

«Dále rozšiřován» jest spis zabavený však i tehda, když v jiném spise obecnstvu přístupnému opakovan jeho vadný

obsah (rozh. 7. pros. 1899, č. 12.349 a 28. června 1900, č. 4674); k trestnosti netřeba tu důkazů o úmyslu rozšiřování; toto může záležeti i ve vložení díla zabaveného ku prodej ve výkladní skříni (rozh. 22. října 1886, č. 4314; 15. pros. 1893, č. 11.487).

Třetí případ § 24. (nebo jich obsah tiskem uveřejňuje) vztahuje se též na zapovězené tiskopisy a nepředpokládá se tu vědomí o zákaze. Též lhotejno, byl-li zákaz vyhlášen v téže korunní zemi, v níž se stalo uveřejnění (rozh. 16. říj. 1914, Kr. VIII. 47). — Jenom z nedbalosti předsevzaté uveřejnění obsahu zabaveného tiskopisu není trestným pokusem přecínu dle § 24. (rozh. 28. led. 1915, č. 4204).

Neomlouvá rovněž o sobě ani tvrzení, že zabavený obsah vzat z jiného listu, nezabaveného na př. v jiné zemi a pod. (rozh. 30. března 1895, č. 810 a 26. září 1896, č. 5974). — Věrné opakování interpelace z říšské rady, v níž zabavený spis byl čten, není však ani podle § 24. zák. tisk. trestným (rozh. 26. dub. 1898, č. 5830). Viz však též rozh. 18. čna 1914 Kr I 134, J. Bl. 1915/60 a rozh. 7. čce 1913, č. 4061.

Zprávy o soudních líčeních rovněž mohou být trestny podle § 24. zák. o tisku (rozh. 3. říj. 1883, č. 6937 a 20. ún. 1886, č. 13.723). — Srov. §§ 6. a 28. tisk. z. s pozn.

Ani odpovědný redaktor (ani knihovník, jenž zabavený spis půjčuje), nemohou se omlouvat, že nevěděli o zákazu (rozh. z 30. září 1887, č. 5799 a z 25. dub. 1895, č. 1556). O zásilkách zabav. tiskopisů v zalepené obálce a trestnosti takového rozšiřování viz rozh. 27. dub. 1883, č. 2048.

§ 25.

Bylo-li vydávání spisů periodického úřadem bezpečnosti (§§ 11., [16.] a 19.) nebo nálezem soudcovským (§§ 11., [a 38.]) zastaveno, a vydával-li by se spis bez povolení dále, jest to přecínem, a ten, kdo tím vinen, pokutován bude 100 až i 1000 K.

§ 26.

Zapovědi jistých tištěných spisů cizozemských, jež pořadem politickým dávány podle řádu tiskového ze 27. května 1852, č. 122 ř. z., tímto zákonem se zrušují. Jestliže by pak úřad bezpečnosti některý spis takový znova zabavil, má státní zástupce opatření učiniti, aby se toto zabavení dle předpisů o řízení ve věcech tiskových ospravedlnilo a to nejdéle do 3 měsíců počítajíc ode dne působnosti tohoto zákona.

Zapověděti, aby se cizozemské spisy tištěné poštou rozesílaly, může toliko státní ministerstvo.

§ 27.

Přecíny a přestupky, jichž se kdo dopustí proti nařízením v této části obsaženým, přestanou být trestnými, nepůsobilí při použití zákona trestního při nich kratší doba promlčení, v šesti měsících, čítajíc od toho dne, kterého byl přecín nebo přestupek vykonán nebo kterého bylo zahájené řízení přerušeno, a aniž se v něm pokračovalo.

Přestupek § 23. promlčí se v šesti měsících ode dne, kdy byl spáchán: rozh. 20. květ. 1914, č. 4137. — «Zahájením řízení» dle § 27. a 40., jakož i «zahájením vyšetřování» po smyslu § 531. tr. z. jest teprve výkon stíhacího aktu soudního předsevzatý proti osobě obviněného (rozh. 20. květ. 1914 Kr III 95).

Částka třetí.

Předpisy o činech trestných, jež spáchány obsahem tiskopisů.

§ 28.

Byl-li obsahem nějakého spisu tištěného spáchán nějaký čin trestný podle zákonů trestních, užito buď v přičině jeho toho, co v těchto zákonech nařízeno.

Trestuhodnost z toho vcházející nezrušuje se tím, když kdo k tiskopisu podá vyjádření, že nesouhlasí s obsahem článku uveřejněného anebo že nechce oznámení nějakého zastupovati, ani se nezrušuje taková trestuhodnost tím, když někdo jiný se vyjádří, že sám na se bere odpovědnost.

Avšak za to, když někdo věrně dle pravdy učiní sdělení o veřejném rokování říšské rady a sněmu, nemůže k odpovědnosti poháněn býti.

[§§. 29. až 33.]

Zákon z 15. října 1868, č. 142 ř. z., čl. III.:

1. Redaktor periodického tiskopisu, jehož obsah tvoří skutkovou podstatu zločinu nebo přecínu, zodpověden, byť se mu i toho zločinu nebo přecínu podle obecných pravidel zákona trestního přičítati nemohlo, nicméně ze za-

nedbání pozornosti, při jejíž povinném užití nebyl by tiskopis s trestným obsahem býval vytištěn.

Této zodpovědnosti nebude sprostěn ani tím, kdyby připojil nějaké všeobecné nebo zvláštní ohrazení ani prohlášením někoho jiného, že chce zodpovědnost sám na sebe vzít.

(Ustanovením tohoto čl. III. není omezen předpis § 24. zákona o tisku; obou těchto nařízení budíž při zanedbané pozornosti redaktora použito v soulase (rozh. 11. června 1898, č. 4034). — Srov. i pozn. § 19.)

Redaktor listu zodpověden za přečin čl. VII. zákona ze 17. pros. 1862, č. 8 ř. z., stalo-li se uveřejnění proti tomuto předpisu, učetli-li článek před uveřejněním (rozh. 7. pros. 1912, č. 4004).

2. Nakladatel tištěného spisu obsahu trestuhodného, který není periodickým, zodpověden ze zanedbání povinné pozornosti, nemůže-li hned při prvním výslechu soudním pojmenovati nebo osvědčiti spisovatele nebo vydavatele, kterýž toho času, kdy spis byl v náklad přijat, se stále zdržoval v těch zemích, v nichž tento zákon tiskový platí.

3. Tiskař spisu obsahu trestuhodného zodpověden ze zanedbané povinné pozornosti, nebylo-li při tištění šetřeno předpis § 9. a 17. zákona o tisku, rozšiřovatel pak zodpověden z toho, stalo-li se rozšiřování způsobem v zákoně zakázaným (§ 23.), když rozšiřovatel nějaký spis tištěný, ač to bylo nálezem soudcovským zapovězeno a náležitě vyhlášeno, nebo když vědomě rozšiřoval nějaký zabavený tiskopis, není-li udáno na spise tom naprosto místo vydání, nebo není-li jmenován ani spisovatel ani živnostenský nakladatel, anebo, bylo-li lze poznati, že toto pojmenování jest nepravdivé, konečně když spis nějaký v cizozemsku vydaný a zde rozšiřovaný jest takový, že mohl vzbuditi pozornost svým titulem, věcí v něm obsaženou, vyobrazením neb způsobem zaslání.

4. Odpovědnost ze zanedbání povinné pozornosti dle ustanovení výše uvedeného nastane teprve té chvíli, kdy započato s rozšiřováním tiskopisu (§ 6. zák. o tisku).

5. Ti, kdož v příčině nějakého spisu tištěného dle ustanovení výše uvedených zanedbají povinné pozornosti, dopustí se přestupku, a byli-li obsahem tiskopisu spáchán zločin, potrestání budou vězením jednoho až i šesti měsíců, byli-li však jím spáchán přečin, pokutou peněžitou 40 až i 400 K.

(K trestání zanedbání povinné pozornosti jest příslušným okresní soud (rozh. 22. dub. 1892, č. 2617). Zaloba podle čl. III. cit. zák. může býti buď veřejná nebo soukromá, obě — směřují-li na potrestání samého trestného činu — obsahují v sobě již i návrh na potrestání zanedbané povinn. pozornosti (rozh. 27. červce 1862, č. 3186; srov. pozn. § 21. zák. o tisku). Viz též rozh. z 9. srpna 1899, č. 11.994.

O následcích třetího takového odsouzení viz § 3. zák. o tisku!)

[§ 34. a 35.]

§ 36.

V každém nálezu soudním, jímž obsah nějakého spisu tištěného (listu, sešitu neb díla) prohlášen za zločin, připojena buď záповěď jeho dalšího rozšiřování.

Záповěď tuto může soud vyrknouti také tehda, když shledá, že obsahem tiskopisu spáchán byl toliko přečin nebo přestupek.

Kdykoliv soud zapoví rozšiřování nějakého tiskopisu, budíž to vyhlášeno úředním listem.

§ 37.

Když soud zapoví nějaký spis tištěný, může také vyrknouti, že má takový trestuhodný spis býti zmařen buď zcela nebo z části, a že má zmařeno býti všechno to, čím by se rozmnožiti dal, totiž sazba, desky, formy, kameny atd.

Zmaření spisu tištěných nevztahuje se však k exemplářům, které již přišly v držení jiných osob k vlastní potřebě.

Viz »Právník« 1914, str. 153.

Dle min. nař. z 25. ún. 1889, č. 26.510 smí jen výmínečně ve veřejné knihovně uložený zabavený tiskopis použit býti ku vědeckým pracím přednostou knihovny nebo osobami, jež on jako bezpodmínečně důvěrné zná, a toliko v místnostech knihovny na zvláštní stvrzení. Mimo místnost (zasláním) smí se tak státi jenom za účelem úředním.

[§ 38.]

§ 39.

Navrhne-li státní zástupce nebo soukromý žalobce uveřejnění trestního rozsudku vydaného pro nějaký spis tištěný, má soud i v příčině toho rozhodnouti a přesně určit, kdy a jak se to státi má a to na útraty odsouzeného.

§ 40.

Co do promlčení činu trestného spáchaného spisem tištěným, mají sice vůbec (§ 28.) platnost

pravidla trestního zákona; avšak i tehda, když dle těchto pravidel promlčení činu takového ještě nenastalo, vyloučeno jest všeliké další stíhání, prošlo-li od toho času, když spis byl vydán nebo započato v zemích zdejších a jeho rozšiřováním, šest měsíců, a nebylo-li po tu dobu proti žádnému z vinníků zavedeno stíhání soudem trestním v těchto zemích, ač se tak státi mohlo, anebo nebylo-li v zahájeném řízení po takovou dobu pokračováno.

Táž pravidla platí i v příčině promlčení přečinů a přestupků, jichž se kdo dopustí zanedbáním povinné pečlivosti nebo pozornosti při vydávání spisů tištěných.

XXII.

Zákon z 26. prosince 1895, č. 197 ř. z.

o ochraně práva původcovského (dle zák. z 24. února 1907, č. 58 ř. z.).

§ 1. Zákonem tímto chráněna jsou díla literární, umělecká a fotografická, která v tuzemsku vyšla; dále taková díla, jichž původcové jsou rakouskými občany státními, necht' dílo vyšlo v tuzemsku nebo v cizozemsku anebo necht' vůbec nebylo vyšlo.

§ 2. K dílům cizozemců, jestliže vyšla v říši Německé, a k nevyšlým dílům německých příslušníků státních zákon tento, pokud vzájemnost jest zaručena, vztahuje se s tou obměnou, že ochrana netrvá déle, nežli v Německé říši samé.

Pro jiná díla ochrana má platnost dle obsahu státních smluv. Pokud není státních smluv, může býti prohlášeno nařízením ministra práv, které buď v zákonníku říšském vyhlášeno, že se k takovým dílům pod podmínkou vzájemnosti ustanovení tohoto zákona zcela nebo částečně vztahují.

Naproti německo-rak. státu zaručena vzájemná ochrana původcovského práva na dílech literárních, uměleckých a

fotografických po smyslu nař. vlády republiky českoslov. ze dne 19. března 1919, č. 148 sb. z.

§ 3. Původcovské právo vztahuje se k dílu jakožto celku i k částem jeho.

§ 4. Za díla literární neb umělecká ve smyslu tohoto zákona budte pokládány:

1. Knihy, brožurky, časopisy, sbírky listů a všechna jinaká slovesná díla z oboru literatury;
2. dramatická, dramaticko-hudební a choreografická díla (divadelní díla);
3. literárním účelům sloužící kresby, vyobrazení, plány, mapy, plastická zobrazení a skizy tohoto druhu, když dle jejich účelu nesluší jich pokládati za díla umělecká;
4. přednášky pro povzbuzení, poučení nebo zábavu;
5. díla hudebního umění s textem nebo bez textu;
6. díla výtvarných umění, jako: malby, kresby, plány a návrhy pro architektonické práce, pak rytiny, dřevoryty a všechny ostatní výrobky grafického umění; díla eochařská, díla umění ryteckého a medaillérského a jiná plastická díla umělecká, díla umění stavitelského však jsou vyňata.

Pokud se týče výkresů, plánů a pod., viz rozh. 15. bř. 1915, č. 4226 a 5. říj. 1912, č. 3958 (o ochraně ceníků s technic. nebo vědeckým obsahem).

Za fotografická díla ve smyslu tohoto zákona pokládati jest všechny výrobky, při jejichž výrobě bylo užito fotografického pochodu jakožto potřebného prostředku pomocného.

Film, zvlášť autorem sestrojěný, je dílem literárním, dramatickým: rozh. 24. list. 1913 Kr I 308 G. H. 1914/24.

(§ 4. uvádí jen příklady; směrodatným i tu je předpis § 1. (rozh. 5. říj. 1915, č. 3958).)

§ 5. Zákony, nařízení a veřejné spisy, dále řeči a přednášky, které byly předneseny při jednáních nebo shromážděních v záležitostech veřejných, jsou vyloučeny z ochrany práva původcovského.

Totéž platí o obchodních označeních, vysvětle-
ních a návodech užívacích, které bývají přiloženy
k průmyslovým výrobkům na poučenou odběrate-
lům, a o výrobcích tiskových, které určeny jsou
sloužití toliko potřebám domácího života.

Rovněž napodobeniny uměleckých děl výtvar-
ných, na průmyslových výrobcích po právu učině-
né, nejsou chráněny zákonem tímto před dalším
napodobením na výrobcích takovýchto. —

(Dle § 7. mají osoby vytvořivší něco společného ne-
rozdílné právo spolupůvodcovské. Spolupracovníku (§ 8.) pří-
sluší právo původcovské k jeho příspěvku, vydavateli však
k celku.)

§ 9. O příspěvcích, které jsou pod ochranou
původcovského práva a vyšly v občasných dílech,
jako: časopisech, kapesních knížkách, kalendářích,
původce bez dovolení vydavatele, a jestliže by
vydavatel nebyl udán, bez dovolení nakladatele
smí jinak disponovati teprve po vypršení dvou
let po vyjití, leč by něco jiného bylo umluveno.

(U děl anonymních a pseudonymních — kde neudává
se pravé jméno původce — oprávněn vydavatel hájiti práv
původci příslušících: § 11.)

§ 12. U fotografií po živnostensku zhotovených
práva původceva přísluší majiteli živnosti.

§ 13. U podobizen, které za úplatu byly objed-
nány, ať jsou to již díla výtvarných umění nebo
fotografická, práva původceva přísluší zákaz-
níku.

U fotografických podobizen výkon práva pů-
vodského vázán jest pokaždé svolením zobrazené
osoby nebo její dědiců; vyňaty jsou fotografické
podobizny k účelům úředním.

§ 21. Kdo neoprávněně, to jest bez přivolení
původceva, jeho právního nástupce (§§ 15.—18.)
neb osoby, k hájení práv původcových oprávněné
(§ 11.), učiní disposici o díle, tímto zákonem vyhra-
zenou výlučně původci, spáchá vsáhnutí a bude
zodpověden dle platných všeobecných ustanovení
a dle zvláštních ustanovení v tomto zákoně obsa-
žených.

Odevzdáním rukopisu redaktoru časopisu nepřevádějí se
na tohoto práva autorova. — Vědomě znamená dle zákona

totoho úmyslnost (dolosnost) zahrnuje v to i dolus eventualis:
rozh. 27. čna 1914 Kr VI 43. — Právo původcovské na řád-
ném překladu pozůstává, byť i dílo původní již nepoživalo
ochrany: rozh. 8. říj. 1914 Kr II 298 (Právník 1915 str. 227).

§ 22. Jestliže bez potřeby ve věci samé ležící
dá se některému dílu označení, zejména titul nebo
vzezření díla dříve vyšlého, a je-li okolnost tato
způsobitou klamati obecnstvo o totožnosti děl, má
původce díla dříve vyšlého nárok na náhradu
škody.

Totéž platí, jestliže označení nebo vzezření díla
dříve vyšlého bylo opěťováno s tak malými nebo
nezřetelnými změnami, že obecnstvo může seznati
rozdíly tento toliko při zvláštní pozornosti.

Jde-li zejména o postupné nebo periodické dí-
lo, může se mimo to žádati u trestního soudu
(§ 54.), aby zapovězeno bylo další užívání klama-
vého označení nebo vzezření.

Dle podrobnějších předpisů II. dílu o obsahu práva
původcovského (§ 23. a sled.) vztahuje se toto u díla literár-
ního k výlučnému právu uveřejnění, rozmnožování, od-
bytu i překladu; u díla divadelního i k veř. provozování;
u přednášek i k veř. přednášení. K překladům je právo
toto jako k dílům původním. Předpisy § 24. a 25. uvádějí
druhy vsahání v právo původské (zejména patisk). — Podobně
pojednává o dílech hudebních § 31. a sled., u děl umění
výtvarného § 37., o dílech fotografických § 40.

§ 51. Kdo vědomě spáchá vsáhnutí (§ 21.) do
původcovského práva, nebo vědomě rozšiřuje
úplatně výrobky takového vsáhnutí, stane se
vinen přečinem a bude potrestán peněžitou
pokutou od 200 K až do 4000 K nebo věze-
ním od jednoho až do šesti měsíců.

Pojmem »vědomě« jest rozuměti buď přímý zlý
úmysl (dolos) nebo i dolus eventualis, — ale nepostačuje
hrubá nedbalost, že opomenul pachatel přepřati se (rozh.
18. ún. 1914 Kr II 469/13). Podobně rozh. z 9. bř. 1914 Kr I
575/13. Pokuta nemá zahrnovati jen damnum emergens a
lucrum cessans, nýbrž i dosti učinění za jiné újmy (osobní
útrapy, škodu na uměl. pověsti a pod.).

Zasahování trestného dopouští se i pořadatel hud. pro-
duckee, ač hrani zakázal, nebdi-li nad zachováním zákazu:
rozh. 13. čna 1913 Kr IV 60.

§ 52. Přestupkem stane se vinen:

1. Kdo proti závazku tímto zákonem uloženému
toho opomine, udáti původce nebo pramení prá-
ce přejaté;

Trestní zákon 6. vyd.

2. kdo jednotlivou kopii díla umění výtvarného označí jménem nebo signaturou původce originálu;
3. kdo s fotografickou podobiznou bez přivolení zobrazené osoby nebo jejich dědiců učiní dispozici pod původské právo příslušející;
4. kdo po vydané soudní záповědi dále užívá označení titulu nebo vzezření některého díla.

Trest budiž vyměřen peněžitou pokutou od 10 K až do 200 K.

§ 53. Kdo v úmyslu, klamati, opatří cizí dílo svým vlastním jménem nebo vlastní dílo jménem někoho jiného, aby je do oběhu uvedl, nebo kdo vědomě takovéto dílo do oběhu dá, stane se, i když není tu nižádného vsáhnutí do práva původcovského, vinen přechinem, pokud nemají místa přísnější ustanovení zákona trestního.

Tímto přechinem staně se také vinen, kdo v tímž úmyslu vykoná falešné ohlášení k veřejnému rejstříku původskému.

Trest na tento přechim jest peněžitá pokuta 200 K až 4000 K nebo vězení od jednoho měsíce až do šesti měsíců.

(Dle § 54. příslušným tu k trestání soud trestní, ale ve případech § 52. soud pro tiskové věci příslušný; stíhání postupků § 51. a 52. děje se pouze na žádost poškozeného (§ 55.); o propadnutí zboží a náhradě škody jedná §§ 56. a 62., o uveřejnění rozsudku § 58. — Viz i prov. nař. z 29. pros. 1895, č. 198 F. z.

§ 64. Platnými zůstanou dosavadní všeobecné zákony a předpisy, jimiž užívání tisku jest upraveno, a které se týkají tiskových výrobků i veřejného provozování, vystavování a nabízení děl na prodej. — —

Srov. spis Dra K. V. Adámka »O právu autorském« (Brno 1898) a »Výklad o právu autorském« Dra Jar. Pospíšila (Praha 1905); — Ger. Zeitung na r. 1901, č. 34 a na r. 1902, č. 26 a 28 a z důležitějších nálezů: rozh. ze 17. ún. 1899, č. 14.639 a rozh. z 22. květ. 1905, č. 3983. — O vědomém vsáhání rozh. z 23. led. 1909, č. 3531. — O fotografii rozh. z 18. břez. 1903, č. 690 a z 27. červ. 1904, č. 2976.

Kdo má právo provozovati divadelní dílo, nemá tím ještě i právo k překladu (rozh. 3. dub. 1909, č. 3574).

PŘEHLED SLOVNÍ.

(Číslo značí stránku.)

<i>Abolice</i> 135.	<i>Autonomní úřady</i> 256.
<i>Absoluta vis</i> 73.	<i>Autorské právo</i> 430,
<i>Absolutně nezpůsobilý</i>	432.
prostředek 18, 84.	<i>Báby porodní</i> 84, 189,
<i>Adresy</i> 326, 328.	195.
<i>Advokát</i> 25, 28, 69..	— nesmí tajnosti ne-
<i>Advokacie ztráta</i> 25.	mocn. vyjeviti 261.
<i>Agent provocateur</i> 308.	<i>Báně, zločiny při nich</i>
<i>Agitace</i> volební 320.	55, 101.
<i>Akademičké hodnosti</i>	— činy jiné 57, 188.
24.	<i>Bankovky</i> 11, 297.
<i>Aktivního práva vo-</i>	<i>Barveni</i> požívatin,
<i>lebního ztráta</i> 26.	barvy 371, 372.
<i>Alkoholické nápoje</i>	<i>Belletristické přílohy</i>
309, 320, 371.	listu 422.
<i>Alternativní trestní</i>	<i>Berní komise</i> 27, 68.
sazby 146, 279.	<i>Berňich komisi</i> kla-
<i>Amnestie</i> 135.	mání 237.
<i>Animus injurandi</i> 164,	<i>Berní prohlášení taj-</i>
252, 256.	nost 68.
<i>Anonce</i> 386.	<i>Bezesmyslný</i> 14, 202.
<i>Anonymní díla</i> 432.	<i>Bezmyšlenkovitost</i> 13.
<i>Arcana</i> (léky tajné)	<i>Bezectné činy</i> 256.
192.	<i>Bezprávné vynucení</i>
<i>Armády</i> ohrožování	141.
vyzvědačstvím 46.	<i>Bezrestnost</i> 14, 16, 95,
— <i>urážka</i> 258.	— souboje 93. *
<i>Automaty</i> na prodej	— <i>žhářství</i> 95.
tiskopisů 412.	— <i>krádeže a zpronevě-</i>
<i>Automobily</i> 189, 221.	ření 109, 238.

Doba trestu větání 22, 24, 40, 150.
Dobrovolné upuštění od zločinu 19, 85.
 — zdržení se větší škody 37, 179.
Dobrovol. jednoroč. práva ztráta 27.
Dobyčtí maso neohledané 210.
 — nemoci 354.
 — pasy 121, 358, 359.
Dotázky k opravám tiskovým 424.
Dohled na děti 202.
 — policejní 27, 282, 288, 290, 389.
Dobus directus zločinů 13, 77, 89.
 — indirectus 13, 82.
Domáci člověk, jenž utrhá na cti 128.
 — člověk při nepokojích 99.
 — člověk, zmrhá-li příbuznou 265.
 — kárání dětí do 10 let 141.
 — kázeň vůbec 213.
 — kázeň při krádeži a pod. 237, 271.
 — vězení 144, 213.
Domluva jako trest 215, 217.
Domněle mrtvý 201.
Domovní prohlídka, přípustnost 67.
Domovské listy, padělání jich 121.
Donucení neodolatelné 15, 37, 73.
Donucovací pracovny 284.

Dopis urážlivého obsahu 251, 256.
 — tajnost jeho 67.
 — hektograf. 414.
Dopisnice 256
Dopisování s tajnou společností 158.
Doplnění ohlášky při period. tiskop. 420.
Dopravních prostředků ochrana 54.
Dostavení sběha 132.
 — uprchlého zločince 131, 168.
Dostiučinění 37, 149.
 — viz též náhrada.
Dovolená kritika činů 252.
Dozor na výkon živnosti 389.
Dozorci robotárem 67, 104.
Dozorčí rada 330.
Doživotní žalář 22, 38.
Dramatických děl provozování 432.
Drážďení zvířat 207.
Droguí prodej 199.
Droždí 364.
Druhy zločinů 41, 42.
 — přečinů a přestupků 154—155.
Dříví nesmí se sušit u peci 231.
 — krádeže 100.
 — zastavení silnic jím 219.
Duchovní, poranění jich 88.
 — sesazení a ztráta přebend 24.
 — urážky mezi obřady 165,

Důkaz pravdy při urážce 254, 256.
 — — v řízení odvolacím 170.
Důvodná obava 15, 63, 65.
Dvojnásobné manželství 126.
Elektr. přístroje při stavbách 189.
Enklávy honební 337.
Erárního oděvu odcizení trestancem 234.
Essence 199, 171.
Etherových par užívání 191.
Exekuce zmaření 303.
Exempláře patisku 238.
 — tiskopisů, povinné 419, 420.
Falešné karty, kostky 124.
 — klíče 240.
 — označení potravin 364.
 — úvěrní papíry 297.
 — veřejné a soukromé listiny 121, 122.
 — zprávy o volbě 311.
Falšování potravin 364.
 — voleb 311, 314, 320.
Filmu 431.
Filiálky spolku 232.
Finanční stráž 15, 171.
Firma tiskařova na tiskopise 416.
 — v ochranné známce 117.
Fond chudých, pokuty 69, 142.
Fotografie 414, 431.

Formuláře tištěné 415.
Galanterní zboží 241.
Granáty ruční a skelné 200.
Hádky s úředníky a strážemi 52, 157.
Hajný, krádeže na dříví 100.
 — pod přís. je úřední osoba 48.
Hanění 256.
 — úřadů a jich rozhodnutí 163.
 — veřejné ve spisech 256, 258.
Hanlivé dopisy 256.
Hasičské řády 225.
Hazardní hry zapovězené 270.
Házení nebezpečné 220.
Hektografický dopis 414.
Herní mince 180.
Hlasování soudců, u veřejné 160.
 — poslanců 7.
 — zfalšování 311, 314, 315, 320.
Hlava cizího státu 46, 258.
Hlídači polní a lesní 15, 48.
 — vězňů 131.
 — při zeměděl. odborech 48.
Hodnota věci, při krádeži 98.
 — — zpronevření 106, 107.
 — — při podvodu 122.
 — — při zlom. poškození majetku 55.

Hodnosti ztráta při zločinu 24.
 — ztráta při přeč. a přest. 151.
Hojič, nevědomost jeho 194, 195.
Hojičství neoprávněné 191.
Homeopatické léky 193.
Homosexuální zatížení 14.
Honební zákon 337.
Honitba 338, 339.
Honební lístek 341, 342.
Hosté ve spolku 324, 328.
 — při lovu 340.
Hostinská místnost 328.
Hostinský, nemá-li právo ubytování 176, 177.
 — když smilstvo podporuje 268.
 — zastaví-li ulice 219.
Hovězí dobytek 357.
Hra falešná a v kostky 124, 270.
Hračky dětské, škodlivé 360, 362.
Hranice pozemků 121, 237.
Hrobů zlomyslné poškození 168.
Hrozby, nebezpečné 52.
 — k vydírání směrující 63.
 — veřej. úřadům, shromážděním 50.
Hry zapovězené 270.

Chléb, zásob jeho zatajení 244.
Chlévy 231, 232.
Cholera 208.
Choroba z těž. poškození 91.
Chování bezúhonné 36, 149.
 — jedu nedbalé 198.
 — prachu proti předpisům 230.
 — ručnice proti předpisům 201.
 — stroje tiskacího a podob. 180.
 — zásob sena, slámy atd. 230.
 — zvířat škodlivých 206.
Chudoba 37, 149.
Chůvy, zanedbávají-li děti 202.
Chyba tisku, oprava 422.
Chyby hojičů a lékařů 194.
Ilustrované přílohy tiskopisů 416.
Immunita poslanců 8.
Inseráty úřední 399, 422.
 — zodpovědnost redakce 417, 422.
Insolventní dlužník 247.
Inspektoři žimostenští 48.
Instrukce porodních bab 190.
Interpelace 426.
Jahod sbírání nedovolené 235, 349, 353.

Jámy vlčí 187.
Jednatelství veřej. ztráta 25.
Jednorocní dobrov. voj. služby ztráta 25.
Jedu prodej 196.
Jidelní věci a nádoby škodlivé 360, 364.
Jizda neopatrná 190, 220.
 — rychlá 220, 221.
 — na kole 223.
Jmění spolku 326.
Jméno falešné, podvodem 124.
 — ve známce 117.
Kalendářů prodej 412.
Kamna nebezpečně postavená 226.
Kancelář volební 321.
Kanci 344.
Kandidátní listiny 318, 321.
Kapitán lodi, trpící na ní otroctví 62.
Karty falešné 124.
Kárání domácí 252.
Kárný výbor 252.
Kazití potraviny 364, 366, 367, 384, 398, 407.
Klamavé označení potravin 364, 375.
Kličů zhotovení a prodej 240.
Klouzání na ledě 189.
Knih školních prodej 417.
Knihkupci 18, 20.
 — koncesse a její ztráta 413.
 — zodpovědnost jejich 425, 428.

Knihovnik zná zákazy o záb. spisech 426.
Knihy narozených a výtahy 121.
 — cizinců 176.
Koaliční právo 333.
Kočí 221, 233.
 — zanedbání koní na cestě 222.
Kolky 124, 302.
Komínik, zanedbá-li opatření 229.
Komíny, změna na nich 227.
Komise daně výdělkové 173.
 — robotárenská 285.
Konfiskace, viz zabavení.
Konkurence trest činnů 33, 150.
Konkurs podvodný 248.
Konservování potravin 365.
Kopie díla cizího 238.
Korporace, urážka 252, 253, 257, 260.
Korespondence tajného spolku 161.
Kosmetické věci 406.
Kostky falešné 124.
Koupání na nebezpeč. místech 189.
Koupě věci od nedospělců 241.
 — věci osoby nakažou zemřelé 208.
 — věci podezřelých 242.
Koupě věci odcizených 107.

Koupě věci uloupených 114.
 — věci vzatých 238.
Krádež na majetku 96, 234.
 — kdy beztrestnou 109, 238, 353.
 — mezi domácími a v rodině 237, 271.
 — na hrobech 168.
 — účastenství v ní 107, 238.
 — za odsouzení následky 28.
Krematorium 195.
Kritika jednání dovolená 252.
Křivé svědectví u soudu 118.
 — svědectví u jiných úřadů 236.
 — obvinění 127, 163, 250, 252.
Kuchyňské nádobí 366.
Kupec v konkursu 249.
Kuplířství zločinné 77, 267, 268.
Legitimační listiny 120, 313, 321.
Lehkomyšlnost 248, 292.
Lékárníci, prozradí-li tajemství 262.
 — zanedbání nemocných 194.
 — zanedbání předpisů 191.
Lékař neoprávněný 191.
Lékařova nevědomost 194.

Lékařova viz též: Zanedbání.
Leknutí se, činy při něm 15.
Léky, neoprávněný prodej 193.
 — zapovězené 192.
Lesní krádeže 100, 234.
 — hlídači: viz hlídači.
 — pých 235, 348.
 — zákon 348.
Lest obzvláštní při krádeži 103.
 — obzvláštní při podvodu 124.
 — při únosu 62.
 — při utržení na cti 128.
 — viz též lstivé omámení.
Lhůta k ochraně cti 275.
 — k žalobě pro cizoložství 264.
 — promlčecí přečinů a přestupků 278.
 — promlčecí obmezena 138.
Ličení soudní, zprávy o nich tiskem 426.
Lihové nápoje 320.
Lichevní lid, soudy 8, 391.
Lichva 292.
 — zbožím 377.
Lichvářství předchůzka 256.
Likvidátor 335, 336.
Lis, neoprávněné chování 180.
 — k padělání úvěrních papírů 301.

Lístek honební 341.
 — rybářský 346.
Listiny soukromé padělání 122.
 — notářské 69.
 — veřejné 120.
Listovní tajnost 67.
Literární díla 9, 431.
Lítost účinná při velezradě 45.
 — účinná při užití traskavin 56.
 — účinná při žhářství 96.
Lítost účinná při krádeži a zpronevěření 109, 238.
 — účinná při převzetí věci podezřelých 243.
Lokomotivy špatné 224.
 — vypouštění iisker 234.
Loterie, kdy hrou zakázanou 270.
Loupež 58, 82, 113.
Loupežná vražda 79.
 — zabití 82.
Lstivé omámení 73.
Magnetismus zvířecí 191.
Majetkové poměry odsouzeného 148.
Majetnost cizí, zločinné poškození 54.
 — cizí zlomyslné poškození 240.
 — svou zapáliti 96.
 — zlehčovati vlastnictví 161.
Majitel tiskárny zodpověděn 413, 414.
 — vozu, který rychle jede 22.
Majitelé svědčící úpisy 302.
Manželé, krádež mezi nimi 237, 271.
 — pro ukrývání beztrestní 131.
 — rodičů a dětí, smilstvo 263.
 — rozvedeni 272.
 — vražda na něm 80.
 — zlé nakládání 214, 217.
 — právo zůstalého na náhradu za neodůvod. odsouzení druhého 31.
Manželství bez dispense 267.
 — dvojnásobné 126.
 — k neplatnému, kdo děti nutí 267.
 — slib nesplněný 265.
 — zlehčování 166.
Máslo a margarín 372.
Materiální zboží 199.
Maření exekuce 303.
Mezník přesazování 121, 237.
Michati se do výkonů služby 172.
Milosti udělení 39, 135, 275.
Mimořádné zmírnění 40, 150.
Mince padělání 180, 298, 300.
 — vzorce 181.
Míry a váhy falešné 120, 362.
 — šizení jimi 243.
Mistnost ku prodeji tiškopisů 412, 424.

Mistři, právo kárání učňů 219.
Mláďi j. polehčující okolnost 36, 149.
 — do 20 let 138.
Mladiství káraní 287.
 — trestanci 153.
Mlčelivost porušení 68, 118, 261, 315.
Mluvy ztráta 91.
Mlýnské výrobky 406.
Moc rodičů nad dětmi, ztráta její 215.
Montury překupování 133.
Mor 208, 209.
 — při pádu dobytka 358.
Morušového listí krádež 101.
Mošt vinný 371.
Mrhání majetkem 125.
Mrtvoly, zlé nakládání 168.
 — spalování 195.
Myslivec, ochrana 48.
 — neuschová-li zbraň 201.
Myslivost 338.
Myšlenky nejsou trestny 20.
Nabídnutí ke křivé přísaze nebo svědectví 118.
Náboženství rušení 71.
Náboženské sekty nedovolené 166.
 — spolky, nevážnost k nim 260.
 — — popuzování 164.
Nadávky veřejné 259.
Nádeníci při krádeži 102.

Nádobi kuchyňské 362.
Nadržovati zločinu 17.
 — zločincům 128.
Náhoda 15, 18.
Náhrada j. polehčující okolnost 35, 37, 150.
 — při krádeži atd. 107, 109, 238.
 — za škodu padělky vzniklou 238.
 — právo k ní 35.
 — právo i proti dědicům 273.
Náhrada za škodu z velezrády 44.
 — za bezdůvodné odsouzení 31.
 — viz též odškodnění.
Náhražky.
Náchylnost ke krádeži 101.
Nájem honitby 339.
 — lichva jím 382.
Nájemné při zakáz. spolcích 159.
 — při předčasném stěhování 205.
Nájemníka oznámení 176.
Najímání členy k zapovězen. sektám a spolkům 158, 159.
 — pro cizí vojsko 59.
Nakažlivé nemoci lidské 208.
 — nemoci zvířecí 354.
 — zúmyslné rozšíření 355.
Nakladatel 18, 20.
 — vyznačení na tiskopisu 428.
 — ohlášení úřadu 417.

Nakladatel zodpověden za péči zanedbanou 428.
Náklonnosti děti, škodlivé 153.
Naléhání poškozeného 109.
Nálezu zatajení 123, 236.
Napodobování 238.
 — klíči 240.
 — soukr. listin 122.
 — veř. listin a j. 118, 178.
Nápoje 321.
Napomáhání uprchlíkovi 131.
 — při zločinu 17, 20.
 — při zločinu vojenském 133.
Narkotisování 187, 191.
Národní slavnosti, vyhlášky 329, 425.
 — shromáždění 8.
Národnosti, nevážnost k nim 259.
 — popuzování proti nim 164.
Násilí j. vydírání 63.
 — při krádeži 99, 103.
 — veřejné 59—65.
 — při stáve 334.
Násilné smilstvo 73 až 75.
 — unesení 62.
Následky odsouzení vůbec 24—27.
 — odsouzení pro lichvu 26, 295, 390.
Nastoupení trestu za jiného 177.
Nástroje nebezpečné zapovězeny 191.
 — — při krádeži 99.

Nástroje nebezpečné při těž. poranění 88.
Nastrojiti skutek zlý 17, 20.
Naučení k tomu 20.
Návěští 386, 398.
Návodce velezrády 43.
 — zločinu je trestnějším 36.
 — zločinu 17, 91.
Návrat vypovězence, vyhoštění 179.
Nebezpečnost života pro dítě 86.
 — života a zdraví 183, 222.
 — pro stát 42.
 — ohně pro cizí majetek 95.
 — větší při utržení na cti 128.
 — zbraně použití při něm 14.
Nebezpečné vyhrožování 50, 65.
 — — osobní 65.
Nedbalost 14, 246, 355.
 — cizí 37, 364.
 — v chování jedu 197 až 198.
Nedokonalý zločin 18.
Nedospělých trestání 141.
 — tresty 149—152.
 — zprznění 75.
 — únos 62.
 — závazek dluhu 292.
Nemoci nakažlivé u dobytka 354.
 — nevyhoiditelné 97.
 — ohavné, kojných 202.

Nemocí podezřelé oznámení 195.
 — nakažlivé v době moru 208.
Nemocní, jich chybné léčení 194.
 — jich zanedbání lékařem 194.
 — jich zanedbání příslušníky 195.
 — vyjevení jich nemocí 261.
 — jak nastoupiti trest 22.
Nemohoucnost (nemožnost) 18.
Nemravnosti větší 262 až 272.
Neuapravitelnost dětí 153.
Nenávist k úřadům 163.
Neodolatelné donucení 14.
Neodůvodněné odsouzení, náhrada 31.
Neopatrný prodej je-
 du 198.
Neoprávněné tykáni
 256.
 — zdražování 380.
Neoprávněný zisk 381,
 396.
Nepořádky v rodině
 271.
Neposlušnost strážní,
 úředníku 157.
 — zákonům, podněco-
 vání 46.
Nepravdy listinné
 osvědčování 69.
Neprímý zlý úmysl 65.

Nepřítel, s ním doroz-
 umění 46.
Neschopnost k odporu
 73.
Nesfalšované tuky 372.
Neslušné chování se
 172.
Neslušný způsob psaní
 256.
Nesporné řízení, vý-
 slech svědka 119.
Nesprávná udání
 svědkova 119, 125.
 — funkcionářů 195,
 248.
Neuhašený oheň v lese
 232.
Nevěstky veřejné 282.
 — dovedení 267.
Nevinně odsouzený 32.
Nevinné osoby svede-
 ní 265, 282.
Nevlastních rodičů zlé
 nakládání 215, 216.
 — rodičů okradení dět-
 mi 237.
Nezkušenosti využit-
 kování 292.
Nezletilci ve spolecích
 327, 328.
Nezletilců majetek,
 náprava škody 110.
Neznalost zákona 16,
 139.
 — následků činu 16.
Nezpůsobilost k povo-
 láni stálá 91.
 — k hodnostem, úřa-
 dům atd. 24, 27.
 — k poručnictví 217.
 — ku provozování jíz-
 dy 224.

Nezpůsobilý prostře-
 dek 18.
Nošení řádu bez dovo-
 lení 183.
 — zbraně bez povole-
 ní 16.
Notáři, otevření jich
 pečeti 174.
 — jich zákonná ochra-
 na 48.
 — zločin zneužití úřa-
 du 68.
 — ztráta oprávnění 24.
 — zpronevěření 104.
Notářské listiny 69,
 121.
Nouze zneužití jako
 lichva 292.
Novin urážka 259.
Nutná obrána 15, 91.
Obava důvodná 65.
Občanských práv ztrá-
 ta 26.
Obce, vyhrůžka proti
 nim 65.
 — jejich trestní pra-
 vomoc 163.
Obecní viz též: pečť,
 úřady.
Obecní zastupitelstvo
 25, 419.
Obchod bylinami 193.
 — klenoty 241—242.
 — jedem nedovolený
 196—199.
 — obilím 406—409.
 — patisky nedovolený
 239.
 — potravinami 360,
 364, 384.
 — střelným prachem
 230.
Obchod tiskopisy 413.
 — zadlužený 246.
Obchodní knihy při
 úpadku 248, 386.
 — papíry 386, 398.
Obchody vystěhovalc-
 ké 59.
Obilí 101, 406.
Obilní stohy, dělání
 ohně při nich 232.
Objektivní řízení 136,
 257, 423.
Obligace viz dlužní
 úpisy.
Obmezení osobní svo-
 body 59.
 — prodeje 384.
 — trestu na zločince
 31.
Obnos škody při krá-
 deži 98.
 — při zpronevěření
 106.
 — při účastenství
 v nich 107.
 — při exekuci 305.
Obnova řízení pro dů-
 kaz pravdy 254.
Obrana nutná 15, 91.
Obrazů prodej 412.
Obradů rušení 165.
Obsah tiskopisů trest-
 ný 421, 427.
Obvinění z vymyšle-
 něho zločinu 127.
 — ze zločinu, přechinu
 a přestupku 250.
 — z činů nepočestných
 252.
Obyčeje církevní 165.
Obžaloby uveřejnění
 před líčením 169.
Octy 199.

Odbyt věci opatřiti 107.
 — tiskopisů 414.
Odejmutí řádů 24.
Odepření daní 45.
 — opravy tiskové 421.
 — prodeje 384.
Odklad trestu 22.
Odložení dítěte 86.
Odnětí práva živnosti tiskařské 412, 423.
 — pensí, provisií a pod. 25.
 — vlastní sklizně 409.
Odpovědný redaktor 416.
Odsouzení, následky 24.
 — majitele podniku 390, 404.
 — neodůvodněné, náhrada 31.
Odstranění mezníků 118.
 — věci zabavených 303.
Održení části našeho státu 43.
 — znamení výstražných 175.
Odvar z makovic 202.
Odvážlivost při krádeži 103.
Odvažná jednání majetková 246.
Odvolání živnostenské koncese 413.
 — pro polic. dohled 283.
 — ve spolkových věcech 326, 332.
 — proti výroku na robotárnu 383.

Odvolání z nálezů robotární komise 286.
 — co do trestu k II. stolici 148.
 — v něm důkaz pravdy 253.
 — při dodatečném odpuštění urážky 276.
 — žaloby soukromé 275.
 — žaloby pro cizoložství 264.
Odznaky čestné, ztráta 25—27.
 — služební nositi 48, 339.
Oheň vzniklý zatajiti 233.
 — zanedbání jeho 232.
Ohlášení spolku a shromáždění 323, 328.
 — falešné k rejstříku původcovskému 434.
Ohledání mrtvol lidských 195, 201.
 — v příčině ohně 227.
Ohněm spalování mrtvol 195.
Ohňostroje 187, 234.
Ohniště nebezpečné 227 až 229.
Ohrazení mostů poškození 175.
Ochrana domácího práva 54.
 — literár. a uměl. plodů 238, 430.
 — osobní svobody 59, 67.
 — tajnosti listů 67.
 — vynálezů 117.
 — známek 117.

Ochranné prostředky 224.
Ochranný dozor 26, 282.
Oka 343.
 — ztráta při poranění 91.
Okna, vyhazování věcí z nich 220.
Okolnosti omluvné osobní 17.
 — trestnost vylučující 14.
 — neomlouvající pachatele 16, 139.
 — vylučující urážku 254.
 — polehčující u zločinců 36 až 38.
 — polehčující u přečinů a přestupků 149 až 150.
 — přitěžující u zločinů 35—39.
 — přitěžující u přečinů a přestupků 148.
Oleomargarin 372.
Omámení smyslů 73.
Omlouvati činy neznamolostí zákona 16, 139.
Omyl 14.
 — o stáří dívky nedospělé 74.
 — uvéstí v něj 114.
Onemocnění podezřelé 195, 207.
Opatrovatelé dětí, káráni 218.
Opatření odbytu věci odcizené 107.
Opatrování dětí 202.
 — nemocného 196.
 — Trestní zákon 6. vyd.

Operace vojenské uveřejňovati 170.
 — vojenské vyzvídání 46.
Opilství, kdy omlouvá čin trestný 14, 140.
 — kdy trestno 262, 270.
Opomenutí 13.
 — oznámení použití třaskavin 56.
 — oznámení nedovoleného verbování 59.
 — proti bezpeč. života 185, 190.
 — proti příkazu 141.
 — překaziti zločin 57, 128.
Opovědný lístek 176.
Opovrhování úřady a j. 163.
Oprava v tiskopisech 421.
Oprávnění živnostenského ztráta 388, 400.
Orel či hlava, jako hra zakázaná 270.
Osev 408.
Osoby práce se štítící 181.
 — těhotné v trestu 143.
 — těhotné v robotárnách 285.
 — vojenské 211.
 — vrchnostenské 47.
Osvědčení dopravní 408.
Osvětlení veřejného poškození 174.
 — viz též svítlny.
Ošetřovatelé nemocných 196, 208, 261.
Otevření listů neoprávněné 67.

Otvíratí úřed. pečeti 174.
 — zámky 240.
Ovoce krádež 101.
Oznámení doby smrti 201.
 — podezřelých úmrtí z nemoci 195.
 — porodů žen nevda-
 ných 185.
 — podezřelého prode-
 je věci 242.
 — podniků velezrád-
 ných 44.
 — podezřelé zbraně 200.
 — změn bytu pro po-
 lic. dohled 290.
 — periodického listu 417.
 — rozsudku veřejné 370.
Padětání mincí a úvěr-
 ních papírů 289, 297.
 — listin 118, 122.
 — potravin 116, 364.
Pachatel 17.
Pacholek viz kočí.
Pamětní mince 180.
Páry etherové použití 191.
Pas cestovní cizí 178.
 — falšování 120.
Páska služební 339.
Pastí 343.
Pastva, kradený doby-
 tek 101.
Patentů ochrana 117.
 — porušení 174.
Patisk 238, 433.
Pečeti zhotovení 181.
 — porušení 174.
 — otvírání 174.

Peněžítá pokuta s ji-
 ným trestem 33.
 — nedobytnost 151, 353.
 — pro chudé 142.
Peněžní dopis 104.
Peníze, kdy propadnou 142.
Pense, ztráta pro od-
 souzení 25.
Periodické spisy tiště-
 né 415, 417, 419.
Pes zlý 206.
Petice 326, 330.
Pěvecké spolky 324.
Plakáty zapovězené 433.
Plícní nákaza dobytka 357.
Plod života, vyhnání jeho 84.
Ploditelnosti ztráta při zranění 91, 156.
Plomby 374.
Pobuřování při po-
 zdvižení a vzbouře-
 ní 49.
 — proti úřadům 66, 162.
Podílnictví 17.
 — na krádeži a zpro-
 nevěření 107.
Podlouný průvoz do-
 bytka 359.
Podnájem ohlásiti 176.
Podněcovati k nepo-
 slušnosti 45.
 — k souboji 93.
 — k zapověz. činům 166.
Podněcovati ke zloči-
 nu 20.
Podomní obchod 10,
 17, 193.

Podomní obchod léky 193.
Podpis listiny urážli-
 vé 251, 321.
Podpisy sbíratí na
 stížnosti 163.
Podplacení zločinné 69.
 — ke zneužití moci 171.
Podpora pachatele
 trest. činu 17—18.
Podružný dodavatel 378, 394.
Podvod 114, 236.
 — zapálením svého
 majetku 96.
 — následky odsouzení 28.
Pohledávky z lichvář-
 ského jednání 294.
Pohledových listků
 prodej 425.
Pohoršení proti mra-
 vopočestnosti 269,
 282.
 — proti bohoslužbě 164.
 — veřejné, přitěžující 73.
Pohoštění voličů trest-
 no 309, 320.
Pohřebiště 168.
Pohružky nebezpečné 65, 99, 112.
 — učiněním trestního
 oznámení 64.
 — úřední osobě 52.
Pochování předčasně 201.
Pokladu zatajení 123.
Pokladnice tajných
 společností 161.
Pokoje veřejného ru-
 šení 45, 155—169.

Pokoutní lékárny 193.
 — písaři 10, 164.
 — tiskárna 180.
Pokus činu trestného 18.
 — j. polehčující okol-
 nost 37, 149.
 — svádění ke zločinu 20.
 — zmaření exekuce 303.
Polehčující okolnost 36—37, 149—150.
Polepsení viinníka 49,
 186.
 — kárance 286.
Polepšovací ústavy 153,
 154.
 — ústavy pro mlad.
 kárance 287.
Policejní stráž, užití
 zbraně 15.
 — dohled 26, 282, 288.
Police, v omyl uváděti
 jí 177, 187.
Polír, povinnosti při
 stavbě 226.
Politické úřady 10.
 — ku trestání 154, 163.
 — — svědectví u nich 236.
 — spolky 326.
Polní hlídači ochrana 48, 351.
 — pých, trestání 10, 101,
 235, 348, 353.
Pomáhání k útěku 131,
 132.
Pomatení smyslů 14,
 74.
Poměr služební 102.
 — příbuzenský při
 vraždě a zabití 80, 83.
 — — při smilstvu 263.

Poměr služební příbuzenský při ukrývání 131, 301.
 — příbuzenský při krádeži 237.
 — důležitější poškozenému 149.
 — rodinný 215—216, 273.
Pominutí smyslů 14.
 — přečinů a přestupků 273—279.
 — trestu cizoložství 264.
 — trestů za lichvu zboží 462.
 — trestů na souboj 93.
 — trestu za urážky 275.
Pominutí trestu za zlé nakládání 216.
 — zločinu 134—138.
 — zvláštní krádeže a p. 109, 238.
 — zhářství 96.
Pomoc po zločinu 17.
 — po krádeži a zpro-
 nevěření 107.
Pomocník lékárnický 191.
 — porodní 189, 261.
Pomstu vykonati 53.
Ponocný 48, 88.
Ponoukáni 37.
Popele uschování 234.
Popuditi k bezdův.
 stížnostem 163.
Porada ke zločinu 17.
Porod podezřelý 195.
 — a usmrcení dítěte 88.
 — zatajení 190.
Porodní báby 84, 190,
 195.
Porota 77, 302.
Poručenec, zlé naklá-
 dání 213, 217.

Poručenec kuplířství 77.
 — únos 62.
Poručnictví pozbyti 217.
Porušení mostů, hrází a pod. 175.
 — patentů a nařízení 117, 174.
 — povinnosti dodávkové 378, 394.
 — tajnosti listů 67.
 — tajemství úředního 69, 408.
 — veřej. svítlen 174.
 — znamení výstražných 175.
Poraďatel schůze 330,
 332.
Posměch veřejný 256.
Posmívati se 163, 165.
Poslanec N. shr. 8, 252.
Postavovací rozkaz 136, 276.
Postrk 179.
Poškození 53.
 — na těle 87.
 — telegrafu 58.
Postovní známky 120.
Potměšilý útok vražedný 79.
 — těžké poškození 90.
Potoku znečišťování 209.
Potracení 190.
Potravinu, obchod jimi 360, 369.
 —, jich ničení 384.
Potupení úřadu 174.
Poučení ke zločinu 17.
Použití okolností přítě-
 ž. a polehč. 38, 150.
Povaha myslí nedo-
 spělců 153.

Povaha osobní roz-
 hodnou 63.
Pověst dobrá 36, 149.
 — nepravdivá, znepo-
 kojující 168.
Povinnost úřední 69.
 — úřední, porušení 66,
 67.
Povodeň, krádež při ní 99.
Povolení ke koupi jedu 196, 197, 198.
Povzbuzení ke zločinu 20.
Pozdvižení 47—49.
Poznámky k opravám tiskovým 422.
Požár, krádež při něm 99.
 — zatajení 233.
 — lesní 232, 348.
Práce při trestu ne-
 dospělých 153.
 — s trestem spojená 22.
 — těžší 145.
Pracovní knížky 121,
 178.
Pracovny donucovací 280, II. 1.
Pračka, usmrcení a těžké zranění 83, 91.
 — lehké poranění 213.
Prach střelný 187, 230.
Právo domnělé násilím provéstí 53.
 — občanské, ztráta jeho a nabytí 28, 142.
Práva dozorcích or-
 gánů 360.
 — zmírňovací 387.
Präsident čs. státu 8.
Přebendy ztráta 25.

Prodej léků v lékárně 191.
 — masa 210.
 — obilí 408.
 — potravin 366, 367,
 375, 393.
 — vína 370.
 — hlasů volebních 308.
Prodejné věci propad-
 nou 142, 356.
Prohlídka domovní 54.
 — masa 210.
 — mrtvol lidských 201.
Prohlášení dobytka,
 ochrana jich 48.
Prominutí trestu 135,
 275.
 — — z velezrady 45.
 — — souboje 93.
 — — zhářství 95.
 — — krádeže a zpro-
 nevěření 109.
 — — zlého nakládání 217.
 — — za cizoložství 264.
 — — hry zapovězené 270.
Promlčení přečinů a přestupků 273, 278.
Promlčení tiskových přečinů a přestupků 427, 429.
 — urážek na cti 275.
 — zločinů 134, 136, 138.
Pronajmutí bytu před-
 časné 205.
 — bytu tajné společ-
 nosti 158—160.
Propadlé zbraně 14.
 — padělky literár. a umělecké 239.
 — potraviny 369, 389,
 400, 409.

Propadlé zboží 142, 369.
 — zboží patentované 117.
Protetování směnky 122.
Provdaná osoba 190.
Provinilec, zločin na něm 16.
Provise ztráta 25.
Průkaz způsobilosti k tiskařské živnosti 417.
Právody 329.
Právo zapovězen 355.
Předběžné oznámení periodického spisu 416, 419.
Předčasné pohřbení mrtvoly 201.
Předražování 380.
Představenstvo spolku 323.
Přechovávatí nevěstky 268.
 — zločince, sběha 130, 132.
Překážka manželství 267.
 — nahodilá 18.
 — odstranitelná 149.
Překladatel 18, 20.
Prekupování věci podezřelých 243.
Přeláčení 383.
Přesaditi mezníky 121.
Přestrojení uprechlika 132.
Příbuzní, smilstvo mezi nimi 76, 263, 272.
Příbuzní, vražda na nich 80, 82.
 — ukrytí jich 131, 301.
Přičítání trestného činu 14, 18.

Přičítání zlého úmyslu 13.
Příkaz vrchnostenský, předstírání 120.
 — — urážka při výkonu 172.
Příležitost nahodilá 37.
 — k útěku dáti 131.
Přílohy periodických spisů 415.
Přípověď manželství 265.
 — j. slib v domácím vězení 144.
Příprava léku v lékárně 193.
Přípravy ke zločinu 35.
Přísaha křivá 118, 125.
Příslušníci rodiny 44.
 — — beztrestní 131.
 — — ochrana 265.
 — viz též: příbuzní.
Příspěvky vychovavací, ztráta jich 25.
 — literární 431.
Přistřeší zločinců 130, 131.
Přístroje ku třaska-
 vinám 56.
Přítěžující okolnosti, zločinné 36, 38.
 — okolnosti jinaké 148, 150.
Přítomnost v tajné společnosti 158, 159.
Přivlastnění si cizí věc, zločin 96, 104.
 — si cizí věc, přestupek 234.
Přivolení uraženého k žalobě 258.

Přiznání j. polehčující okolnost 37, 149.
 — poplatníků uveřejniti 68.
 — majetku k soupisu 119.
Přemrštování cen 396.
Pseudonym 432.
Půjčovatí na věci podezřelé 243.
Půjčovny knih 420.
Punci napodobení 181.
Původce činu trestného 17.
 — trestnějším 36, 149.
Původcovské právo 430.
Pych lesní, polní 348, 351.
Pytlák 338.
Rada k vyk. trest. činu 17.
Rakety zápalné 200.
Ranhojič 194.
Razicí stroje 180, 181.
Ražení mincí 97, 297.
Recepty, tajnost jich 261.
Redaktor 18, 20, 415.
 — zodpovědný 416.
 — nastrčený a skutečný 416.
 — má vědět o konfiskacích 426.
 — při zanedbání pozornosti 426, 428.
Rejdy při obchod. do-
 zoru a pod. 248.
Rekurs viz Stížnost.
Resoluci návrhy tištěné 425.
Robotárny 284.

Rodiče a děti, krádeže 112, 237, 271.
 — — smilstvo 76, 263.
 — — kárání 215, 216.
 — — kuplířství 76, 77.
 — nutící děti k nezákon. manželství 267.
 — — děti k žebrotě 281.
 — poranění od dětí 83.
 — náhrada za bezdůvodné odsouzení dítěte zemřelého 31.
Rodinného života soukrom. záležitosti 254.
Rozdávání tiskopisů 426.
Rozpustiti shromáždění 326, 331.
 — spolek 326.
Rozšřívání cizích výrobků 238.
 — tiskopisů 414, 426.
Roztrušování nepravdivých pověstí 168, 311.
Ručení majitele podniku 390.
Rvačka, zabití při ní 83.
 — s těžkým zraněním 87.
 — s lehkým poraněním 213.
Ryb krádeže 100, 347.
Rybí tuk 199.
Rybolov 344.
Rychlá jízda majitele povozu 220, 221.
 — — na kole 221.
 — — silostrojem 221.
Řád tiskový 411.
 — stavební 225.

Řád hasičský 225—234.
 — jízdní 221.
 — čelední 219.
Řády, nedovolené nošení 183.
 — ztráta jich 24.
Řetězový obchod 384.
Riční policie 187.
Rízení vyrov., konkursní 248.
Saccharin 371.
Sádlo jedlé 372.
Samostríl 187.
Samovazba pro zločiny 22, 23.
 — pro přečiny a přestupky 145, 146.
Sběha ukrývání 132.
Sbírání podpisů a příspěvků k bezdůvod. stížnostem 164.
 — předplatitelů 424.
 — příspěvků pro sebe 281.
Sbírký na úhradu pokut 171.
Sebeobrana 9.
Sekty nedovolené 166.
Sekundanti souboje 93.
Sesutí lešení 204.
 — stavení 204.
Seno, uschování 230.
Seznamy volební 321.
Shluknutí 156—157.
 — příčinu zavdati 183.
Shromáždění 324, 328.
 — pod širým nebem 329.
 — rozpustit 324, 331.
Schvalování trestných činů 17.
Sílostroje 188, 221.
Sírky 187.

Sklizeň obilin 406.
Skrytí 305.
Skryvání (viz *Ukrývání*).
Sladidla 371.
Slámy uschování 230.
Slavnosti národních ohlašování 327, 329.
Slehnutí zatajené 190.
 — nevdaných žen 189.
Slib manželství nesplněný 265.
Slovní urážky zřízence 172.
 — urážky v úradě 67.
Sluhové, ochrana jich 48, 209.
Služba veřejná 66.
Služební knížky 121.
 — lidé hostinských 268.
 — lidé, svedou-li domácí 265, 271.
 — jich opilství 270.
 — nedbalí s ohněm 231.
 — poměr 102.
 — povinnosti vojenské porušení 133.
 — odznak 48, 339.
Směnka ku krytí školy 110.
Směs potravin 372.
Smilstvo 73—76.
 — j. přestupek 262 až 269.
 — j. zločin 73—77.
 — se zvířaty 75.
 — ze živnosti 281.
Smlouvy podvodné 114.
 — lichvářské 292, 296.
 — o vydání zločinců 35.
Smrt způsobená veřejným násilím 57.

Smrt způsobená při smilstvu 74.
Smrt dítěte odloženého 86.
 — při souboji 92.
 — při zhárství 95.
 — zaviněná 184.
 — pachatelova 134, 273.
 — jako trest 20, 38.
Smýšlené okolnosti 36, 149.
 — skutky, obviňování 252.
 — dluhy 248, 303.
Smýšlení opovržlivé 256.
Souboj 92—93.
Soudce laik a smírčí 25, 330.
 — násilí proti němu 48, 52.
 — svádní v úradě 69, 71.
 — zneužije-li moci své 66—68.
 — ztráta úradu 25.
Soudní líčení, zprávy tiskem 424, 426.
 — líčení závěrečné, uveřejněné 169.
Soukromé poměry vyjevovati 254.
 — úmluvy 110.
 — žaloby, jich předmět 139, 250.
 — žaloby ve věcech tiskových 424.
Souložení 73.
Soupis zásob 392.
Spalování mrtvol 195.
Spící, zločin na něm 16.

Spisovatel 18, 20, 428.
 —, ochrana práce jeho 238.
Splátkové obchody 106.
Společování 322, 329.
Společensva 330, 336.
 — honební 338.
Společná domácnost 112, 215, 237, 271.
Společnost při krádeži 100.
 — při loupeži 113.
 — obchodní 250, 330, 336.
 — dovolená 162.
 — tajná 158—162.
Spolky 322.
 — politické 326.
Spoluvinník 17, 141.
Spoluzloděj 100.
Správce 176, 227, 229, 306.
 — tiskárny 414.
Sprostředkování prodeje 18, 20.
Srocení lidu 47, 49.
 — a plnění 95.
Stanné právo 21, 50.
Stanovy spolkové 322.
Starosta obecní 48.
Státní zástupce zneužití moci 68.
 — zastupitelstvo, souhlas jeho 357.
 — při soukr. žalobě 424.
 — za uraž. úředníka 259.
Stavba proti předpisům 203—205.
 — proti řádům hasičím 225—227.
 — beze stavitele 227.

Stavební řády 225.
Stavení, sesutí jeho 204—205.
Stavitel, povinnosti jeho 203—205.
 — trestání jeho 205, 225.
Stavivo, zastavování cest 219.
Stávky 333.
Stavy společnosti, urážka jich 259.
Stěhování předčasně 205.
Stížnost bezdůvodná 163, 164.
 — ve věcech tiskových 417, 418.
 — o náhradu za bezdův. odsouzení 31.
Strach, kdy omlouvá 15.
 — vzbuditi hrozbou 65.
Stranictví 69, 171.
Stravování trestanců 143.
Střelená zvěř 100.
Strážníci obecní 48, 52.
Střežení divokých zvířat 206.
Stříbra prodej 242.
Stříletí blízko stavení 234.
Studnice znečištění 209.
Sudy 234, 373.
 — zastavení silnic jimi 219.
 — s jedem 199.
Sušení dříví u pece 231.
Svádění nedokonané 17, 20.

Svádění k nemravnostem 166.
 — osob mladistvých ke smilstvu 267.
 — osob domácích ke smilstvu 265.
 — ke smilstvu vůbec 76, 263.
 — k vystěhování ze země 59.
 — ke zneužití moci úřední 71, 171.
 — vojáka 133.
Svědectví křivé 119, 236.
 — , sprostění mlčelivosti 119.
Svědkové, pobuřovati proti nim 163.
 — poranění jich 88.
Světlo, neopatrnost s ním 231, 233.
Svévole trestná 175.
Svítilny porušení 174.
 — výstražné 220, 231.
Svobody osobní obmezování 59, 62.
 — osobní ochrana 61, 67.
 — shromažďovací 328.
 — tiskové ochrana 430.
Sýr 371.
Škádlení zvířat 207.
Škoda důležitá 74.
 — nepatrná 37, 149.
 — větší ze zlomysl. porušování 55.
 — veležrád. podnikem vzešla 44.
 — větší 36, 149.
 — na lesích 100, 349.
 — napravení její 37, 149.

Školní kázeň 218.
Školních knih prodej 412.
Škrob 364.
Štvání zvířat 207.
Švagrovství 83, 112.
Tajemství úřední 67, 69, 315.
Tajné léky 192.
Tajnost přiznání k daním 68.
 — psaní a listů 67.
Tajnosti nemocných 261.
Tantesy 180.
Tartl. hra zapovězená 270.
Tělocvičné spolky 324.
Těžký žalář 21, 22.
 — žalář místo trestu smrti 138.
Tiseň 99, 292.
Tiskacího stroje zhotovení 181.
Tiskař 18, 20, 416.
 — jmenování ho 417.
Tiskopisy (spisy tištěné) 9, 414.
 — cizozem. zapovězené 425.
 — obsahu trestného 18, 20, 33, 427.
 — periodické a přílohy 415, 418.
 — povinné exempláře 419.
 — period. redaktor 419.
 — period. předčasně rozdávaní 418.
 — period. opravy 421, 423.

Tiskopisy zabavené rozšiřovati 426.
 — jichž obsah trestným 427.
 — doprava jich poštou 421, 427.
 — zanedbání povinné pozornosti 428.
 — úřední (a úř. inserty) 414, 422.
 — zmaření jich, pokud zabaveny 426.
 — uveřejňování proti zákazu 171.
Tisková díla 9, 414, 430.
Titulů ztráta při odsouzení 24.
Tlakostroje 371.
Topení 226, 231.
Toulání bez práce 280.
Tovaryšů trestání 227, 231.
 — úmluvy na stávkou 333.
Trest smrti 21, 39.
 — na přečiny a přestupky 142, 153.
 — zostření jeho 23—24, 145—146.
Trestanci 10, 286.
Trestání cizozemců 34, 140.
 — dětí 141, 152, 287.
 — činů v opilství spáchaných 140, 271.
Tráskaviny, užití jich 56, 185.
 — předpisů zanedbání 187, 230.
Tuhé vězení 143.
Tuzemců trest. činy v cizině 34, 140.
Tvrdé lůžko 23, 146.

Tykáni neoprávněné 256.
Úcta dětí k rodičům a j. 258, 272.
Účast ve zločinu 17, 26.
 — v tajné společnosti 158, 162.
 — v padělání mincí a pod. 300.
 — v krádeži 107, 113, 238.
Učedníci 102.
 — zlá nakládání s nimi 213, 219.
Učitel, kárá-li žáky 214, 218.
 — ztráta úřadu 24, 218.
Udání falešné před úřadem 176.
 — falešné pro trestní čin 127, 250.
 — nepravé (ohlášení tiskopisu) 417.
Udělení milosti 135.
Uhlí žhavé přechovávati 187.
Ucházeti se o křivé svědectví 114, 118.
Úkladná vražda 79.
Ukrytá zbraň zákeřnická 200.
Ukrytí věci ukradené 97, 107, 114.
Ukrývání části jmění 246, 305.
 — sběha 132, 133.
 — věci 123, 107.
Umluvené spojení 47, 53, 90, 333.
Úmluvy ke stávce 333, 334.
Úmysl zlý 13, 54, 141.

Únos 62.
Úpadek zaviněný 246.
Úplatky 69, 171.
Úrazy 185, 188.
Urážlivé chování 172, 256.
 — dopisy 251, 257.
Urážky na cti 250—262.
 — strážce, úředníka 172, 257.
 — tiskopisem spáchané 257, 421.
 — promlčení 275, 276.
Úroda polní 101, 351, 406.
Úrok 295.
Úřady, hanění jich 257.
 — násilí a pobuřování 47, 50, 164.
 — zapovězené uveřejňování 169.
 — povinnosti zanedbání 171—183.
 — urážka při výkonu 172.
 — veřejné, urážka jich 257, 258.
Úřady veřejné, zpro-
 nevěření v nich 104.
 — , ztráta jich 24, 28.
Úřední listiny 69.
 — pečeti a razítka 181.
 — povinnost [66] 68.
 — záležitosti, brání darů v nich 69.
Úředníci, ochrana jich 48, 88.
 — trestné činy proti nim 156—173.
 — zločiny proti nim 48, 52, 71.

Úskoky podvodné 116, 122.
Ušchování potravin neškodné 364.
Usmrčení dítěte 81, 86.
Usnesení spolková 324.
 — soudní 357.
Útek dítěte, spoluvina 62.
 — vězňův 131, 168.
 — sběhův 132, 133.
 — přerušuje 'promlčení 137.
 — násilný při zatýkání 52.
Útok nespravedlivý 15.
Utrhání na cti 127.
Úvěrni smlouvy na oko 246, 294, 303.
 — papíry 297.
Uveřejnění před závěr. líčením 169.
 — konfiskačního nálezu 390, 423.
 — další spisů zabavených 426.
 — opravy tisk. 422, 423.
 — rozsudku 376, 429, 434.
 — proti předražovateli 390, 401.
Užívání cizích označení 238.
 — třaskavin 56, 185.
Váhy falešné 120, 243.
Vazba po trestu (pro robotárnu) 285.
 — vpočtení do trestu 40, 150.
Věci nalezené 123.
 — zamčené 143.
Velezrađa 34, 42.

Velociped, jízda na něm 223.
Venerická nemoc 282.
Verbování nedovolené 59, 129.
Veřejné lékárny 193.
 — listiny 121.
 — návěstí 422.
 — obviňování 251.
 — podniky 68, 250.
 — průvody 329.
 — shromáždění 324, 329.
 — spolky 162, 164.
 — ústavy, jich pečet 174, 181.
 — zájmy, ohrožení jich 384.
Veřejnost činu trestného 46.
Věřitelů ochrana 246, 303.
Vetešníci 242.
Větrovky zakázané 200.
Vězení 143.
 — domácí 144, 147, 148.
 — místo peněžité pokuty 147.
 — I. stupně, záměna v pokutu 148.
 — zostření jeho 145.
Vězniti bezprávně 32, 59—61.
Vína barvená dehtovými barvivy 370.
Víra ve státě uznána 71.
Vis absoluta compulsi-
 siva 73.
Vnitřní úmysl 20.
Vnucené správy, zra-
 ření 306.

Vojáky sběhlé ukry-
vati 132.
— sváděti ke zločinům
133.
— verbovat 59.
Vojenské osoby 9, 48,
129, 414.
— podléhající úřadům
211.
— zločiny 9, 128.
— operace 46, 168.
— soudy, příslušnost
15, 60.
Vojška urážka 258.
Volební právo a voli-
telnost 31, 32.
— podplácení 307.
— donucování 309, 321.
— komise 315.
— listiny 313.
— shromáždění 317.
— skupina 321.
Vražda 77, 81.
— dítěte 81.
Vraždou pohroziti 65.
Vrchnost 47, 52.
Vybízetí k činům za-
povězeným 167.
— ke zločinu 20.
Výbor obecní 48, 252.
Výbušné látky 56, 185,
187, 230.
Vydvání cizozemce 35,
140.
Vydávání padělaných
mincí 124, 300.
— padělaných úvěr.
papírů 123, 297.
— periodického tisko-
pisu 418, 422.
Vydatel 18, 20.
— tiskopisu 418, 422.

Vydrání 63, 333.
— peněz na stížnosti
164.
Vydra, krádež na ní
235, 346.
Vyhazovati něco
z oken 220.
Vyhlášek strhnutí 174.
Vyhlášení rozsudku 22,
376, 378, 425.
Vyhnání plodu 84.
Vyhoštění 389.
Vyhrožování 63, 65.
— zlým nakládáním
259.
Vychování lepší 149.
— zanedbané 36, 149.
— v polepšovně 154,
287.
Vychovatelů kuplíř-
ství 77.
— kárání svěrenců 214,
218.
Vyjevovací přísaha
119.
Vykázaní pobytu
v místě 61, 290.
Výkladní skříně a ti-
skopisy 414.
Výkon trestu 22.
Vykořisťování 294.
— předražováním 380.
Výlety, spolkové 324.
Výměra trestů 387, 398.
Výmínečný stav 333,
420.
Vymyšlený zločin 127,
250.
— dluh 248, 330.
Vyndálezů ochrana 117.
Výnosy úřední 163, 169.
Vynucení úředního
jednání 52, 172.

Vyobrazení 45, 254, 269.
Výpověď nepravdivá
při berní komisi 237.
— viz *Svědectví*.
Vypovězení ze země 23,
24.
Vypovězenec, vrátí-li
se 179.
Vyrabitelova známka
ochranná 117.
Výroba kosmet. pro-
středků 362.
— nádobí, z látek do-
sud neužívaných 362.
Výrobky mlýnské 406.
Vyrovnací řízení 246.
Vyslanci cizích států
258.
Výstěhovalecké obcho-
dy 59.
Vysvědčení k účelu
žebrání 289.
— nepravá úřední 69.
Vyšetřovací vazba 40,
150.
Výtisky povinné 419,
420.
Výtvarné umění 9, 238,
431.
Vyučování trestanců
153.
Vyvěšování tiskopisů
414, 424.
Vyznačování cen 395.
Vyznání zločinu atd.
37, 149.
Vyzvání na souboj 92.
Vyzvídání (vyzvědač-
ství) 46, 129, 130.
Vyzývání ke zločinu
20.
Výživa 40, 147, 280.

Vzdání se práva 110,
305.
Vztáhnouti ruku 52,
79, 83, 91.
Zábava společenská
324, 329.
Zabavení tiskopisů 429.
— listů a dopisů 67.
— obilnin 305, 406.
— jmění 387.
Zabavených tiskop.
rozšiřování 428, 429.
— tiskopisů použití k
účelům vědeckým
290.
Zabití 82—83.
Zábradlí porušení své-
volné 175, 176.
Zadostiučinění 35, 37.
Zadržení cizí věci 241
až 242.
— zločince 60.
Zahánění zvěře 344.
Zachovalost 36, 149.
Zajatcové váleční 9.
Zajištění sklizně 410.
Zákaz rozšiřování ti-
skopisu 429.
— určitého místa 290.
— falšování potravin
362, 365.
— pobytu 389.
Zakázané hry 270.
— spolky 322.
— zbraně 200.
Zakupování hlasů 309.
Založení ohně, kdy
beztrestným 95.
Zamčené věci 190.
Zámečníci 226, 240.

Záměna léků v lékárně 192.
 — trestu 146—148.
 — při zločinech 40.
Zámky odemykati 240.
Zamlčení pravdy 120, 162, 422.
Zanedbání dozoru nad dětmi 202.
 — nemocných lékařem 194.
 — nemocných jich příslušníky 196.
Zanedbání povinné pozornosti v tisku 428.
 — vychování dětí 149, 287.
 — zvířat divokých 206.
Záповěd spolku, shromáždění 322, 329.
 — vydaná od vlády 361.
Zastavení prodeje 384.
Zastaviti vydání časopisu 419, 423.
 — činnost spolku 326.
 — práci 333.
Zastřelení jako trest 21.
Zatajení členů společnosti 158, 162.
 — jmění 118.
 — nemoci 114, 202.
 — nalezeného pokladu 123.
 — požáru 232, 233.
 — slehnutí 190.
 — trestního oznámení úředníkem 160.
 — při svědecké výpovědi 120.
 — zásob zboží 244, 377, 393.

Zatajení zbraně zapovězené 200.
Zatčení bezprávné 60, 182.
Zatýkací list 136.
Zavinění fúpadku 246, 337.
 — při nutné obraně 15, 223.
Zaviněné opilství trestným 271.
Závěrky obchod. nesprávné 346.
Závody pod voj. dozorem 61.
Záznamy prodeje jedu 196.
 — vetešníků 241.
Zboží propadlé 142.
 — jídelní a kuchyňské 361, 362.
 — materiální neznámé 199.
 — ozdobnické 241.
 — podezřelé 241, 242.
 — přeceňovati 243, 396.
 — úmluvy ke zvýšení jeho cen 333.
Zbraň (význam slova) 53, 99.
 — nabitá, neuschovaná 201.
 — nošení 15, 200.
Zbrojní pas 339, 342.
Zemřelých urážka na cti 257.
Zisk ze zločinu 137, 276.
Ziskuchtivost 112.
Zjednaná vražda 79.
Zkrácení daní 237.
Zkrmování obilin 406.
Zkušební ústavy na úroveň znaleců 370.

Zlatník kupující zboží podezřelé 241.
Zlehčování úředních nařízení 162.
 — manželství, rodiny vlastnictví 166.
Zlé nakládání při rvačce 83, 91.
 — s mrtvolami 168.
 — s náradím bohoslužby 71.
 — s veřej. vyhláškami 174.
Zločiny 13, 41.
 — spáchané cizincem 34—35.
 — spáchané obsahem tiskopisu 427.
 — dokonané (a pokus) 18.
 — nedospělých 152 až 154.
 — v opilství spáchané 14, 140.
Zlomyslnost 16, 175.
 — j. přitěžující okolnost 153.
Zlý úmysl 13, 141.
 — při poranění 83, 88.
Zmaření exekuce 303.
 — padělků uměl. a literárních 238.
 — při patentech a známkách 117.
Změna nájemníků v domě 176.
 — při periodickém tiskopise 418.
Změňování veřej. úvěrních papírů 298.
Zmírnění trestu 40, 147.
Zmrhání nezletilé příbuzné 265.

Zmrhání pod slibem manželství 265.
Zmrzačení brance 212.
 — patrné 91, 92.
Znalec, pobuřování proti němu 163.
 — ublížiti mu na těle 88.
 — při berní komisi 237.
 — myslivosti 338.
 — výslech jeho 32.
Známky poštovní 121.
 — ochranné 117.
Zneužití moci úřední 66—69.
 — — svádění 171.
 — kárání domácího 213, 219.
 — státního telegrafu 58, 175.
Zničení věci 54, 168, 240, 303.
Zodpovědnost ministru 67.
 — redaktorova 253, 419, 422, 426.
 — obchodních zmocněnců 250.
 — — — při společno-
 stech 335, 337.
Zohavení viz Zmrzačení.
Zostření trestu vězení 145, 146.
 — trestu žaláře 23—24.
Zpětlost zločincova 36, 101, 103.
 — při přecínech a přestupcích 148.
Zpronevěření 104, 237.
 — kdy beztrestným 109, 238.

Zpronevěření v rodině 237, 271.
 — účastenství v něm 107, 238.
Zprznění 75, 76.
Zrušení rozsudků vojen. soudu 212.
Zřizenci úřední, násili proti nim 48, 52.
 — lesní 338, 340, 341.
 — polní 48, 351.
Ztráta cti neomlouvá souboj 92.
Ztracené věci 122.
Zvěř černá 344.
Zvířecí nemoci 354.
Zvláštní vydání period. listů 415.
Zvyková krádež 101, 103.
Zvykové opilství 271.
 — podvody 125.
 — rvačky 213.
Záci, zlé nakládání s nimi 213, 218.
 — lesní školy 342.
Zádosti o milost, doporučení 39, 135.
Zalář 21.
 — těžký 21.

Zaloby veřejné a soukromé 139, 251.
Žebrání 281.
 — kdy jest podvodem 122.
Železnice, krádež na ní 101.
 — poškození 55, 175.
 — provozování 188, 224.
 — , opomenutí povinnosti při ní 57, 242.
Železniční zřizenci 48, 52, 172.
Žhárství 94.
Živnost s prodejem je-
 du 196, 199.
 — tiskařská 414, 416.
 — s potravinami 360, 364, 371, 372.
 — ztracená po odsouzení 29, 362, 371.
Živnostníci, prodávající hořlavé látky 230.
 — zataji-li zásoby zboží 244.
 — úmluvy jich 244.
 — šidí-li v míře a váze 120, 243.
 — jich péče o dělníky 233.

OBSAH.

	Str.
Vysvětlivky	5
I. <i>Trestní zákon:</i>	
Uvozovací zákon	7
Zákon z 10. dubna 1919 č. 187 sb. z.	11
Zákon z 28. října 1918 č. 11 sb. z.	11
<i>O zločinech</i>	13
O nošení zbraně pat. z 24. říj. 1852, č. 223 ř. z.	16
Zákon z 15. list. 1867, č. 131 ř. z.	21
Živnostenský řád	27, 227
Zákon z 16. břez. 1892, č. 64 ř. z. o náhradě za odsouzení	31
Okolnosti přitěžující a polehčující	35
Velezráda, rušení veřejného pokoje a pod.	42
Pozdvižení a vzbouření	47
Veřejné násilí	50
Zákon o třaskav. z 27. květ. 1885, č. 134 ř. z.	56, 185
O vystěhovalectví zákon z 21. ledna 1897, č. 27 ř. z.	59
Zneužití moci úřední	66
Zákon o osob. svobodě z 27. říj. 1862, čís. 87 ř. z.	67
O tajnosti písemností zák. z 6. dub. 1870, č. 42 ř. z.	67

	Str.
Zák. z 25. říj. 1896, č. 220 ř. z.	68
Rušení náboženství	71
Smilstvo	73
Vražda a zabití	77
Vyhnání plodu ze života	84
Odložení dítěte	86
Těžké poškození na těle	87
Souboj	92
Zhárství	94
Krádež a zpronevření	96
Loupež	112
Podvod, podv. úpadek a poškození cizích věřitelů	114
Zák. patentový z 11. led. 1897, č. 30 ř. z.	117
Zák. o známkách z 6. led. 1890, č. 19 ř. z.	117
Zákon soupisový z 25. ún. 1919, č. 84 sb. z.	118
Dvojnásobné manželství	126
Utrhání nacti	127
Nadržování zločincům	128
Voj. tr. zákon z 15. led. 1855, č. 19 ř. z.	129
Pomíjení zločinů a trestů	134
<i>O přečinech a přestupcích</i>	139
Trestání nedospělých	152
Přečiny a přestupky proti veřej. pokoji a řádu	155
Cís. nař. o trestní pravomoci obcí z 20. dub. 1854, č. 96 ř. z.	163
Přečiny a přestupky proti veřej. zřízením	171
Zák. z 25. říj. 1896, č. 220 ř. z.	173
Min. nař. z 22. čvna 1916, č. 204 ř. z.	182
Přestupky proti povinnosti úřední	182
Přečiny a přestupky proti bezpečnosti života	183
O silostrojích min. nař. z 28. dub. 1910, č. 81 ř. z.	188, 221

	Str
Zákon o pohřbívání ohněm z 1. dub. 1919, č. 180 sb. z.	195
Přečiny a přestupky proti zdraví	207
Zák. o nemocech z 14. dub. 1913, č. 67 ř. z.	208
Branný zák. z 5. čvce 1912, č. 128 ř. z.	211
Přečiny a přestupky proti majetku	225
Přečiny a přestupky proti bezpečnosti cti	250
Přečiny a přestupky proti veřejné mravopoctnosti	262
Pomíjení trestnosti	273
II. A. Zákon o toulení a žebrotě	280
B. Zákon o robotárnách a ústavěch polepšovacích	284
C. Zákon o dohledu policejním	288
III. O liché (nař. z 12. října 1914, č. 275 ř. z.)	292
IV. Zákon o padělání peněz a cenných papírů	297
V. Zákon o zmaření exekuce	303
VI. Volební a shromažďovací svoboda	307
VII. Řád volební obecní	318
VIII. O spolicích	322
IX. Právo shromažďovací	328
X. Právo koaliční	333
XI. Výrobní a hospodářská společenstva	335
XII. Společnosti s omezeným ručením	336
XIII. O myslivosti	337
XIV. O rybolovu	344
Zák. 25. dub. 1885, č. 58 ř. z.	347
XV. A. Zákon lesní	348
B. Ochrana polního majetku	351
XVI. A. O nemocech zvířecích	354
B. O plicní nákaze	357
C. O pádu dobytka	358

	Str.
XVII. A. Obchod potravinami a užitnými předměty	360
B. Obchod máslem, sýrem, sádlem	372
Zásobování obyvatelstva a předražování:	
XVIII. Zákon o trestání válečné lichvy ze 17. října 1919 č. 568 sb. z.	377
XIX. O zásobování nař. z 24. března 1917 č. 131 ř. z.	392
XX. Úprava obchodu obilím a mlýnskými výrobky (nař. z 27. června 1919 č. 354 sb. z.)	406
XXI. Zákon o tisku	411
Zák. z 9. čce 1894, č. 161 ř. z.	412
Předpisy k zachování pořádku	416
Zák. z 15. říj. 1868, č. 142 ř. z. 419, 421, 423, 427	419, 421, 423, 427
O trestném obsahu tiskopisu	427
XXII. Právo původcovské	430
Slovní přehled	435